ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
1
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

1 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 870

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԱՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲԱՑ ԱՉՔԵՐՈՎ

Երէկ յիշեցինք Փարիզի մեղաւոր գլուխներէն մէկը եւ գլսագիրը, Բարեգործականը, որ աշխարհ սաստկի, իր գիտցածէն չի շեղիր։ Կ'օգնէ՝ իր հասկցած եղանակով։ Կը գործէ՝ ինչպէս որ ուզէ իր ազնուաշուք տրամադրութիւնը։ Անմիջապէս որ ուզէ իր ազնուաշուք տրամադրութիւնը։ Անմիջական կապ չունի օրուան կեանքին հետ, այլ միայն բարեսիրական գրասենեակէ գրասենեակ, վսեմաշուքէ մինչեւ մեծապատիւ իրականացուած սովորութիւններ, որոնք ընդհանրապէս չեն անցնիր հասարակ բարեգործութեան սահմանները։

Մինչդեռ այս ժողովուրդը բոլորովին ուրիշ բան կը սպասէր, այդքան ամուր եւ հարուստ հաստատութենէ մը, մանաւանդ իր ներկայ ցիրուցան, անհող եւ անջրդի կեանքին մէջ։

Բայց Բարեգործականը մէկ դէմքն է միայն ամբողջ փարիզը սեւեռող երեւոյթի մը։ Աւելի ճիշտ, Բարեգործականով կարելի է դատել «ղեկավար» Փարիզի միւս երեսը, ամբողջ կեղարանքը։ Եղած - չեղած արժէքը։

Այդ երեսը համառօտակի ներկայացուցինք մեր յունուար 24 թուակիր խմբագրականով։

Կրկնութիւններէ խուսափելու համար, ըսենք թէ այն առիւնները որ բերնէ բերան կը պտտին իբրեւ վարիչ տարրեր, ատ ալ հեռու չեն Բարեգործականի տիրական հոգեբանութենէն։

Ընդհակառակն, անոնք անձնապէս ալ, ուղղակի կամ անուղղակի կապուած են այդ հաստատութեան հետ, իբրեւ նախագահ, վարիչ, անդամ, օժանդակ, ներկայացուցիչ, քարտուղար կամ քարոզիչ։ Գաբրիէլ Էֆէնտի Նորատունկեանէն մինչեւ Օսկան Թուականներու գրագէտ - բանաստեղծներն ու հանրածանօթ գործիչները, մինչեւ Լաֆայէթի գոհարավաճառներն ու մորգավաճառները, մինչեւ զանազան վաշխառուներ եւ Պոլսէն կամ Կովկասէն եկած հասարակներ եւ «չինովնիկ»եր, բոլորը միացած են այդ հաստատութեան հետ, յաճախ կ'առաջնորդուին անով։ Կամ իրենց նեղ հորիզոնին վրայ կը չափեն ու կը կշռեն անոր կատարելիք աշխատանքները։

Այդ հոգեբանութեամբ ալ կը նային, անոնք, այսպէս կոչուած ազգային գործերու վրայ։ Եւ ինչո՞ւ զարմանալ որ, փարիզը արդէն դարձեր է ծանծաղուտ մը։ Էֆէլի աշտարակը տեղէն կը շարժի, մեր երեւելիները կը մնան հոն ուր կը գտնուէին 1870ին, 1880ի կամ 1890ին։ Հազար լեղապատառ կոչ Սուրիոյ կամ Ցունաստանի գաղթականներու կացութեան մասին՝ չուրի ձայն կուգայ։ Կ'ողորմին, այո՛, երբ աղէտ մը պատահի, — կոտորած, սով, երկրաշարժ, ողողում եւլն.։ Իսկ երբ արտասովոր բան չկայ, դժուար կ'ըմբռնեն իրարանցումէ։ Ո՛րքան կ'ուզես աղաղակէ, թէ ամբողջ բազմութիւններ կը հալին կայաններու մէջ, պատսպարուած թիթեղի, տախտակի եւ քուրջի տորներով, թէ ահա՛ գունդագունդ կը չուէն դէպի հեռաւոր եւ անծանօթ երկիրներ, անդարձ կորսուելու համար, թէ հազարաւոր մանուկներ գրասեղանի, նոյն իսկ մահիճի եւ տեղակի պարտքը կը քաշեն. թէ հայրենիքն ալ կը տուժէ, երբ այսպէս ազարներով քակուին, փլթին մայր - կոճղէն, եւ տարտղնուին որս հովերուն...։

Ոչինչ, ոչի՛նչ կը խօսին այս բոլորը՝ հին ու նոր երեւելիներու եւ անոնց արբանեակներու ականջին ու աչքին, քանի որ... Աժանն Հավասը հեռագիր չունի այդ մասին։ Կամ կաթոլիկոսը, ո՛ր եւ է «կոմիսար» մը իրենց ուշադրութիւնը հրաւիրած չեն։

Բուն չարիքը, անշուշտ, անոր մէջ է, որ չկայ ազգային ղեկրոնական իշխանութիւն մը, ուղղութիւն տալու եւ գործի դնելու համար։ Բայց, փարիզի մէջ, ազգային իշխանութեան տարրերն ալ ասոնք են, ժառանգաբար կամ աւանդաբար։ Առանց պատրաւական հանգամանքի, սակայն իրապէս ասոնք են ազգին վարիչները։

Եւ երբ այսքան խարխուլ է հիմը կեդրոնին մէջ, երբ ա՛յս իրական պատկերը «ղեկավար» Փարիզին, Ցունաստանն ու Սուրիան, Պուլկարիան եւ Միջագետքը ի գո՛ւր պատէ պատ կը կարնուին։ Դարձեալ նոյն հարցումը,— գիտե՞ն գաղտնիքը այս կանգոտած մեքենան իւղոտելու, բանեցնելու, քալեցնելու։ Մաւանդ որ, անոր անիւներուն մէջ կծկուած խիճեր ալ կան,— ամկավար, Հօկ, երբեմն ալ հին ու նոր հնչակեաններ։

Ի հարկէ այս բոլորը չեն արդարացներ Փարիզը, ոչ ալ ողոքի եւ պահանջի իրաւունքէն կը զրկեն միւս գաղութները, անոնք՝ անժառանգները։

Միայն թէ, ո՛ր եւ է պահանջ դրած առեն, պէտք չէ կորցնել իրականութեան գաղափարը, եւ ծալապատիկ նստիլ, ջքերը յառած ստուերներու։

Ընդհակառակն, տեղին վրայ թափելով գերագոյն ճիգը, եւ ազմելով տեսակ մը ինքնավար եւ միակտուր ճակատ, գանատող գաղութները թերեւս աւելի դիւրութեամբ կը ստանան բենց սպասածը։

Ամէն պարագայի մէջ, այդպէս վարելով գործերը, կրնան րթնցնել քնացողները եւ թօթուել թմրածները։ Գոնէ կրնան անրային կարծիք ստեղծել փարթամ այլ միականի, արտաքապէս լուսաւոր, բայց հոգեպէս խաւար Փարիզին դէմ, որ շատ երէն կը նայի...։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Պուքրէշի «Հայաստան»ը կը նկատէ. (24 յունուար)։

— «Նայեցէք վայրկեան մը ձեր շուրջը եւ տեսէք թէ քա՜նի քա՜նի մտաւորական ուժեր՝ կամ յաւիտենական ուսանողի, կամ իր պարտքը «արդէն կատարած» բարձրաձայն, ամբարտաւան ու սնամէջ հասարակական գործչի, կամ իր «պատմական առաքելութիւնը» աւարտած, իր զոհաբերութիւնները առատօրէն ցուցադրած հերոսներու դիմակներու տակ, իրենց անբովանդակ, անգոյն ու անփայլ կեանքը քարշ կուտան խոշոր քաղաքներու պողոտաներուն վրայ կամ պառահանդէսներուն ու կափէներուն մէջ։

Այո՛, երէկի աիաւոր աղէտը ցնցած է ոչ միայն ողջ հայութիւնը, հոգեկան տագնապի է մատնած ոչ միայն գաղութահայ աշխատաւոր զանգուածները, այլ եւ ինքն ի վեր ցնցած է հայ մտաւորականի հոգին, խախտած անոր ժտքի ու սրտի հաւասարակշռութիւնը։

Եթէ դեռ կը հաւատանք մեր լուսաւոր ապագային, եթէ դեռ վառ են ու կենդանի մեր մէջ այդ լուսաւոր ապագան անպայմանօրէն ստեղծելու հաւատն ու վճռակամութիւնը, այն ատեն անխուսափելի անհրաժեշտութիւն է, որ հայ մտաւորականութիւնը դադրի մտածելէ, թէ ինքը պարտաւոր է ու իրաւունք ունի պահանջելու եւրոպական ու ամերիկեան մտաւորականութեան կեանքի յարմարութիւնները ու պերճանքը։

Հայ մտաւորականութիւնը երբեք չպիտի մոռնայ, որ ինքը հայածական, աղքատ ու չարքաշ ժողովուրդի մը զաւակն է, իր տրտունջներն ու պահանջները պիտի ներդաշնակէ մեր ծուատուած ժողովուրդի այսօրուայ իրական ծանր պայմաններուն հետ։

Աւելի՛ն. սրբազան խանդավառութեամբ մը հայ մտաւորականը պիտի թողու մեծ քաղաքներու յարմարութիւններն ու բազմազան հետաքրքիր կեանքը, եւ երթայ ապրելու հայ շինականի ու արհեստաւորի մրոտ խրճիթին մէջ, իր մեծ մօրը ցաւերով եւ ուրախութեամբը կազդուրուելու։

Դէպի ժողովուրդ, ամէն ինչ ժողովուրդի միջոցով ու ժողովուրդի համար,— ահա այն սքանչառուչ գաղափարը, որ պիտի նոր յոյս, նոր հաւատ ու նոր գործի անսպառ աւիւն ու եռանդ տայ մտաւորականին. եւ որքան տեղին ու վսեմ կը հնչէ դէպի ժողովուրդ կոչը մանաւանդ մեր այս բաբելոնեան խառնակութեան օրերուն»։

ԳԵՐՄԱՆ համայնավար կուսակցութեան քայքայումը կը շարունակուի։ Լայփցիկի համայնավար կուսակցութեան վարիչ մարտըը հրաժարեցաւ եւ խնդրեց կրկին ընդունուիլ ընկերվարական շարքերու մէջ։ Իրեն հետեւեցան բազմաթիւ սաքսոն համայնավարներ։ Պատճառը՝ կուսակցութեան ապականումն է։

ՖԱՇԻՍՏ կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Թուրաթի հրատարակիչներուն ուղղուած շրջաբերականով մը կը հրամայէ այսուհետեւ քաղաքական հանգամանք ունեցող բոլոր հրատարակութիւնները նախապէս ներկայացնել փաշիստ գաւառային կեդրոնական մարմիններուն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Յուսաբեր կը գրէ.— Կը տեղեկանանք, որ Ս. Տէրունեան սպանութեան հետեւանքով հակադաշնակցական «քլիք»ը, գլխաւորութեամբ համաշխարհ հայ տականքներու, անցած է աննախընթաց եւ խելագար մատնութեան մը, որուն վրայ տեղական իշխանութիւնները սկսած են ձերբակալել Պէյրութի մէջ գտնուղ բոլոր ականաւոր հայ դէմքերը։ Ինչպէս կը տեղեկանանք, առ այժմ ձերբակալուած են՝ Վահան Փափազեան (կոմս), փաստաբան Յոսրով Թիւթիւնճեան, Քաղաք.ժողովի անդամ Արշակ Յովհաննիսեան, Միհրան Թուրիկեան, Արամ Սահակեան, Յարութիւն Շահինեան, Յակոբ Տէր - Մելքոնեան, Հայկ Պալեան («Ազդակ»ի տնօրէնը), Տոքթ. Գուլակեան, Անդրանիկ Պալեան, Վ. Գէորգեան («Ջահակիր»ի խմբագիրը), եւ ուրիշներ, շուրջ 35 հոգի։ Ձերբակալութիւնները կը շարունակուին տակաւին։

Պէյրութի Լա Սիրի թերթը իր յունուար 22 թիւով հետեւեալ լուրը կը հրատարակէ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Յովհ. Փափազեան, Յորէն Քերիմեան և Տոքթ. Յոսրով Թիւթիւնճեանը, ուսուցիչ Սարգիս Քէտէրեանի սպանութեան հարցին քննութեան ընթացքին։ Առաջին երկուքը բժշկական ուսանողներ են։ Խուզարկութիւններ կատարուած են։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

Ահրամի (Գահիրէ) թղթակիցը յունուար 21 թիւով Պէյրութէն կ'իմացնէ.— «Քննիչներու կողմէ հսկողութեան ներքեւ առնուած են հակառակորդ կուսակցութեան վարչութեան անդամները։ Հանգուցեալին ընտանիքը խնդրեց Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահէն որ սպանութեան դատը յանձնուի Դատական Խորհուրդին։ Ոճրագործը դեռ գտնուած չէ»։

Արեւ կը գրէ.— Մարգիս Տէրունի, մօտ 30 տարեկան, Սիսի երեւելիներէն Յարութիւն Քէտէրեանի զաւակն էր։ Ուսած է Տարսոնի ամերիկեան գոլէճին մէջ։ Զինադադարին, Ատանայի մէջ վարած է հնչակեան «Տաւրոս» թերթին խմբագրութիւնը, իսկ Կիլիկիոյ պարպումէն վերջ, քանի մը տարիներ խմբագրած է Հալէպի «Սուրիական Մամուլ»ը։ 1927ին, իբրեւ համայնավար աքսորուած էր Քամոս։ Հոն տասը ամիս մնալէ վերջ, մանաւանդ ներումով դարձած էր Պէյրութ, ուր այս տարի կը պաշտօնավարէր Ս. Խաչ եկեղեցւոյ վարժարանին մէջ իբրեւ աւագ - ուսուցիչ։ Իրեն կը վերագրուէր խմբագրութիւնը Մ. Աղազարեանի դէմ սարքուած մահափորձին առթիւ Պէյրութի մէջ հրատարակուած երկու թռուցիկ - յայտարարութիւններուն։

Թրք. հայկերոյթի պաշտ. Պորիս թագաւորին

Թայմզի Սոֆիայի թղթակիցը կը հեռագրէ 29 յունուար թիւով.— Երէկ գիշեր թագաւորը հիւրն էր Թրքական դեսպանատան։ Առաջին անգամն է որ թագաւորը ներկայ կ'ըլլայ օտար դեսպանատան մը կողմէ կազմակերպուած հացկերոյթի մը։

Թուրք դեսպան Ըրտուանօղլու Խուսրէվ պէյ բաժակ պարպեց թագաւորին եւ իր քրոջ՝ իշխանուհի Եւդոկսիայի կենաց։ Թագաւորը պատասխանելով, բարեմաղթութիւններ ըրաւ թուրք ազգի յառաջդիմութեան եւ բարգաւաճման համար, իր խորունկ հիացումը յայտնեց Ղազի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի անձին եւ կատարած մեծ գործին հանդէպ եւ յոյս յայտնեց թէ Ղազին պիտի պահէ իր առողջութիւնն ու ուժը՝ թուրք ժողովուրդի բարիքին համար։

Սպանիոյ ապստամբութիւնը զսպուած

Զիւտատ-Րէալի պահակազօրքին ապստամբութիւնը 24 ժամ տեւելէ յետոյ վերջնապէս զսպուեցաւ։ Զօր. Օրկազ քանի մը վաշտ հետեւակազօրքով յայղղեցաւ գրաւել քաղաքն ու պահականոցը։ Պէտք չեղաւ ալակցութեանը հեծելազօրքի երեք վաշտերուն, որոնց հրաման տրուած էր լիշեալ քաղաքը մեկնելու։

Ապստամբութիւնը արագ զսպուեցաւ՝ շնորհիւ օդանաւերու, որոնք խիստ ցածէն թռելով, գինուորներուն եւ տասնապետներուն ուղղուած կոչեր ցրուեցին՝ խոստանալով ո եւ է պատժի չենթարկել զիրենք՝ եթէ անմիջապէս պահականոց վերադառնան։ Թուուցիկներուն մէջ կ'ըսուէր. «Ամբողջ Սպանիա հանդարտ է։ Անմիջապէս անձնատուր եղէք եւ ձեր զօրանոցները դարձէք։ Այլապէս վաղը պիտի ռմբակոծենք ձեզ»։

Կէս ժամ վերջ, թնդանօթաձիգները վերցուցին քաղաքին ռազմագիտական կէտերուն վրայ դրուած դաշտային հրետանիներն ու գնդացիրները եւ դարձան իրենց տեղերը։ Յետոյ քաղաքին վարչութիւնը կրկին քաղաքային իշխանութեան ձեռքն անցաւ եւ բնականոն կեանքը վերսկսաւ։

Զօր. Օրկազ եւ Մատրիտէն եկած մասնաւոր դատաւոր մը պահականոց երթալով, քննութեան սկսան՝ յանցաւորները երեւան հանելու համար։ Զիւտատ - Րէալի զօրագունդին բոլոր սպաները բանտարկուած են պահականոցին մէջ։

Վալէնցիայի մէջ ձերբակալուեցաւ նախկին վարչապետ եւ պահպանողական կուսակցութեան վարիչ Սանքէզ Կուէրրա, իբրեւ դրդիչ ապստամբական շարժման։ Յիշեալը Վալէնցիա հասաւ ճիշտ ապստամբութիւնը ծրագրուած ժամուն եւ գնաց ուղղակի թնդանօթաձիգներու 5րդ զօրագունդին կեդրոնը, սակայն կառավարութիւնը իմանալով ճամբան ձերբակալել տուաւ եւ զինուորական բանտը ղրկեց զայն՝ իր տղուն հետ միասին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

«ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ»

Ցամառ ուսուցիչս ինծի պարտադրեր է որ շարադրութիւն մը գրեմ, նիւթ ունենալով «*Մեր Տունը*»։

Եթէ ինծի ընտրելու ազատութիւն տար, ես պիտի նախընտրէի գրել ինձմէ՝ ծնողներու մասին, որոնք կը ինձնեն երգելով ու պարելով...։ Պիտի գրէի լեռներու վրայ գիշերող հովիւներու մասին, ու նաեւ նաւերու, որոնք ուրախութեան ձիչերով կը հասնին նաւահանգիստը...։

Եւ վերջապէս, եթէ ես ընտրելու ազատութիւն ունենայի, երբե՛ք չպիտի գրէի...։

Ու սակայն, պարտաւորուած եմ գրել, ու իմ նիւթս պարտադիր է.— *Մեր Տունը*։

* * *

Գաղամասի ամենավերջին տունն է։ Ան ամբողջովին չէ միացած քաղաքին, ու անկէ չի ալ կրնար բաժնուիլ...։

Մինչեւ իր մօտ հասնիլը, հասարակաց յոյսերը կը նօսրանան ու կը նիհարնան, եւ անոր իրական գոյնը աղարտուած չէ ծանուցումներով...։

Մեր տունը, նոր ու գեղեցիկ է եղած երբեմն, բայց հիմա խարխլած ու կիսաւեր...։ Շատ տարիներ եղաւ որ կ'ուզենք նորոգել ու ընդարձակել, բայց դիւրութիւն չունինք...։

Երբեմն աւելի բազմանդամ էինք, բայց քիչ ենք հիմա...։ Ահա մեր ընտանիքի անդամները.—

Մայրս.— Ան, հակառակ իր շատ վիշտերուն, առողջ է տակաւին։ Եւ հակառակ իր տարիքին, երիտասարդ ու գեղեցիկ...։ Սակայն մեր դրացիներէն մէկը, գինքը առեւանգեց...։ Երբ ես մեծնամ...։

Հնչակ է հօրս անունը։ Ան եղած է հին ու իր ժամանակին յայտնի ռազմիկ մը։ Շատ վէրքեր է ստացած...։ Վիրահատութեան մը պատճառով կտրուած է իր ձախ ոտքը. ապա մէկ ուրիշ առթիւ, իր աջ բազուկը... Ան առողջ է թէեւ, բայց, մեր առտնին գործերուն համար, օգտակար չի կրնար ըլլալ...

Դաշնակցական կը կոչուի մեծ եղբայրս, որ մեր տան միակ աշխատող ձեռքն է։ Ան նոյնիսկ լուացք կ'ընէ ու արդուկ... Շուկայէն գնումներ կը կատարէ ու կը խնամէ այգին...երբ մեր արտը կը հերկէ, ես իրեն համար լուծ կը քշեմ...

Բոլշեւիկը, իմ պզտիկ ու խորթ եղբայրն է։ Ան տակաւին շա՛տ գէշ կը կարդայ, ու երբե՛ք չի կրնար գրել առանց սխալի... ես գինք քնաւ չեմ սիրեր։ Ան Թուխս նստած հաւերու տակէն հաւկիթներ կը գողնայ, բոյները կը քանդէ ու, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, իր զբաղումը մսագործարանի շուրջը վխտացող շուները կուռեցնելն է...

Ռամկավար անունով հաշմանդամ պառաւ մը կայ մեր տունը։ կ'ըսեն թէ մեր մէկ ազգականն է, բայց թէ մեր ի՞նչն է, ես չեմ գիտեր... Որովհետեւ չի կրնար քալել, այդ պատճառով ալ իր հացն ու ջուրը միշտ իր մօտն հն...Նոյնիսկ ես, շատ անգամ իր տակը կը մաքրեմ... Ան, հակառակ որ բանի մը պէտք չի գար, բայց շարունակ կը մրմռայ, կը քթմնջէ ու մէկու մը չի հաւնիր ... Ջեմ գիտեր թէ ինչպէ՞ս, բայց կ'ըսեն թէ ան դրամ ունի եւ որոշած է եւրուսաղէմ ուխտի երթալ, որ «հաճի» դառնայ...

— Ա՛հա մեր տունը, կը հաւնի՞ս, սիրելի՛ ուսուցիչս...

ԱՇԱԿԵՐՏՍ.

ԵՐԵԿ ԹՈՒՐՔԻՆ "ՐԱՑԱ,, ԱՅՍՕՐ ԱԹԱՌՀԻՆ

Թուրքիոյ մասին անցեալ ամիսներուն մէջ «Յառաջ»ի ընթերցողներուն տրուած Հորդորանքը, բաւական հետաքրքրութիւն, կարծիք եւ տեսակէտ բերաւ հրապարակ, բայց դաս մը հանել, որոշ ուղղութիւն մը գտնել, քիչեր միայն թելադրեցին։

«Դատարկ բան է անոնց քաղաքականութիւնն ու քաղաքակրթութիւնը» ըսաւ մէկը։ Ուրիշ մը «զօրաւոր են» գոչեց։ Երրորդ մը «զինուո՛ր, զինուո՛ր» բացագանչեց։ Չորրորդ մը՝ «Հայաստանի ճարտարարուեստը քաղաքակիրթ է» եւն. եւն.։

Կը տեսնուի որ բարի ձգտումներ կան, աւելի կամ պակաս իրատեսութիւններ, որոնք բոլորն ալ կարեւոր մանրամասնութիւններ են։ Մինչ մեզի պակասածը գեթ ինն է՝ քաղաքականութիւնը։

*
* *

Աղէքսանդր Մեծի արշաւները իրենց դրոշմը դրին Արեւելքի վրայ։ Աղէքսանդր էր որ հոն ծիլերը դրաւ Յունաստանի քաղաքակրթութեան եւ արուեստին։

Առանց նմանցնելու Մուսթաֆա Քէմալի քաղութիւնը, ընդունինք որ նոյնանման քաղաքական յաղթանակներ էին իրենները՝ ուրիշ ձեւերով։ Մոնկոլեան խորամանկութիւնը յաջողեցաւ ճամբայ գտնել Համաձայնականներու անհամաձայնութեանց մէջէն եւ յաղթանակը պակուեցաւ Պոլսոյ վերագրաւումով եւ Լոզանի դաշնագրով։

Թուրք ժառանգական դասը, զարգացած երիտասարդութիւնը, կուսակցութիւնները, պետական մարդիկը, վերջապէս մեծամեծ պաշտօնէութիւնը օգուտ միայն ունէին այս քաղաքական յաղթանակէն, անկէ կը սպասէին իրենց ֆիզիքական եւ նիւթական փրկութիւնը, եւ գտանիք բուն տգէտ եւ միամիտ ժողովուրդը, որ միշտ վազելու պատրաստ եղած է ուր որ իր վարիչները գինք զրկած են, նորէն հետեւեցաւ իր հին ճամբուն, ու ծափ զարկաւ Քէմալին։

Այստեղ անձը ստացաւ անհրաժեշտ կարեւորութիւնը։ «Հրոսակապետ»ը դարձաւ փաշա եւ կազի ... Բժշկուեցա՛ւ «Հիւանդ մարդ»ը, բայց պիտի առնէր տնպայման այն բոլոր դեղերը, զորս բժիշկը պիտի տար, նոյնիսկ եթէ քիչ մը լեղի ըլլային անոնք...։

*
* *

Ամանուլլահի անյաջողութիւնը եւ աֆղանական ապստամբութիւնները եթէ որոշ քաղաքական հիմքեր ունին, ունին նաեւ գիտական արժէք։ Վերջապէս Ամանուլլահ կը սխալէր, երբ բարենորոգումներ կամ եւրոպականացում մտցնել կ'ուզէր խաւար Աֆղանիստանի մէջ, շփոթելով իր ժողովուրդը թուրքիոյ ժողովուրդին հետ։ Ներկայ թուրք ազգը զարերու շփում մը ունի ամբողջ եւրոպական ժողովուրդներուն հետ եւ ոչ-արհամարհելի լուսաւորեալ դաս մը՝ օժտուած ֆրանսական, գերմանական եւ ամերիկեան դասախարականութեամբ։ Ժողովուրդը ինքն իսկ իսկ խառնուրդ մըն է արիական ցեղերու, բիւզանդական Յոյներու, Արաբներու, Ալպաններու եւ Մաճառներու։ Ալ Օսմանի թիւրքմէնները չեն առանք, այլ կը պարունակեն իրենց մէջ արեւմտեան քաղաքակրթութեան իսկապէս ընդունակ որոշ տարր մը։

Բացի զրի փոփոխութենէն, բոլորը զիւրատար բաներ էին արդէն։ Հանրապետական վարչաձեւը խրտուիլակ էր, ինչպէս իրենք կ'ըսեն՝ «Ձէրը փոխուած էր»։ Խալիֆայի հարցը գործնականօրէն լուծուած էր, կրօնքը և կրօնաւորութիւնը բաժնուած՝ կրօնքցուցած էր իր կեդրոնական արժէքը։ Ձէյսը, ֆէսրաճէն և բազմակնութիւնը արդէն շնորհէ ինկած էին, իսկ զուիցերական օրէնքները մեծ տարբերութիւն մը չէին բերեր բուն դատավարութեանց վրայ, որովհետեւ իրենցմէ էր նորէն դատողը։

Գրի փոփոխութիւնը, սակայն մեծագոյն գործը պէտք է համարել այն քաղաքակրթութեան, զոր Քէմալ բերաւ թուրք ազգին։ Հաւանաբար այս բանին համարձակութիւնը չունենար Խալք կուսակցութիւնը, բայց զանազան պարագաներու մէջ ոչ-ամբողջապէս հասուն եւ ապաժամ ըլլալով հանդերձ, քաղաքական ուժին շնորհիւ արժատ ըրաւ եւ անհաւանական չէ իսկական իրագործումը։

*
* *

«Իգտամ»ի խմբագրապետը առիթով մը կը խոստովանէր թէ հայերը թուրքերէն առաջ են. եօթանասուն տարի առաջ թարգմանած են Տէյէմաքը եւն.։

Ճիշտ է, հայերը իրենց հնդեւրոպական ծագումի ուշիմութեամբ շատ աւելի առաջ քաղաքակրթուած էին։ Դեռ չորրորդ եւ հինգերորդ դարերուն, քրիստոնէական դաստիարակութեան եւ բարձր գրականութեան ճաշակը ունէին. իսկ մինչեւ հիմա ալ թուրքերէն բարձր են մշակոյթով, արհեստով եւ վաճառականութեամբ։

Բայց այս իրականութիւնը, ի՞նչ էական արժէք ունի կամ ունեցած է մեզի համար. ի՞նչ արժեցիք դո՛ւք, եկեղեցիներ, «Տէյէմաք»ներ և «Թշուառներ»... երբ բիրտ ուժը եւ քաղաքականութիւնը եկան մեր միամիտ գլուխներուն։ Սխա՛լ, սխա՛լ, սխա՛լ. մեզի պէտք եղածը քաղաքականութիւնն է իր բոլոր լրացուցիչ տարրերով։

Ասոնով պէտք է յիշենք, եւ «Իգտամ»ի պէս մենք ալ քաղութիւնը ունենանք խոստովանելու, մեր պապերու խոր քունը՝ մինչեւ ասկէ 80 տարի առաջ՝ եկեղեցիներուն անկիւնը, մինչ թուրքը, խաշնարած Օսմանը, իր ուժին կոթնած Քէօթահիայի եւ Իսկիշէհիրի արօտատեղիներէն գլուխը վեր՝ ձեռքը սուր ու կրակ, ասպարէզ կարղացեր է ամբողջ Բիւզանդիոնի քաղաքակիրթ կայսրութեան եւ Եւրոպայի թուրքը յաղթեր է, տիրեր է քաղաքականապէս, եւ իր ուժով գներ է զարերու քաղաքակրթութիւնը մէկ օրէն... (Թէ ո՛րքան իսկական արժանիք ունի եղեր տէր դառնալու, այդ ուրիշ հարց է)։

Իմ պապերս, շինարար ճարտարապետներ (հայկ. ճարտարապետութիւն), աղքատ եւ յաղթուած րայաներ՝ կաղ էշերով եկեր են շինելու համար աղաներու եւ փաշաներու մզկիթները, որոնցմով օտարներու առջեւ կը պարծենայ այսօր այս ինչ թրքասէրը, իբրեւ թրքական ճարտարապետութեան նմոյշ։ Ու հայ ամիրաները երկու ժամ շինելով կամ գերեզմանոցի չորս պատեր բարձրացնելով օրօրներ են զիրենք։ Ա՛հ զգ պապերս։

Դժբախտաբար պատմութիւնը տարբեր ձեւի տակ նո՛յնն է եւ այսօր։ Ձգենք մեր զգացումները, անցեալը, անհատապաշտութիւնն ու բնական ձիրքերը իրենց տեղը եւ հետեւինք իրականութեան։ Քէմալ շպրտեց իր թշնամին, արթնցուց իր ժողովուրդը, ընդունեց Եւրոպայի քաղաքակրթութիւնը եւ կը ջանայ իրականացնել զայն իր քաղաքական ժականով։ Իսկ մենք նորէն աղքատ ու ցրիւ, չշմեր ենք, ինացեր։ Մէկ մասը երեւանի մէկ պատին տակ, միւս մասը Եւրոպայի եւ հանուր աշխարհի հեռաւոր ծագերուն մէջ։ Այսքան ալ կը ծառայենք օտարին, իբրեւ նոր րայաներ։

Եւ ամօթով պէտք է յիշենք մեզ ալ մեր յաջորդները, որոնք մեր երազն ու հաւատքն ալ չպիտի կրնան ունենալ թերեւս, եթէ մենք շարունակենք այս ճամբան։ Բաւակա՛ն է, որքան օտարին ծառայեցինք, բաւակա՛ն է որքան մութին մէջ խարխափեցանք, բաւակա՛ն է որքան առանձին-առանձին ուղղութիւններով զարկինք մեր բանը տեսնե՛նք վերջապէս թէ որոշ եւ միասիակամ քաղաքականութեան մը պէտքը կայ։ Կուսակցութիւնները կրնան ունալ, բայց պէտք է ունենան «Հայկական քաղաքականութեան Մէկ հիմնական շրջագիծ»։

Եզրակացութիւն.— Կը տեսնենք որ մեր մեծ դրացին՝ Թուրքը կ'ընթանայ դէպի նոր բազոն քաղաքակրթութիւն. ներկայի երեւոյթը կրնայ վաղը իրական դառնալ։ Արդ, նկատելով որ ինչպէս պատմութիւնը եւ Թուրքիոյ վերելքը ցոյց կուտայ, քաղաքականութիւնը կարեւորագոյն ազգակն է ժողովուրդներու քաղաքակրթումին, անհրաժեշտ է պայմաններու ներած չափով իսկ ունենալ որոշ ազգային քաղաքական ուղի, պահելու համար իբրեւ ազգ ապրելու մեր իրաւունքը։

Պ. ՃՐՈՒՆՃԵԱՆ

Պերլին

«ՇՈՒՇԱՆԻԿ»
Chouchanik,
La Jeune Arménienne

Շատ բան գրուած է 1915 18ի հայկական ողբերգութեանց վրայ։ Ամբողջ գրականութիւն մը ունինք որ արիւն եւ արցունք կը հոտի։ Եղած են օտարներ ալ որոնք էջեր լեցուցած են հայկական ջարդերու պատմութիւններով։

Սակայն այս վերջիններէն ոչ մէկը մինչեւ հիմա կրցած էր տալ իրական պատկերը այն մեծ սպանդին որ երեք տարի անընդհատ հայ արիւնով ներկեց Ընտօլուի եւ Թրքահայաստանի լեռներն ու ձորերը եւ Լիբանանի ու Սուրիոյ անապատներն ու կիրճերը։

Ցասը տարի վերջ ահա Պ. Գէհան տը Րօհէ — Հայերու մեծ բարեկամ մը, բայց անծանօթ մը դժբախտաբար — կուգայ, ֆրանսերէն լեզուով իր վերջերս հրատարակած մէկ հատորովը, տալ այնքան ճշգրիտ, այնքան յստակ պատկեր մը մեր անցեալ դժբախտութիւններուն որ ընթերցողը կը ճնայ ապշահար թէ ինչպէս վերապրեր է ցեղը։

«Շուշանիկ, երիտասարդ հայուհին», այս է անունը հատորին։ Վէպ մը ինքնին։ Ոչ մէկ ջանք գրական գործ մը արտադրելու։ Ընդհակառակը՝ դէպքեր միայն, պատմուած պարզ լեզուով մը, իրական դէպքեր, իրենց բոլոր մանրամասնութիւններուն մէջ իսկ։ Եւ այդ բոլորին մէջէն երեւան կուգայ հայ ոգին, հայ նկարագիրը՝ դիտուած այնքան հարազատ կերպով՝ օտարի մը կողմէ։

Ջարդ, հալածանք, սպանութիւն, բանտ, բռնաբարում եւ ըմբոստութիւն — ամբողջ մեր պատմութիւնը՝ խտացուած 250 էջերու մէջ ուր Շուշանիկ, վանեցի աղջիկ մը, մերթ գնցոտիներու մէջ, ոտքերը բոպիկ, կէս անօթի, կէս կուշտ, բայց սուրը ձեռքին, մերթ մետաքսեայ «չարշաֆ»ով գրպանը լեցուն, դէմքը ծիծաղկոտ, բայց միտքը հեռուն — իր դժբախտ քոյրերուն — հիացում եւ յարգանք միայն կ'ազդէ ընթերցողին։

Պէտք է կարդալ գիրքը։ Լաւ է վերյիշել երբեմն այն սեւ օրերը, գոնէ չմոռնալու համար։

Վ. Մ.

Թմբ։ — Ցաջորդով աւելի մանրամասնօրէն կը ներկայացնենք այս հատորը։

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Վերջերս առիթ ունեցայ այցելելու Դպրոցասէրի վարժարանը, Ռէնսիի մէջ (Փարիզի արուարձան)։

Աշխարհաքաղաքացի Փարիզին ճիշտ քովիկը այդ վարժարանը կը ներկայանայ իբրեւ հայ տուն մը, ուր մարդ ինքզինքը կը զգայ տհմիկ միջավայրի մէջ։

Մեր բոլոր բարի գանկութիւնները թող երթան այս հիւրընկալ յարկին, հայ աղջիկներու համար հայ տիկիններու կողմէ հիմնուած այս հաստատութեան, որ գրեթէ յիսուն տարիէ ի վեր կը տեւէ։

Այդ յիսուն տարուան կեանքի գործը վեր է ամէն գնահատութենէ։ Մը կեանքի չարաշուք պայմաններուն հակառակ, իր արծաթի յոբելեանին մօտեցող այս դպրոցը աննախընթաց գործ մըն է, որ հայ կիներու ձեռներեցութեան, յարատեւ եւ հաւատաւոր կամքին կը պարտի իր գոյութիւնը։ Եւ մանաւանդ չմոռնանք նաեւ որ այդ տունը — ինչպէս օրը օրին իր ճակտի քրտինքով ապրող աշխատաւոր ընտանիք մը — հաստատուն երաշխիքներու, հարուստ հասոյթներու վրայ չէ կրթնած երբեք. հանրային հարմակրութիւնը, ընդհանուրին աւելի կամ պակաս, բայց միշտ սրտաբուխ օժանդակութիւնները յարատեւ օրէն, նեղ կամ լայն օրերուն մէջ հասած են իր ետեւէն եւ այգ նուիրական կանթեղին մէջ իւղը լեցուն, ճրագը միշտ վառ պահած են։

Դպրոցասէրը վերջին տարիներու ալեկոծումէն աստանդական, այլեւս հիմակ կը թուիթէ գտած է հաստատուն կառուցմ։

Ռէնսիի նորավարձ շէնքը, թէեւ ոչ այնքան նոր, ոչ այնքան լայն, բայց ունի իր անուրանալի առաւելութիւնները գործնական տեսակէտով, վից ամիսէ ի վեր արդէն մասամբ շէնքին պաշտաճելով, մասամբ շէնքը իրեն պաշտաճեցնելով, տուն տեղ եղած է այս բազմանդամ ընտանիքը— 250 հոգիներու։ Նեղ միջնոցքի մը մէջ «փարավան» մը բաւական եղած է ստեղծելու սենեակ մը, ուր կարի մեքենան կը գտնայ. իսկ թէ որքան բանիմացութիւն անհրաժեշտ է մաքուր պահելու համար ամբողջ աշակերտութիւնը շէնքի մը մէջ, ուր բաղնիքը կը պակսի,— ատիկա հայ տանտիկինները կրնան հասկնալ եւ կրնան գլուխ հանել։

Իր ներկայ վիճակին մէջ, Դպրոցասէրը ունի երկու բաժին, ուսումնարանը 6 դասարաններով եւ արհեստանոցը՝ չափահաս աղջիկներու յատուկ։

Բուն իսկ ուսումնարանի ձրգտումն է սանուհիներուն ապահովել կարելիի սահմանին մէջ, բարձրագոյն նախակրթութիւն մը, ուր ջանացուած է հաշտեցնել տեղական լեզուի դասաւանդութեան հետ։

Ծրագրին մէջ լայն տեղ տրուած է բնական եւ ձեռային աշխատանքներու (ձեւագիտութիւն, ձեռագործ, կար) ինչպէս նաեւ առեւտրական գիտութիւններու (տմարակալութիւն), նկատի առնելով որ կեանքի հոսանքը աւելի մեծ համեմատութիւններով հրապարակ կ'ելլէ քաշէ կամ կը քշէ դժբախտաբար իգական երիտասարդ սերունդը։

Արհեստանոցի բաժնին մէջ սանուհիները օրական երկու ժամ միայն կը յատկացնեն տոհմային դասերու կամ ֆրանսերէնի. մնացեալ ամբողջ ժամանակը վերապահուած է ձեռագործային պատրաստութեան, կարող վարիչներու հսկողութեան տակ «Թրիքօթաժ», «պրօտրրի», կարուձեւ եւայլն, իրենց տեղն ունին։

Ցիկնանգ վարժարանը սկսած է յարաբերութիւն մշակել որոշ տուներու հետ եւ յաճախ առաջարկներ ստանալ պարզ է որ այս պայմաններու տակ չափահաս սանուհիները ի վիճակի կ'ըլլան օր մը դուրսի արհեստանոցներու մէջ պաշտօն մը գտնելու, եւ ինքնաբաւ դառնալու, եթէ բարի բախտը անոնց առջեւ չբանայ ամուսնական յարկի դուռը։

Սանուհիները առողջապահական լաւ պայմաններ կը վայելեն դպրոցէն ներս։ Անշուշտ փափկաճաշակ ճաշացուցակ մը չունի եւ չիկրնար ունենալ իր մինչդներուն մէջ համեստ այդ վարժարանը։ Բայց սանուհիներու առողջ եւ կենսաբեր արտաքինը կ'ապացուցանէ թէ անոնք ունին ինչ որ անհրաժեշտ է եւ էական. պարզ բաւարար սեղան, գործօն կեանք եւ բացօդեայ կեանքի, մարզանքի հնարաւորութիւն։

Ինչպէս գիտէք, Դպրոցասէր Տիկնանց Միութիւնը ներկայ գործին սահմաններուն մէջ չուզեր պարփակուիլ անիկա իր աւանդութիւններուն հաւատարիմ՝ նոր յառաջդրութիւններ կը սնուցանէ. նպատակ ունի վերակենդանացնել իր մէջ վարժուհինոցը՝ որ երբեմն անփոխարինելի ծառայութիւն մը մատոյց հայ գաւառի կրթութեան։ Այսօր, հայ գաղութներն են որ նոյն հրամայական պահանջը ունին կրթական մշակուհիներու։

Դպրոցասէրը իրաւունքը ունի չշափելի համակրանքի։

Փ. ՍԱՆԱՍԱՐ

1929Ի ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Նախորդ երկու գրութիւններով, կարգ մը մանրամասնութիւններ տուեր էինք տուրքերու մասին։ Ներկայ յօդուածը կուգայ դասաւորել նախապէս տրուած տեղեկութիւնները, աւելցնելով նաեւ կարգ մը կարեւոր ծանօթութիւններ։

ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՏՈՒՐՔԵՐ

Փետրուար 1էն առաջ, գործատիրոջ կողմէ՝ տուրքերու վարչութեան ըլլալիք յայտարարութիւն։

Ցայտարարութիւնը պէտք է ըլլայ ամսաթոշակներու, օրավարձքերու, զանազան առթիւ տրուած բացառիկ վարձատրութիւններ, գեղեցիկ թոշակներու (rentes viagères) եւ տարեթոշակներու մասին, հետեւեալ կերպով՝—

Ա.— 1928ի ընթացքին, գործաւորներու եւ պաշտօնեաներու վճարուած թոշակներ եւ վարձքեր, երբ գումարը կ'անցնի 10,000ը։

Բ.— Ձեռնարկին վարիչներուն, տնօրէններուն, վարչական խորհուրդի անդամներուն տրուած բացառիկ վարձքեր, ինչ որ ալ ըլլայ գումարը։

Գ.— Միջնորդներու տրուած միջնորդէքներ, եւ ոչ-առեւտրական արհեստներու շահատուրքին ենթակայ անձերու տրուած (փաստաբաններ, խորհրդականներ, մասնագէտ-հաշուակալներ, եւլն.) վարձքեր, երբ գումարը կը հասնի 1000 ֆրանքի։

1928ի մէջ վճարուած ցկեանս թոշակներու եւ տարեթոշակներու համար, անուղղակի տուրքերու հաշուարքին կողմէ նշանակուած օրերու ընթացքին, յայտարարուելիք ամսուան մէջ՝ իրենց ծառանութեանց ընդհ. գումարին։

Տուգանք.— Առաջին եւայն, յապաղած իւրաքանչիւր ամսուան համար 100ին 1 ուելով տուրքի գումարին։

Զանգառումը կամ սխալ տարարութիւնը կ'ենթարկուի ֆրանք տուգանքի։

ՄԱՐՏ 1ԷՆ ԱՌԱՋ— 31ին, եթէ հաշիւները փակեն 1928 դեկտեմբերին։

Առեւտրական եւ ձեռնարկական արուեստական շահերու տուրքեր

Ցայտարարութեան պիտի կցել շահութեան հաշուեկշռի գոյց տալով 1928ի հաշուներուն մէջ արձանագրուած շահ-կորուստը, կայն այն առեւտրականներուն, որոնք 50,000էն աւելի շրջանառութիւն մը մատնանշեր են, կրնան առանց այս մանրամասնութիւնները տալու, իսկ յայտնել թէ հարկաբեր հետեւեալ դասակարգին կը պատկանին։

Շահ. . մինչեւ 800 ֆր. 801էն 1500,— 1501էն — 3001էն 5000,— 7000,— 7001էն 10 10001էն 15000,— 20000, 20001էն 25 25001էն 30000,— 35000,— 35001էն 40 40001էն 45000,— 50000։

Օրինականպայմանաժամ ակին յայտարարութիւն չընդհանդեպ, Տուրքերու վճարքին քննաբերաբար կը նշանակուի որ իրենց տուգանք աւելի Հարիւրին 25։

ՄԱՐՏ 1ԷՆ ԱՌԱՋ— Հանուր գործառնութեանց մասնաւոր տուրք (Taxe sur le chiffre d'affaires)

Այսպէս, 1929ի նուր գործառնութեանց յարութիւն, եթէ գումարը կ'միլիոն ֆրանքը, Ա.— Ա տուրքերուն կողմէ գլխաւոր գործն է ապրանքի եւ ուտեստեղէնի փոքր տուրքը։

Բ.— Դրամական եւ վ Հաստատութիւններու կողմէ

Գ.— Ապահովագրական յողական եւ նման կողմէ։

Տուգանք՝ 25% յաւել

Ոչ-առեւտրական արհ րու շահատուրք.— Մաս առաջ։

Ցայտարարութիւնը յիշատակէ նախորդ տարուր Հանուր շահին գումարը, կիրարկման վերաբերեալ եւ զուտ շահը։

Գալով գրական, գիտ արուեստագիտական արհ թիւններուն, որոնց շահը չէ ստանալ տարուէ տարի, գրգռուողները կրնան պահ որ իրենց տուրքը նշանակի խորդ հինգ տարիներու իրենց սոյներու եւ ծախքերու նկատի առնելով։

Ցայտարարութիւն պարագային, իբր տուգանք յաւելում։

Գործառնութեանց ընդհ. մարին վրայ տուրք (Taxe le chiffre d'affaires)

Այս տուրքին ենթակայ բաժնուած են երկու դասակարգերու։

Ա.— Կանխագատ կամ ժամեայ գնահատման վրայ նուիճարով հարկատուներ։

Բ.— Միահաղոյն գնման եղանակով հարկատուներ։

Այս երկու գլխաւոր կարգէն դուրս, կայ նաեւ մը, որուն համաձայն, տուները պարտաւոր են մին, անուղղակի տուրքերու հաշուաքին կողմէ նշանակուած օրերու ընթացքին, յայտնուելիք ամսուան մէջ՝ իրենց ծառանութեանց ընդհ. գումարին։

Ցուգանք.— Առաջին եւայն, յապաղած իւրաքանչիւր ամսուան համար 100ին 1 ուելով տուրքի գումարին։

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԸ

Ֆրանսիայի ներկայացուցիչ Ժան Ժորեսը Ազգային ժողովում ելույթ ունենալով ասել է, որ Ֆրանսիան ոչ մի պատերազմ չի ցանկանում, որ ինքը ոչ մի նվաճողական նպատակ չունի, որ ինքը ոչ մի տարածք չի ուզում գրավել։ Ֆրանսիան ուզում է միայն պահպանել իր գոյությունը

Դաշնագիր՝ Եւեւեի եւ Մոսկուայի միջեւ

Թայմզի Բիկայի Թղթակիցը կը հեռագրէ.

Խորհրդային կառավարութիւնը կը ծանուցանէ վաւերացումը «բարեկամական եւ առեւտրական դաշնագրին» Եէմէնի իմամ Եահեայիին հետ։

Այս դաշնագիրը, որ ստորագրուած էր Սանա'այի մէջ խորհրդային ներկայացուցիչ Աստախոֆի եւ Ղազի Մոհամմէտ Բահիպի միջեւ, կը բաղկանայ հինգ յօդուածէ։ Նախաբանը կ'ըսէ թէ ասիկա նախաքայլ մըն է՝ երկու երկիրներու միջեւ անտեսական կապերը ամրապնդելու համար կատարուելիք նոր բանակցութեանց։

Դաշնագիրը կ'ըսէ թէ խորհրդային միութիւնը կը ճանչնայ Եէմէնցիներու կատարեալ եւ բացարձակ անկախութիւնը, ու, ըստ «Իզվէստիա»յի, «կը շեշտէ այն իրողութիւնը թէ Եէմէնի կառավարութիւնը կը գնահատէ խորհրդային միութեան դիրքը ոչ միայն Եէմէնի՝ այլ Արեւելքի բոլոր ժողովուրդներուն հանդէպ»։ Խորհրդային կառավարութիւնը դիւանագիտական ներկայացուցիչ մը պիտի ղրկէ՝ անմիջապէս որ Եէմէն դիւանագիտական ներկայացուցիչներ ընդունի ուրիշ պետութիւններէ։ Դաշնագրին տեւողութիւնը 10 տարի է։

Ռուսիոյ օրաթերթերն ու այլ թերթերը բազմաթիւ յօդուածներ եւ պատկերներ կը հրատարակեն Եէմէնի մասին, վեր հանելով խորհրդային կառավարութեան «նոր շահերը» Արաբիոյ մէջ եւ հակադրելով խորհրդային եւ անգլիական նպատակներն ու մեթոտները, որոնք իրարու կը բախին Եէմէնի մէջ, «ընկերային եւ քաղաքական տեսակէտէ Արաբիոյ Աֆղանիստանը»։

Աֆղանիստանի դէպքերը

Մոսկուայի աֆղանական դեսպան Ղուլամ Նապի խան կը հաղորդէ որ ապստամբները Քապուլի շուրջ պաշարուած են Ամանուլլահի կուսակիցներուն կողմէ։ Աֆղանիստանի արտասահմանեան դեսպանատուները կը հնազանդին միայն Ամանուլլահի, որուն հաւատարմութիւն երդուընցած են ամէնէն կարեւոր քաղաքներն ու ամէնէն բազմամարդ գաւառները։

Փէշավարէն Քապուլ մեկնած անգլիական մեծ օդանաւ մը ճամբան կորսուած է եւ ցարդ տեղեկութիւն չէ առնուած ո՛չ օդանաւէն եւ ոչ ալ մէջի սպաներէն։ Օդանաւը Անգլիոյ ամէնէն մեծ եւ արդիական զինուորական օդանաւերէն մէկն էր, յատկացուած՝ զինուորներու փոխադրութեան։

*** Փարիզի Աֆղանական դեսպան Թարզի խան առջի օր ներկայացաւ արտաքին նախարար Պրիանի, որուն հետ տեսակցեցաւ իր երկրի խռովայոյզ կացութեան մասին։*

Ատանայի մէջ ձերբակալուած Հայեր

Ատանայի մէջ ձերբակալուած են դաւանափոխ Յորէն Հայրի եւ Յովհաննէս անուն երկու անձեր, Հայերու լքեալ գոյքերուն գործառնութեանց մէջ կեղծարարութիւն ըրած ըլլալու ամբաստանութեամբ։

«Սօն Սաաթ»ի տեղեկութեանց համաձայն, յիշեալներէն զատ, նոյն յանցանքով ձերբակալուած են նաեւ Սիւլէյման օղլու Շէվքը, կաթոլիկ Աման օղլու Խալիլ, կրօնափոխ Ապտուլլահ օղլու Խալիլ եւ Ռեբեկա, Թագուհի, Եղսա անուն հայ կիները։

Ձերբակալուածներէն մէկ մասը ամբաստանուած են սուտ վկայութիւն տուած ըլլալու, մէկ մասն ալ մեռած անձերու Սուրիոյ մէջ ողջ ըլլալու մասին հաստատագիր մը ստորագրած ըլլալու յանցանքով։

Թուրքերու դասադուլը Անտիոքի մէջ

Անտիոքէն Ատանայի թերթերուն կը գրեն թէ տեղւոյն Թուրք լիսէին մէջ դէպք մը տեղի ունեցած է։

Լիսէին ուսուցչական ճիւղին պետը Պ. Պօզանթայ, որ անցեալ տարի Ֆրանսայէն հրաւիրուած է, բոլոր դասերուն ֆրանսերէնով աւանդութիւը պարտաւորիչ ըրած է, բողոքներու պատճառ ըլլալով։ Ուսանողները անցեալ օր կրկին կը բողոքեն պատկան իշխանութեան մօտ, որուն համար Պ. Պօզանթայ խիստ կը բարկանայ եւ աշակերտներու երեսին կը պոռայ.

— Դուք գերիներ էք եւ ճգմուելու դատապարտուած...

Ասոր վրայ, ուսանողները դպրոցէն կը մեկնին՝ Թուրք ազգային քայլերգը երգելով։ Ուսանողները յայտնած են թէ դպրոց պիտի չվերադառնան մինչեւ որ ուսուցչական ճիւղի տնօրէնը պաշտօնանկ չըլլայ։ Կրթական վարչութիւնը աշակերտներուն ծնողքը հրաւիրած եւ հրամայած է որ տղաքը դպրոց վերադառնան, բայց ծնողքները բան մը չեն կրցած ընել։ Ուսանողները դեռ դպրոց չեն վերադարձած։

Երկաթուղիի արկած

Առջի գիշեր ժամը 8ին ատենները Անիէրի և Պուա-Քոլոնպի կայարաններուն միջեւ շոգեշարժ եւ ելեկտրաշարժ երկու կառախումբեր բախում մը ունեցան։ Շոգեշարժ կառախումբին Բ. կարգի երկու վակոնները բախումին սաստկութենէն գետին տապալեցան։ Վիրաւորուեցան 60 հոգի՝ թեթեւ, 6 հոգի ծանր կերպով, մէկուն վիճակը յուսահատական է։

Անմիջապէս ազատարար ձեռնարկներ կատարուեցան։ Փարիզէն եւ Անիէրէն հասած հիւանդաբարձ ինքնաշարժերով Պօժոն հիւանդանոցը փոխադրուեցան ծանր վիրաւորները։

Պատասխանատուն գտնելու համար քննութիւն կը կատարուի։

Երլոզըզն ու Զրադանը գնել կ'ուզեն

Իտալական խմբակ մը Պոլսոյ Քաղաքապետութեան դիմած է Երլոզըզի եւ Զրադանի պալատները վարձելու համար։ Խմբակը յայտնած է թէ 10 միլիոն ոսկի դրամագլուխ պիտի յատկացնէ Զրադանի պալատը արդիական վիճակով վերաշինելու համար։ Վերաշինուած պալատը 500 սենեակ պիտի ունենայ։

Խմբակը կ'ուզէ նաեւ որ Քաղաքապետութիւնը ինքն ալ մասնակցի դրամագլուխին մէջ։ Այս առաջարկը քաղաքապետական յանձնաժողովին մէջ սկսած է քննուիլ։ Իտալական խմբակը ըսած է նաեւ թէ պատրաստ է երկու պալատներն ալ գնելու։

Քաղաքապետութիւնը ծանօթութիւններ կը հաւաքէ խմբակի դիրքին եւ միջոցներու մասին, ու միեւնոյն ատեն կը քննէ թէ կապեր ունի՞ Երլոզըզի վարձակալ Մարիօսէրայի հետ։

ՌՈՍՏՈՄԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 10ՕՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ

Կազմակերպուած Է.Յ.Դ. Պէլվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի կողմէ

Այս կիրակի ժամը 3ին 120 Bld. Belleville, մէթրօ Պէլվիլ

Կը նախագահէ Ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Կը խօսի՝ Ընկ. Ն. ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Նուագ, արտասանութիւն եւայլն *Մուտքը ազատ է*

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ
"ԿԱՐՕՏ ՀԱՑՐԵՆԻ,,
ՎԵՐՋԻՆ ՀՈՏՈՐԻ ԴԼԽԱՒՈՐ ՊԱՀԵՍՏԸ

Կը գտնուի Պալենց գրավաճառատունը, 233 Fbg. St. Martin, Փարիզ (10e).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
"ԱՆՁՐԵՒ"Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 Ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէ) 25 Ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախածեռնութեամբ Հայ Գրասիրաց Միութեան

Այս կիր. իրիկուն ժամը 7.30ին, 46 Րիւ Թափի վէրը Սալոն Էսբանեզ

Կը Նախագահէ՝ Ա. ԱՒՕՏԱՆ *Կը խօսի՝ Պ. Կ. ՄՐԱՅՏԵԱՆ*

Նիւթ՝ «Հայ քաղաքակրթական պատմութիւնը եւ անոր արժէքը՝ նոր սերունդին համար :

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ (71 AVE. KLÉBER)

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

Կը խօսի Պ. ՌՈՒԲԻՆ ԲԵՐԲԵՐԵԱՆ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆՑԻ մասին

(կենսագրական նոր տուեալներ, ձերբակալման իսկական պատճառները։ Միք. Նալբանդեանցի ընկերային աշխարհայեացքը)։

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՒՆ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 10ին

Hôtel Majestic*ի մէջ, 10 Ave. Kléber*

ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ — ԹԷՅԱՍԵԼԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի «Արարատ» ժառանգիւղի վարչութեան կողմէ։ Այս կիրակի երեկոյ ժամը 8էն սկսեալ կէս գիշեր Միութեան մարզասրահին մէջ, Bar Monumantal, 50 Bld. Dugomier.

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, անակնկալներ, մոխ պիւֆէ։

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆԿ։

ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ

Լոյս տեսաւ գրականութեան եւ արուեստի երիտասարդ պարբերականը, աշխատակցութեամբ ծանօթ գրողներու։ 48 մեծադիր բերականը, աշխատակցութեամբ ծանօթ գրողներու։ 48 մեծադիր էջեր, պատկերազարդ։ Տարեկան 10 թիւ, Ֆրանսա 50 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ 3 տոլար, հատը 7 ֆր.։ Դիմել՝ H. PALOUIAN, Boite Postale No. 50. PARIS (10e).

Հ. Յ. Դ.

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտէ Ընկ. ՀՐԱՆԴ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆի իր դեռատի քրոջ տխուր մահուան առթիւ։

Պելվիլի *Ռոստոմ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple.*

Ալֆորվիլի *«Սարգիս Մինասեան» ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40bis Rue Etienne Dolet։ Բոլորին ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

Խսի-լէ Մուլինոյի *Վռամեան ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի ժամը 9.30ին բակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։*

Նիսի *շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Նիսի, Քանի, Փուժէի եւ կրասի խումբերը, այս կիրակի Քանի մէջ ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

Մարսէյլի *շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 Րիւ տը լա Բէփիւպլիք սրահը։ Կը դասախօսէ՝ ընկ. Ա. Աբօեան։*

Մարսէյլի *Սէն Լուիի Ակնունի ենթակոմիտէի հրապարակային դասախօսութիւնը այս կիրակի ժամը 2ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Կը խօսի՝ Ընկ. Ազգին Մարտիրոսեան։ Նիւթ՝ «Քրտական շարժումը»։*

Մարսէյլի *Ռոստոմ ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը՝ այսօր 1 Փետր. Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը հրաւիրուին սոխպողպատ Գէորգ Զաւուշ, Զարդարեան, Արմէն Գարօ, Քեռի և Քրիս խումբերը։ Կարեւոր օրակարգ։*

Վալանսի *Շրջ. կոմիտէի հրապարակային դասախօսական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին կըընոպլի մէջ ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը դասախօսէ՝ ընկ. Մ. Գուրամճեան։ Նիւթ՝ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։ Երկուշաբթի իրիկուն նոյն տեղը վիճաբանական ժողով դասախօսուած նիւթի շուրջ։*

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻԻ

— Կը փնտռուի Քերովբէ Գաբալեան՝ Եօզկատցի Սահակ Նալպանտեանի հօրաքրոջ որդին որ վերջերս Խասքօվօ (Պուլկարիա) կը գտնուէր։ Իր եւ մօրը Տիկին Իրէկի հասցէն տեղեկացնել Պրիւքսէլի Կաթոլիկ Հայոց հոգեւոր հովիւ Հ. Յովհաննէս վրդ.ի 8 Rue de la Collégiale - Bruxelles, Secrétariat du Comité Belgo-Arménien եւ կամ Sanatorium Mons sur Meuse à Lushin (Belgique).

Կ'ուզուի լուրջ սպասուհի մը, տարեց այր և կնոջ մը մօտ ծառայելու եւ կրակուր եփելու համար։ Առանձին ննջասենեակ տրամադրելի է։ Դիմել՝ Մազլումեան եղբարց գործի վաճառատունը, 23 Rue de la Boëtie. (Մէթրօ Miromesnil).

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

31 Rue Etienne Dolet, ALFORTVILLE

(Կայարանին մօտիկ, մեծ ափարթըմանին դիմացը)

Արեւելեան ամէն տեսակ ուտելիքներ, մաքուր, ընտիր, թա... ամէն քսակի յարմար, (Պուլկարական քաշէր, ձերմակ պանիր, ... րական ապուխտ, երշիկ, փիլաւի յատուկ բրինձ, Յունական առ... կարգ ձիթապտուղ, եւայլն։

Անգամ մը այցելեցէք, գոհ պիտի մնաք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE. Մէթրօ՝ Պ...

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ ԼԱԻ ԱԾԱՆ

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԱԺՆԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻՋԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՒԱՑԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ E...

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամ...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI...

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆօՐԷՆ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քի... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաքագործ LA GARDEէ
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաբէ... եւ նոր մեթոտով դարմանում... եւ կանանց մորթի, արիւնի ... հիւանդութեանց (ֆրանկո... մոմիզ.) եւ վարիսի։ Մաս... ութեան։ Խզճմտիւ եւ ... հրդակցութ. ամէն օր 9—1... Կիրակի 9—12։

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԱՌԹԻԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵ...

15 Ֆր.ի գիրք նոյնէր 50 Ֆր.է Աիելի գիրք Ռոն...
40 Ֆր.ի գիրք նոյնէր 100 Ֆր.է Աիելի գիրք Ռո...

Թիապարտը 25 Ֆր., Թորոս Լեւոնի (կազմուած) 35, Ա... Ֆաթման եւ Ասատը 25, Հին Աստուածներ 15, Խորտակուա... կինքները 30, Թէրեզ Րաքէն (է. Զօլա) 20, Ցարութիւն (Լ. Թո... 50, Ձէք (Ա. Տոտէ, 2 հատոր) 30, Վարժապետին աղջի... Խասգիւղի քնաշրջիկը 10, Ադքատին պատիւը 20, Կրացիե... Տք. Քիւբին խրտուիլակները 10, Աւիսի սիրահարը 15, Ո... Լիւիթն ու Ադրատկը 10, Աքլոր եղբայր 6, Քէն-Շուր 25, կայ... Շանթի) 10, Սիֆիլիզ 2, Ջերմամիզութիւն 2, Հայ. քերական... գարաններ՝ 3, 5, 6, 10, 12.50, 25 եւ 30 Ֆր., երազահաններ՝ ... 10 եւ 12, Ֆրանս. խօսակցութիւններ 6, 8 եւ 10 Ֆր.։ Նո... կոմիտաս վրդ.ի, Սիւնիի, Չուհաճեանի, Սրուանձտեանցի, Չ... կիրեանի, Շամբարձումեանի, եւայլն։

Ուզուած գիրքերը կրնանք կազմուած յանձնել 4—5 Ֆր.ով... թեամբ, ըստ գրքի մեծութեան։ Միութիւններու եւ գրադա... ներու մասնաւոր եւ բացառիկ զեղչ։ Գրացուցակը ձրի կը... կուի պահանջողին։ Պահանջեցէք նաեւ նուէր տրուելիք... քերուն ցանկը։

Դիմեցէք 'L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20e).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, ... դաքականագիտութեանց ... Ժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris

Հեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարե... ջոցի մէջ Ֆրանսա ժո... (AFFIDAVIT), ինչպէս ... ինքնութեան թուղթ... օրինական գործողութ... ները։

Կ'ընդունի ամէն օր կ... վերջ ժամը 4—7.

ՀՐԱՒԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաները ուն Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

Գործ կը փնտռէ Հայ պատուաւոր երիտասարդ մը որ գիտէ Ֆրանսերէն։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի։

IMPRIMERIE - MASSIS - ...
208bis, Rue Lafayette ...
Le Gérant: E. SOUV...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

2 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 871

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԴԷՊՔԸ

Դժբախտաբար իրականութիւն է Պէյրութի նոր դէպքը,— համայնավար երիտասարդի մը սպանութիւնը՝ անյայտ ձեռքէ տով, եւ իրրեւ հետեւանք՝ ձերբակալութիւնը 25-30 կամ 35 անձնօք անձերու, մեծ մասով Դաշնակցական։

Այս տողերը գրած ատեն, ոչինչ գիտենք սպանութեան պատճառներու մասին։ Մեզի ծանօթ չեն նաեւ դէպքին յաջորդող պարագաները։ Մինչեւ հիմա եղած հրատարակութիւնները գործին ծանրութիւնը միայն կ'ապացուցանեն, առանց լուսաբանելու ամբողջ խնդիրը։ Այդ լուրերն ալ, մեծ մասով տարբեր աղբիւրներէ կը բխին։

Ինչ որ հրատարակեր ենք այսօր, իրրեւ սեփական լուր, շատ հին է արդէն, եւ չի պարզեր ամբողջ իրականութիւնը։ Բայց հեռագրական լուրերէ դատելով, կը թուի թէ զանազան պղտոր տարրեր խառնուած են գործին, եւ կ'ուզեն շփոթութեան մատնել Լիբանանի կառավարութիւնը, քաղաքական խոշոր դաւի մը հանգամանքը տալով անհատի մը սպանութեան։

Առաջին անգամ չէ որ հայկական արիւն կը թափի Պէյրութի դպրոցներուն մէջ։ Երկու տարի առաջ, ողբացեալ Վահան Վարդապետեանի սպանութեան ատեն, որ յատկապէս կազմակերպուած ոճիր մըն էր, բուն իսկ ժողովի պահուն, կաթողիկոսարանի դահլիճին մէջ, տեղական իշխանութիւնը սահմանափակուեցաւ միայն ոստիկանական եւ դատական հետապնդումներով։ Ըսել կ'ուզենք՝ ամբողջ գործը տարուեցաւ բնական ճամբով։ Այնուհետեւ ալ միշտ անպակաս եղած են զանազան յարձակումներ, որոնք անշուշտ ջղագրգռութիւն կը պատճառէին տեղական իշխանութեան և ժողովուրդին։ Բայց, ոչ մէկ ատեն հաղորդ համեմատութիւններ չտրուեցան այս կամ այն դէպքին, և մանաւանդ քաղաքական հանգամանք չտրուեցաւ ո՛ր եւ է գործի։

Ի՞նչ է պատահեր հիմա, որ բացառիկ տնօրինութիւններ կ'ըլլան, եւ, որոշ ցուցակի մը վրայ, կը բանտարկուին երեք տասնեակ ծանօթ մարդիկ, առանց կապ ունենալու կատարուած սպանութեան հետ։

Այս հարցումին պատասխանը կրնանք տալ աստիճան մը միայն, հիմնուելով մինչեւ հիմա հասած տեղեկութեանց վրայ։

Քանի մը ամիս առաջ, սուտ-իրաւ իրար խառնելով, Դաշնակցութեան հակառակորդ լրագիրները այն համոզումը գոյացուցին, թէ հայկական դաւադիր կոմիտէ մը կը գործէ Սուրիոյ մէջ։ Իսկ Սուրիա-Լիբանանի եւ Եգիպտոսի արաբական թերթերը, հայկական աղբիւրներէ ներշնչուելով, այն տպաւորութիւնը ձգեցին թէ այդ կոմիտէն կը գործէ... Սուրիոյ եւ Լիբանանի շահերուն, անոնց իրաւունքներուն եւ անկախութեան դէմ։ (Թերեւս առիթ ունենանք հրատարակելու այդ արտայայտութեանց ամփոփումը)։

Զափազանց թափանցիկ էր ակնարկը։

Եւ ստեղծուեցաւ մթնոլորտ մը, որ երբեք նպաստաւոր չէր ոչ միայն Հ. Ց. Դաշնակցութեան, այլ եւ հայ ժողովուրդին համար։ Թիւրու ազգայնականութեամբ եւ կանխակալ կարծիքներով առաջնորդուած թերթեր ամէն պատրուակէ օգտուեցան, զոյն սրսկելու եւ ջուրերը պղտորելու համար։

Այս կասկածելի աշխատանքն ալ հետեւանք չպիտի ունենար, եթէ ամբոխային տրամադրութեանց կեր չհայթայթէին ո՛չ միայն հայանուն թափթփուքներ, այլ մանաւանդ թուրք եւ կարմիր գործակալներ։

Եւ ահա յունուար 17ի սպանութիւնը, որ առաջին օրերը կը նկատուի իրրեւ սովորական դէպք, բայց քանի մը օր չանցած, կը դառնայ շարժառիթ՝ աննախընթաց խստութեանց, — բազմաթիւ ձերբակալութիւններ. բանտարկութիւն՝ խիստ մեկուսացումով, ընդհանուր յուզում, քաղաքական դատ եւլլն.։ Եւ այս՝ առաջին իսկ հարցաքննութեամբ հաստատելով հանդերձ թէ այդ 25-30 կամ 35 ամբաստանեալները կապ չունին սպանութեան հետ։

Արդեօք «Դաշնակցութեան դա՞տ» մըն է որ կը սարքուի Պէյրութի մէջ։ Կամ կ'ուզեն գոհացո՞ւմ տալ բուն իսկ երկրին շահերուն անգիտակից ամբոխավարներու։

Մեր միտքէն անգամ չանցնիր մեղադրել իշխանութիւն մը, որ կ'ուզէ խստօրէն հսկել երկրին ապահովութեան, եւ պաշտպանել նոյն իսկ մէկ անհատի կեանքը։ Ո՛վ որ մարդ կը սպաննէ, անշուշտ հետեւանքներն ալ կրած է, եւ ուրանութիւ պիտի կրէ իր պատիժը։

Բայց ինչ որ տեղի կ'ունենայ այս միջոցին, Պէյրութի մէջ, ամբողջովին տարբեր տպաւորութիւն կը ձգէ։

Մենք լրջօրէն կը կասկածինք, թէ Լիբանանի ոստիկանութիւնը թիւրիմացութեան մատնուած է մասնաւորապէս Էնկիւրիի եւ Մոսկուայի յայտնի եւ գաղտնի գործակալներուն կողմէ, ու ձեռնարկած է գործի մը, որ ամենեւին հիմք չունի։ Նոր չէ որ պիտի ըսենք թէ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը եւ ամբողջ հայ ժողովուրդը միշտ ալ ջերմ չատագովն են եղած բախտակից ժողովուրդներու ազատութեան, մանաւանդ անոնց որ նոր ծրկուեցան Թուրքին արիւնազանգ լուծէն։

Թող պատժուի յանցաւորը. բայց նոյն իսկ Լիբանանի եւ Սուրիոյ իսկական շահերուն համար, մենք անկեղծօրէն կը հաղթէինք, որ նորագոյն ժողովուրդի մը վարիչները գոհ չգտնային Թրքական եւ համայնավարական խաղերու։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

«Անցեալի դասերէն» խորագրով շարք մը խմբագրականներու մէջ, «Յուսաբեր» դիտել կուտայ (24 յունուար)։

«Խորհրդային Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան ակնառոր վարիչներէն Եոֆֆէ (այն որ անձնասպան եղաւ Մոսկուայի մէջ) առիթով մը կը նկատէր.

— «Ռուսաստանը — ցարական թէ խորհրդային — Ասիոյ կովկասի մէջ արտաքին միշտ միեւնոյն *ռուսակա՛ն* քաղաքականութիւնը ունի»։

Ու թերեւս երբեք *ռուսակա՛ն* այս եսասէր, նենգ ու դաւալից քաղաքականութիւնը այնքան ցայտուն կերպով արտայայտուած չէ Ասիոյ կովկասի մէջ, որքան այսօր, խորհրդային կարգերու տիրապետութեան շրջանին։ կարմիր Մոսկուան, որ Լենինի *դեկրետով* Հոկտեմբերեան դաւադրութեան սկզբնական շրջանին անկախ հռչակեց Թրքահպատկան Հայաստանը, նոյն Մոսկուան յետագային նուիրագործեց քէմալական Ազգային Ուխտը՝ նաեւ գործնականապէս աջակցելով անոր իրագործումին։ Ռուսիոյ նենգ քաղաքականութիւնը միշտ նոյն յոյսերն ու յուսախաբութիւնները բերաւ հայ ժողովուրդին։ 18րդ դարի առաջին քառորդի ուշագրաւ դէմքերէն եղիա Աստուածատուրեան Մուշեղեան, որ ի նպաստ իր ժողովուրդի արդարագոյն դատի անթիւ երկիրները չափեց-չափչփեց, երբ կը տեղեկանայ, թէ իրապէս «Պետրոս Թագաւորն գալոց է առնուլ յերկիրն պարսից վասն փրկելոյ զմեզ», այս լուրի առթած յուսայից տպաւորութիւններու տակ «ուխտ եդի,— կ'ըսէ եղիա, — յանձին իմոյ ասել յամենայն աւուր ինչ ինչ հայր մեր եւ ինչ ողջոյն մաբիամ յիշատակաւ սրբազանից հինկից վիրացն յիսուսի քրիստոսի այսու դիտաւորութեամբ թէ ցէր Աստուած զմի ի տասանց կենացն իմոց հատ յինէն եւ դիր ի վերայ կենացն Պետրոս Թագաւորին, ցէր տուր նմա առաւել կարողութիւն, զօրութիւն, որ ամենայն յաջողութեամբ գայ եւ ազատէ զմեր ազգն, եւ այլ, այս աղօթքն սահմանել էյի ասել ի դէմ սուրբ պատարագին...» Յաջորդ երբ, շատ կարճ ատենէն, նոյն եղիան, որ օրը ինչ անգամ աղերսանքով կը կրկնէր՝ *«Տէր Աստուած զմի ի տասանց կենացն իմոց հատ յինէն եւ դիր ի վերայ կենացն Պետրոս Թագաւորին»*, այս նոյն եղիան, երբ ռուսական «ազատարար» բանակի նենգութիւնները կը տեսնէ, յուսահատ կը բացագանչէ՝ — *Աստուած մի արասցէ, որ սոքայ գան տիրեն մեր ազգին, քանզի խնայեցի զազգն իմ...»* (Տե՛ս Յոբելեան Հ. Հ. Յոսկեան՝ *«Նիւթ Աստուածատրեան Մուշեղեան»* Վիեննա, 1927)։

Այս նենգութիւնները կատարուած եւ այս օրինութիւնները ու անէծքները արտասանուած են ասկէ շուրջ երկու դար առաջ։

Այս ինարիւրամեակներու ընթացքին ո՛չ նենգող ռուսը փոխուած է եւ ոչ ալ նենգուած հայը։ Ինչո՞վ նման չէ մեր ազգային այս հեռաւոր անցեալին։ Շինները մեր նկատմամբ գոնէ առաւելութիւն մը ունէին. եղիաները զգաստացան քանի մը *տարիներու* ընթացքին, մինչդեռ մենք նոյն անուղղայ երազատեսները կը մնանք պատմական դասերով այսքան ինարուստ *դարերէ* ետքն իսկ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԴԷՊՔԻՆ ԱՌԹԻԻ

Պէյրութէն կը գրե՛ն մեզի յունուար 22 թուականով.—

Անծանօթներու կողմէ սպաննուած է Մարգիս Տխրունին, որ ծանօթ էր իրրեւ համայնավար։ Սպանեալը անձնական հաշիւներ շատ ունէր, նոյն իսկ իր ընկերներուն մէջ։ Ձերբակալուած են Պէյրութի բոլոր մտաւորականները։ Տեղական թերթերը գրգռիչ հրատարակութիւններ կ'ընեն։ Խուզարկուեցան Հ. Ց. Դ. Ակումբը եւ բանտարկեալներուն տուները։ Դաշնակցականները այս երկրին ամենալաւ քաղաքացիներն են, բայց հայանուն խառնակիչներ պղտորած են միտքերը։ Տիրող կարծիքը այն է թէ երբեք հիմք չկար քաղաքական գոյն տալու դէպքի մը որ անձնական հանգամանք ունի։ Ոչ միայն կարմրուկներ, այլ եւ Թրքական գործակալներ կ'ուզեն օգտուիլ առիթէն։

Տրոցկի արտախուսած՝ Թուրքիա կ'երթայ

Հետզհետէ կը հաստատուի այն զրոյցը թէ բոլշեւիկեան յեղափոխութեան ղեկավար եւ նախկին պատերազմական գործավար Լէոն Տրոցկի իր աքսորավայրէն հանուելով Թուրքիա պիտի երթայ։

Թայմզի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ այս առթիւ.

— Թուրք կառավարութիւնը հաղորդած է Տրոցկիի թէ կը հաւանի իր Թուրքիա այցելութեան։ Տրոցկի որոշապէս փափաք յայտնած էր Թուրքիա այցելելու եւ կը կարծուի թէ շուտով Պոլիս պիտի հասնի։

Միւս կողմէ՝ Գերմանի համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Ռոթէ Ֆա՛նէ» (Կարմիր Դրօշ) որ իր լուրերը կը ստանայ խորհրդային պաշտօնական աղբիւրներէ, կը գրէ թէ Տրոցկիի խորհրդային սահմաններէն արտաքսուիլը մօտալուտ է։ Տրոցկի արդէն ընտրած է այն երկիրը, ուր պիտի բնակին ինք եւ իր ընտանիքը։

«Ռոթէ Ֆա՛նէ» կ'աւելցնէ.

— Տրոցկիի հետեւորդներըորհամայնավար կուսակցութենէն վտարուած էին, վերջերս գործօն պայքար մղեցին պրոլետարական դիկտատորութեան դէմ եւ հակայեղափոխական ձեռնարկներ կատարեցին խորհրդային իշխանութեան դէմ։ Անոնք կը կռուին ո՛չ միայն բոլշեւիկեան կուսակցութեան, այլ նաեւ բանուորական կառավարութեան դէմ։ Հետեւաբար անոնք քաղաքական գաղափարախօսութիւն մը չէ որ կը հետապնդեն, այլ կը կազմակերպուին եւ կը դաւադրեն պրոլետարիատի ակնյայտնի թշնամիներուն հետ միասին։ Տրոցկիի ղեկավարած այս ապօրէն խմբակին ամբողջ գործունէութիւնը — այսինքն կարմիր բանակը քայքայելու ձեռնարկները, գործարաններու մէջ հակայեղափոխական գործունէութիւնը եւ գիւղացիներուն մէջ իրենց հակախորհրդային գրգռութիւնը — ո՛չ մէկ կերպով կը տարբերի ճերմակ պահակայիններու կամ մենշեւիկներու գործունէութենէն։

Հետեւաբար, կ'եզրակացնէ համայնավար թերթը, Տրոցկիի վտարումը յեղափոխական ինքնապաշտպանութեան անհրաժեշտ գործ մըն է, անխուսափելի միջոց մը՝ բանուորական պետութեան շահերուն համար։ Միջազգային բանուոր դասակարգը ամբողջովին պիտի վաւերացնէ զայն։ Տրոցկի կը վերադառնայ քաղքենի-դրամատիրական աշխարհին, որ սկիզբէն հաճոյքով ողջունեց բոլշեւիսմի դէմ անոր պայքարը։ Կը թողու երկիրը Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան, որուն դրօշին դաւաճանեց։»

∴ Հեռագրի մը համաձայն, Տրոցկի արդէն ընտանիքով ճամբայ ելած է Ալմա Աթայէն (Թուրքեստանի ծայրագոյն արեւելքը, Մոնկոլեան սահմանին վրայ), ուր աքսորուած էր աւելի քան տարի մը առաջ։ Ստալին խօսք պիտի առնէ Տրոցկիէ, որ այլեւս քաղաքականութեամբ չպիտի զբաղի։ Կ'ըսուի թէ Տրոցկի Թուրքիոյ մէջ պիտի մնայ վեց ամիս, յետոյ վերջնապէս պիտի հաստատուի Գերմանիա։

∴ «Տէյլի Էքսփրէսի Պերլինի թղթակիցը վստահելի աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ Տրոցկի յունուար 29ին իսպառ մեկնած է Ռուսիայէն, ընկերակցութեամբ իր կնոջ եւ տղուն։ Թէեւ անցագիր չունի, սակայն արտօնուած է Թրքական հող ելլելու։ Նպատակն է յետոյ Պերլին անցնիլ։ Տրոցկի ամբաստանուած է հակայեղափոխական գործունէութեամբ, ու մահուրնէ կը խուսափի պարզապէս անոր համար որ խորհրդային կառավարութիւնը կը վախնայ թէ անոր գնդակահարումէ պիտի զայրացնէ իր կուսակիցները եւ ընդհանուր ապստամբութիւն պիտի պայթեցնէ։

∴ Ուրիշ հեռագրի մը նայելով, Տրոցկի եւ ընտանիքը Պաթումէն շոգենաւ նստած են դէպի Պոլիս։

ԿԱՄԷՆԵԻ ԵՒ ԶԻՆՈՎԻԵՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ?

Մոսկուայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նախկին ընդդիմադիր վարիչներ Կամէնեւ եւ Զինովիեւ եւս ձերբակալուած են։

Հակահրէական շարժումը մեծ ծաւալ գտած է Ռուսիոյ մէջ։

Ձերբակալութիւններ Զաղրէպի մէջ

«Իւմանիթէ» կը գրէ թէ վերջին երկու օրուան ընթացքին Զաղրէպի մէջ ձերբակալուած են 200 հոգի, իրրեւ կասկածելի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԱՆՇԻ ՏԱԿԷՆ

Գիտութիւնը կը սորվեցնէ մեզ թէ երկու իակառակ իրանութիւնները իրար կը քաշեն, եւ երբ իրարու դէմ՝ կայծ մը յառաջ կուգայ։

Իսկ՝ եթէ իրարու դէմ ողները Դաշնակցական մը եւ բոլշեւիկ մըն են, կայծը կրնայ կրակի փոխուիլ։

Արդ, որպէսզի Ֆրանսացիներն ու Անգլիացիներն ալ —երկու իակոտնեայ ցեղեր— իրար չմագնիսացնեն եւ իրարուն բնութիւնը ծով մը դրած է իրենց միջեւ։

Բայց մեր դարուն, ծովը շատոնց դադրած է արգելք մը ըլլալէ ժողովուրդներու յարաբերութեանց։

Այսպէս, ամէն տարի հազարներով Անգլիացիներ կուգան ու կ'երթան։

Կուգան ծովէն, նաւերով։ Իսկ եթէ իարուստ են եւ քաջ —երկու յատկութիւններ որոնք քիչ անգամ կը միանան իրարու— կուգան օդանաւերով։ Երբեմն կ'անցնին նաեւ նեղուցը լողալով։ Բացառութիւններ են սակայն ասոնք եւ կ'արժանանան պատիւներու։

Կը թուի թէ մօտ ատենէն կարելի պիտի ըլլայ նաեւ գալ ու երթալ շոգեկառքով, ծովուն տակէն, փապուղիով,

Արդիականացուա...

Հիւանդութեան պէս բան մը՝ աս ալ։

Քէմալ՝ գիշերները ամբողջ անքուն կ'անցընէ անոր սիրոյն։

Ամանուլլահ՝ անոր փառքին՝ միլիոններ ծախսեց, գահը վրայ տուաւ եւ կեանքը իազիւ փրկեց։

Նոր շինուելիք փապուղին ալ, ո՛վ գիտէ, քանի՛ գոհեր պիտի խլէ, քանի՛ այրիներ ու որբեր պիտի թողու...

Վ. Մ.

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ ԵՐԿՈՒ ՍՊԱՆԻԱՑԻ ԳՆԴԱՊԵՏՆԵՐՈՒ

Ջիուտատ-Ըէալի մէջ կազմուած պատերազմական ատեանը գիշերային նիստի մը մէջ մահուան դատապարտեց վերջին ապստամբութեան դրդիչ գնդապետներ Օրթագն ու Պրիցը։

Ջիուտատ-Ըէալի զինուորական ապստամբութեան դատավարութիւնը օրեր պիտի տեւէ, քանի որ պատերազմական ատեանը պիտի լսէ 40 սպայ, 200 զինուոր եւ քանի մը քաղաքացի։

Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորը, որ ներկայիս պտոյտ կը կատարէ Սպանիոյ մէջ, սէվիլլա հայցելեց, ուր ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն ըրաւ։

Կարգ մը քաղաքներու մէջ բանուորները փորձեցին գործադուլ ընել։

Նախկին վարչապետ Պանքէզ կուէրրայի ձերբակալութիւնը մեծ յուզում առաջ բերած է ամբողջ Սպանիոյ մէջ։

Պարչելոնայի նախկին երեսփոխան եւ հանրապետական գործիչ Լըրու Ֆրանսական հող ապաստանած է՝ ձերբակալութենէ խուսափելու համար։

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒՀիի Մը ՄՐՑԱՆԻՇԸ

Նիւ-Եորքէն կը հաղորդեն.— Ամերիկացի 17 տարեկան դեռատի օդանաւորդուհի Էլինոր Սմիթ ինքնագլաքի օր կոտրեց կիներու տեւողութեան բոլոր մրցանիշերը, օդին մէջ մնալով 13 ժամ եւ 16 վայրկեան։ Օր. Սմիթի յաջողութիւնը ուշագրաւ է մանաւանդ անոր համար որ թռիչքը կատարեց շատ գէշ օդով մը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՎ ՀՈԳԱՏՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՐՈՒՍՏԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՍՀ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեն և Հայաստանի ԽՍՀ Մինիստրների Խորհուրդը լսելով և քննարկելով Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի քարտուղար ընկ. Ա. Ի. Հասրաթյանի զեկուցումը կուսակցության համամիության և հոգատարության միջոցների հարուստացման հիմնական ուղիների մասին, գտնում է, որ ընկ. Հասրաթյանի զեկուցումը ճիշտ է արտացոլում Հայաստանի աշխատավոր գյուղացիության զարգացման հիմնական ուղիները, որոնք ամրապնդում են կուսակցության համամիության և հոգատարության միջոցները։

Կենտրոնական Կոմիտեն և Մինիստրների Խորհուրդը նշում են, որ Հայաստանի կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների համար կուսակցության համամիության և հոգատարության միջոցների հարուստացման հիմնական ուղիները հանդիսանում են կոլտնտեսությունների հասարակական ընդարձակ տնտեսության զարգացումը, կոլտնտեսությունների հողերի ռացիոնալ օգտագործումը, կոլտնտեսությունների արտադրական ուժերի հետագա զարգացումը, կոլտնտեսությունների կազմակերպական-տնտեսական ամրապնդումը, կոլտնտեսությունների ֆինանսների առողջացումը, կոլտնտեսությունների կուլտուրական շինարարության զարգացումը, կոլտնտեսականների նյութական և կուլտուրական կենսամակարդակի բարձրացումը։

Կենտրոնական Կոմիտեն և Մինիստրների Խորհուրդը նշում են, որ կոլտնտեսությունների հասարակական ընդարձակ տնտեսության զարգացման, կոլտնտեսությունների հողերի ռացիոնալ օգտագործման, կոլտնտեսությունների արտադրական ուժերի հետագա զարգացման, կոլտնտեսությունների կազմակերպական-տնտեսական ամրապնդման, կոլտնտեսությունների ֆինանսների առողջացման, կոլտնտեսությունների կուլտուրական շինարարության զարգացման, կոլտնտեսականների նյութական և կուլտուրական կենսամակարդակի բարձր

թ՞նչ կ՚ընեն անոնց մարմինը, այդ չի գիտցուիր, սակայն շատ հաւանական է որ չկարողանան երկար աւեն պահել անոնց դիակները, քանի որ անոնք քիչ աւելն կը սիրին նեխիլ։

Դիտուած է թէ կենդանիները մեռնելու հաւար կը կղզիանան. ի՞նչ կ՚ըլլայ անոնց մարմինը, կաւ, գիշատիչ թռչունները եւ կենդանիները կ՚ուտեն զանոնք, կա՛մ, անոնք կեր կ՚ըլլան որդերու, միջատներու եւ միքրոպներու։ Անձրեւը, խոնաւութիւնը, բուսականութիւնը բորբոս վիճակի եւ ի վերջոյ հողի կը վերածեն զանոնք։

«Հող էիր և ի հող դարձիս»։

Այս է բնութեան անխուսափելի օրէնքը թէ՛ կենդանիներուն եւ թէ մարդոց հաւար։

Հ. ՏԻՐՈՄԿԻ

Կեանքը Թուրքիոյ Մէջ

ԹԱԹԱՎԼԱՅԻ ՀՐԴԵՀԻՆ ԱՒԹԻԻ

Վագըթ երկու սիւնակի վրայ եւ շրջանակի մէջ կը հրատարակէ յօդուած մը Թաթաւլայի հրկիզեալներուն եղած օգնութեան մասին։ Կը քաղենք գլխաւոր մասերը։

«Հրդեհի խնդրին մէկ կողմն ալ կայ, որ աղ կը գանէ մեր վերջին վրայ։ Չէ՞ք տեսներ, թերթական դրամով ուռած ընկերութեանց շատերը որոշած են օգնել Թաթաւլայի հրկիզեալներուն։ Արդեօք այս հրդեհը Թուրք Հողին տեսած առաջի՞ն աղէտն է։ Դեռ երէկ, այդ ընկերութիւնները ի՞նչ պաղարիւնութեամբ լռեցին սկիւտարը լափող հրդեհին առջեւ։ Մեզմէ ո՞վ կրնայ մոռնալ ասիկա։ Ինչպէս օգնեցինք, ասիկա դեռ չիմացանք, բայց քանի որ օգնութիւն եղած է, կը նշանակէ թէ կայ կազմակերպութիւն մը որ այս դրամը կը հաւաքէ։ կարելի է աչք գոցել այս աղտորին. բայց արժանապատուութեան աւելորդ խնդիր չի կրնար կատուիլ, երբ քիչ մը աւելի անգ առնենք անգլ. դեսպանատան օգնութեան վրայ եւ շա՛տ ընորհինք։

Նախ դեսպանատունը ի՞նչ միջոցով օգնած է. ի՞ր միջոցով։ Անտարակոյս ոչ ոքի միտքէն կ՚անցնի մարդասիրական զգացումներու մէջէն թաթաւլայի բնակիչները կարելի չէ առարկութիւն ընել որ անգլ. դեսպանատունը այս հայրենիքին մէջ թաթաւլայի բնակիչները շատ է յստիկ իրեն եւ իր կատկութեան. այս կէտը պէտք է ընդունագրել։

«Բայց շատ նշանակալից եւ հանդուրժելի է, երբ դեսպանատունը չի գիմեր գթութեան արկի՝ կարմիր մահիկի խողոկին, այլ ինքն իր գլխուն կը գործէ։ Զըլլայ թէ անգլ. դեսպանատունը կը կարծէ որ թուրքիոյ մէջ գեռ կան տարրեր, որոնց համար իր հովանաւորութիւնը։ Այս ընթացքին մէջ ես տեսնեմ կասկածելի հետքեր մը, որ գարան մտած է արեւկցութեան եսին...»։

ՄԵՐԻԿ. ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻՆ ՀԱՇՈՒԵՏՎԱՐԴԱՐԸ

Մերձաւոր Արեւելքի Ամերիկեան Նպաստամատոյցը (Բիլիֆ) բրիդարանին ներկայացուցած իր տարեկան տեղեկագիրը, կը քաղենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները.—

Նիւը Խոթ Բիլիֆ կազմակերպութիւնը «քէմփ էյնեըը» պիտի գադրեցնէ յունուար 30ին։

Ցասնեւմբէկ տարուան իր գործունէութեան ընթացքին Նիւը Եորք Բիլիֆը հանգանակած է 105 հազար տոլար։

Նիւը Խոթ Բիլիֆի կողմէ կուտած ապաստանեալներու կամ գաղթականներու թիւը 1,500000 եղած է, համաձայն յոյն, հայ, պարսիկ, սուրիական եւ պաղեստինեան կառավարութեանց պաշտօնական գնահատումներուն։

Տեղեկագիրը կը շարունակէ.

«Մօտաւորապէս 500,000 երախաներ խնամուած են եւ 100 հազար երախաներ մարզուած են Մերձաւոր Արեւելքի նպաստամատոյցի որբանոցներուն մէջ, որբանոց ատեն մը գոյութիւն ունէին գրեթէ իւրաքանչիւր քաղաքի մէջ կասպից ծովէն մինչեւ Եգէական ծով, եւ Ուրարտ լեռէն մինչեւ Երուսաղէմ։

«Անցեալ տարուան ընթացքին հակայական յառաջդիմութիւն կատարուած է մեծցած երախաները մասնաւոր տուներու մէջ տեղաւորելու կամ ինքնապահ վիճակի մը հասցնելու։

«Վերջին 15 ամսուան ընթացքին Ցունաստանի եւ Հայաստանի երկրաշարժները աստիճան մը յապաղեցուցին այս գործը։ Մեր խնամքին ներքեւ գտնուողներէն 30000 այժմ օգնութիւն կը ստանան մեզմէ։ Ասոնցմէ շատեր մասնաւոր տուներու մէջ զետեղուած են, սակայն պէտք պիտի ըլլայ բժշկական եւ այլ վերահսկողութիւն կատարել անոնց եւ այն տուներուն վրայ, ուր որդեգրուած են անոնք քանի մը ամիս եւ աւելի երկար ժամանակով։ Այս կարգի որդեգրող ծնողներէն շատերը ապաստանեալներ են։

ՋԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՋՄՐԱՆ ԽԵՂՃԻՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 29 յունուար.— Այս տարի ձմեռը անսովոր է Մարսէյլի մէջ։ Չորս հովերու բերանը, միշտ օդերու փոփոխութեան են. թաթակայ այս քաղաքի բնակչութիւնը, երկու երեք շաբաթէ ի վեր կը նեղուի հիւսիսային խստաշունչ ու չոր հովէ մը։ Մանաւանդ խըղճալի է կարօտ հայերուն վիճակը։ Մարսէյլի համար աննախընթաց սղութիւնն ալ ուրիշ դժբախտութիւն։

Ծայրը ծայրին ապրող եւ միայն մէկ նեցուկի ձեռքը նայող ընտանիքներ, որոնք յաճախ բակմանդամ են, լուրջ տագնապ մը կ՚անցընեն այս պահուս։ Շատեր հիւանդ ալ կ՚ունենան, օրերով շաբաթներով անկողին գամուած։ Ա՛յնպէս որ տագնապը կը դառնայ անտանելի։

Կ՚իմանամ թէ, հայրենակից մը հիւանդացեր է, եւ կ՚երթամ տեսութեան։ Հազիւ ներս մտած, կը գտնեմ բարեկամս նիհար ու գալկացած, տխուր ու մտահոգ։ Կը փորձէ բացատրել վիճակը։

— Ցասը օր կ՚ընէ որ հիւանդ եմ, երկու զաւակներուս չոր հացի մը դրամ չունիմ, գուրտ է, ածուխ պէտք է, անուշդ ու խնամք անհրաժեշտ է... չգիտեմ ի՞նչ պիտի ընենք... Հիմայ բժիշկ մը կանչել, դեղ մը առնել, ինչ ըսի՛մ, դրամով կ՚ըլլայ...

Ո՞վ չպիտի գնդուէր այս պատկերին առջեւ։ Զդիմանալով գրպանիս մէջ գտնուած մէկ հատիկ լիսեւնոզը կուտամ տան տիկինին, որպէսզի անմիջապէս բժիշկ մը կանչէ։ Կինը կը վազէ հայ բժիշկի մը, որ մօտը կը գտնուի։ Կուգայ Ցոքթ. Ք. որուն կերպով մը կը հասկցնեմ հիւանդին տնտեսական վիճակը եւս։

Բժիշկը կը քննէ հիւանդը եւ կը գտնէ «կրիփ» ու «պրոնշիթ» միասին։ Կը գրէ դեղագիրը, առանց ուրիշ օգտակար թելադրութիւններ ընելու, եւ կը պատրաստուի մեկնիլ, բայց ոտքերը առած չեն երթար։ Անշուշտ կը սպասէ այցեգինին դոր տալու շատ ալ միտք չունէինք, քանի որ գիշերուան համար իսկ հաց պէտք էր գնել։ Բժիշկը կը դժուարանայ դառնէն դուրս ելլելու, եւ մենք ստիպուած կը վճարենք, հացէ զրկելով պզտիկները, որ իրենց մօրը քղանցքին կը փաթթուին երկու սուի համար։ Սակայն «Աստուած մեծ է եւ ողորմած», կ՚ըսէ ժողովրդական առած մը։

Քառորդ ժամ անց, դուռը կը զարնուի, ներս կը մտնէ ֆրանսացի վաչելուչ տիկին մը, եւ կը զարմանայ լուր չունենալուն համար։ Տիկինը եկեր էր բարեկամիս տիկնոջմէն խնդրելու, որ կար մը կարէ իրեն, թէեւ պզտիկներով, հոգ չէ թէ շաբաթներ տեւէ։ Իբրեւ լաւ ծանօթ, կը հետաքրքրուի հիւանդին առողջական ու տնտեսական վիճակով եւ երբ կը հասկնայ ամէն բան, կը բանայ պայուսակը, կը հանէ երկու հարիւր ֆրանք, եւ կ՚ըսէ. «Հոգացէք ձեր պէտքերը եւ նորէն իմացուցէք»։ Ակնիւ տիկինը չի մոռնար նաեւ յայտնել թէ վաղը ֆրանսացի բժիշկ մը պիտի ղրկէ։ Յաջորդ օրը, իրաւ որ կուգայ այդ բժիշկը եւ քննելով հիւանդը ամէն տեսակ խնամքներ կը յանձնարարէ առանց սանդիմ պահանջելու։

Աւելցնեմ նաեւ որ տիկինը եւ ֆրանսացի բժիշկը իրենց այցելութեան միջոցին, տեսնելով հիւանդին անձուկ վիճակը, հետաքրքրուեցան թէ չկա՞յ հայկական բարեգործական միութիւն մը կամ աղքատախնամ մը, որոշ պիտակիով։ Ժխտական պատասխանի մը վրայ ըսին.

— Բայց Փրատօի փառաւոր պողոտային վրայ հայկական եկեղեցի մը կը շինուի եւ հայ հարուստներ շատ կան։

Ահաւոր քար մը որ չեմ գիտեր որո՞ւ ուղղուած կրնայ ըլլալ։

Կ. Սեւեան

ԿԵԱՆՔԸ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, 28 յունուար.— Կիրակի օր տեղի ունեցաւ Ցարօնցուրեանց հայր. միութեան ներկայացումը՝ «Սասնոյ դիւցազներգութիւնը» (Տեղինակ Պ. Ց. Ա. Երէցեան, Սասունցի)։ Այս թատերախաղը առնուած է իրական կեանքէ, 1915ի հերոսամարտի պատմական կռիւներէն եւ կը ներկայացնէ թէ ինչպէս Ցարօնի հայրենասէր ժողովուրդը Անտոքի եւ Ցալորիկի գագաթներուն վրայ, անջուր եւ անպաշար կը կռուէր ոխերիմ թուրք քիւրտ ծով խուժաններուն դէմ, որոնք կ՚ուզէին մոխիրի վերածել ամբողջ շրջանը։ Ընորհիւ Ցարօնի կազմակերպական ուժերուն ամբողջ վեց ամիս կարելի եղաւ պաշտպանել Անտոքի եւ Ցալորիկի բարձունքները, մեծ սարսափ ձգելով թուրք եւ քիւրտ ժողովուրդին վրայ։ Այդ կռիւներուն մէջ էր որ Ցարօնը կորսնցուց իր անձնուէր ու հայրենասէր մարտիկները, կորիւնները, կայծակնեը եւ անոնց քոյրերը՝ Շաքէները որոնք ուխտած էին մեռնիլ հայ ազգի եւ Հայաստանի համար, կռուիլ եւ մեռնիլ իբր Ցարօնցի։

Սէն Շամոնի հայ գաղութը, այդ օրը եկած էր սեփական աչքերով տեսնելու Ցարօնի հերոսնեռուն քաջագործութիւնները։ Սրահը այնքան լեցուն էր որ ուշ մնացողները ստիպուած ոտքի վրայ կեցան։ Դերակատարները որոնց մեծ մասը Ցարօնցիներն էին, եւ որոնք արդէն գիտէին հրացանեռուն շարժուձեւերը, յաջողութեամբ կատարեցին իրենց դերերը։ Տիկին Ադաւնի Գրիգորեանը ծափերու արժանացաւ Մայր Հայաստանի դերին մէջ։ Մանաւանդ «Քնիր իմ Լեւոնիկ» երգած ժամանակ կուլային բոլոր հանդիսականները։ Շատերուն մեծ գարմանք պատճառեցին եղած դէպքերը, իսկ անոնք որոնք Ցարօնին քիչ մը ծանօթ էին, արդէն գիտէին թէ Ցարօնի հայ ժողովուրդը միշտ երկ։ թէ բռունցքներով դիմադրած է իր գարաւոր թշնամիներուն։

Ներկայացումէն վերջ վարչութեան անդամներէն մէկը շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր հանդիսականներուն։ Ք. Կ.

ԲՈՂՈՔ ՄԸ

ԼԻՈՆ 25 յունուար.— Ցունուար 17ի «Ցառաջ»ի մէջ պատահական թղթակցութիւն մը կար, Լիոն Մոնշայի մասին։ Գրողը, Շէյխհաճեցի, կ՚ակնարկէր նայիրանցիներուս, ըսելով թէ Թրքախօս ենք, ազգային զգացումէ զուրկ, նոր սերունդը այլասերած է եւն. եւն. այս առթիւ կը փութանք հարցնել.

1.— Շէյխհաճեցին երբէ՞ն ի վեր կը բնակի Մոնշա մեր մօտ։ Մեր կատարած քննութեան համաձայն, հակառակ ինը ամիսներէ ի վեր մեր մօտ գտնուելնուն մինչեւ հիմա ուրեք նայիրանցիի հետ յարաբերութիւն չէ ունեցած ու չէ ծանօթացած անոնց ազգասիրական ձգտումներուն։

2.— Երբէ՞ն ի վեր ազգասիրութիւն ու հայրենասիրութիւնը միայն հայախօս հայերու մենաշնորհն է։ Մեր պապերը որոնք տեղական պայմաններու բերումով Թրքախօս էին, նուա՞զ ազգասէր ու հայրենասէր էին։

3.— Նայիրանցիներս թէ անցեալին թէ ներկային մէջ մեր ազգասիրութեան փաստը շատոնց տուած ենք որ շատ ծանօթ է շատ շատերուն։ Իսկ մեր նոր սերունդը հայրերէն ժառանգած է մաքուր հայախօսութիւնը։

Ցեղը չէ՞ ըսելու «Նախ հան ղգերանն յականէ քումմէ..»

Մոնշա ռիւ ժան տ՚Արքի
Նայիրանցիները

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸ

Բարեգործական գրասենեակէն մեզի կը հաղորդեն հետեւեալ զեկոյցը, Ցունուար 28 թուակիր.

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ազգերու ընկերութենէն ստացած է 1928 դեկտ. 7 թուակիր տեղեկագիր մը, որ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Սուրիոյ հայ գաղթականներուն տեղաւորման գործին վրայ.

1.— ՆՈՐ ՋԻՒՖՈՒՆ.— Մինչեւ հիմա 36 տուն շինուած է։ Դրպրոցին շինութիւնը գրեթէ աւարտած է. կը մնան միայն դուռները եւ պատուհանները դնել։ Դասերը սկսած են Նոյեմբեր 1ին, երկու սեռէ 32 աշակերտով։ Տիկին Ֆերունեան, որ գիւղին մէջ կը բնակի, ուսուցիչ նշանակուած է փոքր տղոց կարգին։

Նոյեմբերին, 120 արտավար հող մաքրուած է, 40ը բանջարեղէնի եւ 80ը արմտիքի համար։ Ամսուն վերջը, 720 օխա ցորեն ցանուած է։ Ջմրան բանջարեղէններու բերքը եղած է 1200 օխա։

Առողջապահական վիճակը աւելի լաւ է հիմա։ Մալարիայի 11 դէպք միայն պատահած է, հակառակ ցուրտ եւ անձրեւոտ օդին։

2.— ՍՈՒԻՖ-ՍՈՒ.— Մինչեւ հիմա 41 տուն շինուած է, որոնց 34ը ամբողջովին աւարտած են։ 350 արտավար հող ցանուած է։ Գիւղացիները կ՚աշխատին, բացի մշակութենէն, աղիւս շինելու, հիմեր փորելու, քար պատրաստելու, հող մաքրելու, տանիքները յարդարելու։ Վերջին ծանր անձրեւներէն վնասուած քանի մը տուներ վերանորոգուած են։ Առողջական վիճակը ընդհանրապէս գոհացուցիչ է։

3.— ՖԸՐՔԻ-ԽԱՆ.— Բոլոր գիւղացիները մշակութեամբ զբաղած են. 300 թթենի տնկուած է եւ 4 ընտանիք ցորեն ցանած են։ Թէեւ գիւղական խորհուրդը խնդրած է որ իրենց կանխավճար ըլլայ արմտիքի մշակութիւնը քաջալերելու համար, բայց գիւղին հողը նորէն քննուելէ յետոյ տեսնուած է որ պտղատու ծառերու մշակութիւնը աւելի շահաւոր պիտի ըլլայ։ Ինֆլուէնցայի եւ մալարիայի 16 դէպք պատահած է։

Գաղթական մը, որ աշխատիլ չէր ուզեր, գիւղէն հեռացուեր է։ Ցաջորդը ստանձնած է անոր պարտքը։

4.— ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹ.— Մինչեւ նոյեմբերի վերջը, 38 ընտանիք տեղաւորուած են, եւ այդ թուականին 7 աղիւսաշէն տունի շինութիւնը բոլորովին աւարտած է։ Մէկ քանի ընտանիքներ ալ պիտի գան մօտերս եւ իրենց տուներուն շինութեանը պիտի ձեռնարկեն։ 81 կտոր հող դեռ ազատ են։

Նոյեմբեր 6ի հեղեղանման անձրեւները կայանի մէկ մասը ողողած ըլլալով, հարկ եղած է որ գաղթականներըիրենք ամբողջապէս խորացնեն Ալէքսանտրեթ-Հալէպի ճամբուն եզերքի խրամատը՝ ջուրերը հոսեցնելու համար, առանց սպասելու հանրօգուտ շինութեանց վարչութեան կատարելիք աշխատանքին։

Մինչեւ հիմա 25 խորանարդ մեդր փայտ բաշխուած է 12 աղքատ ընտանիքի, որպէսզի իրենց աղիւսէ տուները ամբողջացնեն եւ առժամեայ պատսպարաններ շինեն։ Մօտերս 75 խորանարդ մեդր փայտ ալ պիտի գայ։

*** Նոյ. 29 թուակիր զեկոյցով մը, բարեգործականի վարչութիւնը կը տեղեկացնէ թէ 500 սդերլին եւս վճարած է, գաղթականներու տեղաւորման ծեռնարկին համար, իսկ 200 սդերլին դրկած է Պոլսոյ Պատրիարքարանին, գաւառի գաղթականներուն համար։ Այս գումարին կէսը տուած է Պ. Պողոս Նուպար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆՁՈՒՆԻ ԲԱՐՔԵՐ

Փրիվայէն կը գրեն մեզի.— *Փրիվայի մէջ հինէն ծեագած 4 հօկեաններ կան։ Առաջինը՝ այլասերած հայ-կաթոլիկ կօշկակար մը, որ կ՚ատենապետէ. երկրորդը՝ խման ատենադպիր մը, երրորդը՝ 12 ֆրանք անգամ վճարը հաւաքող գանձապետ մը, իսկ չորրորդը՝ Ագիոնէն Ցունաստան եւ Ֆրանսա փախած հայ-նուն Թուրք մը։* Գ. Սէթեան յուն. 20ի կիրակի օրը կնունքի կը հրաւիրուի Սէնթ-Անժ, պ. Ա. Մատթէոսեանի կողմէ։ Ժամը 6ուկէսին ամէն ոք կը մեկնի։ Սէթեան իր մէկ ընկերոջը հետ տանտիրոջը ստիպումին վրայ ճաշի կը մնայ։ Ժամը 7ին յանկարծ սենեակին դուռը կը բացուի առանց զարնուելու եւ իր փոքրիկ եղբօրը հետ հայհոյելով ներս կը խուժէ Արթին Ուշաքլեան (Իսան) եւ կը սկսի հայհոյել։ Այդ պահուն իր արբանեակներէն Ահմ Միրասեէտեան եւ Ճանիկ Կարապետեան ալ ներս կը մտնեն եւ Արթինի ազդանշանով, կը յարձակին Սէթեանի վրայ։ Արթին իր ափին մէջ պահած փոքրիկ դանակովը Սէթեանի ձախ աչքին երեք հարուած կուտայ։ Սէթեանի ընկերը Հ. Գարաճեան բռունցքի հարուածներով բոլորն ալ կը փախցնէ։

Ոստիկանութիւնը հետաքրքրուելով, կը հարցաքննէ կնունքին ներկաները։ Խնդիրը դատարանի յանձնուած է։ Այս միջոցին կօշկակարն էր որ անցեալ տարի Հօկի ատենապետ Ց. Գարակիւլեանի հետ դանակներով յարձակում գործեց պ. Լ. Երեմեանի տան վրայ եւ բանտարկուեցաւ։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԻՆ ՑՈՒՑԱԽՈՒԹԻՒՆԸ.— Անցեալ օր, պատմեր էինք թէ հինգ ամերիկացիներ, որոնց մէջ միլիոնատէր մը, ժարանէն առեւանգուեր էին 2 փոքրիկներ։ Միլիոնատէրը, իր զաւակներով եւ իր ընկերներով, յաջողեր էր նաեւ մտնել Ամերիկա երթալու համար։

Բայց միլիոնատէրը կասկածելով, երբ Նիւ-Եորք հասաւ, ամէն զգուշութիւն ձեռք առաւ։ Ոստիկանները կրնային իր զաւակները խլել իր ձեռքէն՝ իրենց մօրը դիմումին վրայ։ Ամէն միջոց ձեռք առաւ ուրեմն, հաւանական հետապնդումներէ խուսափելու համար եւ նախ յաջողեցաւ։ Բայց ոստիկաններն ալ գագին գինքը գտնելու իր բնակարանին մէջ։ Միլիոնատէրը ստիպուեցաւ Ամերիկա երթալ։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Ցրանսական բանակինախկին Հայ կամաւորներու Միութենէն ստացած ենք կոչ մը, որուն գլխաւոր մասերը կուտանք ստորեւ.—

Ջօրացրուումէն յետոյ, Ցրանսական ճակատին նախկին հայ զինուորները որոշեցին միութիւն մը կազմել, որուն անմիջապէս մասնակցեցան բազմաթիւ կամաւորներ, հետեւեալ ծրագիրը իրագործելու նպատակաւ.

1.— Վերիաստատել եւ ամրապնդել ընկերական կապերը ամէն անոնց միջեւ, որոնք այդ աիաւոր աղէտին զարհուրելի տանջանքները եւ վտանգները միասին ապրած ըլլալով «զէնքի եղբայրներ» էին։

2.— Բարոյական սփոփանք տալ եւ ի հարկին նիւթապէս օգնել պատերազմէն ծանրապէս տուժած ընկերներուն, ինչպէս նաեւ մեռած զինուորներու ընտանիքներուն։

3.— Արժանավայել կերպով վառ պահել եւ յաւերժացնել մեր տառապած զոհերուն անմոռանալի յիշատակը։

Այս ծրագրին իրագործման համար Միութիւնս ամէն ջանք ի գործ դրաւ, ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառելով։ Գերեզմաններուն պահպանման հոգ տարաւ եւ ձեռնարկեց մեծ պատերազմին մէջ ինկած հայ զինուորներու նուիրուած մահարձանի մը կառուցման։ Այս պահուս Միութիւնս Ցրանսայի եւ Հայաստանի միջեւ կը ներկայացնէ տեսակ մը միացման գիծ։

Հետեւաբար Միութիւնս իր այս ներկայ ծրագրով ամենակարեւոր եւ ազգօգուտ դեր մը կը կատարէ։

Այս գործին իրականացման համար Միութեանս դեկավարները նախաձեռնութիւնն ունեցան անհատական ուժերու դիմելու եւ հաւաքութիւններ ու պարահանդէսներ կազմակերպելու, որոնց հասոյթը ամբողջութեամբ նուիրուած էր նպատակին գործադրութեան։ Սակայն այժմ Միութիւնս իր գոյութիւնը ապահովելու եւ իր տեւականութիւնը ամրակարիսխ հիմերու վրայ դնելու համար, աւելի հասոյթներու պէտքը կը զգայ. որով կը դիմէ ամէն անոնց որոնք իրենց սրտին մէջ պահելով յիշատակը փառքով եւ գարհուրանքներով լեցուն անցեալի մը, չեն ուզեր որ իրենց սիրած այդ գործը քայքայուի, բաւարար միջոցներու չգոյութեան պատճառով։

Ուստի կը խնդրենք ձենէ որ բարեհաճութիւնն ունենաք ձեր յարմար դատած եղանակով օժանդակել մեր գործին, անդամագրուելով իբր *բարերար, նուիրատու* կամ *պատուակալ* անդամ եւ կամ միանուագ նուէր մը ընելով։

Վարչութիւն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՆ
235, FBG. ST. MARTIN
PARIS (10e)

համախնավարներ: Ասոնց մեծ մասը լուծուած սէնղիկաններու անդամ բանուորներ եւ պաշտօնեաներ են, յեղափոխական լրագրողներ եւ ուսանողներ: Ձերբակալուածներէն մօտ 80 հոգի ղրկուած են Պելկրատ եւ կալճնիայա՝ պետական նոր դատարանին կողմէ հարցաքննուելու եւ դատուելու համար:

Ոստիկանութիւնը կը ծածկէ կալճնիայա ղրկուած համայնավարներու անուններն ու ստոյգ թիւը: «Իւմանիթէ» ասկէ կ'եզրակացնէ թէ եուկոսլաւ կառավարութեան նպատակն է ոչ միայն չարչարել զանոնք, այլ անոնցմէ մի քանին «անհետացնել»:

Համայնավար թերթը կ'աւելցնէ թէ Պելկրատի մէջ եւս բոլորովին կամայական խիստ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են: Կալճնիայա լեցուած է համայնավարներով, որոնցմէ ամէնէն աւելի շատ կը վախնայ ներկայ վարչաձեւը, եւ չարչարանքիբողոքձեւերը արդէն սկսած են գործադրուիլ: Պելկրատի մէջ ձերբակալուածներէն երկուքը՝ Միլորա Պետրովիչ եւ Պանէ Ակղրէեւիչ ա՛յնքան չարչարուած են, որ ներկայիս մեռնելու վտանգին ենթարկուած են:

Թրանսսական հպատակութեան դէմ

Միլանոյէն կը հեռագրեն.— «Փոփոլօ ա՛Իտալիա»յի մէջ Առնալտօ Մուսոլինի կը ծառանայ այն պրոպագանդին դէմ, զոր կը մղեն Ֆրանսայի մէջ կարգ մը քաղաքական դէմքեր ու թերթեր՝ օտարականները ֆրանսական հպատակ դարձնելու համար: Դիկտատորին եղբայրը կը գրէ.

— Մէկ միլիոնէ աւելի իտալացիներ կ'ապրին Ֆրանսայի մէջ, հնազանդելով հանրապետութեան օրէնքներուն եւ անոր կը նուիրեն իրենց կեանքի ամէնէն գործօն եւ կարգապահ շերտը: Մասնաւորապէս հարաւ-արեւմտեան Ֆրանսայի մէջ մեր հայրենակիցները հող կը մշակեն, անասնաբուծութիւն կ'ընեն, ցորեն եւ պտուղ կ'արտադրեն մեծ քաղաքներու համար: Ասոնց ազգութիւնը վտանգի տակ է հիմա: Արդ, երբ կ'ուզեն մարդ որսալ, պէտք է ուրիշ միջոցներու դիմեն:

Երկու յանձնաժողովներ կազմուած են Հռոմի մէջ, նպատակ ունենալով արտասահմանի իտալացիներուն մէջ տարածել նոր իտալիոյ գրական, քաղաքական, գիտական եւ պատմական երկերը:

Ամանուլլահ կը կազմակերպէ բանակը

Տէյլի Էքսփրէսի Թղթակիցը Աֆղանիստանի սահմանագլուխէն կը հեռագրէ.

Ամանուլլահ Խան իր եղբօր Ինայէթուլլահի փոխտահարհանելէն ի վեր նախագահեց բազմաթիւ Տուրպարներու (Ռազմիկներու ժողով), որոնց ներկայ գտնուեցան հարաւի եւ արեւմուտքի ցեղախումբերուն ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ Հէրաթի եւ Քանտահարի հարուստ վաճառականները:

Խանդավառ ճառերու մէջ Ամանուլլահ բոլոր բնակիչներէն պահանջեց աջակցիլ իրեն: Նախկին թագաւորի կազմած նոր բանակին մէջ մտան ցեղախումբերէն բազմաթիւ մարտիկներ: Այս բանակը ունի թնդանօթ եւ հրասայլեր, միայն ռազմանիւթ չունի, այդ ալ ապսպրուած է Պարսկաստանէն: Զինուորներու մարզանքը կը ղեկավարեն վերջերս հասած թուրք սպաներ:

Չնդկաստանի եւ ուրիշ օտար երկիրներու աֆղան պաշտօնեաները իրենց մօտ գտնուած գումարները կը դնեն նախկին թագաւոր Ամանուլլահի տրամադրութեան տակ:

Յունաստանի համայնավարները դէմ

Սելանիկի մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ համայնավարներու եւ ընկերվարականներու միջեւ: 25 հոգի վիրաւորուեցաւ, 250 հոգի ձերբակալուեցաւ:

Հելլէն Խորհրդարանը սկսաւ քննել համայնավարութեան դէմ կառավարական նոր օրինագիծը: Հարցասիդումի մը պատասխանելով, վէնիզելոս երկարօրէն բացատրեց օրինագիծին նպատակը.

— Մենք կ'ուզենք, ըսաւ, պետութիւնը զինել անոնց դէմ, որոնք յեղափոխութիւն կը քարոզեն կամ կ'ուզեն տակնուվրայ ընել ընկերային կարգը: Աւիկա ըսել չէ սակայն թէ կ'ուզենք արգիլել ազատ վիճաբանութիւնը ընկերային գործերու լաւագոյն եղանակով լուծման մասին: Չենք ուզեր արգիլել արդիական, ազատական, նոյն իսկ ձախ գաղափարներու պաշտպանութիւնը: Կը բաւէ որ այդ գաղափարները չպարտադրուին ընկերային կարգի ուժգին տապալումով մը:

ՅՈՅՆ ԿԻՆԵՐՈՒ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Աֆէնքէն կը հեռագրեն թէ վէնիզելոս ընդունեց կիներու պատուիրակութիւն մը, որուն խոստացաւ յառաջիկայ թագաւորական ընտրութեանց մէջ կիներու քուէարկութեան իրաւունք տալ:

Յունաստանի արտաքին քաղաքականութիւնը

Թանի Աֆէնքի Թղթակիցը կը հեռագրէ.

Իտալիոյ արտաքին փոխ-նախարար կրանտիի վերջերս Աֆէնք այցելութիւնը զանազան մեկնութիւններու տեղի տուած ըլլալով օտար մամուլին մէջ, յունարէն բոլոր թերթերն ալ կը շեշտեն Յունաստանի խաղաղասէր քաղաքականութիւնը: Ընդհանուրի զգացումը արտայայտելով, «Էթնոս» կը գրէ.

— «Յունաստան իր բոլոր ուժերով կը հետապնդէ իւաղաղութեան ամրապնդումը եւ կ'աջակցի այն շարժումներուն որոնք իր շահերուն ծառայելով մէկտեղ, Պալքաններու մէջ խաղաղութիւնը կ'ապահովեն: Ֆրանսացիները պէտք է գիտնան որ Իտալիոյ հետ իր լարաբերութիւնները բարւոքելու ճիգը արգելք մը չէ աւելի եւս ամրապնդելու Ֆրանքեւհելլէն յարաբերութիւնները, որոնք միշտ խիստ բարեկամական են եւ կը կազմեն վէնիզելոսի դահլիճին գլխաւոր նպատակներէն մէկը»:

Երեսփ. ժողովին մէջ ընդդիմադիրներու պետը Ցալտարիս ուժգնօրէն պաշտպանեց կառավարութեան քաղաքականութիւնը՝ պուլկար հաւատացումներու խնդրին մէջ եւ անվերապահօրէն հաւանութիւն յայտնեց վէնիզելոսի այն ուղղութեան, որուն համաձայն Յունաստան երբեք չպիտի հաւանի զեղչել Պուլկարիոյ պարտքը՝ եթէ դաշնակիցները համապատասխան չափով չզեղչեն Յունաստանի պարտքը դաշնակիցներուն: Այս առթիւ թէ Ցալտարիս եւ թէ վէնիզելոս շեշտեցին որ այս քաղաքականութիւնը երբեք թշնամական ցոյց մը չէ Պուլկարիոյ հանդէպ, այլ Յունաստանի ելմտական կացութիւնն է որ թոյլ չի տար իրեն առատաձեռն ըլլալ՝ ի վնաս իր շահերուն:

ՌՈՍՏՈՄԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

Կազմակերպուած Հ.Յ.Դ. Պէլվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի կողմէ

վաղը կիր. ժամը 3ին 120 Bld. Belleville, մէթրօ Պելվիլ

կը նախագահէ Ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

կը խօսի՝ Ընկ. Ն. ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Նուագ, արտասանութիւն եւայլն *Մուտքը ազատ է*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
„ԱՆԶՐԵՒ''Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 Ֆր.: Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէ) 25 Ֆրանք: փոստի ծախք չկայ: Դիմել՝ L. Kévonian 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ — ԹԷՅԱՍԵԼԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.Ի «Արարատ» ժառանգաւորի վարչութեան կողմէ: վաղը կիր. երեկոյ ժամը 8ին մինչեւ կէս գիշեր Միութեան ժարզասարահին մէջ, Bar Monumantal, 50 Bld. Dugomier.

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, անակնկալներ, ճոխ պիւֆէ:

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆԿ

Հ. Ց. Դ.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Պելվիլի Ռոստոմ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple.

Պելվիլի «Սարգիս Մինասեան» ենթակոմիտէի ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, 40bis Rue Etienne Dolet: Բոլորին ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Իսի-լէ Մուլինոյի Վռամեան ենթակոմիտէի ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ձանօթ հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

Նիսի շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Նիսի, Քանն փուժէի եւ կրասի խումբերը, վաղը կիր. Քանի մէջ, ձանօթ հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Մարսէյլի Սէն Լուի Ակնունի ենթակոմիտէի հրապարակային դասախօսութիւնը վաղը կիրակի ժամը 2ին Հ. Յ. Դ. Ֆան մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Կը խօսի՝ Ընկ. Ազգին Մարտիրոսեան: Նիւթ՝ «Քրտական շարժումը»:

Վալանսի Շրջ. կոմիտէի հրապարակային դասախօսական ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2ին կլերսոպլի մէջ, ձանօթ հաւաքատեղին: Կը դասախօսէ՝ ընկ. Մ. Գուլումճեան: Նիւթ՝ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»: Երկուշաբթի իրիկուն նոյն տեղը վիճաբանական ժողով դասախօսուած նիւթի շուրջ:

Վալանսի շրջ. կոմիտէի հրապարակային դասախօսական ժողովը՝ 6 Փետր. Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին: Կը դասախօսէ Ընկ. Մ. Գուլումճեան: Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դ. ծրագրի մեկնութիւնը»:

Լիոնի Հ. Յ. Դ. ժողովրդային Դրադարանը առժամաբար փոխադրուած է՝ 202 Rue Boileau. (Ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը):

Դրադարանը բաց է Բշ. Դշ. և Ուր. իրիկունները ժամը 7էն 9: Գիրք ստանալու կամ վերադարձնելու համար դիմել՝ Դրադարանները՝ Ընկ. Ազասիի կամ ընկ. Մահթեանին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ժառանգաւորի ընդհանուր ժողովը՝ այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 164 Rue des Bourguignons, Asnières: Ընտրութիւն նոր վարչութեան:

ԵՈՋԿԱՏԻ եւ Շրջակայքից Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պելվիլ: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: կարեւոր օրակարգ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
վիէնի Մէջ

Ց. Ո. Մ. վիէնի ժառանգաւորին կողմէ կը ներկայացուի՝

ՎԱՀԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

վաղը կիրակի Rue de Sirge, Salle d'Amicallaich *սրահը*

ԳԻՆ՝ 3 և 5 ՖՐԱՆԿ

ԿՈՒԶԷ՞Ս ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՓԻԼԱՒ ՈՒՏԵԼ, ՀԵՏԵԻՔ՝

ՓԱՐԻԶԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՐԵՒ. ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՕՐԻՆԱԿ

ԳՆԵԼՈՎ ՓԻԼԱՒՈՐ ԲՐԻՆՁ

24, RUE ST. LAZARE PARIS (9e

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.

Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28 Rue Lesage, PARIS (20e)

Métro Belleville Tél. Ménil. 61

Ձոխ մթերք թէ նախկին եւ թէ ամենավերջին եղանակներու երգ եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազել, շարգը, խմբերգ, թաց եւայլն: Հայերէն ֆոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ թէ՛ մին եւ թէ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ձրի է:

Ինչպէս նաեւ բօրդաֆիֆ լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներու լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ Հ.Դ.Պ.

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամէ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի բժիշկ գետը կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթկատ կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

☞ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Հայկ. եռագոյն ժապաւէններու Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղը

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ LIBRAIRIE N. AGOPIAN

191 Cours Lafayette 191, LYON

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ԳԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄՈՇՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿԸ ՁՐԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումն արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմախիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապտառութուառ: Ազեամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Յունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը:

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով:

Գրեցէք ձեր պարագաները մեզ՝ DIMIL՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

Կ'ուզուի

լուրջ սպասուհի մը, տարէց այր և կնոջ մը մօտ ծառայելու եւ կրակուր եփելու համար: Առանձին ննջասենեակ տրամադրելի է: Դիմել՝ Մազլումեան եղբարց գորգի վաճառատունը, 23 Rue de la Boëtie. (Մէթրօ Miromesnil).

ՕՐԱՑՈՅՑ
1929

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ, Գին՝ 5 ՖՐԱՆՔ

Ստանալու համար դիմել՝ gopian Nubar, Librairie Cours Lafayette, LYON.

Մեծաքանակի համար

Բացարձակապէս կան

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, դաքականգիտութեանց ժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris

Շեն. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարգ ջոցի մէջ Ֆրանսա մուտք (AFFIDAVIT), ինչպէս ինքնութեան թուղթ օրինական գործողութիւններ:

Կ'ընդունի ամէն օր կէս վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - 208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: E. SOUVIGNET

ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԼԻՈՆ RHONE

Յակոբ Խաչատուրեան
62 Rue Rabelais, LYON
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ «ԱՆԻ»
Alimentation ANI
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, մաքուր, թարմ եւ անմրցելի գիներով: Արժէքաւոր *փրիմներ (միսի մեքենայ, կագի օճախ, եւայլն)* կը տրուին *50* Ֆր.է աւելի առեւտուր ընողին: կ'ընդունի ապսպրանքներ շրջակայ գիւղերէն եւ գաւառներէն:
Անի նպարավաճառատունը ունի իրեն յարակից արհեստանոց ուր կը ծախուին եւ կը նորոգուին կագի օճախներ, միսի մեքենաներ, եւայլն:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ենովք Խաչատուրեան
6 Rue Voltaire, LYON
Անձամբ կը շինէ փրոթէզներ (prothèse) բոլորովին նոր մեթոտով: Մասնագէտ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ մը կը խնամէ ակռայի եւ լինտերու հիւանդութիւնները, շորեքշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր: Գուրոն՝ 90 Ֆր., ձերմակ ակռայ սկսեալ 22 Ֆր.էն: Խղճամիտ աշխատանք եւ նուրբ ձաշակ:

Յարութիւն Խաչատուր
35 Rue Dunoir, LYON
ԱՐԱՐԱՏ անուշավաճառատունը կը պատրաստէ համբաւաւոր Թերթանուշի (փաքլավա) Թերը, Թել քատաիֆ՝ հում Թերթ փաճ, քուբապիէ որոնք պէս անմրցելի են իրենց մով, հոտով ու գիներով: անոնք որոնք գիտեն բերնին համը, պարտաւոր այցելել ԱՐԱՐԱՏ անուշավաճառատունը: Գաղցրաիամ պաղակ ամառուան տաք նակին:

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵՋԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ
ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ
19 RUE HENRI MONNIER
PARIS (IXme)

Ծոմարներու կազմակերպութիւն,
Հաշուեկշիռ եւ ֆաշուքննութիւն,
Պիզուած հաշիւներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ 75 ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամանակ յայտարարենք, Թուղթերը կը քննենք տնտեսական դիմումներ ժամանակին տակաւ կերպով կը կատարենք:

ՇԱՆՕԹ.— Բոլոր առեւտրականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր սիստէմը, որ կը դիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները: եւ առեւտրական կացութիւնը կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին: Ընդունելութեան ժամերը՝ 5—7:

ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐ ԱՅՍ ԵՐԵՔ ՀԱՍՑԷՆԵՐԷՆ

ՀԱՐԱՉԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

3 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 872

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՄԷԿԻ ՏԵՂ ՔԱՌԱՍՈՒՆ...

Երէկ, Թերթը հրապարակ հանելէ յետոյ, ստացանք երկու ղեթակցութիւններ Պէյրութի ղէպքի մասին։

Այսօր աւելի պարզ է կացութիւնը։ Եւ, ինչպէս կը նախատեսէինք երէկ, բուն սպանութեան խնդիրը երկրորդական գծի տակ կը գտնուի։

Սպանութիւնը պատրուակ մը դարձեր է կարգ մը խառնակիչներու ձեռքը, «Դաշնակցութեան վերջ տալու համար»։

Այդ մարդիկը տարիներով ճգնեցան հայ ժողովուրդի ամէնէն հարազատ կազմակերպութիւնը հանրային ասպարէզէն քշելու, քանի մը ամէն տեղ. բայց չարաչար պարտուեցան։ Հիմա Թանկապին պատեհութիւն մը գտած ըլլալ կը կարծեն, գոնէ Սուրիա-Լիբանանի մէջ Դաշնակցութիւնը արմատախիլ ոչնչացնելու...։

Այդ կ'ապացուցանէ տյն խելագար թափը, որով ցուցակներ կը ներկայացնեն եւ մատնանշումներ կը կատարեն։ Մանրամասնութիւնները կը կարդաք թղթակցութեան մէջ։

Կը թուի թէ չափազանց պարզամիտ են մեր անարժան հառակորդները, որովհետեւ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, թէ ազատար եւ թէ տեղական իշխանութեանց համար, գաղտնիք են Հ. Յ. Դաշնակցութեան ծրագիրը եւ գործունէութիւնը։ Այդ նորագատ երկրին յետին պաշտօնեան ո՛եւ է հայանուն տեսէ աւելի լաւ կը ճանչնայ ո՛չ միայն մեր կուսակցութիւնը, այլ եւ այն անդամները որ բանտարկուած են հիմա, տարօրինակ իրարանցումի մը հետեւանքով։ Եւ Պէյրութի մէջ ալ չեն պակսիր դատաւորներ, արդարն եւ մեղաւորը զանազանելու համար։

Խնդիրը այն է որ, կասկածելի խաղ մը կը փորձուի զանազան խառնակիչներու կողմէ, եւ տեղական իշխանութիւնը շփոթութեան մատնուած է։ Մենք հիմքեր ունինք պնդելու, թէ ոչ միայն հայանուն վարձկաններ, այլ եւ թուրք եւ կարմիր գործակալները կը փորձեն պղտորել ջուրերը, եւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ներկայացնել իբրեւ թշնամի՝ Սուրիոյ եւ Լիբանանի շահերուն։ Անոնք նենգամտօրէն իւղ կը լեցնեն կարգ մը թերու վառած կրակին վրայ։ Մինչեւ անգամ գրաւորապէս։

Դեռ բոլոր փաստերը աչքի առջեւ չունինք։ Բայց մէկ օրինակ իսկ բաւական է, գաղափար տալու համար։

Ադեքսանդրիոյ «Լա Ռէֆորմ» թերթը (23 յունուար), «Քաղաքական ոճիրի մը շուրջ» խորագրով գրութեան մը մէջ, պատմելով Պէյրութի դէպքը, տեղեկութիւններ կուտայ «Ընչակ» եւ «Դաշնակ» կուսակցութեանց գործունէութեան մասին.

— «Ընչակ կուսակցութիւնը սոցիալ-դեմոկրատ է։ Ան կ'ընդունի թէ հայ գաղթականները հիւր են այն երկրին մէջ ուր կը բնակին, որուն օրէնքները պարտաւոր են յարգել, առանց ձգտելու քաղաքական ո'ր են է առաւելութեան։ Ընչակը, ի վերջոյ, կը նախատեսէ Հայերու վերադարձը հայ հայրենիքի մը մէջ կամ եթէ այս երկրին մէջ մնան (Սուրիա-Լիբանան), անոնց ձուլուելու բնիկներուն հետ, որոնց լեզուն եւ սովորոյթները պիտի որդեգրեն աստիճանաբար»։

Ի՞նչ կասկած որ Հայ մը կամ Հայեր են այս թանկագի՛ն տեղեկութեանց աղբիւրը։

Բայց տեսէք միեւնոյն աղբիւրը ի՛նչպէս կը ներկայացնէ հակառակորդ կուսակցութիւնը, «Դաշնակ»ը, սուտ-իրաւ իրար խառնելով.

— «Դաշնակ կուսակցութիւնը ազգայնական կուսակցութիւն մըն է, որ կ'ուզէ անաղարտ պահել հայկական էութիւնը այն երկիրներուն մէջ ուր Հայերը ապաստան գտած են։ Դաշնակիստները բաղկացած են աւելի բարեկեցիկ դասակարգէն։ Անոնք կը փափաքին պահել իրենց յատուկ մշակոյթը եւ կը ձգտին իրենց լեզուն պարտադրել իբրեւ պաշտօնական լեզու, հաւասար իրաւունքով, ինչպէս ֆրանսերէնը եւ արաբերէնը։ Անոնք քաղաքական իրաւունքներ կը պահանջեն հայ հաւաքականութեան համար»։

Եւ դեռ աւելի գրգռիչ փսփսուք մը.

— «Ինչպէս կը տեսնուի, Ընչակները տոգորուած են հաշտարար տրամադրութիւններով եւ կը համակերպին իրենց վերջնական ձուլումը ընդունելու։ Դաշնակները անհաշտ են։ Հայաստանը պէտք չէ կորսուի։ Ասկէ՛ այն վէճը որ կը պոռթկայ, երբեմն, մահափորձերով»։

Սուրիացի (կամ Եգիպտացի) եղէք եւ եթէ կրնաք, պաղարիւնով կարդացէք այս գրգռիչ ակնարկները։

Եւ այս տակաւին ամէնէն փափկանկատն է, այն ալ ոչ-սուրիական եւ ֆրանսատառ թերթի մը մէջ։ Պէտք է կարդալ բուն տեղական, արաբական թերթերն ալ, որոնց մէջ «Թասֆիրը էֆքեար»ներ եւ «Թէրճիման»ներ չեն պակսիր։ Պէտք է ձեռքի տակ ունենալ, մանաւանդ, բերանացի եւ գրաւոր «ժուռնալ»ները որոնք նոր չէ որ պիտի տրուին, բայց անշուշտ կը նորոգուին եւ կը տեղան այս միջոցին, «յաւելեալ եւ ճոխացեալ»։

Աստ՛ւած պէտք է բացատրել այն բացառիկ խստութիւնը, որ կը տիրէ Պէյրութի մէջ, եւ որուն հետեւանքով բանտարկուած են մինչեւ 45-50 հոգի, համաձայն վերջին լուրերու։

«Մէկի տեղ քառասո՛ւն», — կ'աղաղակեն եղեր յայտնի եւ գաղտնի խառնակիչներ։

Իսկապէ՞ս։ Զափուլելու մարմա՞ջն է որ ըսել կուտայ այս խօսքերը, թէ այնքան չիմարացեր են, որ կ'ուզեն անտեղի տագնապներ ստեղծել հիւրընկալ եւ բարեացակամ իշխանութեան մը գլխուն, յետոյ հրապարակաւ խայտառակուելու համար։

Զգելով որ արդարադատութիւնը իր գործը կատարէ, աւելորդ անգամ մըն ալ կը յիշեցնենք, թէ այս ստորին արարքները ոչ միայն ո'ր եւ է օգուտ չեն բերեր խառնակիչներուն և փարիսեցիներուն, այլ եւ կրնան աւելի սաստկացնել կարգ մը տեղական տարբերու ատելութիւնը։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՍԱՆՁԱՐՁԱԿ ՔՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ՅԱՌԱՋ»Ի)

ՊԷՅՐՈՒԹ, 23 յունուար.— Յունուար 18ի իրիկուան ժամը 6ին մօտ, քաղաքիս նորաշէն օփէրայի կից փողոցին մէջ, անճանաչի մը կողմէ արձակուած ատրճանակի երեք գնդակով սպանուեցաւ ծանօթ հայասիրական գործիչ Թէոտիկ Ֆիւրկիներու ապստամբութեան օրերուն, ուրիշ քանի մը արբանեակներու հետ, գերադիւ Թուրքիկներու հեղինակ նկատուած եւ իբր այդ ձերբակալուած ու բանտարկուած էր։

Այս դէպքը, սակայն, համայնավար Թափ-փուքներու եւ հակադաշնակցական «քլիք»ին համար առիթ մը եղաւ դիմելու աննախընթաց քսութեանց եւ մատնութեանց։ Տեղական իշխանութիւնը յունուար 19էն ի վեր սկսած է ձերբակալել բոլոր աչքի զարնող հայրենակիցները։ Այս տողերը գրուած ատեն ձերբակալուած են վահան փափազեան, խոսրով Թիւթիւնճեան, վարդան Գէորգեան, միհրան Թուրիկեան, Արամ Սահակեան, յարութիւն Շահինեան, Արշակ յովհաննիսեան, յակոբ Տէր Մելքոնեան, Ալնդրանիկ Պալեան, Հայկ յովհաննիսեան, յակոբ Տէր Մելքոնեան, Ալնդրանիկ Պալեան, Հայկ Պալեան եւ Տօքթ. Գուլագեան։ Մինչեւ Թղթակցութեանս ձեր ձեռքը անցնիլը, հաւանաբար կը ձերբակալուին եւ ուրիշներ։

Ձերբակալութիւնները կատարուած են մասնաւոր ցուցակի մը վրայ, որուն պատրաստութեան համար աշխատած են զանազան Թափ-փուքներ, մասնաւորապէս բենիամին ժամկոչեան, Նշան Քէօմիւրճեան, երկաթ, Մատոեան, (այս վերջինը, ինչպէս նաեւ սպանուած Տարգիս Ֆիւրունիի եղբայրը յայտնապէս մատնանշուած կը կատարեն), Տատուրեան եւ ուրիշներ։ Ձեզոք անունով յայտնի հակադաշնակցական բիւզանդ քէհեաեան եւ ռամկավար Թուր Տարգիսեան (յիսնապետ) այս առիթէ իրենց մաղձը կը Թափեն։

«Պէտք է վերջ տալ Դաշնակցութեան» յանկերգը դարձած է կարգախօս փողոցային խմբակի մը, որ վերջին տարիները խանգարեց մեր գաղութին հանգիստը, եւ հիմա, անճանաչի մը գնդակէն ինկած համայնավարի մը դիակին վրայ կոկորդիլոսի արցունք կը Թափէ, պոռալով.

— «*Մէկին տեղ քառասուն զոհ կ'ուզենք*»

Այս դէպքին առիթ, նորընտիր քաղաքական ժողովէն իրենց հրաժարականը տուին նախկին ինչակեան (գուցէ եւ այժմ ալ) վահրամ վարժապետեանը եւ միւս անդամները։

Թէ այս կացութիւնը մինչեւ ո՛ւր կը հասնի,— դժուար է նախատեսել։ Իրականութիւնը այն է որ ձերբակալութիւնները հետեւանք են *հասարակ մատնութեան*, եւ անմերձենալի։ Անշուշտ արդարութիւնը երեւան կ'ելլէ ուշ-կանուխ։

Ան այժմ ընդհանուր խուճապ կը տիրէ։ Ջոյգ առաջնորդները սքաած իրենց պատեհանին մէջ, ոչ իսկ կ'ուզեն ելք մը խորհիլ։ Միւս կողմէ տեղական արաբ մամուլը կը շարունակէ, իրեն համար շա՛տ սովորական դէպք մը պատրուակ ծառայեցնել, վարկաբեկելու եւ հայածելու հայ ժողովուրդը։

Մինչեւ այս տողերը գրելս ձերբակալուած են 35 անմեղներ։

46 ԿԻՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Միեւնոյն Թղթաթերով, բայց աւելի նոր Թուականով մը (յունուար 24) ստացանք բողոք մը 46 կիներու կողմէ, որոնք հաղորդելով դէպքը, կ'աւելցնեն.

—45-50 ծանօթ անձնաւորութիւններ բոլորն ալ ութ օրէ ի վեր բանտն են։ Ոչ կանոնաւոր հարցաքննութիւն եղած է եւ ոչ ալ թոյլ կուտան յարաբերելու։ Իրբեւ ոճրագործներու կը վերաբերուին բանտարկեալներուն հետ. իսկ խառնակիչները բոլորն ալ ազատ ղլլալով, իրենց ուզածը ընել կուտան։ Մեր ամուսինները բոլորը բանտարկուած են եւ մենք թեւաթափ՝ մեր փոքրիկներով ազատ ման ածացած, լացի ու կոծի մէջ ենք։ Ոչ միջոց ունինք փաստաբան վարձելու, ոչ ապրուստի դիւրութիւն, եւ ոչ ալ մարդ ունինք գործելու։

«Ազդակ»ը փակուած է։ Կ'իմանանք թէ արտակարգ դատարանի պիտի յանձնեն կալանաւորները։

ԿՐԻՓԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԸ

Ամերիկայէն վերջ Անգլիոյ մէջ եւս կրիպը վրդովիչ հասեւոտութիւններ առած է։ Լոնտոնի եւ Անգլիոյ մեծ քաղաքներուն մէջ անցած շաբթու մեռան 321 հոգի։ Առջի շաբաթ մեռած էին միայն 179 հոգի։ Համաճարակը մահացու է մանաւանդ տարիքը առած մարդոց համար։ Մահախուղն ու խոնաւութիւնն է գլխաւոր պատճառը հիւանդութեան տարածման։

Բժիշկները դիտած են որ այս տարի կրիպի համաճարակը աւելի ծանր է եւ թոքերու թեթեւ բորբոքում կը պատճառէ։ Առողջապահական նախարարութիւնը մաժուլի միջոցաւ կը ծանուցանէ բոլոր վարակուողներուն՝ առաջին վայրկեանէն իսկ անկողին մտնել եւ բժիշկ կանչել՝ բարդութիւններէ խուսափելու համար։

Բժիշկները գիշեր ցորեկ կը լողին։ Հիւանդանոցները մինչեւ բերանը լեցուած են։ Ժողովուրդին բոլոր դասակարգերն ալ կ'ինթարկուին համաճարակին, մանաւանդ անոնք որ խմբովին կ'աշխատին՝ գպրոցներու, գործարաններու կամ գրասենեակներու մէջ։ Լոնտոնի մէջ 1300 ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ վարակուեցան։

Մեծ վաճառատուններու պաշտօնեաներէն շատերը նոյնպէս հիւանդացած են։

Լոնտոնի մէջ ծագած է նաեւ ծաղիկի համաճարակ։

Փարիզի մէջ եւս վերջին օրերու մահախուղները շատերու հիւանդութեան պատճառ եղան։ Պէտք է զգուշանալ եւ արգելիչ միջոցներ ձեռք առնել, մանաւանդ երախաներու համար։

Տրոցկիի արտաքսումին շուրջ

Թայմզի Իրկայի Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Իրկայի մամուլը այսօր կը հրատարակէ հեռագիր մը, ուր-

ՌՈՍՏՈՄ (կողքին՝ գինուոր մատեէոս)
(Մահիւան տասնամեակին առիթիւ)

բուն համաձայն միջոցներ ձեռք առնուած են, որպէս զի Տրոցկի Թուրքիա մեկնի փետր. 24ին։

∴ Պերլինի «Զախ համայնավարներու», այսինքն Տրոցկիականներու պաշտօնաթերթի «Փոլքսվիլլէ» կը գրէ թէ Տրոցկի Ալմա-Աթայի իր աքսորավայրէն տեղափոխուած է յունուար 15ին եւ չի գիտցուիր թէ ներկայիս ո՛ւր կը գտնուի։

∴ Կէս պաշտօնական «Միլլիէթ» կը հաստատէ թէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը արտօնած է Տրոցկիի Թուրքիա մուտքը։

∴ «Տէյլի Էքսփրէս»ի Մոսկուայի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Տրոցկի Էնկիւրի պիտի երթայ եւ ոչ թէ Պոլիս. Մ. Քէմալ կարգադրութեամբ։ Թուրք հողի վրայ Տրոցկիի սպանութիւնը արգիլելու համար, Քէմալ զայն պիտի բնակեցնէ Էնկիւրիի խորհրդային դեսպանատան մէջ, որ ռուսական հող կը նկատուի։ Տրոցկի միշտ հսկողութեան տակ պիտի առնուի երկու գինեալ պահակներու, որոնց մէկը պիտի տայ Թուրք կառավարութիւնը, միւսը՝ խորհրդային դեսպանատունը։

Անգլիական ուժերը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ

Անգլիոյ երեսփոխ. ժողովին մէջ, երեսփոխան մը հարցուցած ըլլալով թէ Անգլիա ի՛նչ զինուորական ուժ կը պահէ Միջագետքի, Պաղեստինի եւ Անդրյորդանանի մէջ, օդային նախարարը գրաւոր պատասխան տուաւ։ Ըստ այդ պատասխանին, Անգլիա Իրաքի մէջ ունի հինգ օդանաւային տորմիղներ եւ մէկ զրահապատ հրասայլերու զօրաթեւ։ Իսկ Պաղեստինի եւ Անդրյորդանանի մէջ՝ մէկ օդանաւային տորմիղ եւ մէկ զրահապատ հրասայլերու զօրաթեւ։

Այս տարի ասոնց համար ծախք պիտի ըլլայ մօտ 1,750,000 անգլ. ոսկի, որուն 250,000 ոսկին պէտք է նկատուի բացառիկ ծախք՝ այդ ուժերուն յիշեալ երկիրներուն մէջ պահուելուն համար։ Ամէն տարի ծախքերը կը պակսին եւ նախատեսուած են նոր զեղչեր։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Տէյլիհէն կը հեռագրեն «Թայմզ»ի.— Հնդկաստանի կառավարութեան արտաքին նախարար սըր Տընիս Պրէյ Օրէնսդիր ժողովին մէջ ուղղուած հարցումներու պատասխանելով, յայտարարեց.

— *Ո՛չ մէկ զինուոր, ոչ մէկ թնդանօթ շարժման մէջ դրուած է սահմանագլուխին վրայ եւ սահմանապահ զինուորներու առօրեայ կեանքը երբեք չէ խանգարուած։ Միակ փոփոխութիւնը եղած է այն՝ որ զինուորական օդանաւերը իրենց սովորական պարտականութենէն շեղում մը կատարելով նուիրուեցան մարդասիրական գործերու՝ կիներն ու մանուկները ապահով տեղ փոխադրելու համար Քապուլէն։ Մինչեւ հիմա մեր սահմաններուն մէջ քաղաքական կացութիւնը շատ խաղաղ մնացած է։ Նկատելով որ սահմանագլուխի շրջանները միշտ կ'ազդուին Աֆղանիստանի դէպքերէն, կը նշանակէ թէ սահմանագլուխի մեր քաղաքականութիւնը շատ առողջ է։ Մեր բոլոր ցեղախումբերն ալ հանդարտ մնացին մինչեւ հիմա, թէեւ անհատներ չկրցան դիմանալ այս կամ այն կողմին ինչպատս գործելու բնական մղումին։ Քաղաքացիական կուիւներու մէջ ցեղախումբերը մեծապէս կը շահագրգռուին։ Բանտահարի, Քապուլի եւ Ճէլալապատի երեք կառավարութիւններն ալ չանքեր կ'ընեն անոնց աջակցութիւնը ձեռք բերելու համար։ Սահմանագլուխի մեր սպաները ճիգեր կ'ընեն արգիլելու համար անոնց մասնակցութիւնը եւ խղճամիտ չէզոքութիւն պահելու համար Աֆղանիստանի շարժումներուն հանդէպ։ Այսպէս է եղած մեր քաղաքականութիւնը սկիզբէն ի վեր։*

Սըր Տընիս Պրէյ վերջացնելով ըսաւ թէ կառավարութիւնը վստահ է որ ամբողջ Հնդկաստանը, իր մամուլովն ու հանրային կարծիքով համամիտ է այս քաղաքականութեան։

∴ Աֆղանիստանի սահմանագլուխէն հասած լուրերը հակասական են։ Հեռագրի մը համաձայն, Ալի Ահմէտ խան, Ամանուլլահ Թագաւորի քեռայրը, որուն կ'աջակցին Խուժանները Ճակտալաքի մէջ, կռիւ սկսած է Պէչէի Սաքայի ուժերուն դէմ։

Զրոյց կը շրջի թէ Մէլիք Ղաուսէտին, Ղիլզայի ցեղա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՌՈՍՏՈՄԸ ԵՒ ԱՐԱՄԸ

Ինչպէս գրած էինք, յունուար 18ին լրացաւ Ռոստոմի, իսկ 29ին՝ Արամի մահուան տասնամեակը (1919—1929):

«Դրօշակ»ի վերջին թիւը՝ յունուար-փետրուար, ամբողջովին նուիրուած է Հ. Յ. Դաշնակցութեան այս երկու ցայտուն դէմքերուն, գանազան պատկերներով: Ստորեւ կ'արտատպենք հատուածմը՝ խմբագրականէն: Իսկ յաջորդով կ'ամփոփենք ուրիշ հատուածներ եւ կենսագրական գիծեր:

*
* *

Տարբեր սերունդի եւ տարբեր տարիքի մարդիկ, բայց մեր այս երկու Թանկագին ընկերները որքան կը նմանէին իրարու շատ մը տեսակէտներով:

Ամէնէն առաջ՝ իրենց սերմանացան: Ուսուցիչ՝ երկուքն ալ, իրենց տքնութիւնը խոր հետքեր կը ձգէր նոյնիսկ այս տարրական եւ խաղաղ ասպարէզին մէջ: Կը յիշենք Ռոստոմը, երբ Թուրանութեան դաս կուտար 8-10 տարեկան մանուկներու, ի հարկին ամբողջ դասաժամը յատկացնելով միայն մէկ դանդաղամիտ աշակերտի դասը սորվեցնելու: Եւ այս տաղտկալի ճիգը՝ ամէնէն հասուն տարիքին մէջ. Թէեւ ծանրաբեռնուած՝ իր բուն պաշտօնին հոգսերով, բայց առանց տրտնջալու, միշտ բարի ժպիտ մը դէմքին: Ցեանեալու էր դարձեալ, թէ ի՛նչ ոգեւորութեամբ հարիւրաւոր աշակերտներ կ'առաջնորդէր դէպի դաշտերն ու սարերը, իրագիտական դասեր տալով ճամբան հանդիպած քարի կտորի մը, բոյսի մը, ծառի մը, ծառի մը կամ ճճիի մը մասին: Եւ այս, ո՛չ միայն քաղաքին մէջ, այլ ամէն ուր որ կ'երթար, կարինէն մինչեւ Մուշ եւ Սասուն, իր հետ առած՝ 10-15 դպրոցականներ, խումբ մը շրջիկներ ալ ետեւէն:

Ուսուցիչ էր նաեւ Արամը: Օսմանեան Սահմանադրութեան արշալոյսին, հազիւ ազատած վանի քստմնելի նկուղներէն, կը հանգստանար ծընունդ, յետոյ կ'անցնէր Օրտու, Սեւ ծովու ափը, իբրեւ դպրոցի տեսուչ: Յետոյ նորէն վասպուրական, իբրեւ գործիչ եւ ուսուցիչ: Ժամանակ է ըսել, ուսուցի՞չ էր, որ կը լրացնէր յեղափոխականը, թէ յեղափոխական էր, որ սովորական դաստիարակ-վարժապետի միօրինակութենէն կը բարձրացնէր դինքը կախարդական ուժի մը: Աշակերտը, ինչպէս ամբոխը, ոչ թէ դաս կ'առնէր, այլ կը խմորուէր, իր նայուածքին տակ, կը թրծուէր ինքնաբերաբար, հասարակ ընթերցարանը կը դառնար կենդանի աշխարհ մը, ուր պճլտուն աչքեր հաճութեամբ կը գտնէին, ինչ որ կ'ուզէր սորվեցնել ուսուցիչը:

Այսնոյնթաթաւուն, անզգալի, այլ տիրական եւ յարատեւ գիծը՝ նաեւ կուսակցական կեանքի մէջ, քաղաքական-յեղափոխական գործունէութեան ընթացքին:

Ճիշտ է, որ խառնուածքի տարբերութիւնը կը շեշտուէր այստեղ: Ռոստոմը միշտ լռակեաց եւ ստուերի մէջ, կը խուսափէր աղմուկէն եւ ամբոխէն, բայց կ'երեւար ամէն տեղ: Ասելի շատ՝ պարզ խմբական ժողովներու մէջ քան միթինկներու: Եթէ ստիպուէր բեմ ելլել, համեստօրէն կը նստէր աթոռին վրայ, «զրոյց անելու», ո՛չ թէ ճառ խօսելու համար: Իսկ իր զրոյցները... Ափսո՞ս որ ո՛չ իսկ պատճէն մը կայ թուղթի վրայ: Ինքն իսկ արգիլած է գրի առնել:

Արամը, աւելի տաքարիւն, նոյնքան սիրելով հանգերձ մրջիւնի աշխատանքը, վախ չունէր ամբոխէն, եւ ոմբաձիգ բառեր կը հոսէին իր բերնէն, բեմի վրայ: Հռետոր չէր, բայց պողպատի ձայն կուգար իր խօսքերէն: Կը պոռթկար անշուշտ, գիշեր գործակ քշելով սայլը, սուրհանդակին հետ քով քովի: Ցաճախ կը պատահէր, որ ընկերները թելադրէին Պոլիս մնալ, իբրեւ Բիւրոյի անդամ, քանի որ այնտեղ էր կուսակցութեան վարիչ կեդրոնը: Շատ կարճ էր Ռոստոմի պատասխանը.

— Եթէ դժգոհ էք էրզրումէ կենալէս, պատրաստ եմ խարբերդ անցնելու:

Եւ մինչեւ Մեծ Պատերազմը մնաց կարին, թէ իբրեւ Բիւրոյի անդամ, եւ թէ իբրեւ ագգային դպրոցներու տեսուչ, — յիշելով միայն գլխաւոր պաշտօնները:

Ձափազանգ բարեհամբոյր՝ ընկերական կեանքի մէջ, փիլիսոփայի պէս ներողամիտ՝ ոչ-դաշնակցականներու հանդէպ, առիւծի պէս կը մռնչէր Ռոստոմը, ապագուցած յանգանքի մը առեն: Միս-միրնակը, մէկ նայուածքով եւ երկու բառով, գինաթափ կ'ընէր ամէնէն անոպայ զեղծարարը, կը խոստովանեցնէր ամէնէն քարացած խաբեբան: Իր կեցուածքն իսկ ահ ու դողի կը մատնէր յանգաւորը, կամ խումբ մը յանգաւորներ միասին, դէմ դիմագրաւելու, մեր անգրանիկ ընկերներէն ոչ մէկուն առջեւ այնքան սարսուռ զգացած են մեր շատ մը ընկերները, որքան Ռոստոմի բարոյական սաստին տակ: Լեռ ըլլար, կը փլէր անոր երեւութապէս խաղաղ, ժպտուն, այլ հատու ակնարկէն:

Այսպէ՞ս է որ, եւ՛ Ռոստոմին եւ՛ Արամին հետ կապուած անունները, ամէնէն հմայեստէն մինչեւ ամէնէն փայլունը, դարձած են հաւատարիմ եւ գործօն զինուորեալները Հ. Յ. Դաշնակցութեան: Սովորական իմաստով աշակերտներ չեն եղած անոնք, այլ մանիկները կամ ժառանգորդները վարպետներուն զանազան յատկութեանց:

*
* *

*Ամեհի լերան մը կողքին թառած կաղնի մըն էր Ռոստոմը: Աւելի ճիշտ՝ ժայռի ստորոտէն բխած վճիտ առու մը, որ կը հոսի ու կը ժպտի, որ հետքեր կը ձգէ ու կը խուսափի: Մերթ ծածկուած՝ թուփերու տակ, մերթ խառնուած՝ մեծ ջուրերուն: Ե՛ւ ներկայ ե՛ւ բացակայ, ե՛ւ այստեղ ե՛ւ այնտեղ: Իրեն համար չկար գործին մեծն ու պզտիկը, խանարհն ու չքեղը: Եւ իրեն համար չէին մեծ ոստաններն ու քաղաքները: Ցարին մէկ անգամ պոլիս կուգար կարինէն, օրերը համրելով: Երեք օր կամ մէկ շաբաթ՝ կուսակցական գործերու համար: Ցետոյ երեք օր ալ ծընեա՝ կինը տեսնելու: Եւ շոգեպինդ վերադարձ՝ դէպի կարին: Այն աստիճան արագ, որ կը մերժէր ճամբորդի կառք առնել: Ցրապիզոնէն ու կը նստէր թղթատարական սայլը՝ որպէսզի փոխանակ վեցի, երեք օրէն հասնի կարին,

ՆԵՐՔԻՆ ԱՂՕՏՔ

ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ ԲՐԳԻ ԳՈՒՀԱՎՈՐՈՒՄԻՑ

(1915—16ի ձմռան շրջանին)

ԳՈՂԸ ԱՆՑՔԸ

ՅՈՒՆ. ԲՍՐՓՍՍՐՆԵՐ Հ.ՄԱՐ

ՊՈՒՐՎԱՐ ԳՈՒՀԱՎՈՐ ՄԻՔԱ ՂԱՂԱՐՅԱՆ

ՄՈՒՀԱՄ ԳԱՐԵԿԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ՄԱՅԸ

ԸՆԻՆ ԳՈՒՀԱՎՈՐԻ ՄԱՅԸ

ՈՐԲԱՀԱՐ ՇԱՔԱԼԸ ԱՎԱՐՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ա. ՑՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻՆ

Ցաղտ եւտղր ինչպէս քաղաքներուն նոյնպէս ալ գիւղերուն մէջ ամէն տարի ձմրան կը պատահի: Ձմեռնային ամենէն ուժգին ցուրտերուն, երբ ձիւնը մինչեւ ծունկերը կը հասնի, գիւղերուն մէջ ալ կեանքը կը դադրի: Ամէն մարդ կը մնայ իր տան մէջ, ուր կրակին քով կը տաքնայ, կը հանգչի եւ կը սպասէ, որ գարունը գայ, ձիւնը հալի եւ ճամբաները բացուին:

Ձմեռ ցուրտ գիւղերուն մէջ ամէն տարի ձմրան կը պատահի: Ձմեռնային ամենէն ուժգին ցուրտերուն, երբ ձիւնը մինչեւ ծունկերը կը հասնի, գիւղերուն մէջ ալ կեանքը կը դադրի: Ամէն մարդ կը մնայ իր տան մէջ, ուր կրակին քով կը տաքնայ, կը հանգչի եւ կը սպասէ, որ գարունը գայ, ձիւնը հալի եւ ճամբաները բացուին:

* * *

Ահաւասիկ այսպիսի ձմրան մը, 1915ի սկիզբները, Ղարաղէօզ գիւղին մէջ ալ կը տիրէր: Ձիւնը մինչեւ ծունկերը կը հասնէր, եւ ամէն մարդ կը նայէր, որ գարունը գայ, ձիւնը հալի եւ ճամբաները բացուին:

Ղարաղէօզ գիւղը Մուշի դաշտին մէջ կը գտնուի, Մուշ քաղաքէն 20 քիլոմեթր հեռու: Գիւղին մէջ 150 տուն կար, որոնց մէջ 1000 հոգի կ՚ապրէր: Ամէնքն ալ հայեր էին: Գիւղին մէջ կար նաեւ եկեղեցի մը, որ Ս. Աստուածածին կը կոչուէր, եւ դպրոց մը, ուր 80 աշակերտ կը սորվէր

խումբին գլխաւոր պետը, որդի հանգուցեալ Մէլիք Ճիհանտատ խանի, ինքզինքը էմիր յայտարարած է Խոսթի մէջ։ Յիշեալը չորս տարի առաջ ապստամբած էր Ամանուլլահ թագաւորին դէմ։

«Թայմզ» կը տեղեկանայ թէ Ամանուլլահ թագաւորին կարգ մը ազգականները եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարները ձերբակալուած են Քապուլի մէջ։ Գրաւուած են նաեւ անոնց ինչքերը։

Չեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պէչէ Սաքա իր գինուորները կը կեդրոնացնէ Քապուլի մէջ եւ դանոնք դրած է Սէյիտ Հասանի հրամանին տակ։ Փէշավարի մէջ գրոց կը շրջի թէ Այի Ահմէտ Ճան սպաննուած է Ճակտալաքի մէջ։ կը հաստատուի թէ իշխան Մոհամմէտ Խան, որ Ալլահապատէն փախած էր, ներկայիս Շինվարիներուն հետ է։

Ամանուլլահի ամէնէն կրտսեր եղբայրը՝ Քեապիր Խան ձերբակալուած և մահուան դատապարտուած է։ Ամանուլլահի նախկին պաշտօնատարներու հեռաւոր ազգականներն ալ կը կեղեքուին եւ կը կողոպտուին։

Ամանուլլահի կոչին պատասխանելով, բազմաթիւ կամաւորներ կը փութան նախկին թագաւորին կազմած բանակատեղին՝ Քանտահարէն երկու մղոն դուրս։ Նորագիրները կը մարզուին իբրեւ թնդանօթաձիգ, սակայն ռումբ կը պակսի, որով Պարսկաստանէն ռազմանիւթ ապսպրուած է։

Վերջերս հասած թուրք սպաները մեծ գործունէութեան մէջ են՝ նոր բանակը մարզելու համար։

Մոսկուայի աֆղանական դեսպանը պաշտօնապէս կը հաղորդէ որ Ամանուլլահ ետ առած է իր գահէն հրաժարումը եւ վերստացած է «Աֆղանիստանի թագաւոր» տիտղոսը։

Պոլսեցիներու առձանագրութիւնը

Ներքին գործակարութենէն տրուած հրամանի մը վրայ, Պոլսոյ ոստիկանական կեդրոնները թաղերու բնակիչները սկսած են արձանագրել։ Արձանագրութիւնները փետրուար 15ին պիտի աւարտին։

Այս առթիւ առանձին պիտի արձանագրուին նաեւ Պոլիս բնակող օտարահպատակները, գաղթականներն ու քաղաքական փախստականները, որոնց թիւը որոշուելով Գործակարութեան պիտի հաղորդուի։

Զինովիեւի եւ Կամենեւի ձերբակալութիւնը

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հերքէ Գ. Միլազզայինի նախկին նախագահ Զինովիեւի եւ Մոսկուայի շրջանի նախկին կոմիսար Կամենեւի ձերբակալութեան լուրը։

Հակառակ այս հերքումին, Րիկայէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ստալին պաշտօնապէս հաղորդած է Զինովիեւի եւ Կամենեւի ձերբակալութիւնը։ Ստալին աւելցուցած է թէ Տրոցկիի գրաւուած թուղթերուն մէջ գտնուած են Զինովիեւի և Կամենեւի կողմէ գրուած բազմաթիւ նամակներ, որոնք կը հաստատեն թէ նախկին համաձնաւոր պետերը կանոնաւորապէս տեղեկագիր կը ղրկէին Տկոցկիի՝ հաղորդելով իրենց ձեռք առած միջոցները՝ Ստալինը տապալելու համար։

Զինովիեւ Մոսկուայի կառավարական տպարանին մէջ փոքրիկ պաշտօն մը ունէր. կ'աջակցէր խմբագրութեանը բոլշեւիկեան համաձնագիտարանի մը, որուն վեց հատորները (որ կը պարունակեն միայն ռուսական այբուբենի երեք տառերը) հրատարակուեցան վերջին վեց տարուան ընթացքին։ Իսկ Կամենեւ մենաշնորհի կոմիտէին մէջ աննշան պաշտօն մը ունէր։

Տրոցկիի կուսակից բանւորները գործարաններէն կը հանուին, կուսակցութենէն կը վտարուին եւ առանց դատավարութեան Սիպերիա կ'աքսորուին։ Մոսկուայի թերթերը կը գրեն թէ երկուշաբթի օրուընէ ի վեր չորս կառախումբեր մեկնեցան դէպի Սիպերիա՝ տանելով 1,600 Տրոցկիականներ։

ՌՈՍՏՈՄԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

Կազմակերպուած Հ.Յ.Դ. Պէլվիլի Ռոստոմ Ընթակոմիտէի կողմէ

Այսօր կիր. ժամը 3ին 120 Bld. Belleville, մէթրօ Պելվիլ

Կը նախագահէ Ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Կը խօսի՝ Ընկ. Ն. ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Նուագ, արտասանութիւն եւայլն — Մուտքը ազատ է

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՓԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՓՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վեներական ախտերու

Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով ցօդացաւ, ջղացաւ (Sciatique), Նէվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրաթեքութիւն (Rachitisme) եւայլն։

16 Rue Bleue, մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

Թ. ՈՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Ձոխ մթերք անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

66, Rue d'Hauteville, Tél. Prov. 67-07 Métro, Poissonnière

ՏՕՔԹ. Տ Ի Ր Ա Ց

Վկայեալ Փարիզի Բժշկական Ֆաքիւլթէին, (Licencié ès Sciences)

Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4

Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ

Ուր պիտի գտնէք հմտեղ եւ խնամքով պատրաստուած ախորժահաճ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէնները շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով։

Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով հարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու համար։

36 Rue Polonceau Paris (18e). Մէթրօ Պարպէս կամ Շաթօ Ռուժ

ՏԷր եւ Ֆնօրէն Ղեւոնդ Ջաֆարեան

ԱՋՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ եւ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ 3.30—5.30

29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des Fêtes

Շավիւի մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հիւանդութ.

27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թել. Շավիւ 37

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԿՕՇԻԿԻ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

CHAUSSURES CÉDA

Ե. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՒ Մ. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

15 Rue Henri Murger, մէթրօ՝ BOLIVAR (երկրորդ յարկ)

Կ'ընդունինք մեծաքանակ ապսպրանքներ, ամէն տեսակի կանանց, այրերու եւ երախաներու կօշիկներ, վերջին նորաձեւութեամբ եւ դիւրամատչելի գիներով։

ԱՄԵՆԱՆՈՒՐԲ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՏՈԿՈՒՆ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ

Կ'երաշխաւորենք կօշիկներու տոկունութիւնը

CHALETS EN BOIS

PAVILLONS MAÇONNERIE LOI LOUCHEUR

Ste LA MAISON

18, RUE LACORDAIRE 15e

85, AV. SECRÉTAN 19e

VENTE AVEC PAYEMENTS MENSUELS ET LOCATIONS-VENTE

ՔԱՐԱՇԷՆ ՓԱՎԻՅԵՕՆՆԵՐ

ԵՒ

ՓԱՅՏԷ ՏՆԱԿՆԵՐ

LA MAISON Ընկ.

Կը ծախուի՝ ամսավճարով եւ վարձակալութեան ձեւով։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

17 Rue Lamartine, PARIS (9e)

Թել. Trudaine 92—47, մէթրօ՝ Cadet, Nord Sud, N. D. de Lo

Ամէն օր 14 19 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12 և ժամադրութեա

ՈՂՎ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅՑ ՆՐԲԱՁԱՇԱԿ ԵՒ ՆՐԲԱՓԻՄՓ, ԴՈՒՆ ՈՐ Կ'ՈՒԶԵՍ ՁԱՇԱԿ

ապուխտին յաւը, պանիրին առաջնակարգը, այլազան պտուղներու յաւագոյնը եւ բծախնդիր ես արեւելեան ու եւրոպական նպարեղէններու յաւ տեսակին եւ միշտ աժանին, ԴԻՄԷ՝

ՃԷՆԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.ԵԱՆ

ՆՊԱՐԵՂԷՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

24, RUE ST. LAZARE PARIS

ՏՕՔԹ. Գ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 Rue Montmartre (Բակի մէջ՝ աջ կողմի առաջին դ

Այս անգամ իր անձնական դարմանատունը հաստատ կը խնամէ ներքին եւ կանանց, վեներական եւ մորթ հիւանդութիւնները։

Tél. Central 73-38 Métro: Sentier կամ

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 10—12, 1.30—8, բակի եւ տօն օրեր՝ կէսօրէն առաջ 9—12։

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՍ

9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 4

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԱՀԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ E

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

31 Rue Etienne Dolet, ALFORTVILLE

(Կայարանին մօտիկ, մեծ ափսրթքմանին դիմացը)

Գտնելեան ամէն տեսակ ուտելիքներ, մաքուր, ընտիր, թարմ ամէն քանակի յարմար, (Պուլկարական քաշէր, ձերմակ պանիր, կարական ապուխտ, երշիկ, փիլաւի յատուկ բրինձ, Յունական առ կարգ ձիթապտուղ, եւայլն։

Անգամ մը այցելեցէք, գոհ պիտի մնաք

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE, Մէթրօ՝ Պլ

ԱՐԻԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԸՐՄ ԼԱՒ ԱԺԱՆ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷ

ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.

Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28 Rue Lesage, PARIS (20e

Métro Belleville Tél. Ménil

Ձոխ մթերք Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջին եղանակներու՝ եր եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, եւայլն։ Հայերէն ֆոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ Թէ՛ մ եւ Թէ խմբերգ։ Ցպուած ցուցակը ձրի է։

Ինչպէս նաեւ բօրդաճիի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպար ներու լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով։

ԹԱՂԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԼԻՈՆ RHONE

ՅԱԿՈԲ ԹԱՂԱՏՈՒՐԵԱՆ

62 Rue Rabelais, LYON

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ «ԱՆԻ»

Alimentation ANI

Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, մաքուր, թարմ եւ անմրցելի գիներով։ Արժէքաւոր փրիմներ (միսի մեքենայ, կագի օճախ, եւայլն) կը տրուին 50 ֆր.է աւելի առեւտուր ընողին։ կ'ընդունի ապսպրանքներ շրջակայ գիւղերէն եւ գաւառներէն։

Անի նպարավաճառատունը ունի իրեն յարակից արհեստանոց ուր կը ծախուին եւ կը նորոգուին կագի օճախներ, միսի մեքենաներ, եւայլն։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԵՆՈՎՔ ԹԱՂԱՏՈՒՐԵԱՆ

6 Rue Voltaire, LYON

Անձամբ կը շինէ փրոթէզներ (prothèse) բոլորովին նոր մեթոտով։ Մասնագէտ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ մը կը խնամէ ակռայի եւ լինտերու հիւանդութիւնները, Չորեքշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։ Գուրսն 90 ֆր., ձերմակ ակռայ սկսեալ 22 ֆր.էն։ Խղճամիտ աշխատանք եւ նուրբ ճաշակ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԱՂԱՏՈՒ

35 Rue Dunoir, LYON

ԱՐԱՐԱՏ անուշավաճառատ կը պատրաստէ հմայքա թերթանուշի (փաքլավա) փաթ, քուբապիէ որոնք պէս անմրցելի են իրենց մով, հոտով ու գիներով անոնք որոնք գիտեն բերնին համր, պարտաւո այցելել ԱՐԱՐԱՏ անուշավ ռատունը։ Քաղցրահամ պաղակ ամառուան տաք նակին։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ Ա ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐ ԱՅՍ ԵՐԵՔ ՀԱՄՏԵՆԵՐԷՆ

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ժամանը	2-14 ֆրանք

WALTER STRARAMի

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Թատրոն Շան զ'Էլիզէ։

Յայտագիր 7 փետր. Եշ.ի

ՀԷՆՏԷԼ՝ Քոնչէրթօ՝ ՄՈՅԱՐԴ՝ Սէնֆոնի, ՌՈՒՍԼԷ՝ Քոնչէրթօ՝ Ռուվիէ՝ 3 Հովուերգութիւն (Ա. անգամ)։ ԲԱՎԷԼ՝ Քուփըրինի գերեզմանը։ Մուտք՝ 2—40 ֆր.։ Տոմսերը՝ Թատ. Շ. Էլիզէ 13—15 Ave. Montaigne եւ Տիւրանի մօտ։ կը սկսի ժամը ճիշտ 21ին։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթէլէ։ Ամբատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէրո հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

36, Rue de Bellefond, 36

PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Poissonnière

Tél. Trudaine 88-77

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԻ երիտասարդ

ֆրանսուհի մը որ գիտէ նաեւ հայերէն խօսիլ, վարժ հաշուակալ եւ տաքթիլօ։ Կը ստանձնէ նաեւ ֆրանսերէնի դասեր ժամադրութեամբ կամ տուներու մէջ։ Դիմել՝ Mme. Jeanne, 21 Rue Saulnier, Paris.

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

Կը բացատրէ անցեալը, կ'ապագայնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Եշ.էն 60 rue Pigalle, Paris.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաներուն Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ԴԱՐՄԱՆԱՏ. ՄԱՍՆ. ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ

28 Rue du Tage, Մէթ. Իթալի Հրապ. ժ. 9-21։ Կը դարմանեն կանանց, վէնէրական (ֆրանկ. Ջերմամիզ. մորթի) եւ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Ակռայ լեցնել, առանց ցաւի քաշել, ակռի քուրոն՝ 100 ֆր.։ Այլեգին 10 ֆր.։ Կատարեալ երաշխաւորութիւն։ Դիմել վստահութեամբ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքական գիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Շեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT), ինչպէս նաեւ ինքնութեան թուղթերու օրինական գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

WAGRAM AUTO

Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը 100 ֆրանքով։

73 Av. de Wagram մէթ. Ternes

63 Av. Gde. Armée » Maillot

149bisBd. Villette, Aubervilliers

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
5
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929
5 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 873

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՁԻՒՆ ԵՒ ՓՈԹՈՐԻԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պոլսէն կը հեռագրեն 3 փետր. Թուականով.— *Երկու օրէ իվեր պատմութեան մէջ աննախընթաց ձիւնի փոթորիկ մը կը տիրէ հոս։ Սեւ ծովու, վոսփորի և Անատոլուի եզերքներուն վրայ ալ կայ սաստիկ մրրիկ եւ ալեկոծութիւն։ Շոգենաւային ամէն երթեւեկ դադրեցաւ վոսփորի երկու եզերքներուն միջեւ, Սեւ եւ Եգէական ծովերուն մէջ։*

Կարգ մը շոգենաւեր օգնութիւն կը խնդրեն անթելով։ սակայն օդը այնքան գէշ է, որ նոյնիսկ Պոլսոյ ազատարար նաւերը չեն կրնար օգնութեան հասնիլ։

Հինգշաբթի օրուընէ ի վեր դեռ չէ հասած փարիզ-Պոլիս-Սէնթփլոնի ճեպընթացը։ Լուր առնուած է որ արեւելեան Թրակիոյ մէջ, Պոլսէն 70 ժոմն հեռու, ուրբաթ առաւօտուընէ ի վեր կիոյ մէջ, Պոլսէն 70 ժոմն հեռու, ուրբաթ առաւօտուընէ ի վեր երկու կառախումբեր ձիւներու տակ ծածկուած են։ Շաբաթ օր դրկուած օգնութեան կառախումբերը ստիպուեցան վերադառնալ՝ անկարելի ըլլալով առաջանալ ձիւնակոյտերու մէջէն։

ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ՓԱԿՈՒԱԾ

Բոլոր դպրոցները փակուեցան երեք օրուան համար։ Քաղաքին մէջ եւս երթեւեկը դադրած է։ Րոպըրթ Քոլէճն ու Պոլսոյ ամերիկեան աղջկանց վարժարանը բոլորովին կղզիացած են եւ միայն հեռաձայնի գիծով մը կապուած են քաղաքին հետ։

Գիշերը 20 25 ինքնաշարժներ ամբողջովին կամ մասամբ թաղուեցան փողոցներուն մէջ։ Կոտրած ապակիներ, կղմինտրներ եւ ծառի ճիւղեր փակած են շատ մը փողոցներ։ Գործերը բոլորովին դադրած են։

ՎՈՍՓՈՐԸ ՍԱՌԱԾ

ՊՈԼԻՍ, 3 փետրուար.— Քառորդ դարէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով տեղ - տեղ սառեցան Վոսփորի եզերքները։ Հողին վրայ ձիւնը 4 մեղր բարձրութեան կը հասնի։

Էնկիւրիւրիէն եւ Սուրիայէն եկող կառախումբերը ձիւնով պաշարուած են իզմիթի մէջ։ Պոլսոյ մէջ ինքնաշարժի բազմաթիւ արկածներ պատահեցան։ Նոյն իսկ ցուրտէն մեռնողներ կան։

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՍԼ...

Կացութիւնը շատ ծանր է նաեւ Ռումանիոյ մէջ, ուր բացառիկ ցուրտ կ'ընէ։ Պուքրէշ-Կոստանցա կառախումբը, որ սովորական ատեն եօթը ժամէն կը կտրէ երկու քաղաքները գատող 210 քիլոմեթրը, վեց ժամ յապաղումով կոստանցա հասաւ, ճամբու ընթացքին վեց անգամ վայրաշարժ փոխելէ յետոյ։ Բազմաթիւ մարդեր մեռան ցուտէն։

Աթէնք, 3 փետր.— Առաւօրէն կը շարունակէ ձիւն տեղալ ամբողջ երկրին վրայ։ Փլորինայի մէջ գերոյէն վար 17 աստիճան, Սելանիկի մէջ —7 աստիճան, Աթէնքի մէջ—3 աստիճան ցուրտ կ'ընէ։

Պելկրատ, 3.— Արտասովոր ցուրտ կ'ընէ ամբողջ Եուկոսլաւիոյ մէջ։ Առաջին անգամ ըլլալով 30 աստիճան ցուրտ կ'ընէ Սէրայեվոյի մէջ իսկ, Պելկրատի և Լուպլիանայի մէջ ջերմաչափը ցոյց կուտայ 22 աստիճան։

Դանուբն ու Սաւա գետը ամբողջովին սառեցան եւ հետիոտն կարելի է ազատօրէն շրջագայիլ անոնց վրայ։ Պելկրատի արուարձան Իլոքի իշխանութիւնները արտօնեցին, որ կառքով եւ հետիոտն երթեւեկ կատարուի գետին երկու եզերքներուն միջեւ։

∴ Սաստիկ ձմեռ կ'ընէ նաեւ Աւնատոլուի, մանաւանդ Պրուսայի եւ իզմիրի մէջ։ Ձիւնը այնքան շատ տեղացած է եւ փողոցները ծածկած, որ հաղորդակցութիւնը սահնակներով կը կատարուի։ Ամանք ալ փոխարէն սահնակներ դրած են կառքերուն տակ, եւ այնպէս բանեցուցած։

Միւս կողմէ, շատ ցուրտ կ'ընէ Իզմիրի մէջ, ուր ջուրի խողովակները պայթած են եւ երեք գաղթականներ ցրտահար մեռած։

ՏՐՈՑԿԻ ԸՆԿՂՄԱԾ ՍԵՒ ԾՈՎՈՒՆ ՄԷՋ?

ԼՈՆՏՈՆ 3.— Այս գիշեր Լոնտոն հասած բազմաթիւ հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռուսական «կրասնիֆլոթ» շոգենաւը, որուն մէջ նստած էր կ'երեւի Տրոցկի ռուսական նաւահանգիստէ մը՝ Պոլիս երթալու համար, ընկղմած կամ կորսուած է Սեւ ծովու մէջ՝ սաստիկ փոթորիկի պահուն։

Պոլսոյ անթելի կայանը արձանագրած է օգնութեան նշաններ, սակայն կարելի չէ եղածճշդել թէ անոնք «կրասնիֆլոթ»էն կուգային։ Այս շոգենաւը յունուար 29ին Պաթումէն մեկնած ըլլալով Պոլիս կը սպասուէր երէկ իրիկուն։

Րումելիհիսարէն վրայ բազմաթիւ խլեակներ նետուած են, սակայն կարելի չէ եղած ճշդել անոնց ինքնութիւնը։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԴԷՊՔԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ալբաքերկն «էլ Ահրար» Թերթը հետեւեալ կերպով կը պատմէ Սարգիս Տխրունիի սպանութեան դէպքը.—

Յունուար 17ին, երկ. օր ժամը 4ին, Ծննդեան արձակուրդին լմնալուն եւ նոր շրջան մը սկսելուն առթիւ դպրոց կը հրաւիրէ իր պաշտօնակից ուսուցիչները՝ անոնց չանքերը գնահատելէ վերջ յառաջիկայ շրջանին համար ալ նոր ծրագիրներով, նոր բարեկարգութիւններ մտցնելու յոյսով եւ մաղթանքներով կը մեկնի դպրոցէն ժամը 6ին։

Եւ քանի որ նոյն գիշեր կուսակցական ժողով պիտի ունենայինք, շուտով տուն հասնելու համար ինքնաշարժ մը կը վարձէ որ զինքը իր տան 30 մեդրի չափ մնացած կ'իջեցնէ իր խնդրանքին վրայ։ Հոն անուշավաճառի մը խանութէ կը մտնէ եւ մաս մը գնելէն վերջ երբ տուն կ'ուղղուէր, անծանօթի մը ատրճանակի 5 հարուածներէն 3ը անմիջապէս գետին կը տապալէ խեղճ գոհը։ Շրջանին պահապանը կը հալածէ ոճրագործը, բայց ի գուր, որովհետեւ զինքը սպասող ինքնաշարժի մը մէջ նետուելով ոճրագործը կը կորսուի մութին մէջ. պահապանը կը նկարագրէ ոճրագործին կերպարանքը եւ հագուստները։ Կառավարութիւնը աչալուրջ կը հետապնդէ ոճրագործը եւ յոյս կայ որ ձերբակալուի։

Ալբաքերկի «էլ Ահրար» Թերթը յիշելէ վերջ ողբացեալ Վահան Վարդապետեանի եւ Աղագարեանի պարագան, ինչպէս նաեւ հայ քաղ. կուսակցութեանց հակամարտութիւնները, կը քննէ սպանութեան շարժառիթը հետեւեալ կերպով.—

— Անցեալ հոկտեմբերին ընտրութեանց մէջ իր կուսակցութիւնը շահելով, դպրոցներու վարչութիւնը իրեն յանձնուցաւ (մնօրէնը ինք չէր, Շ. Մ.), ինչ որ աւելի տհաճութիւն պատճառեց իր քաղաքական հակառակորդներուն։

«Ահրար» կը վերջացնէ հետեւեալ ուշագրաւ դիտողութեամբ.— *« Թէեւ մենք կը պահանջենք կառավարութենէն որ սաստկօրէն պատժէ ոճրագործները կամ գանոնք որ մղեցին այս վայրագութեան, սակայն բացայայտօրէն ըսենք որ, մեր երկիրը որ հիւրասիրեց հայ գաղթականները իրենց դժբախտութեան պատճառաւ, չի կրնար հանդուրժել քաղաքական դաւադրութեանց կրկնուիլն, եւ այս կուսակցութեանց վարիչները պէտք է հասկընան թէ հիւր ըլլալը ունի կանոններ, որոնք պէտք է յարգուին, եւ թէ Պէյրութ իրենց կիրքերուն եւ փառասիրական տենչանքներուն ասպարէզ մը չէ ուր զոհեր իյնան, ինչպէս կ'իյնային Ապտիւլ Համիտի օրով...։*

Հալէպի *Եփրատը* կը գրէ.— *«Մութին մէջ մէկը իր անունը տուած, որուն ինք պատասխանած է. ասով ոճրագործը առանց կասկած ունենալու անոր ինքնութեան մասին, գլխին ու վզին կրակեր է։ Տարաբախտ զոհը ոչինչ կրցած է խօսիլ ու շունչը փչած է։ Դիահարուածեցաւ Տոքթ. Հլուի կողմէն։ Դատական հետաքննութիւնը յանձնուած է իզզէթ պէյ Համատանի։*

Քաղաքէն եւ հիւղաւանէն կարգ մը անձեր ձերբակալուած են, ինչպէս Հաճընցի Դաշնակցական Պ. Անդրանիկ Պալեան եւ ուրիշներ։

Ոճիրին յաջորդ օրը հիւղաւանի եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ շատ շքեղ յուղարկաւորութիւն մը. յուղարկաւորներու շարանը անկէ մինչեւ Պուրճի հրապարակը կ'երկարէր. մահկառքը եւ յուղարկաւորները կը կրէին 150 ծաղկեպսակներ։ Թաղման ներկայ էին ամէն ազգէ եւ յարանուանութենէ բազմաթիւ անձինք, Գէորգ վրդ. Ճանսըզեան, արաբ Թերթերու խմբագիրներ եւայլն։ Թաղումը որ կատարուեցաւ Ֆըրն Շէպպէքի կողմի Հայոց գերեզմանատան մէջ, վերջացաւ միայն ժամը 6ին առեներդ, եւ 23 դամբանականներ խօսուեցան. մի քանին ստիպուեցան լամբի լոյսով կարդալ։

Ձիչերին ինչո՞ւ Թուրքիա կ'երթայ

Պոլսոյ «Սօն Սաաթ» Թերթը կը գրէ.—

Կը հաստատուին այն լուրերը թէ Ռուսիոյ արտաքին գործավար Ձիչէրին Թուրքիա պիտի գայ։ Այս այցելութեան պատճառները թէեւ յայտնի չեն, բայց կը կարծուի թէ երկու կառավարութիւններու բարեկամական յարաբերութեանց մասին խօսակցութեան մը նպատակը ունին։ Մինչդեռ վերջերս կը զգացուէին կարգ մը օտար ազդեցութիւններ, որոնք այս յարաբերութիւնները խանգարելու կը ձգտէին։

Ուրիշ կարգ մը օտար կառավարութեանց պետերու Թուրքիա այցելութեան մասին ալ կը խօսուի։ Ասոնց կարգին, կ'ըսուի թէ Պուլկարիոյ արտաքին նախարար Պուրճֆն ու Իտալիոյ վարչապետ Մուսոլինին Պոլիս պիտի գան՝ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունենալու համար։

Որոշուած է նոյնպէս որ վէնիզելոս Թուրքիա գայ, Հելլէններու հետ համաձայնութիւնը կնքելէն վերջ։

Թէվֆիք Րիւշտի պէյի եւ Ձիչէրինի տեսակցութեան միջոցին, Ձիչէրին բացատրութիւններ պիտի խնդրէ թէ Թուրքիա ի՞նչ կը խորհի Իտալիոյ կողմէ Միջերկրականի եւ Պալքաններու մէջ կազմուելիք «պլոք»ի մասին։

Ձիչէրին եւ Թէվֆիք Րիւշտի երկու տարի առաջ տեսակցած էին Օտեսայի մէջ։ կ'ըսուի թէ երկու պետական մարդիկը պիտի խօսին Համասիական Դաշնակցութեան մասին, որուն մէջ պիտի մտնեն Ռուսիա, Թուրքիա, Պարսկաստան, ու թերեւս Չինահատան եւ Աֆղանիստան։

Արեւ. Եւրոպացիներու մարզպանը Պոլսոյ մէջ

Արեւելեան նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ Պոլիս հասած է եւ ատեն մը հոն պիտի մնայ իր գործով զբաղելու համար։

Իպրահիմ Թալի պէյի գրասենեակ մը յատկացուած է Պոլսոյ կուսակալութեան մէջ։

Նոր ապստամբութիւն Սպանիոյ մէջ

Ձիուտատ-Րէալի զինուորական ապստամբութիւնը իր արձագանգն ունեցաւ վալէնցիայի մէջ, ուր քանի մը օր առաջ ձերբակալուած էր նախկին վարչապետ եւ պահպանողական

(Ուրիշ շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՆ ԱՐԱԲԿԻՐԷՆ ԴԷՊԻ ՆՈՐԸ

Նոր Արաբկիր տեղեկատու, *Հրատարակութիւն Ամերիկահայ Արաբկիրցիներու Միութեան Կեդր. վարչութեան, կը գրէ (Բ. տարի, թիւ 6)։*

Ցրուած տեղեկութիւններէն եւ մեր ունեցած գործունէութեան արդիւնաւորութիւնը ապացուցանող փաստերէն, կրնանք եզրակացնել, թէ Արաբկիրցիներուս սկսած գործը արդէն յաջող ընթացքի մէջ է։

Արդարեւ, նոր Արաբկիրի մէջ այսօր իրերու այնպիսի վիճակ մը ստեղծուած է եւ հոն այնպիսի ձեռնարկ ու գործունէայ ժողովուրդ մը տեղաւորուած, որ առանց կասկածի կրնանք ըսել, թէ այդ փոքրիկ քաղաքը, ժամանակի ընթացքին բարգաւաճելով պիտի դառնայ ձարտարարուեստական ծաղկեալ կեդրոն մը։

Նոր Արաբկիրի ձեռնարկը յաջողած ըլլալով, կրնա՞նք ուրեմն եզրակացնել թէ՝ Արաբկիրցին իր առաջադրած նպատակին հասած է։

Դժբաղդաբար ոչ։ *Քանի դեռ հին Արաբկիրի մէջ կը մնայ մեծ հայրենակիցներէն ստուար մաս մը, բաղկացած անոք այրիներէ եւ անտիրական որբերէ։*

Մեր միութիւնը, ձեռնարկի սկզբնաւորութենէն իսկ, իրեն համար գլխաւոր սեւեռակէտ ընդունած էր սոյն չքաւոր դասակարգի փոխադրութիւնն ու անոր ֆիզիքական ու տնտեսական ազատագրումը։

1928 յուլիսին (4—8) գումարուող Միութեան պատգամաւորական ժողովը, ուշադրութեան առնելով այս պարագան եւ այքի առջեւ ունենալով, մէկ կողմէն նոր Արաբ իրի տնտեսական ու ֆիզիքական նպաստաւոր պայմանները, իսկ միւս կողմէ Արաբկիրի մէջ գտնուող հայրենակիցներու փոխադրութեան յետաձգուելէն առաջ գալիք անխուսափելի վտանգները, գանոնք ամբողջովին եւ մէկ անգամով Հայաստան փոխադրելու որոշումը տուաւ։

Այս որոշումի գործադրութեան համար պէտք տեսնուեցաւ 35,000 տոլարի գումար մը, որուն հայթայթմանը համար *փրկագին* անունով հանգանակութիւն մը բանալ անհրաժեշտ նկատուեցաւ։

35,000 տոլարի այս գումարը պիտի գործածուի հայրենակիցներու նոր Արաբկիր փոխադրութեան եւ հոն անոնց համար բնակարանի եւ գործի հայթայթման։

«ԼԻՎԻԱԹԱՆ»Ը ԿԸ ՆԱԽՈՒԻ

Ամերիկեան կառավարութիւնը ծրագրած է 16.600,000 տոլարի փոխարէն փոլ Ջէֆմըն դրա, ժատիրական ընկերութեան ծախել *Հէվիաթան* իսկայ անդրատլանտեանը (նախկին «գերմանիա») եւ ուրիշ ամերիկեան 10 նաւեր։ Այս բոլորը ամերիկեան կառավարութեան արժած էին 51 միլիոն տոլար։ Եթէ ներկայտը վաւերացնէ այս ծրագիրը, ընկերութիւնը կը մտադրէ *Հէվիաթանի*տիպով երկու շոգենաւեր եւս շինել՝ ծախքին 100ին 75ը իբրեւ փոխառութիւն ստանալով կառավարութենէն, Թեթեւ տոկոսով մը։

ԱՆՏԻՊ ՄԱՐԹԻ, ծանօթ հայամնավարը որ բանտարկուած է ատենէ մը ի վեր, կիրակի օր ետեւսփոխան ընտրուեցաւ փիւճօյի շրջանակէն(փարիզի արուարձան)։ Մարսէլ Քաշէն ընդդ. ներուժ պիտի պահանջէ մարթիի համար։

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ շաւարշ միսաքեան խորին կսկիծով կը հաղորդեն մաիը իրենց կրտսեր զաւկին՝

ՀԵՐՄԻՆԷ - ՍԵԴԱՅԻ

որ հազիւ տասը ամիս շնչած, Թօշնեցաւ վարդի մը պէս, 24 ժամուան տագնապէ մը յետոյ (մենինժիթ), 3 փետրուար, կիրակի կէս գիշերին, Պէքոն-լէ-Պուիւյէռ, 3bis Rue de Strasbourg.

ՄԱՂ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ

կիրակի գիշեր, կարճատեւ հիւանդութենէ մը յետոյ մեռաւ Պ. Շամբարձում Մելիքեան, եւրոպայի նախկին թեմական խորհուրդի ատենապետ, որ ունեցաւ ժամանակ մը նաեւ հայ ազգային գործունէութեան։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը՝ Յորեքշաբթի առաւօտ ժամը 11ին Հայոց եկեղեցիին մէջ, որմէ յետոյ մարմինը պիտի փոխադրուի Père Lachaiseի գերեզմանատունը։

ՏՈՄՍԵՐ

300 — 1 = 300

կը ճանչնա՞ք Սողոմոնը։

Գիտէ՞ք անոր պատմութիւնը։ կամ աւելի ճիշդը, կը յիշէ՞ք դասագիրքերու մէջ սա նկարը՝ որ կը ներկայացնէ Սողոմոն, *աթոռն* ի ձեռին, պատրաստ մանուկ մը կէսուակէս ընելու...

«Արդարադատ» ու մանաւանդ «իմաստուն» արքայի մը համբաւը Թողած է ան։ Իսկ երբ պեխերնիդ քուսնի ու հետաքրքրութեամբ ուրիշ էջեր ալ Թողատէք, այն ատեն կը գիտնաք որ նոյն Սողոմոնն ունէր 700 օրինական կին ու 300 սիրուհիներ։ Թէ ան, կիներու այս բանակը պատսպարելու համար, 30,000 հոգիի պարտադրեց տքնաջան աշխատութիւն, հաւնոց մը կառուցանելու համար այդ հաւերուն։

* *
*

Երուսաղէմի մէջ պեղումներ ի լոյս կ'ընծայեն դամբան մը, իր սիրուհիներէն մէկուն մարմինն ալ մէջը։

Սողոմոն միջազգայնական էր բառին բովանդակ նշանակութեամբ։ Իր հարէմին մէջ ունէր փիւնիկեցին, մովաբացին, ամմոնացին, եգիպտացին...։ Այս վերջինին դամբանին մէջն է որ գտնուեր է «մագաղաթ» մը, որուն վրայ Սողոմոն ներբողը կ'ընէ այդ մէմփիսցի հարճին, որովհետեւ Թունաւորութեան պատմութեան մը մէջ այս վերջինը կեանքը ազատեր է իմաստուն արքային։

Ու բոլոր Թերթերն ալ իսկոյն պարտք կը զգան շեշտել Սողոմոնի երախտագիտութեան հաւաստիքը։

կարծեմ կը չափազանցեն։ Նախ, Սողոմոն, չեմ կարծեր որ ատեն ունեցած ըլլայ երախտագիտութիւն սորվելու, քանի որ երեք հարիւր հոմանուհիներ պահելէ վերջ մարդ ոչ միայն գլուխ քերելու ատեն չունենար այլ եւ անկարող կ'ըլլայ «Հրեղէն սիւն» կարդալու։ Ամուսնացած մարդիկ գիտեն Թէ քանի՞ ժամ շնորհելու է իրենց մէկ հատիկ կնոջ կամ հոմանուհիին։

* *
*

Պատմութիւնը այս անգամ ալ կը շարունակէ խեղաթիւրել։

Սողոմոն երախտագիտութիւն ցոյց կուտայ, այո՛...։

Որովհետեւ մէմփիսցի դեռատի պերճադիցը, ինքգինքը զոհելով, Սողոմոնի Թոյլ տուած կ'ըլլայ սա Թուաբանական գործողութիւնը ընելու։

300 — 1 = 300

եւ ոչ Թէ 299. խե՛ղճ եգիպտացի։ Քանի որ Սողոմոն զոյգ Թիւը կը սիրէր ու խղճմտօրէն պահպանեց, բացը գոցեց...։

Ե. ԲԷՈՎՏՈՒԱՑԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՍԱՐԻՆ ՁՈՐԻՆ

Դեռեն

10,000 ֆրանգի իսկ եղած չափ եւ մասնակցությունը ամբողջ ընտանիքի, սեռերու եւ տարիքներու:

Մրցանքը կազմակերպած է Ֆրանսահայ մարմնամարզական միությունը, որուն ներկայացուցիչները կը գտնուին Հալէպ, Պէյրութ, Պոսթըն, Ֆրեզնօ, Լոս Անճելըս, Տեթրոյթ, Նիւ Եորք, Մոնթրէալ, Պուենոս Այրես, Սան Փաուլո, Մոնթեվիտէո, Սանթիակօ, Լա Փլաթա, Ռոսարիո, Մենտոսա, Քորտոպա, Սանթա Ֆէ, Ռոսարիո տը Սանթա Ֆէ, Պուենոս Այրես, Պահիա Պլանքա, Պէնէսուէլա, Պարանա, Ռիո տը Ժանէյրո, Սան Փաուլո, Սանթոս, Պելօ Օրիզոնթի, Պորթօ Ալէկրէ, Ֆլորիանոփոլիս, Քուրիթիպա, Սան Լուիս տը Մարանիոն, Պելէմ, Ֆորթալէզա, Նաթալ, Ռեսիֆէ, Մաչէյո, Արաճաճու, Սալվատոր, Ֆէյրա տը Սանթանա, Ագրա, Պոմպէյ, Պանկալոր, Մատրաս, Պոմպայ, Քալքաթա, Ռանկուն, Մանտալէյ, Սինկափուր, Պանկոք, Հոնկ Քոնկ, Շանկհայ, Թիենցին, Փէքին, Սիտնէյ, Մելպուրն, Պրիսպէյն, Ատելէյտ, Փըրթ Էլիզապէթ, Նիւ Զելանտա, Ուէլինկթըն, Քրայսթչըրչ, Տունետին, Ուանկանուի, Հեյսթինկս, Նէյփիր, Փալմըրսթըն Նորթ, Նիւ Փլիմաութ, Ուանկարէյ, Ուայրարափա, Նէլսըն, Պլենհայմ, Կրեյմաութ, Ուէսթփորթ

ՀԱՅՈՑՆ ԱՇԽԱՐՀ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(1915—16թ աքսոփ շրջանէն)

Ա. Տ Ա Ր Ե Ա Կ Ա Ն

ՀԱՄԲՈՒՐԳԸ— Իրաւ է թէ ամէն ինչ ամայի կ՚երեւայ ձեզի, երբ ձեր տունէն հեռու կ՚ապրիք, մանաւանդ երբ ձեր հայրենի գիւղէն հեռու կ՚ապրիք... Ամէն ինչ ձեզ կ՚ուրախացնէ, կ՚ուրախացնէ ձեր հայրենի գիւղը... Ամէն ինչ ձեզ կը հետաքրքրէ, ձեզ կը հետաքրքրէ ձեր հայրենի գիւղը...

ՀԱՅՐԸ— Ո՛չ...

ՀԱՄԲՈՒՐԳԸ— Ձորքոյր եւ միւս ընկերուհիները պատրաստուած էին ինձ ընդունելութիւն մը տալ, երբ ես ալ ձեզի պէս հեռացած էի հայրենի գիւղէս, հեռացած էի ծննդավայրէս, ուր ամէն ինչ ինծի համար հետաքրքրական էր, ուր ամէն ինչ ինծի համար սիրելի էր, ուր ամէն ինչ ինծի համար թանկագին էր, ուր ամէն ինչ ինծի համար... Ես ալ ձեզի պէս կը սիրէի հայրենի գիւղս, ես ալ ձեզի պէս կը սիրէի ծննդավայրս,

կուսակցութեան նախագահ Սանքէզ Կուէրրա։ Վալէնցիայի պահակազօրքին բարձրաստիճան սպաներէն մէկը՝ գինուորնեբուն գլուխն անցած, փորձեց բանտէն ազատել Սանքէզ Կուէրբան, սակայն շրջակայ պահականոցներէն հասած գինուորներու օգնութեամբ, կարելի եղաւ զսպել շարժումը։

Այս նոր ապստամբութեան լուրը Մատրիտ հասնելուն, նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստ գումարեց եւ լիազօր իրաւունքներով անմիջապէս Վալէնցիա ղրկեց Մարոքի նախկին մարզպանը զօրավար Սանեուրկօն։ Այս վերջինը կէս գիշերին Վալէնցիա հասնելով, անմիջապէս խիստ միջոցներ ձեռք առաւ։ Բոլոր գինուորները ներկայիս իրենց զօրանոցնեբուն մէջ հսկողութեան տակ առնուած են։ Զօրավարը իրաւասութիւն ունի անմիջապէս գնդակահարել ապու բոլոր անոնք, որոնք կասկածելի կը թուին իրեն։

Կ'բսուի թէ սպանիական նաւատորմին մէջ եւս ապստամբական շարժումներ սկսած են։ Սակայն խիստ գրաքննութեան պատճառաւ կարելի չըլլար ստոյգ տեղեկութիւն ստանալ կացութեան մասին։ Կը հերքուի այն լուրը թէ Զիւտատ Րէալի մէջ մահուան դատապարտուած երեք սպաները անձնասպան եղած են։

Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորը վարչապետ Փրիմօ տը Րիվէրայի հետ երկար տեսակցութենէ մը վերջ, ստորագրեց բազմաթիւ կարեւոր հրամանագիրներ՝ ապստամբական շարժումները զսպելու մասին։

Պիտի ստեղծուի մասնաւոր առաջնակարգ դատարան մը՝ որ պիտի գբաղի վերջին ապստամբութեան գործերով։ Սպանիական թերթերը իրենց սիւնակներուն 1)16րդը պիտի տրամադրեն կառավարութեան։ 1924ին հիմնուած Հայրենասիրական Միութիւնը եւ նման կազմակերպութիւնները պիտի օգտագործուին՝ կառավարութեան հեղինակութիւնը պահպանելու եւ ապստամբական շարժումներու մասին կառավարութեան լուր տալու համար»։

Վերջին լուրերու համաձայն Վալէնսիայի մէջ կառավարական զօրքերու եւ ապստամբներու միջեւ ընդհարում տեղի ունեցած է։

50-60 հոգի դատարանի կը յանձնուին

Պոլսոյ ոստիկանութիւնը պատրաստեց իր տեղեկագիրը, Թաթաւլայի հրդեհի մասին եւ յանձնեց ընդհ. դատախազութեան։ Եզրակացութիւնը այս է։—

Քննութեամբ հաստատուած է որ պատասխանատու են Թէրքօսի ընկերութեան տնօրէնը, ընդհ, քննիչը, քննիչները, կարգ մը պաշտօնեաները, Թաթաւլայի 12 յոյն թաղականները եւ ուխ ժամկոչներն ու քահանաները։ Թէրքօսի տնօրէնը կ'ամբաստանուի որ պէտք եղած միջոցները չէ ապահոված։ Քննիչը, հակառակ իրեն եղած հրաւէրներուն, հրդեհին գիշերը չէ ելած անկողինէն եւ ջուր չէ տուած։ Քննիչներն ալ նոյն ձեւով շարժած են։ Ընկերութեան շահագրգռուող պաշտօնեաները չեն բացած հրդեհի լատուկ ծորակները, ոչ ալ անոնց տեղը ցոյց տուած են։

Յոյն թաղականներուն յանցանքը այն է որ նախ չեն հաղորդած հրդեհի ծագումը։ Յետոյ, նոյնիսկ չեն փորձած եկեղեցիէն հանել մասնաւոր ջրհանները եւ գործածել տալ։ Եւ վերջապէս, երբ կրակին լուրը հաղորդած են, ատիկա ըրած են այնպիսի ձեւով մը, որ ժողովուրդը լուզման մատնուած է.— «Պոլիսը փճացաւ, բոլորս կորսուեցանք» եւն։

Ամբաստանեալները, 50 60 հոգի, մօտերս պիտի դատուին։

Եգիպտոսի ազգայնականներուն դէմ

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ եգիպտական կառավարութիւնը խափանած է Զաղլուլի կուսակցութեան պատկանող երկու թերթեր։

Միւս կողմէ մամուլին ուղղուած զեկոյց մը կը սպառնայ խափանել ո եւ է թերթ, որ կասկածի տակ կը դնէ ներկայ կառավարութեան հայրենասիրութիւնը։

Սուրիոյ բաժնելը՝ Օսմ. Հանր. Պարտիզի

Գրած էինք թէ վերջերս Փարիզի մէջ պայմանագրութիւն մը տեղի ունեցաւ Ֆրանսական հոգատարութեան ենթակայ պետութեանց ներկայացուցիչներուն միջեւ, մէկ կողմէ՝ Ատիպ Փաշայի (Լիբանան եւ Ալէվիներու պետութիւն) եւ ժոզէֆ Աթալայի (Սուրիա) եւ միւս կողմէ Օսմ. Հանր. Պարտքի երկու նախագահներուն՝ Գլօզիէռի (Ֆրանս.) եւ վէյեր (Անգլ.) եւ բաժնետէրերու գլխաւոր խումբերու ներկայացուցիչներուն միջեւ։

Օսմանեան Հանր. Պարտքի ամբողջութիւնը իբր գլխաղրամ կը հասնի մօտ 130 միլիոն թրքական ոսկիի, իսկ հոգատարութեան ենթակայ երկիրներուն բաժինը՝ 10,300,000 ոսկիի։ Օսմ. պարտքը կը պարունակէ տարբեր փոխառութիւններ, որոնք շիջելի են զանազան թուականներու։ Վերջին փոխառութիւնը պիտի մարի 86 տարիէն։ Հոգատարութեան ենթակայ պետութեանց մայր դրամագլուխի շիջեցման եւ տոկոսներուն գումարը տարեկան կը հասնի 63.800 թրք. ոսկիի։

Երկար բանակցութիւններէ ետք, հոգատարութեան ենթակայ պետութեանց պատուիրակները եւ բաժնետէրու ներկայացուցիչները համաձայնեցան որ առաջին 7 տարիներուն, տարեվճարը 244,000 թրք. ոսկեղրամի գումար մը ըլլայ, ինչ որ հոգատարութեան ենթակայ պետութեանց պարտքերուն 38 առ հարիւրը կը ներկայացնէ։ Յաջորդ 7 տարիներուն, տարեվճարը պիտի ըլլայ 291,000 ոսկի։ Հետեւեալ 5 տարիներուն 340,000 ոսկի եւ յաջորդ 5 տարիներուն 388,000։

Պրուսայի ձերբակալուածներուն դատը

Պրուսայէն կը հաղորդեն։— Պետական հարուած կազմակերպելու ամբաստանութեամբ ձերբակալուածներուն դատաւարութիւնը շարունակուեցաւ յունուար 28ին։ Երես երեսի բերուեցան լրատու Փիւսկիւլսիւզ Իսմայիլ եւ Ճէմալի եղբայրը, Մուսթաֆա Սապրի, գլխաւոր բանտապահ Քեամիլ, հաւաքիչ Մուսթաֆա, Լազ Ալի։

Բոլորն ալ մերժեցին Փիւսկիւլսիւզ Իսմայիլի յայտարարութիւնները, եւ ըսին թէ ժողովուրդէն դրամ քաշելու ձգտող այս խաբեբայական կազմակերպութիւնը կը վարէին Փիւսկիւլսիւզ Իսմայիլ, Ապտիւրրէզաք եւ կեավուր Ալի, որոնք հասկնալով որ այս գործը չպիտի կարենան գլուխ հանել, լրատուութիւն ըրին, Տիքինի Իսմայիլ յայտնեց թէ այս կազմակերպութիւնը ճէմալէն իսացած՝է եւ թէ Փիւսկիւլսիւզին լրատուութիւնները սուտ են։ Դատավարութիւնը կը շարունակուի։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

THÉ YAVROU ▣ ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՍՆՏՈՒԿՈՎ ԵՒ ԾՐԱՐՈՎ ԹԷՅԵՐ
ԸՆՏԻՐ ՀՈՏԱԻԷՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱ
ՃԵՐՄԱԿ ԾԱՂԻԿ (Ագ-Դուրուգ) ԹԻՅԵՐՈՎ ԽԱՌՆՈՒԻՐԴՆԵՐ
Պահանջեցէք մեր Թէյերը ամէնուրեք՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու մէջ
ՀԱՍՑԷ՝ Comptoir des THÉS YAVROU
23 Rue Senac, MARSEILLE եւ 29 Ave. Trudaine, P
Tél. MANUEL 25 - 27 Tél. TRUDAINE 53

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ
"ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ",
ՎԵՐՋԻՒ ՀԱՅՈՐԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՀԵՍՏԸ
Կը գտնուի Պալենց գրավաճառատունը, 233 Fbg. St. Martin, Փարիզ (10e).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ
ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
"ԱՆԶՐԵԻ"Ը
Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէ) 25 Ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).
ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱԶԳ. ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ
ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍԸ
Նախագահութեամբ՝ Առաջնորդ Գր. Եպիսկ. ՊԱԼԱՓԵԱՆի
Այս Հինգշաբթի վարդանանցի տօնի իրիկունը ժամը 8.30ին
84 Rue Chape, le Bon Théatreի մէջ
Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը սոյն հանդէսին, տեսնելու մեր ժառաղ սերունդը այս օտար ափերու վրայ, հայ խօսքով հայ երգով ու արտասանութիւններով։

Հ. Յ. Դ.
Վալանսի շրջ. կոմիտէի հրապարակային դասախօսական ժողովը՝ վաղը Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։ Կը դասախօսէ Ընկ. Մ. Գուլումճեան։ Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դ. ծրագրի մնկնութիւնը»։
Հինգշաբթի իրիկուն միեւնոյն տեղը, կը դասախօսէ՝ Ընկ. Գուլումճեան։ Նիւթ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։
Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին նոյն տեղը հրապարակային վիճաբանական ժողով՝ դասախօսուած նիւթերու շուրջ։

ԼԻՈՆԻ Հ. Յ. Դ. ժողովրդապին Գրադարանը առժամապէս փոխադրուած է՝ 202 Rue Boileau. (ընկ. Ճանկէօզեանի հաշարանը)։
Գրադարանը բաց է Բշ. Դշ. և Ուր. իրիկուններն ժամը 7էն 9, Գիրք առնելու կամ վերադարձնելու համար դիմել՝ Գրադարանը՝ ընկ. Ադասիի կամ ընկ. Սահակեանի։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ
ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՔԸ այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5 Հայկէրէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նահանեան)։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ
ՍՏԱՑԱՆ Ք
Մարսէյլ, Մ. Մ.— 100։
փարիզ, Լ. Ե.— 35։
Էլիզապէթ, Տիկ.Ն.Ֆ.— 3 տոլար։
փէրթիւ, Ա. Պ.— 140 Ֆր.։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ
— Կը փնտուի Բերովբէ Դաբաղեան՝ Եօզկատի Սահակ Նալպանտեանի հօրաքրոջ որդին որ վերջերս Մասքօվօ (Պուլկարիա) կը գտնուէր։ Իր եւ մօրը Տիկին Իշկի հասցէն տեղեկացնել Պրիւքսէլի Կաթոլիկ Հայոց հոգեւոր հովիւ Հ. Յովհաննէս վրդ.ի 8 Rue de la Collégiale, Bruxelles, Secrétariat du Comité Belgo-Arménien եւ կամ Sanatorium Mons sur Meuse à Lushin (Belgique).
— Այրի Տիկ. Եսթեր Մահսէրէճեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Յակոբ Ջուլֆիկեանը՝ Ուրֆացի 38 տարեկան, նախկին Սանասարեան վարժարանէ շրջանաւարտ։ 1914էն ի վեր առաջին եւ վերջին լուրը ստացուած էր Պոլսէն 1923ին, ուրկէ Ֆրանսա անցած կը կարծուի։
կը խնդրուի «Պանասարեան Սաներու Միութենէն», եթէ ոեւէ լուր ունի, գրել՝ Ester Mahsaradjian, c/o Puzant Aintablian, Survey Dept., Jaffa (Palestine).
— Կը փնտռուի Շապին-Գարա Հիսարցի Աւագ Անկարեան որ անցեալ տարի կը գտնուէր Տիթրոյթ (Ամերիկա)։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։ Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։
— Կը փնտռուին Տիկ.Հայկանոյշ Գունտագճեան եւ զաւակը Արթա Գունտագճեան, որոնք Իզմիրի դէպքէն վերջ կը գտնուէին Մելանիկ։ Իմացնել՝ կարօ Գունտագճեանի, Str.M. Aurelin, No.1 Bazargic, Roumanie.
Կը խնդրուի Յունահայ թերթերէն արտատպել։

Ս. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ կը փնտռէ Կովկաս հրատարակուած իր երկերը փոխարժէքով կամ իր նոր հատորներու փոխանակութեամբ։ Դիմել «Յառաջ»ի։

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենէն ժամանակակից	2-14 ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատորիա։ Ազեամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Յունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։
Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։
Գրեցէք ձեր պարագաները Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՔՆԵՐ
Ունինք ֆոնոկրաֆներ եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքները՝ Հայերէն, Յունարէն, Թուրքերէն, Հրէերէն, Արաբերէն, Սպաներէն, Ալժերիական, Թունուզական եւ Մարոքեան։ Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի։ Դիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e).

Ծախու է իրաւագիտական, կալուածական եւ ապահովագրական գործերու գրասենեակ մը կեդրոն վայրի մը մէջ։ Լաւ յաճախորդ։ Դեղեցիկ կարասիներ եւ հեռաձայն։ Դիմել՝ E. Dourmoussis, 94 Rue St. Lazare, Paris.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
31 Rue Etienne Dolet, ALFORTVILLE
(Կայարանին մօտիկ, մեծ ափարթմանին դիմացը)
Առեւելեան ամէն տեսակ ուտելիքներ, մաքուր, ընտիր, թ... ամէն քանակի չարմար, (Պուլկարական քաշէր, ձերմակ պանիր, ... բական ապուխտ, երշիկ, փիլաւի չաուուկ բրինձ, Յունական ... կարգ ձիթապտուղ, եւայլն։
Միայն 15 օրուան համար պուլկարական քաշէրը կը ... ուի գեղչեալ գինով։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE...
ՑՏԸ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord ...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ.. Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրե... 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUS...

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՅՈՒՆ...
ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 Ֆ...
Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավա...
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (...
Métro Belleville Tél. Mén...
Ձոխ մթերք Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջին եղանակներու... եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, ... եւայլն։ Հայերէն ֆոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ Թէ... եւ Թէ խմբերգ։ Ցանուած ցուցակը ձրի է։
Ինչպէս նաեւ բարդաձիի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նո... ներու լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով։

ԱԶԳԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ եւ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ 3.30-...
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place d...
Շաւիլի մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հի...
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թէլ. Շ...

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
Հայկ. եւագոյն ժապաւէններու Ֆրանսայի միակ կեդրո...
ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ LIBRAIRIE N. A...
191 Cours Lafayette 191, LYON
ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ԳԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱ...

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԱՌԹԻԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՁԵ...
15 Ֆր.Ի ԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ 50 Ֆր.Է ԱԻԵԼԻ ԳԻՐՔ ԱՌ...
40 Ֆր.Ի ԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ 100 Ֆր.Է ԱԻԵԼԻ ԳԻՐՔ Ա...
Թիապարտը 25 Ֆր., Թորոս Լեւոնի (կազմուած) 35, Ա... Ֆաթման եւ Ասատը 25, Հին Աստւածներ 15, Խորտակ... կինքներ 30, Թէրէզ Րաքէն (Է. Զոլա) 20, Յարութիւն (Է. ... 50, Ձէք (Ա. Տոտէ, 2 հատոր) 30, վարժապետին աղ... Թասգիւղի քնաշրջիկը 10, Աղբատին պատիւը 20, կրա... Տք. Քիւբին խրտուիլակները 10, Աւիսի սիրահարը 15, ... Լիլիթն ու Արտակը 10, Աքլոր եղբայր 6, Բէն-Հուր 25, ... Շանթի) 10, Սիֆիլիզ 2, Ջերմամիզութիւն 2, Հայ. քերակա... գարաններ՝ 3, 5, 6, 10, 12.50, 25 եւ 30 Ֆր., երազահան... 10 եւ 12, Ֆրանս. խօսակցութիւններ 6, 8 եւ 10 Ֆր.։ ... կոմիտաս վրդ.ի, Սիւնիի, Չուհաճեանի, Սրուանձտեանցի, ... կիրեանի, Շամքարթուժեանի, եւայլն։
Ուզուած գիրքերը կրնանք կազմուած յանձնել 4—5Ֆր.Էմ Թեամբ, ըստ գրքի մեծութեան։ Միութիւններու եւ գր... ներու մասնաւոր եւ բացառիկ զեղչ։ Դրացուցակը ձրի կուի պահանջողին։ Պահանջեցէք նաեւ նուէր տրուելիք քերուն ցանկը։
Դիմեցէք՝ L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20e)

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ԶԵՂ...
ԱՅՍ ՑԱՆԿԻՆ ՄԷՋԷՆ 100 Ֆր.Էն ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ ...
ԻՍԿ 50 Ֆր.Էն ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ ...
Իր ընկերս 7.50, Վարժապետին աղջիկը 18, Մանօն Լէսքո ... պանդոկը (2 հատոր) 15, Լիւլիգն ու Արտակ 10, Մի քէյի սիրարկ... գային քարերար 4, Յեղափոխութեան մականշները 5, ... սերունդ մը 8, Աւազակապետը 25, Կրացիէլլա 8, Փոթորիկը ... ւորաց ժողով 2, Առաքելոց վանքին կռիւը (պատմեց ղօր... 12.50, Հայերու քնաջնջումը 6, Միրելու եւ սիրուելու արուեստ... Նահապետական հերոսամարտը 10, Լոնգոսի հովուավէպը 8, Մէ... Հանքի 5, Մատանեայ 2, Վերադարձը 3, Պըլ-Պուզի (Օքէյբէ... Թուածներ (Դուբեան) 5, Աքու Լալա Մահարի 5, Լոյս Զուար... Յաքէթ 10, Արարատ Այքենարան ընթերցարան 3, Հայ. քերակա... գարաններ 3, 25, 30, Երազահան 5, 6, 10, Ֆրանս. խօսակցու... 5, 6, Լուսաբեր այբենարան 5։
Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անթաղդատելի գիներով, ... ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գիր... նանիշներ Կոմիտաս վրդ.ի, Սրուանձտեանցի, Չուհաճեանի, ... եանի, եւայլն։
Դիմել՝ Madame SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-... neaux (Seine).

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration, Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

6 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 874 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սպանիայէն առնուած լուրերը շատ շփոթ ցոյց կուտան կացութիւնը: Հակառակ պաշտօնական զեկոյցներու, կը հաստատուի թէ կառավարութիւնը դեռ կացութեան տէրը չէ եւ ապստամբական շարժումը կարծուածէն աւելի լուրջ է:

Վալէնցիայի պահակազօրքի հրամանատար գօր. Քապանէլաս ստիպողաբար Մատրիտ կանչուեցաւ եւ հոն հասնելուն՝ ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ: Նոյնպէս ձերբակալուեցան զօրավարներ Քասթրօ Ճիրոնա եւ Ակուիլէրա:

Կառավարութեան լիազօր պատուիրակ գօր. Սանեուրկօ խիստ կարգադրութիւններ կ'ընէ՝ վալէնցիայի ապստամբութեան պատասխանատուներուն հանդէպ: Հրամայեց անվիջապէս հանել եւ թնդանօթակիր նաւի մը վրայ դնել նախկին Գարչապետ Սանքէզ Կուէրրան: Թնդանօթակիրը ճամբայ ելաւ անձնանօթ ուղղութեամբ: Նոյնպէս հրամայեց գինուորական ատեանը դնել նախկին պատերազմական Նախարար գօր. Քուէյլհօ տը Լանօն, Նախկին հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Քինիէս եւ Խորհրդարանի Նախկին Նախագահ Վիլլանուէվան:

Վալէնցիայի բանուորական կազմակերպութիւնները որոշեցին ընդհանուր գործադուլ յայտարարել, սակայն գօր. Սանեուրկօ գինուորներու օգնութեամբ պիտի արգիլէ բանուորական այս ցոյցը:

Ձերբակալուած է նաեւ սպանիացի յայտնի գրող հանգուցեալ Պլասքօ Իպանէզի տղան:

Նախարարական Խորհուրդը Մատրիտի մէջ երկար ժողովը գումարելէ վերջ, դիկտատոր փրիմօ տը Րիվէրա լրագրողներուն յայտնեց թէ Ալֆոնսօ Թագաւորը ստորագրած է նոր յայտարարութիւն մը: Ատոր մէջ Թագաւորը կ'ըսէ թէ քանի որ երկրին իշխանութիւնը կը գտնուի ո՛չ թէ կուսակցութեան մը, այլ ազգային Տիրէքթուարի մը ձեռքը, այս վերջինը պէտք է ամենաւոր լիազօրութիւններ ունենայ՝ ապստամբական շարժումները զսպելու համար, մասնաւորապէս իրաւասու պէտք է ըլլայ իր ուզածին պէս պաշտօնանկ ընել բոլոր այն պաշտօնակատարները, որոնց ընթացքը կասկածելի կը նկատուի: Յայտարարութիւնը կ'աւելցնէ.—

«Այս խստութիւնները պիտի գործադրուին մեր թշնամիներուն մնքենայութեանց եւ պրոպագանդին դէմ: Միլիոնաւոր Սպանիացիներ, որոնք խաղաղ եւ հաւատարիմ քաղաքացիներ են, պէտք պաշտպանուին այս դժգոհներուն դէմ, որոնք անձնական թշնամութեան պատճառաւ կ'ուզեն վերադառնալ նախկին գէշ քաղաքականութեան, կամ անոնց դէմ, որոնք անձնական փառատենչութեամբ կը փափաքին վերստանալ իրենց կորսնցուցած դիրքը»:

ԶԻՒՆ-ԶՄԵՌ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Թայմզի Պոլսոյ Թղթակիցը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ Պոլսոյ փոթորիկին մասին.—

Փետրուար 1էն 2 լուսնալիք գիշերը պաթած փոթորիկին մանը չէ տեսնուած մէկ դարէ ի վեր, ինչպէս կը հաւաստեն Պոլսոյ ամենէն տարիքոտ բնակիչները:

Հիւսիսէն փչող ուրականը, միացած տեղացող ձիւնին, անհար կը դարձնէին ո եւ է բան տեսնել փողոցներուն մէջ: Հրաշարակներուն վրայ 15 ոտնաչափ բարձրութեամբ ձիւն դիզուած է: Քանաիլլիի դիւտարանը 0էն վար 6 աստիճան (Ֆարէնհայթ) կ'արձանագրէ: Քամին կը փչէ ժամը մօտ 60 մղոն արագութեամբ: Ո՛չ մէկ շոգենաւ կրնայ կտրել Վոսփորը՝ դիմաց ունենալու համար: Երթեւեկը դադրած է:

Սեւ ծովու մէջ բազմաթիւ շոգենաւեր փոթորիկի բռնուած են. ասոնց մէջ են անգլ. երկու շոգենաւեր: Խորհրդային «Թոմփ» շոգենաւը (2000 թոնս) օգնութիւն խնդրեց գիշերը. առտուան էմ Վոսփորի հիւսիսային մուտքէն երկու մղոն անդին խրած էր: Անպաշտօն կերպով կ'ըսուի թէ Տրոցկի խորհրդային շոգենաւ մը Պաթումէն ճամբայ ելած է դէպի Թուրքիա եւ թէ ախեր կան շոգենաւի ապահովութեան մասին:

ՊՈԼԻՍ, 4 փետր.— Փոթորիկին հետեւանքով բազմաթիւ աւաբեկումներ պատահեցան: Ձիւնամրրիկին պատճառաւ գործադուլը բոլորովին դադրեցաւ երկրին մէջ: Գայլերու ոհմակներ երեւցան Պոլսոյ շրջակաները: «Ռոն» փոխադրաբեր, որ Մարմարայի հիւսիսային եզերքներուն վրայ խրած էր, դեռ կը դիմադրէ փոթորիկին եւ առայժմ ոեւէ վտանգ չունի: Արեւելեան ճեպընթացը եւ միջազգային կառախումբերը կանոնով պաշարուած են Զէրքէզքէօյի մէջ, Պոլսոյ մօտ: Ազատարար կառախումբ մը ստիպուեցաւ կենալ Զաթալճայի մէջ:

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍՈՖԻԱ, 4 փետրուար.— Երկու օրէ ի վեր սաստիկ ցուրտ կ'ընէ: Հաղորդակցութիւնները կը դժուարանան: Դանուբի ջուրը ամբողջովին սառած են: Ամէն կարգի նաւերու երթեւեկը դադրեցաւ Ռուսճուքի եւ Ճուրճէվոի միջեւ, ռումանական եզերքին վրայ: Ձիւնի փոթորիկին պատճառով երկաթուղիով երթեւեկը կանգ առաւ:

Նախակրթարանները փակուեցան:

ԱԹԷՆՔ, 4 փետրուար.— Ամբողջ հիւսիսային Յունաստանի մէջ աննախընթաց ցուրտ կ'ընէ: Կարգ մը գիւղեր ձիւներու տակ ճնշուած են: Ձիւնը տեղ-տեղ երեք մեդր բարձրութեամբ խաւ կազած է: Արթոթինի եւ Լիտորիքի ամէն կապ կտրած են արտաքին աշխարհին հետ. բնակիչները սովամահ ըլլալու վտանգին ենթարկուած են: Իշխանութիւնները օգնութիւն կը փութացնեն:

ՊԵԼԿՐԱՏ 4.— Զաղրէպի մէջ այս առաւօտ ջերմաչափը գերոյէն 29 աստիճան վար արձանագրեց: Լիքայի հետ հաղորդակցութիւնները կտրուած են: Սաստիկ հովը քանդեց երկաթուղիի նշանները: Գիծերը ձիւնով ծածկուած են եւ կառախումբերը չեն երթեւեկեր:

Խռովութիւններ Հնդկաստանի մէջ

Պոմպէյէն կը հեռագրեն թէ բամպակի գործարանի 150,000 բանուորներ եւ երկաթուղիի 17,000 աշխատաւորներ գործադուլ յայտարարեցին: Բոլոր գործատուները ոստիկանական հսկողութեան տակ կը գտնուին: Բանուորները յարձակեցան Պարոտայի գործարանին վրայ: Պոմպէյի մէջ իրական խուճապ կը տիրէ:

Անցած տարի այս շրջանին մէջ մեծ գործադուլ տեղի ունեցած էր արդէն: Յունուարի սկիզբէն ի վեր մասնակի գործադուլներ կը կրկնուէին կարգ մը գործարաններու մէջ: Գործատէրերը բանթողներուն տեղ փաթան բանուորներ առին: Հրնդկներու եւ փաթաններու միջեւ հակառակութիւնը սաստկացաւ: Տեղի ունեցան ընդհարումներ, որոնց ընթացքին վեց հոգի սպաննուեցան եւ բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան: Յիսուն հոգի հիւանդանոց փոխադրուեցան:

Ուրիշ հեռագրի մը նայելով, կռիւներու պատճառը հեռուեւէն է.— Չնայած սովորութեան մը համաձայն, նոր շինուած կամուրջի մը հիմին տակ պէտք է թաղել քանի մը երախաներու մարմինները: Այժմ Պարոտայի մէջ պիտի կառուցուի նոր կամուրջ մը եւ զրոյց շրջած ըլլալով որ փաթանները կ'առեւանգեն հնդիկ երախաները եւ կը մորթեն զանոնք՝ ահագին իրարանցում առաջ եկաւ Պոմպէյի մէջ: Հնդիկներու բազմութիւն մը յարձակեցաւ փաթան պահակի մը վրայ եւ տեղն ու տեղը սպաննեց զայն: Ամբոխը ամբողջ օրը պաշարեց տուները կարգ մը փաթաններու, զորս երախաներու առեւանգիչը կը կարծէր եւ վրէ՛ժ կ'առնար: Տուներէն մէկը կրակի տրուեցաւ. մէջիններէն մէկ հոգի միայն ազատեցաւ: Խռովարարները փակուեցան եւ ժողովուրդը սարսափահար տուներու մէջ փակուեցաւ: Ամբոխը քիչ մնաց պիտի սպաններ յոյն նաւազ մը՝ զայն կարծելով երախաները առեւանգողներէն մէկը: Իրականին մէջ պարզ նախապաշարում մըն է եղածը եւ երախայի առեւանգում տեղի չէ ունեցած:

Խռովարարները կը շարունակուին:

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Փէշավարէն կը հեռագրեն թէ՝ հակառակ կարգը պահպանելու մասին ապստամբապետ Պէչէի Սաքայի (Էմիր Հապիպուլլահ) ըրած ջանքերուն, սպանութիւնը, կողոպուտն ու սովը աւերներ կը գործեն Քապուլի մէջ: Կ'ըսուի թէ երկու կողմէն պաշարուած ըլլալով, Հապիպուլլահ կը մտածէ փախչիլ դէպի լեռները ուսկից եկաւ, հետը տանելով մեծ գանձ ու աւար:

Ալի խանի հրամանին տակ՝ Ճէլալապատի ցեղախումբերը գրաւեցին Պուտքպրոք գիւղը, Քապուլէն 17 քիլոմեդր հեռու, ու կը մօտենան մայրաքաղաքին՝ պարտութեան մատնելով Պէչէի Սաքայի զինուորները: Տեղւոյս աֆղանական դեսպանը կը յայտարարէ թէ Ամանուլլահ երեք շաբաթէն Քապուլ պիտի վերադառնայ:

Շրջակայ բնակիչները ուտելիքի պակասէն կը նեղուին եւ պաղարները կամ փակուած են կամ կողոպտուած:

Բազմաթիւ վաչկատուններ, որոնք սովորաբար լեռնաբնակ են, այժմ կը գտնուին Քապուլ, ուր ուտելիքի պակասը սովի վախեր կը ներշնչէ:

Անօթիներու եւ մոլեռանդներուն աւազակախումբեր գիշերանց կը պաշարեն բարեկեցիկներու տուները, ու եթէ տնեցիները ընդդիմանան, դուռները կոտրելով ներս կը մտնեն, մէջինները կը ջարդեն: Ամէն ինչ կը կողոպտեն եւ աւարը կը փոխանակեն ուտելիքի հետ: Ամէն առաւօտ կարելի է տեսնել գիշերային կռիւներու արիւնոտ հետքերը:

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ զինուորական վեց օդանաւեր, մասնաւորապէս սահմանուած զինուորներու փոխադրութեան, մեկնեցան դէպի Իրաք, ուր հրամանի պիտի սպասեն՝ դէպի Աֆղանիստան ճամբայ ելլելու համար:

Ամանուլլահ Թագաւորի տղան իշխան Հիտայէթուլլահ, որ Փարիզի մէջ կ'ուսանէր, ճամբայ ելաւ դէպի Աֆղանիստան: Գահաժառանգը հասած է Պերլին, ուսկից Մոսկուա պիտի մեկնի:

Անգլիական օդանաւերով նոր մարդիկ փոխադրուեցան Աֆղանիստանէն Հնդկաստան: Ասոնք կը պատմեն թէ Պէչէի Սաքայի մարդիկը՝ հրացաններով զինուած՝ կը կողոպտեն ու կեղեքեն բնակչութիւնը:

Անգլիոյ Երիսփ. ժողովին մէջ արտաքին Նախարար Սըր Օսթըն Չեմպըլէյն հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ Քապուլէն Անգլիացիներու եւ օտարականներու պարպումը կը շարունակուի, սակայն անգլիական դեսպանատունը առ այժմ պիտի մնայ հոն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՓՈՎՈՒԱՔԱՍՈՒՄՆԸ

Այս խորագրին տակ «Յուսաբեր կը գրէ Պէյրութի դէպքին առթիւ (26 Յունուար).—

— «Մե՛զ կը վերագրեն սպանութիւնը ոչ միայն Ս. Ցխրունիի, այլ եւ մե՛զ վերագրեցին սպանութիւնը մեր բիւրեղ եւ անբիծ ընկերոջ՝ տարաբախտ վաճան վարդապետեանի: Եւ որպէսզի այս Թունաւոր վերագրումը իբր Թունաւոր հեքեաթ չհնչէ ընթերցողի ականջին, գրեցին — Շալէպէն մինչեւ Գահիրէ եւ հակառակ մրնչեւ Պոսթրն — Թէ վարդապետեանը Դաշնակցութեան գլխադակով ինկած առաջին դաշնակցական զոհը չէ: Այո՛, ե՛ւ գրեցին ե՛ւ անուններ տուին: Յայտարարեցին, որ հայութեան պայծառ, կորովի ու առնական դէմքերէն եփրեմը, իրանի այդ գմայլելի կարիպալտին, ռազմածակատին վրայ ինկած է դաշնակցութեա՛ն դաւադիր գնդակով: Ըսին, որ աղաւնատիպ խորհրդին, այդ բարի եւ իմաստուն մանուկը, խողխողուած է ոչ Թէ պոլշեւիկեան կացինով, այլ զոհը դարձած է իր կուսակցութեան, անոր դաւադիր ձեռքին: Չէ՞ որ բերնի մէջ փուշ չկայ՝ լեզուն սանձելու, ու գրչի ծայրին զրպանակ չկայ՝ նենգող ու դաւող ձեռքը բռնելու:

Զոհը այս անգամ ո՛չ եփրեմն է, ո՛չ խորենին եւ ոչ ալ վարդապետեանը: Ըրեմն աւելի դիւրին է դաշնակցութեան անունը քաշքշել եւ մոլար ու անտեղեակ գլուխները շուարումի մատնել: Նոյն օրն իսկ, տակաւին ոճիրին արձագանգը Պէյրութի հայ թաղերը չհասած, արդէն հեռագիր կուգար արաբ մամուլին, ակնարկով... Դաշնակցութեան հասցէին: Ու որքան օրերը հինցան, այնքան աւելի Թունաւոր բառերը շատցան, ակնարկը՝ «կասկած» եւ կասկածը գրեթէ «փաստ» դարձնելով:

Դիակի շուրջ ու դիակի վրայ քաղաքական հաշիւներ կը մաքրեն, մինչեւ իսկ զոհը պայքարի գէնք դարձնելով: Եւ այս ընդհանուր արշաւին մէջ պնակ մը «ոսպի ապուր» շահելու դիտումով, գիտակցաբար բնիկը կը գրգռեն եկուոր ու անպաշտպան հայուն դէմ: Եղբայրասպանութեան ախտը հեռու եղած է Դաշնակցութենէն, անոր հիմնադրման օրէն մինչեւ այսօր:

Եղբայրասպան ձեռքերը այն ձակատին վրայ պէտք է որոնել, ուր ինկան դիակները Արփիարի, Գ. Զոհրապեանի, Մխօ Շահէնի, Համբիկ Որսորդի, Սագունիի, վաճան վարդապետեանի, ուր կատարուեցան մահափորձերը Սապահ Գիւլի, Նազարբեկի, Աճարոնեանի եւլն. եւլն.: Եղբայրասպան դաւերն ու յղացումները պէտք է որոնել մասնաւորաբար գառան մորթ հագած խորհրդային գայլերու հոգիներուն մէջ, որոնք պատերազմներէն արդարագոյնը նկատեցին քաղաքացիական կռիւները եւ այս ձակատներուն վրայ շուրջ հինգ միլիոն անմեղ մարդոց դիակները փըռեցին:»

ԵԳԻՊՏ. կառավարութիւնը որոշեց նոր երկաթուղի մը շինել Գահիրէէն Սուէզի ջրանցքը:

ՄԱՆՆԻ տակ շինուելիք երեք փապուղիներու համար ծախք կը նախատեսուի 30 միլիոն անգլ. ոսկի, որուն կէսը պիտի տայ Անգլիա, կէսը Ֆրանսա:

Փոքրիկն ՀԵՐՄԻՆԷ - ՍԵԴԱ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆի յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր Ձորեքշաբթի առաւօտ ժամը 10.30ին, 3bis Rue de Strasbourg, Béconles.Bruyères. (Շոգեկառք՝ Սէն-Լազարի կայարանէն):

ՏՈՄՍԵՐ

ՀՈՄԵՐՈՍԷՆ Ի ՎԵՐ . . .

Ֆրանսացի գրագէտ մը՝ Մարթէլ մեռաւ գտնուեցաւ չորս ու ցամաք անկողնիմը վրայ, ուկատր մը կտաւ իսկ կարելի չեղաւ գտնել իր «սենեակը»անոր մարմնին համար:

* * *

Յուզում յառաջ եկաւ Թերթերու մէջ, ու վերջապէս լիճի մը մէջ քարի մը յարուցած վէտվէտումներուն պէս, այդ յուզումը վերջ գտաւ. հաւանաբար լիճին անդորը մակերեսը աւելի գեղեցիկ պիտի նկատուի քան այլեւչ:

Եթէ այդ մարդը մեռաւ, որո՞ւն յանցանքն է: ինչո՞ւ խմբագրատուններու դուռը ափ չէ առեր, ինչո՞ւ օժտուած բարեկամներ չէ ձայթայթեր ինքզինքին, ինչո՞ւ չէ սողոսկեր, չէ մագլցեր, ու իբր պարկեշտ մարդ, գոհացեր է պարկեշտօրէն կենդուռտ կաճառին դուռը ափ առնել...:

* * *

ԸնօթուԹի՛ւն...:

Հոմերոսէն ի վեր լաւ անուն չունի գրագէտը:

Հոմերոս երբ առտուն ճամբայ կ'ելլէր, չէր գիտեր Թէ երեկոյին ուր պիտի պառկի եւ ինչ պիտի ուտէ:

Արէթինօն էր որ միայն իր տողերը շաբեկանօրէն կը սակարկէր: Մինչ, Վիլոնէն փոնէյլ՝ որուն կօշիկները օդաւէտ էին, Մօրօէն, ժիլպէռ, ՄալֆիլաԹր, Վէռլէն, Պօտլէռ, Տը Լ'իլ Ատան, ուՊլուա՝ամէնքն ալ *ապակիէ*մարդիկ էին, որոնց նիւԹական հանգստին *ելեկտրական* հոսանքը չէր մօտենար:

Մեր մէջ ալ Թատուրեաններ ու... նոյնիսկ մըմըեաններ չեն պակսած: Նոյն ապակիէ խմորը...:

Ընօնցմէ *միակը* որ անօԹուԹեան լեռի փիլիսոփայուԹիւնը ըմբռնած ըլլայ յստակուԹեամբ, բայց առանց սարսռալու, անոնցմէ *միակը* որ նախավկան եղաւ գիտակցօրէն... ըսել կ'ուզեմ վ.իլօն, ամէն ինչ ըսաւ երբ գրեց՝ իր ժամանակին Ֆրանսերէնով, «կտակ»ին մէջ.

De terre vient, en terre tourne;
Toute chose si par trop n'erre,
Volontiers en son lieu retourne.

Դրագէտները արկածով ստեղծուածները կընկատուին,—անոնք որ չեն յաջողիր գտնել բանալին եւ կամ.. կեղծ բանալի գործածել:

ԵԴ. ԲԼՈՎՏԱՑԻ

ՊԱՅԹՈՒՅԻԿ ՆԻՒԹԵՐ ԿԱՅԱՐԱՆի ՄԸ ՄԷՋ

Պելկրատէն կը հեռագրեն Թէ Պուլկարիոյ կորնի - փրապէօ կայարանին մէջ գտնուած են 10 ծրար պայԹուցիկ, որոնք դրկողին կողմէ յայտարարուած էին իբրեւ օճառ եւ դանակ: Ծրարներուն մէջ կային մօտ 600 քիլօ տինամիԹ եւ էքսՊրագիԹ:

Մօտաւորապէս հարիւր հոգի ձերբակալուեցան:

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՅ մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ: Հիւսիսային շրջանին մէջ ջերմաչափը գերօէն մինչեւ 16-18 աստիճան վար իջաւ: Լէմանի լիճը սկսած է սառիլ երկու եզերքներուն վրայ: Կոստանցայի լիճը սառեցաւ վարի կողմէն: Քանի մը հոգի սառելով մեռան:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ-ԹԱՄԱՐԵԱՆ
ԴՊՐՈՑԻ 60ԱՄԵԱԿԸ

«Մասիս» օրացոյցին մէջ պ. Հայկ Ազէմեան հետեւեալ առաջարկը կը բերէ.

«Ցառաջիկայ տարի, 1930ին կը լրանայ թաւրիզի Հայոց «Հայկազեան» ազգային դպրոցի հիմնարկութեան 60ամեակը՝ 1870-1930 եւ «Թամարեան» քոյր դպրոցի հիմնարկութեան 35ամեակը՝ 1895-1930։

«Հայկազեան-Թամարեան ազգային երկսեռ դպրոցի հին ու նոր բոլոր սաներն ու աշակերտները, ուր ալ ցրուած ըլլան պէտք է միանան եւ իրենց բարոյական ու նիւթական մասնակցութիւնը գոյացնեն պարսկահայ կրթական կեանքի տաճարն՝ բէն մէկը հանդիսացող Հայկազեան-Թամարեան դպրոցներու յոբելեանական հանդէսներուն, որոնք կարկաւ պէտք է կատարուին 1930ի աշնան, «Հայ Մշակոյթի Օրը»։

Ճիշդ է որ յոբելեաններ կատարելը յաճախակի երեւոյթներն են շարքն է անցած։ Դժբախտաբար երբեմն այնպիսի յոբելեաններ մէջտեղ կը նետուին, որ յաճախ իրօք յոբելեանի արժանի հիմնարկութիւններ կամ դէմքեր ժառացութեան կը մատնուին։ Մեր իրականութեան հիւանդոտ մէկ կողմն է այս, զոր պէտք է բուժել եւ բուժման միակ միջոցն է յոբելեանական գաւով բռնուածները, իրենց սենեակի չորս պատերուն փակուած իրենք իրենց համար տօնելու դատապարտել խակ արժանաւորները տօնել որքան կարելի է լայն չափով, իրենց կատարած գերին հասարակ արժանաւորութեամբ։

«Բազմավէպ»ի հին համարները թերթելու միջոցին, հետաքրքիր առաջարկ մը տեսայ. կ'երեւայ այն ժամանակ աւելի քան կարեւորութիւն կը տրուէր պարսկահայ հատուածի յառաջդիմութեան գործին։ կ'առաջարկուէր համազգային հանգանակութեան ձեռնարկել պարսկահայ կեդրոններու մէջ՝ դպրոցներ բանալու, 25 30 տարի առաջ արտասահմանի մեր հայ բնակիչները այդպէս կը մտածէին, մինչդեռ այդպէս՝ պարսկաստանի մէջ կրթական օճախներ կը հիմնուէին, որոնք մինչեւ այսօր կ'ապրինգրեթէ ոեպհական միջոցներով, առանց դրսի «նիւթական» աջակցութեան։ Եթէ դրսի հայութիւնը դրամ չտուաւ մեր դպրոցներուն, աւելին ըրաւ սակայն սերունդները դաստիարակել կարենալու համար կրթական մշակներ տրամադրելով, մանաւանդ անցեալին մէջ, մինչեւ որ հասնող սերունդները կարողացան այսօր տեղացի դաստաուներու, դպրոցական աշխատաւորներու անհրաժեշտ թիւ մը ապահովել։

«Հայկազեան - Թամարեան» դպրոցը այս տեսակէտէն լաւագոյն ծառայութիւնն է մատուցած մեր ժողովրդին. իր ընթացաւարտները ոչ միայն Ատրպատականի, Հարաւային Պարսկաստանի, այլ եւ մայրաքաղաքի դպրոցներուն բարեխիղճ տեսուչներ եւ ուսուցիչներ են տուած։ Այդ դպրոցի շրջանաւարտներէն մինչեւ իսկ կովկասեան Հայ դպրոցներուն մէջ պատերազմէն առաջ ուսուցչութիւն ընողներ եղած են, ինչպէս եւ ներկայիս ալ կը պաշտօնավարեն պալքաններու մէջ եւ այլուր։

Հայկազեան-Թամարեան դպրոցը տուած է այնպիսի սաներ, որոնք այստեղ թէ հեռաւոր գաղութներու մէջ, լծուած են հասարային աշխատանքներու եւ չափազանցութիւն չէ ըսել թէ կը կազմեն պարսկահայ մտաւորականութեան մէկ խոշոր մասը։ կը բաւականանամ մի քանի անուններ միայն յիշելու Ցովհաննէս Դաւթեան (յեղափոխական եւ հասարային մեծանուն գործիչ, Հ. Ց. Դ. գործօն անդամ, մեռած 1918 թիւին ծընեւի մէջ)։ Արմենակ Գեբասիմեան (ծանօթ մանկավարժ, Նոր Ջուղայի դպրոցներու բարենորոգիչ՝ հեղինակ մանկավարժական գործերու, մեռած), Գասպար Ցակովբեան (25 երկար տարիներ կրթական հանրային գործիչ, «Ազգ» շաբաթաթերթի հմուտ խմբագիրը), Աշոտ Գասպարեան (փիլիսոփայութեան տոքթոր, Հայաստանի Համալսարանի նախկին դասախօս), Ար. Ագթանգիլեան, Ալ. Ցովհաննիսեան, Մ. Ստեփանեան, Հ. Գրիգորեան (դպրոցական անփոխարինելի աշխատաւորներ։ Ար. Ագթանգիլեան նոյն Հայկազեան-Թամարեանի դպրոցի ներկայի վարիչը, որ Գ. Ցակովբեանի եւ Մ. Ստեփանեանի հետ «Լուսաղբիւր» Հրատարակչականը հիմնած եւ վերջին տարիներուն շարք մը կարեւոր դասագրքեր են կազմած), Սեդրակ Բանուրեան (սոց.-դեմոկրատ վաստակաւոր գործիչ, Կ Մարքսի «Կապիտալ»ի (անտիպ) թարգմ նիչը, հեղինակ եւ թարգմանիչ շարք մը գրքերու, մեռած), Տօքթ. Ս. Ադայեան (իրաւաբան, պարսկ. Խորհրդարանի 5րդ նստաշրջանի պատգամաւոր Հարաւային պարսկահայութեան կողմէ)։ Մկրտիչ Խ. Եգանեան (դպրոցական լրագրական երկարամեայ գործիչներ, վերջինը ռուս գրողներու լաւագոյն մէկ հայացնող), տօքթ. Տ. Մնացականեան, տօքթ. Հ. Գրիգորեան (երկուքն ալ բժիշկներ, Կիլիկիոյ շարժման գործօն մասնակիցներ, առաջինը Կիլիկիոյ ժաման. կառավարութեան անդամ եւ Ատանայի «Կիլիկիա» թերթի խմբագիր, երկրորդը միջկուսակցական գերագոյն խորհրդի եռանդուն անդամ, մեռած), Ց. Մովսէսեան (բազմամեայ դաստատու, «Լուսաշող» գաստագրքերի եւ մանկական երգերի հեղինակ), Լեւոն Գրիգորեան, Վ. Ցովսէփեան (տաղանդաւոր եւ շնորհալի երաժիշտներ)։ կարելի էր շարունակել շարքը, այդ աշխատանքը սակայն կը մնայ յոբելեանական յանձնախումբին։

Թող շատ հեռու չերեւայ 1930 թ. «Մշակոյթի Օր»ը։ Այս 60ամեայ պատկառելի լոյսի օճախի յոբելեանը ըստ արժանւոյն տօնելու համար կը կարծեմ թէ այժմէն իսկ բոլոր գաղութներու մէջ գրուած իր նախկին սաները պէտք են աշխատանքի լծուին։ Եթէ պարսկաստանէն դուրս ամէն մի վայր իր կարիքներն ունի եւ չի կրնար նիւթապէս մասնակից պարսկահայ այս կրթական արժանաւոր հաստատութեան։ կը կարծեմ թէ ամէն հայ, որ իր սրտին մէջ անկիւն մը ունի, պահած հայ դպրոցական գործին գուրգուրալու համար, պէտք չէ զլանայ իր բարոյական մասնակցութիւնը բերելու։

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ՅԱՌԱՋ»Ը

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՈՒԼԵԼԱՅԻՆ ԳԵՐՅՈԳՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄՏԱՅԻՆ ՀԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախընթաց յօդուածի մը մէջ ըսած էի թէ մտային հիւանդութիւններու պարագային ժառանգականութիւնը հակայ դեր մը կը խաղայ։ Ուզողը չի կրնար խնդ ըլլալ։ Այլ այդ հիւանդութիւններուն զոհ կրնան երթալ ժանաւանդ անոնք որ բնածին հակում մը, ներքին թաքուն յարմարութիւն մը բերած են աշխարհ, իբրեւ ժառանգականութիւն ապասերած ծնողքի մը։

Այս չի նշանակեր անշուշտ թէ ժառանգականօրէն նշանակները դատապարտուած են պայման սալթաքելու միմարութեան զարհիւթափին վրայ։ Ինչպէս յիշած եմ կեանքի նպատաւոր թէ աննպաստ պայմանները անտգին նշանակութիւն մը ունին ու կրնան կասեցնել, մեղմել կամ բոլորովին չեզոքացնել ոեւէ ախտ —ֆիզիքական թէ հոգեկան— սաղմերը։

Ժառանգականութիւնը երբէ սերմերը կը ցանէ, միջավայրն է սինակ որ կոչուած է զանոնք հասունցնելու կամ բոլորովին ամրացնելու։

Միջավայրի կամ կեանքի վճռական ազդակներու մէջ առաջնակարգ տեղ կը գրաւէ անպայման ուղեղային գերյոգնութիւնը՝ միացած սրտմաշուք իոգերու հետ։

Մարդկային ուղեղն ալ ինչպէս մեր մարմնին բոլոր օրկաները իր ժառանգելու գործունէութեան մէջ ընդունակ է յոգնելու, մաշելու եւ նոյնիսկ քայքայուելու, երբ իրմէ պահանջուած ճիգը կ'անցնի իր դիմադրութեան սահմանը. ուղեղային աշխատանք կատարող ոեւէ մարդ ուշնեցած է անշուշտ այդ յոգնութեան, գերյոգնութեան տպաւորութիւնը, երբ այլեւս գաղափարները կը դառնան շփոթ, յիշողութիւնը կը վարանի, գլուխը՝ ցաւագին ճնշումի մը ենթակայ՝ կը սերժէ խորհիլ, դատել եւ երեւակայել։ Մտաւորականին լեզուն եւ գրիչն անդամ կ'ազդուին այդ վիճակէն, ամէնէն արտառոց սխալներու ծնունդ տալու աստիճան։

Ի՞նչ է սակայն յոգնութիւնը. եւ ի՞նչ պատճառներու վերագրելի է ուղեղային յոգնութիւնը. արդեօք մկանային կամ ջղային բջիջներու մասնակի քայքայո՞ւմն է. կամ անոնց շուրջը խոնուած արեան թունաւորո՞ւմն է, որ կը խանգարէ կամ կը կասեցնէ բջիջներու բնականոն գործունէութիւնը, բջիջներու ընդարմացո՞ւմն է վերջապէս։ Չենք գիտեր. ենթադրութիւններ են ասոնք։

Այսպէս թէ այնպէս, ուղեղային յոգնութեան այս երեւոյթը չափազանց բացայայտ է ժանաւանդ մեր ժամանակի մարդոց քով, որոնք դպրոցական շրջանէն սինչեւ կեանքի ասպարէզները առաւելապէս մտաւորական մտրակուած կեանք մը կ'ապրին եւ քննութիւններու մրցումներու կրկէսին մէջ շատ յաճախ կ'անտեսեն իրենց ուղեղի տոկունութեան բնականոն աստիճանը։

Պարզ է թէ ուղեղի այդ տկունութիւնը ամէն մէկ անհատի քով միեւնոյնը չէ։ Բացառիկ ուղեղներ կան որոնք ընդունակ են երկարատեւ, բուռն, մանրակրկիտ աշխատանքի մը որ կրնայ ճաշի, քունի, հանգիստի պահանջներն իսկ անգոսնել եւ ուրիշներ որոնք լուրջ աշխատանքի, մտածողութեան բացարձակ անընդունակ են. կը բաւէ սինակ հետեւիլ դասարանի մը աշակերտութեան աչքերուն՝ երբ կոչ կ'ըլլայ անոնց ուշադրութեան։ Ինչպէս վազքի մրցումի մը արահետին վրայ վազողներուն գիծը կը քակուի, կը բաժնուի եւ առջիններուն ետին յետամնացները սկսիկ սկսիկ կը թափին, ուշադրութեան մրցարանին մէջ եւս քիչեր կը յաջողին հետապնդելու հարցի մը թելը մինչեւ ծայրը։ Մինչ շատերը ճամբու կէսին կը թարթափին, կը ցրուին, կը լքեն իրենք զիրենք։

Ուղեղային տոկունութիւնը որքան ժառանգական ձիրք մըն է, նոյնքան եւս ընդունակութիւն մըն է որ կրնայ մարզուիլ եւ զօրանալ տեւական եւ սեթոտիկ վարժութեամբ, ինքնակրթութեամբ։ Աւէն միտք տոկուն է այն մարդին մէջ, ուր յարատեւ աշխատանք մը թափած է արհեստի կամ զբաղումի բերումով, եւ յաճախ վարժութիւնը, ժամամարզանքը նոյնքան հրաշալի արդիւնքներու կը հասնի, ուղեղային կարողութիւնները զօրացնելու տեսակէտով, որքան մարմնակրթանքը՝ ֆիզիքական ուժերու սահմանին մէջ։ «Տաղանդը ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ համբերութիւն», ըսուած է, այսինքն սրդիւնարար է յայնաշունչ եւ համբերատար ճիգերու։ Ջոլա մը, վ. Հիւկօ մը իրենց վիթխարի մտային գերարտադրութիւնը կը պարտին աւեն օրեայ երկու կամ երեք ժամուան կանոնաւոր աշխատանքի մը։

Մեր ժամանակի շնչասպառ կեանքը իրօք անխուսափելի ախտանշան պայմանաւորուած է ուղեղային գերյոգնութեամբ մը։ Մարդը վերածուած է մտածող մեքենայի մը։ Խորհելու պահանջը համընթաց չէ ուղեղի տարողութեան հետ. մարդ էակը ընկերական որոշ միջավայրերու մէջ անկարող է ինքզինքին շնորհելու հանգիստի բաւարար չափ մը։

Ու սինակ ուղեղի ընթացիկ աշխատանք մը չէ որ կը յոգնեցնէ զայն, այլ կեանքի բազմաժամ մտահոգութիւնները, ապառող հաճոյքներու ցնցումները, պատասխանատուութեան յարաճուն բեռը, քաղաքական յուզումները ուղեղը կը պահեն աշտակեան խմորումի վիճակի մը մէջ ու մարդը կը հետապնդէն մինչեւ իր քունի կամ անդորրի պահերը։

Եւ ի՞նչ կ'ըլլայ հետեւանքը։ Այն, որ տարուէ տարի կեանքը կը խճողուի ժամանակէ առաջ յոգնած, իրենց սլացքին մէջ վրիպած տիպարներով։ Ջլոտ սպառութիւնը, ջլախտը եւ լիմարութիւնը զարձած են քաղաքակրթութեան մնայուն եւ անբաժանելի ազէտները։

Բոլոր անոնք որ իր նոց կեանքը վերաքննելու, իրենց ուժերուն եւ սպառումներուն միջեւ հաւասարակշռութիւն մը դնելու խոհեմութիւնը չեն ունենար, անվրէպ կ'իյնան։ կ'իյնան այն կողմէն զէպի ուր թեքուած են, ոմանք ֆիզիքապէս, ոմանք հոգեպէս։

Այս վերջիններէն ոմանց քով տիրապետող ախտագիծը ուղեղային քրոնիկ ընկճուածութիւնն է եւ այդ տիպարները որ երբեմն տէր էին իրենց բոլոր միջոցներուն, անընդունակ կը դառնան հարց մը պարփակելու իր բոլոր մանրամասնութիւններուն, պատճառներուն եւ հետեւանքներուն մէջ. իրենց խօսակցութիւնը անկապ է եւ անորոշ։

Ուրիշներու մտքին մէջ կը տեղաւորուին մակաբոյծ գաղափարներ, մտավախութիւններ, հիւանդագին մտասեւեռումներ, որոնք կը ծծեն, կը սպառեն ուղեղի ամբողջ կորովը։

Ահա այդ մտային հիւծախտաւորներուն փաղանգին մէջ յիմարութիւնը կը գործէ իր նախաճիրը։ Տարօրինակ չէ ուրեմն որ այնքան մտաւորականներու հանգստեան վերջին կայանը յիմարանոցներու խուցը եղած է դժբախտաբար։

Բայց կարելի չէ՞ կանխել կամ բուժել մեր ժամանակի այս ցաւը։

Անշուշտ։ Այդ մասին առանձին։

Փ. ՍԱՆԱՍԱՐ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՐ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՆ
235, FBG. ST. MARTIN
PARIS (10e)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՈՉԻՐԸ

Պէյրութի «Լ'Օրիան» թերթը, իր յունուար 22ի թիւին մէջ խօսելով պէյրութի սպանութեան եւ ձերբակալութեանց շուրջ, կուտայ հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Ոստիկանութիւնը մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ գըտնելու համար ուսուցիչ Քէտէրեանի սպանիչը։ երեք հոգի ձերբակալուած են դատական ճիւղի պետ Պասատ Պուսթանիի կողմէ, որ երկար փնտռտուքներէ ետք, գոնս ինարկ չկայ դեռ քօղարկած ընել, կը կարծէ անոնց մէջ գտնել եթէ ոչ հանանաքար մարդասպանը, բայց ապահովաբար ոճիրին դրդիչներն ու մեղսակիցները։

Այս երեք անհատներն են Տօքթ. Թոսրով Թիւթիւնճեան եւ երկու բժշկական ուսանողներ՝ Վահան Փափազեան եւ Խորէն Քարաեան (?), երեք ալ Գաշնակ կուսակցութեան անդամ, եւ հակառակորդ՝ Հնչակ կուսակցութեան, որուն կը պատկանէր ողբացեալ ուսուցիչ Քէտէրեան։ Մահափորձի գործադրութեան միջոցին, այս երկու ուսանողները բացակայ էին այն դասընթացքէն, որուն ներկայ պէտք է ըլլային, բնականօրէն իմալսարանին մէջ։ Ընդհակառակն, անոնցմէ մէկը ամէն ինչ պատրաստած էր արտասահման մեկնելու համար։

Տօքթ. Թիւթիւնճեան ազդեցիկ մէկ անդամն է Գաշնակ կուսակցութեան։ Ասիկա խմբագիրն է նաեւ «Ազդակ» թերթին, որուն ծգտումները ծանօթ են։

Ապահովութեան ճիւղը յաջողած է գիտնալ նմանապէս անուններն սասնեակ մը ուրիշ անձերու, որոնք առաւել կամ նուազ չափով մասնակցած են մահափորձին, եւ վնտռտուքներ եղան զանոնք գտնելու եւ ձերբակալելու համար։

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ ըրաւ արդէն ձերբակալուած երեք անձերուն բնակարանները։ Թղթակցութեանց եւ Գաշնակ կուսակցութեան գրութիւններէն ամբողջ թղթածրար մը բռնուեցաւ եւ պիտի ենթարկուի մանրամասն քննութեան մը։

կատարուող քննութիւնը ապացուցած նաեւ թէ քանտարկուած վահան փափազեան ամէնէն ծայրայեղ եւ ամէնէն գործօն անդամներէն է այն կուսակցութեան, որուն կը վերագրուի ուսուցիչ Քէտէրեանի սպանութիւնը։ Պատերազմէն առաջ, փափազեան ընտանիքի անդամները կ'անդամակցէին «Ջէօն Թիւրք» կուսակցութեան եւ անմասն չեն եղեր կարգ մը քաղաքական մահափորձերու մէջ։

Վերջերս դեռ, ոմն կոմս վահան փափազեան, ուսանողին մօտիկ ազգականը, ժընեւէն հասած է, իբրեւ պատուիրակ դաշնակ կեդր. կոմիտէին, պէյրութի իր ճիւղին մօտ։ Ի՞նչ առաքելութիւն տրուած էր Թուրք խորհրդարանին այս էրզրումի(*) նախկին երեսփոխանին։

Ոստիկանութիւնը արդարօրէն հետաքրքրուած է այս անհատին դերը գիտնալու համար։ Ոստիկանութիւնը ոճիրէն հագիւ քանի մը ժամ ետք փնտռտեց զայն, բայց այն անյայտացած էր հրապարակէն եւ, մինչեւ երեկ իրիկուն, հակառակ բոլոր փնտռտուքներուն, անգտանելի կը մնար։

ԲԱԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՋԱՆԴԻԱՑԱՅԻՆ ՄԱՓԲԱԳՈՐԾՈՒՄ

Մոսկուայէն Լը Հեռագրեն։— Որոշուեցաւ համայնավար կուսակցութեան մէջ ընդհանուր նոր մաքրագործում մը կատարել։ Պաշտօնաթերթ Պրաւդա կը գրէ թէ խիստ մօտ օրէն 15 հազար համայնավարներ պիտի վտարուին։ կ'աւելցնէ թէ կուսակցութեան պաշտօնական անդամներու թիւն է այսօր մօտ 600 հազար հոգի։

ԿԵԱՆՔԸ ՌՈՒՍԻՈՅ Ը

(Քաղուած՝ խորհրդ. թերթ

ԱՆՀՆԱՄՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լենինգրադի կրամնայա կ
թերթը ամէն օր կը հրա
անձնասպանութեանց քրոնի
«Ինքզին քին կը թուտ
«Ինքզին քին կը կախուի
ղանակներով է որ ընդհան
յուսահատները վերջ կուտա
կեանքին, աւելի նախընտրե
ուրիշը։

Օր չանցնիր որ անդ
նութեան դէպք մը չգրանց
Յունուարի առաջին տասն
հետեւեալ թիւերը գ
գրուած են, 59 անձնասպ
որոնց 43ը կիներ։ Տարիքին
կիները՝ 15 Հոգի, 16 20
22 Հոգի 21-30 տարու
ներ 31 40 տարու։ Այրե
3 Հոգի 16 20 տարու
21-30 տարու եւ 7 Հոգ
տարու։

Այս տեղեկութիւննե
րակագուի թէ անձնասպ
րու թիւը երեք անգա
բարձր է քան այրերուն
կիները աւելի երիտասար
քի մէջ վերջ կուտան
կեանքին,

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ Պ
Խ. Ռուսիոյ մէջ, հակա
շարժումը աւելի կը տար
հետզհետէ կը գրաւէ բ
կան շրջանակները։

Անցեալները, տեղ
տուած էինք Մինսկի մ
ունեցած դէպքի մը մասի
քէ անունով հրեայ բան
մըն էր որ խոշտանգուած
լի կերպով։ Ըստ դատական
կագրին, դէպքը տեղի ունե
հետեւեալ կերպով «Հ
պարբէ գործ գտած էր
«Հոկտեմբեր» գործարան
երր բանուորներն ու անդ
սկսան զայն չարշրկել
25ին, անոնց մէ երկուքը
պահեցնեն գետնին
մերկացնեն զայն եւ վ
ջուր կը թափեն։ Ոստիկան
կայ էր եւ ամէն ինչ կ
յարմար չէր գտած
գործատան վարչութիւն
առաւ, նախ կշտամբեց
բանուորուհին եւ ապտ
ները, «որ աշխատանքի
ւարճացեր էին»։

Բայց դարձեալ, բան
շարունակեցին աղջիկը խ
անպատիժ։ Որովհետեւ
ներուն մեծ մասը, հա
ներ էին։

«Պրավդա» թերթը որ
գառնայ այս դէպքին,
նման շատ մը պարագան

ՑԳԷՑ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵ

«Կրթական գործավա
շաբաթաթերթ»ը կը գ
մարտի (կովկաս) շրջանի
դիր կոմիտէն վճռեց ճամ
կարգ մը դպրոցներու ան
եւ ուսուցիչները իրենց
գրական ոգիտութեան
Այս առթի, կրթակ
րէնութիւնը մանաւանդ շ
կան մը հրատարակած է
նարարելով կարգ մը
հանդէպ այն ուսուցիչնե
րոնք պէտք եղածին չափ
տեր ուղղագրական կանոն
«Ուղղագրական տգի
համար պատասխանէ հրաժ
այն ատեն կ'արդարանայ
թական բնաւ չի գիտեր
գրութեան հիմնական կ
համ գիտնալով մէկտեղ
զանոնք կիրարկել. բոլոր
կուտայ։ Բայց այդ պա
իսկ, պէտք է անոնց մի
որ կարենան իրենց կր
լրացնել, յաճախելով յա

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՎՈՒԹԻՒՆՔ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԵԾ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԲՐԻՋ ԳՈՒՐԾՈՒՄՆԱԿԱՆ

(1915—16ի աքսորի շրջանէն)

Ա. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՈՐՖԱՆԷՆ.— Ա՜հ, արդեօ՞ք... ան՝ մեր մտքին... ան՝ մեր սիրտին... ան՝ մեր... վի՛ր... խնկա՛ր...

ԻՐԻՆԻ ԱՂՋԻԿԸ

Իրարու միացած ձի ցեղատեսակ սպատակ-սեւ

ՄԱՀԻԿ.— Չէ՛, Նազատա՛, չէ՛, Նազատա՛, մեր պատուհանէն մեր... մեր... մեր...

Սանասարեան խաւիղի դատը

Պոլսոյ Քաղաքային Բ. դատարանին առջեւ շարունակուեցաւ Սանասարեան խանի դատը, յունուար 30ին։

կը նախագահէր Բաղրպ պէյ։

Ինչպէս գրած էինք, անցեալ նիստին որոշուած էր որ Պատրիարքարանի փոխանորդները գրաւոր ներկայացնեն իրենց բացատրութիւնները։ Այս գրութիւնը, պատրաստուած էր Պ. Միսաք Նարլեանի կողմէ։

Կուսակալութեան փաստաբանները առարկեցին թէ, այդ օրը հազիւ առած են մէկ պատճէնը, որով ժամանակ չեն ունեցած պատասխանը պատրաստելու։ Հետեւաբար, միջոց ուզեցին, պատասխանը խմբագրելու համար։

Դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ 6 փետրուար Ջորեք-շաբթի օրուան (այսօր)։

Տրուած գրաւոր բացատրագրին ամէնէն յատկանշական կէտը հետեւեալն է.— Ակէ առաջ, կուսակալութիւնը կը պնդէր մանակի օրէնքներու վրայ, որոնք սակայն մշակուած են իսլամական վագֆներու համար։ Իսկ Պատրիարքարանի փոխանորդներն ալ կը պնդէին թէ Հայոց ազգապատկան վագֆները ցարդ մատակարարուած են ըստ սովորութեան եւ ասիկա նուիրագործուած է Հօգանի դաշնագրով։

Ահա, այս տեսակէտը հաստատելու համար, դատարան ներկայացուած է Թուրք հանրապետական կառավարութեան Գործաւարներու Խորհուրդին 10 հոկտ. 1925 թուակիր որոշումագիրը, որ ժամանակին շրջաբերականով ազդարարած է պատկանեալ մարմիններուն եւ որուն մէջ ըսուած է թէ երբ պետական օրէնքները հակասելու ըլլան դաշնագիրներու տրամադրութեանց, այս վերջիններուն համաձայն պէտք է կարգադրել խնդիրները։

Լինճպէրկ՝ օդանաւային փոխ-նախարար

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ նորընտիր նախագահ Հերպերթ Հուվըր ծրագրած է գնդապետ Զարլս Լինտպէրկը նշանակել իր նոր դահլիճին առեւտրական փոխ-նախարար, անոր յանձնելով Միացեալ Նահանգներու օդանաւորդութեան ամբողջ վարչութիւնը։

Լինտպէրկ առջի օր տօնեց իր ծննդեան 27ամեակը։ Այս առթիւ բացումը կատարեց Միացեալ Նահանգներ-Փանամա օդանաւային գիծին, անձամբ առաջին թղթատարը տանելով Փանամա - Հավանայի ճամբով։

Գալով արտաքին նախարարի պաշտօնին, կը կարծուի թէ Քէլլոկի պիտի յաջորդէ գնդապետ Հէնրի Սթիմսընի, որ փիլիպպեան կղզիներու ընդհ. կառավարիչ է 1927էն վեր։ Սթիմսընն 61 տարեկան է, շրջանաւարտ Եէյլի եւ Հարվըրտի համալսարաններէն։ 1911—1913 նախագահ Ուիլսըմ Թէֆթի դահլիճին մէջ եղած է պատերազմական նախարար։

Թուրքիոյ պարսիկ դեսպան

Թուրքիոյ պարսիկ դեսպան Ֆիրուզի խան Եւրոպայէն դարձէն ի վեր դեռ Պոլիս կը մնայ։ Դեսպանատան խորհրդական Սայիտ Խան անցեալները էնկիւրի գացած եւ վերադարձած էր։ Քանի մը օրէն ալ դեսպանը էնկիւրի պիտի մեկնի, առկախ մնացած խնդիրներու բանակցութիւնները վերսկսելու համար։ Երկու կողմէն փափաք յայտնուած է այս անգամ վերջնապէս լուծելու առկախ խնդիրները։

Իտալիոյ ու Պաղեստինը Իտալիոյ

Մամուլի ծանօթ «իշխան» անգլիացի Լորտ Րոթըրմէր, «Սընտէյ Փիքթորիըլ»ի մէջ կը քննադատէ անգլիական կառավարութիւնը որ միլիոնաւոր ոսկիներ ծախսած է Պաղեստինի եւ Իրաքի հոգատարութեանց համար։ Միայն Իրաքի համար մէկ միլիոն սդերլին ծախսած է Զինադադարէն ի վեր։

Գալով Պաղեստինի մէջ Անգլիոյ դիրքին, չափազանց դժուարին է ան, որովհետեւ Մեծն Բրիտանիա յանձն առած է հոն Հրեաներուն տուն մը ապահովել, հակառակ բնիկներու բողոքներուն։

Մենք մեր վարկը կը կորսնցնենք, կ'ըսէ լորտը, եւ ոչ մէկ շահ ունինք այս երկիրներուն մէջ։ Մեր վաճառականութիւնը կը նուազի, տրուած ըլլալով որ եւրոպական ուրիշ գործարաններու արտադրութիւնները լուրջ մրցում մը կը մղեն էնքեշայրի բամպակեղէններուն դէմ։ Սակայն, լուրջ փոփոխութիւններ տեղի ունեցած են միջազգային քաղաքականութեան մէջ, հոգատարութեանց բաշխումէն ի վեր։

Եւ առաջարկելով գանոնք Իտալիոյ յանձնել, կ'ըսէ լորտը.

1.— Մուսոլինի կը հետապնդէ իր վերականգնումի շարժումը եւ իր ազգաբնակչութիւնը կ'աճի զգալի կերպով։

2.— Միացեալ Նահանգները կ'արգիլեն իրենց երկիրը ներգաղթը։

Այս պարագան կրնայ ժղել վերաքննութեան մը, հոգատարութեանց բաշխումին մէջ։ Միջերկրականեան պետութիւնները կը սկսին մտահոգուիլ ձեռք առնուած նոր միջոցներուն մասին Իտալիոյ կողմէ, որ կը փափաքի նոր շուկաներ ունենալ։

Լորտ Րոթըրմէր կ'աւելցնէ թէ Անգլիա չի գիտեր թէ ի՛նչ ընէ իր երկու հոգատարութիւնները. բայց անոնք անվիճելի օգտակարութիւն մը պիտի ունենան Իտալիոյ համար, եւ հետեւաբար Անգլիան պիտի ազատեն թէ՛ պատասխանատուութենէ եւ թէ այս երկու երկիրներուն համար իր ըրած ծախքերէն։

Կ'ըսուի թէ խնդիրը պիտի պարզուի Ժընեւի մէջ, եւ թէ Ֆրանսա գոհ պիտի ըլլայ Իտալիան գոհացած տեսնելով Միջերկրականի մէջ։

Անգլիոյ գիւղատնտեսական ծախքերը

«Տէյլի Նիուզ»ի խորհրդարանային աշխատակիցը կը գրէ թէ պատերազմական նախարարութեան ծախքերը, որոնք երեսփոխանական ժողովին պիտի ներկայացուին փետրուար 28ին, կը բարձրանան 40,500,000 անգլիական ոսկիի (մօտ 5 միլիարդ ֆրանք), անցած տարուան վրայ կէս միլիոն ոսկի պակաս։

Ելմտական նախարար Զըրչիլ պահանջած էր երկու միլիոն ոսկիի զեղչ մը ընել։

Պատերզմ. նախարարութեան ելմտացոյցին մէջ պատերազմի անդամատեաններուն եւ հանգստեան կոչուածներուն յատկացուած է ութ միլիոն ոսկի։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԾՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի ընկերներն ու ընկերուհիները՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տ'Իթալի» քաֆէ 0 Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը։

Օրակարգ.— Ջեկոյց պատգամաւորի եւ ընտրութիւն Շրջ. Կոմիտէի։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ
"ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ,,
ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՅՈՐԻ ԴԻՄԱԻՈՐ ՊԱՀԵՍՏԸ

Կը գտնուի Պալենց գրավաճառատունը, 233 Fbg. St. Martin, Փարիզ (10e).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
,,ԱՆԶՐԵՒ,,Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէ) 25 ֆրանք։ փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱԶԳ. ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ Առաջնորդ Գր. Եպիսկ. Պալաքեանի

Վաղը Հինգշաբթի վարդանանցի տօնի իրիկունը ժամը 8.30ին 84 Rue Chape, le Bon Théatreի մէջ

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը սոյն հանդէսին, տեսնելու մեր ժառաղ սերունդը այս օտար ափերու վրայ, հայ խօսքով հայ երգով ու արտասանութիւններով։

ՕՐ. ՄԱԹԻԼԴ ՍԻԹԵԱՆ
ԵՒ
ԸՆԿ. ՅԱԿՈԲ ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ
Լիոն 2 փետր. 1929

Հ. Յ. Դ.

Վալանսի շրջ. կոմիտէի հրապարակային դասախօսական ժողովը՝ այսօր Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։ Կը դասախօսէ Ընկ. Մ. Գուլումճեան։ Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դ. ծրագրի մեկնութիւնը»։

Հինգշաբթի իրիկուն միեւնոյն տեղը, կը դասախօսէ՝ Ընկ. Գուլումճեան։ Նիւթ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։

Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին նոյն տեղը հրապարակային վիճաբանական ժողով՝ դասախօսուած նիւթերու շուրջ։

Լիոնի Դժոխք խումբի ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

Լիոնի Կարծակ խումբի ժողովը այսօր Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Café de la Comète, 122 Cours Lafayette.

Լիոնի Հ. Յ. Դ. ժողովրդային Գրադարանը առժամաբար փոխադրուած է՝ 202 Rue Boileau. (ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը)։

Գրադարանը բաց է Բշ. Դշ. և Ուր. իրիկունները ժամը 7էն 9։ Գիրք առնելու կամ վերադարձնելու համար դիմել՝ Գրադահներ՝ ընկ. Աղասիի կամ ընկ. Սահաճեանի։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԸ

վաղը Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5 Հայկէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան)։

Մասիս Սալիանեան (փարիզ), Օր. Պայծառ Սալիանեան (Ամերիկա) խորին կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց հօրեղբօր՝

ՎԱՀԱՆ ՍԱԼԻԱՆՃԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ 4 փետրուար երկուշաբթի օր փարիզի մէջ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Բերովբէ Գաբալեան՝ Եօղկատցի Սահակ Նալպանտեանի հօրաքրոջ որդին որ վերջերս Խասքովո (Պուլկարիա) կը գտնուէր։ Իր եւ մօրը Տիկին Իբէկի հասցէն տեղեկացնել Պրիւքսէլի Կաթոլիկ Հայոց հոգեւոր հովիւ Հ. Յովհաննէս վրդ.ի 8 Rue de la Collégiale - Bruxelles, Secrétariat du Comité Belgo-Arménien եւ կամ Sanatorium Mons sur Meuse à Lushin (Belgique).

— Այրի Տիկ. Եսթեր Մահսէրէեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Յակոբ Զուլֆակեանը՝ Ուրֆացի 38 տարեկան, նախկին Սանասարեան վարժարանէ շրջանաւարտ։ 1914էն ի վեր առաջին եւ վերջին լուրը ստացուած էր Պոլսէն 1923ին, ուրկէ Ֆրանսա անցած կը կարծուի։

Կը խնդրուի «Սանասարեան Սաներու Միութենէն» եթէ ոեւէ լուր ունի, գրել՝ Ester Mahsaradjian, c/o Puzant Aintablian, Survey Dept., Jaffa (Palestine).

— Կը փնտռուի Շապին-Գարա Հիսարցի Աւագ Անկարեան որ անցեալ տարի կը գտնուէր Տիթրոյթ (Ամերիկա)։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։ Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։

— *Կը փնտռուին Տիկ. Հայկանոյշ Գունտագճեանն և զաւակը Աբամ Գունտագճեան, որոնք Իզմիրի դէպքէն վերջ կը գտնուէին Սելանիկ։ Իմացնել՝ Կարօ Գունտագճեանի, Str. M. Aurelin, No. 1 Bazargic, Roumanie.*

Կը խնդրուի Յունահայ թերթերէն արտատպել։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ *կը փնտռէ Կովկաս հրատարակուած իր երկերը փոխարժէքով կամ իր նոր հատորներու փոխանակութեամբ։ Դիմել «Յառաջ»ի։*

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւ ու ամենէն ժամանակ	2-14 ֆրանք

ԿԱՎՈՒՕՀ Թերթի վարչութիւնը կը ծանուցանէ որ Պ. ԴՐԻԴՈՐ ՎԱՀԱՆ հեռացած է «կավուօշ»ի մօտ իր ունեցած պաշտօնէն։ Այս պարագան կը ծանուցուի շահագրգռուողներուն։

Կ'ուզուին ձեռքով բուրդէ Թրիքօ հիւսող վարժ գործաւորուհիներ։ Ցեւական գործ, լաւ վճարում։ Շեռուէն եկողներուն տեղւոյն վրայ գործ կը տրուի։ Դիմել Գ. Քէշիշեանի, 5 Rue Jules Verne ամէն օր 9—12, 2—6, Բ. յարկ, Թիւ 15 սենեակը։ Մէթրօ Պէլվիլ, Թրամուէյ 5 եւ 26։

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաքագործ LA GARDEէ
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

Գործ կը փնտռէ Հայ պատուաւոր երիտասարդ մը որ գիտէ Ֆրանսերէն։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մարթային եւ վիներական ախտերու
Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով
ցօդացաւ, Ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրացաւ
թիւն (Rachitisme) եւայլն։
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ՏՕՔԹ. Գ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48 Rue Montmartre (*Բակի մէջ՝ ալ կողմի առաջին դուռ*)
Այս անգամ իր անձնական դարմանատունը հաստատուած
կը խնամէ ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՑԱՒ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐը։
Tél. Central 73-38 Métro: Sentier կամ Hal
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 10—12, 1.30—8։ Բակի եւ տօն օրեր՝ կէսօրէն առաջ 9—12։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
MAISON VARTERESSIAN
1 Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ի Ր Ա Ժ Ա Ռ
*Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համար Ժշկ
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմ*

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 49-

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVIL
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-6
*Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ
ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ
գէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթ. Ն
կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը
2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։*

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Nansen: L'Arménie et le Proche Orient 30 fr. Navarian: Anologie des poètes Arméniens 20, Soleil d'Automne 4, Raffi: Sa vol. 25, J. Minassian: Une Sultane Française 5, Korganoff: La ticipation des Armén. à la Guerre de 1914—1918, 15 fr., F. M Contes, Légendes et Épopée Populaire d'Arménie 30, La Nouveau diction. illustré, édition 1929, 35 fr., Kévorkian: de l cité de l'Etemple 12.50, Noubarian: Diction. de poche France nienne 30, 40, 60, Թէոդիկ՝ Ամէնուն Տարեցոյցը 1929ի 50, Ֆ մեկնաբանուած Ա. հատ. Դ. Գերպ. Թէրգիպաշեան 40, Օրագր ուղեւորութեան յ'Եւրոպա, Սահակ Բ. կաթողիկոսի 20, ինչ Հնդկաստանի եւ Ճավայի մէջ, Հ. երուանդ 7.50, Ն. Պէշիկթա Սիդոնիա 12, կոմիտ. վրդ.ի գեղջուկ երգեր 6 տետր. հատը 15 Սրուանձտեանց գեղջ. երգեր 7 տետր, հատը 15։

Ամերիկայէն նոր եկած Հայերէն եւ արեւելեան երգերու նե ներ, ցանկը ձրի կը ղրկուի։ Հայ պատմական պատկերներ եւ երեւելի անձանց լուսանկարներ 50 սանտիմ։ փոստի գնողին կը պատկանի։ Դիմել՝ Balentz 233 Fbg. St. Martin. Pa

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿԻՆՆԵՐ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵ
*Եթէ կ'ուզէք ամենաշիք գլխարկներ ունենալ ամեն
մար գլիներով և կամ թրանսֆօրմասիօն ընել տալ ձեր գլ
ները, դիմեցէք Փարիզի միակ հայ գլխարկավաճառատուն*

MODES Ա. ՏՐԻԱՆԱ MO
Rue des Pyrénées 246 Tra
Մէթրօ՝ ԿԱՄՊԻԹԱ

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ
Վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը հինամէ ամէն տեսակ հիւանդներ։ *Մասաժ, վանտուզ, փիքիւր, փանսըման* եւայլն։ Վկայեալ աղքատներուն ձրի։
Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e),

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեռ. Passy 72.56
ԿՐ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT), ինչպէս նաեւ ինքնութեան թուղթերու օրինական գործողութիւնները։
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵ
*96 r. Rivoli, Մէթր. Շաթլէ։ Ա
եւ նոր մեթոտով դարմանում ան
եւ կանանց մարթի, արիւնի եւ
հիւանդութեանց (ֆիպրոմ
մոմիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. Ը
ռաթուառ։ Ճղճմահիտ եւ արա
հրդակցութ. ամէն օր 9—12.
Կիրակի 9—12։*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Ցունաստան գտնուող պարագաները Ֆրանսա րելու համար, հարկաւոր ունենալ Ֆրանսական պ կան նախարարութեան տօնագիրը։
Մեր գրասենեակը կը պ դի այդ ձեւակերպութիւն րու հետապնդումով։
Գրեցէք ձեր պարագ րուն Դիմել՝ CABINET JU DIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Gra Salonique, Grèce

Գործ կը փնտռէ *Ֆրանսուհի մը որ գիտէ հայերէն խօսիլ։ Վարժ հա կալ եւ տաքթիլօ։ Կը առ նաեւ Ֆրանսերէնի դասե մադրութեամբ կամ տուն մէջ։ Դիմել՝* Mme. Jeanne 21 Saulnier, Paris.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

7 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 875 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԴԷՊՔԻՆ ՇՈՒՐՋ

Պէյրութի *Լ'Օրիան* Թերթը յունուար 26ի Թիւով կը գրէ.—

Քէտէրեանի խնդրին քննութիւնը բուռն կերպով կը շարունակուի հարցաքննիչ դատաւոր Ֆէրնան Արսէնիոսի կողմէ, որուն կ'աջակցի Դատական ոստիկանութեան պետ Ասատ Պուսկանի։

Մինչեւ հիմա ձերբակալուած են մօտ երեսուն հոգի, որոնց մէկուքը ուսանող։ Այս ուսանողները սակայն ֆրանսական ժշկական համալսարանէն չեն, ինչպէս յայտնած էին մեզ։ Համալսարանի վերատեսուչ Հայր Շանթէօր այս իմաստով շրջում մը ուղղեց քաղաքիս Թերթերուն։

Գալով ուսանողներ Յորէն Քէրքէրեանի եւ Վահան Փաշազեանի, որոնց անունը հաղորդուած էր մամուլին, չեն ձերբակալուած։ Մնաց որ ոճիրը գործուած պահուն, անոնք հալասարանը կը գտնուէին։

Միւս կողմէ Պ. Փափազեան կը հաղորդէ որ ինք ո և է ազականութիւն չունի իր անուանակիցին՝ Էրզրումի (.) նախկին նահանգապետին հետ։*

Արդէն այս սպանութեան առթիւ ա՛յնքան հակասական լուր կը հասնի մեզի, որ անկարելի է հաւաստել ո եւ է բան, առանց նախ եւ յետոյ հերքուելու վտանգին ենթարկուելու, մինչեւ հարցաքննութեան փակուիլը։ Նկատելով որ հարցաքննութիւնը դադնի պիտի կատարուի, դատաւորները բացարձակ գաղտնապահ են լրագրներուն հանդէպ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ ԽԱՂԱՂ ԵՒ ԽԻՍՏ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՄԱՐԴԵՐ ԵՆ»

«Օրիան» նոյն Թիւին մէջ կը գրէ նաեւ հետեւեալը.—

Մեզ կողմէ ստացած ենք բազմաթիւ Թղթակցութիւններ, որոնց պիտի անդրադառնանք։ Այդ գրութեանց հեղինակները, որոնք լրջօրէն լաւատեղեակ կ'երեւան, կը հիասթափուին՝ նկատելով որ ոստիկանութիւնն ու հարցաքննիչ դատաւորը սխալ ուղղութեամբ մէջ ինկած են՝ զանգուածային կերպով ձերբակալելով «ԽԱՂ ԵՒ ԽԻՍՏ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՄԱՐԴԻԿ», որոնք բացարձակապէս ո՛չ մէկ կապ ունին ուսուցիչ Քէտէրեանի սպանիչներուն հետ։

Մեր Թղթակիցներէն մէկուն ըսածին նայելով, «ուսուցիչ Քէտէրեանը, կատաղի բոլշեւիկ, եւ որ արդէն երկար ամիսներ անցուցած է Րուատի մէջ, խիստ հաւանաբար սպաննուած է նպակեան կուսակցութեան իր ընկերներէն մէկուն կողմէ, որ ուզած է վերջ դնել Քէտէրեանի մղած համայնավարական գարեի պրոպագանդին այն դպրոցին մէջ, ուր կ'աշխատէր»։

∴ *Օրիան* կը գրէ նոյնպէս.—

Զօրեքշաբթիի մեր Թիւով հրատարակեցինք յայտարարութիւնը հայ-կաթոլիկ հասարակութեան երեւելիներէն մէկուն, որ կը խնդրէր մեզմէ դիտել տալ Թէ «Հայ-կաթոլիկները այս երկրին մէջ երբեք քաղաքականութեամբ չեն զբաղիր»։ Այ ուղղափառ երեւելի մը այս յայտարարութեան իբրեւ պատասխան կը հաղորդէ մեզ Թէ ներկայիս բանտարկուած դաշակցականներէն մէկը հայ-կաթոլիկ յարանուանութեան կը պատկանի։

ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

«*Տէյլի Մէյլ*»ի մասնաւոր Թղթակիցը սպանիական սահմանէն կը հեռագրէ Թէ կացութիւնը շատ ծանր եւ լուրջ է ամբողջ Սպանիոյ մէջ։ Դիկտատոր Փրիմօ տը Րիվէրա տակաւին կացութեան տէրն է, սակայն ամենափոքր սխալ մը կրնայ մեծ հետեւանքներ ունենալ։

Բանակը հակառակ է կարգապահական այն խիստ պատիժներուն, զորս դիկտատորը ձեռք առաւ վալէնցիայի զինուորական բարձրաստիճան սպաներուն դէմ։ Փրիմօ տը Րիվէրա իշխանութեան գլուխ անցաւ զինուորական յեղափոխութեամբ եւ, սակայն ներելի չէ որ այժմ խիստ գտնուի զինուորականներու հանդէպ։ Բազմաթիւ զինուորներ եւ սպաներ դժգոհ են եւ կը մտածեն իրենց տուները դառնալ։ «Ջօր. Փրիմօ տը Րիվէրա, կ'ըսեն, բարիք բրաւ, սակայն հիմա ժամանակ է որ աշուի՝ եթէ չուզեր որ այդ բարիքը չարիքի փոխուի»։

Կ'ըսուի Թէ զօրավարին Թշնամիները կ'աւելնան եւ իր կուսակիցները հետզհետէ կը հեռանան իրմէ։ Ընդդիմադիրներն են մանաւանդ Թղնաւօթաձիգները, նաւային սպաներն ու զինուորները, պահպանողական պետական մարդիկը, քաղաքային ահակազօրքը, ինչպէս նաեւ ազատական եւ ձախ քաղաքական կուսակցութիւնները։

Բանակի դժգոհութիւնը ծայր տուաւ այն ատեն, երբ դիկտատորը չնշեց զինուորական խորհուրդները, որոնք կ'որոշէին սպաներու աստիճանի բարձրացումը։

«*Տէյլի Մէյլ*»ի Թղթակիցը կ'աւելցնէ Թէ բանակը կը մնայ մոգուած արքայական եւ ո եւ է փորձ չպիտի ընէ Փրիմօ Րիվէրայի դէմ, որքան ատեն որ այս վերջինը վայելէ Թագաւորին վստահութիւնը։

«*Տէյլի Թելէկրաֆ*»ի Թղթակիցը եւս հաստատելէ յետոյ ցուցութեան ծանրութիւնը, կ'ըսէ Թէ արիւն Թափուած է արդէն զոհեր կան։ Դժգոհութիւնը բանակէն անցած է նաեւ նաւատորմին մէջ։

Ա. Փղանիստանի դէպքերը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.—

Էմիր Հապիպուլլահ Աֆղանիստանի գահէն հրաժարեցաւ ի նպաստ Ալի Ահմէտ Խանի։ Այս վերջինին ներկայացուցիչները կը սպասուին Քապուլի մէջ, ուր պիտի կազմակերպեն մայրաքաղաքին պաշտպանութիւնը։

Հիւսիսի նահանգները հակառակ են Ալի Ահմէտ Խանի։

Մոսկուայի աֆղանական դեսպան Ղուլամ Նապի խան խորհրդային կառավարութեան ներկայացուցած է պաշտօնական ծանուցագիր մը, որով կը յայտնէ Թէ Ամանուլլահ Թագաւոր ետ առած է իր հրաժարականը եւ Քանտահար փոխադրած իր մայրաքաղաքը։

Պաշտօնաթերթ «Իզվեստիա» այս ծանուցագրին պատճէնը հրատարակելով, կ'ազդարարէ Ամանուլլահ Թագաւորին աջակցիլ հսկել մեքենայութեանց վրայ անգլահնդիկ սպայակոյտին «որ կը փորձէ բոնի փոփոխութիւն մը հնդկաստանի սահմանագլուխին»։ Թերթը կ'աւելցնէ որ անգլիացի սպաներ արդէն իսկ հնդիկ ցեղախումբերը մղած են անցնիլ սահմանագլուխը և գրաւել աֆղանական հողամասէն կտոր մը, մէջն ըլլալով Աֆմար քաղաքը։

∴ Ջիհնը փակած է Լիթապանտի կիրճը եւ կ'արգիլէ բանակցութիւնները Անգլիոյ եւ Ալի Ահմէտ խանի միջեւ՝ օտարահպատակները պարպելու ժամին։

Պէչէի Սաֆա ապաւինուած?

«*Տէյլի Էքսփրէս*»ի Քարաշիի Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ զրոյցի մը համաձայն, Պէչէի Սաքա սպաննուած է։ Կարելի չէ եղած հաստատել այս լուրը։ Աֆղաններու կրօնապետ Սահիպգատէ Սէյիտ Ահմէտ յայտարարած է Թէ Պէչէի Սաքա «քեաֆիր» է, այսինքն օրէնքէ դուրս եւ հրաւիրած է ժողովուրդը ապստամբիլ անոր դէմ։ Ապստամբապետը կ'ամբաստանէ Թէ անմեղ մարդեր սպաննել տուած է, կողոպուտ րրած եւ իսլամութեան հակառակ շարժած է։

Կրօնապետը վերջացնելով կ'ըսէ.

«Ո՛վ որ յաջողի սպաննել Պէչէի Սաքան, «Ղազի» պիտի նկատուի. ո՛վ որ սպաննուի իր մահափորձի ընթացքին, «շէհիտ» պիտի ըլլայ։»

Կ'ըսուի Թէ Ամանուլլահ փոխառութեան մը ձեռնարկած է՝ գահը վերստին ձեռք ձգելու համար։

ՁԻՒՆ-ՁՄԵՌ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Աթէնք, 5 փետրուար.— Սէնփլոնի ճեպընթացը որ քանի մը օրէ ի վեր չէր մեկնած Աթէնքէն, այս առաւօտ կազմուելով ճամբայ ելաւ դէպի Եւրոպա։ Սակայն կէսօրին ստիպուեցաւ վերադառնալ Աթէնքի կայարանը, որովհետեւ Թէբէսի մօտ ձիւնը քանի մը քիլոմեդր երկարութեան վրայ ծածկած ըլլալով երկաթուղագիծը, արգելք եղած է կառախումբի յառաջանալուն։ Երկրորդ կառախումբը, որ պիտի մեկնէր իրիկունը, նոյնպէս չկրցաւ ճամբայ ելլել, այնպէս որ Աթէնք-Սելանիկ-Եւրոպա երթեւեկը կանգ առած է։

Միւս կողմէ՝ Եւրոպայէն եկող Սէնփլոնի ճեպընթացը Ողիմպոսի շրջանին մէջ ձիւնով պաշարուած է։ Աթէնքէն Եւրոպա երթալիք միակ միջոցն է Պիրէոնէն Պրինտիզի՝ ծովու ճամբան. փոթորիկին պատճառաւ այդ ճամբան ալ վտանգաւոր է։

∴ «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Կուրցնող ձիւնամրրիկը կը շարունակէ։ Երկաթուղիի եւ հանրակառքի երթեւեկը բոլորովին դադրած է։ Բոլոր գործաւայրերը փակուեցան։ Անգլիացի Ցերան Մասոններու Օթեակին կողմէ սարքուած պարահանդէսը տեղի ունեցաւ եւ հակառակ բոլոր դժուարութեանց, մօտ 100 հոգի ներկայ գտնուեցան։ Ոմանք բարեբախտութիւնն ունեցան ինքնաշարժ գտնելու՝ մէկ մղոնի համար վճարելով 10 շիլին, ուրիշներ 3-4 ոսնաչափ բարձրութեամբ ձիւնի մէջէն քալեցին։

Շոգենաւ մը ընկղմեցաւ Միտիլլիի մօտ։

Պէյրութ, 5 փետրուար.— Սաստիկ փոթորիկ կը տիրէ Լիբանանի մէջ։ Ծովեզերեայ մեծ պողոտան որ Պաղեստինը կը միացնէ Հալէպի, աւերուեցաւ երկու տեղ՝ Պէյրութի հիւսիսը եւ հարաւը։

Ծովը ալեկոծ է։ Կորուստները կարեւոր են։

∴ Ֆրանսայի գանազան գաւառներէն առնուած լուրերու համաձայն, օրերէ ի վեր սաստիկ ցուրտ կ'ընէ՝ մեծ վնասներու ենթարկելով ցանքերը։

Նոյնպէս Գերմանիայէն, Աւստրիայէն, Իտալիայէն, Եուկոսլաւիայէն եւ պալքանեան շրջաններէ հասած լուրերը շատ գէշ կը նկարագրեն ցուրտին պատճառաւ առաջ եկած կացութիւնը։

Ո՞ւր կը գտնուի Տրոցկի

Ռուսիոյ նախկին դիկտատորին մասին հակասական լուրերը կը շարունակուին։

«Պերլիներ Պէօրսըն Քուրիըր» Թերթին համաձայն, Պերլինի խորհրդային դեսպանը դիմում կատարած է Գերմանիոյ արտաքին նախարարութեան, որպէս զի անցագիր եւ Գերմանիոյ մէջ բնակութեան արտօնագիր շնորհէ Տրոցկիի, որ տակաւին խորհրդային միութեան սահմաններուն մէջ կը գտնուի։ Ռուս դեսպանը անմիջական պատասխան չէ ստացած, քանի որ խնդիրը պիտի քննուի նախարարական խորհուրդին կողմէ։

Գերմանիա որոշ վերապահութիւն ունի այս խնդրին մասին, որովհետեւ գերման կառավարական շրջանակները կը վախնան որ Տրոցկի Գերմանիոյ մէջ իր շուրջ պիտի համախմբէ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱԶԴ

երէկ ժամը 10 էն մինչեւ 15 ելեկտրական իոսանքը դադրած ըլլալով փարիզի շրջանին մէջ, *Յառաջի* այսօրուան Թիւը ուշ տպուեցաւ։

ՄԱՄՈՒԼ

«ԴԱԻԱՃԱՆ»ՆԵՐԸ ԴՈՒԻՄ

Մարտինի երեսփոխան եւ գրագէտ Եագուպ Դատրի պէյ կը գրէ «Միլլիյէթ»ի մէջ (31 յունուար).

«Պոլիսը դեռ կը շարունակէ մնալ *քափիթիւլասիոն*ներու շրջանի եւ Ջինադադարի օրերու Պոլիսը։ Ասոր նշաններէն մէկը տուաւ Թաթաւլան։

Կը տեսնենք որ «իանըայինսպասարկութիւն» կոչուած բառերը, որոնք քաղաքին մայր երակներն են, շատ իեռու են մեր ազգային փափաքներուն յարմարելէ։ Որովհետեւ, ասոնց գլուխը կը գտնուին այնպիսի անձեր, որոնք իոս մտած են Թշնամի բանակներուն հետ, եւ երկար տարիներ իոս աշխատած են իամաձայն Թշնամիներու քաղաքականութեան, եւ անոնցմէ գտուածներուն։

Օրինա՞կ կ'ուզէք. ահա շեռաձայնի ընկերութեան տնօրէնը, որ գրաւման շրջանին երբ պաշտօնի անցաւ, առաջին գործը եղաւ Թուրք կառավարութիւնը եւ ազգը անարգել այդ տարուան բաժանորդներու տետրակին մէջ։

Ահա Շանրակառքի ընկերութեան տնօրէնը որ գրաւման շրջանին պարտականութիւն սեպեց իրեն արձակել բոլոր Թուրք պաշտօնեաները եւ անոնց տեղ ցոյներ ու Հայեր առնել։ Ամէն դըժուարութեան ատեն, անգլ. ոստիկանութեան դիմեց։ Անոր գործիք դարձած պաշտօնեայ մը կար, որ յետոյ փախաւ եւ այժմ գլխիկոր կը Թափառի արտասահմանի մէջ։ Մինչդեռ անոր իյամայող մարդը այսօր նորէն նոյն ընկերութեան տնօրէննէ նորէն նոյն զգուանքով լեցուած է Թուրքերուն դէմ։

Այստեղի պետութիւնները փոխեցին իրենց իին բոլոր պաշտօնեաները, որովհետեւ այս կը պահանջէր փափկանկատութիւնը։ Մինչդեռ ընկերութեանց վարիչներէն ոչ մէկը փոխուեցաւ։ Թուրք հանրային կարծիքին անունով կը հարցնեմ.— Դրաւման շրջանին, այս տնօրէնները նուա՞զ լրբութիւն գործեցին զինուորական եւ քաղաքական պաշտօնեաներէն։

Ոչ, երիտասարդ Թուրքիան չի կրնար հանդուրժել օտարականի մը, որ օսմ. կառավարութեան շրջանին գործած է իոս։ Մանաւանդ ջուրի, իեռաձայնի, հանրակառքի, ելեկտրականութեան եւ նման ընկերութեանց տնօրէններուն փոխուիլը անիրաժեշտութիւն դարձած է, որովհետեւ այլեւս վստահութիւն չունինք իրենց։

Վաղը, Աստուած չընէ, եթէ նորէն աղէտ մը անցնի քաղաքին վրայէն, շեռաձայնի ընկերութիւնը շատ լաւ կրնայ կըտրել ոստիկանատուններու մէջեւ գտնուող Թելերը. ելեկտրական ընկերութիւնը կրնայ մութի մէջ Թողուլ մեզ, հանրակառքը կըրնայ դադրիլ, ջուրի ընկերութիւնը ջուր չտալ։ Մէկ խօսքով ամէն մէկը կրնայ հանրային կեանքը ջլատել։

Չմոռնանք որ պալքանեան շրջանին, օտար փոխադրական ընկերութիւնները վերժեցին փոխադրել մեր վիրաւորները։»

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բէովտիոյ մէջ մենք երջանիկ ենք։ «կապիտալիսմ» ու «պրոլետարիատ» մեզի անծանօթ են։ Քաղաքական նրբութիւններէն ալ բան մը չենք հասկնար.

Միա՛ն...։

***

Ահա՛։

«Monde» անունով շաբաթաթերթ մը կայ,— զոր իր տնօրէնով մէկտեղ «Clarté» ձախակողմեան խմբակը կը նկատէ «ձերմակածնունդներով համայնավար»։ Ուրեմն, Monde,— որուն երկու հայ աշխատակից յայտարարուած եսայեանն ու ց. ջաւէնը դեռ չեն յաջողած տող մը տեղաւորել,— վերջին Թիւին մէջ հրատարակեց երկու նամակներ, Լէնինէ կորքիի ուղղուած։ երկրորդին մէջ Լէնին բացայայտօրէն դէմ է բազարօֆի, բոկտանօֆի, եուչկէվիչի եւ... Լունաչարսկիի՝ որուն քարոզած «կրօնական անաստուածութիւնը . . . եւայլն» ծաղրելի եւ մարքսիստութենէ փարսախներով հեռու կը գտնէ։ Տեսա՞ծ էք Լունաչարսկին, երբ գլխարկը կը հանէ,— տեսէք իր նկարը, — զայն կը նմանցնէք մոնթէնեի կամ Ռապլէի եւ կամ Ջուրպարանի նկարած վանականներուն։ (*Սուտ վանական մը որ վանքին հաւերը պիտի ուտէր*)։

Երկրորդ իակասութիւն։ Բուխարին՝ իամայնավարութեան Սուրբ Պետրոսը, պաշտօնանկ է եղած։ ինչպէս Տրոցկի, Ռադէկ, Զինովիեւ, կամէնեւ, րակովսկի...

Ուրեմն ասոնք ամէնքն ալ *կրնան սխալիլ*, պապական անսխալականութիւն չունին...։

***

Երրորդ իակասութիւն։ Նոյն կորքիի իետեւեալ խօսքը կարդացի,— մէջ բերուած Ֆրանս. ամսաթերթի մը մէջ, ու քաղուած «*Նովայա Ժիզն*»ի 1918 յուն. 26ի Թիւէն։ Քիչ մը իեռու է, բայց իոգ չէ։

— «*Յեղափոխութիւնը պիտի մաշի ու կորսուի, եթէ պրոլետարիատը ինքզինքը ենթարկէ կոմիսարներու մոլեռանդ պահանջկոտութեան, ու օրէ օր չայնցնէ խրաժատը իր եւ դեմոկրատիայի միջեւ։*»

***

Վերջին իակասութիւն։ Թէնորներու այս պաշտօնագրկութիւնները ի՞նչու չեն պարտադրուիր նաեւ փարիզին։

Օրինակ՝ տիկին Զապէլ եսայեանի...

— եղբայր, Մշակոյթի տօնին գիշերը, երբ սեղանի առջեւը նստաւ, կարծեցի որ կարմիր քառակուսիներով Թաշկինակ մը պիտի բանայ, ու չոր բակլաներով... ոսկորներով... խաղալով ... Մշակոյթին ապագան պիտի գուշակէ։ Թէնոր մը չէ, այլ իարբուխէ վարակուած choriste մը։

Ի սէր *էսթէթիքի*, Թող վերջ մը տրուի այս իակասութեան։

Եդ. ԲԷՈՎՏԱՑԻ

ՍՏ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Ուսուցիչ Պ. Ստեփան Կուրտիկեանի յոբելեանական հանդէսը, որ յետաձգուած էր, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 12ին Պոլսոյ Թօքաթլեան պանդոկին մէջ։

Յոբելեանական յանձնաժողովը որոշած է կենսագրական գրքոյկ մը հրատարակել այս առթիւ։ Այդ չանք պիտի Թափուի արժանի ուժգնութիւնը ընծայելու համար յոբելեարին։

"ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ,,ՈՒ ԴԱՍԸ

Պատերազմի հարուստները հինգան եւ եթէ բոլորովին չեն մոռցուած, բայց արդէն, յաջողած են յարգանքի լուսաթիւն պարտադրել, մտնելով այն դասակարգին մէջ, ուր առաքինութիւնը կը չափուի՝ ըստ հնչուն գումարի մեծութեան։

Թենարտիէի այս խղճազուրկ հետեւորդները հանճարն՝ ու բախտ ունեցան անպատիժ, պատուով ու նոյնիսկ պատուանշաններով դուրս գալու ամէնէն ցած շահատակութիւններէն։

Սուգի եւ խուճապի այդ օրերուն, կը բաւէր օրուէ խղճմտանքէ դուրկ ըլլալ եւ ունենալ բորենիի ախորժակ, ոսկի հաւաքելու համար այն ճամբաներէն, ուր արիւն եւ արցունք կը թափէր։

Եւ երբ հնչեց հաշուեպահանջի ժամը, անոնք գիտցան խուսհեւաբար լուծել ու մանաւանդ լուծենել։

Եւ հիմա, հանգիստ ու ապահով. յաղթականի հպարտ քմծիծաղներ կ'ուղղեն անոնց որ ուշ մնացին,— նոր ջուրերու որսորդներուն, անոնց որ ոսկի հաւուն եւ աւելն՝ իրենց խելագար վազքին մէջ, յանկարծ կ'իյնան օրէնքի ցանցին տակ։

Անցեալ տարի, Ուշէթ մըն էր, կամ «Աղուէսներու» եւ «Խոզերու»ու ընկերութիւններ։

Այս տարի քլոգ մըն է, նախկին նախարար, ծերակուտական, վէրսայլի ստորագիրներէն, որ գերեզմանին մազ մնացած՝ կուգայ իր տուրքը վճարել վայելքներու կոպիտ կատօին։

Կամ տիկին Հանօ մը՝ իր խայտաբղետ շքախումբով. ամէն դասէ մարդեր, ազնուականներ, թերթի տնօրէններ ու մտաւորականներ, մինչեւ սա ժորժ Ընքթիլը, որ ժամանակակից ապականութիւնը խարազանելու իր անսպառ եռանդով, քիչ մնաց արժանանար Նոր Փրկիչի փառապսակին։

Եւ ահա Լէոն Փոլիէն, համալսարանի ուսուցիչ, խելօք ու ժտացի մարդ, որ մէկ ումպով 80 միլիոն կուլ կուտայ ի հաշիւ կառավարութեան եւ կը ստիպէ իր խեղճ աշակերտները, որ բառրաններու մէջ հարցական մը դնեն «պարկեշտութիւն» բառին քով։

Ու դրամատէր փաքմանէն, գիրար վիրաւորող բժշկուհիներէն յետոյ, կան նաեւ բժիշկները, ապահովագրական ընկերութեանց սարսափները, որոնցմէ 15 հոգի ցարդ ձերբակալուած են։

Եւ եթէ պէտք է հաւատալ նախարարի մը խօսքին, դեռ ծայրն ենք գայթակղութեան լուծին։

Ընդին, Գերմանիոյ մէջ՝ անցեալ տարի Շթիննէսի գաւակն էր որ կ'ապշեցնէր աշխարհը։

Այս տարի դրամատուն մըն է որ 18 մէլիոն կը շորթէ հրապարակէն։

Սպանիոյ մէջ, կը վխտան նման դէպքեր։

Իսկ Իտալիոյ մէջ, սակարանի շահադէտներու խմբովին ձերբակալման է որ կը ձեռնարկեն։

Ասոնք սակայն, երեւոյթին այն մասերն էին, որոնք իրենց խոշորութեամբ կը պոռթկան երկրին սահմաններէն դուրս ու կը գառնան միջազգային հետաքրքրութեան առարկայ։

Կան եւ փոքրերը որոնց սխրագործութիւնները իրարու կը յաջորդեն շարժանակարի արագութեամբ. բայց, տեղական սահմանափակ նշանակութիւն ունին. կը գրաւեն թերթերու որեւէ մէկ անկիւնը եւ իբր լուր՝ արտածելի չեն...։

Դրամախտի այս վերջին հերոսներու գործունէութեան դաշտը նեղ է։ Բայց շատ աւելի մեծ է անոնց թիւը։ Աղքատ երեւակայութեամբ մը օժտուած, բայց գերի՝ արագ հարստացման ըղձանքին, հազիւ թէ կարճ պահ մը կը գտնեն խանգավառուելու յաջողո թեան յոյսերով։ Օրէնքը որ բոլորովին կոյր չէ, բանտի խցիկ մը կը բանայ անոնց ոսկի երազներուն առջեւ։

Բայց, արագ հարստացման ախտը կը շարունակէ դարձեալ եւ անընդհատ վարակել ուրիշները։

Եւ հիմա որ գրեթէ ամէն գեղձարար կամ ոճրագործ քիչ մը կը ճանչնան օրէնքին իրենց վերաբերեալ մասը գոնէ, հանրութիւնը իրաւունք կ'ունենայ վրդովելու, կասկածով նայելու կրօնքներու եւ բարոյականներու ուժին, նաեւ անոնց զանազան պաշտպաններուն։

Բոլորովին անտեղի չէ սակայն այդ վրդովումը։ Փողովուրդը ողջմտութիւն մը ունի որ չի խաբեր։ Ան կը տեսնէ թէ գեղծում, խարդախութիւն ու խաբէութիւն օրէնքին մէջ մտած են ու հոն կը մնան միջնադարեան պարզամիտ մարդու ըմբռնումով, այլեւս հասարակ արարքներ չեն։ Կրթութեան 20րդ գարուն մէջ, չի բաւեր թոյլ ու վատ նկարագիր ունենալ գեղծելու, խարդախելու եւ խաբելու համար։ Նոր օրերուն գեղծումին տակ՝ երմտագիտութիւն կայ, խարդախութեան տակ՝ քիմիագիտութիւն, խաբէութեան տակ՝ օրէնսգիտութիւն, համալսարանական վկայականներ, երկար ու յամառ ուսումներու դիւնքը, տաղանդ, հմտութիւն եւ հնարամտութիւն։

Ոճիրը այլեւս բնազդական, հում կոպտութեան արդարացումը չունի։ Նրբացած է, գիտականացած, թուաբանական հարուածի շրջան մը ստեղծելու չափ։ Ազազակութիւնը իջած է լեռնէրէն վար ու տեղաւորուած՝ մեծ քաղքներու ամէնէն ուրախ թաղերուն մէջ։ Ոտքի դանդաղութեամբ կամ ձիու վազքով չէ որ կը շարժի այլեւս։ Ան՝ եթէ ոչ օդանաւով, առնուազն ինքնաշարժ հեծանիւով ու կառքով։ Ու միայն դանկնով կամ ազմկարար ատրճանակով չէ որ կը գործէ։ Գիտութիւնը անոր տրամադրութեան տակ դրած է րիլղոցներու ճոխ զանազանութիւն մը։

Այս երեւոյթին հանդէպ, ժողովուրդին վրդովումը կը սաստկանայ նաեւ անով, որ ոճրագործը այլեւս, բացառաբար տգէտ, անտաշ ու նախնական արարած մըն է։ Ընդհանրապէս, միջակի մօտ կըրթութեան տէր անձեր են, որոնց արարքները՝ թերթերու «զանազանք»ի բաժնէն դուրս չեն ելլեր։ Բայց իրենց թիւով եւ այլազանութեամբ երբ կուգան բարդուիլ մատնանշելի...շրջանակներէ բխած գայթակղութեանց վրայ, կը գառնան բացառաբար ուշագրաւ, իբրեւ նոր օրերու ընկերային երեւոյթ։

Վիճակագրութեան դիմելու պէտք պէտք չկայ։ Ընդհանուր տպաւորութիւնը կը բաւէ հաստատելու թէ՝ յետպատերազմեան շրջանը ամէն օր կ'արձանագրէ բարքերու անկման եւ բարոյականի ապականութեան փաստեր։

Պատճա՞ռը։

Ան պոլիտիկոսը կը մեղադրէ

«ՅԱՌԱՋ» ԹԵՐԹԸ

(4)

ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀ

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

(1915—16թ աքսորի շրջանէն)

Ա. Գ Ա Ր Ե Գ Ի Ն Ե Ա Ն Ց

Թոփճեան.— Ուրկէ բան գիտէր։

Յ. Բաբիկեան.— Ան՝ բան...մարդուն սիրտն ու հոգին ալ չեն ...մարդ չի՛ մնար։

Թոփճեան.— Չաստիճան նեղութիւններու. մարտիրոսութեան տակ ալ չի փշրիր եւ չի մարիր։

Գոգ.— Ազգասիրութիւնը նոյնիսկ ամենէն տգէտ մարդուն մէջ կ՚արթնցնէ ինքնապաշտպանութեան բնազդ։ Ազգասիրութիւնը ոչ միայն ամենէն տգէտ մարդուն, այլ նոյնիսկ անասունին մէջ կ՚արթնցնէ ինքնապաշտպանութեան բնազդ։

Յ. Բաբիկեան.— Ան ալ ամենէն նուր կերպով։ Ան ալ ամենէն խոստումնալից կերպով։

Գոգ.— Ես և Նատալի։

Յ. Բաբիկեան.— Ասկէ տասնհինգ տարի առաջ, ի՞նչ կ՚ըսէր մարդ։ Հիմա՝ ի՞նչ կ՚ըսեն։ Ես ... Հիմա ալ կ՚ըսեն, իրենց տեսակը։

Գոգ.— Հայ ազգ, տակաւին չէ՛ ...

Թոփճեան.— Ո՛չ, ո՛չ... բան չկայ։

Գոգ.— Ո՛չ, ոչ մէկ բան ալ ան պահէն։

Թոփճեան.— Ես արդէն փոխած եմ։ Ինչո՞ւ ան ալ չփոխուի։(Հուսալ)։

Բաբիկեան.— Տնտեսը, շաքէ՛։ ասկէ՛ն ալ ընդունիր։ Ինչո՞ւ ան ալ չփոխուի։ Ես ալ փոխած եմ։ Ես ալ նոյն բանը կ՚ըսեմ։ Ես ալ նոյն բանը կ՚ընեմ։ Ես ալ նոյն բանը կ՚ըսեմ։ Ես ալ նոյն բանը կ՚ընեմ։

*Գոգ.— Ես ալ։

Թոփճեան.— Ես ալ։

Բաբիկեան.— Ես ալ։

հակաստալինեան ընդդիմադիրները եւ խորհրդային ներկայ կառավարութեան դէմ գրգռութեան կեդրոն մը պիտի ստեղծէ՝ միջադէպերու պատճառ դառնալով Պերլինի եւ Մոսկուայի միջեւ։

∴ Մոսկուայէն հասած վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ Տրոցկի փետրուար 5ին Մոսկուա հասած է՝ վակոն-սալոնով, ամբողջ ընտանիքին հետ միասին։ Նախկին պատերազմական գործավարը հաստատուած է Մոսկուայի արուարձանը, ուր պիտի մնայ մինչեւ արտասահման մեկնիլը։

Կը հաստատուի թէ Տրոցկի նախ Թուրքիա պիտի երթայ եւ քանի մը ամիս հոն հանգստանալէ յետոյ Պերլինի մէկ արուարձանը պիտի հաստատուի վերջնականապէս։

Փոխ արձակուրդը Թուրքիոյ մեծաշնորհ

Պոլսոյ Քաղաքապետութեան մէջ ուսումնասիրութիւն մը կը կատարուի փոքր արհեստները միայն Թուրքերու մենաշնորհը ընելու կարելիութեան մասին։

Նկատի առնուած է որ ուրիշ երկիրներու մէջ, նպարավաճառութիւնը, մսավաճառութիւնը, փոապանութիւնն ու անոնց նման փոքր արհեստներ որոնք հանրութեան առողջութեան եւ կենսական պիտոյքներուն հետ կապ ունին, տեղական հպատակներուն միայն վերապահուած են։

Այս մասին յիշատակագիր մը պիտի տրուի Ներքին գործավարութեան, եւ կարելիութեան պարագային, Թուրքիոյ մէջ բոլոր նպարավաճառները, փոապանները, սափրիչները, մսավաճառներն ու ճաշարանատէրերը թրքահպատակներ միայն պիտի ըլլան։

Այս առթիւ Լոզանի դաշնագիրը կը քննուի օրինական տրամադրութիւնները նկատի առնելու համար։

Խռովութիւններ Պոմպէյի մէջ

Գրեցինք թէ Պոմպէյի մէջ փաթաններուն դէմ բուռն գայթոյթ առաջ եկած է՝ մանուկներու առեւանգման առասպելի մը հետեւանքով։

Նոր հեռագիրներու նայելով, կացութիւնը աւելի եւս ծանրացած է։ Բոլոր գործարանները պարպուած են եւ հազարաւոր բանուորներ՝ գաւազաններով զինուած, փողոցներու մէջ կը շրջին՝ «յաղթանա՛կ կարմիր դրօշին» պոռալով։

Բանթողները կազմակերպեցին կամաւորներու մարմին մը՝ բանուորական շահերը պաշտպանելու համար և քանիցս կռուի բռնուեցան փաթաններու հետ, այս վերջիններէն 5 հոգի սպանելով։ Առաւօտուն 500 փաթաններ ներկայացան ոստիկանական պահականոցը։ Մինչ ոստիկանապետը անոնց գանգատները կը լսէր, մաս մը փաթաններ խումբէն զատուելով յարձակեցան կառքի մը վրայ, որուն մէջ նստած էին հնդիկ վաճառական մը եւ սպասաւորը, որոնց երկուքն ալ խոշտանգեցին։

Քիչ վերջ, փաթաններու ուրիշ խումբ մը յարձակեցաւ անգլէն ոստիկաններու վրայ։ Անգլիացի գաղտնի ոստիկան Փրիսթլի խոշոր քարի հարուած մը ստացաւ դէմքին ու քիչ վերջ մեռաւ հիւանդանոցին մէջ. սպաննուեցաւ նաեւ հնդիկ ոստիկան մը։

Մինչեւ հիմա մեռնողներու թիւն է 18, իսկ վիրաւորներունը՝ 114։

Ձինուորական եւ ոստիկանական պահակներ կը շրջին փողոցներուն մէջ։

Կացութիւնը շատ լարուած է։

Գերմանիոյ նախարարական տագնապը

Գերմանիոյ ընկերվարական վարչապետ Հէրման Միւլլերը բուռն գործունէութեան մէջ է՝ պաշտօնական միացեալ մեծ դահլիճ մը կազմելու համար։ Փրուսիոյ կառավարութիւնը եւս նոյն նպատակը կը հետապնդէ։ Այս առթիւ կը վախցուի թէ նախաբարական տագնապ առաջ գայ։

Կեդրոնի կուսակցութիւնը, որ երեք աթոռ կ'ուզէր դահլիճին մէջ, յաւակնութիւնները գեղչած է եւ այժմ միայն երկու աթոռ կը պահանջէ՝ սակայն վերջնագիրի ձեւով։ Իրենց ուզած նախարարութիւններն են՝ Դատականն ու Գրաւուած հողամասերունը, որոնք պիտի տրուին Պէլի եւ Տօքթ. Վիրթի։ Եթէ վարչապետ Միւլլերը չընդունի այս պահանջը, կաթոլիկ խմբակը պիտի քաշուի դահլիճէն եւ Միւլլերը այլեւս մեծամասնութիւն չպիտի ունենայ։ Ժողովրդային խմբակը քննելով կեդրոնի կուսակցութեան այս պահանջը՝ հակառակեցաւ ատոր, եւ սակայն կեդրոնականները կը պնդեն իրենց վերջնագրին վրայ։

Վատառութեան հարց՝ Մարթիի համար

Ինչպէս գրեցինք, համաձնաւոր երեսփոխան Մարսէլ Բաշէն խորհրդարանէն պիտի պահանջէ վաւերացնել Անտրէ Մարթիի ընտրութիւնը եւ ազատ արձակել զայն։ Օրինական ոեւէ արգելք չկայ Մարթիի ընտրութեան համար, քանի որ Սեւ ծովու ֆրանսական նաւատորմին նախկին ապստամբ սպան բանտարկութեան դատապարտուած է քաղաքական յանցանքներու համար։

Խորհրդարանը իրաւասութիւն ունի վճռելու որ Մարթի բանտէն արձակուի երեսփ. ժողովի նստաշրջանի ընթացքին՝ կարենալու համար կատարել իր ներկայացուցչական պաշտօնը։ Խորհրդարանի արձակուրդէն յետոյ Մարթի դարձեալ բանտ կը դրուի։

Նախարարական Խորհուրդը իր երէկի նիստին մէջ զբաղեցաւ այս խնդրով եւ որոշեց հակառակիլ Մարթիի արձակման։ Հակառակ պարագային, վստահութեան խնդիր պիտի յարուցանէ այսօրուան ժողովին մէջ։

Անցեալ տարի եւս նոյն պատմութիւնը կրկնուած էր քանի մը բանտարկեալ համախոհ երեսփոխաններ արձակելու համար։ Փուանքարէ յաջողեցաւ այն ատեն բանտին մէջ պահել գանոնք, շահելով երեսփ. ժողովի մեծամասնութեան քուէն։

Տր Վալէրա ձերբակալուած

Իրլանտացի նշանաւոր հանրապետական տր Վալէրան ձերբակալուեցաւ առջի իրիկուն՝ Կորակվուտի ոստիկանութեան կողմէ՝ Ըլսթըրի սահմանագլուխին վրայ եւ հսկողութեան տակ Պէլֆասթի բանտ տարուեցաւ։ Հիւսիսային Իրլանտայի կառավարութեան հրամանագրով տր Վալէրայի արգիլուած է այդ սահմանը անցնիլ։ Տր Վալէրա Տրոլլինէն կ'երթար Պէլֆասթ, ուր ներկայ պիտի գտնուէր հրապարակային ժողովի մը։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի ընկերներն ու ընկերուհիները՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տ'Իթալի» քաֆէ Օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը։

Օրակարգ.— Ջեկոյց պատգամաւորի եւ ընտրութիւն Շրջ. Կոմիտէի։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ
"ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ,,
ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՅՈՐԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՀԵՍՏԸ

Կը գտնուի Պալենց գրավաճառատունը, 233 Fbg. St. Martin, Փարիզ (10e).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
"ԱՆԶՐԵԻ"Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 Ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէ) 25 Ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Էմիլ Զօլայի սրահին մէջ։

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻի ՄԷՋ Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փոն տը Շէրիւիի կոմիտէին այս կիր. ժամը 2ին Ռէվէյի Յուն. «Թոլիյանօ» սրահը։

Մասնակցութեամբ վալանսի եւ Լիոնի լաւագոյն ուժերու
կր ներկայացուի՝ *Մ. Մարուխեանի* ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ
ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԱԶԴ.— Մարտ 2ին Մարսէյլի մէջ Տրամաթիք Մտուտիայի ժամնակցութեամբ կը բեմադրուի Ռաֆֆիի «Խաչագողները».

ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒԻՈՐ ԵԻ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԺՈՒԱՆՎԻԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

2 Մարտ Շբ. գիշեր ժամը 10ին Tête Noire*ի սրահներուն մէջ*
26 Quai Beaubourg, *ԺՈՒԱՆՎԻԼ*

Միութեան կարգադիր մաս-խումբը չանք չէ խնայած անհնախընթաց շքեղութիւն մը տալու իր հանդէսին։ Միայն 200 Տոմսեր հրապարակ հանուած են։ Դիմակաւոր եւ թուղթի հագուստներու ինչպէս նաեւ պարերու մրցումներ։ Ժուանվիլի հալթագուհիի ընտրութիւն։ Ճոխ գօթիյեան եւ բազմաթիւ անակնկալներ։

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ *ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ*

Թանօթ.— Դիմակաւոր այրերը պարտաւոր են ժուտքի առեն իրենք զիրենք ճանչցնել։

Այրի Տիկին Անժէլ Մինասեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Մնհիկ Փիլիպոսեան եւ զաւակը, Ա.րի Տիկին Յովակիմ Մինասեան, Պ. Յ. Մինասեան, ինչպէս նաեւ Ժոզէֆովիչ, Թիրեաքեան, Շամտանճեան, Կիւմիւշկէրտան, Ձէվաիիրճեան, Սերոբեան, Կիւլպէնկեան, Խսմէրեան, Բէիգեան, Տատեան, Սէրվէրեան, Աշճեան, Փափագեան, Ալեանաքեան, Աբրահամօֆ, Սիրաքեան, Պլէսիչ, Գլճեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն մաիը իրենց ամուսնոյն, հօր, մօրեղբօր եւ ազգականին

ՏԻԼԱՐ ՊԵՏՐՈՍ Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

որ կնքեց իր մահկանացուն յանկարծականօրէն երկուշաբթի իրիկուն։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի իր բնակարանին մէջ այսօր Շինգշաբթի ժամը 2ին, 41 Ave. St. Denis, Pierrefitte, ուրկէ ճանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի սկզբանի գերեզմանատունը։

Մասնաւոր մահագդ ղեկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Թիւ 11B Թրամուէյը առնել պարպէսէն։

Հ. Յ. Դ.

Լիոնի Դժոխք խումբի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Փրիվայի շրջ. կոմիտէին կողմէ այս կիր. կէսօրէ վերջ հրապարակային ժողով եւ ոտնակատարութիւն «Փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ։

Իսկ երկուշաբթի օր դասախօսական ժողով կը դասախօսէ Ընկ. Մ. Գուլումճեան։ Նիւթ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։

Մարսէյլի Բրիստափոր Ենթակոմիտէն ստիպողական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի հաստատէ։

Փարիզի Գոլամարտ խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԼԻՈՆԻ Հ. Յ. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ Գրադարանը առժամաբար փոխադրուած է՝ 202 Rue Boileau. (ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը)։

Գրադարանը բաց է Բշ. Դշ. և Ուր. իրիկուններըը ժամը 7էն 9։ Գիրք ստանալու կամ վերադարձնելու համար դիմել՝ Գրադարանի ընկ. Ադասիի կամ ընկ. Մահթճեանի։

ՅԱՒԵՏԱՏԵՍՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՔԸ այսօր, Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5 Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նահանեան)։

ԼԻՈՆԻ, Տէսինի և շրջակայքի բոլոր վաստպուրականցիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 2ին Ave. Jean Jaurès Քաֆէ Ժարտինի սրահը։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԱՍԱԿ ՀԱՅԵՐՈՒ ընկերակցութեան ընդհ. ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Brasserie Parisienne. Ֆօպ. Մոնմարթր։ Օրակարգ՝ վաւերացում կանոնագրի եւ ընտրութիւն վարչութեան։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Գաղատիացի Մարիամ Փիլոշեան կը փնտռէ իր որդին Ա.րամ որ Ֆրանսա կը գտնուի։ Իմացնել՝ M. Pilochian c/o Théodore Balbo, 2 rue de Mobèn, Bourgoin, Isère.

— Կը փնտռուի Բերովբէ Գարալեան՝ Եօզկաթցի Սահակ Նալպանտեանի հօրաքրոջ որդին որ վերջերս Խասքօվօ (Պուլկարիա) կը գտնուէր։ Իր եւ մօրը Տիկին Իբէկի հասցէն տեղեկացնել Պրիւքսէլի կաթոլիկ Հայոց հոգեւոր հովիւ Հ. Յովհաննէս վրդ.ի 8 Rue de la Collégiale - Bruxelles, Secrétariat du Comité Belgo-Arménien եւ կամ Sanatorium Mons sur Meuse à Lushin (Belgique).

— Այրի Ֆիկ. Եսթեր Մաիսէրեեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Յակոբ Ջուլիակեանը՝ Ուրֆացի 38 տարեկան, նախկին Սանասարեան վարժարանէ շրջանաւարտ։ 1914էն ի վեր առաջին եւ վերջին լուրը ստացուած էր Պոլսէն 1923ին, ուրկէ Ֆրանսա անցած կը կարծուի։

Կը խնդրուի «Սանասարեան Սաներու միութենէն», եթէ ոեւէ լուր ունի, գրել՝ Ester Mahsaradjian, c/o Puzant Aintablian, Survey Dept., Jaffa (Palestine).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամբատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներո. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռատութուռ։ Աղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

EMPIRE, Միզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամէնալաւն ու աժանը	2-14 ֆրանք

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ԼԱՒ ԱՌԻԹ ՄԸ ԴԵՐՁԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

ՅՈՅՆ ԴԵՐՁԱԿ մը որ հաստատուած է Փարիզի մօտակ քաղաքի մը մէջ, կ'ուզէ հայ մասնագէտ ափիէսէօր մը (բա... կոն, վերարկու եւայլն կարող)։ Նախընտրելի է ամուսնացած մէկը։ Կ'երաշխաւորէ ամբողջ տարուան աշխատանքը։ Լաւ վճարում։ Բնակարան լաւ պայմաններով եւ մասնաւոր դիւրութիւններ։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել «Ռոա»ի վարչութեան։

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

17 Rue Lamartine, PARIS (9e)

Թել. Trudaine 92—47, մէթրօ՝ Cadet, Nord Sud, N. D. de Lo...
Ամէն օր 14-19 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12 և ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՑ

Վկայեալ Փարիզի Բժշկական Ֆաքիւլթէէն, (Licencié ès Scien...
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants malades
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Mich...
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1ի...
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI...
ՏՏՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռաձայն Ménilmontant 66-64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, ամենալաւ պայմաններով։
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն։ Առանց կանխավճար
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30։ Մէթրօ՝ Ménilmontant. *Թրամ... 5 եւ 26, Օթոպիւս* BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Paris...

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԿ
E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, ... դաքականգիտութեանց... ժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (...
Հեռ. Passy 72.56
Կը կանգնէ ամենակարճ ջոցի մէջ Ֆրանսա մնալու (AFFIDAVIT), ինչպէս նաեւ ինքնութեան թուղթեր, օրինական գործողութիւնները։
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

Ծախու է իրաւագիտական կալուածագրական գործերու գրասենեակ մը կեդրոն Վ... մը մէջ։ Լաւ յաճախորդ։ ... ցիկ կարասիներ եւ հեռաձայն։ Դիմել՝ E. Dourmoussis, 9... St. Lazare, Paris.

Կ'ուզուին ձեռքով բրդ... Թրիքօ գիս... վարժ գործաւորուհիներ։ ... կան գործ, լաւ վճարում։ ... ռուէն եկողներուն տեղ... գործ կը տրուի։ Դիմել ... շիշեանի, 5 Rue Jules ... ամէն օր 9—12, 2—6, բ... Թիւ 15 սենեակը։ Մէթրօ ... Թրամուէյ 5 եւ 26։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

8 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 876 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Պէյրութի «Լ'Օրիան» թերթը յունուար 23ի թիւին մէջ կը գրէ.—

«Ուսուցիչ Քէտէրեանի սպանութեան հարցին շուրջ քննութիւնը կը շարունակուի, տենդագին կերպով:

Ջոհին ազգականներուն եւ ընդհ. դատախազութեան պահանջին վրայ, նախարարական խորհուրդը երէկ երեկոյեան իր նիստին մէջ որոշեց այս խնդիրը յանձնել Խաւն դատարանին:

Դաշնակ կոմիտէին 12 անդամները ձերբակալուեցան եւ մեկուսացուեցան, քննութեան համար: Ասոնց մէջ կը գտնուին Յակոբ Տէր-Մելքոնեան, երամ Սէվաքեան, եւ Արթին Շահինեան:»

Նոյն թիւին մէջ «Քաղաքական կուսակցութիւնները» խորագրին տակ կը կարդանք.—

Հայ կաթոլիկ երեւելի մը, որ մեր խմբագրատունը այցելեց, մեզի յայտարարեց թէ քաղաքական կուսակցութիւնները միայն օրթոտոքս Հայերուն մէջ կան:

Մեր խօսակիցը աւելցուց որ «եթէ քաղաքական կուսակցութիւնները գոյութեան իրաւունք ունէին կեդեքող Թուրքերուն օրով, Հայաստանի մէջ, անոնց գործունէութիւնը չարդարանար Լիբանանի մէջ, ուր գաղթականները, Հանրապետութեան բոլոր միւս քաղաքացիներուն նման, կը վայելեն ամէն ազատութիւն եւ քաղաքացիական եւ քաղաքական ամէն իրաւունք, զոր կուտայ անոնց Լիբանանի քաղաքացիութեան հանգամանքը:»

Ուրիշ թիւի մը մէջ նոյն թերթը կը գրէ.—

Ղբերգական պայմանները, որոնց ներքեւ տեղի ունեցաւ սպանութիւնը ուսուցիչ Քէտէրեանի (Ցիրունի), պէտք է վերջապէս ուշադրութիւնը իրաւիրեն իշխանութեանց՝ կացութեան մը վրայ, որուն երկարաձգումը գլխացաւութիւններ միայն պիտի պատճառէ եւ որոնց պէտք չունին անոնք...:

Սա հաստատ է թէ սոյն սպանութիւնը պատասխանն է այն ողբալի մահափորձին որ տեղի ունեցաւ երկու տարի առաջ Հայոց Առաջնորդարանի սրահին մէջ: Այս փոխվրէժը ինքն իսկ, իր կարգին կը հրաւիրէ ուրիշ մը եւ արիւնը, եթէ ատենին միջամտութիւն տեղի չունենայ, շուտով պիտի չդադրի հոսելէ...

Մենք պէտք չունինք, հոս, միջամուխ ըլլալու Հայոց կուսիներուն: Մեզի երբեք չի հետաքրքրեր թէ «Դաշնակցականնե՞րը» իրաւունք ունին թէ «Հնչակեանները»: Դաշնակցականներն ու Հնչակեանները ներկայիս Լիբանանի քաղաքացիներ են, որոնք կը գործեն Լիբանանի հողին վրայ:

Նախ եւ առաջ, հարցը այն է որ անոնք անհանգիստ պէտք չէ ընեն այն լիբանանեան քաղաքացիները որոնք ոչ «դաշնակցականներ» են եւ ոչ ալ «հնչակեան»ներ: Աչի՛ ամէն ինչ որ մենք անոնցմէ կը պահանջենք եւ իրաւունք ունինք պահանջելու:

Բացեթէ անոնք բացարձակապէս կ'ուզեն իրարու հետ կռուիլ, անհրաժեշտ է որ պատերազմի տարբեր դաշտ մը ընտրեն: Մենք գանոնք հոս ընդունեցինք՝ կարելի ամէն բարեացակամութիւնով, համակրութեամբ եւ հոգածութեամբ որ մեզի պիտի դրդէր իրենց ողբերգական ճակատագիրը: Մենք, ատոնց փոխարէն իրենցմէ շահիր քաղելու փափաքող չենք: Մենք իրենցմէ բնաւ փոխարինութիւն չենք պահանջեր, բայց գոնէ անոնք պարտաւոր չէի՞ն յարգել այն ասպնջականութիւնը, որ իրենց ընծայուեցաւ:

Ասիկա տարրական պատշաճութեան եւ վայելչութեան հարց մըն է: Ասիկա միանգամայն իրենց օգուտին վերաբերեալ հարց մըն է: *Անոնք պարտաւոր են խորհիլ վերջապէս թէ հոս միայն պաշտպաններ ունին:»*

Յուսաբեր կը գրէ.— Ս. Ցիրունիի սպանութեան հետեւանքով, Պէյրութի մէջ ձերբակալուած են նաեւ հետեւեալ ազգայինները՝ Արշակ Գալուստեան, Մեսրոբ Յոլակեան, Գրիգոր Ադաֆնեան եւ Նազարէթ Գէրգէրեան:

ԹԷՐԶԵԱՆ ԿԱԹ.-ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Յունուար 24 ին «*Ամազոն*» շոգենաւով Պէյրութ հասած է հայ կաթոլիկներու կաթողիկոս-պատրիարք Պօղոս-Պետրոս Ժ-Դ. Թէրզեան:

Պատրիարքին ընդառաջ գացած են Ֆրանս. մարզպանին կողմէ Պ. Օպուաը, իսկ Հանրապետութեան նախագահին կողմէ Պ. Հայմարի, բարի գալուստ մաղթելու համար: Նմանապէս շոգենաւ գացած է հայ կաթոլիկ հասարակութենէն պատուիրակութիւն մը՝ Արփիարեան եպսկ.ի գլխաւորութեամբ:

Պատրիարքը՝ Յովակաութեան կողմէ դրկուած շոգեմակոյկը նստած է մարզպանին ներկայացուցիչին հետ եւ ուղղակի Բէգիտանս գացած, ուր ընդունուած է մարզպան Պ. Փոնսօի կողմէ եւ յետոյ այցելած է Հանրապետութեան նախագահին:

Թէրզեան պատրիարք հայ կաթոլիկ եկեղեցին երեքալով, կարճ ատենէ մը ըրած է. Քէլէկեան որբանոցի սկաուտները պատիւներ ընծայած են եկեղեցիին բակը:

Պատրիարքարանի մէջ բազմաթիւ այցելութիւններ ընդունած է, ի միջի այլոց Յովակաի Լօրան, Ջօր. կրանրութի մէկ պատուիրակը եւ բարձրաստիճան եկեղեցականներ:

Տրոցկի Թուրքիոյ մէջ

«Ընֆորմասիոն»ի թղթակիցը Պոլիսէն կը հեռագրէ 6 փետրուար Ուրբաթով.

Նախկին զինուորական գործավար Տրոցկի, որ արտաքսուած է խորհրդային կառավարութեան կողմէ, երէկ «Կրաանի Ֆլոթթ» շոգենաւով հասաւ Էրէյլի, Սեւ Ծովու Թրքական եզերքին վրայ ածուխի փոքրիկ նաւահանգիստ մը: Իրեն կ'ընկերանային կինն ու երէց որդին: Անմիջապէս մեկնեցան Ղէպի Լենկուրի, զինուորական պահակներու հսկողութեան տակ:

∴ Անատոլուի գործակալութիւնը Լենկուրիէն կը հաղորդէ որ ոեւէ տեղեկութիւն չունի արտասահմանի մէջ հրատարակուած այն լուրերէն, որոնց համաձայն Տրոցկի Պոլիս հասած է:

Միւս կողմէ Պերլինէն պաշտօնական աղբիւրէ կը հաղորդեն որ գերման կառավարութիւնը ոեւէ պաշտօնական դիմում չէ ստացած Մոսկուայէն՝ Տրոցկիի Գերմանիա բնակութիւնը արտօնելու մասին:

Ռուսիա եւ հարեւան երկիրները

Պուքրէշէն «Թայմզ»ի կը հաղորդեն որ Վարշաւայի ռումանական դեսպան կավիլօ իր կառավարութենէն հրաման ստացաւ մեկնիլ Մոսկուա, ստորագրելու համար այն փրոթոքոլը, որով երկու երկիրները յանձնառու կ'ըլլան անմիջապէս գործադրութեան դնել Քէլլոկի դաշնագիրը:

Ինչպէս յայտնի է, Լեհաստան, Լեթոնիա, Էսթոնիա, Լիթուանիա եւ Ռուսիա համաձայն են՝ միաժամանակ ստորագրելու համար այս փրոթոքոլը:

«Թայմզ»ի Թղթակիցը դիտել կուտայ թէ փրոթոքոլին ստորագրութիւնը երբեք չի նշանակեր դիւանագիտական յարաբերութեանց վերահաստատումը Մոսկուայի եւ Պուքրէշի միջեւ եւ պէտք չէ հետեւցնել թէ խորհրդային կառավարութիւնը միանգամ ընդմիշտ հրաժարած է Պեսարապիոյ վրայ իր պահանջներէն: Միայն թէ՝ քանի որ երկու շահակից կողմերը կը հրաժարին պատերազմէն, յիշեալ խնդրին կարգադրութեան համար բանակցութեանց վերսկսումը պիտի դիւրանայ:

Իտալական կառավարութիւնը եւ Վատիկանը

Ատենէ մը ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուէին Վատիկանի եւ Ֆաշիստ կառավարութեան միջեւ՝ 1870էն ի վեր վիճելի մնացած կարգ մը խնդիրներու կարգադրութեան համար: Հռոմէն հեռագիր մը կը հաղորդէ որ բանակցութիւնները արդէն համաձայնութեան յանգած են եւ Պիոս ԺԱ. Պապը պաշտօնապէս պիտի ծանուցանէ դայն այս կիրակի օր իր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ:

Այդ հեռագրին համաձայն, Պապը իր իշխանութեան ենթակայ հողերուն համար իրրեւ հատուցում իտալական կառավարութենէն պիտի ստանայ 21,700,000 անգլիական ոսկի (մօտ 2 միլիառ լիրէթ): Նախապէս առաջարկուած գումարն էր 11 միլիոն ոսկի, մինչդեռ այժմ ատիկա կրկնապատկուած է:

Ասկէ զատ Պապը պիտի ընդունի կանոնական օրէնքը: Եթէ Մուսոլինի ընդունի այս կոնկորդան, խնդիր է թէ գործնականին մէջ այս օրէնքը ինչպէս պիտի գործադրուի Իտալիոյ մէջ, քանի որ անցեալի փորձը ցոյց տուած է թէ՝ ամէնէն կաթոլիկ երկիրներն իսկ՝ ինչպէս Պավարիա, Աւստրիա եւ Սպանիա՝ միշտ խուսափած են զայն գործադրելէ՝ արգիլելու համար կղերականներու միջամտութիւնը պետութեան գործերուն:

Սով ու վայրագութիւն Հիւս. Կովկասի մէջ

Կովկասէն վերադարձած գերման ճարտարագէտ մը՝ Հանս Վէկնէր, որ պտըտած է ամբողջ Կովկասը՝ վլատիկաւկասէն մինչեւ Թիֆլիս, զարհուրելի գոյներով կը ներկայացնէ հոն տիրող կացութիւնը եւ կ'ըսէ թէ երեք պատուհասներ՝ ցուրտը, սովը եւ սովետները յուսալքած են ժողովուրդը:

Կը պատմէ թէ Ղազպէքի մէջ ըմբոստացած ժողովուրդը կ'ամբաստաներ տեղական խորհրդային գործավարը, որ կառավարութեան կողմէ, տեղացիներու թշուառութիւնն ամոքելու համար դրկուած ուտեստեղէնը ծախած էր: Գործավարը վախնալով գլխուն գալիքէն, երեք օր պահուըտեցաւ: Բայց լեռնականները երեւան հանեցին անոր թաքստոցը եւ զայն քաշքշելով բերին շուկայի հրապարակը: Հոն, հակառակ սաստիկ ցուրտին, զայն ամբողջովին մերկացուցին եւ բիրերով զինուած երկսեռ շարքերու մէջտեղ զայն պտտցուցին. յետոյ, շրջանակ մը կազմեցին, այնպէս որ մարդը փախելիք որեւէ տեղ չկրցաւ գտնել եւ 10 վայրկեանի չափ մէկ կողմէն միւսը հալածուեցաւ, մինչեւ որ ինկաւ արիւնաթաթախ, յոգնասպառ:

Զօրս կիներ այն ատեն մօտեցան անոր եւ երկար դանակներով, անոր միսէն կտորներ կտրեցին ու տարին:

Այդ միջոցին, ամբոխը նշմարեց ոստիկան մը, որ հազիւ կրցաւ իր կեանքը փրկել, շնորհիւ լեռնականի մը միջամտութեան:

Տեղացի բժիշկ մը որուն յայտնեցինք մեր զարմանքը, յայտնեց թէ այդ դեռ ոչինչ է, թէ քանի մը օր առաջ, սովետական 16 ներկայացուցիչներ չարչրկուած կամ սպանուած են միայնՂազպէքի շրջանին մէջ: Մօտակայ գիւղի մը խորհրդային ներկայացուցիչի մը աչքերը փորած են եւ ձգած որ այդպէս ալ լեռներն երթայ: Բժիշկը որ միայն տաք չուբ եւ անկողին մը կրցաւ տրամադրել մեզի, ըսաւ թէ երկար ամիսներէ ի վեր չէ կրցած բաժակ մը թէյ խմել: Կառավարութիւնը իր կարելին կ'ընէ օգնելու տեղացիներուն, բայց ղրկուած ուտեստեղէնը մինչեւ գիւղ չի հասնիր:

Տուշէթ գիւղին մէջ, կացութիւնը աւելի ծանր էր: Ոստիկաններուն ընկերակցութեամբ, ուտելիք ղրկուած է հոն: Տեղական չեկան բանտ ղրած է 14 անձեր, որոնք կ'ամբաստանուին մարդակերութեամբ: Անոնց մէջ կայ մէկը, որ կ'ըսուի թէ իր իսկ զաւակը յօշոտած է:

"ՅԱՌԱՋ"Ի ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹԻՒԸ ԵՐԿՈՒ ԷՋ

Ներկայ օրուան ելեկտրական խանգարումը ամբողջ հինգ ժամ անգործութեան դատապարտած ըլլալով մեր գրաշարները, *Յառաջի* այսօրուան թիւը բացառաբար լոյս կը տեսնէ երկու էջի վրայ:

Հրդեհ՝ ելեկտրական կեդրոնին մէջ

Ինչպէս գրեցինք երէկ, չորեքշաբթի օր Փարիզի մեծագոյն մասը ելեկտրական լոյսէ եւ շարժիչ ուժէ զրկուեցաւ երկար ժամեր: Դժբախտութիւնն այն է, որ լոյսի դադրած ժամերուն թանձր մառախուղ մը պատած էր ամբողջ մայրաքաղաքը:

Առաւօտուն ժամը 9,30ին հրդեհ ծագած էր Սէն Թ'Ուէնի ելեկտրական կեդրոնին մէջ, ուսկից 12,000 վոլթնոց 50 պարաններ կը մեկնին դէպի զանազան կայաններ, որոնք լոյս եւ ուժ կը հայթայթեն Սէնի ամբողջ աջ ափին:

Ելեկտրատար պարանները գործարանէն մեկնելով կ'անցնին ստորերկրեայ նկուղէ մը, ուր չի գիտցուիր ի'նչ պատճառով, հրդեհ առաջ եկաւ: Անմիջապէս կանգ առին մեքենաները: Վիքթոր-Հիւկօ պողոտային թիւ 77 շէնքին առջեւ է որ նըշմարուեցաւ հրդեհը: Կոյուղիի ծակէ մը մուխ և ոսեւինի ծանր հոտ դուրս կուգար:

Անմիջապէս ահազանգը տրուեցաւ եւ Սէնէ Օուէնի հրշէջները օգնութեան հասան՝ զինուած շնչելու գործիքներով: Կրակին կեդրոնը կը գտնուէր գետնէն 5 մեդր վար, 2,50 մեդր բարձրութեամբ նկուղի մը մէջ: Հրշէջները բուռն ջանքեր թափեցին եւ ամբողջ երեք ժամ մաքառեցան՝ աղէտը սահմանափակելու եւ կրակը մարելու համար:

Այսպէս ուրեմն «Լոյս քաղաքը» օր ցորեկով մութին մէջ մնաց: Խանութներու, ճաշարաններու, սրճարաններու եւ գրասենեակներու մէջ աշխատութիւնը առջ տարուեցաւ մոմերով: Սակայն կէսօրէ վերջ մոմ գտնելն ալ անկարելի դարձած էր:

Ելեկտրական հոսանքին կտրուած պահուն շատեր վերելակներու մէջ կը գտնուէին: Մեծ դժուարութիւն քաշուեցաւ զանոնք ազատելու համար: Բազմաթիւ Սինէմաներ յետաձգեցին իրենց ցորեկուան ներկայացումները:

Երէկ առաւօտ նորոգութիւնները աւարտած ըլլալով, բնականոն կեանքը վերսկսաւ Փարիզի մէջ:

Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ՝ հրդեհին պատասխանատուները երեւան հանելու համար:

Սով եւ խռովութիւն Աֆղանիստանի մէջ

Սով եւ խռովութիւն կը տիրեն Քապուլի մէջ: Արքայական պալատը քանդուեցաւ: Ամանուլլահի եւ Ալի Ահմէտ խանի զօրագունդերը ճակատեցան Քանտահարի եւ Ղազնիի միջեւ: երկու կողմերն ալ ծանր կորուստներու ենթարկուած են:

Ալի Ահմէտ խան ճէլալապատի մէջ կազմած է դահլիճ մը, որուն նախագահութիւնը ստանձնած է ինքը: Աֆղան ժողովուրդին ուղղուած կոչի մը մէջ, ան ինքզինքը ցոյց կուտայ իրրեւ ազգին եւ կրօնքին պաշտպանը եւ կը հաւաստէ թէ տուրքերը չպիտի աւելնան իր իշխանութեան օրով եւ թէ Ամանուլլահի ձեռնարկած բարեկարգութիւնները ինք պիտի գործադրէ միայն այն չափով որ կը համապատասխանեն Քուրանի տրամադրութիւններուն: Խօսելով արտաքին յարաբերութիւններու մասին, կը յայտարարէ թէ խոհեմ վերապահութեան քաղաքականութիւն մը պիտի մշակէ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ հետ:

Միւս կողմէ, Հապիպուլլահ դիմած է Անգլիոյ հիւպատոսին, խնդրելով որ օդանաւ մը տրամադրէ իրեն, այն պարագային որ ինք ստիպուի հեռանալ Քապուլէն: Հիւպատոսին խնդրանքին վրայ, Հապիպուլլահ ազատ արձակեց Ամանուլլահի եղբայրը, որ մահուան դատապարտուած էր եւ Թոլլ տուաւ որ փէշավէր մեկնի:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ ՀԱՊԻՊՈՒԼԼԱՀԻ

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի փէշավարի Թղթակիցը կը հեռագրէ.

Հոս յամառ զրոյց կը շրջի թէ խորհրդային կառավարութիւնը պէչէի Սաքայի (Էմիր Հապիպուլլահ) ղրկած է վերջնագիր մը: Մոսկուա այս վերջնագրով կ'ազդարարէ ապստամբապետին, որ եթէ չդադրի կողոպտելէ գանձը եւ ուժ օրուան մէջ իրեն չվճարէ երեք միլիոն անգլիական ոսկի՝ որ փոխարժէքն է Ամանուլլահ Թագաւորին հայթայթուած հրացաններուն, ռազմանիւթերուն, թնդանօթներուն եւ պատերազմական զանազան առարկաներուն, Քապուլ պիտի ռմբակոծուի:

∴ Նոր Տէյլիին կը հեռագրեն.— Քապուլի մէջ խուճապ յառաջ բերաւ այն լուրը թէ Ալի Ահմէտ խան կը պատրաստուի յարձակիլ Աֆղանիստանի մայրաքաղաքին վրայ:

Հապիպուլլահի զինուորները Քապուլէն 16 մղոն հեռուն նետեցին Ալի Ահմէտ խանի զինուորները, որոնք նահանջեցին դէպի ճակատակ:

Ոեւէ փոփոխութիւն չկայ Քանտահարի կացութեան մէջ:

∴ Անգլիական երկու օդանաւեր առջի օր Քապուլէն՝ Չնդկաստան փոխադրեցին 27 հնդիկ կիներ ու երախաներ եւ մէկ եւրոպացի:

Կռիւներ Սուրիոյ մէջ

Մէքքէէն կը հեռագրեն.—

Հարաւային Արաբիոյ ցեղախումբերը ապստամբելով յարձակեցան Հիճազի եւ Նէճտի Սուլթան Իպնը Սաուտի հողերուն վրայ: Սուլթանին երէց որդին՝ Ֆէյսալ Իպնը Սաուտ, որ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

Անդրյորդանանի սահմանագլուխը կը գտնուի, ստիպողաբար Հիճազ կանչուեցաւ՝ զսպելու համար ցեղախումբերուապստամբութիւնը: Սուլթանին կրտսեր որդին արդէն բանակի մը գլուխ անցած կռիւ կը մղէ ապստամբներուն դէմ:

Կացութիւնը շատ ծանր է, մանաւանդ անոր համար որ Եմէնի իմամ Եահեան եւս լաւ չէ իպնը Սուուտի հետ եւ յարմար առիթի կը սպասէ՝ անոր վրայ յարձակելու համար:

Իտալական աշխարհակալութիւնը

Միլանէն կը հեռագրեն.— Առնալտո Մուսոլինի «Աւգոստիա» պարբերականին մէջ կը հրատարակէ յօդուած մը, որուն մասին շատ կը խօսուի հոս: Դիկտատորին եղբայրը քննելով Ֆաշիսմի գաղթային քաղաքականութիւնը, կը գրէ.

— կայ իտալական աշխարհակալութիւն մը, բայց ատիկա ոեւէ կապ չունի այն ագահ, կեղեքող եւ կռուազան աշխարհակալութեան հետ, որով կ'ամբաստանեն մեզ հակաֆաշիստները: Մեր աշխարհակալութիւնը միաժամանակ հոգեկան է ու տնտեսական: Իտալիա նոր քաղաքակրթութիւն մը ստեղծելու վրայ է եւ նոր լոյս մը կը ծանուցանէ Եւրոպայի: Ա՛հա՛ թէ ինչո՞ւ՝ եթէ ոեւէ պետութիւն օր մը պահանջէ որ իր գաղթային կացութիւնը վերաքննութեան ենթարկուի, մեր կարգին մենք ալ պիտի պահանջենք որ անմիջապէս խնդրոյ առարկայ դառնայ իտալական գաղթային հարցը:

Ջիւրը Պալքաններու մէջ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ չորս ճեպընթաց կառախումբեր ձիւներու մէջ մնացած են՝ Պոլսոյ եւ Էտիրնէի միջեւ: Այս կառախումբերէն մէկուն մէջ կը գտնուի Էնկիւրիի գերման նոր դեսպան Նատոլնի:

Աթէնքէն ալ կը հեռագրեն թէ ձիւնը տեղ տեղ երեք մեդր բարձրութեան հասած է:

Մակեդոնիոյ մէջ ցանքերը վնասուած են: Հողը սառած է մինչեւ որոշ խորութեամբ:

ՍԵԻ ԾՈՎՈՒ ՓՈԹՈՐԻԿԸ

Սեւ ծովու փոթորիկը մեծ աւերներ գործեց: Ռուսական «Թոմբ» մեծ շոգենաւը ղեկը կորսնցուց, եւ ալիքներէն ու մրրիկէն քշուած, Թրքական եզերքին մօտ խարակի մը զարնուելով ընկղմեցաւ:

Վերջին պահուն կարելի եղաւ փրկել նաւագները:

ԲԵՒԵՌԱՅԻՆ ՑՈՒՐՏ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ խորհրդային միութեան եւրոպական մասին վրայ բեւեռային ցուրտ կ'ընէ: Մոսկուայի մէջ ջերմաչափը գերոյէն 37 աստիճան վար կ'արձանագրէ: Հանրակառքերու երթեւեկը մեծ դժուարութեամբ տեղի կ'ունենայ:

Մոնկոլիոյ մէջ գերոյէն 57 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ:

Փարիզի բնակչութեան մեծ մասը ինուանդ

Վերջին օրերու ցուրտ եւ մառախլապատ օդերուն պատճառաւ, կրիպը աւելի եւս սաստկացաւ:

Հիւանդանոցի մը տնօրէնը կը յայտարարէ թէ Փարիզի բնակչութեան մէկ հինգերորդը բռնուած է կրիպէ, որ այս տարի կը կոչուի «ամերիկեան հարբուխ», քանի որ սկսած է Լոս Անճելոսի մէջ եւ Ամերիկայէն անցած Եւրոպա: Փարիզի զանազան հիւանդանոցներուն մէջ կը գտնուին 2200 հիւանդներ, որոնք կրիպէ կամ կողատապէ կը տառապին: Անոյշ օր Փարիզի մէջ մեռան 23 հոգի, որոնց 6ը կրիպէ:

Բժիշկ մը կ'ըսէ թէ այս հիւանդութիւնը աւելի վտանգաւոր է տարիքոտներու համար: Պզտիկները շատ չեն ազդուիր: Ֆրանսական նախակրթարաններու մէջ ոեւէ նախազգուշական միջոց ձեռք առնուած չէ՝ փոքրիկները պաշտպանելու համար հիւանդութեան դէմ, որովհետեւ դպրոցի բժիշկները աշակերտներուն համար վտանգաւոր չեն գտներ այս հիւանդութիւնը, որ բոլորովին համաճարակի երեւոյթն ալ չէ առած դեռ:

Կրիպէ բռնուած են Հանրապետութեան նախագահը, վարչապետ Փուանքարէ, արտաքին նախարար Պրիան, ներքին նախարար Թարտիէօ, Փարքըր Կիլքըթ, Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսը եւ ուրիշ յայտնի դէմքեր:

Գերմանիոյ նախարարական տագնապը

Երէկ գրած էինք թէ գերման վարչապետը չանքեր կ'ընէ միացեալ մեծ դահլիճ մը կազմելու համար եւ թէ կեդրոնի կուսակցութիւնը վերջնագիր մը տուած է՝ պահանջելով դատական եւ գրաւուած հողամասերու նախարարութիւնները:

Ընկերվարական վարչապետը այս պահանջը ընդունած չըլլալով, հաղորդակցութեանց նախարար Ֆոն Կուէրարտ՝ կեդրոնի կուսակցութեան միակ ներկայացուցիչը ներկայ դահլիճին մէջ, հրաժարեցաւ: Վարչապետ Միւլլըր երէկ Հանրապետութեան նախագահ Հինտէնպուրկի մօտ երթալով, խորհրդակցեցաւ կացութեան մասին:

Դահլիճին մասնակցող միւս կուսակցութիւնները՝ դեմոկրատները, ընկերվարականներն ու ժողովրդայինները կը մտածեն կառավարութեան ղեկը տանիլ՝ առանց կեդրոնի մասնակցութեան:

Առանց կեդրոնի կուսակցութեան քուէին, դահլիճը 13 հոգիի փոքրամասնութիւն պիտի ունենայ Ռայխսթակին մէջ: Սակայն կառավարութիւնը համոզուած է որ բազմաթիւ խնդիրներու մէջ կեդրոնի կուսակցութիւնը ուժ պիտի տայ իրեն:

Քաղաքական շրջանակներու մէջ այն համոզումը կը տիրէ թէ՝ կեդրոնը կը քաշուի՝ պարզապէս մասնակից չըլլալու համար Տօուբսի ծրագիրը վերաքննող յանձնախումբին տալիք անժողովրդական որոշումներու պատասխանատուութեան:

Կարգ մը շրջանակներու մէջ կը յանձնարարեն Ռայխսթակը լուծել եւ նոր ընտրութիւններ կատարել:

Պիզմարքէն ի վեր առաջին անգամն է որ կեդրոնի կուսակցութիւնը չի մասնակցիր գերմանական դահլիճի մը: Թերթի մը համաձայն, կեդրոնի կուսակցութիւնը միշտ անկիւնաքարը եղած է գերման խորհրդարանային մեծամասնութեանց:

Ամերիկա նոր մարտանաւեր կը շինէ

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ 12ի դէմ 68 ձայնով Ծերակոյտը քուէարկեց նաւային նոր ծրագիրը, որ կը նախատեսէ 15 յածանաւերու եւ մէկ օդանաւատարի շինութիւնը: Հինգ յածանաւերու եւ օդանաւատարին շինութեան պիտի ձեռնարկուի յառաջիկայ յուլիս 1ին: Մեծ նաւատորմի հակառակորդները չախչախիչ պարտութիւն կրեցին:

Այս 16 նոր մարտանաւերու շինութեան համար ծախք պիտի ըլլայ 274,000,000 տոլար: Իւրաքանչիւր յածանաւ պիտի արժէ 17 միլիոն տոլար եւ ամէն տարի 5 յածանաւ պիտի շինուի: Յածանաւերէն 8ը պետական, 7ը մասնաւոր նաւարաններուն մէջ պիտի շինուին: Օդանաւատար մարտանաւին համար պիտի ծախսուի 19 միլիոն տոլար:

ՀԵՐՄԻՆԷ-ՍԵԴԱ

Չորեքշաբթի առաւօտ Պէքոն-լէ-Պրիւյէռի մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը փոքրիկն *Հերմինէ - Սեդա Շ. Միսաքեանի*, որ 24 ժամուան տագնապէ մը վերջ աչքերը փակած էր կեանքին:

Ներկայ էին ծանօթ դէմքեր եւ *Յառաջի* բարեկամները: Թաղկեպսակներ դրկած էին՝ Հ. Ց. Դ. փարիզի Շրջանային կոմիտէն, *Յառաջի* խմբագրութիւնն ու պաշտօնէութիւնը եւ բազմաթիւ բարեկամներ:

Մարմինը ամփոփուեցաւ Պուա-ֆոլոնպի գերեզմանատունը:

* * *

Տէր եւ տիկին Շ. Միսաքեան իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն բոլոր ընկերներուն, բարեկամներուն եւ պաշտօնակիցներուն, որոնք փութացին անձամբ, նամակով կամ հեռագրով վշտակցիլ իրենց դառն կորուստին՝ *դեռափթիթ Հերմինէ-Սեդայի* մահուան առթիւ:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ տիկ. Արշակ Ջամալեան փոքրիկն **ՀԵՐՄԻՆԷ - ՍԵԴԱ**յի յիշատակին, ծաղկեպսակի փոխարէն, 50 ֆրանք կը նուիրեն Արեւմտ. Ե. Շ. Կ. Խաչի փարիզի մասնաճիւղին:

ՀԱՄԲ. ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նոյն օրը ժամը 11ին փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը հանգուցեալ Շամբարձումեան Մելիքեանի:

Ներկայ էր խուռն բազմութիւն, որ եկած էր իր վերջին յարգանքը տալու բազմարդիւն հանրային գործիչին:

Մարմինը ամփոփուեցաւ Փերլաշէզի գերեզմանատունը:

ԵՐԿՈՒ ԽԱՉԱԳՈՂ ՀԱՅԵՐ ԵՒ ԿԻՆ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Չորս օր առաջ, Յովհաննէս Մելքոնեան անուն Տրապիզոնցի Հայ մը, 59 տարեկան, ներկայացաւ Լա Թուր Տ'Օվէրնեը փողոցի մէկ նպարավաճառատունը: Բանի մը պզտիկ բաներ գնելէ վերջ, մեր հայրենակիցը նպարավաճառին առաջարկեց գնել անցեալ դարէն մնացած մաս մը հին ոսկիներ՝ 40 եւ 20 ֆրանքնոց: Առաջինները 50, վերջիններն 25 ֆրանքէն պիտի տար:

Առեւտրականը կասկածելով, ուզեց հասկնալ թէ ուսկի՞ց առած էր այդ ոսկիները, մանաւանդ որ անոնք ցեխով ծածկուած էին: Մելքոնեան բացատրեց թէ ինք Ֆրանսայի ազատագրուած նահանգներուն մէկ աշխատած էր իր մէկ ընկերոջ հետ միասին եւ հոն պեղումի աշխատութեանց ընթացքին գտած էին թանկագին գանձ: Իր վրայ գտնուած քանի մը ոսկիները նմոյշներ էին միայն եւ թէ իր տունն էր գանձին ամբողջութիւնը՝ որ կը բաղկանար 2500 հատ 40 ֆրանքնոց, 1500 հատ 20 ֆրանքնոց ոսկիներէ եւ 200 հատ 5 ֆրանքնոցներէ:

Երբ առեւտրականը զարմանք կը յայտնէր թէ ինչո՞ւ Պանք տը Ֆրանս չի տանիր այդ ոսկիները՝ թղթադրամով փոխանակելու համար, Մելքոնեան պատասխանեց թէ չէր ուզեր աւելորդ եւ երկար հարցաքննութիւններու ենթարկուիլ: Ու մարդուն առաջարկեց ամբողջ «գանձը» գնել 200,000 ֆրանքի, վճարելի 1000 ֆրանքնոց թղթադրամներով:

Սակարկութիւնը չվերջացաւ, եւ Մելքոնեան խոստացաւ հետեւեալ օրը կրկին գալ՝ ապահովուելու համար թէ նպարավաճառը բաւականաչափ պատրաստ դրամ ունի՞ կանխիկ վճարելու համար ոսկիներուն փոխարժէքը:

Առեւտրականը գանգատած կասկածներէ տարուած, գնաց խնդիրը պատմել Ռուշըշուար թաղի ոստիկանութեան: Գաղտնի ոստիկաններ Տըլաժ եւ Ռուլէն խորհուրդ տուին իրեն այնպէս ցոյց տալ Մելքոնեանի թէ՝ կ'ընդունի առաջարկը: Հաղար ֆրանքնոց տրցակներ պատրաստուեցան եւ բոլոր թղթադրամներուն վրայ մասնաւոր նշաններ դրուեցան:

Հետեւեալ օրը խանութ եկաւ Մելքոնեան՝ իր բարեկամին հետ, որ դուրսը ժայթին վրայ կեցաւ: Գաղտնի ոստիկանները կը հրսկէին երկուքին վրայ ալ:

Մելքոնեան պահանջեց որ նպարավաճառը իրեն ցոյց տայ թղթադրամները, ու նոյնիսկ, ուրիշներու ուշադրութիւնը չգրաւիրելու համար, խնդրեց որ մտնեն խանութին ետեւի սենեակը: Հոն թղթադրամները ցոյց տըրուեցան: Մելքոնեան մեկնելէ առաջ, պատուիրեց որ տաշտ մը լեցուն ջուր պատրաստէ՝ աղտոտ ոսկիները մաքրելու համար: Յետոյ դուրս ելաւ՝ յայտնելով թէ երկու ժամէն պիտի դառնայ՝ իր ընկերոջ եւ ոսկիներուն հետ:

Դուրսը կոահելով որ գաղտնի ոստիկանները կը հետապնդեն զիրենք՝ երկու ժեղսակիցները ուզեցին բաժնուիլ իրարմէ՝ որպէսզի կարենան կորսնցնել տալ իրենց հետքը: Սակայն գաղտնի ոստիկանները յաջողեցան ձերբակալել երկուքն ալ:

Մեղսակիցը յայտնեց թէ անունն է Երուանդ Գէորգեան, մինչդեռ բուն մականունն է Մարտիրոսեան, ծնած Թաւրիզ 1891ին: Իր մասին արդէն վերտարման հրամանագիր հանուած է:

Մարտիրոսեան յայտնեց թէ ինք բնաւ չի ճանչնար Մելքոնեանը: սակայն իր բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, գտնուեցան քանի մը լուսանկարներ, որոնք ցոյց կուտան թէ երկու խաչագողները շատոնց կը ճանչնային իրար:

Մարտիրոսեանի կինը փորձած բլլալով կլլել լուսանկար մը, զոր վտանգաւոր կը կարծէր, նոյնպէս ձերբակալուեցաւ:

Քննութիւնը հաստատեց նաեւ թէ ոսկիի գանձը գոյութիւն ունէր միայն մեր հայրենակիցներու երեւակայութեան մէջ: Կը կարծուի թէ իրենց նպատակն էր յարձակիլ միամիտ նպարավաճառին վրայ, երբ երեքը մէկ անոր սենեակը մտնէին, եւ հազարնոցները զոռնալով փախչիլ:

Երկու խաչագողներուն վրայ գտնուեցան անցագիրներ, որոնք ցոյց կուտան թէ երկուքն ալ նոյն թուականներուն գտնուած են Եւրոպայի զանազան քաղաքներուն մէջ: Վերջին անգամ Անգլիայէն կուգային: Կը կարծուի թէ միջազգային դրամաշորթներ են:

Տեղական թերթերը Յովհան-Մելքոնեանը կը ներկայացնեն իբրեւ Յոյն, իսկ Մարտիրոսեանը՝ իբրեւ Պարսիկ:

ՓԱՐԻԶԻ ՓԱՊՈՒԼիՆԵՐԸ 1928 ԻՆ

1928 տարւոյ ընթացքին, փարիզի փապուղիները (մէթրօ) փոխադրած են 541,242,738 ճամբորդներ: Ցոյսակ ծախուած է հետեւեալ քանակութեամբ.

Երթալ գալ՝ 161,219,281 Ա. կարգ՝ 62,667,186. Բ. կարգ՝ 317,255,409:

Ընդհանուր մուտք եղած է 366,979,842 ֆր. 65 սանթիմ. որուն վրայէն փարիզի քաղաքապետութիւնը գանձած է 30,338,950 ֆր. 60 սանթիմ. տուրք:

1927 տարուան հետ համեմատելով, 17,150,394 ճամբորդ աւելի փոխադրուած է:

Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԾՐԶԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի ընկերներուն ընկերուհիները՝ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8... «Փլաս տ'Իթալի» քաֆէ Օ ֆիլէր տը Լիւնի վերնայարկը:

Օրակարգ.— Զեկոյց պատգամաւորի եւ ընտրութիւն կոմիտէի:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ա. Ե. Շ. Կ. Խաչի փարիզի մասնաճիւղին կո...

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին,

19 Rue de Varenne, Nord-Sud Rue du Ba...

կը խօսի Պ. ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Նիւթ՝ Ազգութեան պահպանումը

ՄԱՆՕԹ.— Ծախքերը հոգալու համար մուտք նշանակ է 3 ֆրանք:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

վաղը՝ Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին 71 Ave. Kléber

կը խօսի՝ Փրոֆ. Կ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ «Լեզուի բնախօսական եւ հոգեբանական հիմունքն...

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լիոնի Մէջ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Էմիլ Զոլայի սրահին մէջ:

Փոն տը Շէրիւիի կո... Նախաձեռնութեամբ Փոն տը Շէրիւիի կո... այս կիր. ժամը 2ին Յուն. «Թռիչքնօ» սրա...

Մասնակցութեամբ վալանսի եւ Լիոնի լաւագոյն ուժե... կը ներկայացուի՝ *Մ. Մարուխեանի* ԽԱՒԱՐԻ ՄԷՋ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԱՀԴ.— Մարտ 2ին Մարսէյի մէջ Տրամաթիք Սուս... ժողովրդական մասնակցութեամբ կը բեմադրուի Ռաֆֆիի «Խաչագողները»...

Հ. Ց. Դ.

փրիվայի շրջ. կոմիտէին կողմէ այս կիր. կէսօրէ վերջ հրապարակային ժողով եւ ժողովրդական մարզախաղեր «Փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ:

Իսկ երկուշաբթի օր դասախօսական ժողով: Կը դասախօսէ Ընկ. Մ. Գուլումճեան: Նիւթ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»:

փարիզի Գոյամարտ խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Գաղատիացի Մարիա լուշեան կը փնտռէ իր որդրամ որ Ֆրանսա կը գտմացնել՝ M. Pilochian c/o dore Balbo, 2 rue de Bourgoin, Isère.

— Կը փնտռուի Քերովբ րալեան՝ Եօղկատցի Նալպանտեանի հօրաքրոջ որ վերջերս Խասքօվօ (Սրիա) կը գտնուէր: Իր եւ Տիկին Իրէկի հասցէն տ... ցնել Պրիւքսէլի Կաթոլիկ հոգեւոր հովիւ Հ. Յով... վրդ.ի 8 Rue de la Colle Bruxelles, Secrétariat du té Belgo-Arménien եւ կ... natorium Mons sur Me... Lushin (Belgique).

Կ'ուզուին ձեռքով բուրդէ թրիքօ ջիւսող

վարժ գործաւորուհիներ: Ցեւական գործ, լաւ վճարում: Շեռուէն եկողներուն տեղւոյն վրայ գործ կը տրուի: Դիմել Գ. Քէշիշեանի, 5 Rue Jules Verne ամէն օր 9—12, 2—6, Բ. յարկ, թիւ 15 սենեակը: Մէթրօ Պլէվիլ, Թրամուէյ 5 եւ 26:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի, Տէսինի և շրջ... բոլոր վաստպուրական... ընդհ. ժողովի կը հրա... այս կիրակի ժամը 2ի... Jean Jaurès Բաֆէ ժ... սրահը:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՓԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՓՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վէներական ախտ...

Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթ... ցաւացաւ, Ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրա... թիւն (Rachitisme) եւայլն:

16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67

Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI...

ՏԷՐ եւ ՏՕՀՔԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՑՈՒՆԵՐԷՆ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ: ԳԻՆ 18 ՖՐ.

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28 Rue Lesage, PARIS (20e)

Métro Belleville Tél. Ménil. 6...

Ձոյն մը ունիք թէ նախկին եւ թէ ամենավերջին եղանակներուն՝ երգ... եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, քա... եւայլն: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ թէ՛ մեն... եւ թէ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ձրի է:

Ինչպէս նաեւ. բօրդաճիի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներ... ներու լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (փրանկախտ, ջերմատիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատուռ: Մզձամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

EMPIRE, Միզթը-Շոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենէն	2-14 ֆրանք

LE CARILLON

30 Bld. Bonne-Nouvelle

Հէնրիկ Իպսէնի՝ վԱՅՐի կագի կտուցները, արդիական եւ գեղարուեստական գործեր:

IMPRIMERIE - MASSIS - ...

208bis, Rue Lafayette Par...

Le Gérant: E. SOUVIG...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
9
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

9 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 877 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Շատ մը չարաշուք եւ ընդվզեցուցիչ տեղեկութիւններու դիմաց, մխիթարական պատկեր մը կը ներկայացնէ Նոր Արաբկիրի ձեւաւորումը՝ Հայաստանի մէջ։ Գոնէ այդ կազդուրիչ տպաւորութիւնը կը ձգէ «Նոր Արաբկիրի Տեղեկատու»ն, որմէ հատուած մը արտատպեցինք երեքշաբթի օր։

Կ՚արժէ նոյն աղբիւրէն քաղել կարգ մը լրացուցիչ տեղեկութիւններ եւս.—

Նոր Արաբկիրը հաստատուած է երեւանէն երեք քիլոմեդր դէպի հիւսիս, 720 ոտք բարձրութեամբ սարալանջի մը վրայ։ Տարածութիւնն է 613 տեսիադին։ 1925 Նոյեմբեր 29ին կը դրուին առաջին զոյգ տուների հիմերը։ 1926ի գարնան կը ձեռնարկուի 12 նոր տուներու շինութեան։ Դեռ պատերը չբարձրացած, հին Արաբկիրէն կը հասնի առաջին կարաւանը, 72 հոգի։ Մինչեւ տանիքը հասած հինգ տուները կը լրացնեն եւ մէկուն մէջ կը հաստատեն մանուածագործութիւնը, իսկ միւսները կը յատկացուին բնակութեան։ Այս 14 տուներուն տարածութիւնը կը հաւասարի 75 սենեակներու։ 1927ին Թուրքիայէն կը հասնին 78 Արաբկիրցիներ, իսկ 1928ին՝ 462 հոգի։ Զորրորդ խումբ մը եւս, 150 հոգի, ճամբայ ելած էր Տեղեկատուն հրատարակուած ատեն (1928 դեկտեմբեր)։ Ուրեմն Նոր Արաբկիրի բնակչութեան թիւը կը հասնի 762ի։

Այժմ հին Արաբկիրի մէջ կը մնան — միշտ համաձայն Տեղեկատուին — 660 հոգի, որոնց փոխադրութեան եւ տեղաւորման համար բացուած է 35,000 տոլարի հանգանակութիւն մը, իբրեւ վերկագին։

— «60 տոլարը կեանք մը կը փրկէ. 300 տոլարը ընտանիք մը կ՚ազատագրէ», կ՚ըսէ այս առթիւ հրատարակուած կոչը։

«750է աւելի ժողովուրդ Նոր Արաբկիր հասնելէ վերջ, այլեւս մեր օգնութեան կարօտ չզգացին. եւ այսօր յաւագոյն կեանքի մը ճամբուն մէջ դրուած են։ Նոյնր պիտի ըլլայ նաեւ հին Արաբկիր մնացողներուն համար, եթէ անոնք ալ կարենանք փոխադրել»։

Ուրեմն, դրական ելքի յանգած է ձեռնարկ մը, որու մասին շատ մը տաք ու պաղ ակնարկներ եղան անցեալ տարի։ Կ՚ուզենք հաւատալ թէ դարմանուած են առաջին օրերու վրիպումներն ու մխիթարները, ինչ որ պիտի դիւրացնէ 35,000ի նոր հանգանակութեան գործը։ Իսկ «վրկագին»ը ապահովելէ եւ հին Արաբկիր մնացած բեկորներն ալ Հայաստան փոխադրելէ յետոյ, Նոր Արաբկիրը կրնայ դառնալ տիպար մը՝ ուրիշ նմանի ձեռնարկներու համար։ Արդէն Մալաթիոյ, Սեբաստիոյ, Խարբերդի եւն. Հայրենակցականներն ալ ձեռնարկած են շինութեանց, եւ անշուշտ իրարմէ կը խրախուսուին, կէս ճամբան չմնալու համար։

Ճիշդ ատոր համար ալ, կ՚ուզէինք որ անոնք միջոց մը գտնէին հաւախորհուրդ գործելու գոնէ այս գետնին վրայ։

Թող առանձին կատարեն հանգանակութիւնները։ Թող գարգանայ բարի նախանձը, կարելի եղածին չափ շատ «վրկագին» ժողովելու համար։ Բայց ինչո՞ւ մէկը չօգտուի միւսին փորձառութենէն։ Եւ ինչո՞ւ աւելի զօրաւորը չօգնէ տկարին, պակաս մը լրացնելու, բան մը աւելի շինելու համար։

Իսկ ամէնէն կարեւորը, Նոր աւաններու արհեստանոցներն ու բնակարանները պէտք է առաւելապէս վերապահել Թուրքիա մնացած բեկորներու։

Աւելի պարզ խօսելով, հարկ է համախորհուրդ գործել, եւ ձեռնարկները կազմակերպել նախ եւ առաջ գանոնք փոխադրելու, փրկելու առաջադրութեամբ։ Այս տեսակէտէն օրինակելի է Նոր Արաբկիրի ծրագիրը, — Տարուէ տարի բան մը շինած եւ կարաւան - կարաւան ճամբայ հանած են բեկորները. իսկ հիմա վերջին ճիգ մը կը փորձեն, մնացածն ալ փրկելու համար։

Այսպէս կրնայ ընել, օրինակ, Սեբաստիոյ Հայրենակց. Միութիւնը, որուն հայրենիքին՝ քաղաքին մէջ կը գտնուին 1450 բեկորներ, շրջականերով միասին՝ 5550 հոգի, համաձայն վերջին հաշիւներու։ Անոնք ոչ միայն ազգային համրանք են, այլ եւ պիտանի ձեռքեր, արհեստաւորներ եւ հողագործներ։ Թուրքերը գանոնք ողջ ձգած են, անոնց արհեստագիտական կարողութենէն եւ չարաչար աշխատանքէն օգտուելու համար։ Այդ «րայա»ներուն շնորհիւ թուրք արհեստաւորներ հասցնելու համար։ Եւ յետոյ կան հազարաւոր երախաներ, որոնք դատապարտուած են թրքացման, եթէ ոչ թրքավարի անճիտման։

Այսպէս գործնական ծրագիր մը կազմելով եւ ձեռք ձեռքի տալով, կը կարծենք թէ Հայր. Միութիւնները աւելի ուժ կ՚ունենան ազդելու երեւանցիներուն վրայ, իբրեւ միացեալ ճնշում։ Բուն իսկ իրենց տեսակէտէն քննելով, քաղաքական խնդիր չէ այս, այլ տնտեսական - շինարարական։ Մանաւանդ որ ձեռը ուրիշը պիտի ստանձնէ, իսկ իրենք պիտի տան միայն դոյզ եւ ջուր։ Այս լեզուով պէտք է խօսիլ Երեւանի (Հօկի) դատուիրակներուն հետ, որոնք Ամերիկայի մէջ ման կուգան այժմ, գանազան պահանջներ արժեցնելու համար։

Այս գործնական ուղղութեան մեծապէս ուժ կրնայ տալ նաեւ Բարեգործականը, տրամադրելով ոչ միայն իր ձեռքը եւ հինակութիւնը, այլեւ գանձ։ Բարեգործականը ծննդավայրի հետ կապուած չէ, ապա ուրեմն պիտի լրացնէ ինչ որ պակաս կը ձգեն Հայր. Միութիւնները, անկարողութեամբ կամ տեղմտութեամբ։ Աւելի լաւ, եթէ մէկ տարուան համար իրեւ ծրագիր ընդունի փութացնել աւաններու շինութիւնը եւ Անատոլուի բեկորներուն փոխադրութիւնը, քանի որ ճամբաններն ալ բաց են։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԽԼՈՒԻՐԴՆԵՐԸ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ա.յս խորագրով խմբագրականի մը ժէջ, Հայրենիք դիտել կուտայ (19 Յունուար).

—«Մասնաւորապէս հայանուն բոլշեւիկ գործակալներու թիւը շատ է այն երկիրներու մէջ, ուր մենք խոշոր գադութներ ունինք։ Սովորական երեւոյթ մը դարձած է Ֆրանսայի, Սուրիոյ, Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ, Եգիպտոսի, Պարսկաստանի մէջ, որ հայանուն բոլշեւիկները ոստիկանութեան ձեռք անցնին իբրեւ քաղաքական կամ նոյնիսկ քրէական յանցաւորներ։

Մոսկուային ծառայող այդ հայ գործակալները յաճախ դիմակաւորուած կերպով հրապարակ կուգան, «Չէզոք» շօկի անունով կը գործեն, Հայաստանի անունը կը շահագործեն եւ այդ կերպով բարոյական ու նիւթական օժանդակութիւն կը ստանան մեր գադութներու որոշ մասին կողմէ։

Այդ պարագաներուն դաւադրական գործունէութիւնը, սակայն, երկու մեծ չարիքներ կը ստեղծէ. — ա) կը խաւնշտկէ մեր գադութներու կեանքը՝ ամէն տեղ ամէն գնով պառակտում առաջ բերելով եւ բ) կը վտանգէ հայ գադութներու դիրքը յաչս օտար կառավարութեանց՝ դաւելով այդ կառավարութեանց դէմ։

Ասոր անմիջական հետեւանքն այն է, որ հայ տարրը այսօր քաղաքականապէս վարկաբեկուած եւ կասկածելի դարձած է Ֆրանսայի, Սուրիոյ, Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ, Եգիպտոսի, Միջագետքի եւ Պարսկաստանի սէջ,

Մենք վստահ ենք, թէ արտասահմանի մեր գադութներէն եւ ոչ մէկուն մէջ բոլշեւիկները չպիտիկընայիր բոյն դնել ու դաւել թէ՛ հայութեան եւ թէ՛ օտարներուն դէմ, եթէ ազգայնական կարգ մը խմբակցութիւններ (թամկավարներ, Շնչակեաններ եւ կարգ մը «չէզոքներ») ուղղակի թէ անուղղակի կերպով չքաջալերէին ու չհովանաւորէին Մոսկուայի հայանուն գործակալներուն մութ գործերը։

Ժամանակ է որ գիտակից, պարկեշտ եւ հայրենասէր հայ հասարակութիւնը լրջօրէն անդրադառնայ հայ բոլշեւիկ գործակալներու հասցուցած ազգային եւ միջազգային վնասներուն եւ կտրուկ միջոցներ խորհի անոնց առաջքն առնելու համար...»

ՍՈՎ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ա.Թէնքէն կը հեռագրեն թէ բուքն ու բորանը սարսափելի աւերներ կը գործեն մանաւանդ հիւսիսային Յունաստանի մէջ, ուր տեղ տեղ ձիւնը 4 մեդր բարձրութեան կը հասնի։ Աղխարհէն կղզիացած բազմաթիւ գիւղերու մէջ սով կը տիրէ։ Լեռնաբնակ հովիւներէն շատեր ի վեր լուր չկայ։ Մի՝ չեւ հիմա 50 հոգի մեռած են ցուրտէն։ կառավարութիւնը ամէնօր դրամական աջակցութեան խնդրանք կը ստանայ սովահար շրջաններէ։

Հիւս. Յունաստանի եւ Բէովտիոյ մէջ ջերմաչափը զէրոյէն 23 աստիճան վար ցոյց կուտայ, Ա.Թէնքի մէջ՝ 15, Սելանիկի մէջ՝ 6, Ջոզանիի մէջ՝ 15 աստիճան եւայլն։

Ձիւնը մաքրելու եւ սովահար շրջանները պարենաւորելու համար մեծ գումարներ պէտք պիտի ըլլան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԷՆ ՄԱՍ ՄԸ ԱԶԱՏՈՒԱԾ

«Յուսաբեր»ի 1 փետրուարի Թիւին մէջ կը կարդանք.—

Կը տեղեկանանք, որ Պէյրութի ձերբակալուածներէն ոմանք ազատ արձակուած են։ Բանտին մէջ կը մնան 17 հոգի։ Գործը պիտի յանձնուի ոչ թէ Արտակարգ Խառն Դատարանին (որուն վճիռները վերջնական են), այլ սովորական Ոճրադատ Ատեանին (որուն վճիռները վերաքննելի են)։

*** Նոյն Թիւին մէջ «Յուսաբեր»ի Պէյրութի Թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ ձերբակալութեանց մասին։

Երկուշաբթի, դեռ արշալոյսը չբացուած, կը խուզարկուի Տօքթ. Խոսրով Թիւթիւնճեանի բնակարանը, ուրկէ Թիւթիւնճեանը ոստիկանատուն կ՚առաջնորդուի։ Հետզհետէ կը խուզարկուին, կը ձերբակալուին եւ ոստիկանատուն կ՚առաջնորդուին՝ վահան Փափազեան - Կոմս (Հ. Հ. Պատուիրակութեան Սուրիոյ ներկայացուցիչը), Յակոբ Տէր Մելքոնեան (Լիբանանի Ազգ. Գաւառական ժողովի առենապետը), Տօքթ. Բ. Գալստեան (անդամ Գաւառականի), Արամ Սահակեան (բանաստեղծ-լուսանկարիչ), Յարութիւն Շահինեան (լուսանկարիչ), Մխիթար Թուրիկեան (գրագէտ, տէր եւ տնօրէն «Luxe» պանդոկի), Հայկ Պալեան (տէր եւ տնօրէն «Ազդակ» լրագրի)։ Երեքշաբթի եւ չորեքշաբթի յաջորդաբար կը ձերբակալուին Արշակ Յովհաննիսեան (Հայաստանի Նախկին Նախարարներէն), Արշակ Գալստեան (վաճառական, անդամ Գաւառականի), Գրիգոր Աղաճանեան (վաճառական), Հայկազ Աղաճանեան (վաճառական), Անդրանիկ Պալեան (վաճառական), Գրիգոր Մկրտիչեան (ձեռնարկու), Կարօ Գափլանեան (արհեստաւոր), Կարապետ եւ Սուրէն եղբայրներ (արհեստաւորներ) եւ ուրիշներ, որոնց Թիւը 35ը կ՚անցնի։ Ասոնցմէ առաջինները արդէն կեդրոնական բանտը փոխադրուած են, մնացեալներն ալ հետզհետէ կը փոխադրուին։ Կը մեղադրուին իբր կազմակերպիչներ տեղի ունեցած ոճիրին, համաձայն Պատժ. Օրինագրքի 190րդ. յօդուածի տրամադրութեան։ Նախնական հարցաքննութեան ենթարկուած են բոլորն ալ։

Ոչ ոքի դէմ առանձին ամբաստանութիւն չկայ։ Բոլորի ալ մեղքը Դաշնակցական ըլլալն է։ Թէ ինչքա՜ն տարօրինակ եւ միեւնոյն ժամանակ որքա՜ն ընդվզեցուցիչ է այսքան ծանօթ անձեր բերել եւ Թափել բանտ՝ աւելորդ կը նկատենք խօսիլ։ Բաւ չունինք մեր արդար բողոքը յայտնելու համար։ Գոնէ հեռաւորագոյն փաստ մը ըլլար, կապուած ձերբակալուածներէն ոեւէ մէկուն անունին։

Վստահ ենք, ի հարկէ, որ արդարադատութիւնը ամէնուն ալ իր տեղը պիտի ցոյց տայ եւ պիտի վկայէ, որ ատոր ինքնրիչներէ հեռու եւ ատոր ինքնրիչներէ բարձր դատաւորներ կան նաեւ Լիբանանի մէջ։

Բանտարկեալները կտրուած են ամէն յարաբերութենէ։ Հրապարակը, մամուլը եւ պետական պաշտօնատունները բոլշեւիկ-հնչակեան գործակալները կ՚ողողեն իրենց ատոր զրպարտութիւններով։

Ի դէպ է յիշել, որ բոլշեւիկ «պատկոմները» գրեթէ ամէն տեղ կ՚ընկերանան ոստիկանութեան խուզարկութեանց եւ ձերբակալութեանց ընթացքին։ Անշուշտ հակառակորդները միս մինակ չենք։ Տեղական արաբ հակահայ տարրերը ուժ կուտան իրենց։ Մանաւանդ ազգայնական - բոլշեւիկ ճանչցուած քանի մը բախտախնդիրներ։

Միւս կողմէ կը տեղեկանանք, որ դիմումներ կը կատարուին՝ պահանջելով ձերբակալուածներու ազատ արձակումը մինչեւ դատավարութիւն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ
ԱՆՈՐՈՇ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ

Պէյրութէն կը հեռագրեն փետր. 7 Թուականով.

Այսօր Դամասկոսի մէջ հրատարակուեցաւ ֆրանսական մարզպան Պ. Փոնսօի մէկ պատգամագիրը, որով անորոշ պայմանաժամով կը յետաձգուի գումարումը Սահմանադիր ժողովին, որուն պաշտօնն էր Սուրիոյ համար Սահմանադրութիւն մը պատրաստել։ Սահմանադիրը փակուած էր անցեալ օգոստոս 11էն ի վեր։

Սահմանադիր ժողովի նախագահին ուղղուած պատգամագիրը կը ճշդէ այս յետաձգման պայմանները, յոյս կը յայտնէ Թէ համաձայնութեան մը ճամբուն վրայ արդէն ձեռք բերուած իրական յառաջդիմութիւնը այսպէսով աւելի եւս պիտի ամրանայ եւ ի վերջոյ յաջողութիւնը պիտի գայ պսակել Թափուած ջանքերը և արդարացնել հաստատակամ բարեացակամութիւնը։

*** Այս առթիւ Ժուռնալի քաղաքական բաժնի խմբագիր Սէնպրիս կը գրէ.

Այս յետաձգումը ցաւալի դէպք մըն է, բայց ոչ զարմանալի։ Կռիւի սաղմը կար այն պայմաններուն մէջ իսկ, որոնց տակ 1928ի գարնան կատարուեցան Սուրիոյ Սահմանադիր ժողովի ընտրութիւնները։ Ընտրողները այն տպաւորութիւնն ունէին որ հրաւիրուած են արտայայտուելու ամենայն ազատութեամբ, մինչդեռ իրականին մէջ պէտք է շարժէին ֆրանսական հոգատարութեան նեղ սահմանին մէջ։

Հակասութիւնը երեւան ելաւ, երբ ժողովը աշխատանքի լծուեցաւ։ Ազգայնական մեծամասնութիւնը պատրաստեց Սահ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՋՆՋՈՒԱԾԸ

փիէռ Լոթիի գործերուն ամբողջութիւնը պիտի արժանանայ նոր տպագրութեան մը, խիստ ճոխ ու հարուստ։

**
*

Ընթերցողը կը յիշէ, — կամ չի յիշեր — Լոթիի մէկ պրակը՝ «Հայկական յարդերը»։ Այդ գրքոյկը պատերազմէն անմիջապէս վերջ հրատարակուած է, ու Լոթի ինքզինքը կը գերազանցէ յարդուած ցեղի մը հանդէպ իր ցոյց տուած ճիւաղային արհամարհանքով եւ սեւագիութեամբ։ Տիկին իսկուճի Մինաս՝ ատենին «Շանթ»ի մէջ պատասխանեց՝ պատշաճօրէն ստորագծելով Լոթիի գրի առած այլանդակութիւնները։

կար՝ օրինակի համար, սա առասպելը։ Իբր Թէ հայ մը էրզրումի հիւպատոսին վրայ զէնք կը քաշէ պատուհանէ մը (պատերազմէն առաջ), որպէսզի Թուրք մը կարծուի հեղինակը ու Ֆրանսական հանրային կարծիքը գրգռուի Թուրքերուն դէմ։

Եթէ չեմ սխալիր, այդ տողերէն վար, տասը տող կէտադրութիւն կար՝ «censuré» (գրաքննիչին կողմէ ջնջուած) բառն ալ մէջտեղը։

Գրաքննութիւնը դեռ կը տիրէր 1919 ին։

*
**

Խնդիր է գիտնալ Թէ ի՞նչ առասպել կը պարունակէին այդ ջնջուած տողերը։

Եւ ինչո՞ւ ջնջուեցան։

Եթէ պատմուածը պաշտօնական հանգամանք ունէր, գայն ջնջելը աւելորդ ու վնասակար էր։ Իսկ եթէ առասպել մըն է, միւսներուն պէս, այն ատեն դիւրին պիտի ըլլար Լոթիի հասկցնել Թէ կը ստեղծէ, կը շարունակէ ստեղծել։

*
**

Լոթի մեռաւ, գնաց, առանց խղճի խայթ մը զգալու։ Բայց պիտի մնան իր գործերը, որոնց մէջ՝ ան, քաղաքականութիւն կաթեցուց։ Գոյնի կաթիլներ . . . որոնց կարգին կրնանք նկատել սա ջնջուած տողերը։

Այնքան ստորին, որքան լուռ։

Եդ. ԲԷՈՎՏԱՑԻ

ՁԻՒՆ - ՁՄԵՌ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ.

Եւրոպայի հետ երկաթուղային հաղորդակցութիւնները տակաւին ընդհատուած կը մնան՝ առատ ձիւն տեղալուն պատճառաւ։ Սէնփլոն-Ապեւելեան երեք ճեպընթացներ ութ օրէ ի վեր անշարժութեան մատնուած են Թրակիոյ մէջ։

*** «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Պոլսոյ Թղթակիցն ալ կը հաղորդէ որ ճեպընթացներէն մէկուն մէջ կը գտնուի Պաղտատի անգլիական նորընտիր մարզպան սըր կիլպըրթ ՖէյԹըն։

Պոլսոյ մէջ ցուրտէն մեռած են հինգ հոգի, իսկ Պոլսոյ մօտերը սառած են 600 արջառ։ Գայլեր մտած են նոյնիսկ Պոլսոյ կարգ մը Թաղերուն մէջ։

Պոլսոյ բոլոր դատարանները փակուած են, որովհետեւ դատաւորները չեն կրնար իրենց տուներէն դուրս ելլել։

652 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՒ ԿՐԻՓԷՆ

Վերջացող շաբթուան ընթացքին Անգլիոյ մէջ կրիփէն մեռան 652 հոգի։ Նախորդ շաբթու 321 հոգի միայն մեռած էին։

Հ. ՍԵԼԻՔՅԱՆ

ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր ուրախալուր ծնունդներուն ի տես՝ ամէն կողմէ մեզի ուղղուած շնորհաւորագիրներուն համար, ինչպէս նաև ի պատասխան մեր հեռագրական շնորհաւորանաց, մեր սրտագին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք։

Հ. ՍԵԼԻՔՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

1920ի ապրիլ ամսուն Մոսկուա հրաւիրուած էր Հայկական Սովետական Հանրապետութեան ներկայացուցիչներու ժողով մը, որուն նպատակն էր քննել Հայաստանի ներքին կեանքի հարցերը։ Ժողովին մասնակցեցան Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամներ, Հայաստանի Սովետական Կառավարութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կարմիր Բանակի հրամանատարներ, Հայաստանի Կոմունիստական Երիտասարդական Միութեան Կեդրոնական Կոմիտէի անդամներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Երեւանի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ալեքսանդրապոլի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Նոր Բայազէտի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Կարսի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Զանգեզուրի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Նախիջեւանի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ղարաբաղի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ղազախի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ղափանի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Շարուրի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Սուրմալուի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Վեդիի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ղամարլուի Կազմակերպութեան ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան Ղարաքիլիսայ

ՎԵՐՋԻՆ ՈՒՆԿՆԴԻՐ

ԹԵՍՏԱՄԵՆՏԱՐԱՆ ԲԱՐԵ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵՎՈՐ ԿԵՐՊԱՐԸ

(1915—16ի ազգասիրական շրջանէն)

Ա. ԳՈՐԾՈՂՆԵՐ

ՊՈՒՐՀԱԿ.— Մա՛յր, ատո՛ր մեր նշանի՛ր:

ՀԱՅԿ.— Ան ի, ատ ի՝, կարմի՛ր ատաղ

ՊՈՒՐՀԱԿ.— Ինչո՞ւ մեր նշանի՛ր մեր փեսացուն կոտրե՛ն, ջնջե՛ն:

ՀԱՅԿ.— Ան ալ մեր նշանի՛ր կոտրե՛ն, ջնջե՛ն:

ՊՈՒՐՀԱԿ.— Ինչո՞ւ:

ՀԱՅԿ.— Ան ալ Հայ է...

ՊՈՒՐՀԱԿ.— Ես ալ Հայ եմ, բայց ինչո՞ւ մեր նշանը կոտրե՛ն:

ՀԱՅԿ.— Ան ալ Հայ է, բայց Թուրք է:

ՊՈՒՐՀԱԿ.— Ես ալ Հայ եմ, բայց ինչո՞ւ չեն կոտրե՛ր իմ նշանս:

ՀԱՅԿ.— Ան ալ Հայ է, բայց Թուրք չէ:

ՊՈՒՐՀԱԿ.— Ես ալ Հայ եմ, բայց Թուրք չեմ

մանագրութիւն մը, որուն կարգ մը յօդուածները բացարձակապէս անհաշտելի էին ֆրանսական հոգատարութեան հետ, օրինակ այն յօդուածները՝ որոնք Սուրիական պետութեան կը վերապահէին արտաքին քաղաքականութիւնը, ներում շնորհելու և պաշարման վիճակ յայտարարելու իրաւունքը։ Պ. Փոնսօ ժողովէն պահանջեց վերաքննել այս յօդուածները։ Ժողովը մերժեց. ասոր վրայ օգոստոս 12ին երեք ամսուան համար դադարումի ենթարկուեցաւ։ Նոյեմբեր 12ին երեք ամսուան յետաձգում մը եւս հրամայուեցաւ, որովհետեւ Պ. Փոնսօ Ֆրանսա կը գտնուէր։

Պայմանաժամը լրանալու վրայ է։ Պէտք է ժամանակ շահիլ, որովհետեւ Սահմանադիր ժողովի ազգայնական մեծամասնութիւնը հաշտարար միտումներ չունի։ Ասիկա ժամանակաւոր կարգադրութիւն մըն է։ Վերջապէս պէտք է գտնել լուծում մը՝ Սուրիոյ վարչաձեւը որոշելու համար։

Պապը դարձեալ աշխարհական վեհապետ

Երէկ գրեցինք թէ Վատիկանի եւ Մուսոլինիի միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է։ Ըստ այս համաձայնագրին, Մուսոլինի Հռոմի Պապին կը վերադարձնէ իր աշխարհական իշխանութիւնը, զոր կորսնցուցած էր 58 տարի առաջ, երբ կը կազմուէր երիտասարդ իտալական պետութիւնը։

Պապին արտաքին գործերու քարտուղարը կարդինալ Գասպարրի իր մօտ հրաւիրեց Վատիկանի բոլոր դիւանագիտական ներկայացուցիչները եւ յայտնեց անոնց թէ՝ համաձայնութեան պաշտօնական ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ կիրակի օր իտ եւ Մուսոլինիի միջեւ։ Դաշինքը կը բաղկանայ երկու մասերէ։ Առաջինը կը վերաբերի իտալական կառավարութեան հետ համաձայնութեան, իսկ երկրորդ մասը կը բաղկանայ կոնկորդատէն, որ կը ճշդէ օրինական մանրամասնութիւնները։

«Շիքակօ Թրիպիւն» կը գրէ.— Ուրեմն կիրակի օրուընէ սկսկեալ Պիոս ԺԱ. Պապը իր հոգեւոր իշխանութեան վրայ պիտի աւելցնէ նաեւ աշխարհականը։ Պապը նոյնպէս գերիշխան տէրը պիտի դառնայ իր հողերուն, մէջն ըլլալով Ս. Պետրոսի եկեղեցին, ինչպէս նաեւ այն նեղ ճամբուն, որ Վատիկանէն կը տանի դէպի Ս. Յովհաննէս Լատրանեցի։

Նոր համաձայնագրով, Իտալիա 2 միլիառ լիրէթ հատուցում կուտայ Վատիկանի, մէկ միլիառը կանխիկ, մնացածը մանաւաճարներով։ Իտալիա կը խոստանայ կաթոլիկ կրօնքին եւ եկեղեցական օրէնքներու գործադրութեան կատարեալ ազատութիւն։ Կրօնական միաբանութիւնները իրաւունք պիտի ունենան կալուածներ ունենալու եւ ժառանգելու։

Սեպանիկի համաշխարհային կռիւը

Գրած էինք թէ արիւնալի կռիւ մը տեղի ունեցած է Սելանիկի աշխատաւորական կեդրոնին մէջ, ֆամայնավարներու միջեւ։ Այս մասին յունարէն թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան.—

Շինութեանց մէջ աշխատող բանուորներու սէնտիկան ժողով ունէր բանուորական կեդրոնին մէջ։ Ներկայ էին շուրջ 400 բանուորներ եւ պիտի ընտրէին երկու պատգամաւորներ, որոնք, իրենց սէնդիկան պիտի ներկայացնէին փետրուար 3ին Աթէնքի մէջ գումարելի բանուորական համաժողովին մէջ։

Ժողովականներուն մէջ կային 150ի մօտ ծայրայեղ համայնավարներ, որոնք կ'ուզէին որ ընտրուելիք պատգամաւորները իրենց կուսակիցներէն ըլլան։ Որպէս զի յաջողին, անոնք, աշխատեցան, որ նախ ժողովին նախագահը իրենցմէ ընտրուի։ Քուէարկութիւնը սակայն հակառակ արդիւնք առաւ։ Ասոր վրայ, սկսան աղմկել եւ խանգարել ժողովը, ստիպելով նախագահը, որ նիստը փակուած յայտարարէ։

Համայնավարներու զայրոյթը հասաւ կր գագաթնակէտին, եւ երբ չափաւոր բանուորները կը սկսէին ցրուիլ, անոնք յանկարծ կտրեցին ելեկտրական թելերը, փակեցին դռները եւ անցան գործի։ Բոլոր համայնավարներն ալ նախապէս զինուած էին բիրերով, երկաթներով, դանակներով եւ սկսան յարձակումի չափաւորներուն դէմ։ Ստեղծուեցաւ մեծ խուճապ մուտքին մէջ եւ ժողովատեղին դարձաւ պատերազմի դաշտ։ Աթոռներ, նստարաններ, սեղաններ կը նետէին իրարու վրայ, բիր ու բռունցք, դաշոյն ու երկաթ, կը ճօճէին օդին մէջ։ Իրական ճակատամարտ։ Շատեր, երկրորդ յարկի պատուհաններէն սկսան դուրս ցատքել եւ օգնութիւն կանչել, սուր ճիչերով։ Կռիւը տեւեց աւելի քան կէս ժամ, երբ ոստիկանութիւնը իմանալով պատահածը, փութաց դէպքին վայրը, ոստիկանական ուժեղ ջոկատով մը։

Պատերազմիկները դեռ կը կռուէին։ Մաս մը ոստիկաններ պաշարեցին ելքի դուռը եւ ուրիշներ խուժեցին սրահէն ներս։ Ասոր վրայ վերջ գտաւ բախումը։ Ցարձակող հերոսները, նեռելով ձեռքի զէնքերը, սկսան փախչիլ։ Բայց բոլորն ալ ձերբակալուեցան ելքի դրան առջեւ։

Վիրաւորուածներուն թիւն է 19, որոնք նոյնպէս արդելափակուած են միւս 40 ձերբակալուածներուն հետ, Ընդհ. Ապահովութեան շէնքին մէջ։

Մարդի չպիտի առնակուի

Ինչպէս գրած էինք, կառավարութիւնը երեսփ. ժողովին առջեւ վստահութեան խնդիր դրաւ փիլթոյի նորընտիր երեսփոխան Անտրէ Մարթին բանտէն արձակելու առաջարկին առթիւ։

Համայնավար երեսփոխան Մարսել Քաշէն ճառ մը խօսելով շեշտեց թէ իրենք անողոք պայքար յայտարարած են հանրապետական ներկայ վարչաձեւին դէմ, ինչպէս որ կայսրութեան օրով, հանրապետականները նոյնը ըրած էին տիրող կառավարութեան դէմ։ Եւ սակայն, ըսաւ, կայսրութեան նախարարները երեսփ. ժողովին մէջ կը նատեցնէին դատապարտուած բարները երեսփ. ժողովին մէջ եւ ժողովատեղին դարձաւ պատերազմի դաշտ։ Աթոռներ, նստարաններ, սեղաններ կը նետէին իրարու վրայ, բիր ու բռունցք, դաշոյն ու երկաթ, կը ճօճէին օդին մէջ։ Իրական ճակատամարտ։ Շատեր, երկրորդ յարկի պատուհաններէն սկսան դուրս ցատքել եւ օգնութիւն կանչել, սուր ճիչերով։ Կռիւը տեւեց աւելի քան կէս ժամ, երբ ոստիկանութիւնը իմանալով պատահածը, փութաց դէպքին վայրը, ոստիկանական ուժեղ ջոկատով մը։

Պատերազմիկները դեռ կը կռուէին։ Մաս մը ոստիկաններ պաշարեցին ելքի դուռը եւ ուրիշներ խուժեցին սրահէն ներս։ Ասոր վրայ վերջ գտաւ բախումը։ Ցարձակող հերոսները, նետելով ձեռքի զէնքերը, սկսան փախչիլ։ Բայց բոլորն ալ ձերբակալուեցան ելքի դրան առջեւ։

Վիրաւորուածներուն թիւն է 19, որոնք նոյնպէս արդելափակուած են միւս 40 ձերբակալուածներուն հետ, Ընդհ. Ապահովութեան շէնքին մէջ։

Մարդի չպիտի առնակուի

Ինչպէս գրած էինք, կառավարութիւնը երեսփ. ժողովին առջեւ վստահութեան խնդիր դրաւ փիլթոյի նորընտիր երեսփոխան Անտրէ Մարթին բանտէն արձակելու առաջարկին առթիւ։

Համայնավար երեսփոխան Մարսել Քաշէն ճառ մը խօսելով շեշտեց թէ իրենք անողոք պայքար յայտարարած են հանրապետական ներկայ վարչաձեւին դէմ, ինչպէս որ կայսրութեան օրով, հանրապետականները նոյնը ըրած էին տիրող կառավարութեան դէմ։ Եւ սակայն, ըսաւ, կայսրութեան նախարարները երեսփ. ժողովին մէջ կը նստ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
10
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

10 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 878

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՌԱՆՑ ԿԻՐՔԻ ԵՒ ՈԽԻ

կարգ մը թերթեր իրենց գլուխն առած կ'երթան, Պէյրութի Խանօթ սպանութեան առթիւ, որուն իսկական շարժառիթը մինչեւ այսօր ալ հարցական է մեզի համար:

Ի՛նչ գոհիկ հաւատաքննութիւն եւ ի՛նչ քսու, գրգռիչ ակնարկներ՝ գանազան կողմերէ:

Մենք դէպքին լուրը ստացանք երկու հեռագիրներով, երկուքն ալ քաշուած յունուար 24ին եւ մեզի հասած նոյն օրն իսկ, ու հրատարակեցինք յունուար 26ին: Այնուհետեւ ստացանք մէկ-երկու թղթակցութիւններ, որոնք մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն, իրենց յատուկ մեկնութիւններով: Ցետոյ ինչ որ լոյս տեսաւ մեր թերթին մէջ, մեծ մասով արտատպում է եւ թարգմանութիւն:

Ո՛ր եւ է պարկեշտ եւ ողջամիտ մարդ, ցաւելով հանդերձ պատահած դէպքին վրայ, պիտի խորհրդածէր թէ ի՛նչպէս կարելի է 40-50 ծանօթ մարդիկ բանտը նետել մէկ անգամէն, անծանօթ սպանութեան մը համար: Մանաւանդ որ այս առանձին դէպքը չէր նոյն քաղաքին մէջ:

Մնդիրը քննութեան տակ է. Լիբանանի դատական իշխանութիւնը ինք տակաւին եզրակացութեան չէ յանգած, բայց աղմկարները գործի վրայ են արդէն, և օրն ի բուն «լուսաբանութիւներ» կուտան, մատնանշումներ կ'ընեն, հինն ու նորը, սուտն ու բաւը իրար կը խառնեն: Մէկ խօսքով, մթնոլորտ կը ստեղծեն, եր կուտան ամբոխին, այլ մանաւանդ Սուրիոյ և Լիբանանի այն Վերթերուն որոնք արդէն պատրուակներ կը փնտռեն, հայ գաղթականութիւնը եւ առ հասարակ հայ ժողովուրդը զետնէ գետին արնելու համար:

Մեզ չի հետաքրքրեր,—սպաննուած Տխրունին համայնավա՞ր թէ հնչակեան: Մեզի համար էականը՝ սպանութեան շարաւոթիւն է, որ ժուժ կը մնայ, ինչպէս ըսինք: Եթէ Տխրունին ատնիչ մը եւ ազգադաւ մըն էր Հմայեակ Արամեանցներու, արութիւն Մկրտիչեաններու կամ Արշաւիր Եսեաններու իպարէն, թող անոր յիշատակով պարծենան բոլոր այն հրնակեանները, համայնավարները կամ ռամկավարները, որոնք րս կոր եղեր են այսօր, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը անուանարելու համար: Իսկ եթէ թիւրիմացութեան զոհ է, ամէնէն առաջ մենք պիտի ցաւինք, որ երիտասարդ մը կը պակսի:

Այս նուրբ կէտերը չքննուած վճիռ արձակել եւ հանրային արծիք պղտորել՝ կը նշանակէ անպարկեշտ գործ կատարել: Փարիզի ռամկավար-ազատական պաշտօնաթերթը պէտք է ոիղճին հետ խելքն ալ կորնցուցած ըլլայ, երբ կը յանդգնի ռեւ գիրերով գրել ճերմակ թուղթի վրայ, «Տխրունի պիտի ապանուէր, եթէ իր հակառակորդները շարունակէին մնալ տէր տիրական Սահակեան վարժարանին»: (9 փետր.):

Այսքան մանրացած առեն, արդեօք մէկ վայրկեան աչքի ոչնչ բերի՞ն Արփիար Արփիարեանն ու Յովհ. Թաւշանճեանը..,

Բայց թողունք այս անբարոյական երեւոյթները և քննենք կապէս ծանրակշիռ պարագայ մը, որ կրնայ անակնկալ փորնքներ բերել Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղութին գլխուն:

կ'ակնարկենք այսպիսի դէպքերու առթիւ յառաջ եկած ազդեցութեան եւ յատկապէս արաբական Թերթերու բացած ունաւոր պայքարին:

Քիչ անդին արտատպած ենք մէջբերումներ՝ այդ լրագիրրէն: Այս գրգռիչ հրատարակութիւնները եղած են Պէյրութի կանութենէն շատ առաջ: Չիմա դիւրին է եզրակացնել թէ ինչ ամնմատութիւններ ստացած է թողնը:

Արդ, բոլոր անոնք որ զրիչ կը շարժեն ի պաշտօնէ կամ այս թիքէն օգտուելով, պարտաւոր են լրջօրէն նկատի առնել կաթիւնը եւ անոր համեմատ թուղթին յանձնել իրենց մտաումները:

Առանց կիրքի եւ ոխի: Արդէն չափազանց երկար տեւեցին սակցական եւ հատուածական հակամարտութիւնները այդ եւ երերուն գաղութին մէջ, եւ ոճիր է իւղ լեցնել կրակին բայ: Ոճիր է հատուած հատուածի դէմ լարել եւ գրգռել ամհային բնազդը, որ սանձակոտոր կը գործէ կայաններու մէջ գամ, երկուքը մէկ դանակի կամ բիրի յանգելով:

Այս խորհուրդը կուտանք բոլորին, առանց կուսակցական րութեան: Եւ կուտանք ոչ թէ անոր համար որ Դաշնակթեան դիրքը «վտանգուած է» Լիբանանի մէջ— այդ օրը տեաներ խառնակիչները— այլ որովհետեւ տեղացիները, եւ էնէն բարեացակամներն անգամ այլեւս անհանդուրժելի կը նեն մեր ներքին կռիւները: Անոնք պարտաւոր չեն գիտնարդարն ու մեղաւորը: Անոնք մէկ բան կ'ըսեն.

— Մենք այս գաղթականները ներս առինք, մեզի հաւաիրաւունքներ տուինք, բայց ոչ միայն օգուտ չունեցան ի, այլ եւ ահա իրենց անմիաբանութեամբ եւ կռիւներով անդիստ կ'ընեն մեզ:

«Քիչ գրոյս շատ իմացիր, — պիտի ըսէր մեծ-հայրիկը: Մեր մասին, փոխանակ ամուլ բանավէճի մը բռնուելու, կը ձնարարենք օրուան «ազգասէր»ներուն՝ լրջօրէն որոճալ ական թերթերու հրատարակութեանց վրայ, որոնցմէ շներ կ'երեւան այսօր, «Մամուլ»ի բամնին մէջ:

Կոկորդիլոսի արցունքները կացութիւն չեն փրկեր:

Մանաւանդ կուսակցական օրկաններու համար, աննելի է ք ու ոխ սերմանել, հասկցող-չհասկցող ղէմ դիմաց հանե-

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄՈՒԽ ՁԵՌՔԵՐԸ

Այս խորագրին տակ «Յուսաբեր» իր յունուար 31ի խմբագրականով ուշադրութեան կը յանձնէ հետեւեալ իրողութիւնները, Պէյրութի ձերբակալութեանց առթիւ.

Այո՛, ազգադաւ ձեռք մը — անշուշտ ոսկեզօծ — ամենուր Թոյն ու ատելութիւն կը ցանէ ցալածական հայութեան դէմ: Այս աշխատանքը գիտակցուած եւ հետեւողական ծրագրով կը տարուի յատկապէս մերձարեւելեան երկիրներու մէջ, եւ առանձնապէս Հ. Յ. Դաշնակցութեան դէմ: Էնկլիւրին եւ Մոսկուան իրենց գործակալներու միջոցով նաեւ գաղութներու մէջ կը շարունակեն այն ցալածանքը, զոր անոնք իրենց երկիրներու մէջ կը մղեն *հայութեան* եւ յատկապէս *Դաշնակցութեան* դէմ: Ասկէ մօտաւորապէս երկու ամիս առաջ Երիվանի *Սառա էլ Շամալ* արաբական Թերթը կը գրէր.

— *«Պէյրութի Հայ Ազգային Ժողովի դաշնակցական անդամները կը հետեւին Սուրիոյ եւ Լիբանանի տեղական ուղղութեան եւ պահանջներուն հակառակ ճամբու մը»:*

Նոյն օրերուն Դամասկոսի արաբ Թերթերէն *«Էլ Իսթիգլալ»* կը յայտարարէր.

— *«Դաշնակիստ կուսակցութիւնը կը պահանջէ որ տեղացի հայութիւնը տեղական ուղղութեան հակառակ քալէ, եւ այս բանին համար ամէն կողմ երկպառակութիւն եւ վրդովում կը պատճառէ»:*

Ջայնակցելով այս Թերթերուն, Շալէպի *«Էլ Շարք»* կը գրէր.

— *«Դաշնակիստ կուսակցութիւնը կ'ուզէ որ Հայերը զիրենք հիւրընկալող երկիրներու բնիկներուն հակառակ ընթացք մը բռնեն»:*

Ու կրկնելով այս նոյն *«փրովոքասիոններու»* զոհը դառնալով, *Սառա էլ Շամալ* կը գրէր.

— *«ՊԻՏԻ Է ՈՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅԴ ՔՈՄԻԹԷԻՆ (դաշնակցական) ՁԵՌՔԵՐՆ ՈՒ ՈՏՔԵՐԸ ԿՈՏՐԷ»:*

— *«ՊԻՏԻ Է ՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,*— կ'արձագանգէին *«Էլ Շարք»* եւ միւս Թերթերը,— *ՓՈՒԹԱՅ ՎԵՐՋ ՄԸ ԴՆԵՆ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԽՈՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ»:*

եւ այլն եւ այլն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հացի առվը Ռուսիոյ մէջ

«Թայմզ»ի Րիկայի Թղթակիցը կը հեռագրէ 7 փետրուար Թուականով.

Ուտելիքի հալթայթումը հետզհետէ դժուարանալուն պատճառաւ, խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց փոփոխութեան ենթարկել պարենաւորման ըրութիւնը, որ կը գործադրուէր Լենինգրադի եւ Մոսկուայի մէջ: Բոլոր գլխաւոր կեդրոններու քաղաքացիները պիտի բաժնուին երկու դասակարգերու, առաջին՝ անոնք որ ամէնէն կարեւորները կը նկատուին Խորհրդային Միութեան տնտեսական կեանքին համար. երկրորդ՝ անոնք որ տնտեսական երկրորդական կարեւորութիւն ունին պետութեան համար: Մէկ խօսքով, բոլոր գործաւորներն ու պաշտօնեաները կը կազմեն առաջին դասակարգը: Միայն ասոնք է որ հաց պիտի ստանան «պետական պահեստներէն», որոնց հացը պիտի հալթայթեն Գործակցականները որոշուած գիներով: Երկրորդ դասակարգիները իրենց հացը պիտի գնեն բաց շուկայէն, օրուան գիներով:

Նկատելով որ «քարտի ըրութիւն»ը անժողովրդական է եւ կը յիշեցնէ 1918—20ի սեւ օրերը, խորհրդային իշխանութիւնները այսօր հրահանգեցին ճարտարարուեստական կեդրոնի բոլոր Թերթերուն, որ մասնաւոր յօդուածներ հրատարակեն՝ բացատրելով թէ ինչո՞ւ այս ըրութեան կը դիմուի ներկայիս, եւ վեր հանելով պրոլետարներուն եղած առանձնաշնորհները:

«Պրաւդա» կը գրէ թէ գաւառներէն բաւականաչափ ցորեն չհասնիլն ու բանուորներու շարունակական գանգատները պատճառ եղան այս որոշման: Այսուհետեւ «պետական կարեւորութիւն ունեցող անձերը» ապահով ուտելիք պիտի ունենան. մնացեալները թէեւ սովամահ չպիտի ըլլան, սակայն շատ սուղ պիտի գնեն իրենց հացը:

«Իզվէստիա» կ'ըսէ թէ յունուարի «քէմփէյն»ը յուսացուցած 100ին 60 համեմատութեամբ միայն ցորեն բերաւ:

Ի՛նչ կ'ըսէ Պոլսոյ ազգանուական դեսպանը

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ՝ Թուրքիոյ ազգանական դեսպան ձէլանի խան պաշտօնաթերթ «Միլլիյէթ»ի ըրած է հետեւեալ յայտարարութիւնները.

— *Աֆղանիստանի կացութիւնը վիշտ կը պատճառէ մեզի. սակայն պատմութիւնը ցոյց կուտայ մեզ թէ բարենորոգումներու ձեռնարկող ամէն ազգ ի վերջոյ կը յաղողի: Այսպէս, կը յուսանք թէ երիտասարդութիւնն ու յառաջդիմութիւնը պիտի յաղթանակեն յետադրջական մոլեռանդ տարրերուն: Սակայն կացութեան ամէնէն գէշկողմն է Հնդկաստանի կառավարութեան համակական եւ ապօրէն դիրքը: Թերթերուն համաձայն, ամէն օր անգլիական օդանաւեր կը թռին մեր ազատ եւ անկախ երկրին վրայէն: Անգլիական կառավարութիւնը, որ պաշտօնապէս յայտարարեց թէ չպիտի միջամտէ մեր գործերուն, գիտէ՞ թէ ասիկա բռնարարում մըն է միջազգային իրաւունքի:*

Քապուլի օտարականները փոխադրելու նպատակով օդանաւեր ղրկելուն համար Հնդկաստանի կառավարութիւնը կ'արդարանայ, սակայն անիկա չի կրնար ինքզինքը չգմեղել՝ թոյլ տալուն համար որ ամէն օր ուրիշ օդանաւեր թռին Աֆղանիստանի վրայէն:

Աֆղաններու մեծամասնութիւնը իրրեւ իրեն վեհապետ կը ճանչնայ Ամանուլլահ Թագաւորը: Ստոյգ է որ Աֆղանիստանի բարեկամ բոլոր երկիրները պէտք է Քանտահար փոխադրեն իրենց դիւանագիտական մարմինները: Կասկած չկայ որ անգլիական կառավարութիւնը պիտի սրբագրէ Հնդկաստանի կառավարութեան բռնած դիրքը եւ սիրալիր յարաբերութիւններ պահէ Աֆղանիստանի հետ:»

*Թայմզի Թղթակիցը կ'ըսէ Թէ այս յայտարարութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի անոր համար՝ որ ձէլանի խան մօտիկ բարեկամն է Ամանուլլահ Թագաւորի եւ *Միլլիյէթ* Թուրք պաշտօնական օրկան է: կ'ենթադրուի Թէ Աֆղանիստանի դեսպանը այսքան վրան բաց խօսքեր չպիտի ընէր, եթէ այդ մասին ճրաիանգ ստացած չըլլար քանտահարէն:*

Հաւասարակշռութեան կռիւը Արեւմի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն.—

Երեք օրէ ի վեր Աթէնքի կեդրոնը Խորհրդարանին դիմաց Թատրոնի մը մէջ տեղի կ'ունենար համայնավար կուսակցութեան համաժողովը, որ վերջացաւ պատգամաւորներու միջեւ կռիւով մը:

Հակառակորդ տարրերը Թատրոնէն դուրս ելլելով, Սթատիոմ փողոցին մէջ սկսան բուռն կռիւի, որու ընթացքին գործածուեցան ամէն տեսակ զէնքեր: Վիրաւորուեցան 17 հոգի, մէկ քանին անցորդներ, որոնց հանդիպած էին վրիպած գնդակներ: Վարիչներէն քանի մը հոգի ձերբակալուեցան:

Պուլկարիա եւ Սերպիա

Պելկրատէն կը հեռագրեն *Թայմզի*.— *Պուլկարեւսերպ սահմանագուխը վերաբանալու մասին երկու կառավարութեանց միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը ցոյց կուտայ Թէ եւուկոսլաւ կառավարութիւնը մտադիր է ջանք մը ընել՝ լաւագոյն յարաբերութիւններ հաստատելու համար Պուլկարիոյ հետ: Եւուկոսլաւիոյ մէջ դիկտատորութիւն հաստատուելուն առաջին տպաւորութիւնը այն եղաւ Պուլկարիոյ մէջ որ գինուորական ազդեցութիւնը առաւել քան երբեք պիտի զօրանայ Պելկրատի մէջ եւ Թէ Մակեդոնիոյ վրայէն երկաթեայ ճանկը չպիտի Թուլ-*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

«ԵԹԷ ՄԵՌՆԻՄ, ՋԱՆՈՆՔ ՊԱՏՌԵՑԷՔ»

Օսքար Ուայլտ,— որուն մէկ կարճ Թատրերգութիւնը պիտի տայ «ցառաջ»,— նամակներ ունի բիտինկի բանտէն, եւ յետոյ փարիզէն, որոնք պիտի հրատարակուին Ուայլտի կրտսեր զաւկին հաւանութեամբ:

Այդ նամակներէն մէկուն մէջ կ'ըսէր.

«Եթէ մեռնիմ հոս, զանոնք կը ջնջէք, եթէ վերապրիմ, ես ինքս պիտի ջնջեմ զանոնք:»

Եւ կարծես այդ խորհուրդին իբր հետեւանք է այս հրատարակութիւնը:

Բայց չէ՞ որ Օսքար Ուայլտ հարկադրուեցաւ տաժանակիր աշխատանքի լծուիլ երկու տարի, որպէսզի աշխարհի տայ գրական գլուխ-գործոցը: Ուայլտ հոգեկան տանջանքներու մէջ տապլտկեցաւ, իր գահավէժ անկումը իրեն աւելի ազդեց քան հալած կապարի ըմպումը, բայց միւս կողմէն «Գրականութիւն»ը հպարտացաւ, երբ տանջուած կուրծքէն հառաչներ ելան ու հարստացուցին զայն:

Ցարօրինա՛կ աշխարհ:

*
* *

Ուայլտ դարձեալ գրեր է.

«Even if I get out of this loathsome place, I know that there is nothing for me but the life of a pariah, of disgrace, and penury and contempt.»

Արդարե՛ւ....

փարիզ, երբ իր մահուան անկողնին մէջ դեռ կը շնչէր, պանդոկապետը բարձրաձայն կ'առաջարկէր իր ոսկեայ ատամնաշարերը քաշել, ծախել, սենեակին վարձքը եւ ուրիշ ծախքեր չկորսնցնելու համար:

Դէթ այդպէս կը պատմէ կիւսթաւ Լը Բուժ:

ԲԷՈՎՑԱՑԻ

Ու մենք ուրիշ բան չենք կրնար ընել, բայց եթէ հրճուիլ, մտածելով որ մեր վաիանիկը մեզի պիտի մնայ, Ուարչին անհասանելի տնօրինութեամբ:

Մէկ զոհ մը չի՞ բաւեր, միթէ՛:

Ն. Պ.

ԿՐԻՓԸ

ցուրտն ու մշուշը կը շարունակեն փարիզի մէջ՝ ամէն օր կրիփի նոր զոհեր խլելով: Բժիշկները անդուլ անդադար հիւանդտեսի կը վազեն: Բազմաթիւ բըժիշկներ իրենք ալ հիւանդացած են:

Համաճարակի ատեն կրիփը կը յարձակի մանաւանդ անոնց վրայ, որոնք տկար են եւ չեն կրնար պաշտպանուիլ ժանրէին դէմ: Ուստի եւ անհրաժեշտ է տարրական առողջապահութեան բոլոր օրէնքներուն հետեւիլ եւ ամէն կերպով պաշտպանուիլ հիւանդութեան դէմ:

Ազգերու Դաշնակցութեան առողջապահական ճիւղը իր շաբաթական զեկոյցին մէջ կը նկատէ որ այս անգամ կրիփը այնքան արագ չծաւալեցաւ Եւրոպայի մէջ որքան 1921-22ին եւ 1926-27ին:

Բացի Անգլիայէն եւ Հիւս. Ֆըրանսայէն, կրիփը մեծ ծաւալ գտած է նաեւ Նորվեկիոյ հարաւը, Շոլանտայի, Փոփէնհակի եւ Ֆանիմարքայի կարգ մը շրջաններուն մէջ ու Ֆինլանտայի ծոցի եզերքներուն վրայ: Գերմանիոյ մէջ Պրանտէպուրկ, Սաքսոնիա, Ստորին Սիլեզիա եւ Պրէմէն լրջօրէն ազդուած են:

Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ Թափը կորսնցուցած է:

ՊՈՒՐՔԻՆԱ ՓԱՍՏԱԿԱՆԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍ. ՀԱՅՑ

Բ.

Ա. ՄԱՐՏԻՆՈՒ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒՄԸ

— «ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒՄԸ ՆԱ ՅԱՂԹՀԱՐԻՒՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒՄՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԾՆՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆ Է»։— ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒՄԸ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆ Է։— «ՀԱՅԱՍՏԱՆ»ԻՆ ՏԵՍՆՈՂ ՄԱՐԴԻԿ ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆ Է։— ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒՄԸ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆ Է։— ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒՄԸ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆ Է։

Ա. Մարտինու հայագիտական հաւաքումը մարդու հոգեկան հարաստութիւնն է։ Հայագիտական հաւաքումներու վերածնուած հայ մարդու հոգեկան հարաստութիւնն է։ Հայագիտական հաւաքումը մարդու հոգեկան հարաստութիւնն է։ Հայագիտական հաւաքումը մարդու հոգեկան հարաստութիւնն

ՅԱՌԱՋ ԴԱՇՏԱՅԻՆ

ԹԵՐԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

(1915—16թ աքսորի շրջանէն)

Ա. ՓՈՓՈԽԵԱՆ

ՀԱՅԿ.— Ա՛հ, տա՛ր...

ՅՈՎՀ.— Ջա՛ր, չէ՞, չէ՞, քա՛ւ չլիզի...

ՅՈՎՀ.— Ցեղա՛ն, տա՛ր, տա՛ր, ինչո՞ւ չես տանիր...

ՀԱՅԿ.— Ա՛հ, տա՛ր...

(Ուզեր ինկնել Յովհ. վրայ, բայց կը զսպուի:)

ՅՈՎՀ.— Ջա՛ր, չէ՞, քա՛ւ չլիզի...

ՀԱՅԿ.— Ցեղա՛ն, տա՛ր, տա՛ր, ինչո՞ւ չես տանիր...

ՅՈՎՀ.— Ջա՛ր, չէ՞, քա՛ւ չլիզի...

(Ուզեր ինկնել Յովհ. վրայ, բայց կը զսպուի:)

ՅՈՎՀ.— Ա՛հ, տա՛ր...

Ա. ՓՈՓՈԽԵԱՆ

ՀԱՅԿ.— Ցեղա՛ն, տա՛ր, տա՛ր, ինչո՞ւ չես տանիր...

ՅՈՎՀ.— Ջա՛ր, չէ՞

նայ: Այս հաշտարար քայլը կը կարծուի թէ պիտի փոխէ այդ տպաւորութիւնը:

Սահմանագլուխի փակումը այսքան երկարաձգուեցաւ անոր համար որ եուկոսլաւ կառավարութիւնը համոզուած չէր թէ Սոֆիայի մէջ կարելի ամէն բան եղած է՝ խափանելու համար Մակեդոնացի լեղափոխականներու գործունէութիւնը: Միւս կողմէ այն հաւատքը կար թէ պուլկար քաղաքականութիւնը կախուած է Պուլկարիոյ հանրային կարծիքէն:

Սահմանագլուխներու բացումը ցոյց կուտայ թէ Ալեքսանդր թագաւորի կառավարութիւնը եկած է այն եզրակացութեան որ քաջալերութեան արժանի են Պուլկարիոյ մէջ այն տարրերը՝ որոնք կը հակառակին Մակեդոնիոյ յեղափոխական կազմակերպութեան գործունէութեանց:

Առեւել. ճեպընթացը դեռ Պոլիս չի հասած

Փետրուար 1էն ի վեր ո՛չ մէկ թղթատար հասած է Պոլսէն, ճամբաները ձիւնէն անանցանելի ըլլալով տակաւին:

Միւս կողմէ Սէնփլոն-Արեւելեան ճեպընթացը, որ յունուար 29ի իրիկունը Փարիզէն Պոլիս մեկնած էր, դեռ Պոլիս չէ հասած: «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Թուրքիոյ նախկին մայրաքաղաքին մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ այս առթիւ: Ցիշեալ ճեպընթացը Պոլիս պէտք է հասնէր փետրուար 1ին կէսօրէ վերջ, սակայն աւելի քան մէկ շաբաթէ ի վեր ձիւներու մէջ մնացած է Թրակիոյ Զէրքէզ Քէօյ կայարանին մէջ, Պոլսէն 80 քիլոմեթր հեռու:

Եղեռնափուռ մը Թունուզի մէջ

Թունուզէն կը հեռագրեն թէ առջի առաւօտ ժամը 5ին ռումբ մը պայթեցաւ իտալական հիւպատոսարանին մէջ: Օր մը առաջ հոն հասած էր իտալական նորընտիր հիւպատոս Պարտուցցի: Ապակիները ջարդուփշուր եղան: Ջոհ չկայ: Նիւթական կորուստներն ալ աննշան են:

Կը կարծուի թէ եղածը հակաֆաշիստներու կողմէ սարքուած ցոյց մըն է:

Եւրոպայի Գեղեցկուհեան Թագուհին

Հինգշաբթի օր Փարիզի մէջ 17 ազգերու ներկայացուցիչ արուեստագէտները ընտրեցին «Եւրոպայի Գեղեցկուհեան Թագուհին»: 17 ազգեր իրենց ամէնէն սիրուն աղջիկները ղրկած էին Փարիզ: Ընտրուեցաւ Հունգարիոյ Թագուհին՝ Օր. Էլիզապէթ Սիմոն, որ այժմ փոխանակ «Միս Հունգարիա»յի՝ կը կոչուի «Միս Եւրոպա»: Դատաւորներուն արգիլուած էր քուէ տալ իրենց երկրի գեղուհիին:

17 Թագուհիները երէկ մեկնեցան Նիս, ուր տեղւոյն քաղաքապետութեան հիւրը պիտի ըլլան: Յետոյ պիտի երթան Ամբրիկալի կալվրսթըն քաղաքը (Թէքսասի նահանգ), ուր պիտի մասնակցին «Աշխարհի Գեղեցկուհեան Թագուհի»ի մրցումին: «Միս Եւրոպա» միւսներուն հետ հաւասար աստիճանի վրայ պիտի մասնակցի մրցման:

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
36, Rue de Bellefond, 36
PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Poissonnière
Tél. Trudaine 88-77

Գործ կը փնտռէ երիտասարդ
ֆրանսուհի մը որ գիտէ նաեւ հայերէն խօսիլ: Վարժ հաշուակալ եւ տաքթիլօ: Կը ստանձնէ նաեւ ֆրանսերէնի դասեր ժամադրութեամբ կամ տուներու մէջ: Դիմել՝ Mme. Jeanne, 21 Rue Saulnier, Paris.

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ժամերը	2-14 ֆրանք

WALTER STRARAM
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ
Շան զ'Էլիզէի Թատրոնին մէջ: Յայտագիր 4րդ նուագահ. 14 Փետր. Հինգշաբթի: Պէթհովէնի Ouverture de Coriolan, Ա. Ժէտէժի Գ. Սէնֆոնին, Ա. Ֆէվրը Լոնժրոէի 3 պարերը (Ա. անգամ). Ռավէլի Տաֆնիս եւ Քլոէ (Suite d'orch.): Մուտք 2—40 ֆր. Շան զ'Էլիզէի Թատրոնը, 13—15 Av. Montaigne եւ Տիւրանի մօտ: Նուագահանդէսը կը սկսի ճիշտ երեկոյեան ժամը 9ին:

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ
Վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդներ: Մասաժ, վանտուզ, փիքիւր, փանսըման եւայլն: Վկայեալ աղքատներուն ձրի:
Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e),

WAGRAM AUTO
Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը 100 ֆրանքով
73 Av. de Wagram մէթ. Ternes
63 Av. Gde. Armée » Maillot
149bisBd. Villette, Aubervilliers

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՏԷՐ եւ ՏԻԿԻՆ ՍՏԵՓԱՆ ԿԱՆՈՆԵԱՆ

ՏԷՐ եւ ՏԻԿԻՆ Ստեփան Կանոնեան եւ իրենց զաւակը, Օր. Ողիմպիա Կանոնեան, ՏԷՐ եւ ՏԻԿԻՆ Վահան Վարդերեսեան, Այրի Տիկ. Ֆլորա Նալպանտեան (Սիլիստրէ), Պ. Յակոբ Փափազեան, (Սիլիստրէ), Այրի Տիկ. Մ. Ֆնտըգեան (Պոլիս), ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ազգականներն ու պարագաները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց պաշտելի եւ սրբուհի մօր, քրոջ եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԿԱՆՈՆԵԱՆԻ
(ԾՆՆԱԿ. ՍԻՐԲՈՒՀԻ ՓԱՓԱԶԵԱՆ)

դառնադէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ փետր. 7ին Մոնմորանսիի իր բնակարանին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ ժամը 1ին եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Մոնմորանսիի գերեզմանատունը:

*
* *

Հանգուցեալը մայրն է Պոլսոյ Ֆրանս. դեսպանատան նախկին մաժուլի Ա. Թարգման, Սթանպուլի եւ Ժիկառոյի աշխատակից պ. Ստեփան Կանոնեանի:

Կ'ուզուին ձեռքով քուրդէ Թրիքօ հիւսող վարժ գործաւորուհիներ: Ցեւական գործ, լաւ վճարում: Շեռւէն եկողներուն տեղւոյն վրայ գործ կը տրուի: Դիմել Գ. Քէշիշեանի, 5 Rue Jules Verne ամէն օր 9—12, 2—6, Բ. յարկ, Թիւ 15 սենեակը: Մէթրօ Պէլվիլ, Թրամուէյ 5 եւ 26:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՓՆԵՐ

ՈՒՆԻՆՔ Ֆոնոկրաֆները եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքները՝ Հայերէն, ցունարէն, Թուրքերէն, Հրեերէն, Արաբերէն, Սպաներէն, Այժերիական, Թունուզական եւ Մարոքեան: Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի: Գիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e).

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ
Այսօր կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին,
19 Rue de Varenne, Nord Sud: Rue du Bac
Կը խօսի Պ. ՆԻԿՈՂ ԱՂԲԱԼԵԱՆ
Նիւթ՝ «Ազգութեան պահպանումը»

«ՓԵՏՐ. 18»Ը ՊԻՏԵԱՆՔՈՒՒՐԻ ՄԷՋ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎԱՀԱՄԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ
17 փետր. կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt
Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն և անակնկալներ
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷԷՆ (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60 46

ՏՕՔԹ. Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
17 Rue Lamartine, PARIS (9e)
Թել. Trudaine 92—47, մէթրօ՝ Cadet, Nord Sud, N. D. de Lorette
Ամէն օր 14-19 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12 ն ժամադրութեամբ

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՃԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77,162
Բնիկ կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ: Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ ոճով եւ համեմներով: Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ
9 Rue Papillon, PARIS. Tél. Prov. 49—3

ԱԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ 3.30—5.30
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des Fêtes
Շաւիլի մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հիւանդութ.
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) *Թել. Շաւիլ 37*

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ
ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ
Ուր պիտի գտնէք ջամեղ եւ իննամքով պատրաստուած ախորժահամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով:
Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով հարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու համար:
36 Rue Polonceau Paris (18e). *Մէթրօ Պարպէս կամ Շաթօ Ռուժ*
ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ ՂԵՒՈՆԴ ՃԱՓԱՐԵԱՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
31 Rue Etienne Dolet, ALFORTVILLE
(Կայարանին մօտիկ, մեծ ափսէներմանին դիմացը)
Արեւելեան ամէն տեսակ ուտելիքներ, մաքուր, ընտիր, թարմ եւ ամէն քանակի յարմար, (Պուլկարական քաշէր, ձերմակ պանիր, Կեսարական ապուխտ, երշիկ, փիլաւի յատուկ բրինձ, Յունական առաջնակարգ ձիթապտուղ, եւայլն:
Միայն 15 օրուան համար պուլկարական քաշէրը կը ծախուի գեղչեալ գինով:

ԱՄԷՆ ՕՐ
VOLPONE
ԱՔԼԻԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Յունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը:
Մեր գրասենեակը կը գրաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով:
Գրեցէք ձեր պարագաներուն Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ՏՕՔԹ. Ա. ՄԱՍԼԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վեներական ախտերու
Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով
Ցօդացաւ, Ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրաթեթեւութիւն (Rachitisme) եւայլն:
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՀԻ
Թ. ՈՒՆՃԵԱՆ եւ ՈՐԴԻՔ
Ձոխ մթերք անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
66, Rue d'Hauteville, Tél. Prov. 67 07 Métro, Poissonnière

ՏՕՔԹ. Գ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48 Rue Montmartre (*Բակի մէջ՝ աջ կողմի առաջին դուռ*)
Այս անգամ իր անձնական դարմանատունը հաստատած կը խնամէ ներքին եւ կանանց, վեներական եւ մորթային հիւանդութիւնները:
Tél. Central 73-38 Métro: Sentier կամ Hal
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 10—12, 1.30—8, բակի եւ տօն օրեր՝ կէսօրէն առաջ 9—12:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռաձայն Ménilmontant 66 64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական դրութիւնք, ամենայաւ պայմաններով:
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն: Դանց կանխավճար
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2-3 եւ 6.30էն 8.30: Մէթրօ՝ Ménilmontant. Թրամ 5 եւ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Paris

ԼԱԻ ԱՌԻԹ ՄԸ ԴԵՐՁԱԿԻ ՀԱՄԱՐ
ՅՈՅՆ ԴԵՐՁԱԿ մը որ հաստատուած է Փարիզի մօտակ քաղաքի մը մէջ, կ'ուզէ հայ մասնագէտ ափիէսէօր մը (բա կոն, վերարկու եւայլն կարող) Նախընտրելի է ամուսնաց մէկը: Կ'երաշխաւորէ ամբողջ տարուան աշխատանք: վճարում: Բնակարան լաւ պայմաններով եւ մասնաւոր պ րութիւններ: Մանրամասնութիւններու համար դիմել «Ա ոզջ»ի վարչութեան:

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ E
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՑՈՒՆԱՐԷ
ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.
Պելվիլի ճանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Ménil.
Ձոխ մթերք ԹԷ նախկին եւ ԹԷ ամենավերջին եղանակներու՝ երգ եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, Թ եւայլն: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ ԹԷ մ եւ ԹԷ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ձրի է:
Ինչպէս նաեւ բօրդաճիք լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներու լաւագոյնը ամենազեղչեալ գիներով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՋԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE. Մէթրօ՝ Պէլ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ԹԱՐՄ ԼԱՒ ԱԺԱՆ

ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԼԻՈՆ RHONE
ՅԱԿՈԲ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
62 Rue Rabelais, LYON
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ «ԱՆԻ»
Alimentation ANI
Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, մաքուր, թարմ եւ անվրցելի գիներով: Արժէքաւոր *փրիմ*ներ (միսի մեքենայ, կագի օճախ, եւայլն) կը տրուին 50 ֆր.է աւելի առեւտուր ընողին: Կ'ընդունի ապսպրանքներ շրջակայ գիւղերէն եւ գաւառներէն:
ԱՆԻ նպարավաճառատունը ունի իրեն յարակից արհեստանոց ուր կը ծախուին եւ կը նորոգուին կագի օճախներ, միսի մեքենաներ, եւայլն:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ
ԵՆՈՎՔ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
6 Rue Voltaire, LYON
Ընդամէնը կը շինէ փրոթէզներ (prothèse) բոլորովին նոր, մեթոտով: Մասնագէտ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ մը կը խնամէ ակռայի եւ լինտերու հիւանդութիւնները, Չորեքշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր: Փուրն՝ 90 ֆր., ձերմակ ակռայ սկսեալ 22 ֆր.էն: Խղճամիտ աշխատանք եւ նուրբ ձաշակ:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
35 Rue Dunoir, LYON
ԱՐԱՐԱՏ անուշավաճառատունը կը պատրաստէ իւմբաս Թերթանուշի (փաքլավա) Թերթ, Թել քատաիֆ՝ իւմբ փաճ, քուբապիէ որոնք պէս անմրցելի են իրենց մով, իւոտով ու գիներով: անոնք որոնք գիտեն բերնին համ, պարտաւոր այցելել ԱՐԱՐԱՏ անուշավ ռատունը: Քաղցրահամ պաղպակ ամառուան սեզ նակին:

ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐ ԱՅՍ ԵՐԵՔ ՀԱՍՑԷՆԵՐԷՆ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

12 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 879 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄԸ

Պաղտատէն մեզի կը հաղորդեն թէ՝ Միջագետքի կառավարութիւնը ինքնաբերաբար առաջարկած է հողաբաժին մը յատկացնել, Մուսուլի շրջանին մէջ, Նահր էլ Օմարի հայ գաղթականները տեղաւորելու համար։

Մանրամասնութիւններ կը պակսին առ այժմ։ Բայց այս կարճ լուրն ալ մխիթարական է ինքնին, ներկայ պարագաներուն մէջ, երբ մարդիկ հրաշքի կը սպասեն, մեր ցիրուցան բազմութիւնները իրենց ինկած տեղը պահելու համար։ Գոնէ այն վայրերուն մէջ, ուր բաղդատաբար տանելի են պայմանները եւ նուազ սպառնալից՝ այլասերման վտանգը։

Այսպէս, քանի որ հայրենիքին դուռները ամուր կղպուած են, նուազագոյն չարիքն է ամէն գնով իրենց տեղին վրայ պահել Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Յունաստանի եւ Սուրիոյ արմատախիլ բազմութիւնները։

Միջագետք ալ այդ երկիրներէն է, թէեւ բոլորովին աչքէ հեռու եւ լքուած։ Երկար է այնտեղ ապաստանուած գաղթականներուն պատմութիւնը։ Մօտ 8 - 10,000 կը հաշուեն այդ համրանքը, մեծ մասով՝ մնացորդները Վասպուրականի վերջին փախստականներուն։ Գաւառէ գաւառ, կայանէ կայան թափառելով, պաքուպայէն մինչեւ Նահր էլ Օմար, կէս առ կէս պակսելով՝ թշուառութենէն կամ հիւանդութիւններէն, քանի մը հազար ալ Հայաստան փոխադրուելով, այս գաղթականութիւնը վերջերս մատնուած էր ծայրայեղ յուսահատութեան։ Մէկ - երկու տարիէ ի վեր երեւան յոյսեր կը ներշնչէր քանի մը հազար եւս ընդունելու։ Բանակցութիւններ, հանգանակութեան ձեռնարկներ, նոյն իսկ անցագրի գործողութիւններ. իսկ վերջին պահուն, — ժխտական պատասխան։

Անցեալ տարի, Միջագետքի կառավարութեան կողմէ տրամադրութիւն յայտնուեցաւ բարեբեր հող մը յատկացնելու։ Յետոյ նոյն կառավարութիւնը ետ առաւ այդ ծրագիրը, եւ մեր հայրենակիցները շարունակեցին իրենց սեւ օրերը քաշքշել վրաններու տակ, իբրեւ անտուն - անտէր բոշաներ։ Հիմա կառավարութիւնը ինք հաղորդած է նոր կարգադրութիւն մը, որուն համաձայն տարագիրները պիտի տեղաւորուին Մուսուլի շրջանին մէջ։

Յուսատու ցող մը՝ այս տեղաւորումը հայրենիքի սահմաններուն մօտ, պայմանաւ որ բախտաւոր գաղութները եւ մանաւանդ համապատասխան օրկանները փութան կատարել իրենց պարտականութիւնը։

Մեր տեղեկութեանց համաձայն, Գաղթականներու Յանձնախումբը պատրաստ ունի հազիւ 4—5000 տոլար, տրամադրուած՝ զանազան առիթներով (2000ը Հնդկաստանի մէջ հանգանակուած, 1000ը Ամերիկայի Հայ Կարմիր Խաչէն, 500ը Վասպուրականի Ամերիկայի Վերաշինացէն եւն)։

Աւելորդ է բացատրել թէ ո՛րքան ճգճիմ գումար է այս՝ հարիւրաւոր գաղթականներու փոխադրութեան եւ տեղաւորման համար։ Չի բաւեր քանի մը հազար հոգի տանիլ նետել դաշտի մը վրայ. մանաւանդ որ, շատ քիչերը ինքնապահ են։ Թերեւս հողը ամրողջութեամբ ձրի պիտի տրամադրուի. բայց անհրաժեշտ է ճարել լծկան, գործիքներ եւլն., որպէս զի կարենան պահել իրենց գլուխը։ Որքան գիտենք, Մուսուլի մէջ արդէն կայ Շատախցիներու գաղութ մը, որ կրցած է իր մէջքը շտկել հողագործութեամբ։

Ո՞վ պիտի ստանձնէ Մուսուլի հոգը, որպէսզի 1918էն երեսի վրայ ձգուած այս համրանքը նոր դառնութիւններ չկրէ։

Առաջին առթիւ, մեր միտքը կ'երթայ Վասպուրականցիներուն։ Վերջերս իմացանք թէ Տիթրոյիթի Վերաշինաց Միութիւնը հինգ հարիւր տոլար ղրկած է Նահր էլ Օմարի գաղթականներուն համար, իսկ երկու - երեք ամիս առաջ ալ՝ հազար տոլար։ Անշուշտ այս գումարները ղրկուած են իբրեւ նպաստ։ Իսկ հիմա որ յատուկ ծրագիր մը կայ, բոլոր երկիրներու եւ քաղաքներու Վասպուրականցիներուն կը մնայ, իբրեւ անհատ կամ իբրեւ Միութիւն, լրջօրէն գործի փարիլ եւ աջակցիլ։ Բուն շաղախը իրենք, Վասպուրականցիները պիտի հայթայթեն։ Այս առթիւ կրնան օրինակ առնել Արաբկիրի, Մալաթիոյ, Խարբերդի, Սեբաստիոյ, Տիգրանակերտի եւլն. Հայր. Միութիւններէն, որոնք խոշոր ճիգ մը կը փորձեն, նոր աւաններ շինելու համար Հայաստանի մէջ։

Անշուշտ նախընտրելի էր որ Վասպուրականցիները ձեռք ձեռքի տային նոր Վան մը շինելու, աւելի ճիշտ՝ բուն իսկ Վանը վերաշինելու համար։ Բայց քանի որ անողոք իրականութիւնը կը խանգարէ մեր բաղձանքները, թող այդ ուղղայ աշխատանքին մէկ մասը յատկացնեն Մուսուլի նոր բոյնը ծաղկեցնելու։ Այս ալ, իր կարգին, շահ մըն է վաղուան համար, այնքան մօտիկ հայրենի սահմաններուն, եւ Վասպուրականի ճամբուն վրայ։

Բայց կոպիտ բան պիտի ըլլար ամբողջ հոգը ձգել միայն Վասպուրականցիներուն վրայ։ Ուրիշ համազգային հաստատութիւններ ալ կան որոնք տրամադրելի գումարներ ունին, կամ կրնան ճարել։ Միայն Ամերիկայի Հայ Կարմիր Խաչը 11—13 հազար տոլար տրամադրեց ներգաղթի գործին, վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին։ Յետոյ, ի՞նչպէս կրնայ ձեռնպահ մնալ բարեգործականը, որ այնքան «ազգասիրական» յօդուածներ ժպտուցած է իր ծրագրին մէջ։

Ահա խաղաղ միջոց մը՝ համրանքներ փրկելու։ Սրտառուչ տեսիլներու պէտք ունի՞ն վանեցիները, այս ձեռնարկին գլուխն անցնելու եւ շարժուձեւ ստեղծելու համար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՛ՆՉՊԷ՞Ս Կ'ՕՏԱՐԱՆԱՆ

Հայ աւետարանական եկեղեցիներու գործունէութեան նուիրուած խմբագրականի մը մէջ, Պայքար, Ամերիկայի ռամկավարներուն օրկանը, դիտել կուտայ. (24 Յունուար).

«Բաւական չէ որ Հայ Աւետարանական եկեղեցիներու մէջ ընթերցումները, քարոզը ու երգերը Հայերէն ըլլան։ Պէտք է նաեւ Հայ սրտին ու մտքին համար օտար պիտի մնան, եթէ անոնց մէջէն չխօսի նախնեաց ոգին, եթէ Հայ ժողովուրդը անոնց մէջ չգտնէ իր հարց աւանդութիւնները, պատմութիւնը, ըմբռնումներն ու տենչանքը, եւ մինչեւ անգամ վիշտն ու տառապանքը։

Կ'արժէ դիտել թէ Հայ Աւետարանական եկեղեցիներ իրենք իսկ արդէն օտարացման ճամբուն վրայ կը գտնուին Ամերիկայի մէջ, ընդունելով անխտիր Անգլիերէն պաշտամունք, երգեր ու երաժշտութիւն, իբրեւ թէ նորահաս սերունդին հասկնալի ու մատչելի ըլլալու համար։ Ցակաւին քանի մը ամիս առաջ, Ամերիկայի Հայ Թերթերը հրատարակեցին նորակառոյց Հայ Աւետարանական եկեղեցիի մը նուիրման հանդէսին ճոխ նկարագրութիւնը։ Այդ հանդէսը, զոր կը վարէին իրենց ազգասիրութեամբ ծանօթ Հայ Աւետարանական հոգեւոր եկեղեցականներ, ոչինչ ունէր հայացի, ծայրէ ծայր ամէն ինչ օտար էր։ Ի՞նչ կարելի պիտի չըլլար տեսը ձիշդ հակառակը։ Հայ Աւետարանական եկեղեցականներ չէի՞ն կրնար, այդ հանդէսին ծրագրին կազմութեան առթիւ, նկատի ունենալ Հայ եկեղեցւոյ կարգերը եւ անոնց մէջէն իրենց յարմար դատած մասերը ընտրել։ Չէի՞ն կրնար այդքան Ամերիկեան երգերու ու եղանակներու կարգին, յատկապէս նման պարագաներու համար յօրինուած մեր սքանչելի շարականներէն մէկը երգել։ կրնային անշուշտ։ Բայց անոնք կը մտածեն թէ եկեղեցին իբրեւ հոգեւոր հաստատութիւն կապ չունի ազգութեան հետ։ Ասիկա այնքան ծայրայեղութեան գաղափար մըն է, որքան ուրիշներու համոզումը թէ եկեղեցին իբրեւ ազգային հաստատութիւն միայն արժէք կը ներկայացնէ։ Գոնէ Հայերուս համար, եկեղեցին այն ատեն կը պայծառանայ եւ բարոյապէս իր դերը կը կատարէ, երբ առանց թերանալու իր հոգեւոր կոչման ու առաքելութեան մէջ, իր ազգային հանգամանքն ու յատկութիւնն ներն ալ կը պահէ ու կը շեշտէ»։

ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ քաղաքին կարգ մը մասերուն մէջ ձիւնի բարձրութիւնը կը հասնի երեք մեդրի։ Ուտելիքներու գիները մեծապէս բարձրացած են։ Այսպէս, մէկ քիլօ հացը կ'արժէ մինչեւ 50 դրուշ։ Հացագործներու եւ նպարավաճառներու առջեւ ելակ պոչեր կը բռնուին յիշեցնելով պատերազմի դժուարին օրերը։ կարմիր Մահիկը 500 աղքատներու կերակուր կուտայ ամէն օր։ Ասկէ զատ չունեւորներուն կը բաժնէ վերմակներ, ածուխ, հագուստ եւ ներմակեղէն։

Սաստիկ ցուրտ կ'ընէ դեռ։ Բոլոր լիճերը սառած են. քաղաքներու պարենաւորումը կը կատարուի մեծ դժուարութեամբ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ո՛Վ ՍՊԱՆՆԵՑ ՏԽՐՈՒՆԻՆ

Սուրիոյ եւ Լիբանանի թերթերը կը շարունակեն զբաղիլ Սարգիս Տխրունիի սպանութեան գործով։ Տեղական իշխանութիւնները տակաւին չեն կրցած գտնել մարդասպանը, իսկ ձերբակալուած ծանօթ անձերուն վրայ ո՛չ մէկ ամբաստանութիւն կը ծանրանայ։

«Լ'Օրիան»ի մէկ լրատուն կ'իմացնէ թէ իշխանութեանց սխալ ցուցմունքներ տրուած են, եւ թէ Ս. Տխրունին սպանուած է հնչակեան մը, դպրոցին մէջ անոր ըրած համայնավար պրոպագանդին համար։

«Էլ Ահրար» կը գրէ.— Ֆրանս. Բժշկ. համալսարանի աշակերտներէն Գարեգին Փափազեան եւ Յովհաննէս Քիւթիւքեան բռնուած են. ոճիրին առեներ դպրոցը չեն գտնուած (.*)։ Գարեգին Փափազեան եղբայրն է նախկին Պոլսոյ Խորհրդարանի էրզրումի (.*) երեսփոխանին, որ դաշնակցական մըն է եւ Քեմալի վարչութեան թշնամիներուն հետ կը յարաբերի միշտ, որպէսզի անոնց միջոցով Կիլիկիան ազատէ եւ Հայերը հոն վերադարձնէ։ Կ'ըսուի թէ այս երեսփոխանը վերջերս եկած է Յունաստանէն, հետն ալ Ցակոբ Սիմոնի։ Իրենց նպատակն է եղեր համաժողով մը գումարել Քիւրտերու, Թուրքերու եւ Միջագետքի Ասորիներուն հետ։ Ըսել է ասոնք հիւրի պարտականութիւնը չեն յարգեր եւ պատճառ կ'ըլլան որ թուրք թերթերը աստիճ յարձակին մեր երկրին դէմ։

«Տարակոյս չկայ թէ այն «քաղաքական» խուզարկութիւնը զոր կը կատարէ բարձրագոյն շրջանակը, պիտի պարզէ սոսկալի գաղտնիքներ, որոնց վրայ Ֆրանս. մարզպանութիւնը ստիպուած պիտի զգայ ինքզինք չափ մը գնելու այս խռովարարներու ջանքերուն։»

*** Հալէպի Եփրատը կը գրէ (26 յունուար).

Զրոյց կը շրջի թէ Պէյրութի մէջ Ս. Տխրունիի սպանման խնդրով Հալէպի մէջ ալ մի քանիներ ձերբակալուած են, որոնց անունը աւելորդ կը նկատենք հրատարակել՝ արդարութեան գործը չխանգարելու համար։

*.*Յունուար 26ի «Ահրար» և «Ահվալ» թերթերը կը գրեն թէ ձերբակալուած են հետեւեալները.— Բենիամին Գուլագեան, Միհրան Կէրկէրեան, Արթին Պետրոս Պասմաճեան, Մեսրոպ Ղազար Սօլագեան, Կարօ Խաչիկ Գափլանեան, Կարապետ Գրիգոր Կիւլվարդեան, Սիմոն Յակոբ Էմուպեան, Գարեգին Միսաք Մկրտիչեան, Արշակ Էլնաեան եւ Հայկ Պալեան։

Իսկ «Էլ Ահվալ» կը գրէ.—

Հանգուցեալ Տխրունիի եղբայրը Հանրապետութեան նախագահին աղերսագիր մատուցանելով, եղբօրը դատին Դատական Խորհուրդի (Մէճլիս Ատլի) յանձնուիլը խնդրած եւ ոճրագործին ալ Դաշնակցութեան շարքերուն մէջ գտնուիլը պարզած է. ասոր վրայ ոճիրի վայրին պահապանին կամ խանութպաններուն ցուցմունքներով ձերբակալութիւն ընելու տեղ, հիմաամբաստանեալ կուսակցութեան մէջ սկսուած է խուզարկութիւն կամ ձերբակալութիւն։

Փորձագէտներու ժողովը

Երէկ ժամը 2ին Փարիզի ժորժ Ե. պանդոկին մէջ պաշտօնական առաջին նիստը գումարեց միջդաշնակցային փորձագէտներու յանձնաժողովը, որուն պաշտօնն է քննել Գերմանիոյ վճարելու կարողութիւնը եւ վերջնապէս ճշդել հատուցումներու քանակը։

Նախագահ ընտրուեցաւ ամերիկացի փորձագէտներէն Օուըն երկու։ Նախագահ Քուլիճ իր հաւանութիւնը տուած էր այս անուանումին։

Կը կարծուի թէ փորձագէտներու աշխատանքը պիտի տեւէ 10-12 շաբաթ եւ պիտի յանգի ընդհանուր եւ վերջնական համաձայնութեան մը։

Թուրքահայաստանի քաղաքական վրդէպից Ափղանիստան

Թէհրանէն կը հեռագրեն փետրուար 10 Թուականով.— Պարսկաստանի եւ Թուրքեստանի սահմանագլուխէն հասած լուրերու համաձայն, զինուորական մեծ շարժուձեւեր տեղի կ'ունենան ռուսական Թուրքեստանէն դէպի Հիւսիսային Ափղանիստան։ Դեռ հաստցուած չէ թէ անոնք կարմիր Թիւրքմէններ են թէ Ռուսեր։

Ռուսական եւ հնդկական սահմանագլուխներէն հասած լուրեր ցոյց կուտան թէ Ափղանիստանի երկու կողմերուն վրայ ալ զինուորական յարաճուն պատրաստութիւններ կը տեսնուին, եւ դրացի երկու ազգերը կ'աշխատին նպաստաւոր դիրքեր ձեռք բերել Ռուսիոյ եւ Հնդկաստանի այս մեծ ճամբուն վրայ։

Միւս կողմէ կոիւը կը շարունակուի Ամանուլլահ Թագաւորի եւ Պէչէի Սաքայի միջեւ, որ դեռ տէրն է Քապուլի։ Ամանուլլահ Քանտահար կը նստի. իր զինուորները Ղազնիի մէջ ընդհարում մը ունեցան ապստամբ ուժերուն հետ, սակայն ձիւնը արգելք կ'ըլլայ զինուորական ընդարձակ գործողութեանց ձեռնարկելու։ Բայց եւ այնպէս քանի մը օրէն վճռական ճակատամարտի մը կը սպասուի։

Պէչէի Սաքայի զինուորական ուժը դեռ յայտնի չէ. սակայն կը կարծուի թէ Քապուլի մէջ մթերուած բոլոր ռազմանիւթերը իր ձեռքը կը գտնուին։ Իր մարդիկը մարզուած մարտիկներ են, վարժուած լեռնային հրոսակային կռիւներու եւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Հ. ԱԿԻՆԵԱՆ ՎԻԵՆՆԱ ՀԱՍԱՒ

Վիեննայէն մեզի կը հաղորդեն թէ՝ փետրուար 7 ին հոն հաւաք է մխիթարեան միաբաններէն Հ. Ներսէս Ակինեան։

Ինչպէս կը յիշուի Հ. Ակինեան քանի մը տարի առաջ էջմիածին գացած էր՝ բանասիրական ուսումնասիրութեանց համար, սակայն յետոյ, զանազան պատրուակներով, ցեկային կողմէ ձերբակալուած, բանտարկուած եւ աքսորուած էր։

ՀԻՆԳ ԹՈՒՐՔԵՐ ՄԱՇՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Պոլիսէն կը հեռագրեն. — Պրուսայի եղեռնադատ ատեանին առջեւ կիրակի օր վերջացաւ դատավարութիւնը այն 36 Թուրքերուն որոնք ամբաստանուած էին թէ դաւադրութիւն մը կազմակերպած էին էնկիւրիի կառավարութիւնը տապալելու համար։

Ամբաստանեալներէն հինգ հոգի մահուան դատապարտուեցան 16 հոգի զանազան պայմանաժամերով բանտարկութեան, իսկ 15 հոգի անպարտ արձակուեցան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՊՔՆԹԱՅԸ ՀԱՍԱՒ

Արեւելեան ձեպքնթացը տասը օր Չերքէզգէօյի մէջ (Պոլսէն 90 քիլոմեդր) ձիւներէ պաշարուած մնալէ յետոյ, յաջողեցաւ վերջապէս Պոլիս հասնիլ կիրակի օր։ Այդ տասը օրուան ընթացքին անօ ի գալերու վոհմակներ յարձակած են կառախուժքին վրայ, սակայն կարելի եղած է հեռացնել զանոնք՝ վագոններուն չմօտեցած։ Ո՛չ մէկ ճամբորդ վիրաւորուած է։

ԿՈՎԿԱՍԻ ԹՐՔՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ՑՈՅՑԸ

Թիֆլիզէն կը հեռագրեն 10 փետր. Թուականով.—

Ինը հարիւր խլամ կիներ բուն ցոյց մը կատարեցին՝ բողոքելու համար քօղարկութեան վերացումին դէմ։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց, սակայն ցուցարարները կատաղօրէն դիմադրեցին եւ յաջողեցան հասնիլ կառավարիչի պալատին առջեւ, ուր նոր ընդհարում մը ունեցան ոստիկաններուն հետ։

Բուականն ձեռ ուտելէ վերջ, ցուցարարները կիները քաշուեցան։ Կռիւի ընթացքին կարգ մը կիներ կորսնցուցին... իրենց քօղը։

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

Երէկ առաւօտ ժամը 10ին Լատրանի պալատին մէջ ստորագրուեցաւ Վատիկանի եւ Իտալական կառավարութեան միջեւ համաձայնագիր մը, որով Պիոս ԺԱ. պապը որոշ առաւելութիւններ ձեռք կը բերէ։

Համաձայնագրին պատճէնը պիտի հրատարակուի այսօր, Պիոս ԺԱ.ի գահակալութեան 7 րդ տարեդարձը։

Աւելի հանդիսաւորութիւն տալու համար այս հաշտեցումին, կ'ըսուի թէ վիթորիօ Էմմանուէլ Թագաւորը եւ պապը փոխադարձ այցելութիւններ պիտի տան իրարու։

ԹՈՒՐՔ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲ ԻՍՔԷՆՏԷՐՈՒՆԻ ՄԷՋ

Հալէպի արաբական Թերթերը կը գրեն թէ տասը հոգինոց հրոսախումբ մը մտեր է Իսքենտէրունի շրջանը, բայց սուրիական պահակախումբեր անոնց հասնելով դէպի հիւսիս քշած են, վիրաւորելով մէկ ու գերի բռնելով երեք հոգի։

ՍՈՒՐԻՈՅ երկրագործական խորհրդականը կը յայտնէ որ գետնախնձորի մշակութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ, եւ սակայն տակաւին երկրին պէտքերուն չօգտեր։ Երկրագործները պէտք է այնչափ մը խրախուսել որ նոյն իսկ կարենան արտածել Պաղեստին եւ մանաւանդ Եգիպտոս։

ՀՈՒՐԻՉՈՑ ՓՈՁԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԻ ՀԱՍՆԻ. ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾՎԱԾ Է

Գ.

Ասոնց մասին վկայ է նաև Ռոսլան Գոլցովի հետևյալ պատմությունը.

— Ես ու Ռոսլան, — կը պատմէ Գոլցով, — Ռոսլանի ծնողներուն հետ կ'ապրէինք Ռոսթովի մարզի Ազով քաղաքը։ Ռոսլանի հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոսլանով, ծառայած էր Ազովի ռազմական նավատորմիղին մէջ։ Ան ծանօթ էր ինձի, ինչպէս նաև Ռոսլանի մայրը՝ Մարիա Ռոսլանովան։ Ռոսլանի ծնողները ինձ կը վերաբերէին ինչպէս իրենց որդիին։ Ես ալ Ռոսլանը կը սիրէի ինչպէս եղբայրս։ Ռոսլանի ծնողները ինձ կը կոչէին Ռոսլանի երկրորդ որդին։

Ռոսլանի հայրը ինձ կը սիրէր, որովհետև ես ալ կը սիրէի ծովը։ Ան ինձ կը պատմէր ծովային ճակատամարտերու մասին, ինչպէս նաև ծովային ճանապարհորդութիւններու մասին։ Ես ալ կը պատմէի Ռոսլանի հօրը ինչ որ գիտէի ծովերու մասին։ Ռոսլանի հայրը ինձ կը սիրէր, որովհետև ես ալ Ռոսլանը կը սիրէի։

ՅԱԺՈՆՈՒ ԴԱՇՏԻՆ

ԱՆՑԵԼԻ ՕՐԵՐԸ ՎԱՆԱՅՈՒՄ

(1915—16ի ձմեռոյն շրջանին)

Ա. ՓԱՓԱԶՅԱՆ

ՕՀԱՆՆԵՍ.— Գոյութ՛ն, դուն ալ ես գիտես թէ ինչ յուզումներ ունեցանք մենք այդ օրերուն... Ըսածիս իմաստը դուն ալ գիտես, ուրեմն ինծի պէտք չէ բացատրես... Ես միայն կ՚ուզեմ որ դուն ալ ինծի հետ ուրախանաս, որովհետեւ ես ալ գիտեմ թէ դուն ինչ մեծ ուրախութիւն ունեցար, երբ լսեցիր թէ Անցելի օրերը վերադարձան...

ՍԱՐԳԻՍ.— Ո՛չ, ըսես... Ես ալ գիտեմ թէ ինչ մեծ ուրախութիւն ունեցայ, երբ լսեցի թէ Անցելի օրերը վերադարձան

պիտի կրնան բաւական նեղը ընել Ամանուլլահի գինուորները։

Հէրաթէն կը հաղորդեն որ Քանտահարի արեւմտեան կողմը բնակող բոլոր Աֆղանները Ամանուլլահի կողմնակից են եւ հակառակ Սաքայի։

Վերջին լուրերուն նայելով, Պէչէի Սաքա իր բանակին մէկ մասը ղրկած է դիրք գրաւելու Քապուլէն 13 մղոն դէպի արեւմուտք։ Ամանուլլահի յառաջապահները կը գտնուին Մայհէմի մէջ, 16 մղոն հեռու, Քապուլ-Քանտահար թղթատարի ճամբուն վրայ։

Հիւսիսային Աֆղանիստանի մէջ խորհրդային առեւտրական գործակալութիւնները աֆղանական ապրանքներու մեծ գնումներ կ'ընեն՝ իրենց բարեկամութիւնը արտայայտելու համար հանդէպ Աֆղանիստանի։

Կը կարծուի թէ մօտ օրէն պիտի հրապարակուի գաղտնի դաշնագիր մը՝ Ամանուլլահի եւ Ռուսիոյ միջեւ։

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ

Թէհրանէն կը հեռագրեն.— *Իշխ շահ Փէհլեւի իր պալատին մէջ ընդունեց պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, ազդեցիկ կրօնաւորներ, ազնուականներ, Մէջլիսի անդամներ եւ ցեղապետներ, որոնց խօսեցաւ Աֆղանիստանի կացութեան մասին։ Շահը ցաւ յայտնեց այդ երկրին մէջ ստեղծուած վիճակին համար եւ ըսաւ թէ բարենորոգումները լաւ ծրագրուած էին, սակայն Ամանուլլահ շատ աճապարեց։*

Աֆղանները, ըսաւ, պատրաստուած չէին Ամանուլլահի փորձած յախուռն փոփոխութեան համար։ Պարսկաստան աւելի պատրաստուած է այդպիսի փոփոխութեան մը, որովհետեւ երկիրը մէկ դարէ աւելի է որ շփման մէջ է Արեւմուտքի հետ։

Շահը յոյս յայտնեց թէ Ամանուլլահ ապստամբներուն պիտի յաղթէ մինչեւ գարուն եւ այնուհետեւ պիտի ձեռնարկէ իր բարենորոգումներուն՝ հանգրուան առ հանգրուան, ժողովուրդին ցոյց տալով բարենորոգումներուն պարգեւած առաւելութիւնները, մամուլի եւ պետական դպրոցներու միջոցաւ պրոպագանդ մղելով։

Իշխ շահ չի հետեւիր իր նախորդներու օրինակին եւ իր հպատակներն ու այցելուները կ'ընդունի ոտքի վրայ, փոխանակ տիվանի կամ աթոռի վրայ նստելու։ Անիկա նոյնիսկ օտարականներու ձեռքը կը թօթուէ՝ ըստ եւրոպական սովորութեան։

Սուրիոյ ազգայնականներուն պահանջումը

«Մուգաթամ» թերթի պէյրութի թղթակիցը կը գրէ.—

Այն ժողովները զոր գումարեցին ազգայնականները Դամասկոսի մէջ՝ յանգեցաւ կուսակցութեան պառակտումին։ Վարիչներէն Ֆարիս էլ Խուրի, Հանանօ, Պարուտի եւ ընկերները մերժեցին Ֆրանս. մարզպան Պ. Փոնսօի պաշտօնական հաղորդագրութեամբ ըրած թելադրութիւնները, ուղղուած Սահմանադիր ժողովի նախագահին, եւ պնդեցին այն որոշումներուն վրայ զոր Սահմանադիր ժողովը տուած էր իր դաշարէն առաջ։ Բայց ուրիշ վարիչներ՝ էլ Ազթասի, Ղազզի եւ Մարտամ պէյերը ընդունեցին մարզպանին թելադրութիւնները։ Պէյրութ եկան եւ շաբաթ մը Պ. Փոնսոյի հետ տեսնուեցան Հաշիմ պէյ էլ Ազթասի, Մարտամ պէյ, Մադհար փաշա Րէսլան (Հոմսի երեսփոխան) եւ Ապտուլլահ էֆ. Ճապրի։

Սուրիոյ արքայականները Դամասկոսի մէջ Տօքթ. Ահմէտ Բաթիպ պէյի ապարանքը գումարուելով ներկայ կացութեան հանդէպ իրենց կուսակցութեան բռնելիք դիրքի մասին խորհրդակցութիւններ կատարեցին եւ որոշումներ տուին։

Սահմանադրական թագաւորութեան մը երկրին պարգեւելիք բարիքներուն մասին ճառեր խօսեցան. յետոյ կառավարական վարչաձեւին մասին իրենց բաղձանքները հեռագրեցին Ֆրանսայի վարչապետին, արտաքին նախարարին, Ծերակոյտի նախագահին, Երեսփ. ժողովին եւ Պէյրութի Պ. Փոնսօին։

Թուրքեւսուրիական վէճը եւ Անգլիա

«Մորնինկ փոսթ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը գրէ թէ թուրքեւսուրիական սահմանագծինկարգադրութիւնը դիւրացնելուհամար անգլիական դեսպան Սըր Ճորճ Քլարք Պոլիսէն Էնկիւրի պիտի երթայ՝ Թէվֆիք Րիւշտի պէյի հետ տեսակցելու եւ իր միջնորդութիւնը առաջարկելու համար։

Տրոցկիի առեղծուածը

Մոնփելիէէն կը հեռագրեն.—

Կ'բսուի թէ Տրոցկի կը փափաքի գալ և մեր շրջանը հաստատուիլ։ Բանակցութիւններ սկսած են՝ կալուած մը վարձելու համար՝ Լամալուի եւ Սէն-փոնսի միջեւ։ Տրոցկի, որուն համար կ'բսուի թէ ներկայիս էնկի-րի կը գտնուի, դիմումներ կը կատարէ՝ անհրաժեշտ անցագիրները ստանալու համար։ Բժիշկներու խորհուրդին վրայ է, որ Տրոցկի, որուն առողջական վիճակը քայքայուած է, կը փափաքի ընտանիքով գալ հանգստանալ հարաւային Ֆրանսայի մէջ։

։ «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը պատմէ թէ՝ երբ խորհրդային կրասնիֆլոթ շոգենաւը Պոլսոյ նաւահանգիստը հասաւ, ինք երկու անգամ անձամբ եւ նաւապետին ընկերակցութեամբ վերէն վար խուզարկեց նաւը, սակայն ոչ մէկ հետք գտաւ Տրոցկիէն։ Թղթակիցը խուզարկած է նաեւ Օտեսայէն Պոլիս հասած «Լէնին» շոգենաւը, սակայն ապարդիւն։ «կրասնիֆլոթ»ի ճամբորդներէն մէկը յայտնած է իրեն թէ՝ շոգենաւը Պաթումի մէջ քանի մը օր սպասեց Տրոցկիի, սակայն նախկին գործավարը չերեւցաւ։

Էնկիւրիի խորհրդային դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցած է Թէվֆիք Րիւշտի պէյի հետ։ Թուրք մամուլը մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս տեսակցութեան, սակայն չըսեր թէ ինչ նիւթի մասին խօսեցան։

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Պոմպէյէն կը հաղորդեն թէ հակառակ ոստիկանական հրամանին թէ աւելի քան հինգ հոգի չեն կրնար հաւաքուիլ փողոցին մէջ, կիրակի օր նոր ընդհարումներ պատահեցան հնդիկներու եւ իսլամներու միջեւ։ Խումբ մը իսլամներ կեցուցին ներու եւ իսլամներու միջեւ։ Խումբ մը իսլամներ կեցուցին երկու հանրակառքեր եւ դանակներով յարձակեցան հնդիկ ճամբորդներու վրայ։ Կռիւի ընթացքին վիրաւորուեցան 50 հոգի։

Հնդիկներուն եւ իսլամներուն արդիլուած է իրենց տուներէն դուրս ելլել մայրամուտէն յետոյ։ Պոմպէյի զինուորական բոլոր ուժերը շարժման մէջ դրուած են։ Պաշտօնական աղբիւրէ կը հաղորդեն որ կռիւներու ընթացքին սպաննուած են 109 հոգի։ Վիրաւորներու թիւը անհաշուելի է։

«ՓԵՏՐ. 18»Ը ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎՐԱՄԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

17 փետր. կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն և անակնկալներ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՅԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՓԵՏՐ. 16ԻՆ, ՇԱԲԱԹ ԻԻՆԵՐ, SALLE HOCHE Ի ՄԷՋ

Հասոյթը՝ դեղեր եւ բժշկական գործիքներ ղրկելու Հայաստանի հիւանդանոցին եւ փարիզի ու Սէնի նահանգի Հայ հիւանդ աղքատները խնամելու։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ «ԱՆՁՐԵԻ»Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէ) 25 Ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. S Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

Հ. Ց. Դ.

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

«ՓԵՏՐ. 18» ԵԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐ ՊՈԼԷՆԻ ՄԷՋ

ՊՈԼԷՆ 18 փետր. երկուշաբթի օր հրապարակային ճանդէս «փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ։ կը բանախօսէ՝ ընկ. Մ. Դուլումճեան։

19 փետր. երեքշաբթի հրապարակային վիճաբանական ժողով դաշնակցութեան ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։

20 փետր. չորեքշաբթի դասախօսութիւն։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Էքս-լէ-Պէն, *Յ. Կ.— 35։*
Մարսէյլ, *Լ. Մ.— 87։*
Լիոն, *Գ. Պ.— 70։*
Մարսէյլ, *Հ. Մ.— 35։*
Լ'Ալժանթիէռ-լա-Պէսէ, *Լ. Մ.— 35 ֆրանք։*
Վիէրզոն, *Վար.— 35։*
Մարսէյլ, *Ա. Թ.— 140։*
Տէսին, *Ա. Ս.— 113։*

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— *Կը փնտռուի Մարգիս Գալուստեան որուն վերջին հասցէն էր*, Etabl. H. Pellet, Vienne (Isère); *Իմացնել՝* Hagop Ohanian, Hôtel Midi, Auch (Gers).

— *Կը փնտռուի Քերովբէ Գալաչեան՝ Եօզկատցի Սահակ Նալպանտեանի հօրաքրոջ որդին որ վերջերս Խասքովո (Պուլկարիա) կը գտնուէր։ Իր եւ մօրը Տիկին Իքէկի հասցէն տեղեկացնել Պրիւքսէլի Կաթոլիկ Հայոց հոգեւոր հովիւ Հ. Յովհաննէս վրդ.ի 8 Rue de la Collégiale - Bruxelles, Secrétariat du Comité Belgo-Arménien եւ կամ Sanatorium Mons sur Meuse à Lushin (Belgique).*

ՈՂԲԱՅԵԱԼ Հ. Մելիքեանի ժահուան առթիւ Տիկին Ակիւլինէ Մուրատ 100 ֆր. կը նուիրէ Դպրոցասէր Տիկնանց որբանոց-վարժարանին, փոխան ծաղկեպսակի։

Սրտի ցաւօք կը յայտնենք մեր խորին ցաւակցութիւնները

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ Ի

տխուր մահուան առթիւ իր բոլոր պարագաներուն։

Վիէն ՏԷր եւ Տիկ Գ. ԱԼՈՑԵԱՆ

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաքագործ LA GARDEէ
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ՕՐԱՑՈՑՑ

1929

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ, Կ. ՊՈԼԻՍ
ԳԻՆԸ 5 ՖՐԱՆՔ

Ստանալու համար դիմել՝ Agopian Nubar, Librairie, 191 Cours Lafayette, LYON.

Թեմաքանակի համար զեղչ
Բացարձակապէս կանխիկ

Ա. ԱՇԱՐՈՆԵԱՆ

կը փնտռէ Կովկաս հրատարակուած իր երկերը փոխարժէքով կամ իր նոր հատորներու փոխանակութեամբ։ Դիմել «Յառաջ»ի։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկոֆոն, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբորատուար։ Ազճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ՈՒՆԻՆՔ ֆոնոկրաֆներ եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքները՝ Հայերէն, ցունարէն, Թուրքերէն, Հրէերէն, Արաբերէն, Սպանիերէն, Աւժերիական, Թունուզական եւ Մարոքեան։ Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի։ Դիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e).

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենէն	2-14 Ֆրանք

ԵՐԳԱՐԱՆ ԵԻ ԵՐԱԶԱՀԱՆ

«Արարատ» Երգարան (2 հատոր) 25, «Կիլիկիա» 25, Շարականոց. Ա. Մսրեան 10, Ժողովրդ. 10, Նոր 5, Ծոցի 6, Հայ ժողովրդ. սիրային երգեր 3, Ընդարձակ երաժշտան եւ բախտացոյց 12, Ընդարձակ երաժշտան եւ լուսնացոյց 10, Բախտացոյց եւ երաժշտան 6, Երաժշտան եւ վիճակարան 5, Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր։ Փոսթի ծախք չկայ։ Գրացուցակը կը ղրկուի ձրի։ Դիմել մեր նոր հասցէին՝ L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20),

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաներուն դիմել՝CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շեն. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: F. SOUVIGNY

LES USINES NATIONALES DE LITER

7, Rue Baudin et 2 Rue de Pantin, LE PRÉ-SAINT-GERVAIS

ՎԵՑ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

2 Place du Trocadéro (16e)
74 Rue de la Roquette (11e)
26 Ave. Trudaine (9e)
125 Rue Lecourbe (15e)
19 Rue du Buisson-St-Louis
29 Bld. de la Villette (10e)

ԲԱՑՕՒՄ

ՎԵՑ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

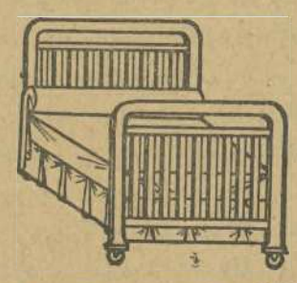
ՄԱՇՃԵՂԷՆԻ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

2 Pl. du Trocadéro, 50 Ave. du Président-Wilson. PARIS (16e)

ՓԵՏՐՈՒԱՐ ամսուան ընթացքին, յիշեալ վեց տուներուն մէջ վաճառքները պիտի ծախուին իրենց գինէն ինարիւրին 50 ֆր. արժէքով։ (Այս գեղջը մրայն վաճառանոց այցելողներու համար)։

ՅԻՇԵՆՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ ՁԵՂՁԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊՂԻՆՁԷ ՄԱՀՃԱԿԱԼ.

ոսկի Ջնարակ, հաստ ոտքեր (40㎝), քառանկիւն կամարով, քառակուսի ձողերով։ Ձեղչեալ՝ 675 ֆր.

ԱԿՈՒԹ (foyer), *այս գործը պատրաստուած է ապնիւ բուրդով, պարսկական եւ արդիական դծագրութեամբ* 45 ֆր.

ԱԿՈՒԹ, ձուաձեւ ուրիշ գործ մը, որ պատրաստուած է սանտրուած բուրդով, գծագրուած եւ գունազարդուած 59 ֆր.

Մահիճներու (matelas) անհատական

ՄԱՀԻՃ, ձերմակ բուրդով, մէկ հոգինոց 389 ֆր., *երկու հոգինոց*

ԱՐԺԷՔԸ ԿԷՍ ԱՌ ԿԷՍ ՁԵՂՉՈՒԱԾ

ՎԵՐՄԱԿ (couverture), *բնական բուրդով, ներքին մասը ապնիւ մեհեաքով, գեղեցիկ գոյներով (սահմանափակ քանակ)*
Մէկ հոգինոց 7
Երկու հոգինոց 8

ՎԵՐՄԱԿ, ձերմակ բուրդով, ներքին մասը ապնիւ մեհեաքէն։ Մէկ հոգինոց 69 ֆր., *երկու հոգինոց* 85 ֆր.

ԿԱՐՊԵՏ, բուրդէ, պարսկական եւ արդիական գրութեամբ։

135×190	165×230	190
125 ֆր.	185 ֆր.	250

ԲԱԶՄԱԶԱՆ ԲԱԶՄՈՑ-ՄԱՀԻՃՆԵՐ ԵՒ ԶՍՊԱՆԱԿԱՒՈՐ ԲԱԶՄՈՑ

Ներկայ ծանուցում ներկայացնող հայրենակիցներու 5% զեղչ

Պահանջեցէք մեր 20 թիւ վաճառացուցակը, զոր պիտի ստանաք անմիջապէս եւ ձրի, եւ ուր պիտի գտնէք գիներու զեղչին մասին ամէն տեղեկութիւն։

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ ձրի կը յանձնենք գնողին տուն կը ղրկենք գաւառները։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժ. 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 7

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ համեմ։ Մանաքսմ՝ ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1 Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԿՈՒԽ Ա.ժ.

Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համար կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէ

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ԶԵՂՉ

ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՆ ՄԷՋԷՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ %30
ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ % 15 ԶԵՂՉ

Իմ ընկերս 7.50, Վարժապետին աղջիկը 18, Մանուն Լէսքօ 15, Ոսկի պանդոկը (2 հատ.) 15, Լիլիգն ու Արտակ 10, Մինքէի սիրարկածը 5, Գային բարեբար 4, Յեղափոխութեան մականքոյծները 5, Անչնորհք մը 8, Աւազակապետը 25, Կրացիէլլա 8, Փոքորիկը 2, Ինդուստրայ ժողով 2, Առաքելոց վանքին կռիւը (պատմեց զօր. Անդրանիկ) 12.50, Հայերու բնաջնջումը 6, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 5, Նահապետականի հերոսամարտը 10, Լոնգոսի հովուավէպը 8, Մէկ հանքամ 5, Մատանայ 2, Վերադարձը 3, Պըլ-Պուղի (Օքէրքէթ) 9, Թուածներ (Դուբեան) 5, Աքու Լալա Մահարի 5, Լոյս Ջուարթ 3, Յաքէթ 10, Արարատ Այբենարան ընթերցարան 3, Հայ. քերականդարաններ 3, 25, 30, Երաժշտան 5, 6, 10, Ֆրանս. խօսակցութիւն 5, 6, Լուսաքեր այբենարան 5։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անբաղդատելի գիներով, ինչպէս ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գիրքեր, նամիշներ Կոմիտաս վրդ.ի, Սրուանձտեանցի, Չուշանեանի, Բէյեանի, եւայլն։

Դիմել՝ Madame SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՑՈՒՆԱՐԷՆ
ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.
Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Ménil. 6

Ձոխ մենրք թէ նոսկին եւ թէ ամենավերջին եղանակներու՝ երգ եւ նուագած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ եւայլն։ Հայերէն ցոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ թէ՛ եւ թէ խմբերգ։ Ցպուած ցուցակը ձրի է։

Ինչպէս նաեւ, բօրդաֆիի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներու լաւագոյնը ամենազեղչեալ գիներով։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
13
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

13 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 880 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԱՐՊԵՏՆԵՐԸ ԵՒ ԱՇԿԵՐՏՆԵՐԸ

Այսօր կը տպենք վերջին մասը այն յօդուածաշարքին զոր գրած է Լեւ Տրոցկի 1912 Նոյեմբեր 12ին եւ որ Նոյնութեամբ հրատարակուած է խորհրդային իշխանութեան կողմէ, 1926ին։

Ինչպէս տեսան ընթերցողները, նորութիւնները չկան մեծ աքսորականին վերլուծումներուն մէջ։ Թուրքիոյ կազմալուծման եւ հակական դատին զարգացման յատկացուած այս ուսումնասիրութիւնը կ'ըսէ այն ինչ որ բսած ու գրած են հայ գրիչներ եւ գործիչներ, ինչ որ կ'արծարծուի մասնաւորապէս 1878էն ի վեր։

Բայց «Թուրքիոյ քայքայումը եւ Հայկական Հարցը» յօդուածաշարքին արժէքը անոր մէջ է որ, ստորագրողը համայնավար մըն է, կուսակցութեան հիմնադիրներէն եւ խորհրդային իշխանութեան ամէնէն զօրաւոր դէմքերէն մէկը։

Արդ, ի՞նչ կ'ըսէ բանւորա-գիւղացիական առաջին պետութեան պատերազմական գործավարը, որ բսուած չըլլայ Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ։ Առ հասարակ հայ ժողովուրդի տառապանքներուն գիտակից տարրերուն կողմէ։ Նոյն վերլուծումները և նոյն եզրակացութիւնները։ կարելի էր բսել՝ նոյն «քաղքենի» տեսակէտը,— Հայը կը կեղեքուի եւ կը ջարդուի. Թուրքը անընդունակ է կառավարելու։ Հայը բարիք յուսաց Օսմանեան Սահմանադրութենէն։ Թուրքը դայն դարձուց նոր զէնք մը՝ Հայը հալածելու եւ միշտ ստրուկ եւ հարստահարեալ պահելու համար, եւայլն։

Յօդուածաշարքը գրուած է Մեծ Պատերազմէն առաջ, բայց իր բովանդակութեամբ եւ ձգտումով կը յանգի ճիշտ այն ելքին ուր պիտի յանգէր Հայկական Դատը, իր ծանօթ վիճակին մէջ, մանաւանդ չարաբաստիկ Սահմանադրութենէն յետոյ։ եւ Տրոցկի զարմացած ըլլալու չէ որ հայ ժողովուրդը վճռական պահուն դիմեց յուսահատական միջոցներու, արեան ճապաղիքներու եւ աւերակներու մէջ ոտքի կանգնելու եւ իր արեւը փրկելու համար։

Ուշիշ խնդիր է թէ. նախկին գործավարը, իշխանութեան տիրանալէ յետոյ, ի՛նչպէս գործեց այս ժողովուրդին հանդէպ։ կամ գործե՞ց այնպիսի եղանակով մը որ տարբեր ըլլար ցարական իշխանութեան մեթոտներէն։

Զբրքրենք այդ հարցը,— ամէնէն անբարոյական արատը՝ խորհրդային իշխանութեան, ընդդիմադիր եւ աքսորական Տրոցկիներէն եւ Ռակովսկիներէն մինչեւ միահեծան Ստալիններն ու Զիչերիններէն։

Այս յօդուածաշարքին առթիւ, բոլորովին տարբեր խնդիր մը կ'ուզէինք յուզել։

Օտար համայնավարները, Տրոցկին, Ռակովսկին եւ ուրիշներ, որոնք մօտէն հետեւած են հայկական տառապանքին, կը հասկնան Հայկական Դատին էութիւնը։ Գոնէ ճիշտ կը տեսնեն ու կը դատեն Թուրքի վրայ եւ խօսակցութեան մէջ։ Իսկ հայ համայնավարը չըմբռներ այդ խնդիրը։ Օտար վարպետը իրականութիւնը կը վերլուծէ մեզի պէս։ Հայ աշկերտը քառասուն կտոր կ'ըլլայ, զայն գլխիվայր շրջելու եւ բոլորովին այլափոխելու համար։

Առօրեայ բաղդատութիւն մը փորձելով, կրնայինք ըսել թէ վարպետը հայ լուսաւորչական է, իսկ աշկերտը՝ շաբաթապահ, աւելի ճիշդ՝ «րուհճի»։

Թղթատեցէք ո՛ր եւ է հայատառ խորհրդային թերթ, յիշեցէք ո եւ է հայ համայնավարի ճառը,— եւ չպիտի գտնէք տող մը, խօսք մը, որ մօտենայ Տրոցկիի տեսութեան։ Եւ այս՝ Հայաստանն ու հայ ժողովուրդը տեսնելէ, հայկական իրականութիւնը շօշափելէ յետոյ իսկ։ Առաջ, կարելի էր չքմեղացնել երեւանի շարք մը վարիչները, որոնք տարիներով կտրուած հայկական իրականութենէն, ընկղմած՝ ռուսական համայնավար յորձանքին մէջ, յանկարծ Հայաստան կառավարելու եկան Մոսկուայէն, Պարքովէն կամ Օտեսայէն։ Բայց անկէ ի վե՞ր,— Նորէն հին, ծթուած «ֆորմիւլ»ները։ Եւ այս՝ ամէն տեղ, Աշտարակի կամ Նոր Բայազիտի նահապետական գիւղերէն մինչեւ Փարիզ եւ Ամերիկա։

Տակաւին քանի մը շաբաթ առաջ, Երեւանի փարիզեան թութակը, փորձելով սեւցնել Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը եւ անով՝ հայկական դատը՝ կը գրէր.

— «Դաշնակցութեան քաղաքական նպատակը ազգային խոշոր պետութիւն ստեղծելն էր։

— «Ռուսահայ բուրժուազիան ձնշուած էր ռուսական բուրժուազիայի մրցութենէն։ Անդրկովկասում եւ ռուսական այլ կեդրոններում նա այնքան էր տնտեսապէս ուռճացել, որ աշխատում էր ծօծափել ռուսական կապիտալի լուծը։

... «Դաշնակցութիւնը իր մարտական եւ աշխարհիկալ ձգտումներով ոչ այլ ինչ էր, եթէ ոչ ռուսահայ բուրժուազիայի այդ ձգտումների արտայայտիչն ու թարգմանը» (9 յունուար 1929)։

Բաղդատեցէք այս կեղծ գոհարները Տրոցկիի տեսութիւններուն հետ, եւ դուք հանեցէք եզրակացութիւնը։

Եւ երբ այսքան ջուր կտրեր է օրուան վարիչներուն, մանաւանդ երիտասարդներուն ուղեղը, ինչո՞ւ զարմանալ որ Երեւանը ոչինչ, բացարձակապէս ոչինչ կը հասկնայ հայկական տառապանքէն, այս ժողովուրդի բնական ու տարրական դատէն։ Տրամաբանօրէն, ան պիտի ձգտէր ժխտել նոյն իսկ Լեւ Տրոցկիի պարզած իրողութիւնները։

Պատահա՞ծ է որ աշկերտները վարպետներէն աւելի պայծառ տեսնեն...

Շ.

ՁԻՒՆ-ՁՄԵՌ

երեք օրէ ի վեր աննախընթաց ցուրտ կ'ընէ փարիզի մէջ։ երկուշաբթիէն երեքշաբթի լուսնալիք գիշերը ջուրերը սառեցան տուներու մէջ եւ ջերմաչափը գերոյէն մինչեւ 10, տեղ-տեղ 16 աստիճան վար իջաւ։ Շաբաթ օրուան մշուշին յաջորդեց ձիւնը, որ կիրակի առաւօտ փռուած էր ամէն կողմ, մանաւանդ արուարձաններու մէջ։ Ու մինչ կը սպասուէր մշուշի եւ աւելի մեղմ օդի, յանկարծ օդը պայծառացաւ— յաճախ արեւոտ — եւ աննախընթաց չոր ցուրտ մը սկսաւ։

Ֆրանսայի կարգ մը գաւառներուն մէջ ցուրտը աւելի սաստիկ է։ Քալէի մէջ —12 աստիճան, Պէլֆորի մէջ՝ —15, Էփինալ՝ —16, Սթրազպուրկ՝ —18, Լիոն՝ —1, Շալոն սիւր Մառն՝ —15, Պար լը Տիւք՝ —20։ Արտէնի եւ վոժերու մէջ ալ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։

Բոլոր լիճերը սառած են։ Վէրսայլի, Անկիէնի եւ Վէզինէի մէջ չմշկելու արտօնութիւն տրուեցաւ։ երէկ չմշկեցին նաեւ Պուլոնեի եւ Վէնսէնի լիճերուն վրայ։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Հարիւրաւոր տարիներէ ի վեր եւրոպա այսքան սաստիկ ձմեռ չէր տեսած։ ցուրտը, ձիւնն ու սառոյցը բազմաթիւ երկիրներու մէջ կազմալուծած են բնականոն կեանքը։ Մահեր եւ արկածներ հաշիւ չունին։ ցուրտի մրցանիշը կոտրած են հետեւեալ երկիրները։—

Լեհաստան՝— 53ուկէս, Գերմանիա՝— 45, Չեխոսլովաքիա՝ — 36, Ռումանիա՝—34, Եուկոսլաւիա — 32, Հունգարիա՝— 32 աստիճան։

Պերլինի մէջ 1855էն վեր այսքան ցուրտ չէր ըրած. առջի գիշեր ջերմաչափը գերոյէն 30 աստիճան վար ցոյց կուտար։ Գետինը մինչեւ մէկ մեդր խորութեամբ սառած է, որով եւ բոլոր ջուրի խողովակները, որ աւելի խոր չեն թաղուած, սառած են։ Բազմաթիւ թաղեր ջուրէ զրկուած են։ Ջափէն աւելի կրակ վառելու հետեւանքով հրդեհ ծագեցաւ, սակայն հրշէջները չկրցան մարել, որովհետեւ ջուրը կը սառէր խողովակներուն մէջ։ Այսպէս ամբողջովին այրեցաւ դպրոց մը։

Հիւսիսային Գերմանիոյ մէջ կացութիւնը աւելի ծանր է։ Քիլի ծոցին մէջ 29 մալտանաւեր սառոյցներու մէջ մնացած են։ Էլպա գետին վրայ 60, պալթիկի մէջ 70 նաւեր անշարժութեան մատնուած են։ Ֆրիզոն կղզեխումբը բոլորովին մեկուսացած է։ Օգանաւով պաշար կը տարուի բնակիչներուն։ Նոյնպէս շոգենաւերը կը պարենաւորուին օդանաւերով։ Տեղ տեղ սառած է նաեւ Շէնոս գետը։ Պրէսլաւի մէջ սառոյցին պատճառաւ կամուրջ մը կէս մէջքէն ճեղքուեցաւ։ Պերլինի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ դպրոցները փակուեցան ցուրտին հետեւանքով։ Պերլինի մէջ անգործներու թիւը կ'աճի օրէ օր։

Սիպերիական ցուրտ մը կ'ընէ Չեխոսլովաքիոյ մէջ, 1775էն ի վեր այսպիսի ձմեռ չէր տեսնուած այդ երկրին մէջ։ փրակայի մէջ կեանքը դժուարացած է։ մառաններու մէջ գինիի շիշերը կը պայթին։ շատ տուներ ջուր չունին։ Աճուրդ ալ կարելի չէ գտնել։ Հողը ա՛յնքան կարծրացած է, որ կարելի չէ փորել՝ մեռելները թաղելու համար, ուստի եւ կ'այրեն զանոնք։ փրակայի գերեզմանատան մէջ գտնուեցան 30 ագռաւներ՝ որոնք ցուրտէն սառած էին։ երկաթուղիով երթեւեկը մեծապէս վնասուած է։ կառախումբերը վեց ժամ յապաղումով կը հասնին։ Ամբողջ Չեխոսլովաքիոյ մէջ դանուբը սառած է։ Ալոճի գայլեր կը յարձակին շարունակ։

ՄԱՄՈՒԼ

Ո՞Ր ՕՐՈՒԱՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ

Այս խորագրով խմբագրականը մը ժէջ, Քալիֆորնիոյ «Մշակ»ը (անկախ հայաթերթ) պարզելով Սուրիոյ գաղութին վիճակը, դիտել կուտայ (15 յունուար).

—«Հայութիւնը իր բարեկեցիկ գաղութներով միասին չենք գիտեր ինչո՞ւ գրեթէ բոլորովին անտարբեր մնաց, եւ ոեւէ շահագրգռութիւն ցոյց չտուաւ այս կենսական խնդրոյն մէջ։ Արտագաղթը օր առաջ դադրեցնելու եւ Սուրիոյ հայութիւնը *ամուր* ու *միացած* պահելու համար, ցաւալի է ըսել թէ ոչ Հայրենակցական միութիւնները, ոչ հայ քաղաքական կուսակցութիւնները, եւ ոչ ալ *մեծագոյն* դրամագլուխ եւ պահեստի գումարներ ունեցող Հ. Բ. Ը. միութիւնը շարժում մը ցոյց տուին։

Ինչո՞ւ այս անտարբերութիւնը մանաւանդ այնպիսի ատեն մը, երբ *թուական առաւելութիւնները* շատ մը նկատումներով ամէն բան կ'արժեն մեզի համար։ Հայաստանի ներկայ կառավարութիւնը *հող չունինք, տեղ չունինք, փող չունինքի* քաղաքականութեամբ իր դրութիւնը ամուր փակած է հայրենիքի կարօտովը տառապող զաւակներուն առջեւ, եւ ոչ մէկ շահագրգռութիւն ցոյց չի տար, ինչ չէ թէ բաւականաչափ դրամ ունի իրարու ետեւէ պատգամաւորներ դրկելու համար արտասահմանի ամէնէն հեռաւոր գաղութներն իսկ։ Թերեւս միջազգայնական երազներով տարուած խմբակի մը համար ներելի ըլլայ այս, բայց ի՞նչ ըսենք Հ. Բ. Ը. Միութեան։ Ան ո՞ր օրուան կը սպասէ, եւրոպական եւ Ամերիկեան դրամատուններու մէջ *«թըրսթներու»*, անձեռնմխելի *ֆօնտերու*, կտակներու, հազար ու մէկ հիմնադրամներու անուանով պահ դրուած գումարները գործածելու համար։ Որոշ է թէ հակառակ շատ հեղ «ի ձայն փողոյ եւ թմբուկի» եղած յայտարարութիւններու՝ բարեգործականը իր տրամադրութեան տակ գտնուած գումարներուն գէթ մէկ մասը չուզեր խորհրդային Հայաստան փոխադրել։ Որովհետեւ որոշ է թէ ան վըստահութիւն չունի ներկայ վարիչներուն վրայ։ Միեւնոյն ատեն այդ գումարներէն շատ չնչին մաս մը կը ծախսուի միայն կամ բնաւ չի ծախսուիր գաղութներուն մէջ, սա առարկութեամբ թէ անոնք մնայուն հանգամանք չունին հայութեան համար։

Աւրեօք ամէն մէկ սրտցաւ Հայէ մաս առ մաս հաւաքուած այդ մեծագումար դրամները կարգ մը մարդոց, եւ որոշ խմբակի մը մեծագումար եւ իշխանավայել ամսականնե՞ր տալով պիտի սպառին միայն։

Ժամանակն է որ ազգովին տէր կանգնինք մեր որբերուն, գաղթականներուն, առաւելապէս *առաւելագոյն* արժէք ներկայացնող Սուրիոյ բազմահազար գաղութին։ ժամանակն է որ բարեգործականը իր պինդ փակած դրամարկղները բանայ եւ աւելի անկեղծ եւ սրտցաւ ու ազգօգուտ գործունէութեան մը սկսի։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

3000 համայնավարներ ձերբակալուած

«Փիլթէն Կոմիւնիատ», Ֆրանսայի Տրոցկիականներուն պաշտօնաթերթը, որ իր տեղեկութիւնները կը ստանայ ուղղակի Տրոցկիի կուսակցութենէն, կը գրէ թէ Ռուսիոյ մէջ վերջերս ձերբակալուած համայնավարներու թիւը շատ աւելի բարձր է քան պաշտօնական զեկոյցներու հաղորդածը։ Դեկտեմբեր 31էն մինչեւ յունուար 3, կէսփէսուն ձերբակալած է 315 համայնավարներ եւ ձերբակալուած ու աքսորուած տրոցկիականներու եւ սոցիալ-յեղափոխականներու թիւը 3000 հոգի է։ Միայն Խարքովի մէջ ձերբակալուած են 700 ուկրայնացի համայնավարներ։

ԻՆՉՈ՞Ւ Կ'ԱՐՏԱՔՍԵՆ ՏՐՈՑԿԻՆ

Նոյն թերթը կը պատմէ թէ քաղաքական Բիւրօն մեծամասնութեամբ որոշեց խորհրդային սահմաններէն դուրս հանել Տրոցկին, որովհետեւ անիկա մերժած էր գրաւոր խոստում տալ թէ կը հրաժարի քաղաքական ամէն գործունէութենէն։ Քաղաքական Բիւրոյի երեք անդամներ՝Բուխարին, Րիկով եւ Թոմսկի հակառակ քուէ տուին։

Քանի մը կառավարութիւններու կարծիքը հարցուեցաւ՝ Տրոցկին իրենց սահմաններուն մէջ ընդունելու համար։ Միայն Թուրքիա յօժարեցաւ ապաստան տալ անոր, սակայն Տրոցկի մերժած ըլլալով Թուրքիա երթալ, կրկին դիմում կատարուեցաւ գերման կառավարութեան։

Տրոցկիականներու եւ Սապրոնովականներու դէմ զսպողական միջոցներ ձեռք կ'առնուին՝ որովհետեւ տնտեսական վիճակը օրէ օր աւելի տագնապալի կը դառնայ եւ դժգոհութիւնը հետզհետէ կը ծաւալի ընկերային բոլոր դասակարգերուն դէմ և համայնավար ընդդիմադիր խմբակցութիւնները կը շահագործեն այս կացութիւնը։

Տրոցկիականներ կազմակերպած են ճշմարիտ գաղտնի կուսակցութիւն մը, որ կը գործէ ռուսական դաւադրական հին մեթոտներով,— մեքենագիր կամ գաղտնի ձեռքի մամուլով տպուած թռուցիկներ եւ զեկոյցներ կը հրատարակէ, բջիջներ կը կազմակերպէ եւ վարիչ կեդրոններ կը ստեղծէ։ Այս կուսակցութիւնը, որուն անդամները մասնաւորապէս կ'առնուին բրիտասարդներուն մէջէն, կը պահանջէ օրավարձերու յաւելում, աշխատութեան ժամերու կրճատում, կիներու եւ այրերու հաւասարութիւն, խորհրդային հիմնարկութեանց եւ բանուորական սէնդիկաներու մէջ գաղտնի քուէարկութիւն։

Նոյնիսկ Ստալինի ամենաջերմ կուսակիցները անխուսափելի անհրաժեշտութիւն մը կը նկատեն դէպի այ տնտեսական թեքումը. ձախ ընդդիմադիրները իրենք ալ երբ իշխանութեան գլուխ անցնին, չպիտի կրնան խուսափիլ այդ ջատագոված միջոցները ձեռք առնելէ։

Չունձքի շրջանը սարսափելի պիտի ըլլայ։ Գիւղացիները տակառներ կը պատրաստեն իրենց ցորենը պահելու եւ կառավարական գործակալներէն ծածկելու համար։ Ապրանք չկայ եւ նոյնիսկ դրամով կարելի չէ ձեռք բերել ամէնէն անհրաժեշտ առարկաները։ Նոյնիսկ տրոցկիական շրջանակներու մէջ նկատի կ'առնեն այս կացութիւնը եւ անհրաժեշտ կը դատեն թեքումմը դէպի այ՝ այսինքն դէպի գիւղացիութիւնը՝ աղէտէ մը խուսափելու համար։

Հռոմի համաձայնութեան շուրջ

Ինչպէս գրեցինք երէկ, երկուշաբթի օր Պապերու նախկին բնակավայր Լատրանի պալատին մէջ ստորագրուեցաւ «բարեկամութեան եւ համերաշխութեան դաշնագիր» մը Վատիկանի եւ Իտալիոյ թագաւորին միջեւ։ Ստորագրուած վաւերաթուղթերը կը բաղկանան երեք կտորէ։— Համերաշխութեան դաշնագիր մը, Կոնկորդատ մը եւ ելմտական համաձայնագիր մը։ Մեծ բազմութիւն մը խռնուած էր ժե. դարու յիշատակ այդ շէնքին առջեւ։ Ստորագրութիւնը տեղի ունեցաւ ճիշտ կէսօրին, երբ Հռոմի բոլոր զանգակները միահամուռ սկսան ղօղանջել։ Իտալիոյ պատուիրակներն էին՝ Մուսոլինի, դատական նախարար Րոքքօ, վարչապետի փոխանորդ Ճունթա, արտաքին նախարարի փոխանորդ կրանտի, որոնք սեղանին ձախ կողմը նստած էին։ Իսկ աջ կողմը նստան Պապին պատուիրակները՝ կարդինալ Գասպարրի, մոնսէնեորներ Պորկոնճինի եւ Փիցցարտօ, ինչպէս նաեւ պապին անձնական խորհրդական փրոֆ. Փաչէլլի։

Գիշերը ամբողջ Հռոմ լուսաջարդուած էր։

Տակաւին չէ հրատարակուած համաձայնագրին պատճէնը։ Իտալիոյ խորհրդարանը զայն պիտի վաւերացնէ փետր. 21ին։ Կը կարծուի թէ այդ օրն իսկ Վիթթորիօ Էմմանուէլէ թագաւորը այցելութիւն պիտի տայ Պապին, որ պիտի ագատէ զայն 1870ին Սավուայի տան վրայ դրուած նզովքէն։ Համաձայնագրին բովանդակութիւնը այդ օրը միայն պիտի հրատարակուի։ առ այժմ միայն գլխաւոր գիծերը պիտի հրատարակուին։

Այս համաձայնագրով, Պապը կը ճանչնայ Սավուայի գերդաստանը իբրեւ վեհապետ Իտալիոյ, իսկ թագաւորը վերջ կու-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Է։)

ՀՈՒՐԻՆ ԶՈՀԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ՀԱՅՑ. ՀԱՐՑԸ

(Տե՛ս վերջին մաս)

Այս ըսելէն, որ ըստուգ ոչ մէկ նշան կայ, որ ցոյց տայ, թէ Հայ ազգը իր ներկայ դիրքէն ետ դառնալու ձգտում ունի։ Ընդհակառակն, ան ամէն կերպով կը ջանայ ինքզինքը ազատել այն ամէն ազդեցութիւններէ, որոնք կրնան զինք ետ պահել առաջադիմութենէ։ Ան կը ջանայ ինքզինքը ազատել նաեւ այ

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՎՈՍԻՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

(1915—16ի պատմի շրջանէն)

Ա. ՊԱՐՈՒՐԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷՆ

Թնդ.— Հանե՛ք, տղա՛ք, պահեցեք ընկերքէդ որոշելու համար, թէ ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ինքզինքը ետ պահել ամէն տեսակ ցաւերէ ու վիշտերէ։ Իսկ ես ալ ձեզի կ՚ըսեմ, որ ոչ մէկ ցաւ կրնայ մարդուն հոգին այնքան տանջել, որքան ինքզինքը ետ պահելու ջանքը։ Ինքզինքը ետ պահելու ջանքը ամէն տեսակ ցաւերէ աւելի ծանր է։

Ե. ՊԱՐՈՒ.— Դէ, ինչպէ՞ս ալ ըլլայ, ես ետ պահեցի ինքզինքս։ Ես ետ պահեցի ինքզինքս, որովհետեւ ես ալ ուրիշ ոչինչ կրնայի ընել։ Ես ետ պահեցի ինքզինքս, որովհետեւ ես ալ ուրիշ ոչինչ կրնայի ընել։

Թնդ.— Ես ալ ուրիշ ոչինչ կրնայի ընել, բայց ես ետ չպահեցի ինքզինքս։ Ես ետ չպահեցի ինքզինքս, որովհետեւ ես ալ ուրիշ ոչինչ կրնայի ընել։

Ե. ՊԱՐՈՒ.— Ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ետ պահել իր խոհին ցաւը, երբ ան ամէն վայրկեան կը ծանրանայ մարդուն հոգիին վրայ։

Թնդ.— Ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ետ պահել ինքզինքը, երբ ան ամէն վայրկեան կը ծանրանայ մարդուն հոգիին վրայ։

Ե. ՊԱՐՈՒ.— Ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ետ պահել ինքզինքը, երբ ան ամէն վայրկեան կը ծանրանայ մարդուն հոգիին վրայ։

Թնդ.— Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր, թէ ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ետ պահել ինքզինքը, երբ ան ամէն վայրկեան կը ծանրանայ մարդուն հոգիին վրայ։ Ես ալ չեմ գիտեր, թէ ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ետ պահել ինքզինքը, երբ ան ամէն վայրկեան կը ծանրանայ մարդուն հոգիին վրայ։

Ե. ՊԱՐՈՒ.— Ինչպէ՞ս կրնայ մարդ ետ պահել ինքզինքը, երբ ան ամէն վայրկեան կը ծանրանայ մարդուն հոգիին վրայ։

*Թնդ.—

տայ այն զրուքեան, որով Պապը ցարդ կը նկատուէր «վատիկանի բանտարկեալը»։ Այսուհետեւ Պապը պիտի կրնայ ճամբորդել։ Իր առաջին այցելութիւնը պիտի տայ Մոնթէ-Քասսինի, Նափոլիի մօտ, մասնակցելու համար Ս. Բենեդիկտոսի ի պատիւ տրուելիք հանդիսութեանց։

Ամերիկահայութեան կուսակցութիւնները

Ամանուլլահ թագաւորի սպայակոյտին հրատարակած տեղեկագրին համաձայն, Քապուլի շրջակաները կռիւներ կը մղուին Ամանուլլահի եւ Հապիպուլլահի զինուորներուն միջեւ։ Ամանուլլահի բանակը նախ ստիպուեր է պարպել Պուտաքան եւ Պակրանին, Քապուլէն 10 քիլոմեթր արեւելք։ Սակայն յետոյ բուռն յարձակողականի մը անցնելով, վերագրաւեր է զանոնք։

Ճակատամարտը կը շարունակուի։ Ամանուլլահի բանակը հետզհետէ կը զօրանայ։ Բազմաթիւ ցեղախումբեր իրենց հաւատարմութիւնը կը յայտնեն նախկին թագաւորին։ 15.000 կամաւորներու ուժ մը ճամբայ ելած է միանալու համար Ամանուլլահի։

Միւս կողմէ կ'իմացուի թէ ընդհարումներ տեղի կ'ունենան Հապիպուլլահի եւ Ալի Ահմէտ խանի ուժերուն միջեւ։

Քապուլի շուրջ մղուած այս կռիւները խուճապի մատնած են մայրաքաղաքի բնակիչները։

Սերպեւպուլկար քաղաքականութիւնը

Պելկրատի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— Սոֆիայի եուկոսլաւ դեսպան Նէզիչ Պուլկարիոյ արտաքին նախարար Պուրոֆի ներկայանալով յայտնեց թէ սերպ կառավարութիւնը սահմանագլուխի իշխանութիւններուն անհրաժեշտ հրաման տուած է, որպէսզի անմիջապէս ջնջուին սերպ եւ պուլկար սահմանագլուխին վրայ ատենէ մը ի վեր ձեռք առնուած խիստ միջոցները։ Ներկայ ամսուան ընթացքին յանձնաժողով մը նիստ պիտի գումարէ փիրոթի մէջ՝ կացութիւնը ուսումնասիրելու եւ երկու կառավարութեանց առաջարկներ բերելու համար կացութեան մասին։ Պիտի կազմուի խառն մարմին մը, որ պիտի զբաղի սահմանագլուխին վրայ այսուհետեւ պատահելիք միջադէպերու եւ դժուարութեանց կարգադրութիւնով։

Սոֆիայի մէջ շուտով բանակցութիւններ պիտի սկսին՝ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար։

Վենիզելոս Ժրևեւ կ'երթայ

Աթէնքէն կը հեռագրեն.—

Վարչապետ Վենիզելոս որոշեց անձամբ մասնակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան Ժորհուրդի յառաջիկայ նիստին։ Վենիզելոս այս որոշումը տուաւ անոր համար, որ Պուլկարիա խնդրած է Ազգերու Դաշնակցութենէն կրկին յետաձգել Յունաստանի ընելիք հատուցումներու իր երկու մասնավճարները։ Յունաստան կը պահանջէ որ երկրորդ յետաձգում մը չըլայ եւ պայմանաժամին կատարուի վճարումը։

Ասկէ զատ կայ նաեւ փոքրամասնութեանց խնդիրը։ Գերմանիոյ արտաքին նախարար Շթրէզէման կ'ուզէ օրակարգի վրայ դնել վերին Սիլէզիոյ գերման փոքրամասնութեանց խնդիրը։ Վենիզելոս այդ առիթէն օգտուելով, սեղանի վրայ պիտի բերէ Պալքաններու փոքրամասնութեանց հարցը։

«Էմտէն» յածանաւը Պոլսոյ մէջ

Գերմանական «Էմտէն» յածանաւը հասած է Պոլիս, ուր պիտի մնայ չորս օր։

Մեծ պատերազմէն վերջ այս առաջին գերման մարտանաւն է որ Թուրքիա կ'այցելէ։

Ինչպէս կը յիշուի, «Էմտէն» անունն է այն նշանաւոր գերման յածանաւին, որ մեծ պատերազմի սկիզբը սարսափի մատնեց անգլիական նաւատորմը բաց ծովու, մանաւանդ Հնդկաց ովկիանոսին մէջ։

Նոր «Էմտէն»ը շինուած է հինին ի յիշատակ։

25 միլիոն տոլար փոխատուութիւն Թուրքիոյ

«Ֆայնէնշըլ Նիուզ» կը գրէ թէ ղրամատիրական խմբակցութիւն մը, որուն կը մասնակցի նաեւ Րոչիլտի դրամատունը, Թուրք կառավարութեան առաջարկած է 25 միլիոն տոլարի փոխատուութիւն մը։

Թերթը կ'աւելցնէ որ ներկայ պայմաններուն մէջ շատ կասկածելի է որ այս փոխառութիւնը շրջաբերութեան հանուի անգլիական հրապարակին վրայ։

Թունուզի պէյը մեռած

Թունուզի պէյը Մոհամէտ էլ Հապիպ իր Մարսայի պալատին մէջ յանկարծամահ եղաւ առջի առաւօտ։ Ծնած էր 1858ին։ Կը սիրէր գեղարուեստը եւ երբեմն կը նկարէր ու կը քանդակէր։ Բարեկամ էր Ֆրանսայի եւ 1926ին Փարիզ գալով պատուասիրուեցաւ Ֆրանս. կառավարութեան կողմէ։

Պարտուի դաշնագրէն ի վեր, որ 1881ին ֆրանսական թեւարկութեան ենթարկեց Թունուզը, Մուհամմէտ էլ Հապիպ պէյ առաջինը եղած է, որ իրական եւ անկեղծ բարեկամութիւն ցոյց տուած է Ֆրանսայի։ Գահ բարձրացած էր 1922 յուլիսին։

Անմիջապէս իրեն յաջորդեց եղբայրը Սիտի Ահմէտ պէյ, որ ծնած է Մարսայի մէջ՝ 1862ին։ Ահմէտ պէյ գահաժառանգ դարձաւ 1928ին իր մեծ եղբօրը մահէն վերջ։ Երրորդ գաւակն է Սիտի Ալի Փաշա պէյի, որ 1882ին յաջորդած էր Մոհամմէտ Էսսատըք պէյի։ Ճանչցուած է իբրեւ մարդասէր եւ ֆրանսասէր։

Ցուրտը Պոլսոյ մէջ

Պոլիս 11 փետրուար.— Ձիւնի փոթորիկը կը շարունակէ։ Ոսկեղջիւրը, Վոսփորի մեծ մասը, լիճերն ու գետերը բոլորովին սառած են։ Սեւ ծովու մէջ նաւարկութիւնը վտանգաւոր դարձած է, հսկայ սառնակոյտերու պատճառաւ։

Ուտելիքի գիները տարապայման կերպով սղած են։ Եթէ դէղ օրը շարունակէ, հետեւանքը շատ ծանր պիտի ըլլայ, որովհետեւ Պոլիս երբեք պատրաստուած չէ այսպիսի աղէտներու դէմ պաշտպանուելու համար։

Արեւելեան ճեպընթացի ճամբորդները ինքնաշարժով դացած են Ռոտոսթօ, անկէ ալ շոգենաւով՝ Պոլիս։

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ն Վ Ի Լ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Պ.Յակոբի սրճարանը, 128 Rue Etienne Dolet: Բանախօսութիւն, երգ եւայլն։

Պ Ո Ի Ա Ֆ Ո Ր Պ

Կազմակերպուած Անիէր-Պուա Ֆոլոնպի Եռագոյն ենթակոմիտէի կողմէ, այս կիրակի ժամը 2.30ին Փլաս Ֆոմէթի սրահը։ Կը խօսի՝ պահակ ցէր Թովմասեան։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Մ Ո Ի Տ Ր Ը Ա Զ Ա Տ Է

ԾԱՆՕԹ.— Փորթ Քլիշիէն հանրակառք թիւ 40՝ իջնել՝ Place desBourguignons. Փորթ Ակիէռէն թիւ 45 իջնել Place Comète.

Պ Ի Յ Ե Ա Ն Ֆ Ո Ի Ռ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎՌԱՄԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

17 փետր. կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն և անակնկալներ

Մ Ո Ի Տ Ր Ը Ա Զ Ա Տ Է

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա Ֆոլոնպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին կողմէ։

2 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ ազատօտ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ՅԱՐԴԱԳՈՂ

Այս ՈՒՐԲԱԹ իրիկուն ժամը 8.30ին Sociétés Savantes, Salle D. 28 Rue Serpentes՝ *Մէթրօ՝ Օտէօն և Սէն Միշէլ։*

Կը խօսի՝ Պ. Ն. Ա Ղ Բ Ա Լ Ե Ա Ն

Նիւթ՝ « ԻՆՔՆՈՒԻՐՈՅՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ »

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

„ԱՆԶՐԵՒ"Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

Բ Ա Ց Ա Ր Ձ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Հ. Ց. Դ.

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8.30ին, ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Լիոնի Բեռի խումբի ժողովը՝ այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8 ին ընկեր Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

«ՓԵՏՐ. 18» ԵՒ ԺՈՂՈՎՆԵՐ ՊԱԼԷՆԻ ՄԷՋ

Պալէն 18 փետր. երկուշաբթի օր հրապարակային հանդէս «փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ։ կը բանախօսէ՝ ընկ. Մ. Գույումճեան։

19 փետր. երեքշաբթի հրապարակային վիճաբանական ժողով Դաշնակցութեան Ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։

20 փետր. չորեքշաբթի դասախօսութիւն։

Հ. Ց. Դ. փարիզի շրջ. կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Շ. Միսաքեանի եւ իր տիկնոջ, իրենց հոգեթատորին՝ փոքրիկն ՀԵՐՄԻՆԷ ՍԵԴՈՅի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

Հ. Ց. Դ. Լիոնի շրջ. կոմիտէն, ինչպէս նաեւ Լիոնի եւ շրջանի բոլոր ընկերները իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկ. Շաւարշ Միսաքեանի եւ իր տիկնոջ՝ փոքրիկն ՀԵՐՄԻՆԷ - ՍԵԴՈՅի դառնադէտ մահուան առթիւ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏԻ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԲԸ վաղը Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան)։

ՓԱՐԻԶԻ Շաճնոյ Հայր. Միութիւնը բարեկենդանի առթիւ կազմակերպած է. ընտանեկան ճանդիպում մը։ Այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue Belleville: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Քեռովբէ Դարալեան՝ Եօզկատցի Սահակ Նալպանտեանի հօրաքրոջ որդին որ վերջերս Խասքօվօ (Պուլկարիա) կը գտնուէր։ Իր եւ մօրը Տիկին Իրէկի հասցէն տեղեկացնել Պրիւքսէլի Կաթոլիկ Հայոց հոգեւոր հովիւ Հ. Յովհաննէս վրդ.ի 8 Rue de la Collégiale - Bruxelles, Secrétariat du Comité Belgo-Arménien եւ կամ Sanatorium Mons sur Meuse à Lushin (Belgique).

— Կը փնտռուի Մագրի գիւղցի (Պոլիս) Գրիգոր Եազմաճեան կամ Յակիկ Արապաճեան որ 1919ին մեկնած է Ֆրանսական բանակի հետ Պոլսէն դէպի Մարսէյլ։ Մայրը՝ Սաթենիկ, եղբայրը՝ Հայկ որոնք ներկայիս կը գտնուին Լիոնկը խնդրեն իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել հետեւեալ հասցէին .— Vartanian 54Rue Mazenod, Lyon, France.

ՀՈԳԵԶԱԻԱԿ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Պատուաւոր Ֆրանսացի մը, որ ամուսնացած է Հայուհիի մը հետ, կը փափաքի որդեգրել 8 տարեկան ծնողազուրկ մանչ մը։ Դիմել Հ. Բ. Ը. Մխիթեան Ընդհ. Տնօրէնութեան Դիւանը, 11 Սքուար Ալպօնի, Փարիզ (16)։

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Մկրտիչ ցէր Ստեփանեան կը *ծանուցանէ իր ծանօթներուն իր նոր հասցէն՝* R. R. 1. Fonthill Ont. Canada.

EMPIRE, Միզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ժամանը	2-14 ֆրանք

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաներուն գիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

Կ'ուզուի

18 էն 20 տարեկան երիտասարդ մը։ Դիմել՝ Պէլվիլի նպարավաճառ Արթինեանի, 28 Rue Lesage, Paris (20e)

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

Կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիւմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

ՏՕՔԹ. Ա ՍԼ Ա Ն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՓՈՓԷՐՈՒԻ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՈՒԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վիներական ախտ
Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթ
ցօդացաւ, ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկր
թիւն (Rachitisme) եւայլն։
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-
Կ'ԸՆԴՈՒՆՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV
ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնա
ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Ա
գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ք
կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը
2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՏՕՔԹ. Գ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 Rue Montmartre (*Բակի մէջ՝ աջ կողմի առաջին դ*
Այս անգամ իր անձնական դարմանատունը հաստատ
կը խնամէ ներքին եւ կանանց, վիներական եւ մորթ
հիւանդութիւնները։
Tél. Central 73-38 Métro: Sentier կամ
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 10—12, 1.30—8
բակի եւ տօն օրեր՝ կէսօրէն առաջ 9—12։

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒ

9 Rue Papillon, PARIS. Tél. Prov.

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԱՏՈՒՆ
ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
31 Rue Etienne Dolet, ALFORTVILLE
(Կայարանին մօտիկ, մեծ ափարթըմանին դիմացը)
Պահեստին ամէն տեսակ ուտելիքներ, մաքսուր, ընտիր, թա
ամէն քաղաքի յատկար, (Պուլկարական քաշէր, ձերմակ պանիր,
րական ապուխտ, երշիկ, փիլաւի յատուկ բրինձ, Յունական ա
կարգ ձիթապտուղ, եւայլն։
Միայն 15 օրուան համար պուլկարական քաշէրը կը
ուի գեղչեալ գինով :

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M.
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը
բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Հարիսա
Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքա

ԱԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ եւ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ 3.30—
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des
Նավիլի մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հիւա
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) *Թել. Շա*

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿԻՆՆԵՐ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆ
Եթէ կ'ուզէք ամենաշիք գլխարկներ ունենալ ամ
մար գիներով և կամ թրանսֆօրմասիօն ընել տալ ձեր գ
ները, դիմեցէք Փարիզի միակ հայ գլխարկավաճառատ
MODES **Ա Տ Ր Ի Ա Ն Ա** M
Rue des Pyrénées 246 T
Մէթրօ՝ ԿԱՄՊԻԹԹԱ

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՁԵՂՔ

ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՒ ՄԻՋԷՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ %30
ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ % 15 ՁԵՂՔ

Իմ ընկերս 7.50, Վարժապետին աղջիկը 18, Մանօն Լէսքօ 15, Պ
պանդոկը (2 հատ.) 15, Լիլիդն ու Արտակ 10, Մինքէի սիրարկածք
գային բարերար 4, Յեղափոխութեան մակաբոյծները 5, Անչ
սերունդ մը 8, Աւաղակապետը 25, Կրացիէլլա 8, Փոթորիկը 2, Թ
ւորաց ժողով 2, Առաքելոց վանքին կռիւը (պատմեց զօր. Ա
12.50, Հայերու քնաջնջումը 6, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 5
նահապետանի հերոսամարտը 10, Լոնգոսի հովուավէպը 8, Մէլինդ
հանդէմ 5, Սատանայ 2, Վերադարձը 3, Պըլ-Պուդի (Օքսէրէթ) 9
Թուածներ (Դուրեան) 5, Աքու Լալա Մոհարի 5, Լոյս Չուարթ 3,
Յաքէթ 10, Արարատ Այբենարան ընթերցարան 3, Հայ. քերական
գարանները 3, 25, 30, Երազահան 5, 6, 10, Ֆրանս. խօսակցութիւն
5, 6, Լուսաբեր այբենարան 5։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անբաղդատելի գիներով, ինչպէս
ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գիրքե
նամիշներ Կոմիտաս վրդ.ի, Սրուանձտեանցի, Չուհաճեանի, Զի
եանի, եւայլն։

Դիմել՝ Madame SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-M
neaux (Seine).

ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԱՐՈՒԹԻՒՆ
Գործ կը փնտռէ
Ֆրանսուհի մը որ գիտէ հայերէն խօսիլ, վարժ կ
կալ եւ տաքթիլօ, կը տա
նաեւ Ֆրանսերէնի դասեր
մաղրութեամբ կամ տ
մէջ, Դիմել՝ Mme. Jeanne
Saulnier, Paris.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։
եւ նոր մեթոտով գարմանում
եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ
հիւանդութեանց (ֆրանկոֆո
մարիզ.) եւ վարիսի։ Մասն
ռաթուառ։ Ընդհարիս եւ աղ
հրդակցութ. ամէն օր 9—12
կիրակի 9—12։

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

Վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդներ։ *Մասաժ, վանտուզ, փիքիւր, փանսըման* եւայլն։ Վկայեալ աղքատներուն ձրի։

Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
14
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

14 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 881

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԿՈՒ ՀՌՈՄՆԵՐԸ ՉԵՌՔ ՉԵՌՔԻ

Վաթսուն տարուան վէճ մըն է որ կը փակուի, իտալական կառավարութեան եւ Վատիկանի համաձայնութեամբ, կնքուած՝ փետրուար 11ին։

Այս կարգադրութիւնը միեւնոյն ատեն յաղթանակ մըն է Մուսոլինիի համար, նոր ազդակ մը՝ ընդարձակելու իր աշխարհակալութիւնը։ Եւ ճիշտ ատոր համար ալ, կը ջղագրգռէ մասնաւորապէս Ֆրանսան, կաթոլիկ եկեղեցիի «անդրանիկ դուստրը»։

Պատմութենէն գիտենք որ մինչեւ Պիոս Թ., Պապերը կը վայելէին նաեւ աշխարհական իշխանութիւն, շատ կարճ ընդհատումներով։ Այդ իշխանութիւնը կը տարածուէր Միջին Իտալիոյ մէջ, ծովէ ծով, 16,000 քառ. մղոն երկրամասի մը վրայ, իր 3,125,000 բնակչութեամբ։ Իտալական թագաւորութեան կազմութեամբ, այդ հողամասն ալ կցուեցաւ պետութեան, եւ Պապերուն ձգուեցան միայն Վատիկանի եւ Լատերանի պալատները եւ կաստէլ կանտոլֆօ վիլլան (1871 մայիս 13)։ Միեւնոյն ատեն, իտալական կառավարութիւնը յանձն առաւ տարեկան 3,225,000 լիրէտ վճարել Վատիկանի, որ միշտ կը մերժէր ստանալ զայն։ Այս է որ կը կոչուէր «Երաշխաւորութեանց օրէնք»։

Այս օրէնքին հոչակուէն ի վեր, Պապերը քէն ըրած՝ դուրս չէին ելլեր Վատիկանէն, եւ կրաւորական դիմադրութեամբ կը բողոքէին եղած «բռնութեան» դէմ, իրրեւ կամաւոր բանտարկեալներ։ Վատիկան չէր ճանչնար ոչ միայն այս օրէնքը, այլ եւ Իտալիոյ թագաւորը, որ իր կարգին ո՛ր եւ է պաշտօնական յարաբերութիւն չուներ Պապերուն հետ։ Միջին ճամբայ մը գտնելու համար կատարուած բոլոր փորձերը ձախողեցան մինչեւ 1928, երբ մամուլը սկսաւ խորհրդաւոր լուրեր տարածել երկու Հռոմներու հաշտութեան մասին։

Արդարեւ, ամիսներ առաջ բանակցութիւններ սկսած էին պետութեան եւ Վատիկանի միջեւ։ Պապին բանագնացը մեռած ըլլալով, ատեն մը ընդհատուեցան խօսակցութիւնները։ Միւս կողմէ, շատ մը խոչընդոտներ կը դժուարացնէին մերձեցումը։ Բայց Մուսոլինի, որ կէս ճամբան միայն չի գիտեր, եւ որ իր քաղաքական ծրագրին յաջողութեան համար անհրաժեշտ կը դտնէր Ս. Պետրոսի յաջորդներուն բարեացակամ դիրքը, եթէ ոչ գործօն աջակցութիւնը, յարատեւօրէն հետապնդեց գործը։ Եւ ահա նոր պայմանագիր մը, որուն առջեւ շատերը զարմանքի շարժուձեւեր կ'ընեն։

Փետր. 11ի համաձայնութեամբ, կը վերահաստատուի Պապերու աշխարհական իշխանութիւնը։ Հողային տարածութիւնը նոյնն է, Վատիկանի շրջապատը, բայց Պիոս ԺԱ. այլեւս բանտարկեալ մը կամ զրկուած մը չէ, այլ ինքնիշխան վեհապետ, այդ կացութեան բոլոր ատորոգելիներով։ Պապական պետութիւնը այսուհետեւ պիտի կոչուի «Վատիկանի Քաղաք» կամ «Վատիկանի պետութիւն», որ իրաւունք պիտի ունենայ պահելու իրեն յատուկ երկաթուղիի կայարան մը, հեռագիր, հեռախօս, նամակատուն, օդանաւային կայան եւ անթել։ Արտօնուած է նաեւ իրեն յատուկ դրամներ կտրելու, թղթադրամ եւ նամակադրոշմ տպելու։ Այդ պետութեան սահմանուած հողերը անձեռնմխելի են։ Վատիկանի հողին վրայ գործուած յանցանքները պիտի դատուին իտալական օրէնքով։ Իր հողային զիջումներուն փոխարէն, Պապը փոխանակ 11.000.000ի, պիտի ստանայ 22.000.000 ոսկիներին համարժէքը։

Ուրիշ մանրամասնութիւններ կը կարդաք լուրերու բաժնին մէջ։

Ինչպէս ըսինք, այս համաձայնութենէն մասնաւորապէս ազդուած է Ֆրանսան, որ պետութեան եւ եկեղեցիի բաժանումէն յետոյ ալ, կը վայելէր մասնաւոր դիրք, իրրեւ պաշտպան Արեւելքի քրիստոնեաներուն եւ հովանաւորը հռոմէական դաւանանքին։ Հաշտուելով Վատիկանի հետ, մէկդի նետելով խղոր կռուանձնոր մը, սեւ շապիկաւոր Իտալիան կը բարձրացնէ իր հեղինակութիւնը հռոմէական աշխարհին առջեւ, եւ կը շահի Թանկագին աջակից մը՝ առանձնապէս Արեւելքի մէջ, ուր յառած կը մնան իր աչքերը։ Իսկապէս, Վատիկանը իր բարոյական եւ նիւթական միջոցներով, իր կրօնական առաքելութիւններով եւ դպրոցներով կրնայ դառնալ գործօն ագդակ մը՝ խաղաղ թափանցումի։ Եւ պարապ տեղը չէ որ Փարիզի աջակողմեան մամուլը այս համաձայնութիւնն ալ դարձուցեր է պատրուակ, ձախակողմեան հոսանքներու «չարաշուք» աշխատանքը։ Այդ մամուլը կ'ողբայ թէ «անդրանիկ դուստրը» կորնչուց Վատիկանը, որ այժմ պիտի ծառայէ մրցակից պետութեան մը շահերուն, որքան ալ չէզոք երեւայ։

Բայց անտարբեր չեն նաեւ ուրիշ պետութիւններ։

Իրրեւ գերիշխան պետութիւն, Վատիկան պիտի ունենայ ոչ միայն դեսպաններ, այլեւ պիտի մասնակցի Ազգերու Դաշնակցութեան։ Արդ, վախ կայ որ իր այդ դիրքով որոշ դեր կատարէ միջազգային քաղաքականութեան մէջ, ի վնաս այս կամ այն պետութեան։ Զախակողմեաններու կարծիքով, կրնայ մինչեւ անգամ պատերազմ յառաջ բերել, քանի որ իր ներշնչումները պիտի ստանայ ֆաշիստ պետութենէ մը։ Համայնավար «Իւմանիթէ»ն նոր համաձայնութիւնը կը համարէ ֆաշիստական կացինի եւ պապական մականի գործակցութիւն, ուստի եւ վնասակար՝ խաղաղութեան համար, յատկապէս ուղղուած՝ խորհրդային իշխանութեան դէմ։

Ամէն պարագայի մէջ, փետր. 11ի համաձայնութիւնը նոր մէջ մը կը բանայ միջազգային քաղաքականութեան մէջ, լեցուն՝ զանազան հաւանականութիւններով։

Թերեւս աւելորդ չըլլայ դիտել տալ թէ հայ հռոմէականներն ալ թեւ պիտի առնեն այս իրողութենէն, հիմա որ իրենց հոգեւոր կեդրոնը փոխադրած են Պէյրութ։

Շ.

ՁԻՒՆ - ՁՄԵՌԸ

«Թայմզ»ի Պէյրութի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, ուր ճամբու, հեռագրի եւ հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։ Ներկայիս Դամասկոսի հետ կարելի է հաղորդակցիլ միայն Բունէյթրայի, Պանիասի եւ Մէրճիւնի միջոցաւ։

Հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեցան Պէյրութի եւ Հայֆայի, ու Պէյրութի եւ Տրիպոլիսի միջեւ։ Անցեալ տարուընէ հեռապատիկ աւելի անձրեւ եկաւ այս տարի։

Վիեննայի մէջ ջուրի սով կը տիրէ։ Ալպեանները ըմպելի ջուր փոխադրող խողովակները սառած են։ Սառած են նոյնպէս ջրհորները։ Քաղաքապետութեան հրամանով փակուեցան բոլոր բաղնիքները։ Դանուբը սառած է, 1895էն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով եւ Վիեննացիները հազարներով կ'երթան գայն դիտելու։ Կրիփի համաճարակը մեծ ծաւալ ստացած է։ Պահեստի հիւանդանոց մը եւս բացուեցաւ։

ՍՈՖԻԱ, 13 փետր.— Ցուրտը երթալով կը սաստկանայ Պուլկարիոյ մէջ։ Վառնայի եւ Պուրգազի նաւահանգիստները ամբողջովին շրջապատուած են սառոյցով, որ կը տարածուի 10 քիլոմեթր երկայնքի վրայ, Պուրգազի եւ Օշիայի միջեւ։ Սեւ ծովու պուլկարական եզերքը չէր սառած 1829էն ի վեր։

Ռուսճուքի եւ Ձուրճէվոյի միջեւ Դանուբը սառած է 3 ոտնաչափ խորութեամբ։ Խաքէր գետը եւ Վիթոս լերան իր աղբիւրները սառած ըլլալով, Սոֆիան ջուրէ եւ էլեկտրականութենէ զրկուելու վտանգին տակ է։ Ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ դըպրոցները փակուեցան։

Արեւելեան ճակատները կը բանին մինչեւ Սոֆիա, որովհետեւ Պոլսոյ ճամբան դեռ չէ մաքրուած։ Իսկ սովորական կառախաւոյրները կը բանին մինչեւ Սլիվէնկրատ։ Զէրքէզքէօյի մէջ կը սպասեն դեռ Սէնվլոնի երկու ճակատներուն։ Բոլոր ճամբորդներն ալ ողջ առողջ են։ Փետր. 2էն ի վեր Սոֆիայէն ո՛չ մէկ կառախաւոյր մեկնած է դէպի Պոլիս։

(Իսկ փետր. 1էն ի վեր ո՛չ թղթատար հասած է Պոլիսէն Փարիզ, Խմբ.)

ՓՐԱԿԱ.— Պոհեմիոյ մէջ տիրող ցուրտը աղէտի կը փոխուի։ Չարաւային Պոհեմիոյ կարգ մը շրջաններուն մէջ գերազոյն 40 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ։

Փրակայի մէջ մէկ օրուան ընթացքին 100 հոգիի ականջները սառեցան։ Նախակրթարանները փակուեցան։ Երկաթուղիի երթեւեկները կրճատուեցան։ Կրիփը աւերներ կը գործէ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ մէջ առնախընթաց ցուրտ կ'ընէ։ Կիրակի օրուընէ ի վեր սառելով մեռան 37 հոգի, իսկ 380 ցրտահարներ կը դարմանուին հիւանդանոցներու մէջ։ Պերլին Մեռեալ քաղաք մը դարձած է։ Ո՛չ ոք կը համարձակի փողոց ելլել։ Սրճարանները, ճաշարաններն ու թատրոնները ամայացած են։ Պալթիկի մէջ 30 նաւեր սառոյցներու մէջ բռնուած են։ «Իլզաս» եւ «Շլէզվիկ Հոլշթայն» յածանաւերը կը գործածուին իրրեւ սառնարան։

«կոմս Ցէփլին» որ ծրագրած էր պտոյտ մը կատարել դէպի Անատոլու, Սուրիա, Եգիպտոս և Աֆրիկէ. Մարտի յետաձգեց իր մեկնումը։

ՎԱՐՇԱՒԱ.— Չարիւրաւոր տարիներէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Լեհաստանի մէջ գերազոյն 53 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ։ Բազմաթիւ մահեր կը պատահին։

*** *Եւրոպալաիոյ դպրոցներուն մէկ մասը փակուեցաւ։ Վառելափայտի սով կայ Պելկրատի, Զաղրէպի եւ Լուպլիանայի մէջ։*

Հոլանտայի մէջ 1837էն իվեր այսքան ցուրտ չէր ըրած։ Նոյնը Տանիմարքայի եւ սկանտինաւեան միւս երկիրներուն մէջ։ Միայն Ռուսիան է որ լաւ լուրեր կը ղրկէ։

ՏՈՄՍԵՐ

ՔԱՓՕՐԻՆ ԵՏԵԻԷՆ

Փիլիսոփայութիւնս սկսայ մոռնալ այն օրէն ի վեր, որ պատահմամբ, կեանքիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով, սխալը գործեցի Արեւի մէկ խմբագրականը կարդալու եւ ինծի համար, չեմ յիշեր թէ ո՞ր փիլիսոփան է եւ ի՞նչ կերպով ըսեր է խօսք մը, որուն հետեւողութեամբ սակայն, պիտի կրնամ ըսել.— Աշխարհիս ներու այս վատագոյնին մէջ, ամէն չարիքէ բարիք մը կը ծնի. անոնց համար սակայն, որոնք գիտութիւնն ունին առիթը շահագործելու։ Դժուա՛ր գիտութիւն, վեցհազարեակէ աւելի խրթին եւ աւեղէուածային, որուն ծառը չորցաւ դրախտին մէջ, այն օրը որ եւա կերաւ արգիլուածը։

Ու տիրանալու համար այդ գիտութեան՝ բան մը պէտք է, որուն կարճ խելքս չի հասնիր։ կ'ենթադրեմ միայն, թէ անոր գաղտնիքը դամկավարներու ձեռքը ըլլալու է։

Եթէ ո՛չ, ի՛նչպէս կ'ըլլայ որ Պէյրութի մէջ կը սպանուի Ֆխրունին, եւ առանց ոստիկանական պրպտումներու, ֆարցաքննութեան, կամ դատավարութեան արդիւնքին սպասելու, ռամկավար բոլոր թերթերը մէկ բերան կ'իյնան դաշնակցութեան վրայ, կարծես իպատակելով նշանախօսքի մը։

Շեռագրո՞վ կը իադորդակցին իրարու հետ, կամ հեռագրութե՞ամբ կը հրահանգեն զիրար։ Գուշա՞կ ունին իրենց մէջ, որ կը նախատեսէ դէպքերը եւ առաջուց կը գծէ ուղին։ կամ ի՞նչ կը պատրաստեն դէպքերը եւ կը սպասեն արդիւնքին։ կրնայ ըլլալ, վերջապէս իրենց մէջ նախկին հինակեանները եւ վերակազմեալներ ունին...

Այս ենթադրութիւնները սակայն կրնան դիւրաւ հերքուիլ. վերացական են կամ ռամկավար դատողութենէն վեր։

Բայց կայ ուրիշ մըն ալ, որ միակ ստոյգն է եւ ոեւէ առարկութիւն չի վերցներ։

Ահաւասիկ, կուսակցութիւններու զանազանութիւնը կը բխի խառնուածքներու տարբերութենէն։ Ընդհանրապէս, նոյն խմորի մարդիկն են որ կրնան քովէ քով նստիլ, նոյն ընկերութեան կամ կուսակցութեան մէջ։

Եթէ այս մէկը շիտակ է, կրնաք ուրեմն հետեւցնել թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ ռամկավար խմորը։

— Թրծուա՞ծ է չարիքը շահագործելու բնազդով, որ շնորհիւ յատուկ կրթութեան մը, հասած է գիտակցութեան։

Այսպէս է որ Ֆրանսա, Եգիպտոս, Ամերիկա եւ այլուր նստած մարդերը առանց իրարմէ լուր ունենալու, առանց սպասելու գտնէ նախնական քննութեան մը ելքին, իրար կը գտնեն Ֆխրունիի դիակին շուրջ, զայն շահագործելու՝ ի նպաստ իրենց եւ ընդդէմ Դաշնակցութեան։

Ըսինք։ Խառնուածքի խնդիր բնազդ՝ որ բոլորին կը պարտադրէ նոյն տեսակէտը, նոյն շարժումը։

Մ. ԵՐԻՑԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ի՞նչ կը շահի Վատիկան

Իտալական կառավարութեան եւ Վատիկանի միջեւ կնքուած դաշնագիրը որոշ շահեր կ'ապահովէ Վատիկանի։

Այսուհետեւ քարտէսին վրայ փոքրիկ կէտ մը պիտի նշանակուի՝ ցոյց տալու համար Վատիկանը՝ իրրեւ անկախ պետութիւն։ Այս պետութեան տարածութիւնն է 1/5րդ քառակուսի մղոն, 700 բնակչութեամբ, մեծ մասով եկեղեցականներ եւ եկեղեցիի սպասարկուներ։

Համաձայնագրին գլխաւոր տրամադրութեանց մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը տրուին.—

Պապը կը հրաժարի սեփական ճամբայ մը ունենալէ՝ Հռոմէն դէպի Զիվիթա-Վէքքիա նաւահանգիստը։ Վատիկանի պաշտօնաթերթ «Օսսերվաթորէ Ռոմանա» այս առթիւ կ'ըսէ թէ կարգ մը ուրիշ դարաւոր պետութիւններ՝ ինչպէս Զուիցերիա, Զեխոսլաւաքիա, Պոլիվիա եւն. ելք չունին դէպի ծով, սակայն ատիկա երբեք չի վնասեր անոնց անկախութեան կամ գերիշխանութեան։

Ատոր փոխարէն, Վատիկանի պիտի պատկանի Զիվիթա Վէքքիա նաւահանգիստին մէկ մասը։ Նոյնպէս երկաթուղիի կայան մը պիտի ունենայ Վատիկանի հողերուն անմիջապէս մօտը՝ իր սեփական գործածութեան համար։ Պապական նոր հողամասը պիտի ճանչցուի Զիվիթա տէլ Վատիկանօ — Վատիկանի քաղաքը — անունով։

Իտալական կառավարութիւնը պիտի ստանձնէ պապական հողամասերու ոստիկանական եւ թաղապետական գործերը։

Իտալական կառավարութիւնը Վատիկանի պիտի վճարէ 41,500,000 տոլար կանխիկ եւ 55,500,000 տոլարի մուրհակ, անմիջապէս վճարելի։ կ'ըսուի թէ այս գումարը ճարելու համար Մուսոլինի պիտի դիմէ իտալական ժողովուրդին՝ «Հաշտութեան փոխառութիւն» անուան տակ։

Բացի «Վատիկանի քաղաք»էն, Պապին գերիշխանութիւնը պիտի ճանչցուի Առաքելական պալատներու, հիմնարկութեանց եւ եկեղեցիներուն վրայ, մէջէն ըլլալով Հռոմի քանի մը գլխաւոր եկեղեցիները։ Իտալիոյ մէջ ուր որ երթայ, Պապին բնակած եկեղեցիներն ու շէնքերը դիւանագիտական անձեռնմխելիութիւն պիտի վայելեն։ Նոյնպէս Վատիկանի դիւանագիտական ներկայացուցիչներուն յատկացուած բնակարաններն ու գրասենեակները պիտի վայելեն աշխարհական պետութեան մը ներկայացուցիչներուն շնորհուած անձեռնմխելիութիւնը։

Զրոյցի մը համաձայն, Մուսոլինի մտադիր է քանի մը կարդինալներ ծերակուտական անուանել։ Ամէնէն շատ կը խօսուի կարդինալ Վինչէնցօ Վանուտէլլիի մասին, 93 տարեկան, որ երիցագոյն անդամն է կարդինալներու Ս. Խորհուրդին։

Երեքշաբթի օր Ս. Պետրոսի տաճարին մէջ հանդիսաւոր արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ՝ նոր դաշնագրի ստորագրուելուն եւ Պիոս ԺԱ. Պապի գահակալութեան 7րդ տարեդարձին առթիւ։

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՇԱՀԻ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիա կ'ընդունի որ կաթոլիկութիւնը միակ պետական կրօնքն է։ Ու կը դառնայ «եկեղեցիի ամէնէն երէց դուստրը», ինչպէս կ'ըսէ ֆաշիստ կարեւոր թերթ մը՝ «Թէվէրէ»։ Միւս կողմէ ֆաշիստ կառավարութիւնը այսուհետեւ պիտի վայելէ երդուեալ աջակցութիւնը Իտալիոյ կաթոլիկ եպիսկոպոսներուն։ Ասոնք հաւատարմութիւն պիտի երդնուն թագաւորութեան եւ ֆաշիստ կառավարութեան ։

Երդումի ձեւը հետեւեալն է. «Աստուծոյ եւ Աւետարանին առջեւ կ'երդնում ու կը խոստանամ, ինչպէս կը վայելէ եպիսկոպոսի մը, հաւատարմութիւն իտալական կառավարութեան։ կ'երդնում ու կը խոստանամ յարգել եւ իմ կրօնաւորներուս յարգել տալ թագաւորն ու կառավարութիւնը՝ հաստատուած ըստ սահմանադրական օրէնքներու։ Բաց աստի, կ'երդնում ու կը խոստանամ թէ չպիտի մասնակցիմ ոեւէ ընկերութեան կամ հաւաքոյթի, որ կրնայ վնաս հասցնել իտալական պետութեան եւ հանրային կարգապահութեան եւ թէ իմ կղերականութեանս թոյլ չպիտի տամ նման մասնակցութիւններ։ Իտալական պետութեան բարիքին եւ շահին աշխատելով, պիտի ջանամ խուսափիլ ոեւէ վնասէ, որ կրնայ սպառնալ անոր»։

Ուրիշ յօդուածի մը մէջ կ'ըսուի թէ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ ամէն հանդիսաւոր պատարագի, աղօթք մը պիտի արտասանուի Իտալիոյ թագաւորին արեւշատութեան եւ իտալական պետութեան բարգաւաճման համար։

Կոնկորդատը կը բաղկանայ 45 յօդուածներէ։ Ամէնէն կարեւորը կը վերաբերի ամուսնութեան։ Իտալական կառավարութիւնը կ'ընդունի կրօնական ամուսնութեանց վաւերականութիւնը։ Պսակի համար յայտարարութիւնները պիտի ծանուցուին թէ՛ քաղաքապետարաններու եւ թէ եկեղեցիներու մէջ։

Պոլսոյ Ռուսերը թրահնպատակ կ'ըլլան

Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականներու Յանձնաժողովին միջամտութեան վրայ, Թուրքիա բնակող Ռուսերուն պայմանաժամ տրուած էր — վերջինը — մինչեւ 1929 փետր-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱԽՍՈՒՆՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵՐ ՏՈՒՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱՅԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔՆԵՐԸ

(ՊՈՒՆՏՈՒՍ ՄՈՆՏԵՒՐՈՅԻ)

Պորտուգալիայի ներկայ ընդհանրահավաքները ամենաուշագրավ երևույթն են ամբողջ Եվրոպայի համար։ Ամենաուշագրավն այն է, որ ընդհանրահավաքները տեղի են ունենում ոչ թե ֆաշիստական, այլ ժողովրդավարական երկրում։ Պորտուգալիան ներկայումս ունի ժողովրդավարական կառավարություն։ Ընտրությունները, որոնք տեղի ունեցան 1925 թ. ապրիլի 19-ին, տվին ժողովրդավարական մեծամասնություն։ Ընտրվեցին ժողովրդավարական պատգամավորներ, որոնք ստեղծեցին ժողովրդավարական կառավարություն։ Ընտրությունների ժամանակ ոչ մի ֆաշիստական կուսակցություն գոյություն չուներ։ Ֆաշիստական կուսակցությունները ստեղծվեցին միայն ընտրություններից հետո։ Ֆաշիստական կուսակցությունների ստեղծումը ցույց տվեց, որ ֆաշիզմը ոչ թե ժողովրդի ներքին կարիքների արտահայտությունն է, այլ միայն կապիտալիստական դասակարգի ներքին կարիքների արտահայտությունը։ Ֆաշիզմը ստեղծվեց ոչ թե ժողովրդի ներքին կարիքների, այլ միայն կապիտալիստական դասակարգի ներքին կարիքների հետևանքով։

Ֆաշիստական կուսակցությունները ստեղծվեցին ոչ թե ժողովրդի ներքին կարիքների, այլ միայն կապիտալիստական դասակարգի ներքին կարիքների հետևանքով։ Ֆաշիստական կուսակցությունները ստեղծվեցին

ՀԱՅՈՑ ՊՈՂՈՏԸ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԲՐԳ. Գ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ

(1915—16թ. պատմի շրջանից)

Պ. ՓԱՓԱԶՅԱՆ

— Ը՞ր թոռնիկ չէ յոռեվարուկը և ու՛ր. սիր ճարպուն ծամրուն ծամածռիկ տեսնես, ոտնկոտ ի՛նկնկիկ մեկ ի՛մ ծիտիկն է, որ ինձ ասում «պապի»: Եվ ես ինձ ասում եմ՝ ա՛յ ծերուկ, ինչո՞ւ չես ասում «թոռնիկ»: Ինչո՞ւ ես ինձ ասում «պապի»:

ուարի առաջին շաբաթը։ Այդ թուականին անոնք կա՛մ թրքահպատակ պէտք է ըլլային եւ կա՛մ մեկնէին Թուրքիայէն։

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ վերջին պահուն Ռուսերը դիմած են Էնկիւրիի կառավարութեան՝ խնդրելով որ թրքահպատակ արձանագրուին։ Կառավարութիւնը ընդունած է այս դիմումը եւ հրամանագիր մը հրատարակելով կը յայտարարէ թէ անոնք որ թրքական հպատակութիւնը չեն ընդունիր, պէտք է անմիջապէս դուրս ելլեն Թրքական սահմաններէն։

Փորձագէտներու ժողովը

Միջազգայնակցային փորձագէտներու յանձնաժողովը առաջին օրէն սկսաւ իր աշխատութեանց՝ նախագահութեամբ ամերիկացի Օուբըն երկիր։ Բոլոր երկիրներու գլխաւոր պատուիրակները ալ իրենց տեսակէտները պարզեցին հատուցումներու խնդրին մասին։ Արդէն ճշդեցին իրենց օրակարգը, ինչպէս նաեւ աշխատութեան եղանակը։ Բոլոր վիճաբանութիւնները գաղտնի պիտի պահուին։

Փորձագէտները ժողով պիտի գումարեն շաբթուան բոլոր օրերը, ժամը 11էն 15։ Ամէն իրիկուն զեկոյց մը պիտի հրատարակուի։

Գերման մամուլը կը նկարագրէ միայն ժողովի բացումը, առանց իր կողմէ ո եւ է խորհրդածութեան։ Միայն քանի մը թերթեր ֆրանս· մամուլէն մէջբերումներ կ՚ընեն։

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ լորտ Ուինթըրթըն յայտարարեց թէ Պոմպէյի խռովութեանց ընթացքին սպաննուած են 112 եւ վիրաւորուած 400 հոգի։ Զինուորները 14 անգամ ստիպուեցան կրակ բանալ խռովարարներուն վրայ՝ սպաննելով 3 եւ վիրաւորելով 16 հոգի։

Խռովութիւնները սկսան քարիւղի ընկերութեան մը հնդիկ բանուորներուն գործադուլովը, կազմակերպուած տեղական համայնավարներուն կողմէ։ Բանթողներուն տեղ փաթաններ առնուած ըլլալով, կուիներ ծագեցան եւ այդ կուիները շուտով ծաւալեցան հնդիկ եւ իսլամ բնակչութեանց միջեւ՝ ճակատամարտի մը համեմատութիւնը ստանալով։

∴ «Թայմզ»ի թղթակիցը կը հաղորդէ որ ձերբակալուեցան 700 կասկածելիներ։ Ցարդ սպաննուածներու թիւն է 116, վիրաւորներունը մօտ 700։ Զոհերը բոլորն ալ բարբարոսական յարձակումներու ենթարկուած են, ինչպէս ցոյց կուտան անոնց վէրքերը։

Հիմա կացութիւնը քիչ մը բարւոքած է եւ աշխատանքը սկսած Փարէլի եւ Մաթէնկայի կարգմը մանարաններուն մէջ։ Միւս կողմէ սակայն ժողովուրդը խուճապահար կը փախչի։ Մինչեւ հիմա 20,000 հոգի մեկնած է Պոմպէյէն։

Փետրուար 12ին Բամազանը՝ սկսած ըլլալով, ոստիկաններն ու զինուորները միջոցներ ձեռք առած են, որպէսզի խռովարարները կարենան անվտանգ մզկիթ երթալ գիշերը։

415,000 տոլարի գեղծում մը

Պելկրատէն կը հեռագրեն թէ՝ Սկուպչինայի անտուկին հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը 415,000 տոլարի բաց մը գտաւ։ Յանձնաժողովը Պելկրատի դատարանէն խնդրեց գրաւել ամբողջ հարստութիւնը Սկուպչինայի գանձապահ Միլէնքօ Քապրիչի, որ միակ պատասխանատուն է այս բացին։

Ելմտական նախարարութիւնը արտօնած էր վճարել միայն նախկին երեսփոխաններու յունուարի ամսականը։ Սակայն տեսնուեցաւ որ բազմաթիւ երեսփոխաններ արդէն ստացած էին իրենց փետրուարի թոշակները, ուրիշներ նոյնիսկ կանխավճարներ առած էին յաջորդ ամիսներու հաշուոյն։

Դատական իշխանութիւնները քննութեան ձեռնարկած են։

Պարսկաստան նոր օդանաւեր կը գնէ

∴ Թէհրանէն կը հեռագրեն 13 փետր. Թուականով.

Թէեւ Պարսկաստան հաւանած է յարիլ Քէլլոգի Ուխտին, սակայն պատերազմական նախարարութեան այստարուանելմտացոյցին մէջ նախատեսուած են կարգ մը յաւելուածական սպառազինութիւններ։

Պատերազմական նախարարութեան պէտքերը ուսումնասիրող մասնաժողովը յանձնարարեց որ նոր վարկերը մեծ մասամբ յատկացուին զօրացնելու օդային տորմիղը, քանի որ անապատային շրջանին մէջ օդանաւերը աւելի կարեւոր են քան ցամաքային ուժերը։ Փաստն այն է, որ օդանաւերը շատ ուժեղ դեր կատարեցին վերջերս՝ զսպելու համար ապստամբ ցեղախումբերը։

Որոշուեցաւ գնել գերմանական «Ճունքէրս» օդանաւեր։

Լինտպէրկ նշանուած

Օդի թագաւոր գնդապետ Զարլս Լինտպէրկ նշանուեցաւ Մեքսիկոյի ամերիկեան դեսպան Տուայթ Մարրօի կրտսեր աղջիկան Օր. Աննա Մարրօի հետ։ Լինտպէրկ այս օրիորդը ճանչցաւ 1927 դեկտեմբերին, երբ Ամերիկայէն Մեքսիկա գնաց մէկ թռիչքով։ Այնատենէն Լինտպէրկ եւ Օր. Աննա համակրած էին իրարու եւ յաճախ միասին պտոյտներ կը կատարէին։

Տրոցկի եւ Սուրիոյ Սահմանագրութիւնը

Պերլինի «Ֆորվէրց»ը իր երէկ առտուան թիւին մէջ կը գրէ թէ Թուրքիա հաւանեցաւ Տրոցկին ընդունիլ, պարզապէս ճնշում բանեցնելու համար Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ վրայ, որպէսզի աւելի հաշտարար ըլլան Թուրքեւսուրիական սահմանավէճի կարգադրութեան մէջ։

Հացի սովը Ռուսիոյ մէջ

Մոսկուայի պաշտօնաթերթը իր վերջին օրերու հրատարակութիւններով կը հաստատէ թէ հացի սով կը տիրէ Ռուսիոյ մէջ։ Բանուորները պահանջած են քարտի դրութիւն հաստատել՝ հացի շահադիտութիւնը արգիլելու համար։

Կղերականներուն դէմ

Մեքսիկայի նախագահը յայտարարութիւն մը հրատարակեց որով կ՚ազդարարէ թէ հակապետական շարժումը զսպելու համար, պիտի գրաւէ եւ գիւղացիներուն պիտի բաժնէ շարք մը եկեղեցապատկան կալուածներ։ Մեքսիկայի քահանաները պարտաւոր են իրենց հասցէները հաղորդել 15 օրէն, այլապէս պիտի պատժուին։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

THÉ YAVROU ▣ ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵՈՒ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՍՆՏՈՒԿՈՎ ԵՒ ԾՐԱՐՈՎ ԹԷՅԵՐ

ԸՆՏԻՐ ՀՈՏԱՒԷՏ ԱԽՈՐԺԱՆ

ՃԵՐՄԱԿ ԾԱՂԻԿ (Ագ-Գուլրուգ) ԹԷՅԵՐՈՎ ԽԱՆՈՒՈՒՐԴՆԵՐ

պահանջեցէք մեր Թէյերը ամենուրեք՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու մէջ

ՀԱՒԱՔԸ՝ Comptoir des THÉS YAVROU

23 Rue Senac, MARSEILLE եւ 29 Ave. Trudaine, Paris

Tél. MANUEL 25 - 27 Tél. TRUDAINE

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ռ Վ Ի Լ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Պ.Յակօբի սրճարանը, 128 Rue Etienne Dolet: *Բանախօսութիւն, երգ եւայլն։*

Պ Ո Ի Ա Ք Ո Ն Պ

Կազմակերպուած Անիէր-Պուա Քոլոնպի եռագոյն ենթակոմիտէի կողմէ, այս կիրակի ժամը 2.30ին Փլաս Քոմէթի սրահը։ Կը խօսի՝ Սահակ Տէր Յովմասեան։ Դեղարուեստական ճոխ բաժին։

Մ Ո Ի Տ Ք Ը Ա Զ Ա Տ Է

ԾԱՆՕԹ.— Փորթ Քլիշիէն հանրակառք թիւ 40՝ իջնել՝ Place desBourguignons. *Փորթ Անիէռէն թիւ 45 իջնել* Place Comète.

Պ Ի Յ Ե Ա Ն Ք Ո Ի Ռ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎՈՒԱՄԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

17 փետր. կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն և անակնկալներ

Մ Ո Ի Տ Ք Ը Ա Զ Ա Տ Է

ՅԱՐԴԳՈՂ

Վաղը՝ ՈՒՐԲԱԹ իրիկուն ժամը 8.30ին Sociétés Savantes, Salle D. 28 Rue Serpente: *Մէթրօ՝ Օռէօն և Մէն Միշել։*

Կը խօսի՝ Պ. Ն. Ա Ղ Բ Ա Լ Ե Ա Ն

Նիւթ՝ « ԻՆՔՆՈՒՐՈՅՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ »

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

„ԱՆԶՐԵԻ"Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 Ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 Ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St. Martin. PARIS (10e).

Բ Ա Ց Ա Ր Ձ Ա Կ Ա Պ Է Ս Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Լը Պօն Թէաթրի մէջ

կազմակերպուած Ջ. Ո. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ մասնաճիւղին կողմէ

ի նպաստ Մարսէյլի Ագգ. վարժարանին

կը ներկայացուի՝ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ»

Հ. Ց. Դ.

Լիոնի Քեռի խումբի ժողովը՝ *վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8 ին ընկեր Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Տէսինի կոմիտէի ընկերական *ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին Քաֆէ Ժարաէնի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

Մարսէյլի Իվան ենթակոմիտէն *ժողովի կը հրաւիրէ Ազամ, Ազբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերը այս կիրակի ժամը 6ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։*

«ՓԵՏՐ. 18» ԵՒ ԺՈՂՈՎՆԵՐ ՊՈԼԷՆԻ ՄԷՋ

ՊՈԼԷՆ 18 փետր. Երկուշաբթի օր Ֆրապարակային հանդէս «փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ։ Կը բանախօսէ՝ ընկ. Մ. Գույումճեան։

19 փետր. Երեքշաբթի հրապարակային վիճաբանական ժողով Դաշնակցութեան Ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ «Ագգութիւն եւ անկախութիւն»։

20 փետր. Չորեքշաբթի դասախօսութիւն։

Հ.Ց.Դ. փոստ՝ յանայի շրջ. կոմիտէն իր խոբին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Շ. Միսաքեանի եւբիր տիկնոջ, իրենց հոգեհատորին՝ փոքրիկն ՀԵՐՄԻՒԼ-ՍԵՒԱյի դառնագէտ մահուան առթիւ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԸՐԸ

այսօր Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան)։

ՓԱՐԻԶԻ Շաճնոյ Հայր. միութիւնը բարեկենդանի առթիւ կազմակերպած է ընտանեկան հանդիպում մը այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue Belleville: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ՓԱՐԻԶԻ Ջ. Ո. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիայի մէջ։ Զեկոյց եւ ընտրութիւն վարչութեան։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ եղբայրս Վարդան Խաչէրեան (Նէվշէհիրցի-Գոնիա)։ Կը կարծուի թէ Դամասկոսէն եկած է Պէյրութ եւ բացած է սրճարան-ճաշարան մը։ Իմացնել՝ Ղազարոս Սահակեանի 2 Rue Cité Gillet, Roanne, (Loire).

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Մաքրի գիւղցի (Պոլիս) Գրիգոր Եազմաճեան կամ Խաչիկ Արապաճեան որ 1919ին մեկնած է Ֆրանսական բանակի հետ Պոլսէն դէպի Մարսէյլ։ Մայրը՝ Սաթենիկ։ Եղբայրը՝ Հայկ որոնք ներկայիս կը գտնուին Լիոնկը խնդրեն իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել հետեւեալ հասցէին .— Vartanian 54Rue Mazenod, Lyon, France,

ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒԻՀԻ Կ'ՈՒԶՑԻԻ

Մէն Մարսէլ Լը Թիւպէի (Մարսէյլ) մետաքսի գործարանը պէտք ունի մետաքս քաշելու վարժ գործաւորուհիներու։ Զրի սենեակ մահճակալներով, ամէն հանգստութիւն նս խստատեսուած է։ Դիմել՝ անձամբ կամ գրաւոր հետեւեալ հասցէին, S. Arakélian Filature de soie, Le Tubet St. Marcel, Marseille.

CONCERTS PASDELOUP

Թատրոն Շան դ'Էլիզէ. Նուագախումբի վարիչ՝ Տ. Ինկէլպրէխթ։

Այս Շբ. ժ. 17ին, ժամն. Յուխակահար Ժ. Պրոտոքիի.— Պէթովէնի «Հերոսական Սէնֆոնին», Շրոքոֆիեւի «Concerto»ն, Տչայիսովի «Գիշերաքայն»ը, «Ամպերը», «Տօներն», ու Քրէնէքէն Հատուածներ (Ա. անդամ)։

Կիր. ժ. 16ին, ժամն. դաշնակահար Օտոլիի.— Վէպէրի «Թրէյշիւց»ի բացումը, Կլազանովի «Concerto»ն, Տչայիսովի «Ծովը», Ս. Շրանքի «Փրկութիւն»ը, Վակների «Աւազ Ուրբաթի Դիւթանքը», Փիլոնէի՝ «Միւղիք Հօլի տպաւորութիւնները»։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹ)

Contentieux Général, R. C. Seine 423631

Հեռաձայն Ménilmontant 66-64

Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտպանութիւնք, ամենայաւ պայմաններով։

Արկածի դատերու մասնագիտութիւն։ Առանց կանխավճարի։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30։ Մէթրօ՝ Ménilmontant. Թրամուայ 5 եւ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.

Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Paris

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ Տ Օ Քթ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 83-60

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օր 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒՀԻ

9 Rue Papillon, PARIS. Tél. Prov. 83-60

Տ Օ Քթ. Տ Ի Ր Ա Ց

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԷՅԷՆ (Licencié ès Sc.)

Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants malades եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 43-29

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՁԱՁ

ՁԱՁԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ

Ուր պիտի գտնէք հմուտ եւ խնամքով պատրաստուած խորժաճամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գներով։

Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմանով ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կիւսարիոյ պղպեղով եւ հնդկաձաւարով։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ։

36 Rue Polonceau Paris (18e). *Մէթրօ Պարպէս կամ Շատօ Տէր եւ Տնօրէն Ղեւոնդ Ձաձարան*

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՃԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.

Բանկ Կիւսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ բաւական ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կիւսարիոյ պղպեղով եւ հնդկաձաւարով։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ձերմակեղէնի վարժ գործաւորուհիներ արհեստանոցը աշխատելու համար։ Դիմել՝ Lippé Sœurs Arcades des Champs Elysées, Bureau 139.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով գարմանում տրանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթօմառ։ Ազճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։*

EMPIRE, Միզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենէն	2-14 ֆրանք

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

Մկրտիչ Տէր Ստեփանեան *կը ծանուցանէ իր ծանօթներուն իր նոր հասցէն՝* R. R. 1. Fonthill Ont. Canada.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ՀՈԳԵԶԱՒԱԿ

Լիոնի մէջ հաստատուած դերձակ մը կ'ուզէ 12-14 տարեկան որբ տղեկ մը իբր հոգեզաւակ։ Դիմել՝ Vartanian, 54 Rue Mezenod, Lyon, Rhône.

ՀՈԳԵԶԱՒԱԿ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Պատուաւոր Ֆրանսացի մը, որ ամուսնացած է Հայուհիի մը հետ, կը փափաքի որդեգրել 8 տարեկան ձնողազուրկ մանչ մը։

Դիմել Հ. Բ. Ը. Միութեան Ընդհ. Տնօրէնութեան Դիւանը, 11 Մքտար Ալպօնի, Փարիզ (16)։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐ

E. STEF

Վկայեալ իրաւաբ. դաքական գիտութ. Ժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris

Շեն. Passy 73-

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենա ջոցի մէջ Ֆրանսա (AFFIDAVIT) գ Թիւնները։

կը ստանձնէ ամ եւ այլ դատեր, կը կատարէ պաշտ մօտ։

կ'ընդունի ամէն վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS

208bis, Rue Lafayette

Le Gérant: F. SO

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
15
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

15 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 882 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՕՀՒ ԽՕՍՔ

ՇԻՆԵԼՈ՞Ի ԹԷ ՔԱՆԴԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մարսէյլէն նամակ մը ստացանք, փետրուար 10 թուակիր, տատարակութեան խնդրանքով»:

Ղրկողն է՝ «Մարսէյլի եւ շրջակայքի հայ գաղութին իրա-նց եւ շահերու պաշտպան Մարմին»ը, ինչպէս տպագրած են սկատը եւ պահարանին վրայ, հայերէն եւ ֆրանսերէն: Տե-ակ մը «Միւտաֆաա հուգուգը միլլիյէ»: Զեւական տեսակէտով պակաս բան չեն ձգած,— ատենապետ, ատենադպիր, կնիք: ոորագրողները չենք ճանչնար, բայց նամակին գիրը ծանօթ մեզի:

Ի՞նչ բանի կը ձգտի նոր Մարմինը.

— «Գաղութիս բանիմաց ազգայիններու ծանօթ է վիճակային խտխոսանական ժողովի կազմայոյծ վիճակը եւ անկէ բխած վար-ական խորհուրդի ազգային շահերու անհամապատասխան եւ սան-ւրնակ գործունէութիւնը»:

կացութիւնը այսպէս ներկայացնելէ յետոյ, «իրաւանց աշտպան Մարմինը», նկատելով որ այս վիճակին «երկարա-ումը կրնայ խիստ ցաւալի հետեւանքներ ունենալ, մանաւանդ շուի առնելով հայ ժողովրդի մէկ ստուար մասին վրդովումը արդար գայրոյթը», կը յայտարարէ թէ «պիտի ջանայ օրի-ական միջոցներով ստեղծել ամբողջ գաղութին վստահութիւնը ւելող անշահախնդիր եւ անկողմնակալ անձնաւորութիւններէ ղմուած ազգային իշխանութիւն մը»:

Ու կը հրաւիրէ որ գաղափարակիցները արձանագրուին Պ-Աբեռեանի գրասենեակը:

Ինչպէս կը տեսնէք, պայքարի ագդանշան մը կուտայ նոր արմինը, օրուան իշխանութիւնը տապալելու եւ ուրիշ մը ստատելու համար:

Երեւութապէս, խոտելի բան մը չկայ այս ձեռնարկին մէջ: ինչ հոսանք իրաւունք ունի իր տեսակէտը արժեցնելու, նոյնիսկ իշխանութիւնը գրաւելու, եթէ անվստահելիներ կամ գիկարներ նստած են աթոռի վրայ, եւ կը գործեն «ազգային հերու անհամապատասխան» եղանակով, ու մանաւանդ անձարձակ»:

Բայց, իրապէս ա՞յդ է կացութիւնը Մարսէյլի մէջ, թէ բքն է որ կը գործէ նորէն: Խօսքի տակ չմնալու եւ եղածը անդելու մարմայր:

Գիտենք որ Մարսէյլի եւ շրջականերու ազգային կազմա-պութեան գործը գլխաւորաբար կը ծանրանայ Դաշնակցու-եան վրայ, որուն կը գործակցին հնչակեաններ եւ չէզոքներ: Յառա՛յը փաղաքշական բառեր չդրեց իր ընկերներուն հանդէպ, անաւանդ խմբագրական սիւնակներու մէջ: Մինչեւ անգամ տակցարար խօսք դրաւ հակառակորդներու բերանը, «ինչո՞ւ դ ասէ-կօսէները» խմբագրականով:

Այս առթիւ հասած պատասխանները լուսաբանեցին կարգ մութ կէտեր. իսկ եթէ ամբողջ պատկերը պարզ չէր, կը ասէինք որ տրտնջացողներն ալ իրենց գիտցածը հրապա-կ ընէին, թանձրացեալ փաստերով, ոչ թէ ընդհանուր խօս-րով: Մանաւանդ որ, թերթ ալ չի պակսիր իրենց տրամա-ութեան տակ: Օրինակ՝ Մարսէյլի «Հայ Սիրտ»ը, երէկ կարկու միեւնոյն վարիչներուն, այսօր՝ խաչակիր ասպետ նց մէկ մասին կամ ամէն մէկուն դէմ: Ճիշդ է, եղան կարգ ակնարկներ, բայց գոնէ մեզի համար չպարզուեցաւ չարիքը:

Երեւի նոր Մարմինը ստանձնած է այդ առաքելութիւնը:

Մենք երբեք չպիտի ցաւէինք, եթէ այդ մարմինը, պար-տօրէն գործելով, ապացուցանէր ե՛ւ երեսփ. ժողովին ե՛ւ րչական Խորհուրդին «անձարձակ գործունէութիւնը». ելի ճիշտ՝ հաստատէր մեր ընկերներուն վերագրուած յան-քները, բարոյական թէ նիւթական: Այս դատը շահելու մար, պէտք չկայ ոչ միլիոնի, ոչ ալ ուռուցիկ ճառերու: կը էք յիշել անուններ եւ իրողութիւններ, թուականներ եւ զեղ-մներ: կը բաւէ ապացուցանել թէ սուտ են վարչական հուրդին հաւաստիքները, կամ 1929 յունուար 13ի ժողո-ական հաւաքոյթին մէջ հաղորդուած իրողութիւնները,— թաղ, ինր ժառուռ, տասը դպրոց, 763 աշակերտ, ամսա-ն 11,700 ֆրանք դպրոցական ծախք եւլն.:

Անշուշտ այս բոլորը կարելի է պարզել մէկ նիստի մէջ, միջապէս գումարելով Գաւառ. ժողովը: Եւ մենք կը զարմա-նք որ կը ձգձգուի այդ գումարումը: Եթէ իրապէս կազմա-ուած է Գաւառ. ժողովը, այդ աւելի պատճառ մըն է փուե-ցնելու եւ դարմանը խորհելու: Մենք առանձին արժէք չենք «իրաւանց պաշտպան»ին, բայց ինչո՞ւ պատրուակներ այել ջուրերը պղտորելու եւ հին հաշիւներ կարգադրելու: վերջը-վերջը, գործն է որ կը խօսի, եւ ոչ թէ սնամէջ աղ-կը: Դժգոհներ միշտ ալ պիտի գտնուին. բայց իր գործու-եան վստահ եւ խիղճը հանգիստ իշխանութիւն մը աւելի շահի քան կը կորսնցնէ, մէկ անգամէն հրապարակ դնելով շարն ու բարին:

Թող ժողովուրդը անգամ մըն ալ համոզուի, թէ «իրաւանց շտպանները» պարզապէս եղածը քանդելու մարմաջէն վա-ուած են, եւ ոչ թէ ազգային շահերու համապատասխան նարկ մը կատարելու կոչուած:

Իսկ Մարսէյլի գաղութը, որ 1922էն ի վեր կը փորձէ հին եւ նոր ուժերը, անշուշտ, ամերիկեան դիտողի դիրք չպիտի է. այս երեւոյթին առջեւ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԱՌԱԿՏՈՒՄԻ ԱՍՊԵՏՆԵՐԸ

Հայրենիքի խմբագրականէն (31 յունուար).—

—«Ամէն անգամ, երբ մենք, ի տես մեր գաղութներու ներկայ անկերպարան վիճակին, խօսք կ'ընենք մեր բոլոր հոսանքներու համերաշխ գործակցութեան եւ համագաղութային ընդհանուր ժարմնի մը ստեղծման անհրաժեշտութեան մասին, մեր հակառակորդները անմիջապէս կ'ընդդիմանան եւ ամէն ճիգ կը թափեն խափանելու այդ ուղղութեամբ եղած ամէն փորձ: Եւ ամէն անգամ անոնց պատճառաբանութիւնը այն է, թէ ազգային համագործակցութիւն մը կամ ընդհանուր մարմին մը գաղութներու մէջ՝ Հայաստանի խորհրդային կառավարութեան դէմ պիտի ըլլայ, հետեւաբար, իրենք վճռական կը նկատեն այդպիսի քայլ մը:

Արդ՝ եթէ խորհրդային կառավարութիւնը չուզեր օգնել մեր գաղութներուն ո՛ր եւ է կերպով, իրաւունք ալ չունի սպասելու, որ անոնք շարժին իր ուզած ձեւով:

Ասկէ զատ, պարկեշտ հասարակութիւնը շատ լաւ գիտէ, որ քաղաքական հաւագործակցութեան առաջարկ չէ որ մենք կ'ընենք եւ ոչ ալ համագաղութային մարմին մը կը ձգտինք ստեղծել քաղաքական կամ կուսակցական նպատակի մը հաւար: Այլ մենք կ'ըսենք, որ եթէ անկարող ենք քաղաքական մարդին մէջ ձեռք ձեռքի տուած գործել, ատիկա արդելք մը պէտք չէ ըլլայ, որ հայկական բոլոր հոսանքները համերաշխ գործեն, գէթ հայութեան առջեւ դրուած ոչ-քաղաքական հրատապ խնդիրները միացեալ ոյժերով կարենալ լուծելու համար:

Այդպիսի խնդիրներ են, օրինակ, — մեր նորահաս սերունդը գաղութներու մէջ հայ պահելու հարցը, որբանոցներէն փողոց նետուած հազարաւոր հայ որբերու փրկութեան խնդիրը, Սուրիոյ, Յունաստանի, Միջագետքի թափառական հայ գաղթականներու ներկայ անկերպարան ու անտանելի վիճակին ելք մը գտնելու հարցը, հայ ժշակոյթն ու գրականութիւնը գաղութներու մէջ պահպանելու հարցը, տրտասահման նետուած եւ ժառանգական աշխատանքով իրենց ապրուստը հանելու անկարող հայ մտաւորականները ազգին համար պահպանելու հարցը եւլն:

Դժբախտաբար, վերջին տարիներու տխուր փորձը ցոյց կուտայ, որ հակառակ իրենց ազգայնական գաղափարներուն եւ քարոզներուն, Ռամկավարները իրականին մէջ կը շարժին բոլշեւիկներու պատակտիչ ուղիով եւ որոշած են օտար հողի վրայ ալ այս ազգը ամէն գնով տեւականօրէն պահել պառակտեալ վիճակի մէջ...»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Իրաքի նորընտիր մարգպան սըր կիլպըրթ ֆէյթըն եւ Թուրքիոյ անգլիական դեսպան սըր ձորճ ֆլարք առջի որ պոյսէն լնկիւրի մեկնեցան: Անոնք տեսակցուԹիւնները պիտի ունենան վարչապետ ըսմէթ փաշայի եւ արտաքին նախարար թեվֆիք բիւճտի պէյի հետ:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆԻ մէջ երկրաշարժ պատահեցաւ: Ժողովուրդը խուճապահար լեռները փախաւ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

5 ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ
ԵՐԵՒԱՆԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ԿՈՂՄԷ

«Թայմզ»ի 13 փետրուարի Թիւին մէջ հրատարակուած հեռագրէ մը կը տեղեկանանք Թէ բոլշեւիկեան դատարան մը Երեւանի մէջ մահուան դատապարտած է հինգ գիւղացիներ, տեղական Սովետներու նախագահը սպաննած ըլլալու ամբաստանութեամբ:

(Խմբ.— Շեղագրին մէջ մանրամասնութիւն չի տրուիր: Սակայն կը Թուի Թէ յիշեալները ամբաստանուած են իբրեւ սպանիչ՝ երը նոր Բայազիտի գաւառային գործադիր կոմիտէի նախագահ Խաչինեանի: Այս վերջինին սպանութեան մասին Մոսկուայէն առնուած հեռագիր մը հրատարակած ենք Յառաջի 16 յունվ.ի Թիւին մէջ:)

3000 ՅՈՒՆԱՀԱՅԵՐ Կ'ՈՒԶԵՆ ԳԱՂԹԵԼ

Սելանիկի *Հորիզոն*ը իր 6 փետր.ի Թիւին մէջ կը գրէ «ԱրտագաղԹի ալէտը», «1519 հոգիանոց ցանկ մը ներկայացուեցաւ Սելանիկէն», «ուրիշ հագարեակ մըն ալ արձանագրուած է» խորագիրներով.—

Դէպի Հարաւային Ամերիկա գաղԹելու տրամադիր հայրենակիցներու արձանագրութիւնը կը շարունակուի քաղաքիս մէջ:

Անցեալ օր, լրացած է Ա. ցանկը, որ կը բաղկանայ 444 ընտանիքէ, ընդամէնը 1519 շունչ, այր, կին, երախայ: Այս ցանկը, նոյնութեամբ եւ մանրամասն ծանօթութիւններով, անցեալ օր յանձնուած է Բարեգործականի առենապետ Տօքթ. Գ. Ասլանեանին:

Պ. բժիշկը, կրկին անգամ Թելադրած է իրեն ներկայացող պատուիրակութեան, հրաժարիլ այս գաղափարէն եւ Թոյլ տալ իրեն, որ դիմում ընէ Բարեգործականի կեդրոնին, խնդրելով որ, փոխանակ Հար. Ամերիկայի, Սուրիոյ մէջ գետեղուին այստեղի գաղԹականները:

Պատուիրակութիւնը, յանուն արձանագրուած հազարեակներու, մերժած է միանգամընդմիշտ այդ առաջարկը, պատճառաբանելով որ, այդ հողամասը, ապագայի տեսակէտէն որևէ երաշխիք չի ներկայացներ իրենց, իբրեւ Թրքական սահմանամերձ շրջան: Մանաւանդ որ, միւս կողմէն, Սուրիոյ Հայերը իրենք կը գաղԹեն:

Տօքթ. Գ. Ասլանեան, տեսնելով որ կարելի չէ տարհամոզել շոգիի վրայ նստած գաղԹականութիւնը, խոստացած է իսկոյն Բարեգործականի կեդրոնին փոխանցել եղած դիմումը, ներկայացուած ցանկով միասին:

Միւս կողմէն, հայ գաղԹականները, գունդագունդ կը դիմեն արձանագրիչ յանձնախումբին, որպէսզի զիրենք ալ արձանագրեն: Ներկայացուած 1519 հոգիի ցանկէն զատ, յանձնախումբին մօտ արձանագրուած է ուրիշ հազարեակ մըն ալ, որուն ցանկը չէ յանձնուած տակաւին, սպասելով Ա. ցանկի մասին ըլլալիք կարգադրութեան:

Արձանագրութիւնները կը շարունակուին եւ կը կարծուի Թէ, երկրորդ ցանկն ալ պիտի զոցուի մօտ օրէն, 1500 հոգիով: Այնպէս որ, նախատեսուած համրանքէն աւելի՝ 3000 հոգինոց կարաւան մըն է որ պատրաստ կը սպասէ, նետուելու համար ովկիանոսներէն անդին:

Արձանագրուածները, Պէշ Զինարի, Հարմանգիւղի, Թէնէքէ Մահլէի, ինչպէս նաեւ քաղաքամէջի Լահանա փազար եւ Պիթ փազար Թաղամասերու բնակիչ գաղԹականներն են:

Յանձնախումբի անդամներէն կ'իմանանք որ, գաղԹականութիւնը, մինչեւ ամսոյս վերջը պիտի սպասէ Բարեգործականի պատասխանին: Եթէ մինչ այդ պատասխան մը չգայ եւ կամ, եթէ եկած պատասխանը ժխտական ըլլայ, այդ պարագային, որոշած են ուղղակի դիմումի կատարել հելլէն կառավարութեան, յանուն գաղԹելու տրամադիր 3000 հայ գաղԹականներու, խնդրելով որ, պետական միջոցներով, անհրաժեշտ տնօրինուի, դիւրացնելու համար իրենց մեկնումը Յունաստանէն դէպի Հարաւային Ամերիկա:

Տրոցկի Պոլիս հասած

Էնկիւրիէն 13 փետր Թուականով կը հեռագրեն «Հավաս»ի գործակալութեան.—

Թերթերը կը գրեն Թէ Տրոցկի երէկ իրիկուն Պոլիս հասած է:

Նիքահօ Խրիսիւնի Պոլսոյ Թղթակիցն ալ փետր. 13 Թուականով կը հեռագրէ.— Իմ ստացած տեղեկութիւններուս նայելով, Լեւ Տրոցկի իր կնոջ եւ երկու զաւակներուն հետ երեքշաբթի ժամը 4ին պահակներու ընկերակցութեամբ հոս հասաւ «Իլլիչ» շոգենաւով որ Սեւ ծովու մէկ նաւահանգիստէն ճամբայ ելած էր:

Ամենախիստ գաղտնապահութիւն հրամայուած էր իշխանութեանց կողմէ, որոնք փորձեցին Տրոցկին պահել լրաբերներէն: Նաւահանգիստի պաշտօնեաները քարափին վրայ սպասող լրաբերներուն ցոյց կուտայինշոգենաւէն ելլող կարգ մըՌուսեր, յայտարարելով. «Տրոցկիի պատկերը տեսած էք, նայեցէ՛ք այս շոգենաւին մէջ չէ»:

Ետքէն՝ իրիկուան ժամը 6.30ին՝ մտածելով որ ամէն կասկած փարատած է, Տրոցկի, կինը եւ երկու զաւակները՝ պահակին եւ պետական Թիկնապահի մը ընկերակցութեամբ, ինքնաշարժերով գացին խորհրդային դեսպանատունը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՇՆՈՐՀԸ

Ամերիկայէն հասած լուր մը կ'ըսէ Թէ՝ ելեկտրական աթոռին վրայ բարձրանալու նախօրեակին՝ մահապարտ մը ցաւ յայտնած է որ չպիտի կրնայ իր կարգացած Թերթօնին վերջին Թիւերն ալ կարդալ, քանի որ մտադրուած է իրեն ժամանակ չթողուլ:

Փոխանակ ելեկտրականութեան էութիւնը գուշակել փորձելու, մահապարտը գլխու ցաւ ունեցած է ու անտանելի գտած է վեպի հերոսին գլխուն գալիքը գիտնալէ առաջ իր գլխուն գալիքին վրայ մտածել:

Ինչպէս կը տեսնէք, գրականութեան աննկուն սիրահար մըն է այս մահապարտը: Ամերիկայի մէջ՝ուր հանգստաէտուԹիւնը իր գէնիԹին հասած է...նոյն Թերթին տնօրէնը փութացած է հետաքրքրուող դատապարտեալին ձեռագրով ճանչցնել Թերթօնին վերջաւորութիւնը, որվէ յետոյ, մեր մարդը լաւ տրամադրուԹիւններով աւլցուն, մօտեցած է անդենականի վարագոյրին:

Աւհա Թէ ո՛ւր կը հասնին բաբի տրամադրութիւնները: Այս «վերջին շնորհ»ը երգիծաբանին մտքէն իսկ չպիտի անցնէր:

Միայն ինծի կը Թուի Թէ՝ մահապարտը յանցաւոր է իր կարճմտութեան մէջ... երբ կը մոռնայ որ իր կեանքին կրճատումը աթոռի մը վրայ նստելով չի վերջանար, Թէ՝ այդ աթոռը իրականին մէջ fauteuil d'orchestre մըն է, անդին գերազանցօրէն հետաքրքրական խաղարկութեան մը հետեւելու համար:

Ընհաւա՞տ մը ուրեմն...:

Չեմ կարծեր: Ընդհակառակն հաւատացեալ մը: Քանի որ ան փափաք կը յայտէ Թերթօնը լմնցնելէ վերջ աթոռի մը մէջ նստած՝ ճամբորդութեան ցուլը ձեռք առնել . . . : Պատճառը մի փնտռէք: կը բաղձայ իր կարդացածէն ամբողջական տպաւորութիւն մը *տանիլ իր հետը:*

Չեզմէ ո՞վ եթէ մահուան դատապարտուէր, չպիտի ուզէր «Ժամանակ»ի Թերթօնը լմնցնել վերջ միայն մեռնիլ: Ո՞վ գլխու պտոյտ մը չպիտի զգար, եթէ կախաղանին մօտենար առանց Օր. Նունիկի տողերը վերջին անգամ մը կարդացած ըլլալու...

Ի հարկէ «Ժամանակ»ն ու Օր. Նունիկն ալ գոհ պիտի ըլլային: Իրենց tirageը պիտի աւելնար:

Եւ հաւանաբար, ամերիկեան Թերթին տնօրէնն ալ նոյն նպատակով յղացած է այս պատմուԹիւնը:

Ես որ պատմեցի ու դուն որ կարդացիր, երկուքս ալ գոհ ենք այս... հէքեաԹին:

ԵԴ. ՐԷՕՎՏԱՑԻ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՊՔՆԹԱՑԸ

Փարիզ Պոլիս ՁեպընԹացր որ յունուար 31էն ի վեր ձիւներու մէջ մնացած էր, Պոլիս հասաւ առջի գիշեր:

Ձամբորդները (18 հոգի) պատմեցին Թէ Չէրքէզգէօյ հասնելուն առաջին գիշերը, ՁեպընԹացի երկու վայրաշարժերուն ալ խոդովակները սառեցան: Ցետոյ երեք օր սարսափելի ձիւնի փոԹորիկ մըտիրեց: վակոններուն մէջ գէրոյէն 17 աստիճան ցուրտ կ'ընէր:

Չէրքէզգէօյի գիւղացիները ամէն օր սեւ հաց, վառեակ եւ նապաստակ կը բերէին ձամբորդներուն, որոնք մինչեւ վերջը ԹուղԹ կը խաղային, կը կարդային եւ ֆոնոկրաֆ ժամիկ կ'ընէին:

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎԱԾ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

(ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ)

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՐՎԱԾ ՀԱՐՑԵՐԸ

Հարգելի ընկերներ, ինչպես գիտեք, մենք վերջերս ունեցանք Հայկական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահության ընդլայնված նիստ, որին մասնակցում էին նաև Կենտրոնական Կոմիտեի, Կենտրոնական Վերահսկողության Կոմիսիայի, Կենտրոնական Կոմիտեի առանձին բյուրոների, Երևանի քաղկոմի, Կենտրոնական Կոմիտեի առանձին բաժինների, Կենտրոնական Կոմիտեի կուսակցական շրջանների, Կենտրոնական Կոմիտեի կուսակցական կազմակերպություն

ՆՐԳՅԱՆ ԴԱՎԱԶՅԱՆ

ԹԱՏՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԲԱՆԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

(1915—16թ. պատերազմի շրջանին)

Ա. ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏԸ

Ես լուրի պես «ՁԵՐ ոսոխ»ը որ ցնծաղրեցի Նոյեմբերի մեջ սկսվ մարի մեջ ես ալ ուրախ եմ որ ֆարսեմ ուսկ ալ մը ունիմ։ Ինչպես կ՚ուզես ինծի տուր, ես ամեն ոտնթեքութիւն կ՚ընեմ, միայն թե ծիծաղես։

Ա. ԲԱՐԻՆԱՆ.— Ողջո՛ւյն ձեզ, պարո՛ն Պողոսեան։ (Նոտեր մի դնէ սեղանին վրայ։) Հարցազրոյց մը ունենալու համար եկայ ձեզի մօտ։

Ա. ՊՈՂՈՍՅԱՆ.— Ինչպէ՞ս, հարցազրոյց։ Ես ինչ որ ունէի ըսելիք, ըսի արդէն։ Ուրիշ բան չունիմ։

Ա. ԲԱՐԻՆԱՆ.— Ներողութիւն, պարո՛ն Պողոսեան, ես ձեզմէ ոչինչ կը խնդրեմ։ Ես ինքս կ՚ուզեմ ձեզի հարցեր տալ։

Ա. ՊՈՂՈՍՅԱՆ.— Ա՛հ, այդպէս։ Ուրեմն ես ալ կրնամ հարցեր տալ։

Ա. ԲԱՐԻՆԱՆ.— Անշուշտ, կրնաք։

Ա. ՊՈՂՈՍՅԱՆ.— Ուրեմն ինչո՞ւ համար եկաք։

Ա. ԲԱՐԻՆԱՆ.— Ես կ՚ուզեմ ձեզմէ իմանալ, թէ ինչպէ՞ս սկսաք գրել։

Ա. ՊՈՂՈՍՅԱՆ.— Ինչպէ՞ս սկսայ գրել։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր։ Ինչպէ՞ս կ՚ուզես որ սկսած ըլլամ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր։

Ա. ԲԱՐԻՆԱՆ.— Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր։

կը կարծուի թէ Տրոցկի էնկիւրի պիտի երթայ։

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հաստատէ այս լուրը եւ կ'ըսէ թէ Տրոցկի Օտեսայէն եկաւ Սէյխով ծածկանունով։ Իրեն կ'ընկերանան նաեւ չորս անծանօթներ։

«Ժուռնալ»ի քաղաքական բաժնի խմբագիր Սէն-Պրիս այս առթիւ կը գրէ.—

«Այս անգամ իրողութիւնը ստոյգ է։ Սովետները արձակեցին Տրոցկին, որ Պոլիս հասած է։ Ի՞նչ կը նշանակէ ասիկա։

Կարելի է ենթադրել որ սովետները ազագականութեան ձեւեր տալ կ'ուզեն իրենք իրենց այն պահուն, ուր կը ջանան շահագործել դրամատէրներու միամտութիւնը, որովհետեւ ներկայիս քաոսէն դուրս ելլելու համար իրենց միակ մտահոգութիւնը այլ է անվիճելիօրէն։ Անոնք արդէն յաջողեցան տնտեսականներ համաձայնագիրմը կնքել Գերմաններու հետ, հակառակ Ռոնէ Բիաձդարարութեան։ Կրցան որսալ ամերիկեան ելեկտրականութեան մեծ թրբստր։ Այլեն տեսակ առաւելութիւններ կ'ընծայեն Անգլիացիներուն։ Այս կարգադրութիւնները դիւրացնելու համար է որ Տրոցկին դուրս կ'ընեն։

Այս կերպ վերաբերմունքը աւելի գործի կուգայ, եթէ անոր նպատակն է արտասահմանի մէջ օգտագործել յեղափոխական գործունէութիւն մը, որ վտանգաւոր է երկրէն ներս։

Տրոցկիի նման անիշխանութեան պրոպագանդիստ մը անկարգութիւն միայն կրնայ տարածել։ Գերմանները այդ բանը ա'նքան լաւ գիտեն, որ ո'չ մէկ զնով ուզեցին ընդունիլ զայն։

Բնականաբար քէմալականները թոյլ չպիտի տան որ իրենց դէմ գործեն, բայց նոյնիսկ ատկէ դուրս աշխատանք չիպակսիր խռովարար տարրերով լեցուն այդ Արեւելքի մէջ։ Մենք շատ լաւ կ'ընենք որ արթուն հսկենք, որովհետեւ մենք՝ Ֆրանսացիներս ուղղակի շահագրգռուած ենք»։

Զմիւռնիայի մէջ

Ֆրանսայի գաւառներէն հասած լուրերը տխուր գոյներով կը նկարագրեն կացութիւնը։

Մարսիլիոյ եւ ամբողջ Փրովանսի շրջանը, Քանէն եւ Ն'սէն մինչեւ Էջրօ նահանգը ձիւնի սպիտակ քօղով ծածկուած է։ Վար, Պուշ տիւ Ռոն, Վօքլիւզ եւ կար նահանգի կարգ մը շրջաններուն մէջ ձիւնը մինչեւ 20 սանթիմեդր խաւ կապած է։ Ստորին Ալպեաններու մէջ ձիւնը 30 սանթիմեդր բարձրութեան կը հասնի։ Սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Չեռագիրն ու հեռաձայնը լաւ չեն գործեր եւ կառախումբերը յապաղումներ կ'ունենան։

Քլէրմոն - Ֆէրանէն կը հեռագրեն թէ երեք այսքան առատ ձիւնած չէր Օվէրնեի մէջ։ Ձիւնէն յետոյ ջերմաչափը գերոյէն 17 աստիճան վար ինկաւ։ Քլէրմոնի մէջ հանրակառքերը բնաւ չեն բանիր։ Ամբողջ շրջանին մէջ օթոպիւսներու երթեւեկը դադրեցաւ. կարգ մը գիւղեր արտաքին աշխարհի հետ ամէն հաղորդակցութենէ կտրուած են։ Լեռնային շրջաններու մէջ վայրաշարժերը զինուած են զօրաւոր մեքենաներով՝ ձիւները մաքրելու համար։

Շէրպուրկի մէջ ցուրտին պատճառաւ բազմաթիւ բանուորներ չկրցան աշխատիլ նաւահանգիստներու մէջ։ Մեքենաները մեծ մասամբ անշարժութեան դատապարտուած են։

Ալանսոնի մէջ ջերմաչափը 1917ին արձանագրուած նուազագոյն մրցանիշը կոտրեց։ Բայց դաշտի մէջ գերոյէն 18 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ։ Սարթ գետը սառած է։

Պելճորի, Պորտոյի, Փէրքինեանի եւ ուրիշ գաւառներու մէջ եւս ցուրտրսաստիկ է։

Փարիզի մէջ երէկ առաւօտ թերմէոլէն ձիւնեց։ Ջերմաչափը քիչ մը սկսաւ բարձրանալ և —8 աստիճան արձանագրեց։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Արտասահմանէն, մանաւանդ Պալքաններէն հասած լուրերը կ'ըսեն թէ գէշ օդերը կը շարունակուին։

Ռումանիոյ մէջ, Քամփինայի մօտ գնչուներու գիւղի մը մէջ ցուրտէն մեռած գտնուեցան 10 հոգի — երկու կին, երկու այր եւ 6 երախայ։ Քիշնեւի մօտ գիւղի մը մէջ 14 հոգինոց ընտանիքի մը բոլոր անդամները նոյնպէս սառամահ եղան։ 12 հոգի մեռան Պուզէյի գիւղին մէջ։ Պուքովինայի մէջ գերոյէն 43 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ։ Փրութ գետը 2 մեդր խորութեամբ սառ կապած է։

Օլթէնիթայի շրջանին մէջ Դանուբը սառած է երկու մեդր խորութեամբ եւ խոշոր բեռնատար ինքնաշարժները անվտանգ կ'երթեւեկեն գետին վրայ։

Ամբողջ Ռումանիոյ մէջ հեռագրական եւ հեռաձայնական հաղորդակցութիւնները խանգարուած են, ու գրեթէ անկարելի է վայրաշարժներու համար ջուր գտնել բազմաթիւ կայարաններու մէջ։

Ռուսիոյ Սեւ ծովու եզերքներուն վրայ ալ կացութիւնը շատ գէշ է։ Խրիմի գիւղացիները երբեք վարժուած չըլլալով այսքան սաստիկ ցուրտի, ճանճերու պէս կ'իյնան։ Սեւաստափոլի մօտ ինը գիւղացիներ մեռան արեան խռնումէ։

Թուրքահայկեան բանակցութիւնները

Էնկիւրիի կառավարութեան պաշտօնաթերթը «Հաքիմիյէթը Միլիյէ» կը հրատարակէ արտաքին գործակար Թեվֆիք Րիւշտի պէյի յայտարարութիւնները թուրքեւհելլէն բանակցութեանց մասին։ Գործակարը կը հերքէ բանակցութեանց խզուելուն մասին շրջած զրոյցները։ Բանակցութեանց դանդաղութեան պատճառն այն է որ, կ'ըսէ, վիճելի հարցերը շատ կարեւոր են։ «Եւ սակայն պէտք չէ չափազանցել վէճին տարողութիւնը։ Բանակցութիւնները շատ չանցած ելքի մը պիտի յանգին, եթէ հելլէն վարիչները հետեւին գործնական ճամբու մը, ինչպէս կը սպասուի Վէնիզէլոսէն։»

Յունաստան եւ Սերպիա

Պելկրատէն կը հեռագրեն թէ հելլէն դեսպան Փոլիքրոնիատիս մեկնեցաւ Աթէնք, ուր իր կառավարութեան տեղեկագիր պիտի ներկայացնէ Պելկրատի մէջ կատարած բանակցութեանց մասին։ Ինչպէս յայտնի է, այդ բանակցութիւնները կը վերաբերին Սելանիկի նաւահանգիստի եուկոսլաւ ազատ գօտիին եւ Յունաստանէն դէպի Սերպիա թրանզիթին։

Մեկնելէ առաջ հելլէն դեսպանը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին փոխ-նախարար Ռումանուտիի հետ։

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ն Վ Ի Լ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Պ.Յակոբի սրճարանը, 128 Rue Etienne Dolet: *Բանախօսութիւն, երգ եւայլն։*

Պ Ո Ի Ա Ք Ո Ւ Լ Ո Ն Պ

Կազմակերպուած Անիէր-Պուա Քոլոնպի Եռագոյն Ենթակոմիտէի կողմէ, այս կիրակի ժամը 2.30ին Փլաս Քոմէթի սրահը։ Կը խօսի՝ Սահակ Տէր Յովմասեան։ Դեղարուեստական ճոխ բաժին։

ԾԱՆՕԹ.— Փորթ Քլիշիէն հանրակառք թիւ 40՝ իջնել՝ Place desBourguignons. *Փորթ Անիէռէն թիւ 45 իջնել* Place Comète.

Պ Ի Յ Ե Ա Ն Ք Ո Ւ Ր

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎՌԱՄԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt

Կը խօսի ՀՆԿ. ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն և անակնկալներ

Մ Ո Ւ Տ Ք Ը Ա Զ Ա Տ Է

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ «ԱՆԶՐԵՒ»Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 ֆրանք։ Փոստի ծախք չկայ։ Գիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

Բ Ա Ց Ա Ր Ձ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Լը Պօն թէաթրի մէջ

կազմակերպուած Զ. Ո. Մ. ՄԱՐՄԷՅԼԻ մասնաճիւղին կողմէ

ի նպաստ Մարսէյլի Ազգ. վարժարանին

կը ներկայացուի՝ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ»

ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԺՈՒԱՆՎԻԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

2 Մարտ Շբ. դիշեր ժամը 10ին Tête Noireի *սրահներուն մէջ*

26 Quai Beaubourg, *ԺՈՒԱՆՎԻԼ*

Միութեան կարգադիր մասնախումբը ջանք չէ խնայած անհնախընթաց չքեղութիւն մը տալու իր հանդէսին։ Միայն 200 Տոմսեր հրապարակ հանուած են։ Դիմակաւոր եւ թուղթի հագուստներու ինչպէս նաեւ պարերու մրցումներ։ Ժուանվիլի հալթազուհիի ընտրութիւն։ Ճոխ գօթիյեան եւ բազմաթիւ անակնկալներ։

ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

Ծանօթ.— Դիմակաւոր այրերը պարտաւոր են ժուտքի առեն իրենք զիրենք ճանչցնել։

Հ. Ց. Դ. ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Պուա Քոլոնպի եռագոյն կոմիտէի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

Լիոնի Քեռի խումբի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8 ին ընկեր Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Տէսինի կոմիտէի ընկերական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին Քաֆէ ժարատէնի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի Իչխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Ադբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերը այս կիրակի ժամը 6ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Վիէննի շրջ. կոմիտէն կազմակերպած է երեկոյթ մը այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայ ժողովրդային Լսարանի մէջ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Վիէննի շրջ. կոմիտէն կազմակերպած է երեկոյթ մը այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայ ժողովրդային Լսարանի մէջ։ Երգ, արտասանութիւն եւ զաւեշտ մը, «Վաշխառուն»։ Մուտքը ազատ է։

Մարսէյլի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրը։

«ՓԵՏՐ. 18» ԵՒ ԺՈՂՈՎՆԵՐ ՊՈԼԷՆԻ ՄԷՋ

ՊՈԼԷՆ 18 փետր. երկուշաբթի օր հրապարակային հանդէս «փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ։ Կը բանախօսէ՝ ընկ. Մ. Գույումճեան։

19 փետր. երեքշաբթի հրապարակային վիճաբանական ժողով դաշնակցութեան Ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։

20 փետր. չորեքշաբթի դասախօսութիւն։

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. խաչի Նավիլի մասնաճիւղին կողմէ։ Այս կիրակի ժամը 2.30ին 134 Route Nationale, Viroflay.

Կը խօսի՝ ՏԻԿ. Պ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Երգ. արտասանութիւն, նուագ ներկայացում՝ փոքրիկներու կողմէ։ Մուտք՝ 2 ֆր. 50

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՓՈՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՒՆԵՐՈՒ

Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վէներական ախտերու

Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով՝ Ցօդացաւ, Ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալճի, Անարիւնութիւն, Ռախիթ (Rachitisme) եւայլն։

16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 7...

Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ —

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV...

Տէր եւ Տիկնոջ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆՆԵ...

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքե... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ք... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. ...

Բոլիկ Կեռաբացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ, կ... բաստէ ընտիր տպուխտ եւ երշիկ, Կեռաբիոյ պղպեղով եւ Հա... Առաքում ամէն երկիրներու Համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ...

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՆԱԽԿ· ԲԱՑԿԱՊԵՏ ՓԻՖԼԻՋԻ Կ· ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ...

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝...

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեա...

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉ...

9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. ...

ԱԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ եւ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ 3.30-...

29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des...

Շաբաթ մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հիւ...

27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թել. Շա...

— կը փնտռուի Պոլսեցի Միքայէլ Էքշեան (երկրաչափ) կինը Թերէզա։ 1922ի հոկտեմբեր ադէտին եկած է Ֆրանսա եւ այժմ կը պաշտօնավարէ Թունուզի երկաթուղիի ընկերութեան մէջ։ Իմացնել՝ Ohanès Boyadjian ի (վարպետ) 5Rue Danton, Maison Granerie, Décines, Isère, France։

— կը փնտռուի Մաքրի գիւղցի (Պոլիս) Գրիգոր Եազմաճեան կամ Յակիկ Արապաճեան որ 1919ին մեկնած է Ֆրանսական բանակի հետ Պոլսէն դէպի Մարսէյլ։ Մայրը՝ Սաթենիկ, եղբայրը՝ Հայկ որոնք ներկայիս կը գտնուին Լիոնկը խնդրեն իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել հետեւեալ հասցէին .— Vartanian 54Rue Mazenod, Lyon, France.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (փրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարսի։ Մասն. լապօռաթոմուս։ Ազճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

EMPIRE, Միզթր-Շոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւն ու ամենէն | 2-14 ֆրանք

ՀԱՍՏՂԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Մկրտիչ Տէր Ստեփանեան կը *ծանուցանէ իր ծանօթներուն իր նոր հասցէն՝* R. R. 1. Fonthill Ont. Canada.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ՀԱԳԵՑՈՂԻԿ

Լիոնի մէջ հաստատուած դերձակ մը կ'ուզէ 12-14 տարեկան որբ տղեկ մը իբր հոգեզաւակ։ Դիմել՝ Vartanian, 54 Rue Mezenod, Lyon, Rhône.

LE CARILLON

30 Bld. Bonne-Nouvelle 30

Հէնրիկ Իպսէնի՝ ՎԱՅՐԻ ԲԱԴԸ

կագի կոտուցները, արդիական եւ գեղարուեստական ֆիլմ եւ զաւեշտ։

ՀԱՄՈՎ ՍՓԻԹՆԵՐ

ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՍԻԹՆԵՐ

Շաքագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95.21

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԿ

Յունաստան գտնուող պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, ինչպէս նաեւ ունենալ Ֆրանսական կառավարութեան տօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը կազմի այդ ձեւակերպութիւնները հետապնդումով։

Դրեցէք ձեր պարագաները մեզի՝ CABINET DIQUE FRANÇ...

25 Rue Alexandre ... Salonique, Gr...

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍ...

E. STEFI...

Վկայեալ իրաւագէտ դաքականգիտութեան ...ժարանէն։

106 Ave. Kléber, Par...

Հեռ. Passy 72.3...

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ ...ջոցի մէջ Ֆրանսա ...(AFFIDAVIT) գործ...

Թիւնները։

Կը ստանձնէ ամուսնութիւններ եւ այլ դատեր, գիտէ կը կատարէ պաշտօնը մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր ... վերջ ժամը 4—7.

Գործ կը փնտռէ

Ֆրանսուհի մը որ գիտէ հայերէն խօսիլ, վարժ կալ եւ տաքթիլօ։ Կը ... նաեւ Ֆրանսերէնի դասատ... մատրութեամբ կամ ... մէջ։ Դիմել՝ Mme. Jeanne Saulnier, Paris.

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՓՈՆ

Ունինք Փոնոկրաֆ եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքներ Հայերէն, Ֆրանսերէն, Թուրքերէն, Արաբերէն, Ռուսերէն եւ Ամերիկեան։ Թունուզական եւ Մարոքական միակ ներկայացուցիչը սայի։ Դիմել՝ Jos. de ... 117 Passage du Caire, P...

IMPRIMERIE - MASSIS ...

208bis, Rue Lafayette P...

Le Gérant: E. SOU...

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԼԱՆՍԷՅ, *Մ. Ճ.— 35 ֆր.*

ԼԻՈՆ, *Գ. Ն.— 70 ֆր.։ Սկսանք ղրկել։*

ԼԷ ԼԻԼԱ, *Օր. Ա. Մ.— 35 ֆր.։*

ՔԱՆ, *Մ. Տ.— 35 ֆր.։*

ԼԻՈՆ, *Գործ.— 1000 ֆր.։*

ԹԱԼԻԷՕ, *Գ. Պ.— 35ֆր.։ Սկսանք ղրկել։*

ՕՇ, *Յ. Օ.— 15 ֆր.։*

ՍԷՆ ՍԷՌՆԷՆ, *Ա.Հ.— 15 ֆր.։*

ԴՊՐՈՑԱՍՊԷՐԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Դպրոցասէր Տիկնոջ ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տիգրան խան Քէլէկեան 10000 ֆրանք նուիրած է իր որբանոց վարժարանին. ինչպէս նաեւ պ. Արմենակ Շահբազեան՝ դաշնակ մը եւ իր վարժարան այցելութեան առթիւ ընդհանուր սանուհիներու շօքոլա եւ շաքար։

Յառաջիկայ մայիս 5ին կիրակի օրը Թատերական հանդէս մը պիտի ունենայ Petit Journalի սրահին մէջ։ *(Կնիք)*

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Կը փնտռուի եղբայրս Վարդան Խաչէրեան (Նէվշէհիրցի-Գոնիա)։ Կը կարծուի թէ Դամասկոսէն եկած է Պէյրութ եւ բացած է սրճարան-ճաշարան մը։ Իմացնել՝ Ղազարոս Սահակեանի 2 Rue Cité Gillet, Roanne, (Loire).

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 16 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

16 FÉVRIER 1929

ԵՐԿ. ՏԱՐԻ Թիւ 883 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՈՐՀՈՒՐԴԱՅԻՆ ԽՕՍՔ

ԱՐԻՒՐՆԵՐՈՎ ՍԿՍԱՆ, ԻՍԿ ՀԻՄԱՅ...

Երէկ արտատպեր էինք նոր մանրամասնութիւններ՝ Սելանիկի արտագաղթի մասին։

Մօտ երեք հազար հոգի կը պատրաստուին չուել դէպի Ամերիկա, որ դարձեր է Աւետեաց երկիր, դիւրահաւան անձեր բազմութիւններու համար։

Այս շարժումն ալ նոյնքան չարաշուք է որքան սուրիացին գաղթը, որ կը շարունակուի տակաւին։

Սելանիկի լուրէն կ'իմանանք որ խորհրդակցութիւններ կատարուած են այս առթիւ, եւ Տոքթ. Ասլանեան անձամբ յորդորած է, իբրեւ Բարեգործականի ներկայացուցիչ, բայց պաղթականներու պատուիրակութիւնը չէ ուզած լսել։ Նոյնիսկ որոշած է եղեր մինչեւ փետրուարի վերջը սպասել եւ եթէ Բարգործականի պատասխանը ժխտական ըլլայ, դիմել ուղղակի Լենական կառավարութեան, խնդրելով որ դիւրացնէ 3000 պաղթականներու մեկնումը։

Եթէ այս տեղեկութիւնները ճիշդ են, ուրեմն կը գտնուինք թէ տարերային հոսանքի մը, այլ կազմակերպուած գործի առջեւ։ Մարդիկը վճռած են հեռանալ ո'ր եւ է գնով։ Երանի իր խղճին վրայ բեռ չունենայ գաղթականներուն անունով գործող պատուիրակութիւնը, այսքան խելագար գործ մը կազմակերպած առնէ։

Միեւնոյն լուրերուն համաձայն, Սելանիկի մէջ որոշ ձեռքեր կը կատարեն, խմբովին հելլենահպատակ դառնալու համար։

Ուրեմն, տեղին վրայ միջոցներ կը խորհուին, թէեւ շատ արթնանալով։ Իսկ Փարիզի՞ մէջ։

Ոչ մէկ շարժում՝ գրասենեակի պատերէն դուրս, ենթադրելու որ բաներ մը տեղի կ'ունենան պատերէն ներս։

Օրինակ, տեղեկութիւն չունինք թէ Բարեգործականը ի՛նչ քայլեր կատարած է գոնէ սա վերջին շարաթներու ընթացքին, որ կորստաբեր համաճարակին առթիւ, զայն խափանելու կամ դէմն առնելու համար։ Այդ հաստատութեան կեդր. վարչութիւնը ընդարձակ զեկոյցներ կը հաղորդէ զանազան ձեռնարկներու, մասնաճիւղերու եւ թէյասեղաններու մասին, բայց մինչ այսօր չկարդացինք տող մը գիր՝ որ հաստատէր թէ գոնէ տակաւին անցուցած են Սուրիոյ եւ Յունաստանի արտագաղթի գործերը։ Թերևս իրենց փափուկ ջիղերը կը գրգռուին թերթ մը կարդալով, բայց արդեօք ո'ր եւ է տեղեկագի՞ր ալ չեն ստացած Սելանիկէն եւ Պէյրութէն։

Առնենք միայն Սելանիկի պարագան։ Իրենց ներկայացուցիչը անշուշտ հաղորդած է ամբողջ անցուդարձը, ինչպէս եւ անհրամայն ցանկը՝ գաղթելու տրամադիր հայրենակիցներուն, ամսապատասխան գումարներ պահանջելով։

Ի՞նչ են խորհած, ի՞նչ միջոցներ նախատեսած են, այդ գործուածներուն առթիւ։ Եւ իրբեւ հանրային կազմակերպութիւն, ինչո՞ւ հրապարակ չեն դներ ամբողջ խնդիրը, որպէս զի բոլոր մարդ գաղափար կազմէ ամբողջ աղէտին վրայ եւ կարենայ իր կարելին։ Այս արտագա՞ղթն ալ դիւանագիտական գաղտնիք է, թէ Բարեգործականը ինք համաձայն է անոր, պարզ որ կարենայ նոր մանրամասներ կազմել Հարաւ. Ամերիկայի մէջ։

Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, վերջապէս, այս քար լռութեամբ, էֆէնտիներ, խաներ եւ աղաներ։ Արտագաղթով կը հետապրքրուի՞ք ոչ։ Դրակա՞ն թէ ժխտական պատասխան պիտի տաք տագնապներու դիմումին։ Ճամբու ծա՞խք պիտի փոխադրէք, թէ արական խրատ եւ մաս մըն նպաստ, դառնացածները ոգեւորելու եւ տեղին վրայ պահելու համար։

Խօսեցէք, պատասխանեցէք, լուսաբանեցէք։

Կամ գոնէ հաստատեցէք թէ լուռ ու մունջ գործեր կը տարէք, չարիքը սահմանափակելու համար։

Անգլիոյ գահաժառանգը, պետական միջոցները անբաւական նկատելով, անձամբ հանգանակութիւն բացաւ, անգործ բանուորութեան օգնելու համար։ Եթէ չարաբաստիկ «Թրբսա»ները կածած են ձեր ձեռքն ու ոտքը, գէթ նախաձեռնութիւնն ստանձնեցէք ուրիշ ձեւով քանի մը հազար սղերլին ճարելու, ոչ թէ ճամբու ծախք, այլ իրբեւ փրկագին տեղին վրայ մնալու (երթա՛լ բարով ան որ առանց բանաւոր պատճառի կ'ուզէ փնտռել ովկիանոսներէն անդին։ Բայց մենք վստահ ենք որ շատ շատերը ո'չ մեղք ունին, ոչ ալ գիտեն թէ ինչ են)։

Եւ որովհետեւ դիւանագիտական փառքեր ալ ունինք, թող անոնք ալ իրենց տաղանդը փայլեցնեն։ Օրինակ՝ օգտուելով նոր բարեկամական կապերէն Պ. Փոլիտիսի կամ Վենիզելոսի, խնդրեն որ ընթացք չտրուի գաղթականներու առաջարկարճ խօսքով, դժուարացնեն արտագաղթը։ Փափուկ խնդիր է այս, գիտենք, բայց կ'արժէ փորձել։

Հպատակութիւնն ալ՝ ուրիշ միջոց մը (թէեւ Սուրիոյ եւ Լիբանանի գաղթականները տեղական հպատակ են. եւ նորէն գաղթեն)։ Ահաւասիկ ճերմակ Ռուսերուն օրինակը։ 150 հոգինոց պետութեան մը այս տարագիր զաւակները ճարահատ ընդունուեր են թրքական հպատակութիւնը, որպէս զի կարողութիւնը հեռանալ Պոլսէն։ Ողբերգութիւն մը, որ խորհրդածութեան անսպառ նիւթ կը հայթայթէ։ Հսկայական Ռուսաստանի զաւակը հալածական՝ իր սեփական կառավարութեան մէկ, երէք մը կը գտնէ, ու կը համբերէ։

Ռուսին չա՞փ ալ տոկալու կամք չունինք, մենք որ ոչ մէր փառքը վայելած ենք, ոչ ալ անոր ուժը կրնանք երազել...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՏԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Յուսաբեր դիտել կուտայ իր փետր. 8ի խմբագրականին մէջ.

— «Համածայն կեդրոնական վիճակագրական վարչութեան տուեալներուն, Հայաստանի մէջ իւրաքանչիւր 1000 հոգուն 252 գրաճանաչ կ'իյնայ։ Գիւղը քաղաքի համեմատութեամբ շատ աւելի անմխիթար վիճակ ունի։ Գիւղերու մէջ գրաճանաչներու թիւը 1000ի վրայ 192 է, մինչդեռ քաղաքի մէջ՝ 1000ի վրայ 510։ Միջին հաշուով Հայաստանի մէջ ազգաբնակչութեան 74,8 տոկոսը անգրագէտ է։ Արժէքները, ինչպէս յայտնի է, համեմատութեամբ երեւան կուգան։ Այս թիւերու լեզուն ըմբռնելու համար առնենք երեք գլխաւոր մրաւորներ.— Վրաստանը, Անդրկովկասը եւ Ռուսիան։ Համածայն նոյն կեդրոնական վիճակագրական վարչութեան տուեալներուն, Վրաստանի մէջ գրաճանաչներու թիւը իւրաքանչիւր 1000ի վրայ 367 է, Անդրկովկասի մէջ՝ 278 եւ Ռուսիոյ մէջ՝ 396։ Այսպիսով, գրաճանաչութեան տեսակէտէն «երկիր դրախտավայր»ը յետ է ե'ւ Վրաստանէն, ե'ւ Անդրկովկասէն, ե'ւ Ռուսաստանէն։ «Մխիթարանքի» համար ըսենք, որ ան բարձր է միայն Թաթար Ազրպէյճանէն, ուր գրաճանաչներու թիւը 185է (1000ի վրայ), մինչդեռ Հայաստանի մէջ, ինչպէս ըսինք, 252։

Այս առիթով աւելցնենք թէ ինչ կը կարդանք «Խորհրդային Հայաստան»ի մէջ.

«Աշշաւանքը բաղկացած է լինելու *հետախուզութիւնից*, որ տեւելու է Հոկտեմբեր 15ից մինչեւ 25ը, եւ երեք *գրոհից*։ Առաջին գրոհը տեղի է ունենալու Հոկտ.ի 25ից մինչեւ Նոյեմբեր 1ը եւ նպատակ է ունենալու կուլելու բուն անգրագիտութեան դէմ, երկրորդը՝ ուղղուած քաղաքագիտութեան (լենինեան թալմուտ. «ց.») դէմ, տեւելու է Նոյ. 5ից մինչեւ 20ը, եւ երրորդ գրոհը տեւելու է Նոյ. 25ից մինչեւ Դեկտ. 15ը եւ նպատակ է ունենալու կուլելու անկուլտուրականութեան, հարբեցողութեան, նախապաշարումների դէմ յօգուտ ակումբի, խրճիթ-ընթերցարանի, գրադարանի, կինոյի եւ ռատիոյի տարածման»։

Ըսե՞նք արդեօք, որ «Թշնամին» քնաւ ազդուած չունի այս «յարձակումներէն»։ Բնաշխարհի հայութեան իւրաքանչիւր 1000էն 748ը, հակառակ «զօրամասերու» այս կատաղի «գրոհներուն», կը շարունակէ, այնուամենայնիւ անգրագէտ մնալ։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՄԱՅՐՆ ԱԼ ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Նիւ Եորք Թայմզ իր առջի օրուան Թիւով կը հաղորդէ Լինտպէրկի մօր՝ տիկին Իվանճէլին Լինտպէրկի նշանտուքը «Նախագահ Ուիլսըն» անդրատլանտեան շոգենաւի նաւապետ Էնտրըսընի հետ։

Լինտպէրկի մայրը, որ պոլսոյ ամերիկեան աղջկանց վարժարանին մէջ քիմիաբանութեան ուսուցչուհի էր, վերջերս Ամերիկա մեկնած էր «Նախագահ Ուիլսըն» շոգենաւով։

ԻՐԱՔԻ անգլիական մարզպան սըր կիլպրրթ Քէյթընի ի պատիւ ճացկերոյթ մը տրուեցաւ Էնկիւրիի մէջ՝ արտաքին գործավար Թեվֆիք Րիւշտի պէյի կողմէ։ Մարզպանը Պոլիս վերադարձաւ եւ շուտով պաղտատ պիտի մեկնի։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ամերիկեան նոր տարեշրջանը

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն.— Ամերիկեան նոր տարեշրջանի օրէնքը, որ աւելի սեղմիչ պայմաններ կը պարունակէ, յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ գործադրութեան պիտի դրուի։

Ներկուտական Նայ առաջարկեց որ նոր օրէնքին գործադրութիւնը տարի մը եւս յետաձգուի, սակայն Ներկոյտի ներգաղթի յանձնաժողովը մեծամասնութեամբ հակառակեցաւ այս առաջարկին։

Նոր օրէնքով, Գերմանիայէն Ամերիկա մտնողներու թիւը կէս առ կէս պիտի զեղչուի, իսկ Անգլիայէն մտնողներուն պիտի կրկնապատկուի։ Բացի Իտալիայէն՝ միւս երկիրները նոյնպէս պիտի տուժեն։

Նախագահ Քուլիճ կուսակից է նոր օրէնքին, որուն մեծ կարեւորութիւն ընծայուեցաւ նախագահական ընտրութեանց առեն։

ՏԱՐԻՆ 200 000 ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Նիւ Եորքի թղթակիցը կը հեռագրէ.

Այստեղի ներգաղթի պաշտօնեաները կը յայտարարեն թէ 1924ի տարեշրջափի օրէնքէն ի վեր, ամէն տարի 200,000 օտարականներ կը մտնեն Միացեալ Նահանգները՝ ապօրէն ճամբաներով։ Ասոնցմէ 100,000ը կը մտնեն ամերիկեան սահմանագլուխներէն։

Այս մարդկային մաքսանենգութեամբ զբաղող մասնաւոր կազմակերպուած սէնդիկա մը կայ, որ լաւ վճարուած եւ գործօն պաշտօնեաներ ու գործակալներ ունի Միացեալ Նահանգներու, Քանատայի, Մեքսիկայի, Հարաւային Ամերիկայի, Քուպայի եւ Եւրոպայի բազմաթիւ քաղաքներուն մէջ։

Ասիկա խիստ շահաբեր գործ մըն է։ Օտարական մը Ամերիկայէն ներս մտցնելու համար սէնդիկան կը գանձէ 20-100 ոսկի (կամ 100էն 500 տոլար)։ Սակայն յաճախ ամէն անգամ որ օտարական մը այսպէս փախստական ձեւով Ամերիկա մտնէ, դիմացը կ'ելլէ մարդ մը, որ շարունակ կը սպառնայ անոր եւ դրամ կը պահանջէ՝ սպառնալով գինքը մատնել Ներգաղթի պաշտօնատան։

Այս օտարականները կուգան Մեքսիկայի եւ Քանատայի սահմանագլուխներէն՝ պահուըտած դագաղներու, չոր խոտի հակերու, բեռնակառքերու, եւ ինքնաշարժներու յետսակողմին մէջ։

Աշխատանքի Նախարար Տէյվիս կը փափաքի որ այս երկիրը մտնող իւրաքանչիւր օտարական պէտք է արձանագրուի։ Եթէ ասիկա կատարուի, կը կարծուի թէ կարելի պիտի ըլլայ որոշ չափով սանձել այս չարաշահութիւնը, որ ներկայիս տարեկան միլիոնաւոր տոլարներ կը մտցնէ մաքսանենգներու գրպանը։

Ի՞նչ կը բաւի Տրոցկի Պոլսոյ մէջ

Պոլիս 15 փետր.— Պոլիս հասնելէն ի վեր Տրոցկի դուրս չէ ելած խորհրդային հիւպատոսարանէն, ուր կը բնակի։ Հիւպատոսարանի իշխանութիւնները արդէն մարդու թոյլ չեն տար տեսնել զայն։

Պոլիս 14 փետր. (Շիքակօ Թրիպիւն).— Հակառակ այստեղի խորհրդային իշխանութեանց բացարձակ հերքումին թէ Լեւ Տրոցկի եւ իր ընտանիքը Պոլիս կը գտնուին, ընդհանրապէս կը կարծուի թէ ռուս նախկին վարիչը իրրեւ կալանաւոր կը պահուի կարմիր գործակալներու կողմէ։

Տեղւոյս ֆրանսերէն թերթերէն մէկը կը ծիծաղի Տրոցկիի քաղաքիս մէջ գտնուելու լուրին վրայ, սակայն Թուրքերէն «Վաքթի» թերթը այսօր կը գրէ թէ Տրոցկի հոս է՝ ծպտուած եւ Սատոֆ անուան տակ։

Ռուս ներկայացուցիչներու ծայրայեղ գաղտնապահութիւնը անկարելի կը դարձնէ ստուգել թէ ո'ւր կը պահուի Տրոցկի։ Տեղական ոստիկանութիւնը ո'չ մէկ նախազգուշական միջոց ձեռք կ'առնէ խորհրդային դեսպանատունը պահպանելու համար, որովհետեւ Ռուսիա կը ստանձնէ ամբողջ պատասխանատուութիւնը։

Պոլիս 13 փետր. (Թայմզ).— *Տրոցկի Պոլիս հասաւ, ճամբորդելով Սէյխոճ անունով։ Հոս հասաւ երէկ գիշեր Օտեսայէն՝ ռուսական «Իլիչ» շոգենաւով։ «Սէյխոճ»ի կ'ընկերանային կին մը, երկու երեխաներ, եւ չորս մարդեր։ Բոլորն ալ ցամաք ելան հոս եւ Տրոցկի այժմ կը բնակի խորհրդային հիւպատոսարանին մէջ։*

Էնկիւրիէն հաւաստի լուր ստացայ թէ Տրոցկի պիտի ճնայ Պոլիս եւ «վիլլա» մը պիտի վարձէ քաղաքին դուրսերը։ Միւս կողմէ կ'ըսուի նաեւ թէ Տրոցկի միայն կ'անցնի Թուրքիոյ սէջէն եւ շուտով պիտի երթայ Արեւմտեան Եւրոպա, հաստատուելու համար Գերմանիոյ կամ Ֆրանսայի մէջ։ Այսրմէկ ապացոյցը կը համարուի ա'յն թէ տեղւոյս խորհրդային շոգենաւային գործակալները 250 թոնօ ածուխ գնեցին «Իլիչ»ի համար։

Տրոցկիի Ռուսիայէն վտարումը ինքնին ուշագրաւ դէպք մըն է, սակայն աւելի ուշագրաւ է այն որ խորհրդային կառավարութիւնը արտօնած է որ անիկա բնակի Թուրքիա—Ռուսիոյ սահմանակից երկիր մը։ Թուրք կառավարութիւնը յունուարի վերջերը երբ թոյլատրեց Տրոցկիի Թուրքիա բնակութիւնը, անշուշտ նախապէս որոշ ապահովութիւն ստացած էր անկէ թէ պիտի հրաժարի քաղաքական եւ այլ ամէն գործունէութենէ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԿՈՅՐ ՍԻՐՈՅ ՁԵՒ ՄԸ

Ժ.— Ժ. Պուռսօն՝ Անաթօլ Ֆրանսի քարտուղարը եւ մտերիմը, դրուագ մը կը յիշէ իր տիրոջ պատմուներէն։

Ծլօրօնի մօտերը՝ «Թայիս»ի ղեղինակը՝ երբ կը պտտէր իր կնոջ եւ Պուռսոնի ընկերակցութեամբ՝ կ'ուզէ այցելութեան երթալ փիէռ Լոթիի։

Երբ կը մօտենան շէնքին, երեկոյեան անդորրութեան մէջ կը բարձրանայ մուէզզինին ձայնը.

— *Ալլահ Էքպէր...*

Ներսը՝ սենեակի մը մէջ մգկիթի իսկական կաճաւում մը, ուր Լոթի որ կ'երկրպագէ ուրիշ երկու հոգիներու հետ... երկու ծառաներ։

*
* *

կոյր սիրոյ ձեւ մըն ալ աս է։ Բայց կոյր սէր մը որ շատ մօտ է գառնացանքի ու կուգայ փաստել Լոթիի թրքամոլութիւնը, իր ամէնէն կրքոտ ու հասարակ ձեւին մէջ։

Այս շրջանին էր որ՝ այսինքն քանի մը տարի առաջ՝ Լոթի կը հրատարակէր գրքոյկ մը.— Հայհոյանք ամբողջ ցեղի մը գոռգոռային հանդէպ.— «Les Massacres d'Arménie»։ Հետու ենք առաջին շրջանէն ուր ան գլուխ գործոցներով օծեց ֆրանսական գրականութիւնը... Հետու ենք այն շրջանէն ուր Լոթի երուսաղէմի Ս. ցակոբեանց վանքը այցելելով կը գրէր։

— «Ցիրաւի, բացառաբար իրենց գանձարանը մեզի ցուցնելով, այդ քանդակեալ դիմագծութեամբ սիրալիր հայ վարդապետները անցեալին մէջ շատ յանկուցիչ տեսիլքը տուին մեզի իրենց յաճախապակիի եւ սատափի եկեղեցւոյն մէջ։ պահ վը մեզ մոռցնելով մեր անսահման յուսախաբութիւնները։»

Այդ յուսախաբութիւնները եկան ցլօրօն։

Եդ. ԲԷՈՎՑԱՑԻ

ՌՈՒՄԻԱ ԵՒ ՀԱՐԵՒԱՆՆԵՐԸ

Ռումանիոյ երեսփոխանական ժողովի երէկուան նիստին մէջ, արտաքին նախարարը պաշտօնապէս յայտարարեց թէ Քէլլոկի դաշինքը այժմէն իսկ գործադրելու մասին փետրուար 9ին փրոթոքոլ մը ստորագրուած է խորհրդային Միութեան, Լեհաստանի, Ռումանիոյ, Էսթոնիոյ եւ Լեթոնիոյ միջեւ։

Խորհրդային Միութեան գործադիր կոմիտեի նախագահութիւնը վաւերացուցած է այս փրոթոքոլը։

Վիեննայի ընկերվարական պաշտօնաթերթ *Արպայթըր Ցայթունկի* շէնքին մէջ ոստիկանական խուզարկութիւն կատարուեցաւ։ Այդ շէնքին մէջ կը գտնուի նաեւ Աւստրիոյ սոց. դեմոկրատ կուսակցութեան գործադիր մարմնի գրասենեակը։

Էնկիւրիէն պաշտօնապէս կը հաղորդեն թէ որոշուած է լատիներէն եւ յունարէն ուսուցանել Թուրք հաժալսարաններուն մէջ։

ՑՈՒՐՑԻՆ ԱԻԵՐՆԵՐԸ.— Ջիւնախառն փոթորիկ մը պայթեցաւ Վիէննայի վրայ, խափանելով երկաթուղիները եւ դժուարացնելով հաղորդակցութիւնները գաւառի հետ։ Քաղաքապետութիւնը հրամայած է իսայողութեամբ գործածել ջուրը։ Անասուններ սուգանքի պիտի դատապարտուին։ Աւտոմեքենաները սկսան գործածուիլ։

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԱՀԱՍ, ԼԵՑՈՒԵՑ ՊԱՏԿԵՐ

Յուրաքանչյուր գիրք մտերիմ ընկերոջ պես է, որի հետ կարելի է ամեն ինչ կիսել, որի հետ կարելի է ամեն ինչ քննարկել։ Ընթերցողի եւ գրքի միջեւ ստեղծվում է մտերմություն, որը հետագայում վերածվում է ամուր բարեկամության։ Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։ Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։

Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։ Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։

Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։ Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։

Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։ Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։

Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։ Ընթերցողը գրքի մեջ գտնում է իր հոգեկան հարազատին, որի հետ կիսում է իր ուրախությունն ու տխրությունը, որի հետ քննարկում է կյանքի ամենաբարդ հարցերը։

ՅԱՇՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԹՈՒՐՔԱԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

(1915—16ի պաշտպանութեան շրջանէն)

Բ. ՊՈՐՏՈՍԱԿԱԼ

ՄՈՒՍԱ (Մուսա Տաղու) Չգիտցայ, մարդ կասէր, ես ալ կ՚ըսէի, ինչ որ ըսէին, ես ալ կ՚ըսէի, ինչ որ ընէին, ես ալ կ՚ընէի, ինչ որ ընէր ամբոխը, ինչ որ ընէր ամբոխին առաջնորդները, ես ալ կ՚ընէի. ինչպէս ամբոխը կ՚ապրէր, ես ալ կ՚ապրէի. ինչպէս ամբոխը կը մեռնէր, ես ալ կը մեռնէի. ինչպէս ամբոխը կը ծնանէր, ես ալ կը ծնանէի. ինչպէս ամբոխը կը մտածէր, ես ալ կը մտածէի. ինչպէս ամբոխը կը զգար, ես ալ կը զգայի. ինչպէս ամբոխը կը հաւատար, ես ալ կը հաւատայի. ինչպէս ամբոխը կ՚ատէր, ես ալ կ՚ատէի. ինչպէս ամբոխը կը սիրէր, ես ալ կը սիրէի. ինչպէս ամբոխը կը ցանկար, ես ալ կը ցանկայի. ինչպէս ամբոխը կը ձգտէր, ես ալ կը ձգտէի. ինչպէս ամբոխը կը յուսար, ես ալ կը յուսայի. ինչպէս ամբոխը կը ներէր, ես ալ կը ներէի. ինչպէս ամբոխը կը ոճրագործէր, ես ալ կը ոճրագործէի. ինչպէս ամբոխը կը ստէր, ես ալ կը ստէի. ինչպէս ամբոխը կը գողնար, ես ալ կը գողնայի. ինչպէս ամբոխը կը սպաննէր, ես ալ կը սպաննէի. ինչպէս ամբոխը կը կողոպտէր, ես ալ կը կողոպտէի. ինչպէս ամբոխը կը բռնաբարէր, ես ալ կը բռնաբարէի. ինչպէս ամբոխը կը հրկիզէր, ես ալ կը հրկիզէի. ինչպէս ամբոխը կը ջարդէր, ես ալ կը ջարդէի. ինչպէս ամբոխը կը կոտորէր, ես ալ կը կոտորէի. ինչպէս ամբոխը կը հալածէր, ես ալ կը հալածէի. ինչպէս ամբոխը կը տանջէր, ես ալ կը տանջէի. ինչպէս ամբոխը կը խոշտանգէր, ես ալ կը խոշտանգէի. ինչպէս ամբոխը կը խեղդէր, ես ալ կը խեղդէի. ինչպէս ամբոխը կը խաչէր, ես ալ կը խաչէի. ինչպէս ամբոխը կը գերեզմանէր, ես ալ կը գերեզմանէի. ինչպէս ամբոխը կը թաղէր, ես ալ կը թաղէի. ինչպէս ամբոխը կը մոռնար, ես ալ կը մոռնայի. ինչպէս ամբոխը կը հաշտուէր, ես ալ կը հաշտուէի. ինչպէս ամբոխը կը հանդարտէր, ես ալ կը հանդարտէի. ինչպէս ամբոխը կը հանգչէր, ես ալ կը հանգչէի. ինչպէս ամբոխը կը քնանար, ես ալ կը քնանայ

Սակայն պարզապէս այն իրողութիւնը թէ Թուրքիա կը գըտնուի, մտավախութեան աղբիւր մը պիտի ըլլայ Թուրքերուն, ինչպէս նաեւ Ռուսերուն համար։

⁂ Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տրոցկի Պոլսէն էնկիւրի մեկնած է արդէն՝ իր կնոջ եւ երկու զաւակներուն հետ։

Ամ'ղանիստանի կռիւները

Աֆղանիստանէն նոր Տէլհի հասած ճամբորդի մը պատմածին նայելով, ճէլալապատ աւերակ դարձած է։ Ալի Ահմէտ խան, որուն ընդհ. բանակատեղը ճէլալապատ կը գտնուի, ծանր պարտութիւն մը կրեց ճակատալաքի մէջ եւ իր կորուստները կարեւոր են։ Ապստամբները կողոպտեցին քաղաքը եւ կրակ տուին ամրոցին։ Հրդեհը հասաւ ստորերկրեայ մթերանոց մը, որ պայթեցաւ եւ աղետալի արդիւնքներ ունեցաւ։

Խոսթէն կը հաղորդեն որ կարեւոր ուժեր կը հաւաքուին՝ Քապուլի վրայ յարձակելու համար։ Իսկ Աֆղանիստանի արեւմտեան եւ հիւսիսային նահանգներու կարեւոր ցեղախումբերը կ'աջակցին Ամանուլլահի։ Միայն Ղիլզայիներու մեծ ցեղախումբը թշնամի է Քանտահարի կառավարութեան։

⁂ Բամազանը սկսած ըլլալով, Քանտահարի մէջ խաղաղութիւն կը տիրէ եւ ժողովուրդը տրամադիր կ'երեւայ հանգստանալու։

Ամանուլլահի նախկին զօրավարներէն եւ փարիզի նախկին դեսպան Սէրտար Նատիր խան Քանտահարէն ստացած հրաւէրին վրայ, իր երկու եղբայրներուն հետ միասին ճամբայ ելած է դէպի Աֆղանիստան։

Միւս կողմէ Քապուլ եւս հրաւէր ուղղած է Նատիր խանի, որպէսզի իր միջամտութիւնով երկու հակառակորդ կողմերը հաշտեցնէ։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ ՊԱՐՍԻԿ ՍԱԶՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Թէհրանէն կը հեռագրեն.—

Պարսիկ շրջանակները վրդովուած են Աֆղանիստանի մէջ պատահած դէպքերէն։ Կը վախնան որ քաղաքացիական կռիւները շարունակուին դեռ։

Աֆղանիստանի սահմանագլուխին վրայ պարսկական նոր ուժեր համախմբուեցան, զինուորական պահականոցները զօրացուեցան եւ վերին հրամանատարը հրաւէր ստացաւ օդանաւով թէհրան գալ՝ անձամբ տեղեկագիր տալու եւ վճռական հրահանգներ ստանալու համար։

Տեսնուած են խորհրդային օդանաւեր, որոնք կը թռին Պարսկաստանի հիւսիս-արեւելեան հողամասին վրայէն, սակայն պարսիկ կառավարութիւնը ոեւէ առարկութիւն չըրաւ, քանի որ այդ ճամբան ամենակարճն է Աֆղանիստան երթալու համար։

Մեծ մտավախութիւն կայ այն Պարսիկներուն մասին, որոնք ներքին կռիւներուն պատճառով Աֆղանիստան մնացած են։ Կառավարութիւնը կը մտածէ խորհրդային իշխանութեանց աջակցութեան դիմել՝ ազատելու համար այդ Պարսիկները, որոնց շատերը նուիրական ուխտավայրերը երթալու համար ճամբայ ելած էին։ Պարսկաստան չուզեր դիմել Ամանուլլահի, որ չէ ճանչցուած իբրեւ թագաւոր։

Թշուառութիւնը Ռուսիոյ մէջ

Ռուսիոյ մէջ ուտելիքի նեղութեան վրայ աւելցած է նաեւ ցուրտը՝ թշուառութիւնը հասցնելով ծայր աստիճանի։ Մասնաւորաբար Մոսկուայի եւ Լէնինգրադի բանուորական շրջանակներուն մէջ սարսափելի խեղճութիւն կը տիրէ։ Գողութեան դէպքերը շատցած են՝ մանաւանդ ուտելիքի մթերանոցներուն եւ հացագործի խանութներուն մէջ։ Կառավարութիւնը ստիպուած է զինուորական ջոկատներու հսկողութեան տակ պահել զանոնք։

Մոսկուայի մէջ հարիւրաւոր մարդեր ձերբակալուեցան՝ ուտելիքի վրայ շահադիտութեան ամբաստանութեամբ։

Աւիգործները Գերմանիոյ մէջ

Սաստիկ ցուրտը աւելցուցած է գործազուրկներու թիւը Պերլինի մէջ, ուր ներկայիս մօտ 400,000 հոգի առանց աշխատանքի կը մնան, ըստ պաշտօնական վիճակագրութեան։ Ամբեւելեան փրուսիոյ մէջ ալ 100,000 անգործներ կան։ Ցուրտին պատճառով ապրուստը սկսած է սղել։ Բանջարեղէնները, մանաւանդ գետնախնձորները սառած են ամէն կողմ։ Կաղամբ կարելի չէ գտնել։ Պերլինի մէջ բազմաթիւ խանութպաններու ժառանգներուն մէջ հաւկիթներն ու գարեջուրի շիշերը կը պայթին ցուրտէն։ Ածուխի պակասը գալի է։ Դպրոցները փակուեցան մէկ շաբթուան համար։

Սաքսոնիոյ մէջ գործազրկութեան տոկոսը երբեք այսքան սուր չէր եղած։ Մինչ 1928 Յունուարի վերջը անգործներու թիւն էր 127,202, այդ թիւը 230,000 է այսօր։

Զիւնը Պալքաններու մէջ

Թուրգի սոֆիայի թղթակիցը հեռագրէ.—

Փետրուար 1ին Պոլսէն ճամբայ ելած կառախումբ մը, որուն մէջ 250 ճամբորդներ կային, ձիւնին պատճառաւ Զէրքէզքէօյի կայարանին մէջ սպասեց 96 ժամ՝ արեւելեան ճեպընթացի կողքին, որմէ զատուած էր 9 ոտք բարձր ձիւնով։ Փետրուար 5ին երկու վայրաշարժներէ քաշուած՝ կառախումբը ճամբայ ելաւ դէպի Սոֆիա, սակայն Զօրլուի մօտ հանդիպեցաւ ձիւնակոյտի մը՝ 2000 ոտք երկարութեամբ, ու ստիպուեցաւ կանգ առնել։ Մեծ ճիգերէ վերջ, ճամբան մաքրուեցաւ եւ կառախումբը սկսաւ քալել. վայրաշարժերէն մէկը ծանրապէս վնասուած էր եւ մեծ դժուարութեամբ կարելի եղաւ հանիլ էտիրնէ։ Հոս ճամբորդներէն մաս մը վար իջան։ Երբ կառախումբը պուլկարական հող մտաւ, ճամբորդութիւնը գրեթէ բնականոն դարձաւ։

Ճամբորդները, որոնց 8ը կիներ էին, մեծ քաջութիւն ցոյց տուին։ Երբ վայրաշարժները սառեցան, անկարելի էր ջերմութիւն հայթայթել, ու բոլոր ճամբորդները իրարու վրայ խըտնուած մնացին Զէրքէզքէօյի կայարանին «պուֆէ»ին մէջ։ Ժամանակ անցընելու համար կը պարէին։ Գերման պարող մը շատ զուարճացուց զիրենք։ Պոլսէն երկու օգնական վայրաշարժեր ղրկուեցան, սակայն Զէրքէզքէօյ չհասած ճամբան կանգ առին։ Մեծ ձիւնակոյտերու հանդիպելով մեքենավարներու ձեռքերն ու ոտքերը ուռեցան։

Ակէ զատ տեղական հինգ կառախումբեր Պոլսոյ և Զէրքէզքէօյի միջեւ ձիւներու մէջ մնացած էին եւ ո՛չ մէկ լուր առնուած է անոնց ճամբորդներէն։

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ռ Վ Ի Լ

վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Պ.Յակորի սրճարանը, 128 Rue Etienne Dolet: Բանախօսութիւն, երգ եւայլն։

Պ Ո Ի Ա Ք Ո Ղ Ո Ն Պ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա Քոլոնպի Եռագոյն ենթակոմիտէի կողմէ, վաղը կիր. ժամը 2.30ին Փլաս Քոմէթի սրահը։ Կը խօսի՝ Սահակ Տէր Յովհաննէս։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

ՇԱՆՕԹ.— Փորթ Քլիշիէն հանրակառք թիւ 40՝ իջնել՝ Place desBourguignons. Փորթ Անիէռէն թիւ 45 իջնել Place Comète.

Պ Ի Տ Ե Ա Ն Ք Ո Ի Ր

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎԱՀԱՄԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt

Կը խօսի ԸՆԿ. ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն և անակնկալներ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Լը Պօն Թէաթրի մէջ

կազմակերպուած Զ. Ո. Մ. ՄԱՐՄԷՅԼԻ մասնաճիւղին կողմէ

ի նպաստ Մարսէյլի Ազգ. Վարժարանին

կը ներկայացուի՝ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ»

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԴԻՇԵՐ, SALLE HOCHEի ՄԷՋ

Հասոյթը՝ դեղեր եւ բժշկական գործիքներ ղրկելու Հայաստանի հիւանդանոցին եւ փարիզի ու Սէնի նահանգի Հայ հիւանդ աղքատները խնամելու։

Հ. Ց. Դ.

ՍԷՆ-ՄԻՀԷԼԻ «Քրիստափոր» խումբի դասախօսական ժողովը՝ Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին La Petite Sourceի ստորնայարկը 130 Bd. St. Germain, մէթրօ Օտէոնի դիմացը։ Կը խօսի ընկ. Օհան Կարօ։ Նիւթ՝ Վասպուրականը՝ Հ. Յ. Դաշնակցութենէն առաջ եւ-անոր օրով։

Պուա Քոլոնպի եռագոյն կոմիտէի ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

Ցէսինի կոմիտէի ընկերական ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Քաֆէ Ժարտէնի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Մարսէյլի Իչխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ազամ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերը վաղը կիրակի ժամը 6ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Վիէնի շրջ. ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Հայ Ժողովրդային Լսարանի մէջ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Վիէնի շրջ. կոմիտէն կազմակերպած է երեկոյթ մը վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Հայ Ժողովրդային Լսարանի մէջ։ Երգ, արտասանութիւն եւ զաւեշտ մը, «Վաշխառուն»։ Մուտքը ազատ է։

Մարսէյլի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրը։

«ՓԵՏՐ. 18» ԵՒ ԺՈՂՈՎՆԵՐ ՊՈԼԷՆ Ի ՄԷՋ

ՊՈԼԷՆ 18 փետր. երկուշաբթի օր հրապարակային հանդէս «փետր. 18»ի 8րդ տարեդարձի առթիւ։ Կը բանախօսէ՝ ընկ. Մ. Գուլումճեան։

19 փետր. երեքշաբթի հրապարակային վիճաբանական ժողով դաշնակցութեան Ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ «Ազգութիւն եւ անկախութիւն»։

20 փետր. չորեքշաբթի դասախօսութիւն։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Հաճնոյ Հայր. Միութիւնը Բարեկենդանի առթիւ կազմակերպած է ընտանեկան հանդիպում մը վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, 40 Rue Belleville։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ՓԱՐԻԶԻ Զ. Ո. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիալի մէջ։ Զեկոյց եւ ընտրութիւն վարչութեան։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ Հայր. Միութեան ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին 183 Ave. d'Italieի սրբ. ճաշարանը։ Մէթրօ Իթալի։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ՄԱՆԱՍԱՐԵԱՆի ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10.30—12 Ֆրանսերէն (Պ. Մ. Մ. Դաւիթ Բէգ)։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զարսանճագի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2ին. փլաս ժիլ կէտ, Պար տը Տիֆֆենիւ 3 թիւը (փլաս տ'էքս)։ Կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած հայրենակիցները։ Կարեւոր օրակարգ։

Կը խնդրուի Պ. Լորիս Պոյաճեանէ իր ձիշդ հասցէն ուղարկել «Ցառաջ»ի։

Ս. ԱՇԱՐՈՆԵԱՆ *կը փնտռէ Կովկաս հրատարակուած իր երկերը՝ փոխարժէքով կամ իր նոր հատորներու փոխանակութեամբ։ Դիմել «Ցառաջ»ի։*

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Շավիլի վասնաձիւղին կողմէ։

Կը խօսի՝ Տիկ. Պ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Երգ. արտասանութիւն, նուագ

Ներկայացուի՝ փոքրիկներու կողմէ։

ՑԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 24ԻՆ

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

—Մշեցի Արշակ Վարդանեան որ Պոլսէն փոքրիկ եւ անկէց ալ մեկնած է Ֆրանսա իր եղբօրը՝ Դրիգոր Վարդանեանի հետ։ Իմացընել՝ H. Mézoyanի, 7 Rue Hoche, Bois Colombes (Seine).

— Կը փնտռեմ եղբայրս Վարդան Խաչէրեան (Նէվշէհիրցի-Գանիա)։ Կը կարծուի թէ Դամասկոսէն եկած է Պէյրութ եւ բացած է սրճարան-ճաշարան մը։ Իմացնել՝ Ղազարոս Սահակեանի 2 Rue Cité Gillet, Roanne, (Loire).

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Պոլսեցի Միքայէլ Էքշեան (երկրաչափ) կինը թէրէզա։ 1922ի իզմիրի աղէտին եկած է Ֆրանսա եւ այժմ կը պաշտօնավարէ Թունուզի երկաթուղիի ընկերութեան մէջ։ Իմացնել՝ Ohanès Boyadjian ի (վարպետ) 5 Rue Danton, Maison Granerie, Décines, Isère, France։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՏԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասգէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՃԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.16

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Հարիսայով։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԹՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէ

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ

Ուր պիտի գտնէք ջամեղ եւ խնամքով պատրաստուած խորժաճամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով։ Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով հարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու համար։ 16 Rue Polonceau Paris (18e). *Մէթրօ Պարպէս կամ Շաբ.*

ՏՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՂԵՒՈՆԴ ՃԱՓԱՐԵԱՆ

☞ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Հայկ. եւագոյն ժապաւէններու ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղը

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ LIBRAIRIE N. AGOPIAN

191 Cours Lafayette 191, LYON

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք ԳԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿԸ ՁՐ

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու աժանը	2-14 ֆրանք

ԱՄԷՆ ՕՐ

VOLPONE

ԱՔԼԻԼԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Կ'ուզուի *18 էն 20 տարեկան երիտասարդ մը։ Դիմել՝ Պէլվիլի նպարավաճառ Արթինեանի, 28 Rue Lesage, Paris (20e)*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՕԲԹ. ՔՈՒՉՈՒՒ, վկայուած Փարիզի Ճաքուլթէէն և արտօնուած ֆրանս. կառավարութենէն, իրքլինիքը փոխադրած է 48Rue Tapis Vert, Ա. յարկ, Մարսէյլ։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս ժոռթային եւ վէներական հիւանդութիւններ նոր մեթոտներով։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթէլէ։* Եւ նոր մեթոտով դարմանում է կանանց մորթի, արիւնի եւ հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրանսիական մամիզ.) եւ վարիկոս։ *Մասնաւորաբար* ձեղամիտ եւ արհրդակցութ. ամէն օր 9—12, *Կիրակի 9—12։*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿ

Յունաստան գտնուող պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, Հարկաւոր ունենալ ֆրանսական հիւպատոսական նախարարութեան տօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը դիմի այդ ձեւակերպութեան։

Գրեցէք ձեր պարագաները՝ դիմել 'CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS 25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, դաքական գիտութեանց դարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris

Հեռ. Passy 72.56

Կը կանգնէ ամենակարճ ջոցի մէջ Ֆրանսա մնալու (AFFIDAVIT) գործերը։

Կը ստանձնէ ամուսնալուծ եւ այլ դատեր. Դիմումները կը կատարէ պաշտօնապէս մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր կէսէ վերջ ժամը 4—7.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ՀՈԳԵՋՈՒՀԻ

Լիոնի մէջ հաստատուած ձակ մը կ'ուզէ 12-14 տարեկան որբ տղեկ մը իբր հոգեւոր դիմել՝ Vartanian, 54 Rue Servenod, Lyon, Rhône.

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵՋԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

ՓԱՐՁԱՒՈՒԻ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

19 RUE HENRI MONNIER PARIS (IXme)

Տոմարներու կազմակերպութիւն, Հաշուեկշիռ եւ դիպուածի հաշիւներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ 75 ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամանակ յայտարարենք, Թուղթերը կը քննենք տօնական դիմումները ժամանակին տակաւ կերպով կը կատարենք։

ԾԱՆՕԹ.— Բոլոր առեւտրականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր սիստէմը, որ կը դիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները։ եւ առեւտրական կացութիւնը կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին։ Ընդունելութեան ժամեր՝ 5—7։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

17 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 884 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԱՐԴԱՐ ՅԱՍՈՒՄԸ

Հայկական պատմութեան մէջ ապահովաբար չկայ ո՛ր եւ է էջ, որ իր էութեամբ եւ հանգամանքներով նմանի 1921 փետր. 18ի պողիկումին:

Ամբողջ ժողովուրդ մը ոտքի՝ իր իսկ հարազատներուն դէմ, անոնց սանձարձակ բռնապետութիւնը խորտակելու եւ իր ազատութիւնը վերահաստատելու համար:

Նմանութեան գիծեր կան վարդ.անանց պատերազմին հետ, որ նոյնպէս հետեւանք էր օտար ուժի կրթնած փոքրամասնութեան մը դաւերուն: Բայց դարեր կը բաժնեն երկու պատմութիւնները: Եւ յետոյ, հայ ժողովուրդը բոլորովին տարբեր վիճակ ունէր վարդանանց օրերուն,— իշխանութեան եւ փառքի օրեր:

Մինչեւ 1921 փետր. 18ի յանգելու համար, այս ժողովուրդը դարերով տրորուեցաւ բազմագան լուծերու եւ սարսափներու տակ: Ասցնելով «ընդ հուր եւ ընդ սուր», մարդկային բարբարոսութեան ամէնէն քստմնելի ճամբաներուն վրայ, այս ժողովուրդը հասած էր ազատութեան նաւամատոյցը, եւ յանկարծ զլխիվայր ինկաւ, իր իսկ զաւակներուն առջնորդութեամբ:

Եթէ ծանր էր առաջին հարուածը, հազիւ շահուած ազատութեան կորուստը՝ 1920 նոյեմբեր 29ին, երկրորդը, այն որ տանեցաւ փետրուար 18ին, տասն անգամ աւելի դառն եղաւ: Մարդիկ իրենց սրտին վրայ քար դրած՝ կը փորձէին համբերպել առաջին զրկանքին, իբրեւ նուազագոյն չարիք, իբրեւ սնճար ելք որոշ կացութեան մը: Իսկ երբ նորեկները գործի կսկսան, արժեցնելու համար իրենց խոստացած հրաշքները,— այն ատեն էր որ երեւան եկաւ կորուստը՝ իր ամբողջ արհաւիրքով:

Արդարեւ, 1920 նոյեմբեր 29էն մինչեւ 1921 փետրուար 18 անցած ժամանակաշրջանին մէջ էր, որ Հայաստանի ժողովուրդը հասկցաւ ազատութեան բուն իմաստը: Ու մանաւանդ, փետր. 18էն յետոյ միայն կրցաւ կշռել ու դատել թէ ի՛նչ էր ստացած եւ կորնչուցած, 1918 Մայիս 28էն մինչեւ անկախութեան տապալումը: Կարելի է ըսել թէ այդ յաղթանակը, փետր. 18ը, աւելի խոր ազդեց բոլորի սրտին վրայ, քան Մայիս 28ի ոչակումը, որ տակաւին «ի լինելութեան» էր, եւ անմատչելի կամ անշօշափելի՝ շատ շատերուն համար:

×

Տակաւին ունինք ծխուած գլուխներ կամ խարդախ սիրտեր, որոնք իմաստութիւն կը համարեն ծաղրել փետր. 18ը, կամ ձաղկել զայն՝ իբրեւ որոշ խմբակի մը սարքած «ավանտուրա»ն: Կը հասկնանք որ այս դիրքը բռնեն այսօրուան իշխանութեան վարիչներն ու մանկլաւիկները: Բայց սփոփալի է տեսնել միեւնոյն անպատիւ կեցուածքը այնպիսի տարբերու կողմէ, որոնք դեռ երէկ, հպարտութեամբ կը պատմէին, կը հեռագրէին ու կ'աւետէի՛ն իրենց գործօն մասնակցութիւնը՝ այդ միեւնոյն «ավանտուրա»ին:

Եթէ յաղթանակը տեւած ըլլար, անոնք ոչ ոքի պիտի տային «արկածախնդրութեան» պատիւը. բայց որովհետեւ ձախողեցաւ, կ'ուզեն խլել ծախել, քարեր գլորելով եւ պատասխանատուներ փնտռելով:

Այսպէ՛ս է մեր դժբախտ իրականութիւնը: Ծափ ու ծնծղայ, ողիք ու գինարբուք՝ փառքի օրերուն: Իսկ ձախողանքի պատուն՝ թուք ու մուր: Մանաւանդ խուճապահար փախուստ՝ երբ արդ կը ծագի պատասխանատուութիւնները բաժնելու:

Հոգ չէ թէ՝ հրապարակի վրայ են 1921ի թերթերը, կովկասէն մինչեւ Պոլիս ու Ամերիկա: Ու ողջ են շատ շատերը՝ ապստամբութեան կուսակից եւ գործակից հակառակորդներէն, կուին ըլլալով ողջամի՛տ ոամկավարները:

Եթէ այս փոքրոգի ունակութիւնը անհետացած ըլլար մեզմէ քաղաքական ասպարէզէն, անկասկած աւելի պայծառ պիտի տեսնէինք շատ մը բաներ: Ամէն պարագայի մէջ, այսքան զգուելի ձեւերը առած չպիտի ըլլար կուսակցական հակաքարտութիւնը:

Նոյնը չէ՞ պարագան ծովերէ ծով Հայաստանի մասին, երբ այսօրուան իմաստունները խօսք ըսել չէին տար ուրիշին. իսկ հաշնակցութիւնը՝ պաշտպանողականի վրայ մնացած, իր կարին կը քալէր ամբոխին ետեւէն, հակառակ իր առողջ բնազդին...

×

Հիմա դժուար է, ութ տարի յետոյ, բացատրել այս տարբերութիւնը, թէ հիմնաւոր էր եւ անխուսափելի՝ փետր. 18ի համաժողովրդական պողիկումը: Արդար ցասում՝ բռնապետութեան մը դէմ, որ ոչ միայն զրժեց իր հանդիսաւոր յանձնառութիւնները, այլեւ գիտակցօրէն ընդվզեցուց չարաչար խաբուած բայց համերատար ժողովուրդ մը:

Մէկ-մէկ աչքի առջեւ բերէք կատարուած գաղանութիւնները: Դժուար թէ կարենաք անոնց նմանները գտնել մերօրայ դիկտատորութեանց պատմութեան մէջ, այն ալ ափ մը ալածական ժողովուրդի գլխուն: Բանտերը լեփ-լեցուն. կացինը՝ ալանաւորներու վզին. հազարէ աւելի սպաններ՝ դատապարտած Թրքավարի աքսորի. բոլոր մարդիկն ու տուները ենթակայ՝ եկաւի գործակալներու վայրագութեանց. երկրին ալիւրը, հատ-կապուստը և որբերուն կաթն անգամ աւարի տրուած. ոչ մէկ իրաւունք և ոչ մէկ ապահովութիւն,—դարաւոր Մասիսն անգամ պիտի պայթէր այս պատկերին առջեւ: Եւ այսօր փաստ է ոչ միայն Լենինը, այլեւ վրացի Օրժոնիկիձէն, Հայաստանի անկախութեան իսկական դահիճը, ընդվզեցան իրենց հայ նկերներու քաղաքագործութիւններէն, եւ չափաւորութեան յորդորներ տուին: Ո՛ղջ ըլլար բանաստեղծ Յովհ. Թումանեանը — խորհրդային իշխանութեան բանագնացը — եւ պատկէր...

Խելքի եկա՞ծ են յաջորդները:— Պատասխանը փնտռեցէք Թեհրանի այսօրուան իրականութեան մէջ: Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Տրոցկի Լենկուրիի դեսպանն է կալանաւոր

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հեռագրէ.

— Մէյմոզի, այլ անուամբ Տրոցկի, յայտնապէս կալանաւոր է Բերայի խորհրդային հիւպատոսարանին մէջ: Բոլոր հարցուփորձերուն նոյն պատասխանը կուտան հիւպատոսարանին մէջ,— այս ինքն թէ բան չեն գիտեր Տրոցկիի մասին:

Անձամբ գացի հիւպատոսարան, ուր ինծի բացատրեցին թէ Տրոցկի խորհրդային կառավարութեան անդամ չըլլալուն, իր շարժումները չեն հետաքրքրեր խորհրդային պաշտօնեաները: Աւելցուցին թէ Տրոցկի անհատ քաղաքացի մըն է: Այս բացատրութեան հաւատալ դժուար է, երբ մարդ գիտէ թէ Տրոցկի փոխառեալ անունով մը կ'ապրի հիւպատոսարանին մէջ:

Կը թուի թէ Տրոցկի Թուրքիա պիտի մնայ, սակայն թէ Պոլի՞ս պիտի կենայ թէ Էնկիւրի պիտի երթայ, ներկայիս դեռ յայտնի չէ: Թուրք թերթերուն հրաման տրուած է երբեք չյիշել Տրոցկիի անունը, սակայն թուրք ոստիկանութիւնը կը հաստատէ թէ Մէյմոզի՝ ընկերակցութեամբ չորս մարդերու, կնոջ մը եւ երկու երախաներու— հաւանաբար իր զաղտնի ոստիկանները, կինն ու զաւակները— ցամաք իջաւ «Իլլիչ» շոգենաւէն եւ իբրեւ հասցէ ցոյց տուաւ խորհրդային հիւպատոսարանը:

Ձինքը հոս խնամքով պահելուն պատճառներէն մէկն ալ այն է որ անոր կեանքին դէմ մահափորձէ մը կը վախցուի:

∴ Նոյն Թղթակիցը երկրորդ հեռագրի մը մէջ կ'ըսէ.

— Տրոցկի դեռ հոս է՝ Մէյմոզի անունով: Ցաժառ զրոյց կը շրջի թէ նախկին պատերազմական գործավարը Էնկիւրիի դեսպան պիտի անուանուի: Աւելի հաւանական կը թուի, որ եթէ Տրոցկի Էնկիւրի երթայ, հոն պիտի բնակի ո՛չ թէ իբրեւ դեսպան, այլ մասնաւոր վիլլայի մը մէջ և պիտի դրուի իշխանութեանց հսկողութեան տակ:

∴ Պոլսէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.

— Տրոցկի, որուն առողջական վիճակը լուրջ մտավախութիւններ կը պատճառէ, հրաժարած է շարունակելէ իր ճամբորդութիւնը: Հակառակ շրջած կարգ մը զրոյցներու, Տրոցկի իրեններուն հետ կը բնակի Բերա՝ ընտանիքի մը մէջ եւ ո՛չ մէկ յարաբերութիւն կը մշակէ խորհրդային դիւանագիտական իշխանութեանց հետ:

Պերլին, 16 փետր.— «Ցոլքսվիլէ» (ժողովուրդին կամքը), պաշտօնաթերթ տրոցկիական համախմբավարներուն, հեռագիր մը ստացած է երէկ Պոլսէն՝ նոյնինքն Տրոցկիէն, որով այս վերջինը կը հաղորդէ թէ ընտանեօք Պոլիս հասած է:

Պոլիս 16 փետր.— Հոս ամէն մարդ գիտէ թէ Տրոցկի քաղաքին մէջ է: Բայց խորհրդային պատուիրակները մեծ զարմանք կը յայտնեն, երբ այդ մասին հարցում ըլլայ իրենց եւ... անմիջապէս Մոսկուա կը հեռագրեն՝ հրահանգ խնդրելու համար անոր մասին: Թուրք թերթերը, Տրոցկիի հասնելէն շաբաթ մը առաջ լուր ունէին թէ պիտի գայ եւ ամէն օր լրաբերներ կը սպասէին քարափին առջեւ: Սակայն «Իլլիչ» շոգենաւը Պոլսոյ նաւահանգիստը հասաւ երեքշաբթի կէս գիշերին, բոլորովին անակնկալ կերպով: Մէյմոզան եւ Մէյփոճ անուններով երկու ամերներ գիշերանց տարուեցան խորհրդային դեսպանատունը, որ այժմ կեդրոնն է ռուսական Արդոս առեւտրական պատուիրակութեան:

Պոլիս, 16 փետր.— Խորհրդային դրօշ կրող նաւ մը երէկ գիշեր խարսխեց Վոսփորի մէջ եւ քանի մը ժամ վերջ խարխոյը քաշեց՝ մեծ խորհրդաւորութեամբ մը, մեկնելով դէպի Մարմարա:

Չի գիտցուիր թէ Տրոցկի մէ՞ջն էր:

Թրանսպի եւ Գերմանիոյ նաւային մրցումը

Թայմզի փարիզի Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Ֆրանսայի ծովային նախարարութիւնը սուր հետաքրքրութեամբ եւ ոչ նուազ մտավախութեամբ կը հետեւի գերման կառավարութեան նաւային ծրագիրներուն, որոնք հրապարակուեցան, գերմանական զրահապատ յածանաւի մը շինութեան առթիւ: Ասիկա առաջինն է նոր դասակարգի այն չորս մարտանաւերէն որոնք հետզհետէ պիտի շինուին:

Գերման պատերազմական նախարար զօր. Կրէօների լիշատակագրին համաձայն, որ հրատարակուեցաւ վերջերս, մարտանաւի այս տիպարը ընտրուած է Պալթիկ ծովուն մէջ Գերմանիոյ գերակշռութիւնը ապահովելու համար: Եթէ գերման նաւերը իրապէս Պալթիկին տիրապետելու սահմանուած են, տարօրինակ է որ, կ'ըսեն ֆրանսական հեղինակութիւններ, այդքան ահագին ծախքեր կ'ընեն, պէտք եղածէն շատ աւելի: Գերմանական նոր տիպարի մարտանաւերը այնքան զօրաւոր են որ, դիտել կուտան հոս, անոնք երբեք վար չեն մնար մեծ զրահաւորներէ: Թէեւ միայն 10,000 թոնօ տարողութիւն ունին, սակայն թնդանօթի ուժի եւ պաշտպանութեան տեսակէտէ շատ զօրաւոր են սովորական 10,000 թոնոնոց յածանաւերէն, զորս կրնան ջուրին տակը ղրկել՝ առանց իրենք ոեւէ վնասի ենթարկուելու:

Գերմանական այս մարտանաւերը ի վիճակի պիտի ըլլան երկար ատեն գործել Միջերկրականի մէջ ու աւելի հեռուները. եւ ուր որ երեւին, տեղական գերակշռութիւն պիտի ունենան ոեւէ ուժի դէմ, որ իրեն հետ չունի գեր-տրէթնոթներու տորմիղ մը:

Հետեւաբար, եթէ Գերմանիա օգտուելով դաշնագրին իրեն տուած իրաւունքէն, վեց հին մարտանաւերու տեղ այս տիպարի նորեր շինէ, Ֆրանսացիները անխուսափելի կը նկատեն իրենք ալ նոր մարտանաւեր շինել. ուրիշ խնդիր՝ եթէ համաձայնութիւն մը գոյանայ՝ Գերմանիոյ արգիլելու համար նոր մարտանաւերու շինութիւնը:

Ֆրանսացիները արդէն իսկ ծրագիրներ կը պատրաստեն իբրեւ «պատասխան» գերմանական մարտանաւերուն: Բնականաբար ֆրանսական նոր մարտանաւերը աւելի զօրաւոր պիտի ըլլան, օրինակ՝ 12,000 թոնօ: Ու եթէ ասիկա իրականանայ, Ֆրանսայի պիտի հետեւի նաեւ Իտալիա (որ ըստ Ուաշինկթընի համաձայնագրին՝ իրաւունք ունի Ֆրանսայի հաւասար նաւային ուժ ունենալու): Եւ Իտալիա պիտի շինէ աւելի զօրաւոր մարտանաւեր — օրինակ՝ 14,000 թոնոնոց:

Քրոնշթատի նաւահին դպրոցը փակուած

Րիկայէն կը հեռագրեն. — Մոսկուայի պաշտօնաթերթ Պրաւդա կը գրէ թէ Քրոնշթատի նաւային վարժարանին 1,700 ուսանողները հրապարակաւ կը վիճաբանէին թէ նոր Նափոլէոն մը մէջտեղ պիտի ելլէ՝ Ռուսիան փրկելու համար համայնավարներու ձեռքէն: Այս պարագան պատերազմական գործավարին կողմէ իմացուած ըլլալով, հրամայուեցաւ փակել դպրոցը:

Ուսանողներու պարագլուխներէն 20 հոգի, որոնք կ'ամբաստանուէին իբրեւ Տրոցկիի կուսակցութեան անդամ, ձերբակալուեցան, երբ ուսանողները փորձեցին ցոյց մը կատարել Տրոցկիի վտարման որոշումին դէմ:

Պարսկաստանի օսարահպատակները

Թէհրանէն կը հեռագրեն.— Րիզա Շահ յանձարարեց դահլիճին, որ շուտով Մէջլիսին ներկայացնէ նոր օրինագիծ մը, որով Պարսկաստան բնակող բոլոր օտարահպատակները մասնաւոր ուղղակի տուրքի մը պիտի ենթարկուին: Օտարահպատակները արդէն ենթակայ են միւս ուղղակի տուրքերուն:

Կը յուսացուի որ Մէջլիսը ընդունի այս օրինագիծը: Շահը այս կերպով կը յուսայ եռապատկել իր հասոյթները: Նոր տուրքէն գոյացած գումարը պիտի յատկացուի երկրի ցամաքային, օդային, եւ ծովային ուժերու զարգացման:

Մամուլը երկար ատենէ ի վեր ուշադրութիւն կը հրաւիրէ բանակի եւ նաւատորմի զօրացման վրայ, որպէսզի Պարսկաստան իբրեւ չեզոք՝ ի վիճակի ըլլայ ինքզինքը պաշտպանելու պատերազմի մը պարագային:

Շահը որոշած է իր խաղաղութեան ժամանակի բանակը բարձրացնել 100,000 զինուորի: Պատերազմի պարագային զինուորական ծառայութիւնը պարտաւորիչ պիտի դառնայ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐՈՒՄԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

Երեսփ. ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ ընկերվարականները պահանջեցին անմիջապէս օրակարգի անցընել ընդհանուր ներումի խնդիրը: Կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար փոլ Ֆօր գեղեցիկ ճառով մը բանաձեւեց իարցը: Ըսաւ թէ անցեալ նոյ. 8ին արդէն երեսփ. ժողովը ընդունած էր ընդհանուր ներումի մասին ընկերվարական առաջարկի մը առաջին մասը, ուստի խորհրդարանը կերպով մը յանձնառու եղած է արդէն այդ խնդրով զբաղելու: Ցիշեց թէ ընդհ. ներումը հանրապետական աւանդութիւն մըն է, նոյնիսկ մէկ դարէ ի վեր ազգային աւանդութիւն մը եղած է: Դիտել տուաւ թէ առանց ո եւ է անպատեհութեան կարելի է նեբուիմ շնորհել կարգ մը արքայականներու՝ մանաւանդ Լէոն Ֆոտէի, համայնավարներու եւ հակագինուորականներու:

Ցետոյ կայ նաեւ Ալզաս Լօրէնի խնդիրը, որ մեծ վտանգներ կը ներկայացնէ: Եթէ կ'ուզուի նոր քաղաքականութեան հետեւիլ հոն, առանց ընդհանուր ներումի կարելի չէ: Իսկ եթէ ներում պիտի շնորհուի Ալզասի ինքնավարականներուն, այդ ներումը պէտք է գործադրուի ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, բոլոր քաղաքական դատապարտեալներու համար:

Դատական նախարար Պարթու ընկերվարական երեսփոխանին պատասխանելով, հաստատեց թէ քանիցս ընդհանուր ներում շնորհուած է 1871էն, նոյնիսկ երեք անգամ ալ 1919էն ի վեր, սակայն այն ատեն երկիրը պատերազմի տպաւորութեան տակ էր: Հանրապետական աւանդութիւնը չի պահանջեր, որ ամէն ընդհանուր ընտրութեանց նախօրեակին, այսինքն չորս տարին անգամ մը, ընդհ. ներում շնորհուի: Եթէ ձգենք որ այսպէս ըլլայ, այն ատեն արդարութիւն չի մնար այս երկրին մէջ: Քաղաքական կացութիւնը թոյլ չի տար որ կառավարութիւնը ընդունի այս առաջարկը: Նախապարը աւելցուց.

— Բանակին մէջ դասալքութեան համար պրոպագանդը երբեք այնքան ծանր ու վտանգաւոր չէր եղած որքան ներկայիս: Ահա՛ թէ ինչու կառավարութիւնը կը սերժէ ներժան արժանացնել այսպիսի յանցանքներ: Գալով Ալզասի խնդրին, վարչապետը արդէն ցոյց տուաւ թէ կառավարութիւնը ինչպէս կը մտածէ լուծել զայն: Ուստի, փոլ Ֆօրի առաջարկին վիճաբանութեան դրուելուն դէմ, կառավարութիւնը վստահութեան խնդիր կը յարուցանէ, որովհետեւ ընդհանուր ներումը իրեն կը թուի իբրեւ քաջալերութիւն մը կրկին յանցանք գործելու եւ զինուորները ապստամբութեան մղելու: Կառավարութիւնը համաձայն չէ այդ քաղաքականութեան:

Փոլ Ֆօր կրկին խօսք առաւ եւ մատնանշեց որ իբրեւ հակազինուորական պրոպագանդիստ բանտարկուած են 17 տարեկան պատանիներ, որոնք Թուրքիկներ կը ցրուէին:

Արմատական ընկերվարականներուն կողմէ խօսեցաւ Իվոն Ցէլպոս եւ յայտնեց թէ իր ընկերները պիտի քուէարկեն ի նպաստ ընկերվարական առաջարկին, որովհետեւ ընդհանուր ներումը բոլորօրէն մերժելը պիտի նշանակէր թէ՛ հակամարդասիրական եւ թէ՛ հակաքաղաքական:

Համաձնավար երեսփոխան փիքմալ եւս յայտնեց թէ իրենք պիտի քուէարկեն ի նպաստ ընկերվարական առաջարկին, սակայն իրենց կարծիքով ձախ խմբակցութիւնը ներում կը պահանջէ անոնց համար զորս բանտարկել տուաւ:

— 1925 յունուար 31էն մինչեւ 1926ի յուլիսը, ըսաւ, 1371

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4 էջ)

ՅՈՎՍԻՖՍՍԱՆ ՂՎՑՈՆՅԻՆՍՐ

(ՎԿՖՍՈ ՂԿՁՅՈՒՂՅՍՏ ԿՑ ՏՍԲՔՈՒՂՅՍՐ ՍՈՒՔՎՍՐ)

Ֆուլիկիսիանների տիրապետության ժամանակաշրջանում ամենից ավելի տուժեցին գյուղացիները։ Նրանց հողերը խլվեցին, ջրերը գրավվեցին, անտառները հանձնվեցին հարուստներին։ Գյուղացիները ստիպված էին հարուստների հողերում աշխատել ծանր պայմաններում։ Նրանք ստանում էին աննշան վարձատրություն, որը հազիվ էր բավականացնում սովից չմեռնելու համար։ Ֆուլիկիսիանների տիրապետության տարիներին գյուղացիները ենթարկվեցին ամենադաժան հարստահարության։ Նրանք ստիպված էին հարուստներին տալ իրենց բերքի մեծ մասը։ Ֆուլիկիսիանների տիրապետության տարիներին գյուղացիները ենթարկվեցին ամենադաժան հարստահարության։ Նրանք ստիպված էին հարուստներին տալ իրենց բերքի մեծ մասը։

Հին ոդբի մը արձագանգն է այս վերջին հատուածը,— եզրակացութիւնը՝ որ կը մնայ պիտի մնայ այժմեական, քանի կը տեւեն ներկայ պայմանները։ Ջերուժուած աշխարհի բոլոր անկիւնները, Հայ մրջավարի պակասը — ազգային մշակոյթի բոլորովին անյարմար պայմաններ,— գրաւեր բազմութիւններու աստիճանական աղքատացում գրեթէ ամէն տեղ եւ եթէ ոչ ձուլում, գոնէ ուծացում,— գաղթական Հայերու մէջ, լեզուի ազաւաղում եւ կորուստ, եւայլն։

Ցեսնել այս բոլորը, զանոնք մատնանշել եւ գրչի իրաւունքէն Ճառելէ առաջ, հիմնուիլ անոնց տխուր եզրակացութեան վրայ, փեթակութիւն չէ, ոչ ալ վաշխառութիւն, ինչպէս կը ջանայ Հաւատացնել Հայրենիքի Ղազդիու աշխատակիցը։

Բայց անտեսիլ զանոնք եւ գրչի ստնտուական յատկութիւնները արժեցնելու ելլելով Հայ տառապած մարմնին վրայ՝ միամտութիւն չէ, այլ անմտութիւն։

Ըսեր էի.—

Հայ գրականութիւնը կազմուած է զոհողութիւններով։

Այս չէ՞ պատճառը որ կը գուրանք անոր վրայ։

Բայց այս չի նշանակեր անուշադ, որ հայ գրողը պիտի ապրի կէս-կուշտ, կէս-անօթի, պիտի ստեղծագործէ՝ միտքը լեցուն վաղուան հոգերով։

Բայց ո՞վ զինքը կ'արգիլէ աշխատելէ, խեղդելու համար ստամոքսին կանչերը նա՛խ, յետոյ ականջ տալու համար իր մուսային փսփսուքներուն։

Հայ գիրն ուրեմն, չապրեցնելու իր մարդը։ Իսկ ժամանակակից Հայ գրողը, հին պատուելին չէ որ սլքտայ ամիրայական սեղաններու շուրջ եւ երթայ Թիւրքահպատակ Ներսէս Աշտարակեցի «Մեծապատիւ մուրացկաններ»ու խայտաբղետ դասակարգին։ Եթէ ունի իր անձնական Հպարտութիւնը, իր կոչման գիտակցութիւնը, եթէ կ'ուզէ մնալ իր գործին բարձրութեան վրայ, թօթափել արգահատանքի եւ նուաստացման բեռը որ իրեն ժառանգ կը մնայ պատուելիներու շրջանէն ու մանաւանդ, յարգանք պարտադրել իր անձին եւ գործին հանդէպ, պիտի ամենախնայ նիւթապէս։ Ի՞նչ կերպով «Եթէ Հայ գիրը չապրեցներ իր մարդը», պիտի ապրի երկրորդ արիեստով մը, գործով մը, պաշտօնով մը։ Այս է Հայ կեանքի պարտադրութիւնը եւ ապրուստ ճարելու համար աշխատիլը՝ երբեմն ցեմաթիչէնոյնիսկ Հայգրող Ներսէն որոնցմէ շատերուն առեղծուածային պարտութիւնը, առօրեայ կեանքին եւ անոր պարտադրութիւններուն պժգանքով նայելու

ենամտութիւնը, եւ ժողովուրդին երախտագիտութիւն պարտադրելու յաւակնութիւնը, ի՛նչ մեղքս պահեմ, կը խոստովանիմ թէ վե՛ր, շատ վե՛ր կը մնան ժողովուրդի մարդու իմ մտքէս։

Գիտեմ միայն թէ՝ այդ բռնացած մտայնութիւնը կը ստեղծէ դասակարգ մը, որ կը խուսափի ժողովուրդին հետ ուղղակի շփում ունենալէ եւ անոր պարտադրելու համար իր կամքը, միջնորդ կը փնտռէ, թէ այդ մտայնութիւնը կը նուաստացնէ գրողը, ով որ ալ ըլլայ ան, կը գարշեցնէ աշխատանքէն ու կը ձուլացնէ զայն, կը ստիպէ մանաւանդ, որ ամէնէն առաջ, ան իր մէջ զարգացնէ ձեռք երկարելու տաղանդը...։

Եթէ այսպէս չըլլար, այսօր, շատ գրողներու անունին կապուած չէր ըլլար նուաստացնող պատմութիւն մը, ու ժողովուրդը կասկածով չէր նայէր Հայ գրողին...։ Հայ գրողը ուրեմն, պիտի գիտնայ թէ տնտեսական, քաղաք. եւ ընկ. ներկայ պայմաններու մէջ,— որքա՜ն կրկնենք քիչ է — գիրը չապրեցներ գրողը, եւ եթէ պըրպտելու փոքր յոգնութիւն մը յանձն է առնէ, պիտի տեսնէ թէ այս ժողովուրդին ճակտին դրոշուած ապերախտութեան արատը անարդար է ու բխած՝ իր նախորդներուն իսկ իրաւատէր... մտաբացականի մտայնութենէն, թէ ան տուած անընդհատ ու կը շարունակէ տալ իր ուժերուն չափով, իր հաւաքական մտածումին եւ զգացումին համար. պիտի տեսնէ մանաւանդ թէ ներկայիս, ան կը թափէ գերմարդկային ճիգեր ոչ թէ ինքզինքը գտնելու, այլ գոնէ կորուստէ փրկելու համար։

Ու նախ իբր մարդ, եթէ կ'արժէ որ Հայ գրողը մասնակից իր ցեղին կենսականայնախնականպայքարին, պիտի գիտնայ զոհողութեամբ ու համբերով ստանձնել իր բաժինը։

Եւ երկրորդ արհեստի մը մէջ իր ապրուստը ապահովելէ յետոյ, երբ նիւթապէս ընկախանայ, պիտի գիտնայ մանաւանդ Հպարտութեամբ գուրգուրալ բերքին վրայ իր մտքի ճիգերուն։

Հայ գրողին համար, այս է էականը։ Պիտի փրկէ նախ իր Հպարտութիւնը՝ նիւթապէս անկախանալով, եթէ կ'ուզէ յարգանք պարտադրել իր գործին եւ իր անձին հանդէպ։

Բայց թէ երկրորդ արհեստը կ'արգիլէ՞ եւ ի՞նչ չափով գրական ճիգը։

Ուրիշ Հարց։ Ան ինքը կ'ունենանք անդրադառնալու անոր։

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ

Կեանքը Հայաստանի Մէջ

(Քաղուած՝ խորհրդ. Թերթերէն)

ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սպառողական Համագործակցութիւնը Հայաստանի մէջ առաջին անգամ կազմուած է 1901ին ու թէեւ բաւական տարածուած է անկից ասդին, բայց երբեք չէ Համապատասխանած իր կոչման, ըլլալով սովորաբար՝ շահատակութեան ասպարէզ, այս կամ այն անհատի եւ խմբակցութեան Համար եւ միայն 1924էն սկսեալ ան կը մտնէ իր զարգացման եռուն շրջանին մէջ.

Վեց տարուան ընթացքին, սպառողական ընկերութիւններու թիւն աւելցած է 2 անգամ, իսկ խանութներու թիւը աւելի քան 6 անգամ։ Ընհամեմատ աւելի ուժեղ թափով շատցած է անդամներու թիւը. 13 անգամ, այսինքն, 1923ի գիւղական եւ քաղաքային համագործակից ընտանիքներու 5 տոկոսի դիմաց, 1929ին եղած է 56 տոկոս։

Խ. գանգը ծաւալելով. Հայաստանի սպառողական համագործակցութիւնը հետզհետէ կ'ուժեղնայ նաեւ նիւթապէս։ 1925ին, բոլոր ընկերութիւններու դրամագլուխն եղած է 1,983,000 րուբլի. իսկ 1928ին՝ 4,960.000։ Ու ըստ օրէ կ'աճին նաեւ համագործակցականներու սեփական միջոցները։ 1925ին փոխառու միջոցները կազմած են դրամագլխի 795 տոկոսը, իսկ 1928ին 60,5 տոկոսը։

Համաձայն հնգամեայ պետական ծրագրի, այսինքն մինչեւ 1933ի վերջերը, սպառողական ընկերութիւններու թիւը պէտք է հասնի 138ի, անդամներու թիւը 187 հազարի, դրամագլուխը 11.7690,000 րուբլի, իսկ առեւտուրը 49 միլիոն 700.000ի։

ԵՐԵՒԱՆԻ ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԸ

Ներկայիս, երեւանի պետական երաժշտանոցի ուսանողութեան թիւը կը հասնի 370ի։ Ուսանողներու ընկերային դիրքին վրայ, մեծ ուշադրութիւն դարձուած է. այժմ, անոնց մեծագոյն մասը կը բաղկանայ աշխատաւորներէ եւ չքաւոր գիւղացիներէ։

Ուսանողութիւնը բաժնուած է 4 երաժշտական բջիջներու, որոնց իւրաքանչիւրն ունի 2 դեկավար, մէկը դասատուներէն՝ երաժշտութեան ուսուցման համար, միւսը աշակերտներէն՝ կազմակերպչական պաշտօնով։ Այդ բջիջներուն նպատակն է աշխատիլ ակումբներուն մէջ, եւ ժողովուրդը վարժեցնել երաժշտութեան։

Դպրոցական տարուան սկիզբէն, ուսանողութիւնը տուեր է հրապարակային 37 համերգներ։ Սկիզբ գտ, մասնակցած է բոլոր ռատիօ համերգներուն։

Երաժշտանոցին նիւթական վիճակը լաւ է եւ աշխատանքները առաջ կը տարուին կանոնաւոր կերպով։ Ըստ ատենին, գերմանիայէն կը ստացուին փողային նոր գործիքներ։

Յունուար 25ին, 17 հոգինոց ուսանողական խմբակ մը մեկնած է Թիֆլիս, այդ տեղի ժողովուրդին ծանօթացնելու համար Ելեւանի Երաժշտանոցին աշխատանքները եւ վրաստանի եւ Ադրբեջանի երաժշտանոցներուն հետ կապ հաստատելու համար։ Իսկ Թիֆլիսի երաժշտանոցէն ալ խմբակ մը մեկնած է Երեւան։

ՑՈՒՐՏԸ ԵՒ ՑՈՐԵՆԸ

Աստիճ ցուրտը եթէ շարունակէ կ'ենթադրուի որ գէշ պիտի ազդէ հողագործութեան վրայ։ Դեռ պտղատու ծառերը սպառնալիքի տակ չեն։ Գալով բանջարեղէններուն, հաւանաբար այնքան չվնասուին։ Ամէնէն աւելի հոգածոյսերն են որ վտանգուած են։ Որովհետեւ, ցուրտը անոնց, մանաւանդ ցորենին կրնայ վնասել երկու կերպով։ Սառի եւ սառնալի ընթացքին, հողը կը կարծրանայ, կը ճաթռտի, եւ ասոր հետեւանքով. թարմ գորենի արմատը կը ճզմուի, ինչ որ պատահած է Արեւելեան Ֆրանսայի մէջ, 15 օր առաջ, կարեւոր վնասներ պատճառելով։

Եթէ, ինչպէս պատահած էներկայիս, սաստիկ ցուրտը եւ սառը շարունակեն, բոյսը կը փճանայ ամէն ուր որ ձիւնի խաւը անբաւարար է։ Որովհետեւ, երբ ձիւնի խաւը բաւական թանձր է, բարեբար ազդեցութիւն մը կը գործէ՝ հողին ջերմութիւնը պահելով գրեթէ կերոյի վրայ, ինչ որ վտանգաւոր չէ։

Բայց, հասած տեղ կութիւններէն կը հետեւի որ Ֆրանսայի զանազան վայրերուն մէջ, ձիւնի խաւը բաւական չէ։ Եւ կը սպասուի նոր ձնասներու որոնց քանակը կարելի չէ դեռ գնահատել։

Ցուրտին հետեւանքով. գարնան գանքերը պիտի ուշանան։ Պաշտային աշխատանքները անկարելի դարձած են։ Հողը կարծրացած է քարի պէս եւ աշխատանքի պատրաստութեան ամէնէն փորձ պարապ է։

ԴԵՂԻՆ ԿԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Այս է անունը ընկերութեան զոր վերջերս, ոստիկանութիւնը եբեւան հանած է Լենինգրադի մէջ։ կազմուած է համայնավարներէ եւ սովետական բարձր պաշտօնատարներէ։

Այս ընկերութեան անդամները նպատակ ընտրած էին, հաւաքաբար զուարճանալ, եւ կը յանձնուէին ամէնէն գարշելի շուայտութեան. կը սարքէին երեկոյթներ ուր կը տիրէր բարքերու եպերելի սանձարձակութիւն եւ կինովութիւնը պարտաւորիչ էր բոլորին։ Այս հաւաքոյթները կը կոչուէին «կապիկներու հանդէսներ»։

Ընկերութեան անդամները այս հանդէսներուն կուգային այլանդակ տարազներով, կամ կիսամերկ, իրենց գլխուն կամ անութիներուն տակ փետուրներ դրած։ Ջեռք ձեռքի տուած, շրջանակ մը կը կազմէին, կ'արձակէին առնոցներ։ Այս էր ազգանշանը հանդէսի բացման, որմէ յետոյ կը սկսէր գնդատօնը։

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԹէՅԱՏԵՂԱՆԸ

Փետրուար 9ին Փարիզի Հայ Ուսանողական Միութեան հրաւէրով Soufflotի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ նոյն Միութեան թէյատեղանը։ Բաւական թիւով ուսանողներ չտապած էին իրենց մասնակցութիւնը բերել։ Թէյատեղանը անցաւ մտերմիկ մթնոլորտի մը մէջ։ Միութեան նորընտիր նախագահը այս առիթ բացատրեց Նորվարչութեան ծրագիրն շարք մը կէտերը։ Ուսանողութիւնը գրուեցաւ ուշ ատեն՝ գոհ տպաւորութեան տակ, գանկութիւն յայտնելով ոյժման հաւաքոյթներ յաճախակի կրկնուին։

Ներկայ մը

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ի ՏՂԱՑ ՏԻՒՑ...— Երեք թարմատի աւազակներու դատն է որ տեսնուեցաւ առջի օր, փարիզի պատժ. դատարանին առջեւ։ Ընտնք

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Փարիզէն Պ. Արսէն Գաբրիէլեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Հալէպի Մասրոպեան վարժարանին։

Լոնտոնէն Պ.Ս.Փաշաեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Սէրէզի (Յունաստան) որբանոցին։

երեքը մէկ մտէր էին հրեայ ծերուկ վաճառորդի մը կրպակը։ Մէկն անոնցմէ, կուսիփ Հարուածով մը տապալեր էր զայն գետին, յետոյ երեքը մէկ ինկեր էին մարդուն վրայ, զայն փոխադրեր կրպակին եռեւը, իր ննջասենեակը, ուր անոր բերանը թխմելէ եւ մարդը անկողնին կապելէ յետոյ, անոր դարակէն գողցեր էին 15000 ֆր։

Բայց բախտը ուզեր էր որ Հրեան առողջանայ եւ աւազակներն ալ ձերբակալուին։ Անոնցմէ երկուքը, որոնք եղբայրներ են, խոստովանեցան ոճիրը։ Բայց պնդեցին թէ միայն 2100 ֆր. գտած են, եւ անով լաւ մը կերած ու խմած շաբաթ մը միայն, թէ Հրեան՝ լաւ գործ մը ընելու յոյսով, կը ստէ երբ կ'ըսէ որ 15.000 գողցուած է։

Վճիռը ձեց գալ չաթեռանին։

ԱԿՈՒԱՅԻ ՅԱՒ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մեր հայրենակիցները Clinique de l'Ecole Dentaire Françaiseի (29 Boulevard Saint.Martin) մէջ ամէն խնամք պիտի գտնեն։ Յիշեալ Ատաճեաբուժարանը կը վարեն յայտնի փրոֆէսէօրներ, գիտական վերջին կատարելագործութիւններով։ Ակուայ քաշելը ձրի, ակռաներու եւ ատամնաշարի շինութիւն՝ չափաւոր գիներով։ Ցամելը ապահովուած։ Թարգման՝ ամէն լեզուներու համար։ Ամէն օր ժամը 9 — 12։ Հեռաձայն Archives 55-09։ Մ.

ՈՐՊԷՍԶԻ ՀԱՑ ՄՆԱՆ

(ԿՈՉ «ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ)

Սիրելի ընթերցողներ,

Ջուտ գործաւորական մեր գաղութը պիտի բանայ դպրոց մը։ Մեծ քաղաքի մը մէջ նման ձեռնարկ մը կապուած է աճագին հոգերու հետ։ Շրջաբերութեան հանած ենք նուիրատոմսեր ի նպաստ տիպար մանկապարտէզի մը։ Յառաջի ընթերցողներուն բաժինը միայն չիսուն հատ դրկած ենք Յառաջի խմբագրատունը։ Յիսուն (50) տոմսի ամբողջական արժէքն է երկու հազար հինգ հարիւր (2500) ֆրանքի համեստ գումար մը։ Դուք որ տասնեակ հազարներ տուիք ուրիշ առիթներ, յոյս ունինք որ այս փոքրիկ գումարն ալ կուտաք Լիոնի տղոց, որոնք յուսալից կընայեն ձեզի եւ այբբենարան կը խնդրեն ձեզմէ, մեսրոպի տառերով Հայ-յոյն-տան հեգելու համար։ Լիոնի տղաքը կը հաւատան որ տոհմային դաստիարակութեան համար բաբախող սիրտեր շատ կան մեր ժողովուրդին մէջ։

երկու, երեք, չորս հոգիներ միանալով, նուիրատոմս մը պահանջեցէք «Յառաջ»էն, *ի նպաստ Լիոնահայ դպրոցին։*

Ծանօթ.— կրթական յանձնախումբին հասցէն.— Mme A. Mgrditchian. 202. Rue Boileau, Lyon.

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (12)

ՎԵՐՋԻՆ ԱՂՕԹՔԸ

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ՝ ԵՐԵՔ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

(1915—16ի աքսորի շրջանէն)

Բ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՔՐ.— *Բայց դեռ մենք իրեն բան չենք ըսած։ Օրն ի բուն փակուած իր սենեակին մէջ, թերեւս լուր չունի թէ ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ։*

Յ. ԲԱՐԹԱՄԵԱՆ.— *Դիտէ, կնի՛կ, գիտէ. գոնէ կասկածը զինք կը կրծէ. մանաւանդ որ մարդը ալ պատուեր է դիժակը եւ բացէ բաց, շան պէս կը քծնի հարսին։*

ԹԱԴԻՈՐ.— *Տէ՛ր Աստուած։ Բայց եթէ գիտէ իսկ, չե՞ս կարծեր որ տղան խղճմտանքներէ տանջուի։*

ՄԱՔՐ.— *Ի՞նչ խղճմտանք։*

ԹԱԴ.— *Թերեւս կը մտածէ որ եթէ յանկարծ երեւան ելլէ եւ ուզէ արգելք ըլլալ անպատուութեան, մեր բոլորին կեանքը կը վտանգէ ու կը խղճահարի։*

ՄԱՔՐ.— *Խնամի՛, քեզի բան մը ըսե՛մ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, պէտք չէ որ օր մը կարենայ մեզի ըսել թէ՝ մեր պատճառով էր որ ինք հանդուրժեց։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Հապա՛, հապա՛, շիտակ է։*

ԹԱԴ.— (*վարանումով*) *Բայց, չե՞ս կարծեր որ... այսինքն... ինչպէ՞ս հասկցնեմ, հապա եթէ ինքն ուզէ...*

ՄԱՔՐ.— *Ի՞նչ, այս ցե՞խը, այս ա՞ղտը, բո՛ւհ, ես տանտիկ տղայ չեմ ծներ, մարդ Աստուծոյ։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Կը լսե՞ս, խնամի. մենք տանտիկ տղայ չենք ծներ։ Ուրեմն, երթամ իրեն ըսեմ որ...*

ՄԱՔՐ.— *Այո՛, այո՛։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Բայց, ինչպէ՞ս պէտք է ըսեմ որ հասկնայ։*

ՄԱՔՐԻԿ.— *Ըսէ որ, մարդը որ մեզ փրկեց, չար է, զէշ միտքեր ունի։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Չէ՛, պիտի ըսեմ որ, մտի՞կ կ'ընես, կնի՛կ...*

ՄԱՔՐ.— *Այո՛, այո՛.*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Պիտի ըսեմ որ, «Տղա՛ս, մենք՝ ես ու մայրդ, շատ ապրած ենք ու կ'ուզենք հանգիստ խղճով մեռնիլ. ալ կրնանք մեռնիլ մենք, այնպէս չէ՞, կնի՛կ։*

ՄԱՔՐ.— *Հապա՛, հապա՛, կեա՞նք է այս։*

Յ. ԲԱՐԹ.— «*Տղաս, պիտի ըսեմ, պէտք չէ որ մեզի կապուած զգաս ինքզինքդ. եթէ կ'ուզես ուրեմն պատիւդ անաղարտ պահել, ըրէ ինչ որ պէտք է. պիտի հասկնայ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզեմ։*

ՄԱՔՐ.— *Այո՛, այո՛, այդպէս ըսէ։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Երթամ ուրեմն։* (*Զայրոյթով*), *Եւ պիտի ըսեմ նաեւ որ . . .*

ՄԱՔՐ.— *Ո՛չ, ո՛չ, ուրիշ բան մի ըսեր, յուզուած ես նորէն. կրնաս խիստ խօսքեր ալ ընել։ Անուշ խօսէ հետը, մեղք է։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Այո՛, այո՛. մինակ պիտի ըսեմ թէ, ես արդէն կը կասկածէի. չէի խաբուած իր քաջ մարդու խօսքերէն. ինքն ալ ինքզինքը խաբելու չափ միամիտ չըլլայ. այո՛, պիտի ըսեմ այս մէկը։*

ՄԱՔՐ.— *Ի՞նչ պէտք ունիս այդ խիստ խօսքերուն։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Կը բաւէ որքան որ կեղծեր ենք. այսքան ատեն է ես անոր քաջութիւնով պարծենցեր եմ. ան իմ ատաքինութիւնս է զովեր. ժամանակը եկած է որ գիտնանք թէ երկուքս ալ խաբուեր ենք. այսքա՛ն դպրոց դնաց, այսքան թուղթ ու մելան ապառեց, բայց կ'երեւի, ոչ մէկ դիրքի մէջ կարդացեր է թէ ինչպէ՞ս չարը կը խափանեն։ Իմ պապս ալ ժամանակին եօթը կրակ կը թափէր անոնց գլխուն երբ տան մէջ էր, իսկ յաջորդ օրը շուկան, նորէն կը շարունակէր քծնիլ ու գդանգ համբուրել։*

ՄԱՔՐ.— *Ուրիշ ի՞նչ կ'ուզէիր որ ընէր։ Տկարին զէնքն ալ այդ է։ Տկարութիւնը վատութի՞ւն է։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Չէ՛, տկարութիւնը վատութիւն չէ։ Բայց վատութիւնը ամօթ է։ Կը յիշե՞ս, օր մը որ կատուն կտոր մը միս գողցած, սենեակին մէջ կը բզկտէր, հասաւ փայտով մը սկսար հալածել զայն. կատուն որ ուզեց փախիլ, դուռը գոց գտաւ ու ճարահատ բացաւ ճանկերը ու նետուեցաւ վրադ։ Դուն զինուած ձեռքով, կատուէն հազար անգամ զօրաւոր, ի՞նչ ըրիր։ Դուռը ձեռքովդ բացիր որ փախի եւ դուն ալ անոր ճանկերէն պրծիս։ Ահա, մեր թըշնամին զինուած, զօրաւոր, մենք կատուն ենք եւ մեզի պակսածը ճանկը չէ. այլ այն բանը որ կատուն մղեց վրադ նետուելու։ Հասկցար, չէ՞։*

ՄԱՔՐ.— *Այո՛, այո՛. բայց անուշ խօսէ հետը։*

Յ. ԲԱՐԹ.— *Զէ՛ դուն ինծի. կը տեսնես, ինչպէ՞ս կ'ընեմ։* (*Կը մեկնի*)։

(*Մտատանջ, պահ մը, քանի մը քայլ պտտելէ յետոյ*)։

ԹԱԴ.— *Ո՞ւր է Շաքէն. ինչո՞ւ մէջտեղ չելլեր։*

ՄԱՔՐ.— *Սրբուհիին մահէն ի վեր, այդպէս է. կը սիրէ մինակ մնալ։*

ԹԱԴ.— *Բնաւ բան մը չը՞սեր քեզի։*

ՄԱՔՐ.— *Ի՛նչ։*

ԹԱԴ.— *կարծես նեղացեր է ինծի դէմ։ Որեւէ խօսք չի՞ բռնաբարեր Սրբուհիին մասին։*

ՄԱՔՐ.— *Ո՛չ մէկ խօսք. բայց կարծեմ գիտէ թէ ի՞նչ էր պատճառը։*

(Շար.)

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ

հոգի դատապարտուեցան՝ անոր համար որ Թուրքիկ կը բաժնէին Սուրիոյ պատերազմին դէմ...

Խօսեցան նաեւ Ալզասցի ինքնավարականները միշէլ վալթէր եւ Յահիէ, ինչպէս նաեւ ընկերվարական Ռընօտէլ, որ պզտիկ վէճ մը ունեցաւ Պարթուի հետ:

Քուէի դրուելով, ընկերվարական առաջարկը մերժուեցաւ 255ի դէմ 320 ձայնով:

5259 ամերիկացի ուսանողներ Փարիզի մէջ

Եւրոպայի Ամերիկեան Համալսարանական Միութեան տարեկան տեղեկագրին համաձայն, 1928ին Ֆրանսայի զանազան վարժարանները կը յաճախէին 5259 ամերիկացի ուսանողներ և ուսանողուհիներ, մեծ մասը Փարիզի մէջ։ Ուսանողուհիները աւելի շատ եղած են քան ուսանողները — 3179 ուսանողուհի եւ 2080 ուսանող։

Փարիզի համալսարանները յաճախողներն են 963 հոգի, որոնց 918ը կը հետեւին գրականութեան, 14ը գիտութեան, 8ը իրաւաբանութեան եւ 23ը բժշկութեան։

Գաւառական համալսարաններէն ամէնէն աւելի կրթնոպլի մէջ է որ ամերիկացի ուսանողներ կան։ 1928ին հոն յաճախած են 306 հոգի, 74ը կանոնաւոր դասընթացքներու եւ 232ը ամառնային դասընթացքներու։ Ցետոյ կարգով կուգան Թուլուզի՝ 98 ուսանող, Նանսի՝ 55, Թուլուզ՝ 46 եւայլն։

Ասոնցմէ զատ, Փարիզի մէջ 590 Ամերիկացիներ արձանագրուած են Ալիանս Ֆրանսէզի դպրոցը, 269՝ Պանթէոնի Ինստիտիւտը, 68՝ Բրիտանական Ինստիտիւտը։ Գեղարուեստական եւ գործնական դպրոցին կը հետեւին 409 Ամերիկացիներ, Ամերիկեան երաժշտանոցին՝ 151, Ամերիկեան Գեղարուեստանոցին 109 հոգի։ Իսկ երկրորդական եւ մասնաւոր դպրոցներու մէջ կան 1008 Ամերիկացիներ։

Նոյն տարուան ընթացքին 63 հոգի տոքթորա անցուցած են Ֆրանսական համալսարաններուն մէջ, 24ը Փարիզի մէջ, որոց 4ը պետական տոքթորա։

Այցելութիւն մը Մուսթաֆա Քէմալի

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ՝ Մոսկուայի պաշտօնաթերթ «Պրաւդա» կ'արձանագրէ զրոյց մը, որուն համաձայն յառաջիկայ մարտին Մուսթաֆա Քէմալի պիտի այցելեն Մոսկուայի, Վէնիզելոս եւ Պուլկարիոյ արտաքին նախարար Պուրոճ։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ փէշավար հասած է Նատիր խան, Փարիզի նախկին դեսպանը, որ քանի մը տարիէ ի վեր Նիս կը բնակէր։ Նատիր խան կ'ուզէ Աֆղանիստանի թագաւոր ըլլալ եւ առաջարկած է էմիր Հապիպուլլահի որ իր ծառայութեան մէջ մտնէ։ Պէչէի Սաքա մտածելէ ետոյ պատասխան պիտի տայ։

Կ'բսուի թէ Ֆէրգապատ քաղաքը թալանուած եւ ժողխիրի վերածուած է Ալի Ահմէտ խանի կուսակիցներուն կողմէ։ Զրոյց կը շրջի թէ Ալի Ահմէտ սպաննուած է ընդհարումի մը պատճուն։

Գերմանիան վհատ վիճակի մէջ

Վերին Սիլեզիոյ (Լեհաստան) խորհրդարանը լուծուած ըլլալով, լեհ իշխանութիւնները ձերբակալեցին գերման երեսփոխան Ուլիցը, որուն դէմ զանազան քաղաքական ամբաստանութիւններ կան։ Գերմանական թերթերը բուռն կերպով կը բողոքեն այս ձերբակալութեան դէմ։ Լեհ կառավարութիւնը Սիլեզիա մուտքը արգիլեց գերման ազգայնական թերթերուն, որոնք բուռն յօդուածներ կը պարունակէին։ Ուլից մրեւնոյն ժամանակ նախագահն է Վերին Սիլեզիոյ Գերմանական կազմակերպութեան։ Պերլինի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ։

Պ. Պ. Պալոս, ֆերովբէ եւ Պօղոս Ադապէյեան, Օրիոդներ Արաքսի, Էլիզ եւ Սիլարփի Ադապէյեան, Տէր եւ Տիկին Ա. Գալանճեան եւ զաւակունք (Նիւ-Եորք), Տէր եւ Տիկին Տ. Գալանճեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Թ. Սաղաթիէլեան (Պոլիս), Այր եւ Տիկին Է. Կալաճալեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Այր եւ Տիկին Բ. Ձգնաւորեան (Պոլիս), ինչպէս նաեւ եղբայրական, Նահապետեան, Սուրեան, Ադապէյեան, Տէմիրճեան, փամպուքճեան ընտանիքները եւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրեցեալ մօր, քրոջ եւ ազգականին

ՏԻԿ. ԶԱՐՈՒՀԻ ԱՂԱՊԷՅԵԱՆԻ

դաստիարակ մօր, որ տեղի ունեցաւ 14 փետր. Շաբաթի։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, 15 Rue Jean Goujon, Հայոց եկեղեցին, ուսկից հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Père Lachaise գերեզմանատունը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

Ոինհնդ ֆոնոկրաֆներ եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքները՝ Հայերէն, Յունարէն, Թուրքերէն, Հրէերէն, Արաբերէն, Սպաներէն, Ալժերիական, Թունուզական եւ Մարոքեան։ Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի։ Դիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e).

SALLE DES QUATUORS GAVEAU, Գշ. 26 Փետր. ժամը 21ին։ DRESDNER STREICH-QUARTETT (Տրէզտէնի Նշանաւոր Quatuorը)։ Quatuorներ Նուագանէն, Հինտէմիթէն, Պէթովէնէն։

Տոմսերը, Սալ Կավօ եւ Տիւրանի մօտ։

ՎԱԼԹԷՐ ՇԹՐԱՍԱՄԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

Թատրոն Շան զ'Էլիզէ։ Յարտադիր Ե. Նուագահանդէսի, 21 փետր. Եշ.։ ՄՈՑԱՐԻ Բացում Իտոմէնէէի։ Պէթհովէնի Բ. Սէնֆոնին (իր մաժէօր)։ ՇՓԻԼՄԱՆԻ Սուբրերու օրերը։ ՏՐ ՓՈՒԼՍԻԼ Վհուկ Մէրը։

Տոմսերը՝ (2—40 ֆր.) Շան զ'Էլիզէի Թատրոնէն, 13-15 Av. Montaigne. Կը սկսի ճիշտ ժամը 21ին։

ԹԱՏՐՈՆ ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷ

13, 15 Av. Montaigne

Ուր. 22 փետր. ժ. 21ին

Միակ Նուագահանդէս՝ աշխարհի ամէնէն Նշանաւոր երգչախումբին՝ Տոնի կոզակներուն կողմէ.

Վարիչ՝ ՍԷՐԺ ԵՄՐՈՃ

որ անցած տարի Փլէյէլի եւ Թրոքատէրոյի ժէջ մեծ յաջողութիւն ունեցաւ։ Տոմսերը՝ 10—100 ֆրանք՝. Շան զ'Էլիզէ, Տիւրանի եւ Պ. տը Վալժալէթի մօտ (Տնտ. Էլիզէ 79-46);

VIEUX COLOMBIER

21 Rue du Vieux Colombier

Ամէն իրիկուն ժամը 21ին

Միայն փարիզի համար «ԱՄԲՈՒԼ», *Քինկ Վիտորի։*

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՊԻՅԵՆՔՈՒՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՎՌԱՄԵԱՆ ԸՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր կիրակի ժամը 2.30ին, 5 Pl. Nationale, Billancourt

Կը խօսի ընկ. ՆԻԿՈԼ ԱԶԲԱԼԵԱՆ

ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊ

Կազմակերպուած Անդէս-Պուա Քոլոնպի Եռագոյն ընթակոմիտէի կողմէ, այսօր Կիր. ժամը 2.30ին Փլաս Քոմէթի սրահը։

Կը խօսի՝ Սահակ Տէր Թովմասեան։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ Է

«ՋԷՐՊԱՊՈՆ»ի *նուագահանդէսներու գրասենեակ*, 16 Rue de Grammont, *Ռիշլիէօ 96—04.*

Փլէյէլի մեծ սրահը՝ 252 Fbg, St. Honoré, Կիր. 3 Մարտ ժամը 21ին։ Տարեկան միակ երգահանդէս

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ (40 հոգի)։ Վարիչ՝ Ն. ԱՃՈՆՄԿԻ։ Կը մեներգեն՝ Տիկ. Ա. ՋԱԽԱՐՈՖ և ՊԱԼԷՆԿՈ.

Տոմսերը՝ 5—50 ֆր.՝ կը ծախուին Սալ Փլէյէլ, Տիւրան (4 Pl. Madeleine), Միլտքի գրատուն (2, r. Pierre le-Grand), à la Ville de Petrograd, 1 r. Pierre le.Grand եւ Ռուս. Եկեղեցիի ղոնապանին մօտ, 12 rue Daru.

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Մասնաւոր „արկաքաժին՝ մորթային եւ վներական ախտերու

Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով Ցաղացաւ, Ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրանեղութիւն (Rachitisme) եւայլն։

16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67

Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՅԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ ՎԱՂԸ ԵՐԿՐԻՇԱԲԹԻ

ՃԱՇԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԱԽԿԻՆ ՃԸՃԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ

20. Rue Rodier, PARIS (9e). Մէթրօ՝ Cadet

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պաարաստուած հանրածանօթ խոհարարապետերէ անիկի կողմէ։

Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։

Կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 49—37

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքզոտիք Միւզիք-հոլ	ամէնալաւն ու ամենաժանը	2-14 ֆրանք

Կ'ուզուի *18 էն 20 տարեկան երիտասարդ մը։ Դիմել՝ Պէլվիլի նպարավաճառ Արթինեանի, 28 Rue Lesage, Paris (20e)*

Կ'ուզուին *լաւ գործաւորուհիներ ձերմակեղէններու համար։ Դիմել՝ Օր. Mary, 82 Rue du Ranelagh, Մէթրօ՝ Ranelagh.*

Կ'ուզուին ձերմակեղէնի վարժ գործաւորուհիներ արհեստանոցը աշխատելու համար։ Դիմել՝ Lippé Sœurs Arcades des Champs Elysées, Bureau 139.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *Մէթ. Շաթլէ։ Ամսատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վներ. հիւանդութեանց (Գրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լազոռաթուառ։ Ախտաճիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։*

WAGRAM AUTO

Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը 100 ֆրանքով։

73 Av. de Wagram Մէթ. Ternes

63 Av. Gde. Armée » Maillot

149bisBd. Villette, Aubervilliers

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Յունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաներուն Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

Տ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

36, Rue de Bellefond, 36

PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Poissonnière

Tél. Trudaine 88-77

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդներ։ *Մասաժ, վանտուզ, փիքիւր, փանսըման* եւայլն։ Վկայեալ աղքատներուն ձրի։

Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e).

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ՀՈԳԵԶԱԻԱԿ

Լիոնի մէջ հաստատուած դերձակ մը կ'ուզէ 12-14 տարեկան որբ տղեկ մը իբր հոգեզաւակ։ Դիմել՝ Vartanian, 54 Rue Mezenod, Lyon, Rhône.

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

Թ. ՈՒՆՁԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ձոխ մէթերք անգլիական եւ Ֆրանսական կերպասներու

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

66, Rue d'Hauteville, Tél. Prov. 67 07 Métro, Poissonnière

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՁԱՇԱՐԱՆ

ՁԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ

Ուր պիտի գտնէք ձամեղ եւ խնամքով պատրաստուած խորժաձամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներ։ Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով ձարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու ձամար։ 36 Rue Polonceau Paris (18e). *Մէթրօ Պարպէս կամ Շաթօ*

Տէր եւ Տիկին Ղեւոնդ Զէքմէրեան

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկին՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 7

Ինիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ կը բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Հարիսա։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ։

Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆ

ՁԱՐԳԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊՈՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ

Դիմել՝ Ուրբաթ առաւօտները 18 Rue de l'Alma, Asnières Seine Թել. Grésillons: 14 50: իսկ երեքշաբթի եւ շինգշաբթի օրերը ժամը 3—4, L'UNION, Cie. d'Assurances, 9 Place Vendôme, Paris.

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՑ

Վկայեալ փարիզի Բժշկական Ֆաքիւլթէէն, (Licencié ès Sciences)

Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants malades եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1ի ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIF

ՀԱՑԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28 Rue Lesage, PARIS (20e)

Métro Belleville Tél. Ménil.

Ձոխ մէթերք Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջին եղանակներու՝ նոր եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, եւայլն։ Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ Թէ՛ մի եւ Թէ խմբերգ։ Տպուած ցուցակը ձրի է։

Ինչպէս նաեւ բոլոր ձի կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներու լուսագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

Contentieux Général, R. C. Seine 423631

Հեռաձայն Ménilmontant 66 64

Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, ամենալաւ պայմաններով։

Արկածի *դատերու մասնագիտութիւն։* Առանց կանխավճարի։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրվերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30։ Մէթրօ՝ Ménilmontant. *Թրամ 5 եւ 26, Օթօպիւս* BC, BG, O եւ Q.

Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Paris (20e)

ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԼԻՈՆ RHONE

Յակոբ Խաչատուրեան

62 Rue Rabelais, LYON

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ «ԱՆԻ»

Alimentation ANI

Արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, մաքուր, թարմ եւ անմրցելի գիներով։ Արժէքաւոր *փրիմ*ներ (միսի մեքենայ, կագի օճախ, եւայլն) կը տրուին 50 ֆր.է աւելի առեւտուր ընողին։ կ'ընդունի ապսպրանքներ շրջակայ գիւղերէն եւ գաւառներէն։

Անի նպարավաճառատունը ունի իրեն յարակից արհեստանոց ուր կը ծախուին եւ կը նորոգուին կագի օճախներ, միսի մեքենաներ, եւայլն։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ենովֆ Խաչատուրեան

6 Rue Voltaire, LYON

Անձամբ կը շինէ փրոթէզներ (prothèse) բոլորովին նոր մեթոտով։ Մասնագէտ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ մը կը խնամէ ակռայի եւ լինտերու հիւանդութիւնները, շորեքշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։ Քուրն՝ 90 ֆր., ձերմակ ակռայ սկսեալ 22 ֆր.էն։ Խղճամիտ աշխատանք եւ նուրբ ձաշակ։

Յարութիւն Խաչատուր

35 Rue Dunoir, LYON

ԱՐԱՐԱՏ անուշավաճառատունը կը պատրաստէ ձամբաներ Թերթանուշի (փաքլավա) Թերթ, Թել քատաիֆ՝ ձում եւ փաճ, քուրապիէ որոնք իրենց պէս անմրցելի են իրենց մով, ձոտով ու գիներով։ անոնք որոնք գիտեն բերնին ձամր, պարտաւոր այցելել ԱՐԱՐԱՏ անուշավաճառատունը։ Քաղցրաձամ պաղակ ամառուան տաք նակին։

ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐ ԱՅՍ ԵՐԵՔ ՀԱՄՑԷՆԵՐԷՆ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
19
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

19 FÉVRIER 1929

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՏԱՐԻ ԹԻՒ 885

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒԽ ԽՕՍՔ

ԵԱՏ ՀԱՄԵՍՏ ՊԱՀԱՆՋ ՄԸ

Սպասելով որ բարեգործականը, Հայրենակց. Միութիւնները, արմիր Խաչերը եւ նման Մարմիններ շարժին, վերջապէս, տագաղթի նոր համաճարակին առթիւ, կ'ուզենք ուշադրու-ան յանձնել քանի մը նոր տեղեկութիւններ:

Երէկ մեր խմբագրատունը հանդիպեցաւ երիտասարդ մը եւ ստմեց թէ քանի մը տասնեակ ճամբորդներով եկած էին արսիլիա, Հարաւ. Ամերիկա գաղթելու համար, բայց նաւա-նգիստէն անմիջապէս ետ, նորէն Պէյրութ դրկուեցան քանի ոլի, աչքերու հիւանդութեան պատճառով: Ճամբորդը դառնո-ղին կը գանգատէր «սըմսար»ներէն, որոնց զոհերն են այս քանի ղին:

Ամէն չարիքէ բարիք կը ծնի, կ'ըսեն: Ինչո՞ւ ծածկենք մեր եղքը, — տեսակ մը ուրախութիւն պատճառեց մեզի այս երը, քանի գաղթականներու բռնի վերադարձը դէպի իրենց նկնած վայրը, այս կամ այն պատրուակով: Մեր միտքէն նցնիր արդարացնել ոչ «սըմսար»ները, ոչ ալ այս բռնութիւնը տարող իշխանութիւնը: Բայց, չարիքի կէս ճամբէն ետ դառ-սլը բարիք է. եւ ճիշտ ատոր համար ալ ուրախ ենք: Ո՛վ տէ դեռ ինչ աւելորդ չարչարանքներ պիտի կրէին Հարաւ. Մերիկայի ուխտաւորները, մինչեւ որ «Աւետեաց Երկիրը» անէին: Զենք ուզեր քրքրել այնտեղ հասնելէ յետոյ ծագելիք աախաբութիւնը, որ անխուսափելի է, եւ տասն անգամ աւելի նր պիտի ըլլայ:

Այս քանին արկածը պիտի կրնա՞յ սթափեցնել գոնէ քանի հարիւր քսաններ...

Լոյս մըն ալ՝ Սելանիկէն:

Ինչպէս գրած էինք, 3000 հոգի կը պատրաստուին գաղ-ելու Հարաւ. Ամերիկա, եւ այս առթիւ դիմած են Բարեգոր-ական մասնաճիւղին, ցուցակ մը ներկայացնելով եւ ճամբու-ախք պահանջելով:

Մենք մինչեւ այսօր ալ տեղեկութիւն չունինք Բարեգոր-ական կեդր. վարչութեան բռնած դիրքէն: Լուր չունինք եւ գաղթի գործողութեան ընթացքէն:

Երէկուան Թղթաբերով հասած «Հորիզոն»ը կուտայ կարգ լուսաբանութիւններ, որոնց ակնարկեր էինք մեր նախըն-աց խմբագրականներով եւ որոնք պարտականութիւն կը դնեն ոլորիս վրայ՝ աւելի ամուր փակիլ Բարեգործականի օձիքին:

Այսպէս, պարզելով արտագաղթին հետ կապուած չարչա-անքները, Սելանիկի թերթը դիտել կուտայ, գաղթողներուն երնով.

— «Այդ բոլորը շատ լաւ, շատ ճիշտ են: Բայց ըսէք թէ ի՛նչ պիտի ընենք, եթէ վաղը, անձրեւէ պաշտպանող մեր «փարանկա»-ները փլցնեն եւ դուրսը ձգեն մեզ, Թշուառ, անպատսպար» (8 փետր):

Եւ անմիջապէս յետոյ՝ Թերթին եզրակացութիւնը.

— «Չո՛ւ է բուն ցաւը: Որովհետեւ, գաղթականութեան մեծա-ոյն մտատանջութիւնը իր «փարանկա»ն է, քանի մը կանգուն ոյն ու իր հինգ կտոր տալ տակը: Ասկէ դուրս, այնքան ալ խո-ունկ չի մտածեր: Ցոր ճաց մը, ինչպէս որ ալ ըլլայ, կը ճանէ, նչպէս ճաներ է մինչեւ այսօր, գէշ - աղէկ»:

Առաջին խուճապէն յետոյ խնդիրը այս ամփոփ ձեւին վե-ածելով, «Հորիզոն» յաջորդ համարին մէջ կը ներկայացնէ Գործնական ծրագիր մը», — հող գտնել, զրամ ճարել, որպէս զի ր ներկայ տաղաւարները փլցուին, կարելի ըլլայ նորեր շինել:

Լուսաբանութիւն մը եւս.

— «երբեք պէտք չէ կարծել, որ խրճիթաբնակ բոլոր գաղթա-ականներն ալ կարօտ են ճանրային օգնութեան, քանդուածին տեղ որ խրճիթ մը կարենայ շինելու համար: Թշուառ աղքատներ ատ կան անշուշտ. բայց կան նաեւ այնպիսիներ, որոնք կրնան անի մը ճագար տրախմի քով քովի բերել, վերաշինելու համար ղանդուածը: Շորն է որ պիտի ուզեն միայն ունենալ անոնք: Այն-պէս որ, գետեղման նպաստին կարօտ չպիտի ըլլան բոլորը եւ ման-ագնին քննութիւն մը պիտի կրնայ երեւան ճանել իրական կա-ոտեալները» (9 դեկտ.):

Մնացածը հանգանակութեան կոչ մըն է, ուղղուած՝ նախ եղական Մարմիններու, յետոյ հայկական մամուլին եւ «ար-ասահմանի բարեսիրական, հայրենակցական եւ այլ կազմա-երպութեանց, բարեսէր եւ հարուստ հայրենակիցներու»:

Այն ինչ որ կը թելադրենք ու կ'արծարծենք շարքերէ վեր:

Հաւատա՞նք թէ այս ուղղութեամբ ալ գործի սկսած են որդէն, Սելանիկի մէջ:

Բայց մանաւանդ, հարկ է անմիջապէս Բարեգործականի եւ արմիր Խաչերու լուրջ ուշադրութեան յանձնել այս ամփոփ եւ անձրացեալ ծրագիրը, որպէսզի անմիջապէս տրամադրեն անհրաժեշտ գումարը: Միայն այդ երկուքը, Բարեգործականն ու կարմիր Խաչերը (Ամերիկայի եւ Փարիզի), կրնան առանց ժուարութեան եւ հեռագրով փոխադրել գոնէ հողի կամ տախ-ակի գինը: Այսպիսի արագ աշակցութիւն մը՝ ունի նաեւ բա-յական մեծ արժէք, վհատած բազմութիւնները ոգեւորելու եւ արօտն ու անկարօտը գործի լծելու համար:

Եւ որովհետեւ մեր ձայնը դժուար կը թափանցէ Բարեգոր-ականի չինական պարիսպէն ներս, պիտի թելադրէինք որ ուղ-ակի Սելանիկէն, բողոքներով եւ հեռագիրներով, կամ եթէ ուզէք՝ աղերսագիրներո՛վ ամբակոծէին, օրինակ, Գաբրիէլ ֆէնտի Նորատունկեանի բնակարանը, առաջին առթիւ պա-անջելով հազար սդերլին:

Զենք երաշխաւորեր թէ անպատճառ կը լսեն այսպէս ար-ակուած աղաղակը: Բայց ապահովաբար նկատի կ'առնեն, մա-աւանդ եթէ Նորատունկեան էֆէնտին բարեհաճի մակագրել ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն»...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԲԱՑԷ՛Ք ԴՌՆԵՐԸ

Այս խորագրով խմբագրա-կանի մը մէջ, Le Foyer կը գրէ հայերէն բաժնին մէջ (15 փե-տրու սր).

— «Երեւանի Թերթերը կ'ի-մացնեն թէ մեղուներու փտախ-տին դէմ պայքարելու համար առանձին յանձնախմբեր կազ-մակերպուած են: Փտախտը նկատուած է միայն կոտայքի եւ Լխտայի շրջաններուն մէջ, շատ աննշան չափով: Բայց վաղը կրնայ ուրիշ տեղեր երեւան գալ եւ վտանգաւոր ծաւալում մը գտնել: Արդ, մենք գիտենք թէ երիտասարդ հայ գիտնական մը, կիւլպէնկեան սաներէն, որ Ամերիկայի մէջ երկրագործա-կան վարժարանի մը շրջանը ա-ւարտած էր, երեք ամիս յատ-կապէս ուսումնասիրեց մեղուն-երու փտախտը հիւլականոր բրո-ֆէսէօր Սմիթի մօտ, որ տիեզե-րական հմայքաւ ունի իբր այդ հիւանդութեան մասնագէտ, եւ յետոյ իր ծառայութիւնը առա-ջարկեց հայկական կառավարու-թեան, ու պատասխան չստա-ցաւ: Նշանակելին այն է որ, եթէ չենք սխալիր, այդ երիտասար-դը Հայաստանի երկրագործու-թեան նախարար Պ. Երզնկեանի խորհրդին վրա՛յ էր որ բրոֆէ-սէօր Սմիթի մօտ յատկապէս ուսումնասիրեց այդ հիւանդու-թիւնը, ու վաղը կրնայ մեծ չա-րիք մը դառնալ մեր նորածին տնտեսութեան համար:

Դարձեալ երեւանի Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Փիլոքսէրան երեւան եկած է վրաստանի սահմանամերձ շրջաններուն՝ Ալ-լահվերտիի, Բարանայի, Իջեւանի եւ Շաւշատինի մէջ: Այդ աղե-տալի հիւանդութիւնը, որ մին-չեւ հիմայ գոյութիւն չունէր Հա-յաստանի մէջ, վարակած է վրաստանի այգիները: Ընդհան-րապէս կը կարծուէր թէ հայկա-կան սաստիկ ձմեռը թոյլ չի տար տարածուիլ Հայաստանի մէջ, բայց ահա կը տեսնենք որ արդէն ծայր տուած է ան մեր երկիրը:

Արդ, Ֆրանսայի մէկ երկրա-գործական վարժարանէն շրջա-նաւարտ հայ երիտասարդ մը երկու տարի առաջ մտնելէ գնաց՝ յատկապէս ուսումնասի-րելու համար Փիլոքսէրան: Վեց ամիս աշխատելէ եւ գիտութեան բոլոր տուեալները ամբարելէ յե-տոյ, հայկական կառավարու-թեան դիմեց եւ պաշտօն խնդ-րեց: Տարի մը սպասեց, ամէն դուռ զարկաւ, եւ, վերջ ի վեր-ջոյ, յուսահատած, ելաւ կար-ծենք Սուրիա գնաց:

Մինդ չե՞ն բոլոր այս մասնա-գիտական ոյժերը որ այսպէս կը կորսուին մեր երկրին համար, որ ամէն ժամանակէ աւելի պէտք ունի անոնց: Ինչո՞ւ Հայաստանի դռները փակուած են անոնց առջեւ: Գիտենք որ Սովիէդա-կան Միութեան սահմաններէն ներս մտնելու գործին մէջ ձայ-նը Մոսկուային է եւ ո՛չ երե-ւանին: Բայց ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ երեւանի վարիչները պէտք ե-ղածին չափ տղաժարդութիւն չունին Մոսկուայի Չէկային մէջ որջացած սարսափաիար շրեա-ներուն ճակցնելու թէ մի քանի հայ գիտնական երիտասարդնե-րու Հայաստան մտնելովը երկի-րը տեղէն չի սարսիր»:

ՀԱՅՐ ԿԸ ՍՊԼԷ.— Սէնի ջուդա-քապետութեան որոշումով այս հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ ճա-ցին քիլօն 2 ֆրանքէն 2 ֆր. 05ի պիտի բարձրանայ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Փետրուար 15ին Ժընեւի մէջ հաւաքոյթ մը ունեցաւ Գաղ-թականներու խորհրդակցական յանձնաժողովը, նախագահու-թեամբ անգլիացի հազարապետ Ճոնսընի, Ազգերու Դաշնակ-ցութեան Գաղթականներու բարձր-կոմիսարին:

Ժողովը զբաղեցաւ Սուրիոյ մէջ հայ գաղթականներու տե-ղաւորման խնդրով: Տակաւին տեղաւորուելիք 32,000 գաղթա-կաններ կան:

Խորհրդակցական յանձնաժողովը այն կարծիքէն է թէ Ազ-գերու Դաշնակցութեան բարձր-կոմիսարութեան այս ժարդա-սիրական գործը պէտք է շարունակուի, որքան ատեն որ կան գաղթականներու մեծ զանգուածներ, որոնք չեն կրնար իրենց հայրենիքը վերադառնալ:

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ Պոլսոյ ռուս գաղթականներուն խնդրով: Վերջացող տարուան ընթացքին բարձր կոմիսարու-թեան ջանքերով Պոլսէն այլուր փոխադրուած են հազար հոգի:

Տրոցկիի օրերը հաւրուած են?

«Ցոսիշէ Տայթունկ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ բոլշեւիկները երկրէն դուրս հանեցին Տրոցկին, անոր համար որ, նախկին գործավարին առողջական վիճակը լուրջ մտավա-խութիւն կը պատճառէր:

«Իրապէս, կ'ըսէ թղթակիցը, Մոսկուայի կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Տրոցկիի թոքերը վնասուած ըլլալով, իր օրերը համրուած են, ուստի եւ ամէն գնով ուզեց, որ անիկա Ռու-սիոյ մէջ չմեռնի:»

*** *Թուղթի պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ.—*

Տրոցկի, այլ անունով Մէյփոֆ, դեռ Պոլիս կը գտնուի, սա-կայն կ'ըսուի թէ Բերայի խորհրդային հիւպատոսարանը թողած եւ վոսփորի վրայ Պէօյիւքտէրէյի նախկին ռուսական դեսպան-տունը գացած է: Ցամառ զրոյց կը շրջի թէ Սուրիչի տեղ էն-կիւրիի դեսպան պիտի նշանակուի, սակայն լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ ասիկա անհաւանական կը նկատուի:

Տրոցկիի ներկայ կացութիւնը բոլորովին արտառոց է, քանի որ անշուշտ թուրք իշխանութիւնները չեն կրնար զայն կալանաւոր նկատել թրքական հողի վրայ: Միւս կողմէ թուր-քերը կ'ընդունին թէ անհրաժեշտ է հսկել Տրոցկիի վրայ եւ ատոր պատասխանատուութիւնը իրենք կ'ուզեն ստանձնել: Կը կարծուի թէ շուտով պաշտօնական յայտարարութիւն մը պիտի կատարուի Տրոցկիի իրաւական վիճակին մասին, քանի որ ներկայ վիճակը չի կրնար շարունակել անորոշ պայմանա-ժամով:

*** *«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Պոլսոյ մէջ գտնուիլը, կ'աւելցնէ Տրոցկիի Պոլսոյ մէջ գտնուիլը, կ'աւելցնէ թէ առողջական վիճակը շատ գէշ է: «Հակառակ իր երկաթէ կամքին, կազմը հետզհետէ կը քայքայուի, ու կը տեղեկանամ թէ թոքախտէ կը տառապի»:*

*** *«Հավաս»ի գործակալութեան Պոլսոյ թղթակիցն ալ կարգ մը մանրամասնութիւններ կուտայ Տրոցկիի Սատոֆ անունով Պոլիս գալուն եւ խորհրդաւորութեան մէջ պահուե-լուն մասին: Կ'ըսէ թէ անոր թոքերէն մէկը հիւանդ է եւ հիւ-պատոսարանի մէկ բժիշկը կը խնամէ զայն: Վերջին պահուն զրոյց կը շրջէր թէ, կ'աւելցնէ, Տրոցկի Էնկիւրի փոխադր-ուած է:*

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԱԾ ԵՒ ՄԵՌԱԾ?

ՊՈԼԻՍ 18 փետր.— Տրոցկիի շուրջ խորհուրդը աւելի եւս կը թանձրանայ: Թուրք ոստիկանութիւնն ու մամուլը վերջին ծայր գաղտնապահ են եւ քաղաքին մէջ հակասական զրոյցներ միայն կարելի է հաւաքել:

Ոմանց համաձայն, նախկին պատերազմական գործավարը, կինը եւ իրենց ռուս բժիշկները կը գտնուին ռուսական դես-պանատունը՝ Սատոֆ կամ Սէյփոֆ անուան տակ եւ կը սպա-սեն որ առաջիկայ Էնկիւրիի մէջ արգելափակեն զիրենք:

Սակայն իրականին մէջ այսօրեղ մարդ չէ տեսած Տրոցկին: Լոնտոնի ճամբով Բիկայէն հասած հեռագիր մը երէկ կը հա-ղորդէր թէ՝ Տրոցկի խիստ հսկողութեան տակ կը գտնուի Մոս-կուայի մէջ, թէ միայն իր կինը կրնայ այցելել անոր եւ թէ Տրոցկի թունաւորուած ըլլալով հիւանդ կը պառկի:

Ուրիշ զրոյցներու համաձայն, Տրոցկի թունաւորուելով մե-ռած է եւ թէ բոլշեւիկները վախնալով իր բարեկամներու վրէժ-խնդրութենէն, հնարած են Պոլսոյ այս խաղը:

Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը հաւատան այս պատ-մութեան, որ կը հաստատուի մասամբ այն իրողութիւնով, որ վերջերս Տրոցկիի բարեկամներէն 2500 հոգի աքսորուեցան:

Պարսկաստան եւ Գերմանիա

Թէհրանի մէջ կիրակի օր արտաքին նախարարի ներկայա-ցուցիչ Ֆարզին խանի եւ գերման դեսպան Ֆոն տէր Շուլէն-պուրկի միջեւ ստորագրուեցաւ գերմանեւպարսիկ դաշնա-գիր մը, որ կը բաղկանայ երեք մասէ.— 1.— Մշտնջենական բարեկամութեան դաշնագիր մը. 2.— Առեւտրական, մաքսային եւ նաւային դաշնագիր մը. 3.— Համաձայնագիր մը, որ կը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀՈՂԻՆ ԴԱՌՆԱԼ...

Իտալիա՝ որուն տնտեսակա-նը միւս երկիրներուն պէս փայ-լուն է իր դերը կ'ընծուցած ֆայելիի մը պէս, դարձեալ ֆո-ղին դարձած է ու ինքն իր մէջ կ'ուզէ գտնել պէտք եղած ֆա-րատութիւնը:

Ըսեմ որ ֆողը... առ այժմ ջուր է. նէմրի լիճը, որ մեծ փութով կը չորցուի, մէջտեղ ֆանելու համար կալիկուլայի ցուկանաւերուն փորը մնացած գանձերը:

*
**

Դեռ կարելի չէ եղած ոսկի շինել: Պարզ մարմիններու բարդ մարմիններու պէս կարելի չէ արուեստականօրէն պատրաս-տել: Առաջիններէն վերջիննե-րուն կարելի է ֆասնիլ, բայց ֆա-կառակը՝ երբեք: Այսպէս, եթէ ցաղանդունիի եւ շանձարունիի բարձրութիւնները իրար միա-ցնէք... չէք յաջողիր ձեր մտքին պարզութիւն, այսինքն ըմբռ-նում ստեղծել: Ուրեմն, քսա-ներորդ դարը, երես դարձուցած ալքիմիային՝ ֆողին կը դառնայ ու կը նախընտրէ ֆոն գտնել ոս-կին: Ջուրին վրայ կը ծուի, ֆոն գտնելու ֆամար մարգրիտը:

Իտալիա ազդանշանը կուտայ բոլոր միւս երկիրներուն որոնք իրենց տակը ունին մէկ - երկու ֆազար տարուան մոխիր: Ընդ-որս եւ Հայաստան:

Պատմութիւնը եթէ թղթա-տենք, կը գտնենք ոսկիի ֆան-քեր որոնք իրենց տեղը շատ ֆա-ւանաբար չեն փոխած:

Կայ նաեւ ֆիգրանակերտի պալատան գանձը...: Կայ ֆիգրանի թանկարժէք թագը զոր արքան պատերազմի դաշտին վրայ թողուց... երբ կը փախ-չէր: (Թշնամիին ֆակառակ ուղ-ղութեամբ... որովհետեւ կարելի է փախիլ դէպի թշնամին):

Ուրեմն, լծուինք գործի: Միայն ցաւինք որ ֆողին դառնա-լու նշանաբանը կը պարտինք կալիկուլայի՝ լուսնոտ, յիմար (իր ծիուն քօնսիլի տիտղոս տուաւ), ժողովուրդին երեսին բացէ ի բաց թքնող կալիկուլայի, որուն գերդաստանն ալ օրինա-կելի չէր:

Իր քոյրը չէ՞ր որ ամուսնա-ցաւ ֆօրեղբօրը ֆետ ու յետոյ զայն թունաւորեց: Նոյն այդ քոյրը չէ՞ր որ սպաննուեցաւ իր որդւոյն ներոնի կողմէ: Այս վերջինն ալ չէ՞ր որ (լաւ ֆետե-ւեցէք...) վերը յիշուած ֆօրեղ-բօր տղան խնջոյքի մը մէջ թու-նաւորեց: Ներոնի արժանի շրջա-նակ մը՝ կալիկուլայով իբր դա-նիել մարգարէ:

*
**

կալիկուլա չէր կարծեր որ իր զեղխութիւնները դարեր վերջ իրենց օգուտը պիտի ունենա-յին...:

Մենք ալ դառնանք մեր ֆո-ղին եւ մեր տիգրանին:

ԵԴ. ԲԷՈՎՏԱՑԻ

ՍԷՆԻ ՋՈՒԲԵՐԸ ՔԱՇՈՒԱԾ

Կիրակի օրուան գաղջ եւ ա-րեւոտ օդէն վերջ, երէկ ամ-բողջ օրը փարիզ դարձեալ սեւ մշուշի մէջ ընկղմած էր:

Սէնի ջուրերը քաշուած են եւ գետը այժմ կը ֆոսի աւելի քան երկու մէթր ցածէն: Որպէս-զի Սէնը չսառի, թումբերը բաց-ուած էին. այժմ թումբերը փա-կելով կը յուսացուի գետը իր նախկին մակերեսին բարձրացնել:

(Լրատուական հաղորդագրություն «Ազատ»-ի)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԱՀԱՆ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Վահան Թադևոսյանը հանդիպում է ունեցել հայկական հարցերի վերաբերյալ։

Հանդիպմանը մասնակցել են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, Հայաստանի Հանրապետության ԱԳ նախարար Վահան Ղազարյանը, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արմեն Ղազարյանը, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Վարդանյանը, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի խորհրդական Ռաֆայել Ղազարյանը, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի խորհրդական Ալեքսանդր Իսկանդարյանը, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի խորհրդական Ռուբեն Շուքուրյանը, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի խորհրդական Ռուբեն Մելիք

կազգի ժողովուրդի կացութեան, այս վերջին պարագային մէջ, ազգը փրկուած է արատաւորուելէ։

Մարտիրոսեան Պարսիկ է, Մելքոնեան Յոյն։ Բարեբախտաբար Մաղթենք որ այդպէս ալ մնան, եւ բանտին մէջ, իրենց շիլ գործունէութիւնը քաւելէ մինչեւ որ ամէն մարդ կը ջանայ միջոցը գտնել կեանքը երկարելու, եւ ամէն մարդ կը գտնէ կերպ մը, որ թերեւս, հակառակ արդիւնքը կուտայ, սակայն, հակառակ բժիշկներու յաճախ կարծիքին, կ'երեւի, ի վերջոյ ամէն մարդ պիտի փարի ծխախոտին իր երկարակեցութեան հաճելի եւ լաւագոյն օժանդակը...

Մէկ տարուան մէջ, կենդանի քանի մը օրինակներ են որ կուգան վկայել ի նպաստ Նիկոտի խոտին,

Ընգլիոյ մէջ, վերջերս մեռաւ 106 տարու մէկը, առանց տառապանքի, հիւանդութեան, եւ մինչեւ վերջին պահը, տեր ճնալով իր գիտակցութեան, իր ագարակին մէջ աշխատելով օրն ի բուն։

Երբ իր առողջ երկարակեցութեան գաղտնիքը կը հարցնէին կը պատասխաներ,

— Ծխեցէ՛ք։

Դեռ անցեալ օր, բժիշկ մըն ալ դիտել կուտար թէ՝ կոխիը եւ ուրիշ հիւանդութիւններ ալ կը վախնան ծխամորներէն։

Ծխախոտի այս յատկութիւնները կը յանձնենք խորհրդածութեան եւ վիճաբանական գրակացութեան։

ԶԱՐԱՇՈՒԻՔ ՄՐՅԱՆԻՇ ՄԸ

Նիւ Եորքի ոստիկանութիւնը Մ. Ներբակալած է 12 տարու յակոտ Մը, այն միջոցին որ թանկարժէք ադամանդ մը կը փորձէր ծախել։ Ինչ գինով մը։ 9 տարեկանէն սկսեալ՝ նետուած է խլրդային գործունէութեան աշխարհին մէջ եւ մանակացած 150 գողութիւններու։ Իրեն հետ ձերբակալուեցան նաեւ 9 եւ 13 տարու երկու պատանիներ, որոնց չէր հաւներ Սկսնակ կը նկատէր զանոնք։ Վրայէն գանուեցան լեցուն ատրճանակ մը, գաղտնի մը, եւ կեղտոտ լապտեր մը եւ գողի բանալիներու տրցակ մը։

ՖՐԱՆՍՈՒԻՀԻՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանսական օրաթերթ մը փրփրած է Ընգլիոյ մաքսային իշխանութեան դէմ։ Կը պատմէ թէ մաքսատան պաշտօնեաները շատ թեթեւութեամբ կը վարուին այն թարմատի ֆրանսուհիներուն հետ, որոնք Ընգլիա կ'երթան իրենց ուսումը լրացնելու, թէ գանոնք կ'ենթարկեն բժշկական մանրակրկիտ... քննութեան մը եւ ընդհանրապէս անոնց մէջէն 16-17 տարու աղջիկներ, վիրաւորելով անոնց ամօթխածութիւնը։

Թերթին գայրոյթը թերեւս արդար է, բայց չափազանց գեղեցկութեան գուցահանդէսներու մրցումներ կը կազմակերպուին ամէն տեղ ու դեռ նոր, Փարիզի մէջ ընտրուեցաւ Եւրոպայի գեղուհին։ Ձենք գիտեր թէ գնահատիչները ի՞նչ սկզբունքներով շարժեցան, ընտրութիւնը կատարելու համար։ Բայց, Ընգլիոյ մաքսաւորները, թերեւս իրենց յատուկ եղանակ մըն է որ կը կիրարկեն, ճանչնալու եւ գնահատելու համար ֆրանսուհիներու գեղեցկութիւնը։

ԱՆՁՆՈՒԻՐ ԿԻՆ ՄԸ

Ընդհակառակը, ֆրանսական դատարանը երեք կիներ դատապարտեց մահապատժի, զանազան ոճիրներով։ Ընտնգմէ մէկը արժանացաւ շնորհի՝ Հանրապետութեան նախագահին կողմէ։ Բայց շնորհիաւետիսըշմեգուգերէր բանտարկեալ կինը, որ վարժուելէ յետոյ մահուամբ փրկութեան գաղափարին, սարսափեր էր՝ ժտաբերելով ապրելու տանջանքները։

Ընտնգմէ երկրորդը, Եռնքա քիւրէս եւս արժանացաւ նոյն շնորհին։ Մահապատիժը վերածուեցաւ մշտական թիապարտութեան։

Ասիս մահապատիժներու առթիւ, կ'արժէ արձանագրել միջադէպ մը, որ իր բնոյթով վեր կը մնայ առնական մտքի տարողութենէն։ Կին մը դիմումի կատարած է, առաջարկելով որ երեք մահապարտ կիներուն տեղ, գինքը պատժեն։

«Կը խնդրեմ որ կ'ըսէ ան, իմ գլուխս ըոգունիք այն երեք գլուխներուն փոխարէն, որոնք պիտի իյնան քիչ ատենէն։ Կ'ուզեմ փրկել երեք մեղապարտները եւ որովհետեւ կրնամ ալէն ի վեր, երբեք չնոյական գլուխ մը չէ ինկած, կը խնդրեմ այրերէն որ գթան տկար սեռին եւ չմոռնան թէ կին մը մայր մըն է։ Կը նուիրուիմ իբր ողջակէզ...»

Այս խօսքերէն յետոյ սակայն, այս անձնուէր եւ անակնկալ... կինը կը փութայ աւելցընել,

«Ձիս մի զրպարտէք խենթութեամբ։ Ո՛չ։ Ես ամենեւին խելքս գլուխս է»։

Բայց գիտէ՞ք խենթ մը որ ընդունի իր խենդութիւնը։

ԹԱՀՐԱ ՊԷՏ Ի ՋԱՂՐԷՊ...

Պելկրատէն «Էնթրանսիժան»ի ուղղուած հեռագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Հայազգի փաքիր Թահրայի մասին։

Ձեխոսլովաք երիտասարդ փաքիր մը, Զաղրէպի մէջ բանախօսութիւն մը կ'ընէր իր արհեստին մասին, մէջ ընդ մէջ փորձեր ալ կատարելով։ Ցանկարծ, ունկնդիրներուն մէջէն ձայն մը բարձրացաւ, ընդմիջելով բանախօսութիւնը։ Մէկը ոտքի եկաւ եւ յայտարարեց թէ Ձեխոսլովաք փաքիրին փորձերը չէին ներկայացներ փաստական որեւէ արժէք, որով հետեւ, անոնք, իրականութեան մէջ, ածպարարական «հնարք»ներ էին, եւ թէ ինքն ալ կրնար նոյն բաները ընել։ Ընդմիջողը Թահրան էր, որուն կ'ընկերակցէր իր ժէտիմը՝ տիկին Ֆաքարու։ Բեմ, այտեղ, հակառակ փարիզի մէջ իր բռնած ընթացքին, փոխանակ փաքիրութեան լրջութիւնը հաստատելու, կ'ուզէր անոր ունայնութիւնը փաստել։

Հակառակորդ փաքիրը Եարոմիլ Ջէնկի պատասխանելով յայտնեց թէ պատրաստ էր գումար մը տրամադրելու անոր որ իր կատարած փորձերը պիտի կրկնէր յաջողութեամբ։ Այս փոխադարձութեան ընթացքին, սրահը արդէն բաժնուած էր հակառակորդ երկու մասերու, ի նպաստ մէկուն եւ ընդդէմ միւսին։ Վերջապէս, աղմուկը հանգարտեցնելէ յետոյ Եարոմիլ Ջէնկի սկսաւ նոր փորձեր կատարել եւ հրաւիրեց իր հակառակորդ քննագատը որ նոյնը կատարէ։ Ըն նախ խմեց քսան ումպ ջուր, յետոյ կուլ տուաւ ողջ ձուկեր եւ քիչ յետոյ, զանոնք դուրս հանեց բերնէն, նոյն վիճակին մէջ։ Ցետոյ, իր բերնին մէջ թափեց հալած կապար եւ ետոյ կապարէն եղած բոցերէն վառեց իր սիկարէթը։ Ցետոյ խըմեց նաեւ քանի մը գաւաթ գինի, կոտրեց գաւաթները եւ կուլ տուաւ զանոնք։ Ամէնէն վերջը իր հանդիսատեսներուն ձեռքերով, խաչել տուաւ ինքզինքը, ոտքերուն եւ ձեռքերուն մխուած գամերով։

Այս փորձերը լրացնելէ յետոյ Ջէնկի հրաւիրեց թահրան, որ կրկնէ նոյն բաները։ Թահրա նախ փորձեց կոտրել Ջէնկիի փորձերուն արժէքը։ Բայց հանդիսատեսները երբ պնդեցին որ Թահրա կատարէ նոյն փորձերը, անոնց ծաղրանքին ենթարկուած՝ լաւագոյն նկատեց խոյս տալ Ջէնկի եւս, պահ մը յետոյ ստիպուեցաւ նոյնը ընել, որովհետեւ, Թահրայի կուսակիցները տեսնելովիրենց պաշտպանեալին անյաջողութիւնը, կատղեցան եւ յարձակեցան բեմին վրայ, իրենց բարկութիւնը թափելու համար Ջէնկիի կռնակին վրայ։

ՓՈՐՁԱԳԷՏՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱՐԾԵՆ

Հինգ օրուան տենդոտ աշխատանք մը վերջ, Հատուցմանեու միջգաշնակցային յանձնաժողովը աւարտեց իր նախապատրաստական աշխատանքները։

Քանի մը նիստերու մէջ գերմանիոյ պատուիրակները լայնօրէն պարզեցին իրենց երկրին տնտեսական ծանր կացութիւնը։ Վերջին նիստին մէջ Ռայխսպանքի տնօրէն տոքթոր Շախթ կրկին կարգ մը լուսաբանութիւններ տուաւ, մանաւանդ բացատրեց գերման ճարտարարուեստի տուներուն կատարած 13 միլիառ մառքի փոխառութիւնը արտասահմանի մէջ՝ իրենց գործերը կարգի դնելու համար։

Գերման պետական դրամատան տնօրէնը շեշտեց թէ այս փոխառութեանց համար տարեկան մօտ մէկ միլիառ տոկոս կը տրուի։ Եթէ այս գումարը աւելցուի ըստ Ցօւըսի ծրագրին վճարուած տարեկան երկու քառակէս միլիառ պարտքին վրայ, կը տեսնուի թէ գերմանիա ամէն տարի 3 ու կէս միլիառ ոսկեդրամ մարքի վճարում կ'ընէ արտասահմանի։ Աւելցուց նաեւ թէ փոխառուած գումարները նուազ հասոյթ կը բերեն քանանոգհամար վճարուած տոկոսները։

Փորձագէտները առայժմ լսեցին միայն գերման պատուիրակներու զեկոյցը, առանց ոեւէ պատասխանի կամ առարկութեան։ Բայց յայտարարութեանց զանազան կէտերը մանրամասնօրէն քննութեան պիտի ենթարկուին։

Շաբաթ եւ կիրակի դադար ընելէ վերջ երէկ սկսան քննել օրակարգի ամէնէն կարեւոր հարցը, այն է գերմանիոյ հատուցումներու պարտքին վերջնական գումարին եւ վճարումներու պայմանաժամին ճշդումը։

Այս մասին հետաքրքիր վիճաբանութիւններ պիտի կատարուին։ Նկատելով որ Ցօքթ. Շախթի բոլոր բացատրութեանց նպատակն էր շատ խեղճ ցոյց տալ գերմանիոյ վճարելու կարողութիւնը, կը սպասուի որ գերման պատուիրակութիւնը որոշ առաջարկներ ներկայացնէ պարտքը գեղչելու մասին։

Ֆրանսական, անգլիական, ամերիկեան, իտալական, պելժ եւ ճափոնականպատուիրակութիւնները իրենց կարծիքը յայտնելէ առաջ պիտի սպասեն որ նախ գերմանիա յայտնէ թէ ի՛նչ կ'ուզէ։

ԿԵԱՆՔԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ՀՄԵՌՆԱՑԻՆ ՀՈՒՆՁՔԸ

Մոսկուայի վիճակագրական կեդրոնական պաշտօնատունը պատրաստած է իր առաջին տեղեկագիրը՝ գիւղագիներու կացութեան եւ ամբողջ Խորհրդային Միութեան ձմեռնային հունձքերու մասին։

Տեղեկագիրը շրջանային երեք մասի կը բաժնէ Հողը։ Առաջինին մէջ կը մտնեն ինը շրջաններ, ուր ձմեռնային հունձքը հարիւրին 1—6 յաւելում գոյց կուտայ. երկրորդին մէջ կը մըտնեն Սիպերիան եւ կարգ մը արեւմտեան շրջանները. ուր կացութիւնը անցած ձմեռուանէն տարբեր չէ. իսկ երրորդ շրջանը կը բաղկանայ Սեւ Հողի շրջանէն, Խրիմէն եւ Ուկրայինայի մեծ մասէն, ուր հունձքը նուազած է։ Խրիմի մէջ ձմեռնային հունձքը նուազած է 100ին 11 համեմատութեամբ, Ուկրայինայի մէջ՝ 100ին 25, իսկ Հիւսիսային կովկասի մէջ՝ 100ին 17։

Մասնաւոր մարմին մը ղրկուած է Հիւս. կովկաս՝ տրուած թիւերը ճշդելու համար։ Միլիոտին, որ պատրաստած է տեղեկագիրը, կը բացատրէ թէ հունձքի նուազումին պատճառն է գէշ օդը, սերմնցուի, արջառի եւ մեքենայի անբաւականութիւնը, եւ «ընկերային ու քաղաքական պայմանները»։

Գարնան հունձքն ալ գէշ պիտի ըլլայ, եթէ լուրջ միջոցներ ձեռք չառնուին։

ՈՒԵՏԵԼԻՔԻ ՍՈՎԸ

Ուտելիքի սովին հետեւանքով, խորհրդային իշխանութիւնը սեղմիչ միջոցներ ձեռք առած է։ Համայնավար կազմակերպութիւնները 1500 մանաւոր «դիտող»ներ նշանակած են՝ հսկելու համար ուտելիք, մասնաւորաբար ալիւր եւ եւ հաց բաշխող պաշտօնեաներուն վրայ, թովլ չտալու համար որ սխալներ եւ գեղծումներ գործուին։ Ամէն փուռի եւ հացագործի խանութի մէջ մանաւոր պաշտօնեաներ կան, որոնք կը հսկեն հացի եփուելուն եւ բաշխումին վրայ, որպէսզի իրաւունք չունեցող քաղաքացիները առանձնաշնորհեալներու պայմաններով հաց չստանան։

Խորհրդային մամուլը դիտել կուտայ որ այս նոր դրութեան շնորհիւ հացի սպառումը արդէն մեծապէս նուազած է Լենինգրադի, Օտեսայի եւ Թուլայի մէջ։ Սակայն Մոսկուայի մէջ դեռ հացի շահադիտութիւնը կը շարունակուի։ Խիստ պատիժներու կ'ենթարկուին անոնք, որոնք իրենց անմիջական պէտքէն աւելի հաց կ'ունենան։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՎԱԼԱՆՍ— Շապին. Գարահիսարի Արիւնոտ Դաշտի Արծիւ Միութեան ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցաւ Փետրուար 10ի առաւօտուն քաֆէ տը Փիւսթոնի ընդարձակ սրահին մէջ։ Ցեղի ունեցան վարչական փոփոխութիւններ եւ ընդհանուր տարեկան հաշուետուութիւն։ Ներկայ էին ոչ անգամ հայրենակիցներ, որոնցմէ պ. Ոսկիան Մոսկոֆեան սիրայօժար արձանագրուեցաւ, Միութեան հիմնուելէն մինչեւ այն օր վճարելով իր ամսականները եւ 50 ֆր. մուտք։

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ.— Հ. Յ. Դ. ենթակոմիտէի նախաձեռնութեամբ՝ պ. Մարութեանի՝ Լիոնի եւ վալանսի կարող ուժերով ներկայացուց «Փետր. 18ը — կամ Խաւարի մէջէն» յուշական թրիանօ սրահին մէջ։

Մէկ շաբաթէ ի վեր ժողովուրդը անհամբեր կը սպասէր այս ներկայացման։ Երիտասարդ դերասանը առաջին անգամ էր որ կ'երեւար ժեր գաղութին մէջ։ Ժամը 2.30ին արդէն խուռն բազմութեամբ մը լեցուած էր 300 նստարան պարունակող սրահը, եւ շատեր ալ ոտքի վրայ մնացին։ Խաղը, որ շատ լաչող անցաւ, կը պատկերացնէր Խորհրդային իրականութիւնը քստմնելի ղըրուագներով։ Բոլոր դերասանները ալ յաջող էին իրենց դերերուն մէջ։ Ներկայացումը լրանալէն վերջ պ. Մարութեան դարձեալ բեմ եկաւ եւ ժանրամասն բացատրեց թատերախաղին նիւթը եւ յայտարարեց.— «Սիրելի հայրենակիցներ, երբեք մի յուսահատիք, հայ ժողովուրդը դարերէ ի վեր շատ բռնութիւններ եւ հալածանքներ տեսած է, այս ալ պիտի անցնի եւ օր մը դարձեալ հայկական եռագոյնը պիտի ծածանի Մասիսի ալեփառ ճակտին»։

Ժողովուրդը մեկնեցաւ սրահէն շատ գոհ տպաւորութեամբ։

Ն. Խաչիկեան

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (13)

ՎԵՐՋԻՆ ԱՂՕԹՔԸ

ԹՈՒՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ՝ ԵՐԵՔ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

(1915—16ի աքսորի շրջանէն)

Բ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԹԱԴ.— Ո՛ւֆ։

ՄԱՔՐ.— Եւ այնքա՛ն լուռ ու տխուր է, որ վախնամ ինքն ալ ժտածէ նոյն բանն ընել։

ԹԱԴ.— Տէ՛ր Աստուած։

ՄԱՔՐ.— Գիտե՞ս. երէկ գիշեր ան նորէն հոս էր։

ԹԱԴԻՈՐ.— Հո՞ս էր։

ՄԱՔՐ.— Եւ առանց ամչնալու, հրաժարեց մեղի որ գինքը տանձին ձգեմ հարսին հետ։ Եթէ համարձակէր, պիտէի թէ ի՞նչ գլխուն գալիքը։ Բայց բան չըրաւ։ Մինակ պահանջեց որ յանձնուի... Եւ կամ...։

ԹԱԴ.— Աքսոր մեր բոլորին... ճիշտ միւսին պէս։ Բո՛ւհ, ես ձեր տուածը... մեղա՛յ Տէր։

(կը մտնէ Շաքէ)։

ԹԱԴ.— Այդ ո՞ւր ես աղջիկ. ինչո՞ւ դէմքդ կը ծածկես։ կարծես երդ պաղեր է մեղմէ։

ՇԱՔԷ.— Չէ՛, հա՛յր, սիրտ մնա՛ց որ պաղի։

ԹԱԴ.— Մեծ է Աստուած, աղջիկս. համբերէ եւ աղօթէ. մի՛ տատիր. եւ գիտցիր թէ զոհողութեան մէջ կայ գոհունակութիւն որ իրաւունք կուտայ հպարտութեամբ փղոց իշնալու։

(կը մտնէ բարթամեան Գուրգէնի թեւէն բռնած)

Յ. ԲԱՐԹ.— Եկուր տեսնեմ, կը բաւէ որքան որ յանցաւորի պէս փակուած մնացիր։ Դուն դեռ հո՞ս ես եղեր, խնամի՛։ Մինակ ձգենք սըտոնք քիչ մը. խօսելիքներ ունին. իսկ դուք, լաւ նայեցէք իրարու, աչք աչքի, համարձակ եւ ինչ որ կայ ծածկուած ձեր սրտերուն խորը բացէ՛ք, բացէ՛ք. վերքը զոցելով չէ որ կը բուժուի։ Եկո՛ւր նայինք, խնամի՛։

(Թագուոր եւ բարթամեան կը մեկնին. Գուրգէն, յարաճուն ու գուսպ վիշտ մը խաթարած է իր դիմագծերը. տժգոյն է եւ նիհարցած, անփոյթ, անխնամ. ոչ իսկ սանտրուած. վիշտ ու լքուն երեւոյթ մը ունի. հագած է քաղքենիի զգեստ։

Կարճ պահ մը գիրար դիտելէ յետոյ նետուած են իրարու գիրկ. լուռ, կանոգին գրկախառնումն է երկու վշտակոծ հոգիներու, որոնք կարծես իրարու կը ներեն եւ իրարմէ ուժ ու կորով կը պաղատին. կը նստին քովէ քով, իրարու փարած։ Շփոթութեան լուռութիւն մը։

ՇԱՔԷ.— Խօսէ՛, Գուրգէն. բանի մը պէտք ունի՞ս արդեօք. կ'ուզե՞ս բան մը պատրաստեմ։

(Գուրգէն գլխով կը մերժէ)։

բոլորովին տժգոյն ես. աչքերուդ մէջ արիւն կայ տակո՞ր ես.

(Գուրգէն առա՛ց պատասխանելու կ'ելլէ, ձեռքերը կուրծքին խաչաձեւ, ջղագրգիռ կը պտտի)։

բայց ինչո՞ւ չես պատասխաներ։

(կ'երթայ Գուրգէնի քով, թեւերը անցուցած անոր մէջքին, կը ստիպէ զայն կանգ առնելու. պաղատագին)

Մի տանջեր ինքզինքդ, Գուրգէն, արդէն ուժասպառ եղած ես։ Եկուր նստինք քովէ քով ու խօսինք։

(Մեղմիւ մղած է զայն դէպի բազմոց. կը նստին քովէ քով. Գուրգէն միշտ մռայլ. շաքէ ջաճոյական. տար ու փաթիկանկատ)։

Ա՛յնքա՛ն բաներ ունինք իրարու ըսելիք. յաճախ ինծի այնպէս կուգայ թէ՝ մեր միջեւ թանձրացած է ժուխ մը, որ կարծես թոյլ կուտայ ինծի լսել ձայնդ, բայց կ'արգիլէ դիս քեզ տեսնելէ ու կուլամ . . .։

ԳՈՒՐ.— (Մեղմ ու տխուր յանդիմանութիւնով) Կ'երդէիր երէկ դիշեր . . .։

ՇԱՔԷ.— Ա՛հ, այո, երգեցի...

ԳՈՒՐ.— Ունեցա՞ր այդ ուժը, առանց յոյսի, երազի։

ՇԱՔԷ.— Անոնցմէ ազատուած։

ԳՈՒՐ.— Ի՞նչպէս կարելի է, քանի որ երգը յոյսին ու երազին փառաբանութիւնն էր մեզի համար. կը յիշե՞ս...։

ՇԱՔԷ.— Իրաւունք պիտի ունենայիր, եթէ յոյսը եւ երազը ցնորքներ եղած ըլլային. իրականութիւններ են, բայց ոչ մեզի համար։

ԳՈՒՐ.— Ինչպէ՞ս կրցար երգել այն ատեն։

ՇԱՔԷ.— Առանձին էի բոլորովին, մութին մէջ նստած. չկըրցայ մտքէս հեռացնել ներկան որ վաղը յոտի անցեալ մը պիտի ըլլայ, ու սարսափած կարծես, ես իմ մէջս պլորուեցայ. այն ատեն էր որ կարծեցի ներսէս լսել ձայն մը որ յաժառօրէն կը կրկնէր. «Այն որ չի կրնար ուզածին պէս ապրիլ, պէտք է երթայ»...։

(Գուրգէն մատանջ կը սարսռայ)։

Բոլոր յիշեցի եւ հասկցայ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէր. հանդարտութիւն մը տիրեց հոգիիս, նման անոր որ մթնոլորտը կը ծանրացնէ փոթորիկէն առաջ. (գլուխը կրթնցուցած է Գուրգէնի կուծքին) եւ սկսայ երգել անյո՛յս, աներա՛զ, կարապին պէս որ...

(Շար.)

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆՑ

ճշդէ գերմանահպատակներու բնակութեան պայմանները Պարսկաստանի մէջ։

Դաշնագիրը հիմնուած է ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի յօդուածին եւ փոխադարձ հաւասարութեան հիման վրայ։ Պայմանաժամն է 5 տարի։

Ըստ այս պայմանագրին, դաշնադիր երկու պետութիւնները յանձնառու կ'ըլլան իրաւարարութեան ենթարկել անցեալ եւ ապագայ բոլոր դաշնագիրներէն ծագելիք վէճերը, իրենց վերապահելով վերաքննութեան ենթարկել իրաւարարութեան վերաբերեալ խնդիրը՝ վաւերացուելէն 10 տարի վերջ։

Առեւտրական դաշնագիրը սկզբունքով կը հաստատէ երկու կողմերու կամքը չընելու ոեւէ բան, որ վնաս հասցնէ փոխանակութեանց եւ թրանզիթին, սակայն կը նախատեսէ զանազան սեղմումներ եւ արգելքներ, մանաւանդ ռազմանիւթի վերաբերեալ։ Երկու երկիրներու նաւերըպիտի ենթարկուին միջազգային նաւերու տրամադրութեանց։

Բնակութեան համաձայնագրին մէջ կ'ըսուի թէ երկու երկիրներու դատարանները իրաւասու են տեղացիներու նման դատել միւս երկրի հպատակները. միայն անհատներու իրաւական դրութիւնը ճշդելը կը պատկանի երկրի դատարանին։

Դաշնագիրը խմբագրուած է պարսկերէն, գերմաներէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով։ Անհամաձայնութեան պարագային, դիմում պիտի ըլլայ ֆրանսերէն բնագրին։

ԵՐԵՒԱՆԻ ԳՆԴԱՍԱՀՍԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

«Խորհրդային Հայաստան»էն կը տեղեկանանք թէ յունուար 26ին գնդակահարուած են վեց հոգի, իրրեւ քրէական յանցաւոր (ոչ թէ իրրեւ վրէժ Յաչենեանի սպանութեան)։

Գնդակահարներն են Մաչօ Յաչատրեան, Հեկտոր Կանայեան, Բարգէն Սահակ Գալստեան, (Բիճ Բարգէն), Յոսրով Յաեան, Բարգէն Շմաւոնեան (Շմօ), Վանիկ Աւագ Յովհաննիսեան, Խորութիւն Շմաւոնեան (Շմօ), Վանիկ Աւագ Յովհաննիսեան, Խորէն Վարդան Արիստակէսեան։ Զեկայի վճռագրին համաձայն, սոնք 1927ի սկիզբները, Երեւանի մէջ կազմակերպած էին «Ղոչի» անունով աւազակային խումբ մը, որուն անդամագրած էին քաղաքին վատասերած տարրերը։

Անոնց նպատակն էր կողոպուտներ կատարել, կանգ չառնելով որ եւ է միջոցի առջեւ։ Աւազակախումբին դեկավարները նախապէս, քանիցս դատապարտուած էին գողութեան եւ սրիկայական զանազան յանցանքներով։ Խումբը՝ 1927ին, սպանութեան սպառնալիքով իր մէջ առած է շարք մը անապատան երախաներ, որոնց միջոցով գողութիւններ կատարած է։ Խումբը սպաննած է չորս անոք տղաքներ, որոնք մերժած էին ենթարկուիլ իր կամքին։

Սպանիոյ դիկտատորը անդրդուելի

Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորը իր մօր՝ Մարի-Քրիստինէ թագուհիի մահուան առթիւ ուզեց ընդհանուր ներում շնորհել քաղաքական բոլոր բանտարկեալներուն եւ աքսորականներուն։ Այս փափաքը յայտնեց վարչապետ Փրիմօ տը Րիվէրայի, որ հակառակեցաւ ընդհանուր ներումի գաղափարին եւ անմիջապէս նախարարական խորհուրդ հրաւիրելէ յետոյ, թագաւորին յանձնեց դահլիճին հրաժարականը։ Թագաւորը նկատելով որ կառավարութեան հրաժարումը աւելի աղետալի պիտի ըլլայ երկրին համար, տեղի տուաւ եւ վարչապետին յանձնարարեց շարունակել իր դիկտատորական վարչաձեւը։

Բոլշեւիկեան Նոր ծրագիրներ

Ամերիկայի ամէնէն հարուստ հոգատէրը՝ Քէմպել, որ խորհրդային կառավարութեան կողմէ Ռուսիա հրաւիրուած էր՝ երկրագործական լայն ծր գիրներու գործադրութեան մասին խորհուրդներ տալու համար, Լենտոն վերադարձած է եւ կարգ մը յայտարարութիւններ կ'ընէ։ Կ'ըսէ թէ Մոսկուա ծրագրած է ագարակներու վերածել ընդարձակ շրջան մը, որուն լայնքն է10 մղոն եւ երկայնքը՝ Նիւ - Եորքէն Լենտոնի հեռաւորութեան չափ։ Արդէն առաջին քայլը առնուած է եւ յոյս կայ որ հինգ տարուան ընթացքին մեծ գործեր պիտի կատարուին։ Ցառաջիկայ երեք տարուան մէջ բոլշեւիկները կը յուսան Ամերիկայէն գնել 300 միլիոն տոլարի արժէքով երկրագործական մեքենաներ եւ 100 միլիոն տոլարի՝ ճամբու մեքենաներ։ Արդէն գնած են 35 միլիոն տոլարի երկրագործական մեքենաներ, որոնք ի րկայիս ռուսական նաւահանգիստները ցամաք կը հանուին։

Քէմփպել կ'աւելցնէ թէ Մոսկուայի վարիչները իրեն առաջարկած են Ռուսիոյ երկրագործական Դիկտատորի պաշտօնը՝ հինգ տարուան համար՝ մեծ թոշակով, սակայն Ամերիկայի մէջ ունեցած իր շահերուն համար մերժած է ընդունիլ։

Կացուրիւնը Աֆղանիստանի մէջ

«Տէյլի Նիւզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Աֆղանիստանի թուրք զինուորական մարմնի պետ Քեազիմ փաշա յանուն Ամանուլլահ թագաւորին բանակցութեանց մտած է Պէչէի Սաքայի հետ, թշնամութեանց վերջ դնելու համար։

Պոլսէն Աֆղանիստան վերադարձան 30 աֆղան սպաներ, որոնք կ'ուսանէին զինուորական վարժարանին մէջ։

Էմիր Համիդուլլահ հրամայած է գրաւել Քապուլ հասած բոլոր թերթերը։

Ֆրանս. նաւ մը ընկղմած Պուրկազի առջեւ

Ֆրանսական ֆաք Ֆրէսինէ շոգենաւը, որ կը պատկանի Մարսիլիոյ Ֆրէսինէ նաւային ընկերութեան, Պոլսէն Պուրկազ (Պուլկարիա) կ'երթար, երբ Սեւ ծովու մէջ տիրող մառախուղին պատճառաւ խութի մը զարնուեցաւ պուլկարական եզերքին մօտ, Սոզոպոլիսի եւ Քուփրիայի միջեւ ու ընկղմեցաւ։

Քառասուն նաւազներն ալ ազատուեցան շոգենաւի մը կողմէ, որ ժամերէն կ'անցէր։ Նաւաբեկեալները Քուփրիա ցամաք հանուելով իննամուեցան պուլկար իշխանութեանց կողմէ։

ֆաք Ֆրէսինէ Մարսիլիայէն մեկնած էր փետրուար 6ին՝ 1100 թոնօ ապրանք բեռցած, առանց ոեւէ ճամբորդի։ Պոլսէն ճամբայ ելած էր փետր. 14ին եւ Պուրկազի ծոցը հասած ժամը 11ի առեները։

Ընկղմած շոգենաւը շինուած էր 1915ին եւ 3950 թոնոտարողութիւն ունէր։ Պոլիս եւ Սեւ Ծով կ'երթեւեկէր շաբունակ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

THÉ YAVROU ▣ ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՍՆՏՈՒԿՈՎ ԵՒ ԾՐԱՐՈՎ ԹԷՅԵՐ

ԸՆՏԻՐ ՀՈՏԱԻԷՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

ՃԵՐՄԱԿ ԾԱՂԻԿ (Ագ-Դաւրուշ) ԹԷՅԵՐՈՎ ՀԱՄՆՈՒՐԴՆԵՐ

Պահանջեցէք մեր Թէյերը ամենուրեք՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու մէջ

ՀԱՒԱՔԻ՝ Comptoir des THÉS YAVROU

23 Rue Senac, MARSEILLE եւ 29 Ave. Trudaine, PARIS

Tél. MANUEL 25 - 27 Tél. TRUDAINE 53 - 73

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

„ԱՆԶՐԵԻ"Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 ֆրանք։ փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՍԻՐԱԿԱՆ ՍԱՂԱՐԸ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ-ԴԻՄԱԿԱՒԻՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԺՈՒԱՆՎԻԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

2 Մարտ Շբ. գիշեր ժամը 10ին Tête Noireի սրահներուն մէջ

26 Quai Beaubourg, ԺՈՒԱՆՎԻԼ

Միութեան կարգադիր մասնախումբը չանք չէ խնայած անհրաժեշտ շքեղութիւն մը տալու իր հանդէսին։ Միայն 200 Տոմսեր հրապարակ հանուած են։ Դիմակաւոր եւ թուղթի հագուստներու ինչպէս նաեւ պարերու մրցումներ։ Ժուանվիլի հալթագուհիի ընտրութիւն։ Ճոխ գօթիլեոն եւ բազմաթիւ անակնկալներ։

ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ

Յանօթ.— Դիմակաւոր այրերը պարտաւոր են ժուտքի առեն իրենք զիրենք ճանչցնել։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77,1[illegible]

Բնիկ կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, կեսարիոյ պղպեղով եւ Համբուրկեան ոճով։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ի Ր Ա Ժ Ա Ռ

Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համար թէ կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառներէն եւ արտասահմանէ

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 49-[illegible]

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-6[illegible]

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ եւ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ 3.30—5

29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des [illegible]

Շաւիւի մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հիւանդութիւններ

27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թէլ. Շաւ[illegible]

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆԻ „ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿ"

Ա.ռաջին ֆատոր, կենսագրութիւն

(Հայր Սիմոն երեւեանի (Ատրուշանի) ցառաջաբանով)

Այս հատորը կը բովանդակէ ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿի ամբողջ կեանքն ու գործունէութիւնը։ Ժթ. դարու հայկական մտաւոր, գրական, ազգային, քաղաքական եւ ազատագրական շարժումները եւ դէպքերն ու դէմքերը իրենց կարգին ի յայտ կուգան այս գիրքին մէջ։

Գիրքը զարդարուած է գունաւոր եւ լուսատիպ նկարներով, կազմ ունին Հայրիկի անձին եւ գործին հետ։ Անտիպ նամականիներ, էջեր, բնոյթագծեր եւայլն։ Մեծածաւալ հատոր. էջ՝ 808։

Գինն է՝ Ամերիկա՝ 2 տոլար, Անգլիա եւ գաղութներ՝ 10 լիրա, Ֆրանսա՝ 50 ֆրանք։ Ստանալու համար դիմել՝ Adjémian, Tauris (Perse).

Ձամբու ծախքը ապսպրողի ֆաշուոյն է

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՁԵՌՔ

ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՆ ՄԷՋԷՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ %30

ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ % 15 ՁԵՌՔ

Իմ ընկերս 7.50, Վարժապետին աղջիկը 18, Մանուն Լէսքօ 15, [illegible] պանդոկը (2 հատ.) 15, Լիլիդն ու Ադոլֆ 10, Մ.թքէն սերարկածը 3, [illegible] գային բաներեր 4, Յեղափոխութեան մականշանները 5, Անձնական սերունդ մը 8, Աւազակապետը 25, Կրացիէլլա 8, Փոթորիկը 2, [illegible] տորաց ժողով 2, Առաքելոց վանքին կռիւը (պատմեց գօր. Անդրանիկ) 5, 12.50, Հայերու բնաջնջումը 6, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 5, Նահապետական հերոսամարտը 10, Լանգոսի հովուավէպը 8, Մէյհանէ 5, Սատանայ 2, Վերադարձը 3, Պըլ-Պուդի (Օքէքէթ) 9, [illegible] Թուածներ (Դուրհան) 5, Աբու Լալա Մահարի 5, Լոյս Զուարթ 3, Յաքէթ 10, Արարատ Այբենարան ընթերցարան 3, Հայ. քերական 3, գարաններ 3, 25, 30, Երազահան 5, 6, 10, Ֆրանս. խօսակցութիւն 5, 6, Լուսաբեր այբենարան 5։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անբաղդատելի գիներով, ինչպէս ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գիրքեր, նանիշներ Կոմիտաս վրդ.ի, Սրուանձտեանցի, Զուշտեանի, [illegible] եանի, եւայլն։

Դիմել՝ Madame SÉVOUNI. 31 Rue Kléber, Issy-les-M[illegible] neaux (Seine).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու ետեւապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաներուն Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականագիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Շեն. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ՝

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմարիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Ընդամիսա եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

ՊՈՒՐՍԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ՀԱՐՍՆԻՔԸ

Պ. Ս. Զաւպաքճեան եւ մաքսուտեան ընտանիքը ամենախորին կսկիծով կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը՝

ՏԻԿ. ՖԼՈՐԱՆՏ ԶԱՄՊԱՔՃԵԱՆ

(ծնեալ ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ)

որ կնքեց իր մահկանացուն յետ երկարատեւ հիւանդութեան, քսանեւհինգամեայ հասակինմէջ։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 9.45ին, փարիզ, Jean Goujonի Հայոց եկեղեցին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Պ. Պետրոս, Քերովբէ եւ Պօղոս Ադապէյեան, Օրիորդներ Արաքսի, Էլիզ եւ Սիրարփի Ադապէյեան եւ իրենց պարագաները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին Տիկին ԶԱՐՈՒՀԻ ԱՂԱՊԻՅԵԱՆի տխուր մահուան առթիւ։

Հ. Ց. Դ.

ՍԷն-Միշէլի «Քրիստափոր» խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս երեկոյ ժամը 8.30ին La Petite Sourceի սառնայարկը 130 Bd. St. Germain, մէթրօ Օդէոնի դիմացը։ Կը խօսի ընկ. Օհան Կարօ։ Նիւթ՝ վասպուրականը՝ Հ. Յ. Դաշնակցութենէն առաջ եւ անոր օրով։

Շաւիւի Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը՝ վաղը Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 28 Rue Anatole France, Chaville, Մոնփառնասի կայարանին դիմացը։

Լիոնի կայծակ խումբի ժողովը՝ վաղը Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Café de la Comèteի սրահը, 122 Cours Lafayette.

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան)։

ՄԱՐՍԻԼՅԻ Արարկիրի Հայր. Միութեան մասնաճիւղին վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը.

459՝ ժարժարիոնէ ժամացոյց, 178՝ Անդրանիկի նկարը, 73՝ ինքնահոս գրիչ, 825՝ կնոջ հովանոց, 782՝ քոնեակի սպաս, 832՝ մէկ շիշ շամբանեա, 251՝ կնոջ գոյգ մը գուլպայ, 931՝ մէկ շիշ օ մը քօլոնեը, 462՝ քաշքոլ, 653՝ մետաքսէ թաշկինակ։ Մտանալու համար շահող թիւերը ներկայացնել Ա. Համալեանի, 31 Rue des Chapeliers, Marseille.

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒ

—Մշեցի Արշակ Վարդանեան որ պոլսէն քորֆու եւ անկէց ալ մեկնած է Ֆրանսա իր եղբօրը՝ Գրիգոր Վարդանեանի ետեւ։ Խնդրել՝ H. Mézoyanի, 7 Rue Hoche, Bois Colombes (Seine).

ԵՐԳԱՐԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇԱՆ

«Արարատ» երգարան (2 հատոր) 25, «Կիլիկիա» 25, Զարեհագր. Ա. Մարեան 10, Ժողովրդ. 10, Նոր 5, Ծոցի 6, Հայ ժողովրդ. սիրային երգեր 3, Ընդարձակ երաժշտացոյց 12, Ընդարձակ երաժշտան եւ լուսնացոյց 10, Բախտացոյց եւ երաժշտան 6, Երաժշտան եւ վիճակարան 5, Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր։ Փոսթի ծախք չկայ։ Դրացուցակը կը ղրկուի ձրի։ Դիմել մեր նոր հասցէին՝ L. Mozian. 5 Rue Champlain, Paris (20).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ՝

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմարիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Ընդամիսա եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հաստատուած է 1865ին

Հաստատուած է 1865ին

Հաստատուած է 1865ին

ՀԱՐԱՉԱԳ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
20
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

20 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 886 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Այլ եւս անվիճելի է Տրոցկիի վտարման լուրը: Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնն ալ կը հաղորդէ զայն, փետր. 18 թուականով, առանց աքսորավայրը յիշելու:

Իսկ բոլոր աղբիւրները կը հաստատեն թէ՝ այդ աքսորավայրն է՝ Թուրքիան:

Ուշադրութեամբ կարդացէք, — Թուրքիա: Այսինքն այն երկիրը որ գերազանցապէս քաղաքական յանցաւորներ կ'արտադրէ. եւ եթէ չկարենայ կախել, գնդակահարել կամ խմբովին ջարդել, կը փախցնէ մինչեւ աշխարհի հեռաւոր ծայրերը:

Ապահովաբար Տրոցկիի արկածալի կեանքին ամէնէն տաժանելի դրուագն է այս, շատ մը տեսակէտներով նման՝ հայ յեղափոխականի չարչարանքին:

Իսկական ողբերգութիւն:

Նախ որ, հոչակաւոր ընդդիմադիրը կ'արտաքսուի իր իսկ հայրենիքէն: Ա՛յն երկրէն որուն վերանորոգման հիմնադիրներուն աչ թեւը կը հանդիսանար: Եւ ամէնէն ահարկու բանը, քանի որ խորհրդային իշխանութիւնը իրեն կը պարտէր կարմիր բանակին կազմակերպութիւնը:

Երկրորդ, կ'աքսորուի իր իսկ ընկերներուն եւ գործակիցներուն ձեռքով: Աւելի քան մէկ տարի պատէ պատ զարնուելէ յետոյ, կը նետուի սահմանէն դուրս, իբրեւ կենդանի դիակ մը:

Եւ երրորդ, զարձեալ իր իսկ ընկերներուն եւ գործակիցներուն ձեռքով, կը յանձնուի պետութեան մը որ բովանդակ աշխարհի մրցանիշը կոտրած է, իբրեւ բռնութեան եւ գազանութեան ախոյեան: կը դրկուի Թուրքիա, մանրակրկիտ դգուշութեամբ եւ «ընդ հսկողութեամբ», ծպտեալ եւ տուփի մը մէջ փակուած: կարծես թէ ռումբ մը ըլլար, որ ահա պիտի պայթի ինքն իրեն, շոգեկառքին կամ շոգենաւին մէջ, ճամբու ընթացքին կամ խորհրդային դեսպանատուն մտած առեն:

Արդարեւ, դժուա՛ր է գծել մարդկային վատութեան սահմանը: Զափել խորութիւնը հոգեկան բորոտութեան:

Թերեւս Տրոցկին այնքան չպիտի տառապէր, եթէ դնդակահարէին Ալմա-Ալտայի մէջ— իր սեփական հողին վրայ— կամ կրէմլինի հրապարակին կեդրոնը, փոխանակ այսպէս քաշքշելու երկիրէ երկիր, մանաւանդ առաջին առթիւ յանձնելու զայն «բարեխամ» Թուրքիոյ հսկողութեան, անասելի շնականութեամբ:

Թերեւս այնքան չպիտի ցաւէր, եթէ ղրկած ըլլային Սոլովեան կղզիները, լեղի քամել տալով ուրիշ հազարաւոր բախտակիցներու հետ, սառուցեալ նկուղներու մէջ:

Անկիւն մը չգտնե՛լ հսկայական Ռուսաստանի անծայրածիր տարածութեան վրայ, եւ, վտանգը հեռացնելու համար, թեթեւ սրտով նետել զայն կախաղանի եւ «եաթաղան»ի դասական հայրենիքը, մինչեւ էնկիւրի—արարք մըն է որ պէտք է սեւ տառերով արձանագրուի խորհրդային իշխանութեան ելքի տոմարին մէջ, այնքան ընդվզեցուցիչ խայտառակութեանց հետ:

Այս արարքէն յետոյ, բժամիտները միայն կրնան զարմանալ, որ միեւնոյն իշխանութիւնը— Տրոցկին ալ միասին— ամբողջ ժողովուրդ մը, մինուճար Հայաստանը յանձնեց միեւնոյն Թուրքիոյ բարեհա՛ճ ուշադրութեան...

Ու ի՞նչպէս չհրճուի հիմա Թուրքիան, ու մանաւանդ չհպարտանայ, թքնելով ամբողջ «քաղաքակիրթ» Եւրոպային, եւ կարմիր յեղափոխականնե՛րու երեսին: Ինչպէ՛ս չկրկնէ այն դիւային, լայն, իսկ եւ իսկ Թրքական քրքիջը, զոր կ'արձակէր, ամբողջ բազմութիւններ գունդագունդ կամ ցիրուցան կոտրած առեն...

Եւ արդէն, ե՛ւ մէկը ե՛ւ միւսը, ե՛ւ «քաղաքակիրթ»ը ե՛ւ «յեղափոխականը» չափազանց լաւ ճանչնալուն համար է որ, այնքան թեւ առաւ օրհասական Թուրքիան, եւ աւերեց ու մորթեց սանձակոտոր մոլեգնութեամբ:

«Մարդը մարդուն գայլ», ըսեր են հիները: Ի՛նչ միամիտ խօսք: Անշուշտ անոր համար որ այն առեն գոյութիւն չունէր «ընկեր»ը: Մանաւանդ համայնավարը, խորհրդայինը: Եւ այն առեն չկար, նաեւ, չարդարար Թուրքիան:

Ի՛նչ խօսք որ էնկիւրին Տրոցկիի ոչ իսկ մէկ մազին պիտի դպչի: Թուրքերը շատ խելացի են եւ վարպետ՝ այսպիսի պարագաներու մէջ: Ճշտոյ, հաւանական է որ աքսորականը երկար չմնայ Թուրքիոյ մէջ, եւ անցնի Գերմանիա, ինչպէս նախատեսուած է:

Բայց այս բոլորը ոչինչ կը փոխեն ողբերգութենէն: Թուրքիան վարկ մը եւս կը շահի, այնքան աժան պարգեւներու եւ պատիւներու հետ: Իսկ խորհրդային իշխանութիւնը իր Ռիկովներով եւ Լիտվինովներով, իր Սոխլիններով եւ Կալինիններով կ'ինչա՛յ, անգամ մը եւս կ'իջնէ դէպի խորխորատ, իբրեւ բարոյական կերպարանք:

Զենք ժխտեր. «քաղքենի» նախապաշարումներ են ասոնք, նետեւանք՝ «հակայեղափոխական» ձգտումներու: Եւ գիտենք որ իմակուրենէ պատրաստ են պատասխաններն ալ, գոյնզգոյն լուսանքներով:

Բայց, նոյնիսկ ռուսական յեղափոխութեան պատիւին համար, հազար անգամ պիտի նախընտրէինք սեւնալ այս նապաշարումներով, քան հաշտուիլ այն ցածոգի արարքին հետ, որ մինչեւ էնկիւրի աքսորել կուտայ յեղափոխական մը: Ոչ չէ թէ այդ գոհն ըլլայ կարմիր եւ նոյնքան չկամ հայկական դատին հանդէպ, որքան անոնք որ այս օրին հասցուցին զինքը:

Անբաններն միայն կրնան պաղարիւնով դիտել այս ողբերգութիւնը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԱՂԹԻՆ ԱՌԹԻԻ

«Արեւ», Եգիպտոսի ռամկավար պաշտօնաթերթը, խմբագրական մը նուիրելով Սուրիոյ արտագաղթին, հետեւեալ երեւոյթները կը մատնանշէ (4 փետր.).

— «Ֆիզիքական վտանգը, հակառակ բոլոր հաւաստիքներուն որ կը տրուին, կայ եւ կը մնայ մշտ եւ այս՝ ոչ թէ միայն խաչենտէրունի շրջանակին մէջ, այլ Պէյրութ եւ իր շրջակայքը, ուր հայ Թոքախտաւորները աչքի կ'ինկան իրենց չխաթող երեւոյթովն ու ահագին թիւով: Ասոնք բնականաբար չեն կրնար տոկալ ծանր աշխատանքի (երբեմն ոչ իսկ թեթեւին) եւ այս պատճառաւ զրկուելով բաւարար սնունդէ՝ արագօրէն կը հիւծին, մինչդեռ շատերը պիտի կրնային փրկուիլ՝ եթէ դարմանուին եւ սնունդի համապատասխան միջոցները իրենց չպակսէին: Այս յարաճուն պէտքին առջեւ՝ ներկայիս ընծայուած օգնութիւնները (հիւանդանոց, եւն.) բոլորովին անբաւական են ու անյիրաժեշտ է, իսկոյն աւելցնել զանոնք:

Ջենք ծանրանար այն կրկնակ քաղաքական վտանգին վրայ, որուն ակնարկեցինք: կը գոհանանք միայն ըսելով՝ թէ հետզհետէ աւելի փափուկ կը դառնայ Սուրիոյ մէջ հիւրընկալուած հայ գաղթական զանգուածներուն դիրքը, այն համեմատութեամբ՝ որով կ'աւելնան տեղացւոց մէջ քաղաքական ընդդիմամարտութիւնները եւ ոեւէ ձեւով փոփոխութիւն մը տեղի կ'ունենայ հոգատար պետութեան եւ ժողովուրդի՝ փոխադարձ վերաբերումին եւ յարաբերութեան մէջ: Ասիկա գիտնալով՝ Հայերը պէտք էր ամէն բան ընէին ստուերարկուելու համար՝ փոխանակ իրենց կռիւներուն ալ տեղացւոց ուշադրութիւնը իրենց վրայ հրաւիրելու:

Միւս վտանգին վրայէն՝ նոյնպէս սահելով պիտի անցնինք առ այժմ: Սուրիոյ Հայերուն լաւ ծանօթ է ան, եւ կը յուսանք թէ արտասահմանի հայերէն թերթերու ընթերցողներն ալ քիչ բաւով կը հասկնան մեզ՝ երբ ըսենք թէ 50—60,000ի հասնող հայութեան Հայաստանեայց եկեղեցիէն հեռանալու վտանգն է ան, որ ստեղծուած է շնորհիւ մե՛ր անհոգութեան եւ ուրիշ միջազգային հզօր եկեղեցիի մը այս պահուս չափազանց ագդուօրէն գործադրած ճիգերուն: Երբ կաթոլիկոսութիւնն ու երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը իրենց միջեւ գործնականապէս կարգադրած չեն դեռ իրաւասութեան խնդիրը, երբ ճշմարտապէս կարող հայ հոգեւորականներու պակասը աւելի քան երբեք զգալի է այդ երկրին մէջ, ասդին դրամով եւ ժառդովգօրաւոր մեծ կազմակերպութիւն մը կը կանգնի մեր խեղճութեան քով, մերիստը դէպի իր փարախն առաջնորդելու համար...:»

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԹԱՆԻՆ ԴԱՏԸ

Սանասարեան խանին դատը փետրուար 6ին շարունակուեցաւ Պոլսոյ քաղաքային Բ. ատեանին առջեւ: կուսակալութեան կողմէ ներկայ էին Ասլմ եւ Թահսին պէյեր. պատրիարքին կողմէ՝ նէճաթի պէյ:

Ասլմ պէյ խօսք առնելով յայտնեց թէ ժամանակ չեն ունեցած պատրիարքի փոխանորդներուն յիշատակագիրը քննելու եւ յետաձգում պահանջեց: Նէճաթի պէյ ի պատասխանեցաւ, եւ դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ 20 փետրուար չորեքշաբթի (այսօր) ժամը 13ուկէսին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

Երէկ գրեցինք թէ փետրուար 15ին ժընեւի մէջ ժողով գումարած է Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականներու խորհրդակցական յանձնաժողովը, նախագահութեամբ հազարապետ Ճոնսընի:

«Թայմզ»ի ժընեւի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ ժողովը իր աշխատանքները վերջացուց փետրուար 16ին: Ներկայացուած տեղեկագիրները կ'ըսէին թէ մինչեւ հիմա Սուրիոյ մէջ տեղաւորուած են 8000 հայ գաղթականներ, սակայն տակաւին կը մնան մօտ 32,000 գաղթականներ եւս, զորս պէտք է տեղաւորել: Ստիպողական անհրաժեշտութիւն կար ուտելիք հայթայթելու արդէն իսկ տեղաւորուած բազմաթիւ հայ գաղթականներու, մինչեւ որ անոնք իրենց ագարակներու հողը արտադրող վիճակի մէջ դնէին: Այս խնդիրը կարգադրուեցաւ Միջազգային կարմիր Խաչին ըրած 5000 անգլիական ոսկիի նուէրին շնորհիւ:

Գալով Պոլսոյ ռուս գաղթականներուն, ասոնց թիւը 2,800ի իջած էր անցած տարի: Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականներու բարձր կոմիսարին ջանքերով ասոնցմէ 1000 հոգի ուրիշ տեղեր փոխադրուեցան, 1000 հոգի Թրքական հպատակութիւնը ընդունեցին եւ մնացածներն ալ աշխատելու համար պիտի ղրկուին Պաղեստին, Ֆրանսա կամ Պրազիլիա:

Տրոցկիի արտաքսումը կը հաստատեն

Մոսկուա, *18 փետր.*— Պաշտօնական «Թաս» գործակալութենէն.

Մամուլը կը հրատարակէ հետեւեալ դեկոյցը·— «Տրոցկի արտաքսուեցաւ Խորհրդային Միութեան հողերէն՝ իր հակախորհրդային գործունէութեան համար, համաձայն կէփէուի մասնաւոր խորհրդաժողովի որոշման: Տրոցկիի ընտանիքը մեկնեցաւ իրեն հետ, ըստ իր փափաքին»:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՐԹԱԼ Կ'ՈՒԶԷ

Պերլին, 18 փետրուար.— Ռայխսթակի նախագահ Լէօպէ այս իրիկուն հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ Բերայէն.

«Թայ·սնթակի մէջ փետր. 6ին ձեր ըրած յայտարարութեանց վրայ հիմնուելով, գերման հիւպատոսարանէն անցագրի վիզա կը խնդրեմ: (*Մտոր*) *ՏՐՈՑԿԻ*

Գերման խորհրդարանի ընկերվարական նախագահը անմիջապէս դահլիճին յանձնեց Տրոցկիի խնդրանքը, ջերմօրէն յանձնարարելով տալ ուզուած արտօնութիւնը: Չի գիտցուիր թէ դահլիճը ի՛նչ որոշում պիտի տայ, սակայն ընկերվարական կուսակցութիւնը տրամադիր կ'երեւայ վիզան տալու: Եթէ ընկերվարական նախարարներն ալ նոյն կարծիքէն են, հաւանական է որ Տրոցկի արտօնուի Գերմանիա գալու:

(Լէօպէի ծառը, որուն կ'ակնարկէ Տրոցկի, խօսուած էր վայմարի Սահմանադիր ժողովի բացման տասնամեակին տուիթիւ: Հայ ժողովարի մը միջամտութեան պատասխանելով, Ռայխսթակի նախագահը ըսած էր:

—Ժողովրդավարութիւնն է որ ձեզի եւ ուրիշներու տուած է քաղաքացիական իրաւունքներու վայելքը, ու կրնայ պատահիլ նոյն իսկ որ այդ իրաւունքները շնորհենք նաեւ Տրոցկիի:)

Հայերու «վճար» կալուածները

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն «Ագշամ»ի.— *Ասկէ առաջ որոշուած էր որ միայն այն գաղթականները պիտի կրնան տիրանալ իրենց տրուած հայկական «լքեալ» կալուածներուն, որոնց փոխանցման գործողութիւնները վերջացած են, կամ «վերջանալու վրայ» են:*

Կառավարութիւնը ժողովէն մեկնութիւն ուզած էր «վերջանալու վրայ» բացատրութեան մասին: Պատկանեալ Ջանձնաժողովին որոշումով, «վերջանալու վրայ» կը նկատուին այն գործողութիւնները, որոնք վաւերացուած են կալուածներու բաշխիչ յանձնաժողովին կողմէ:

Մարսէյլեն Սայկոն

Ֆրանսացի յայտնի օդանաւորդ Լը Պրի, որ Քոսթի հետ միասին հարաւային Ատլանտեանը կտրած էր մէկ թռիչքով եւ երկար շրջան մը կատարած էր հարաւային եւ հիւսիս. Ամերիկայի մէջ, երէկ առաւօտ ժամը 1.27ին Մարսիլիոյ մօտ իսթրի օդանաւային կայարանէն ճամբայ ելաւ դէպի Սայկոն: Իրեն կ'ընկերանան փայտեր եւ Ժուա:

Առաջին հանգրուանն է Թունուզ՝ անցնելով Քորսիքայի եւ Սարտինիոյ վրայէն: Երկրորդ հանգրուանը պիտի ըլլայ Թունուզէն Գահիրէ՝ անցնելով Տրիպոլիսի վրայէն: Երրորդը պիտի ըլլայ Գահիրէէն Հալէպ կամ Պասրա:

Նախապէս որոշուած էր Հալէպ երթալ՝ Իտալիոյ, Յունաստանի եւ Անատոլուի ճամբով, սակայն նկատելով որ Տաւրոսեան լեռներու վրայէն անցնիլը վտանգաւոր է, վերջին պահուն որոշեցին Թունուզ-Գահիրէ ճամբան:

Թունուզէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ օդանաւորդները ժամը 7.37ին հասան Թունուզ - կարթաճինէի օդանաւային կայանը: կը հետեւի թէ մօտ 1000 քիլոմեդր ճամբան կտրած են 6 ժամ 10 վայրկեանէն:

ՓԱՐԻԶ - ՀԱՆՈՅԻ ԹՌԻՉՔԸ

Երէկ իրիկուն ալ Պուռժէի օդանաւային կայանէն դէպի Հա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ . . .

(ՐՈՒՀՃԻԱԿԱՆ)

Մ. Գիւղ Պօղոսեան զիս հրաւիրեց Ջուիցերաիայ վարժարան: Հոն մատղաշ տղաքներ ու աղջիկներ սաղմոս կ'երգէին, ու առակներ կը լսէին, իրենց աչքերը գոցելով: Ջեմ գիտեր թէ զոհերը ի՛նչ թիւի հասած էին:

Երբ հասայ եգիպտոս, մտածեցի թէ ինձ կը մնար կամ Ա-ռաչնորդ ձեռնադրուիլ, կամ «Արեւ»ի խմբագիր ըլլալ, կամ ամերիկեան պիստակ ծախել: Երեքն ալ գործիս չէկան: Պօղոսեանի վատենադարանը արդէն կարդացած էի շատ բաներ:

կրօնքը զիս հմայեց, Ջրաքեանը զիս կորնցուց: Ու երբ շատ մը հատորներու մէջ ճանչցայ Ա-պոլլոս, Պուիւէ, փիէռ-բօ մարտիռէ, Պետրօ Ազպուէզէ, «կատարեալները», «Ketzer»ները, ցովիալնես Ռէօյխլին, Ուիքլէֆ, Սավոնարոլ, Լուտեր, Ցուինկլ, ձոն Նոքս, «The Mayflower» նաւին ուղեւորութիւնը, քոռճ Ֆոքս, Սփէնըը, Տիկին կիւյօն, մէննօ, Ուէզլէյ, Շուայթֆիլտ, Ցարպի, Իրվինկ, Մարի Էտտի, Նիւման, ձէյմս Մարտինօ, Պրիկըմ երնկ, Պառոնուհի ֆրուտնըը, Տրկլաս Շօմ, Պլավացքի եւ այլն...

Այն առեն զգացի թէ հայութեան համար Ջրաքեան մը քիչ էր, ու հրատարակեցի *«Հրեղէն Սիւն»*ը...»

«Շակառակորդները գայն կ'անուանեն «*Ծաւագարութեան Սիւն*»: Ո՛վ անաստուածներ, գեհենի ծառաներ, լպիրշ մեղապարտներ... կորուսեալ հոգիներ, բորոտ մարմիններ... հեռ՛ու, հեռո՛ւ:

Առաջին թիւերէն մէկուն մէջ խորհուրդներ հրատարակած էի, սապէս.

— Եթէ դրամ շահիլ կ'ուզէք, կարդացէք Սաղմոսին Դ. գլուխը: Առողջութեան համար՝ Ը. գլուխը, ձեր վերարկուին կորսուած կոճակը գտնելու համար ԻԸ. գլուխը, աղտոտ երազներէ խուսափելու համար ի. գլուխը:

Գեհենին համար ստեղծուած էակ մը ինծի գրեց.

— Եթէ կ'ուզես որ ուղեղդ ջուր կտրի, կարդա՛ *«Հրեղէն Սիւն»*ը:

Ո՛վ սադայէլներ, ճիւաղներ..

Բ. Կէօզիւպէօյիւքեան
վ. Ճ. ր. եդ. Բէովտացի

ՄԱՀ ԵԼԻՇԷ ԵՊՍ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ

Երուսաղէմի վանքի իր սենեակին մէջ Փետր. 7ի առտուն յարկարծամահ եղած է Մխբաւնութեան երիցագոյն անդամ եւ Երուսաղէմի Աթոռին նախկին տեղապահ Եղիշէ Եպսկ. Չիլինկիրեան:

Հանգուցեալը տարիներ առաջ առեն մը վարած է Բաղէշի առաջնորդի պաշտօնը, ինչպէս նաեւ վանքին մէջ տեսչական և այլ պաշտօններ: Հրատարակած է քանի մը գիրքեր, իր վարած պաշտօններու մասին յուշեր պատմելով:

Եոթանասունը անցած էր, բայց առողջ էր դեռ: Կը կարծուի թէ իր կրակարանի ածուխէն առաջ եկած է մահը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ նպաստընկալ գործազուրկներու ներկայ թիւն է 2,222,000 հոգի: Ցունուարին 176,000 նոր անգործներ աւելցած էին:

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ եւ Թրակիոյ մէջ ողողումները ադէտի մը երեւոյթն առին, միլիոնաւոր տրախմի վնաս պատճառելով: երկու նախարարներ այցելեցին ադէտեալ շրջանները: կառավարութիւնը օգնութեան վարկեր քուէարկեց:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ժողովրդական տնտեսության զարգացման տարեկան պետական պլանի կատարման մասին

Զեկուցում ընկ. Ա. Ի. Կոսյորի

Ընկերներ, ներկայացվող տարեկան պետական պլանի կատարման մասին զեկուցումը ես կսկսեմ նրանից, որ ներկայացնեմ ամփոփ տվյալներ 1928 թվի տնտեսական զարգացման մասին, որպեսզի հնարավոր լինի ավելի հստակ պատկերացնել 1929 թվի պլանի կատարման ելակետը։

1928 թվի տնտեսական զարգացման մասին ունենք հետևյալ տվյալները։

Ընդհանուր արդյունքը կազմել է 85,000 միլիոն ռուբլի ֆունկցիոնալ տնտեսական ամբողջ տարածքում, մոտ 7000, մոտավորապես 3000, մեզ 7000, մոտավորապես 2000 եւ ավելի միլիոն-միլիոնատուն։

Ընդհանուր արդյունքը 1928 թվի համար կազմել է 23 22860) ռուբլի 22 (2285) եւ մոտավորապես 1929) տարեվերջին։

Ընդհանուր արդյունքի աճը 1928 թվի համար կազմել է 13 տոկոս

Կ. ԳՈՐՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԲԱՆԿ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ

(1915—16թ աշխոյն ՀԱՊՈՒՆԻ)

Բ. ԳՈՐՅԱՆՈՒԲԻՆ

(Յամոր մի խնդեղուն մը ան սուտ-ներկայացուցիչ մը սեղմ ինքնագիտակցությունը)։

Ա՛ն, պաղա՛ր լար ե մարտ, պաղա՛ր տիպար ե մարտ, ինչ ե մարտ ե մարտ, ինչ ե մարտ ե մարտ, ինչ ե մարտ

Նոյի ճամբայ պիտի ելլէին յայտնի օդանաւորդ Տիէօտոնէ Քոսթ, Քոտոս եւ Պէլմոնթ։ Իրենց ծրագրած առաջին հանգրուանն է Տրիպոլիս ուր երկու ժամ ճեպէ վերջ պիտի ուղղուին դէպի Գահիրէ։ Օդանաւին անունն է Տրակոն տ'Ալպնամ (Աննամի վիշապը)։

∴ Երկու օդանաւներն ալ կը փորձեն Թղթատարական կանոնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատել Ֆրանսայի եւ Չինդկաչինի գաղթավայրին միջեւ։ Քոսթ իր հետ կը տանի 90 քիլօ ծանրութեամբ նամակներ։

Ուրիշ դ'կտաւտ պիտի յաջտդէ տը Րիվէրայի

Մատրիտէն հասած լուրերու համաձայն, զօր. փրիմօ տը Րիվէրայի դիկտատորական կառավարութիւնը ծանր տագնապ մը կ'անցուննէ։ Երէկ գրեցինք Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին հետ իր տարակարծութիւնը ընդհ. ներուժի մասին։ Սակարանին մէջ փէզէթան 12 կէտի անկումի ունեցած ըլլալով, թագաւորը կ'ուզէ օր առաջ փրկել կացութիւնը՝ նոր կառավարութիւն մը կազմելով։

Երկու օրէ ի վեր նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստ կը գումարէ։ Անկողնէն հանուելով այդ նիստին կանչուեցաւ նաեւ ելմտական նախարարը, որ հիւանդ էր։ Թագաւորը վարչապետութիւնը առաջարկեց իր անձնական պահակախումբին հրամանատար զօր. Պէրէնկէրի, որ մերժեց։ Յետոյ խորհրդակցեցաւ ելմտ.նախարար կոմս Մաուրայի տղուն հետ։Թագաւորը նոյնպէս բանակցութեան մէջ է Վատիկանի սպանհական դեսպան մարքիզ Մաքրազի հետ, որ հաւանաբար պիտի ընդունի յայորդել զօր. տը Րիվէրայի։

Զիուտատ-Րէալին վալէնցիայի ապստամբներուն դատապարտութիւնը գրեթէ վերջացած է. շատ քիչ վճիռներ պիտի տրուին այն ալ թեթեւ պատիժներով։ Իսկ եթէ դահլիճը փոխուի, ընդհ. ներում պիտի շնորհուի։

Նախկին վարչապետ Սանքէզ Կուէրրա տակաւին վալէնցիայի նահանգիստին առջեւ թնդանօթակիրի մը մէջ կալանաւոր կը մնայ, կէս-ազատ վիճակի մէջ։ Իր տան մէջ հսկողութեան տակ առնուեցաւ նաեւ խորհրդարանի նախկին նախագահ Միկել Վիլլանուէվա, 78 տարեկան, որուն տունէն կարգ մը փաստաթուղթեր գրաւուեցան։

Խնայողութեան շաբաթ Մոսկուայի մէջ

Մոսկուայի կառավարութիւնը կալինինի բերնով կոչ մը ուղղեց խորհրդային բոլոր հանրապետութեանց, որպէս զի ժողովուրդը երկու շաբաթ խնայողութեամբ ապրի։ Իւրաքանչիւր աշխատաւոր, պաշտօնեայ կամ բանուոր երկու շաբաթուան ընթացքին պարտաւորուած պիտի ըլլայ խնայել իր օրավարձին 100ին 10ը եւ պետութեան յանձնել զայն։

Այս ձեւով կը յուսան 200 միլիոն րուբլի հաւաքել։

Աֆղանիստանի կռիւները կը շարունակուին

Նախկին թագաւոր Ամանուլլահ ջանքեր կը թափէ 20,000 հոգինոց բանակ մը կազմակերպելու եւ կարելի եղածին չափ շուտ Քապուլի վրայ քալելու համար։ Իր օդանաւերէն մէկ քանին մայրաքաղաքին վրայ սաւառնելով ձգեցին թռուցիկներ, որոնց մէջ կ'ըսուի թէ Քապուլ պիտի ռմբակոծուի եւ կը հրաւիրէ իր հաւատարիմները՝ անմիջապէս միջոցներ ձեռք առնել՝ ռումբերուն դէմ պաշտպանուելու համար։

Միւս կողմէ էմիր Հապիպուլլահ երբեք տրամադիր չէ սպասելու որ Ամանուլլահ յարձակի իր վրայ եւ ծրագրած է քալել Քանտահարի վրայ։ Զիւնը սակայն արգելք կ'ըլլայ զինուորական լայն շարժումներու եւ հարկ պիտի ըլլայ սպասել մինչեւ մարտ։

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ Ղիլզայի եւ Ախմէդան ցեղախումբերը, որոնք Քապուլի, Քանտահարի եւ Ճէլալապատի միջեւ կը բնակին, իրենք-զիրենք անկախ հռչակած են եւ չեն հպատակիր ո'չ Քապուլի, ոչ ալ Քանտահարի։ Ճէլալապատի շրջանին մէջ գինեալ կռիւներ սկսած են Խուժի, Շինուարի եւ Մոհմանտի ցեղախումբերուն միջեւ։ Քապուլի մէջ սովն ու աւազակութիւնը կը շատնան։

∴ Մոսկուայի նախկին Թուրք դեսպան Վասըֆ պէյ Օտեսայէն Պոլիս հասնելով յայտարարեց թէ Ամանուլլահ թագաւորը մօտ օրէն գահին պիտի տիրանայ դարձեալ։ Պոլսէն ղէպի Օտեսա ճամբայ ելան 60 աֆղան սպաներ, որոնք փորձի շրջան մը կ'անցնէին Թրքական բանակին մէջ։ Ասոնք Ռուսիոյ ճամբով պ'ուտի երթան միանալ Ամանուլլահի բանակին։

∴ «Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Աֆղանիստանի Թուրք Զինուորական Մարմնի սպաները Թուրքիա կը վերադառնան։

Բելուջիստանի խաղաղած

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ ապստամբապետ Մուհամմէտ Խան, որ Բելուջիստանի լեռները ապաստանած էր, հեռագրով Նէրում խնդրեց Րիզա Շահէն, յայտնելով թէ կանոնաւոր բանակին պիտի յանձնէ աւստրիական թնդանօթ մը։

Շահը ներում շնորհեց։

Այս հպատակութենէն վերջ, Բելուջիստանի խաղաղեցումը վերջնապէս ապահովուած է։

Պոլսոյ պելժ դրամատան հաշուեյարդարը

Պոլսոյ պելժ դրամատունը փետրուար 1էն սկսեալ իր գործառնութիւնները դադրեցուցած է եւ հաշուեյարդարը կը կատարուի։ Դրամատունը այս պարագան յայտարարած է յատուկ շրջաբերականով մը որ, սակայն անորոշ է եւ ստորագրութիւն ալ չի կրեր։

Փակուած դրամատան մօտ գտնուած աւանդ գումարը 6 միլիոն ոսկիի կը հասնի։ Հաշուեյարդարի գործողութիւնը վեց ամիս պիտի տեւէ եւ դրամատան հետ հաշիւ ունեցողները այդքան առեն պէտք է սպասեն։

Պանք Պելժը Պելճիքայի ամէնէն մեծ դրամատունն է եւ բազմաթիւ մասնաճիւղեր ունի Միջերկրականի ծովեզերեայ քաղաքներուն մէջ։

∴ «Ագշամ» կը գրէ թէ պելժ դրամատան տնօրէններէն Պ. Օրկանեան (.*), դրամատան հաշուեյարդարին առթիւ բարւոք ծառայութեան վկայական մը առած եւ փարիզ զացած էր։

Վերջերս, սակայն, կը գրէ նոյն թերթը, քննութեանց ընթացքին Պ. Օրկանեանի հաշիւներուն մէջ 56,000 ոսկիի բաց մը երեւան եկած է։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին 84 Ռիւ Շոթ, Bon Théâtreի մէջ։

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն։

Մուտքը ազատ է

ԼԻՈՆ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Քեոի խումբին կողմէ,

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընդ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը, ձոխ պիւֆէ։ Յատկերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 Ֆր.

ՀԱՆԴԷՍ-ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պիյեանքուրի մասնաճիւղին կողմէ

Այս կիրակի ժամը 3ին 5, Place Nationale

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէր-Պուա Քոլոնպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին կողմէ։

2 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

„ԱՆԶՐԵԻ"Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 Ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 Ֆրանք։ փոստի ծախք չկայ։ Դիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St. Martin. PARIS (10e).

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

Հ. Յ. Դ.

Պէլվիլի «Ռոստոմ» կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple: Մէթրօ՝ Belleville: Զեկոյց եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Շավիլի Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 28 Rue Anatole France, Chaville, Մոնփառնասի կայարանին դիմացը։

Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը՝ այսօր Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Café de la Comèteի սրահը, 122 Cours Lafayette.

Լիոնի Շրջ. Կոմիտէն ընդհ ժողովի կը հրաւիրէ, Քրիստափոր, Կուկունեան, Քեռի, կայծակ, Դժոխք, Վրէժ, Ջաւարեան եւ Արամ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մատենադարանը։ Անդամատրով ներկայանալը պարտաւորիչ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Ընկ. Ճանկէօզեանի սրճարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Պատ. միութեան հրապարակային դասախօսական եւ վիճաբանական ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին գրադարան ընթերցասրահին մէջ։ Կը նախագահէ ընկ. Ա. Աբօեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

— Շապին Գարահիսարցի Պայծառ Սամուէլեան կը փնտռէ իր եղբայրը Արմենակ Սամուէլեան 35 տարեկան, որ 1927ին կը գտնուէր Մարթիկ (Ֆրանսա)։ Իմացնել՝ Baïsar Samouelian, 159 Rue Challemel Lacour, Lyon, France.

— Կէյվէ Էչմէ գիւղացի Տիկ. Սիրանուշ Սարգիսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սուրէն Բապատայեան, կը կարծուի թէ Տրամա (Յունաստան) կը գտնուի։ Իմացնել՝ Յակոբ Սարգիսեանի, Trabos 16, Combes par Aubin, Aveyron, France.

Կը խնդրուի յունահայ թերթերէն արտատպել։

— Տարսոնցի Տիկ. Մաքրուհի Պաղչէճեան կը փնտռէ իր զաւակը Վահան Պաղչէճեան, որ անհետացած է Իզմիրի աղէտին։ Կը կարծուի թէ արտասահման կը գտնուի։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mr. Agop Agulian, Maison Argentano, Traverse la Gramère, La Valbarelle, Marseille, France.

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

կը փնտռէ կովկաս հրատարակուած իր երկերը՝ փոխարժէքով կամ իրենց հատորներու փոխանակութեամբ։ Դիմել «Յառաջ»ի։

Օգտակար առիթներ

Մէկ ոտքով ըլլալուս պատճառաւ կը ծախեմ ԱԳԱՐԱԿՍ որ կը պարունակէ 4000 մետր հող, 3 վարկեան հեռու թրամուէյէն, 11 խոզնոց, 4 հաւնոց, 9 նապաստակնոց, այգի, պտղատու ծառեր, ջուր եւ երկու սենեակներ։ Այս ամէնը 32,000 ֆրանք կանխիկ։ Դիմել՝ Mutilé Arménien, Bar Terminus, La Bourdonnière, Marseille.

ՕՐԱՑՈՅՑ

1929

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ, Կ. ՊՈԼԻՍ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐԱՆՔ

Ստանալու համար դիմել՝ Agopian Nubar, Librairie, 191 Cours Lafayette, LYON.

Մեծաքանակի համար գեղչ

Բացարձակապէս կանխիկ

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

Վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդներ։ Մասաժ, վանտուզ, փիքիւր, փանսըման եւայլն։ Վկայեալ աղբասներուն ձրի։

Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e).

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վէներական ախտերու

Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով ցօղացաւ, Ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրացաւ Թիւն (Rachitisme) եւայլն։

16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՀԱԹԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՃԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ

20, Rue Rodier, PARIS (9e), Մէթրօ՝ Cadet

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէն պատրաստուած հանրածանօթ խոհարարապետերէ։ Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։

Կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-..

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գ.., Երէ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒՀԻ

9 Rue Papillon, PARIS. Tél. Prov. 4..

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIF

ՀԱՑԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՑՈՒՆԱՑԻ

ԲԼԱՖՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28 Rue Lesage, PARIS (20e)

Métro Belleville Tél. Ménil..

Ձոխ մթերք Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջին եղանակներու երգ եւ նուագած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, Թուրք եւայլն։ Հայերէն ֆոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ Թէ մի եւ Թէ խմբերգ։ Տպուած ցուցակը ձրի է։

Ինչպէս նաեւ. բօրդաճիքի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներու լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 7..

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Հայկեան։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ։

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՋԵՂՔ

ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՆ ՄԻՋՔԷՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ %ի 30

ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ % 15 ՋԵՂՔ

Իմ ընկերս 7.50, Վարժապետին աղջիկը 18, Մանուն Լէսքօ 15, պանդոկը (2 հատ.) 15, Լիլիդն ու Արտակ 10, Միքէի սիրարկածը գային բարերար 4, Յեղափոխութեան մակաբոյծները 5, Անդերսեդ մը 8, Աւազակապետը 25, Կրացիէլլա 8, Փոթորիկը 2, Լուրջ ժողով 2, Առաքելոյ վանքին կռիւը (պատմեց զօր. Ամատ) 12.50, Հայերու բնաջնջումը 6, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 5, Նահապետականի հերոսամարտը 10, Լանգոտի հովուական 8, Մէլինհանըմ 5, Մատանեայ 2, Վերադարձը 3, Պըլ-Պուդի (Օքէրէթ) 9, Թուածներ (Դուբեան) 5, Աքու Լալա Մահարի 5, Լոյս Զուարթ 3, Յաքէթ 10, Արարատ Այբենարան ընթերցարան 3, Հայ. քերական 3, գարաններ 3, 25, 30, Երազահան 5, 6, 10, Ֆրանս. խօսակցութիւն 5, 6, Լուսաբեր այբենարան 5։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անբաղդատելի գիներով, ինչպէս ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գիրքեր, նամիշներ Կոմիտաս վրդ.ի, Սրուանձտեանցի, Զուշաճեանի, Չիլինկիրեանի, եւայլն։

Դիմել՝ Madame SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւ ու ամանը	2-14 ֆրանք

Կ'ուզուի

ժաքուար նէվէրտ և օղակ շինող գործաւոր կամ գործաւորուհի մը։ Դիմել՝ Դերձակ Գարաճանի, 5 Rue Mignon, Paris (6e), Մէթրօ՝ Սէն Միշէլ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

Կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, Մէթ. Շաթէլէ։ եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրամիզ.) եւ վարիսի։ Մասնաւոր ուշադրութիւն Ընդհանուր հրդակցութ. ամէն օր 9—12 Կիրակի 9—12։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Յունաստան գտնուող պարագաները ֆրանսերէնի թարգմանելու համար, հարկաւոր ունենալ ֆրանսական պետական նախարարութեան տօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը գտնուի այդ ձեւակերպութիւնները րու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագան մեզի եւ կը ստանաք Ձրի Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le Grand, Salonique, Grèce

IMPRIMERIE - MASSIS - Paris

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: E. SOUVIGNIAN

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

Directeur - Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
21
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

21 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 887

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

Երէկ «Խորհրդային Հայաստան»էն արտատպեր էինք լուր մը՝ ներգաղթի գործին կազմակերպութեան մասին։

Այս մանուածապատ շարադրութենէն կրցանք հասկնալ երկու բան, —

1.— Յունուար 18ի ժողովին մէջ, Մոսկուայի Աշխատանքի Պաշտպանութեան Խորհուրդի Նախապատրաստական Յանձնաժողովը, գումարուած՝ Ռիկովի նախագահութեամբ, որոշեր է 1929ին 300,000 րուբլի յատկացնել Հայաստանի գաղթականներու տեղաւորման համար. (30,000 տղերլին)։

2.— Այսուհետեւ հայ գաղթականներու ընդունելութեան և տեղաւորման գործը կը ստանձնէ Միութենական Գաղթ. Կոմիտէն, եւ ծախքերը պիտի մատակարարուին Խորհրդային Միութեան ելմտացոյցէն։

Առ այժմ դժուար է ճշդել, — այս նոր կարգադրութիւնը պիտի դիւրացնէ՞ ներգաղթի գործը, թէ աւելի պիտի բարդացնէ զայն, պիրկ եւ իշխանասաստ կեդրոնացումով։ Եթէ հաւատանք Հայաստանի Հողային գործավարութեան մէկ պաշտօնատարին խօսքերուն, Մոսկուայի նոր յանձնաժողովը չի՛ շնորհիւ, «յառաջիկայ տարիներուն կարելի պիտի դառնայ մեծ չափերով ընդարձակել աշխատանքը»։

Երանի՛ թէ։ Նոր կարգադրութեամբ, «անկախ եւ ազատ» Հայաստանը կը կորսնցնէ տարրական իրաւունք մը եւս, — հայրենիքին գաւակները ուզածին պէս ներս առնելու եւ տեղաւորելու իրաւունքը։

Բայց մենք սիրով պիտի համակերպէինք այդ զրկանքին ալ, եթէ վստահ ըլլայինք որ, Մոսկուան իր ձեռքն առնելով հայ գաղթականներու ընդունելութեան եւ տեղաւորման հոգը, կը ձգտի անկեղծօրէն լուծել այդ կենսական խնդիրը։ Ինչպէս որ շնորհակալ պիտի ըլլայինք, եթէ միեւնոյն կեդրոնացումով՝ լուծէր ներքին սահմաններու խնդիրը, իր իսկ նախաձեռնութեամբ եւ Հայաստանի կցէր կարսն ու Սուրմալուն, հոգ չէ թէ կարմրադրօշ կարգու սարքով։

Գաղտնիք չէ,— առանց այս կարգադրութեան ալ, Մոսկուան է որ կը տնօրինէ Հայաստանի բախտը, առուի մը շինութեան ծրագրէն մինչեւ մատնագէտի մը անցագրի գործողութիւնը։ Երեւանը պարզ գաւառապետութիւն մըն է, եթէ ոչ ոստիկանական տեսչութիւն մը, որ հրամանները հաւատարմօրէն եւ յաճախ չափազանց եռանդով գործադրած առեն, պարբերաբար թելադրութիւններ ալ ներկայացնելու քաջութիւնն անգամ չունի։

Արդ, հիմա որ Մոսկուան ամբողջովին ստանձներ է գաղթականներու տեղաւորման հոգը, մանաւանդ անոր նիւթական մասը, հաւատա՞նք թէ Երեւանցիները գոնէ խոչընդոտներ չպիտի յարուցանեն։

Մի զարմանաք այս հարցումին համար,— Հայաստանի քաշած տառապանքին գլխաւոր մէկ պատճառը այն է, որ անոր խորհրդային վարիչները ոչ խելք, ոչ ալ կամք ունին, առաւելագոյն օգուտը քաղելու համար տիրող կարգ ու սարքէն։ Վրացի եւ թուրք-թաթար կոմունիստները աւելի ճարպիկ են՝ այս գետնին վրայ։ Եւ անշուշտ իր հայ ընկերներու քթին խըղճալու համար է որ, Կախինի, Վրաստանի կեդր. կոմիտէին ներկայացուցիչը, ճիշդ այս պարագան կը յիշէ Հայաստանի Կոմ. Կուսակցութեան Զրդ. համագումարին մէջ։ «Դրօշակ»ի 1928 նոյեմբերի խմբագրականը, պարզելով հայ համայնավարներուն այս ձախաւեր գիծը, կը շեշտէր.

— «Վրացի եւ թուրք կոմունիստները, բացի կոմունիստական առաքինութիւններից, ունին նաեւ մի անժխտելի առաքինութիւն,— նրանք նախ եւ առաջ վրացիներ եւ թուրքեր են, եւ ապա կոմունիստներ։ Հայ կոմունիստը միայն կոմունիստ է, զտարիւն), ուղղափառ եւ մոլեռանդ։ Նրա համար ամօթ է եւ դաւաճանութիւն՝ զբաղիլ հայկական հարցերով»։

Կախինի ժողովին մէկ կը կարդայ այս հատուածը եւ ուրիշ կտորներ, ու կը բացականչէ.

— «Այս, ընկերներ, շատ բնորոշ է։ Հայ դաշնակները կը հայհոյեն հայ կոմունիստներուն, բայց միաժամանակ շատ լաւ մեծարանքներ կ'ընեն անոնց։ կ'ըսեն թէ հայ կոմունիստը ամէնէն առաջ կոմունիստ է, ուղղափառ, զտարիւն եւ մոլեռանդ։ Մենք ասոր մէջ ո՛ր եւ է նախատինք չենք տեսներ»։ (*«Պրոլետար»*, 30 յունուար)։

Ո՛վ գիտէ ի՛նչքան ուռեցան հայ կարմրուկները, լսելով այս բարի վկայութիւնը՝ բախտաւոր Թիֆլիսի պատուիրակին բերնով...։

Այսպէ՛ս է մեր դժբախտ իրականութիւնը։ Ո՛րչափ ուրանան իրենք զիրենք եւ իրենց պարտականութիւնը հարազատ հայրենիքին ու ժողովուրդին հանդէպ, այնքան հաճելի կը դառնան օտարին ու կը շփանան երեւանցիները։ Ահա թէ ինչու կը կախինանք որ ներգաղթի գործն ալ դառնայ կատարեալ վրայ-ձգոց, եթէ գիտակցութեան չգան, եւ ամէն ինչ Թողուն կեդրոններու հայեցողութեան։

Ունի՞ն ո՛ր եւ է արժէք՝ Մոսկուայի աչքին։ Ապա ուրեմն Թող ապացուցանեն։ Մինչեւ հիմա դրամի պակասէն կը գանգատէին։ 30,000 տղերլինի վարկը բաւական գումար մըն է, 5-10,000 գաղթական ընդունելու եւ տեղաւորելու։ Իսկ եթէ արթուն ըլլան և քիչ մը, Լենինի դէմ չմեղանչելու աստիճան հայկական քաղաքականութիւն վարեն, անշուշտ արտասահմանն ալ կը կատարէ իր պարտականութիւնը։

Պէտք է յստակ ծրագիր մը մէջտեղ դնել, վերջապէս, ներգաղթի մասին, որ գաղթակղութեան քար է դարձած, 1922էն ի վեր։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՊՐՈՄԼԷԹԷ»Ի ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Այս խորագրով խմբագրականի մը սկզբ., յուսաքեր կը նկատէ (6 փետր.)

— «Ցաղստանի լեռնականները փարիզի մէջ սկսած են նոր թերթ մը հրատարակել, «*Կովկասի Լեռնականները*» խորագրին տակ։ Նոր թերթը շարունակութիւնն է «*Ազատ Լեռնականներ*»ու, որ նախապէս կը հրատարակուէր փրակայիմէջ։ «*Փրոմէթէոս*»իշուրջ համախմբուած ժողովուրդները — Ադրպէյճանցիք, վրացիներն ու Լեռնականները — առանձինառանձին կը կատարեն այն գործը, ինչ որ հաւաքաբար կ'ընեն «*Փրոմէթէոս*»ի մէջ եւ «*Փրոմէթէոս*»ի միջոցով։ «*Կովկասի Լեռնականները*»ը նպատակ դրած են «գործունէութեան ներդաշնակութիւն ստեղծել Ռուբզինայի, Գելոուսիայի (ձերմակ Ռուսեր) եւ թուրքիոյ ժողովուրդներուն միջեւ, որոնք կ'ապրին միեւնոյն պայմաններու մէջ եւ տոգորուած են միեւնոյն գաղափարներով»։ «40 միլիոնոց Ռուբզինայի եւ 15 միլիոննոց կովկասի ընդհանուր պայքարին արդէն միացած է Թուրքիստանը իր 15 միլիոն ազգաբնակութեամբ»,— կ'ագդարարէ կովկասեան Լեռնցիներու օրկանը։ Թերթը բաց ու յստակ կը խօսի նաեւ այն մասին, թէ պայքարի այս միացեալ ճակատը որո՛ւ դէմ եւ ի՛նչ նպատակով կը ստեղծուի։

Լեռնցիներու օրկանը հրապարակ իջած է ոչ միայն մարտաղուն նշանաբաններով, այլ եւ քաղաքական որոշ ծրագրով։ «*Փրոմէթէոս*»ի այս նոր ձագուկէն կը տեղեկանանք, որ ինքն եւ իր գործակիցները կը ձգտին կովկասը անջատել Ռուսիայէն եւ այս անջատուած երկրամասին վրայ ստեղծել «կովկասեան հանրապետութեանց անկախ ֆոնֆետերասիոն մը»։

Բայց մեզ հետաքրքրողը այս հարցի ողբերգակա՞ն խորքն է։ Ի՞նչ ուժերու կրնանաք Լեռնցիները կ'ուզեն իրագործել այն փափաքը, որ փափաքն ու երազը դարձեր է, ըստ իրենց վկայութեան, բովանդակ կովկասի։ «*Այս պայքարին մէջ Ադրպէյճանը, Վրաստանը եւ Հիւսիսային կովկասը իրենց յոյսը միայն իրենց վրայ դրած են*»,— կը գրէ Լեռնականներու օրկանը։ Ինչպէս կը տեսնէք, այս սերտ ընտանիքին մէջ Հայաստանը կը պակսի։ Անուրանալի է սակայն, որ Անդրկովկասի մէջ *տեղ մը* (թէեւ աննշան) նաեւ *մե՛նք* կը գրաւենք ու *դեր մը* (թէեւ փոքր) նաեւ *մե՛նք* կը կատարենք։ Հակառակ այս բացայայտ իրողութեան, «*Կովկասի Լեռնականները*ը (ինչպէս նաեւ միւս գործակիցները) լսպառ «մոռցած» են թէ՛ մեր տեղն ու թէ մեր դերը։ Սակայն չէ՞ որ կովկասեան ֆոնֆետերասիոնը կը ստեղծուի ամբողջ կովկասի ու, հետեւաբար, նաեւ մեզ ու Հայաստանի համար։ Արդ, ինչո՛ւ ուրեմն չի յիշատակուիր նաեւ մեր անունը այն «ինքնավստահ» խումբին մէջ, որ իրեն նպատակ դրած է իր սեփական ուժերով կովկասը անջատել Ռուսիայէն։ Իսկ եթէ ձիշդ չէ մեր նախադրեալը, եթէ մեր հարեւանները որոշած են մեր բախտը տնօրինել առանց մեր կամքը նկատի առնելու, այն ատեն ինչո՛ւ «*Կովկասեան Լեռնականները*» (ինչպէս նաեւ իր գործակիցները) բաց ու որոշ չեն ըսեր, թէ ապագայ բախտումներու ատեն ի՞նչ դեր վերապահած են թէ՛ իրենց (մեր հանդէպ) ու թէ մեզի (իրենց հանդէպ)։

Ի՞նչ կը կատարուի մեր շուրջը»։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՏՐՈՑԿԻԻ ԾՈՒՐԶ

«Թայմզ»ի թղթակիցը Էնկիւրիէն կը հեռագրէ թէ Տրոցկի Պոլիս պիտի մնայ կարճ ժամանակ մը և թոյլ չպիտի տրուի իրեն տեսնել ոեւէ մէկը եւ այնտեղ կալանաւոր պիտի մնայ ռուսական Թուրքեստանի մէջ եղածին պէս։

∴ Նոյն թերթին Պերլինի թղթակիցը խօսելով Տրոցկիի Գերմանիա մտնելու համար արտօնութիւն խնդրելուն վրայ, կ'ըսէ թէ գերման կառավարութիւնը շատ համաձայն չէ Տրոցկին Գերմանիա ընդունելու։ Գերման հասարակաւոր շրջանակներուն մէջ տրոցկիական զօրաւոր տարր մը կայ, եւ Տրոցկի չպիտի կրնայ ինքզինքը հեռու պահել քաղաքական վէճերէն։ Նոյն իսկ կրնայ պատահիլ որ խորհրդային կառավարութիւնը պահանջէ անոր Գերմանիայէն արտաքսումը, եթէ իր անունը խորհրդանշան դառնայ խորհրդային ներկայ կառավարութեան դէմ պայքարելու համար։ Ու գերման կառավարութիւնը չուզեր աւրուիլ Մոսկուայի հետ։

∴ Գերման բնակավարականներու Պերլինի պաշտօնաթերթ «Ֆորվէրց («Յառաջ») խմբագրականով մը կը հրաւիրէ կառավարութիւնը որ արտօնէ Տրոցկիի Գերմանիա մուտքը։

∴ Հեռագրի մը համաձայն, Տրոցկի Էնկիւրի հասած է եւ ներկայիս կը բնակի խորհրդային դեսպանատան մէջ, մինչեւ որ վերջնապէս որոշուի իր ապագայ բնակավայրը։ Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ շատ գաղտնի պահուեցաւ Տրոցկիի Պոլսէն մեկնումը։

Բատրիէ հանրմ կրկին ձերբակալուած

Գրած էինք թէ Պոլսոյ դատարանը դատ չբանալու որոշում տուած եւ անպարտ արձակած էր Բատրիէ հանրմն ու ընկերները, որոնք ձերբակալուած էին «Ելլտրզ» ստորագրութեամբ էնկիւրի ղրկուած նամակի մը առթիւ եւ կ'ամբաստանուէին թէ մահափորձի պիտի ենթարկէին Մուսթաֆա Քէմալը։

Դատական գործավարութիւնը այդ խնդրին վերաբերեալ թղթածրարը քննած ըլլալով, բազմաթիւ թերիներ եւ հակասութիւններ նշմարած եւ թղթածրարը յղած է վճռաբեկ ատեանին, պահանջելով որ բեկանուի դատարանին տուած ծանօթ որոշումը։

Վճռաբեկ ատեանը մանրակրկիտ կերպով քննելէ յետոյ թղթածրարը, արդարացի գտած է գործավարութեան դիտողութիւնները եւ դատ չբանալու որոշումը բեկանելով թղթածրարը ամբողջովին վերադարձուցած է Պոլսոյ ընդհ. դատախազութեան։ Նախաքննիչ դատաւորները կրկին սկսած են քննել խնդիրը։

«Միլլիէթ» յայտնած է ձեռք ձգել «Ելլտրզ» ստորագրութեամբ նամակը, որ Բատրիէ հանրմի կողմէ էնկիւրի ղրկուած էր։ Նամակին մէջ գրուած է, «Կը հաճի՞ք արտօնութիւն տալ կարգ մը խնդիրներու մասին տեսակցելու համար»։ ԵՐԼՏՐՋ։ 10—11—28։ Պահարանին վրայ գրուած է՝ Ն. Վ. Հանրապետութեան Նախագահ կազի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի։

Լսուեցան կարգ մը նոր վկաներ, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Գատրգիւղ բնակող հայ բժիշկ մը՝ Տքթ. Ադրապեան, որուն հարցաքննութիւնը 5—6 ժամ տեւած է։ Այս առթիւ հարցաքննուած է նաեւ Բատրիէ հանրմ։ կ'ենթադրուի թէ Տքթ. Ադրապեանի վկայութեան մասին կարգ մը հարցումներ ուղղուած են Բատրիէ հանրմի։

Կրկին արգելարան հրաւիրուելով հարցաքննուած է Պոլսոյ նախկին ոստիկանական տնօրէն Ազմի պէյ։

Միսկերիոյ ախտրականները

«*Մորնինկ փոսթ*»ի Րիկայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ անցած ամիս ձերբակալուած 2500 Տրոցկիականներ Սիպերիա աքսորուած են։ Ասոնցմէ ամէնէն երեւելիները տարագրուած են Սոլովեան կղզին։ կառախումբ մը, որ մաս մը աքսորականներ կը փոխադրէր, 24 ժամ առանց ածուխի մնաց ճամբան՝ մեքենային աւրուելուն պատճառով։ 32 հոգի ցուրտէն մեռան։

Վէճապիւռները կը սպառնան Իրաքի

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ վէճապիւռները երկու զօրասիւներով կը յառաջանան դէպի Իրաքի սահմանագլուխը։ Առաջինը Քովէյթի նաւահանգիստէն քանի մը քիլոմեթր միայն հեռու կը գտնուի։ Անգլիացիները կը զինեն քաղաքի բնակիչները՝ դիմադրութիւնը կազմակերպելու համար։ Երկրորդ զօրասիւնը Զոպէյր քաղաքէն մեկնելով հասած էր Իրաքի սահմանը եւ կը պատրաստուէր միւս կողմը անցնիլ, երբ անգլիական օդանաւերը յարձակելով ստիպեցին զայն նահանջել։

Դաւ մը Անդրյորդանանի էմիրին դէմ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ Անդրյորդանանի կառավարութիւնը երեւան հանած է դաւ մը, զոր ընդդիմադիրները ծրագրած էին էմիր Ապտուլլահի դէմ։ Գտնուած է հանրագրութիւն մը՝ ստորագրուած բազմաթիւ երեւելիներու կողմէ, որով Հիճազի եւ Նէճտի Թագաւոր Իպնը Սաուտ կը հրաւիրուի Անդրյորդանան արշաւել եւ էմիրը տապալել։

Կառավարութիւնը հսկողութեան տակ առած է Դամասկոս-Պաղտատ ճամբան՝ վէճապիւռներու յանկարծական յարձակումին չենթարկուելու համար։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

«ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԻՏԵԼԻՔ»

Անշուշտ *Յառաջի* ընթերցողներն ալ հոգիւ կը յիշեն այս անունը։

«Գիտութիւն եւ գիտելիք»։ Ամսագիր մը որ կը հրատարակուի Հարեւան Պելժիոյ մէջ, Անվերս, սոսկական անհատի մը նախաձեռնութեամբ։

Համրանք չունին հայկական հրատարակութիւնները, — մանաւանդ անոնք որ կը յատկնին «իւրովանն» ծառայել հայ գրականութեան եւ արուեստի։ Փիչեր համարձակած են մտենալ սա չոր ու ցամաք եւ խորտ ու բորտ գետնին, գիտութեան, ուր հանքերու անունն անգամ ձիգ ու պաշար կը պահանջէ, մինչդեռ կտոր մը թուղթ եւ գրիչ մը ձարողը կրնայ քանըչորս ժամէն դառնալ յանգերու վարպետ։

Իր առաջին տարին լրացուց «Գիտութիւն»ը, ու մինչդեռ վախ կար որ ընդհատուի,— ընդհակառակն նոր շրջանը կը վերաբանայ 20 Էջով, փոխանակ 16ի։ եւ պատկերազարդ։

Շատ փորձեր եղած են գիտութիւնը ժողովրդականացնելու։ Այս առթիւ, ինչպէ՞ս մոռնալ տաղանդաւոր Մշեցին, գալուստ Անդրէասեանը, որ ձեռնարկեց շարք մը հատորներ հրատարակելու, դեռ Շամիտեան օրերուն։

Բայց, եթէ չենք սխալիր, նոր ութիւն մըն է Անվերսի պարբերականը, մանաւանդ մեր այս ցիրուցան եւ ամուլ օրերուն։

«Ռէքլա՞մ»։ Գող այս քանի մը տողը շատ չտեսնեն «Յառաջ»ի ընթերցողները, ու մադրեն որ «Գիտութիւն»ը յարատեւէ, դառնալով ժողովրդականացման հարազատ եւ բեղնաւոր ձեռնարկ մը։

Տարրական գիտելիքներու եւ գիտնական միտքի պակասը ի՞նչ փորձանքներ չբերաւ մեր գլխուն։

Եւ դեռ կը սպառնայ բերել։

Ինչո՞վ փոխուած է մեր վիպական խառնուածքը, նոյն իսկ այս օտար եւ սառուցեալ ափերուն վրայ...։

Վ.Ա.Հէ

ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ ՊԷՅ ՄԵՌԱԾ

Պոլսոյ հայ-հռոմէականներու պատրիարքական տեղապահ Յովհաննէս պէյ Ալիքսանեան մեռած է փետրուար 13ին, կարճատեւ հիւանդութենէ մը յետոյ։

Հանգուցեալը ընթացաւարտ էր փարիզի իրաւաբանական վարժարանէն։ երկար տարիներ դատական պաշտօն վարած է, մասնաւորաբար իբր նախագահ Ա. ռեւտրական Ա. Ատեանին։ իր որդին փարիզ հաստատուած է եւ ուսուցիչ է երաժշտութեան բարձրագոյն ուսուցչանոցին մէջ։

Հայ-հռոմէականներու ընդհ. ժողովին կողմէ աշխարհիկական պատրիարք ընտրուեցաւ անցեալ տարի։ 75 տարեկան էր։

ԶՄՐԱՆ ԱԽԵՐԸ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ

Անատոլուի կարգ մը վայրերուն մէջ, ձմեռը բաւական ադետաւոր եղած է։ Ո՛չ միայն հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են, անհրաժեշտ փոխադրութիւնները անկարելի դարձնելով, այլ եւ երկրագործութիւնն ալ մեծապէս վնասուած է։ Մանիսայի կեդրոնական մասին մէջ, 2224 արտավար ցորեն, 430 արտավար գարի, 93 արտավար խաշխաշ, 45 արտավար բակլա եւ 80 արտավար վարսակ ցրտահար եղած են։

Պալըքէսիրի նահանգին մէջ ալ երկրագործութիւնը 100ին 30 վնասուած է։ կը վախցուի որ ծառերն ալ փճանան։

ՓՏՐՈՒՆՔ 18Ի ՄՈՒՏՔԻ ՄԻՋԱԴԵՊ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆ

Ֆրունզե փողոցի 18 տան բակում, ուր գտնվում է Հայկական պաշտոնի շենքը, երեկ առավոտյան ժամը 8-ի կողմերը հանկարծ պայթյուն լսվեց։ Պայթյունի ուժգնությունից ապակիները ջարդվեցին, պատերի սվաղները թափվեցին։ Պայթյունի պատճառը պարզելու համար ոստիկանությունը սկսեց հետաքննություն։

Պարզվեց, որ պայթյունը տեղի է ունեցել Հայկական պաշտոնի շենքի նկուղում։ Նկուղում գտնվել է մի ռումբ, որը պայթել է։ Ռումբի պայթյունից նկուղում գտնվող ապակիները ջարդվել են, պատերի սվաղները թափվել։

Ռումբը գտնվել է Հայկական պաշտոնի շենքի նկուղում։ Ռումբ

ՅԱԺՈՆՈՒ ԴԱՇՏԱՅԻՆ

ՖԱՐՈՍՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆ

Բ. ԳՈՐԾՈՆԱԲԱՆ

(1915—16ի աշնան շրջանին)

ՖԱՐՈՍՆԱԲԱՆ.— Ա՛ն, չատ սաստիկ ո՛ւրախացայ, որ քեզի կը տեսնեմ։ Ո՞նց ես։ Ինչպէս կ՚անցնի ժամանակդ։

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ.— (Ընդհատելով)։ Ճշդապահ եղիր։

ՖԱՐՈՍՆԱԲԱՆ.— (Ընդունելով զայն)։ Ո՛չ, ո՛չ։

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ.— Լա՛ւ, ուրեմն ես կ՚երթամ։ Ես ալ ունիմ ուրիշ տեղեր ալ երթալիք։ Ո՞ւր կ՚երթաս։

ՖԱՐՈՍՆԱԲԱՆ.— (Ընդունելով զայն)։ Ո՛չ, ո՛չ։ Ես ալ ունիմ ուրիշ տեղեր ալ երթալիք։ Ո՞ւր կ՚երթաս։

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ.— (Ընդունելով զայն)։ Ո՛չ, ո՛չ

Անգլեւպարսիկ վէճ մը

Պարսկաստանի եւ Անգլիոյ միջեւ վէճ մը կայ Պահրէյն կղզիին մասին։ Երկու պետութիւնները ալ կը պնդեն թէ այդ կղզին իրենց կը պատկանի։ Վերջերս Պահրէյն գացող Պարսիկ-ներէն անցագիր պահանջած էին անգլ. իշխանութիւնները։ Պարսկաստանի արտաքին նախարար Բագրեւան այս առթիւ նամակ մը ուղղած է Թէհրանի անգլ. դեսպան Սըր Րոպրթ Քլայվի՝ բողոքելով այս մասին եւ յայտնելով, որ Պահրէյնը Պարսկաստանի կը պատկանի։ Այս նամակին պատճէնը ղրկուած է Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութեանց, Պ. Բագրեւանի խնդրանքով։

Անգլիացիները կը պնդեն թէ Պահրէյն կղզիին շէյխը 1783ին իր վեհապետական իրաւունքներէն հրաժարած է։ Այս եւ ուրիշ պատճառներով Անգլիացիները ոեւէ իրաւունք չեն ճանչնար Պարսկաստանի։

Սպանիական տագնապը

Մատրիտէն կը հեռագրեն.— Նախարարական խորհուրդը նիստ գումարեց Թագաւորին նախագահութեամբ։ Հակառակ ակնկալուածին, Փրիմօ տը Րիվէրա չտապալեցաւ։ Ժողովը զբաղեցաւ ընթացիկ հարցերով։ Ելմտական նախարարը յայտնեց թէ յունուար ամսուան հասոյթները 12 միլիոն փեզէթա աւելի եղած են 1918ի նոյն ամսուան հետ բաղդատելով։ Վարչապետը տեղեկութիւններ տուաւ երկրի պաշտպանութեան եւ վարչաձեւի ամրապնդման համար ձեռք առած միջոցներուն մասին։

Ժողովէն վերջ, դիկտատորը լրագրողներուն յայտնեց թէ Թագաւորը ստորագրած է Սպանիոյ յարաբերութիւնները Քելլոկի դաշնագրին։ Դեսպաններ եւ դեսպանատան քարտուղարներ նշանակուած են։

Քաղաքական շրջանակներու մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ նախարարական տագնապը այս անգամ եւս փակուած է։ Սակայն Սպանիոյ կարգ մը թերթերը կը գանգատին թէ մինչեւ ե՞րբ պիտի զրկուին ժամուլի ազատութենէն։ Մինչեւ ե՞րբ ժողովուրդը պիտի զրկուի իր ճակատագիրը ինք վարելու իրաւունքէն։ Փրիմօ տը Րիվէրայի թերթերը այս հարցումին կը պատասխանեն՝ «Յիսուն տարի եւս»։

Նախարարական խորհուրդի այդ նիստին մէջ Թագաւորը վաւերացուց ապստամբ զինուորականներու եւ վտանգաւոր նկատուած անձնաւորութեանց մասին ձեռք առնուած խիստ միջոցները։ Ընդհանուր ներումի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ ջուրը ինկած է։

Ջիուտատ-Րէալի ապստամբութեան հարցաքննութիւնը վերջացաւ։ Անպարտ արձակուեցան թնդանօթաձիգներու առաջին գունդին գնդապետն ու դեր-գնդապետը, որոնք հակառակած ըլլալով շարժումին, բանտարկուած էին ապստամբ սպաներու կողմէ։

Ամերիկացւոյ դիպուածը

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Ալլահապատի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ նախկին Թագաւոր Ամանուլլահ Քանտահարէն ճամբայ ելած է դէպի Հէրաթ եւ մտադիր է Եւրոպա վերադառնալ, որովհետեւ անկարելի կը գտնէ բաւարար աջակցութիւն ձեռք բերել՝ իր գահը վերագրաւելու համար։

Նատիր խան, որ «Քայզարի Հինտ» շոգենաւով կը ճամբորդէ դէպի Հնդկաստան, մեծ ազդեցութիւն ունի զանազան ցեղախումբերուն վրայ եւ Աֆղանիստան կ'երթայ Հապիպուլլահի հրաւէրով։

Ալի Ահմէտ խան, որ Ձելալապատի էմիր հռչակուած էր, ստիպուած է մեկնիլ քաղաքէն, որովհետեւ Շինվարիներն ու միւս ցեղախումբերը չեն ուզած ճանչնալ զինքը։

*** Քապուլի Ֆրանսական ամբողջ գաղութը մեկնեցաւ Աֆղանիստանի մայրաքաղաքէն։ Չոն կը մնայ միայն դեսպանը։*

*** Էմիր Հապիպուլլահ յայտարարութիւն մը հրատարակեց մուսլիմներուն եւ կրօնաւորներուն կը վերադարձնէ այն բոլոր իրաւունքները որոնցմէ զրկած էր գիրենք Ամանուլլահ։*

Անգլիա կը վտնտէ անբաղձալիները

Անգլիոյ ներքին նախարարը եւ Լոնտոնի ոստիկանութիւնը ներկայիս խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնեն՝ լոնտոնաբնակ օտարականները մաքրագործելու համար։ Սքոթլէնտ Եարտը (Ոստիկանները մաքրագործելու տեսչութիւն) պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ անբաղձալի նկատուած բոլոր օտարականներու ընտանեկան կեանքն ու ապրուստի միջոցները քննութեան կ'ենթարկուին։ Այս ձեւով պատրաստուած տեղեկագիրները հետզհետէ կը ղրկուին ներքին նախարարութեան, որ անվերաքննելի վճիռներ կուտայ անբաղձալիներու մասին։ Արդէն երեք հոգիի հրամայուեցաւ մէկ ամիսէն մեկնիլ Լոնտոնէն։

Մակեդոնիոյ ողողումները

Զիւնհալին եւ վերջերս Մակեդոնիոյ ու Թրակիոյ մէջ տեղացող յորդառատ անձրեւներուն հետեւանքով Սթրումա, Վարդար, Կալիքոս (Սելանիկի մօտ) եւ Մարիցա գետերը յորդեցան։

Բազմաթիւ գիւղեր բոլորովին կղզիացած են եւ կը պարենաւորուին նաւակներու միջոցաւ։

Մարիցայի եզերքներուն վրայ 1,500 ընտանիքներ դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուին։ Բոլոր կամուրջները ջուրերէն քշուեցան եւ ճամբաները քանդուեցան։

Հաղորդակցութեանց նախարար տոքթ. Խրիստոմանոս Մակեդոնիա մեկնեցաւ օգնութեան գործը կազմակերպելու համար։

Մարսէյլ-Սայկոն թռիչքը

Ֆրանսացի օդանաւորդներ Լը Պրի, Փայեար և Ժուս, որոնք առջի առաւօտ Թունուզ հասած էին, քանի մը ժամ հանգստանալէ յետոյ ճամբայ ելան դէպի Գահիրէ, իրենց երկրորդ հանգրուանը դէպի Հնդկաչին։ Թունուզէն Գահիրէ 2500 քիլոմեթր է եւ յոյս կար որ օդանաւորդները գիշերը պիտի հասնին Հէլիոպոլիսի օդանաւային կայանը։

Թերթս մամուլը գրուած պահուն հասած վերջին հեռագիրը կ'ըսէր թէ օդանաւր դեռ Գահիրէ չէ հասած, միայն երեքշաբթիէն չորեքշաբթի լուսնալիք գիշերը ժամը 12.30ին տեսնուած է Պէնկազիի վրայ։ Ուրեմն դեռ 1100 քիլոմեթր ունէին Գահիրէ հասնելու համար։

*** Իսկ օդանաւորդներ Քոսթ, Պէլոնթ եւ Քոտոս երեքշաբթի ժամը 18ին Պուտժէի օդանաւային կայանէն ճամբայ ելան դէպի Հանոյի։ Սակայն օդանաւր հազիւ 10 վայրկեան ճամբայ կտրած էր, երբ մեքենան աւրուելով գետին ինկաւ։ Օդանաւր չախչախուեցաւ, սակայն մէջինները չվնասուեցան։*

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ր Վ Ի Լ

Կազմակերպուած Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ։

Այս կիրակի ժամը 2.30ին, 128 Rue Etienne Dolet, Պ. Յակոբի սրճարանը։

Բանախօսութիւն, երգ, եւայլն։

Մ Ա Ր Մ Ա Ր Ի Լ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 Ռիւ Շաբ, Bon Théâtreի մէջ։

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն։

Մուտքը ազատ է

Լ Ի Ո Ն

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Քեռի խումբին կողմէ։

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ճոխ պիւֆէ։ Տախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 ֆր.

Վ Ի Է Ն

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիէնի շրջ. կոմիտէին կողմէ։ Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայ ժողովրդային Լաբարանին մէջ։

Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՕՒԶՈՒՆԵԱՆ

Դեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

ՀԱՆԴԷՍ-ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պիյեանքուրի մասնաճիւղին կողմէ
Այս կիրակի ժամը 3ին 5, Place Nationale
Գեղարուեստական ճոխ բաժին

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ
Այս կիր. ժամը 2.30ին, 134 Route Nationale, Viroflay
Կը խօսի ՏԻԿ. Պ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
երգ, արտասանութիւն, նուագ, ներկ յացում՝ փոքրիկներու կողմէ
Մ Ո Ւ Տ Ք Ը 2 Ֆ Ր Ա Ն Ք

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ (71 AVE. KLÉBER)

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին
Կը խօսի՝ Պ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ՝ Շամաստեղի գրականութեան մասին («Անձրեւ»ի հրատարակութեան առթիւ)։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ "ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ,,

ՎԵՐՋԻՆ Հ ՏՈՐԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՀԵՍՏԸ

Կը գտնուի Պալենց գրավաճառատունը, 233 Fbg. St. Martin, Փարիզ (10e).

Հ. Ց. Դ.

Պելվիլի «Ռոստով» կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple: Մէթրօ՝ Belleville: Ձեկոյց եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, Քրիստափոր, կուկունեան, Քեռի, կայծակ, Դժոխք, Վրէժ, Ջաւարեան եւ Արամ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մատենադարանը։ Անդամատոմսով ներկայանալը պարտաւորիչ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Ընկ. Ճանկէօզեանի սրճարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Պատ. միութեան հրապարակային դասախօսական եւ վիճաբանական ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8.30ին գրադարան ընթերցասրահին մէջ։ Կը նախագահէ ընկ. Ա. Աբօեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ այսօր Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան)։

ԶԱՐՄԱՆՃԱԳԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 2ին, Պար տը լա Փոստի մէջ, Րիւ Քօլպէր թիւ 1։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԻԿ

Ս Տ Ա Ց Ա Ն Ք

Լիոն, Պ. Ս.— 10 ֆրանք,
Լիոն, Ն. Ն.— 10։
Ցէսլին, Օր. Ս. Թ.— 35։
Ցէսլին, Տ. Մ.— 50։
փարիզ, Ա. Ս.— 7։
Նիւ Եորք, Ա.Պ.— 20 տոլար։
Նիւ Եորք, Ս. Ա.— 20 տոլար։
Նիկոսիա, Մելք.Հասա.—2 անգլ.։
Պուա Քոլոնպ, Յ. Մ.— 15 ֆր.։
Ժուանվիլ-լը-փոն, Ն. Ն.— 70։
կարտան, Տ. Ս.— 100։
Ալժէր, Դ. Խ.— 35։
Թաւրիզ, Գործ.— Ստացանք։

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— Կը փնտռուի Չէլթունցի Արամ Գարագեան 22 տարեկան, որ տարի մը առաջ կը գտնուէր Քոքինիոյ (Աթէնք) Զափհաս Որբերու Տունը։ Իմացնել՝ Ղազարոս Խրիմեանի 79 Rue Rovigo, Alger, Algérie.

— Հաճընցի Կարապետ Բաթըբութեան կը փնտռէ իր եղբայրները Մելիտոն եւ Մանուկ Բաթըբութեան։ Մելիտոն դերձակ էր եւ 1914ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իր ողջ ըլլալու մասին տեղեկութիւն տուողին 500 ֆր. նուէր։ Իսկ Մանուկ կը գտնուէր Եգիպտոս (1923.1924)։ Չորս տարի է իրմէ լուր առնուած չէ։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

— Նապին Գարահիսարցի Պայծառ Սամուէլեան կը փնտռէ իր եղբայրը Արմենակ Սամուէլեան 35 տարեկան, որ 1927ին կը գտնուէր Մարթիկ (Ֆրանսա)։ Իմացնել՝ Baïsar Samouelian, 159 Rue Challemel Lacour, Lyon, France.

— Կէյվէ Էչմէ գիւղացի Տիկ. Սիրանուշ Սարգիսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սուրէն Քապատայեան։ Կը կարծուի թէ Տրամա (Յունաստան) կը գտնուի։ Իմացնել՝ Յակոբ Սարգիսեանի, Trabos 16, Combes par Aubin, Aveyron, France.

Կը խնդրուի յունահայ թերթերէն արտատպել։

— Տարսոնցի Տիկ. Մաքրուհի Պաղչէճեան կը փնտռէ իր զաւակը Վահան Պաղչէճեան, որ անհետացած է իզմիրի աղէտին։ Կը կարծուի թէ արտասահման կը գտնուի։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mr. Agop Agulian, Maison Argentano, Traverse la Gramère, La Valbarelle, Marseille, France.

Կ'ուզուին *Ոսկերչութիւն սորվիլ փափաքող ուշիմ աշակերտներ։ Դիմել՝ Société Fleuron, 70 Rue du Poissonnière (10e).*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՑ
Վ.ԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՒԻԼԹԷՆ (Licencié ès Scien...
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants malades
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Mich...
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1...
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60...

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ
ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵԻՈՆ
Ուր պիտի գտնէք ջամեղ եւ խնամքով պատրաստուած խորժահամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ, անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով։ Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով ջարնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու համար։
36 Rue Polonceau Paris (18e). Մէթրօ Պարպէս կամ Շաբ...
Տէր եւ Տնօրէն Պ. ԼԵՒՈՆԴ ՃԱՓԱՐԻ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ՃԱՇԱՐԱՆ COSMOPOL
ՆԱԽԿԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ
20, Rue Rodier, PARIS (9e), Մէթրօ՝ Cad...
Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ պատրաստուած ջանրածանօթ խոհարարապետերէ մանիկ...
Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։
Կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹ...
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռաձայն Ménilmontant 66-64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնագրութիւն, ամենայար պայմաններով։
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն։ Ուռանց կանխավճարի։
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կ...
վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30։ Մէթրօ՝ Ménilmontant. Բ...
5 եւ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Pa...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE...
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 9...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բ...
ամէն տեսակ ներքին եւ վիրաբուժական հիւանդութիւններու։ Աչքի գործը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Կորդի ու ականջի մասնագէտը, ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃ...
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M...
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապսպրատագործ, բաւական ընտիր ապսպրատ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ չամիչով։ Մանաւանդ ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ...

Օգտուեցէք առիթէն
Մէկ ոտքով ըլլալուս պատճառաւ կը ծախեմ ԱԳԱՐԱԿՍ որ կը պարունակէ 4000 մեթր հող, 3 վայրկեան հեռու Թրամուէյէն, 11 խոզնոց, 4 հաւնոց, 9 նապաստակնոց, այգի, պտղատու ծառեր, ջուր եւ երկու սենեակներ։ Այս ամէնը 32,000 ֆրանք կանխիկ։ Դիմել՝ Mutilé Arménien, Bar Terminus, La Bourdonnière, Marseille.

Կ'ուզուի ժաքուր նէվէրտ և օղակ չհինող գործաւոր կամ գործաւորուհի մը։ Դիմել՝ Դերձակ Գարաեանի, 5 Rue Mignon, Paris (6e), Մէթրօ՝ Սէն Միշէլ։

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էրոլ Միլիոներ	ամենալաւն ու ժամանր	2-14 ֆրանք

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։
Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։
Գրեցէք ձեր պարագաները Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇ...
96 r. Rivoli, Մէթր. Շաբ...
եւ նոր մեթոտով գարմանե...
եւ կանանց մարթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանսե...
մարիզ.) եւ վարիւր։ Մ...
ռաթուառ։ Ընդհարիւ եւ հրդակցութ. ամէն օր 9...
Կիրակի 9—12։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐ...
E. STEFI...
վկայեալ իրաւագէտ դաքականգիտութեան...
ժարանէն։
106 Ave. Kléber, P...
Շեն. Passy 72...
ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակ...
ջոցի մէջ ֆրանսա...
(AFFIDAVIT) գ...
թիւնները։
կը ստանձնէ ամ...
եւ այլ դատեր, դի...
կը կատարէ պաշտօն...
մօտ։
կ'ընդունի ամէն օր...
վերջ ժամը 4—7.

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՓ...

ՈՒՆԵՆՔ ֆին...
եւ յայտնի գէներու հայերէն, թուրքերէն, արաբերէն բէն, թունուգակ ան եւ միակ ներկայացուցիչ սայի։ Դիմել՝ Jos. de...
117 Passage du Caire...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
22
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929

22 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 888

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՈՒԹ ԽԱՂ ՄԸ

Ի վիճակի ենք վճռապէս յայտարարելու թէ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ո՛ր եւ է մեղսակցութիւն չունի պէյրութի ծանօթ սպանութեան մէջ: Ոչ իսկ լուր:

Եւ սակայն, բանտարկուած կը մնան մեր ընկերները, աւելի քան երեսուն հոգի, շատ ծանր պայմաններու մէջ:

Այստեղ է գործին ամբողջ ողբերգութիւնը:

Ինչպէս նախատեսեր էինք առաջին օրէն, Պէյրութի ոստիկանութիւնը լրջօրէն թիւրիմացութեան մատնուած է, շնորհիւ ափ մը խառնակիչներու, եւ մխրճուած՝ գործի մը մէջ որ ոչ հիմք ունի, ոչ ալ կը համապատասխանէ Լիբանանի շահերուն:

Մեր սիրտը կը ճմլուի այս տողերը գրած ատեն: Տաժանելի է տեսնել որ բախտակից եւ նորազատ երկրի մը մէջ այնքան յայտնի եւ այնքան բազմաթիւ մարդիկ բանտ կը նետուին մէկ ազդանշանի կամ ցուցակի վրայ, բոլորովին անհիմն վերագրումներով, եւ նոյն իսկ հակառակ՝ երկրի օրէնքներուն:

Ո՞ւր է տեսնուած այսքան տրակոնեան տնօրինութիւն՝ հասարակ ոճիրի մը առթիւ, որու նմանները առաջին անգամ չէ որ կը պատահին Պէյրութի մէջ: Ոճիր մը, որ կրնայ պարզ անհատական կիրքի, աւելի ճիշդ՝ «ժան պրովոկատոր»ի ճարպիկութեան հետեւանքն ըլլալ, առանց ո՛ր եւ է քաղաքական հանգամանքի: Ո՞վ է, վերջապէս, Ս. Տիւրունին, որպէս զի ար ժանանար յեղափոխականի գնդակին, այն ալ քաղաքական կոմիտէի մը կարգադրութեամբ: Այդ ո՞ր համբակ Դաշնակցականն է որ խելք ըրած պիտի ըլլայ անմոռանալի վահան Վարդապետեանի վրէժը լուծուած համարել խեղճ ու կրակ վարժապետի մը դիակով:

Բայց այս հարցումներն անգամ աւելորդ են, որովհետեւ, ինչպէս ըսինք առաջին տողէն, եւ երկար համբերելէ յետոյ, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ոչ մասնակցութիւն ունի այս արիւնոտ գործին մէջ, ոչ ալ տեղեկութիւն՝ անոր հանգամանքներու մասին:

Մնաց որ, այլեւս պարզ է կացութեան պատկերը:

Մինչեւ հիմա հրատարակուած բազմազան տեղեկութիւններուն հետ, կարդացէք այսօրուան երկու նամակներն ալ, մէկը՝ Պէյրութէն եւ միւսը՝ Դամասկոսէն, եւ պիտի հասկնաք թէ «ինչ կ'անցնի կը դառնայ», ծանօթ սպանութեան պատրուակին տակ:

Առիթէն օգտուելով, վրանքաց «ճիհատ» մը հռչակուած է Հ. Յ. Դաշնակցութեան դէմ: Անոր հին ու նոր «մեղքերը» օրը օրին կը պարզուին արաբական թերթերու մէջ, հայանուն հրէշներու նախաձեռնութեամբ, անոնց ներշնչումով, եւ նոյն իսկ ստորագրութեամբ (կարդալ Դամասկոսի նամակը): Ստեղծուած է մթնոլորտ մը, որ իսկապէս շփոթութեան կը մատնէ երկրին բարեկարգութեան միակ պատասխանատուն, տեղական իշխանութիւնը:

Եւ մենք աւելորդ անգամ մըն ալ կը պնդենք, որ խառնակիչները, հայանուն թափթփուքները գիտակցաբար իւղ կը քսեն էնկիւրիի եւ Մոսկուայի գործակալներու հացին, նոյն իսկ ի վնաս Լիբանանի եւ Սուրիոյ շահերուն: Շատ ծանր է Դամասկոսի թղթակցին ակնարկը, բայց ի՛նչքան պերճախօս.

— «Պէյրութի հակադաշնակցականներու ընթացքը այն տպաւորութիւնը կը ձգէ թէ՝ ամէն ինչ ականի կամ բոլշեւիկի մէջ Շմայեակ Աբամեանց մը ծածկուած է»:

Ատոր միացուցէք նաեւ Պէյրութի նամակին հետեւեալ նախադասութիւնը, չէզոք հայրենակցի մը բերնով.

— «Ձերբակալութիւնները կատարուեցան ինչ ականներու կողմէ ներկայացուած ցանկի մը վրայ»:

Այս տողերը գրած ատեն, Պէյրութէն ստացանք նոր նամակ մը, փետր. 7 թուակիր, ուր կը կարդանք.

— «Բոլորովին անմեղ են բանտարկեալները: Եղածը կը նկատուի բոլշեւիկեան խաղ մը, լուրջ հարուած մը տալու համար Հ. Յ. Դաշնակցութեան եւ յայտնի դէմքերու: Ցզարմանաք, եթէ վաղը ազատ մնացած քանի մը մտաւորականներն ալ ձերբակալել տան հակառակորդները, որոնք ամէն կեդտոտ միջոցի կը դիմեն: Արդէն պըղտորեցին տեղական կառավարութեան միտքը, թունաւորեցին պաշտօնեաներէն շատեր եւ տակաւին կը գործեն Հալէպէն մինչեւ խուլ անկիւնները»:

Այո՛, յունուար 18ի դէպքը պարզ պատրուակ մըն է, բոլորովին տարբեր հաշիւներ կարգադրելու համար, ճիշդ այն պահուն երբ սահմանավճռի խնդիրներ կան Թուրքիոյ եւ Սուրիա-Լիբանանի միջեւ, երբ տեղացի ազգայնականները գրգռուած են օտարներու միջամտութենէն, եւ երբ քրտական խնդիր մըն ալ կ'արծարծուի:

Երեւի խառնակիչները մոռցած են որ, ե՛ւ այդ վէճերուն եւ՛ քրտական շարժման առթիւ, չափազանց յստակ է Դաշնակցութեան դիրքը եւ ամէն մանրամասնութեամբ յայտնի՝ թէ՝ հոգատար իշխանութեան եւ թէ տեղական կառավարութեանց: Ի՛նչ թուղթ ալ գտնուած ըլլայ բանտարկեալներուն քով, ասոր հակառակը չի կրնար ապացուցանել: Արդէն քրտական գործունէութեան առթիւ, չկայ տեսակէտ մը որ հրատարակուած չըլլայ, իսկ «Հոյբուն»ի կեանքն ու գործը գաղտնիք չեն ո՛ր եւ է մէկուն համար:

Ի հարկէ ուշ-կանուխ պիտի պարզուի ամբողջ ճշմարտութիւնը, խայտառակելով բոլոր դաւադիրները:

Բայց մինչեւ այդ, ի՞նչ բարոյական վնասներ հասած պիտի ըլլան Սուրիոյ եւ Լիբանանի հաւութեան: Բանտարկուածները գոնէ մէկ վայրկեան մտածե՞ր են այս մասին, հեւի հեւ «ժուռնալ»ներ եւ ցանկեր թխած ատեն...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂԹԻԹԻՆ ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

«Նոր Օր»ի խմբագրականէն (Աթէնք, 14 փետր.).

— «Հպատակութեան խնդիրը երկու երես ունի, անհատական եւ հաւաքական: Առաջինը օրինական պայմաններու ենթակայ ըլլալով հանդերձ, զանազան դժուարութեանց կը բաղխի: Քիչ չէ անոնց թիւը՝ որոնք երեք տարի առաջ հպատակութեան համար դիմած ըլլալով, դեռ ստացած չեն իրենց թուդթերը: Դժուարութիւնը կուգայ երկրորդական պաշտօնեաներէն, որոնք շատ անգամ լաւ տրամադրուած չեն ըլլար Հայերու հանդէպ:

Երկրորդը՝ հաւաքական հպատակութիւնը՝ դեռ փորձուած չէ. խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան անցեալին մէջ, որոշումներ տրուեցան, բայց անմիտ պատճառներով գործնական քայլ չառնուեցաւ:

1924ին, Թրակիոյ տեղահանութեանց հետեւանքով, Նոր Յունաստանի հայութեան ներկայացուցիչները (Քէրտահճեան եպսկ., Քրմաճեան եւ Խանճեան) Աթէնք եկան, հաւաքական հպատակութեան մասին օրէնքին սահմանած դժուարութիւնները մասամբ հարթուին:

Եթէ կառավարութիւնը ընթացք չտայ հաւաքական դիմումին եւ պնդէ օրէնքին վրայ, այդ պարագային շահած կ'ըլլանք երկուքուկէս տարի, հաշուելով յուշագրին տրուած Թուականէն: Կը մնայ սպասել միայն վեց ամիս:

Թէեւ մեզի համար չափազանց կարեւոր է անմիջական եւ հաւաքական հպատակութիւնը, որովհետեւ՝ եթէ օրէնքը պարտադրուի՝ օրինաւորապէս կորսնցուցած կ'ըլլանք համայնական ամէն իրաւունք եւ կը դառնանք անհատ քաղաքացիները պետութեան: Մինչդեռ՝ հաւաքական հպատակափոխութիւնը կրնայ որոշ առաւելութիւններ ապահովել մեզի եւ թոյլ տալ ունենալու մեր ազգային ներքին կազմակերպութիւնը՝ ճանչցուած պետութենէն:

Կը խորհինք թէ պ. վէնիզէլոսի օրով, մեր ազգային ժողովները դժուարութիւն չպ՛տի կրեն հայութեան բաղձանքը ներկայացնելու եւ զայն ընդունել տալու:

Կրետացի դիւանագէտը այն մարդն է՝ որ Հայու պէս կը ճանչնայ մեր լաւ ու գէշ կողմերը: Յունաստանի մեծագոյն հայասէրն է ան, որ ատենին մեր պատուիրակութեանց հետ գործակցեցաւ, միացեալ եւ անկախ Հայաստանը իրագործելու համար: »

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ցուներատան եւ հարեւաններ

Թանի Աթէնքի թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Հելլէնեւլեուկոսլաւ համաձայնագիրը կը թուի թէ վերջնապէս պիտի կնքուի խիստ մօտիկ ապագայի մէջ: Հելլէն պաշտօնական շրջանակները շատ լաւատես են, որովհետեւ գրեթէ կատարեալ մերձեցում առաջ եկած է երկու տեսակէտներուն միջեւ՝ առկախ գանազան խնդիրներու մասին:

Պելկրատի հելլէն դեսպան Փոլիխրոնիատիս, որ այժմ հոս է, հելլէն կառավարութեան բացատրեց թէ եուկոսլաւ կառավարութիւնը ի՛նչ ոգիով խմբագրած էր իր վերջին հակառաջարկները:

Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարութեան կողմէ իբրեւ լիազօր Աթէնք եկած է նաեւ Շումպոթիչ, որ պիտի վիճի Ցունաստանի ներկայացնելիք առարկութիւններուն վրայ: Այս լուսաբանող աշխատանքէն յետոյ, համաձայնագրին գանազան փոքրթոքոլները, ինչպէս նաեւ դաշնագրին բնագիրը պիտի խմբագրուին եւ ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ մարտ ամսուն:

Սերպեւպուլկար մերձեցման փորձերուն առթիւ «Էթնոս» կը գրէ թէ «Ցունաստանի միակ փափաքն է քաղաքական կայունացում տեսնել Պալքաններու մէջ: Հաճոյքով կ'ողջունէ այս մերձեցումը, որուն նախընկալ պայմանը պիտի ըլլայ վերջնական Մակեդոնական կոմիտէներուն գործունէութեան»:

∴ Միւս կողմէ գործօն շրջանի մը մէջ մտած են Թուրքեւհելլէն բանակցութիւնները էնկիւրիի մէջ: Հելլէն կառավարութիւնը մասնաւոր սուրհանդակի միջոցով նոր հրահանգներ ղրկած է դեսպան Փափայի: Վէճի գլխաւոր առարկան է կալուածներու խնդիրը:

Բանակցութիւնները երկու մասի բաժնուած են, ա. Քաղաքական, բ. Փոխանակութեան վերաբերեալ խնդիրները: Առաջին մասին բանակցութիւնները պիտի սկսին՝ անմիջապէս որ վերջ գտնեն փոխանակութեան խնդրին վերաբերեալ բանակցութիւնները:

Քատրիէ հանըմի խնդիրը

Երէկ գրեցինք թէ կրկին ձերբակալուած են Քատրիէ հանըմ եւ կարգ մը ընկերները: Ասոնք են՝ Նատիէ հանըմ, Չամիտէ հանըմ, մատամ Ֆոֆօ, փաստաբան Ահմէտ Վէֆիք, Նասրը եւ Ֆայիք պէյերը:

«Ճիւմհուրիէթ»ի համաձայն ամբաստանեալները վերջերս պատրաստութիւն կը տեսնէին Եւրոպա մեկնելու:

∴ Պոլսէն տեղական թերթերուն ուղղուած հեռագիրները կ'ըսեն թէ ձերբակալուած է նաեւ Գատըգիւղ բնակող հայ բժիշկ տոքթ. Արապեան, որ իբրեւ վկայ կանչուած եւ ամբողջօր մը հարցաքննուածէր: Տոքթ. Արապեան կ'ամբաստանուի թէ կասկածելի յարաբերութիւններ ունեցած է Քատրիէ հանըմի հետ:

Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ նախապէս ձերբակալուած եւ արձակուածները բոլորն ալ կրկին ձերբակալուած են հիմա: Նոր վկաներ լսուած են: Հարցաքննութիւնները երեւան հանած են կարգ մը գաղտնիքներ, որոնք մութի մէջ մնացած էին նախապէս:

Տրոցկիի խորհուրդը

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ.

—Ո՛չ կաշառքով, ո՛չ բռնութիւնով, ո՛չ փաղաքշանքով, ո՛չ ալ դիպուածով տակաւին ոեւէ մէկը չյաջողեցաւ թափանցել այն խորհրդաւոր քօղին, որով բոլշեւիկները շրջապատած են Տրոցկին, որ դեռ իբրեւ ճշմարիտ կալանաւոր մը կը մնայ այս տեղի խորհրդային հիւպատոսարանին մէջ:

Խորհրդային պաշտօնատարները միշտ համր եւ խուլ կը ձեւանան՝ երբ յիշուի Տրոցկիի անունը, ու զինքը տեսնելու համար եղած խնդրանքներուն անխուսափելիօրէն կը պատասխանեն զարմանքի գթաշարժ արտայայտութիւնով մը: Խորհրդային հիւպատոսարանին վրայ նայող տուներու պատուհաններուն մէջ շարունակ կը հսկեն դիտողներ՝ վարձուած օտար թղթակիցներու կողմէ, որոնք կարելին կ'ընեն գաղտնիքին թափանցելու համար:

Առանց նկատի առնելու այն հաւաստիքները թէ վրաս ո՛չ գէնք, ոչ ռումբ ունիմ, եւ հակառակ խուզարկութեան ենթարկուելու խնդրանքիս, արգիլեցին գիս ռուսական հիւպատոսարանէն ներս մտնելու:

Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ նախկին գործավարը շատ հիւանդ է եւ չի կրնար ճամբորդել: Սակայն իր մասին բոլոր ըսուածները պէտք է ընդունիլ վերապահութեամբ, որովհետեւ ամէն բան կ'ընեն օտար մամուլը անտեղեակ պահելու, նոյնիսկ սխալ հետքի վրայ դնելու համար:

∴ Ժուռնալի պերլինի Թղթակիցը կը հեռագրէ 20 փետրուար Թուականով.

Նախարարական խորհուրդը որ այսօր գումարուած էր արտայայտելու համար Տրոցկիի անցագրին մասին, յետաձգուեցաւ առանց որոշում տալու: Կ'ըսուի թէ բացի ընկերվարական-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԿԸ ՎԿԱՅԵՄ

«Արդարեւ, քիչ մարդիկ իրենն նման կրնան շնորհիւ երկնատուր ձիրքերու, իրենց անձին վրայ կեդրոնացնել այնքա՛ն յատկութիւններ, այնքա՛ն բարձր աստիճանով մը:

«Անիկա ծանօթ է, մեծապէս գնահատուած եւ հիացումի արժանացած է իբրեւ գրագէտ, քննադատ, հրապարակագիր, դասախօս, ահաւոր փոլեմիստ, լեզուագէտ եւ հայ ոամկավարներու պարագլուխներէն մէկը: Անիկա տառապանքներու իր բաժինը ունեցած է յեղափոխութեան շրջանին՝ Թուրքիոյ մէջ, ուրկէ՝ վտանգուած ըլլալով, փախուստ տուած է»:

Քիչ մը շունչ առնենք եւ յետոյ չանանք լուծել հանելուկը, որ յղացուած է «ի պէտս մանկանց» եւ հետեւաբար դիւրալոյծ՝... հասուն մարդոց համար:

Յարդ գիտէինք թէ՝ իբր ոբակեալ կամ արիեստով ռամկավար պարագլուխ՝ որ շամիտի դէմ՝ հայութիւնը պաշտպանած ըլլայ «փառայեղ» փախուստով եւ միշտ պաշտպանելու համար նոյն ժողովուրդին շահերը (անշուշտ, առանց մոռնալու մանաւանդ իրենը) փոխն ի փոխ դարձած ըլլայ գրագէտ, բանաստեղծ, դասախօս, հրապարակագիր, լեզուագէտ եւլլն., եւլլն., (մանաւանդ եւլլն...) կար ու չկար ջօպանեան մը կար:

Բայց ահա, վերջին պահուն մէջտեղ կ'ելլէ մալէզեան մը, որ շնորհազուրկ կ'ընէ իր կուսակիցը, իւրացնելով անոր բոլոր տիտղոսները: (ըսի՞ թէ գովեստները ամբողջ, բուռով, կէտով եւ ստորով ուղղուած են ընոր, եգիպտ. թերթի մը մէջ, արկածի մը առթիւ որուն ենթարկուած էր):

Ձիշտ այդ արկածին առթիւ իսկ, հաւաստի աղբիւրէ կը պատմուի միջադէպ մը, որուն եզրակացութիւնը՝ իբրեւ գովեստ պէտք է որ աւելցնեմ մալէզեանի տիտղոսներուն վրայ:

Մալէզեան, որ կրնար ինքնաշարժով երթեւեկել, սխալը կը գործէ հանրակառքով ճամբորդելու եւ որովհետեւ վարժուութիւնը չունէր ռամկական այդ կառքին, իջնելու տեղ՝ կ'իյնայ վար, ու կը կոտրէ ուսը: Եւ երբ վիրակապերով փաթթուած տուն կը մտնէ, աղմուկը կը փրթի. կիները մէկ բերան կը պոռան.

— Ընէ՛ծք դաշնակցականներուն... եւլլն.: (Չոս, ձեր կողմէ աւելցուցէք, իեչ որ կ'ենթադրէք թէ ռամկավար կիները կրնան ըսել դաշնակցականներուն):

Բայց Մալէզեան որ իբր վհան կուրծք տուէր էր արկածին, սխալմա՞մբ թէ գիտակցօրէն, յայտնի չէ, քաջութեան վերջին մնացորդով մը կը խոստովանի ճշմարտութիւնը:

Ընդունեցէք թէ իբր ռամկավար ճշմարիտ պարագլուխ, պէտք էր որ Մալէզեան հաստատէր իր ժողովուրդին ենթադրութիւնը, թէ «դաշնակները» զինքը ենթարկեցին մահափորձի: Իրաւ է թէ դաշոյն կամ ատրճանակ գործածող չէր եղած: Բայց կրնար, օրինակ, ըսել թէ՝ հանրակառքէն վար իջած պահուն, «դաշնակ» մը զինքը հրեր էր սպաննելու դիտումով եւ այս կերպով, խաչակրութիւն մըն էր որ պիտի հովանաւորէր իբրեւ օրուան հերոս:

Բայց չըրաւ. սխալեցա՞ւ թէ միտքը չեկաւ: Ամէն պարագայի մէջ, ռամկավար մը իրաւունք ունի ըսելու թէ ան դրժեց իր պարագլուխի պարտականութիւնը: Իսկ չէզոք մը պիտի կըրնայ անշուշտ զարմանալ,

— Մէկը որ հանրակառքէն իջնել չգիտեր, ինչպէ՞ս կ'անցնի բարեգործականի գլուխը:

Մ. Ե.

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ՄՈՎՍԵՍՅԱՆԻ ՄՐՁԱԲԵՏ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայոց Հանրապետության կառավարությունը որոշել է Փետրուար 18-ին Մովսես Խորենացու մահուան 1500-ամեակի առթիւ կատարել հանդիսաւոր արարողութիւն։

Այդ օրը Մովսես Խորենացու գերեզմանի մօտ կը կատարուի հոգեհանգստեան պատարագ։

Ապա հանդիսաւոր արարողութիւն կը կատարուի Մովսես Խորենացու արձանի մօտ։

Հանդիսաւոր արարողութեան ներկայ կը գտնուին Հանրապետութեան նախագահը, կառավարութեան անդամները, Ազգային ժողովի նախագահը, Ազգային ժողովի պատգամաւորները, Հանրապետութեան Վարչական դատարանի նախագահը, Վերաքննիչ դատարանի նախագահը, Գերագոյն դատարանի նախագահը, Սահմանադրական դատարանի նախագահը, Հանրապետութեան գլխաւոր դատախազը, Հանրապետութեան գլխաւոր քննիչը, Հանրապետութեան գլխաւոր աուդիտորը, Կենտրոնական բանկի նախագահը, Հանրապետութեան նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը, Հանրապետութեան նախագահի խորհրդական-օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի քարտուղարը, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի խորհրդատուները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան պետը, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան պետի տեղակալները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի պետերը, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի պետերի տեղակալները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի աւագ խմբագիրները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի խմբագիրները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնականները, Հանրապետութեան նախագահի մամուլի ծառայութեան բաժնի ռեֆերանի օգնական

Վ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

(1915—16թ աքսորի շրջանից)

Բ. ՀՈՐԴՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՒՈՐ.— (Տպչի է. ևն պատմի). Ա՛հ, ո՛չ, ա՛հ, ո՛չ, հոս եմ ու ևն իմ ատամներս, որքա՜ն ժամ ատեն եմ ես ալ ատամներս կրճտեցի՝ ինչպէս ուրիշներ... ա՛հ, ա՛հ... ինչ չմոռնամ ու ևն իմ գլուխս ալ ինչ ցաւեր քաշեց, ինչ տանջանքներ տեսաւ, ինչ մտածումներ ունեցաւ... ինչ ինչ ալ չըսի ինքնիրեն, ինչ ինչ ալ չըրի... ինչ ինչ ալ չըսաւ ինծի... ա՛հ, ա՛հ, ո՛չ, ո՛չ, ես ալ ինչ ինչ ալ չեմ ըսեր, ինչ ինչ ալ չեմ ըներ

ներէն, միւս նախարարները դէմ արտայայտուած են Տրոցկիի Գերմանիա բնակութեան, Գերմանիոյ եւ խորհրդային կառավարութեան յարաբերութիւնները չվտանգելու նկատումով։

∴ Կեդրոնի կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Գերմանիա» կառավարութիւնը կը հրաւիրէ լաւ կշռել իր որոշումին բոլոր հետեւանքները։ Տրոցկի ըլլալով Մոսկուայի կառավարութեան ամէնէն կատաղի հակառակորդը, Գերմանիոյ մէջ իր ներկայութիւնը կրնայ հակազդեցութիւններ ունենալ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց վրայ։

∴ «Տէյլի Մէյլի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ Տրոցկիի փորձած է հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ մտնել Ֆրանսացի համայնավար երեսփոխաններու հետ։ Ռուս գաղտնի ոստիկանութիւնը երբեք չի ձգեր Տրոցկիի օձիքը· նոյնիսկ չարտիկանութիւնը երբեք չի ձգեր Տրոցկիի օձիքը· նոյնիսկ չարտօներ սենեակէն դուրս ելլելը՝ ճերմակ Ռուսերու վրիժառութենէն ազատելու համար գայն։ Թուրքիոյ ներքին գործավարը Պոլսոյ կուսակալին ղրկած է ցանկը այն խորհրդային վարիչներուն, որոնք երկրէն պիտի վտարուին։

∴ Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, Տրոցկիի առողջական վիճակը շատ գէշ է եւ բժիշկները ամէն յոյս կտրած են։

Զարթակալութիւններ Իզմիրի մէջ

Իզմիրի եւ Քարապրունի շրջանին մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է 5 անձեր, որոնք ամբաստանուած են թէ կրօնական եւ յետադիմական անհիմն զրոյցներ հրապարակ հանելով ժողովուրդին հանգիստն ու անդորրութիւնը կը խանգարէին եւ հանրային կարծիքը կը վրդովէին։ Ձերբակալուածները յանձնուած են Իզմիրի հիմնական դատարանին, որ սկսած է դատել գանոնք։

Ամբաստանեալներն են՝ Լազ Շէվքը, Սիւրմէնէցի Շապան, Քէմանէճի շրջուն վաճառորդ Մուսթաֆա, Րէճէպ Քափտան եւ Կիպրոսցի Ահմէտ Խուլուսի։

Իզմիրի բնդհ. դատախազն ու ոստիկանութեան տնօրէնը իւրաքանչիւրը անձամբ կը վարեն քննութիւնները։

Համալիավաներ ձերբակալուած

«Վագըթ» կը գրէ թէ ոստիկանութիւնը վերջերս Էսքիշէհիր մէջ ձերբակալած է երկու հոգի, մէկը ուսուցիչ Սաթի պէյ, իսկ միւսը ելեկտրագէտ Նահիտ պէյ։

Առնք պիտի հետապնդուին իրը համայնավար պրոպագանդ կատարողներ։ Ամբաստանեալներն ու անոնց վերաբերեալ թղթածրարը յանձնուած է տեղւոյն ընդհանուր դատախազութեան։

Ձմեռը

Քանի մը օրէ ի վեր Փարիզի մէջ աւելի մեղմ օդ կ'ընէ. սակայն յառաջիկայ օրերու համար օդային գուշակութիւնները լաւատես չեն։

Միւս կողմէ Եւրոպայի զանազան մասերուն, մանաւանդ արեւելեան շրջանին մէջ ձմեռը դեռ չէ մեղմացուցած իր խստութիւնները։ Լէնինգրադի օդերեւութաբանական գրասենեակը կը հաղորդէ որ Սիպերիայէն դէպի Եւրոպա կ'ուղղուի ցուրտի ալիք մը։ Սիպերիոյ մէջ ջերմաչափինանդիկը կը սառի։ Իրքուցքի մէջ գերոյէն 70 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ։ Ցուրտը այնքան աստիկ է որ բոլոր թռչուններն ալ մեռած են եւ անոնց դիակները փռուած գետինը։ 30 հոգի մեռան արեան խռնուկէ։

Մոսկուայի մէջ ցուրտէն մեռնողներու թիւն է 200 հոգի։

Պալթիք ծովու հիւսիսակողմը կացութիւնը շատ ծանր է։ Ֆինլանտական սառնաբեկ նաւեր գիշեր ցորեկ աշխատելով յաջողեցան բանալ Հանկօ եւ Ապօ նաւահանգիստները։ Հէլսինկֆորս փակ կը մնայ դեռ։ «Սամփօ» սառնաբեկը Տանցիկի մօտ ազատեց 15 նաւեր, որոնք սառոյցի մէջ բռնուած էին։

Աթէնքէն կը հաղորդեն թէ Յունաստանի ամէն կողմը ողողուճներ առաջ եկած են. միայն ցարդ քանի մը միլիոնի կը հասնի։ Քաւալա չուրերու տակ է։ Մարիցա գետը յորդելով ողողեց ամբողջ դաշտը։ Ամրաշէն գիներուները՝ շոգեմակոյկներու մէջ նստած՝ կը փորձեն փրկել ժողովուրդը։

Յունաստանի միւս մասերն ալ միեւնոյն ենթարկուեցան, մանաւանդ Սուֆլիի շրջանը։ Բայց ամէնէն աւելի թրակիոյ կացութիւնը եղերական է։ Թուրք սահմանապուխին վրայ՝ Մարիցայի մօտ չորս գիւղերու հետ ամէն հաղորդակցութիւն կտրուած է։ Սահմանապուխի հելլէն եւ թուրք իշխանութիւնները միացեալ ջանքերով օգնութեան կը փութան աղէտեալներուն։ Ջինուորական պահականոցները կղզիացած են եւ օգնաւներ ղրկուեցան աղէտի վայրը։ Ամբողջ երկրին մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։

Պրուսայէն փետր. 9 թիւով կը գրեն։— Չորս հինգ օրէ ի վեր տեղացող ձիւնը տեղ տեղ մէկուկէս մէդրի հասաւ։ Փոխադրական միջոցները դադրեցան։ Միայն հոս հոն սահնակներ կը բանին։ Չէքիրկէէն մեկնող թիւ 74 ինքնաշարժը մօտ 15 մէդր տեղէ մը վար գլորելով մասամբ չարդ ու փշուր եղաւ։ Ինքնաշարժերու վարիչները ցուրտէն սառեցան։ Նոյնպէս գերման երեք ուղեւորներ Ինէկէօլի ճամբուն վրայ զայլերէն յօշոտուեցան։

Մուտանիոյ մէջ երկու «եալը»ներ կքեցան։ Պրուսա-Մուտանիա խճուղիին վրայ հաղորդակցութիւնները բոլորովին դադրեցան։ Կառախումբերը ճամբան մնացին։ Երկաթուղի շինութեան համար հարիւրաւոր գործաւորի պէտք կայ։

Գարաճապէյի մէջ գայլերու կողմէ կենդանիներ սպանուած են։

Անտէր կալուածներ

«Ճիւմհիւրիյէթ» կը գրէ թէ էմլաքական գործավարութեան կողմէ շահագրգռուող պաշտօնատանց հաղորդուած ցեղոյցի մը համաձայն, ազգ· եւ լքեալ կալուածներէ (էմլաքը միլլիյէ կամ էմլաքը մէթրուքէ) դուրս գտնուող բոլոր անտէր կալուածները պիտի փոխանցուին կառավարութեան։ Ասոնց մէջ կը գտնուին նաեւ հելլէններու պատկանող եւ կառավարութեան կողմէ գրաւուած, ինչպէս նաեւ 150 հոգինոց սև ցանկին մէջ գտնուողներուն կալուածները։ Նախկին կայսերական գերդաստանի անդամներուն պատկանող կալուածները Իտարէի Խուսուսիէի վարչութեան յանձնուած են։ Ասոնցմէ միայն Պէյքօզի քէօշկը վոխանցուած է կալուածական պանքային, իսկ միւսները ծախուելով, հաշուեյարդարի պիտի ենթարկուին։ Կառավարութեան կողմէ գրաւուած եւ ծախուիլը որոշուած կալուածներէն մէկ մասը սեփականութեան թուղթ չունի։

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ռ Վ Ի Լ

Կազմակերպուած Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ։ Այս կիրակի ժամը 2.30ին, 128 Rue Etienne Dolet. *Պ. Յակոբի սրճարանը։*

Բանախօսութիւն, երգ, եւայլն։

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 Ռիւ Շաբ, Bon Théâtre*ի մէջ։*

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն։

Մուտքը ազատ է

Լ Ի Ո Ն

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Քեռի խումբին կողմէ, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը։ Ճոխ պիւֆէ։ Ցախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 ֆր.

Վ Ի Է Ն

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիէնի շրջ. կոմիտէին կողմէ։ Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայ Ժողովրդային Լսարանին մէջ։

Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

ՀԱՆԴԷՍ-ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պիյեանքուռի մասնաճիւղին կողմէ

Այս կիրակի ժամը 3ին 5, Place Nationale

Գեղարուեստական, ճոխ բաժին

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ

Այս կիր. ժամը 2.30ին, 134 Route Nationale, Viroflay

Կը խօսի ՏԻԿ. Պ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն, նուագ, ներկայացում՝ փոքրիկներու կողմէ

Մ Ո Ւ Տ Ք Ը 2 Ֆ Ր Ա Ն Ք

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ (71 AVE. KLÉBER)

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

Կը խօսի՝ Պ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ՝ Շամաստեղի գրականութեան մասին («Անձրեւ»ի հրատարակութեան առթիւ)։

ՕՐ. ԳԱՅԻԱՆԷ ՃԱՆԿԷՕԶԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՍՏԵՓԱՆ ԹԻՐԻԱՓԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Լիոն *16 Փետր. 1929*

Հ. Ը. Դ.

Պելվիւի «Ռոստոմ» կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple: *Մէթրօ՝* Belleville: *Ձեկոյց եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

Լիոնի Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, քրիստափոր, կուկուլեան, փեռի, կայծակ, դժոխք, վրէժ, Ջաւարեան եւ Ազամ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մատենադարանը։ Անդ ս. ժամեցորով ներկայանալը պարտաւորիչ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Ընկ. Ճանկէօզեանի սրճարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Քրիստափոր Ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ վաղիւան, Աւտօ, Սիամանթօ, Վարուժան, Բաբգէն Սիւնի խումբերու բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները այս իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 Rue de la République: *Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Անիլո-Պուա-Քոլոնպլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 164 Rue des Bourguignons, Asnières.

ՁԱՐՄԱՆՃԱԴԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 2ին, Պար տը լա Փոստի մէջ, Րիւ Քոլպէր թիւ 1։ Կը հրաւիրուին բոլոր հաւրենակիցները։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լիոն, *Պաստ.— 25 ֆրանք։*

վիէն, *կ. Մ.— 142։*

վիլմոնպլը, *Օր. Ն. Մ.— 70։*

Մարսէյլ, *Շապին Գար. Հայր. Միութիւն.— Փոխարժէքը 15 ֆրանք է։*

վօ ան վէլէն, *Յ. Մ.— 105։*

Լիոն, *Շահ.— 35։*

Լիոն, *Մ. Յ.— 35։*

Մարսէյլ, *Գործ.— 983։*

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Շապին Գարահիսարի Արիւնոտ Դաշտի «Անդրանիկ» Միութեան բացման հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 46 Րիւ Թաբի վէր, Սալօն Խբանեօլի մէջ։

Մուտքը ազատ է

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Շապին Գարահիսարցի Օր. Վարդանուշ Շիրինեան, հօր անունը Ռուբէն, մօր անունը Պայծառ, կը փնտռէ իր մեծ մօրեղբօր կինը Տիկ. Բէթլէհեմ Շահրիկեան (Օզանեան) եւ իր որդին Յարութիւն։ Իմացնել՝ Mlle Vartanouche Chirinian, Chez Mme Lacheret, 26 Ave. de Chatillon Paris (14e).

— Տարսոնցի Տիկ. Մաքրուհի Պաղչէճեան կը փնտռէ իր զաւակը վահան Պաղչէճեան, որ անհետացած է Իզմիրի աղէտին։ Կը կարծուի թէ արտասահման կը գտնուի։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mr. Agop Agulian, Maison Argentano, Traverse la Gramère, La Valbarelle, Marseille, France.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեան վարժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Հեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՓԵՐՈՒԻ ԵՒ ՍՏԱՄՈՓՈՒԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վէներական ախտ

Դարմանատան մէջ կը գործէ ULTRA-VIOLET ճառագայթ

ցօդացաւ, ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրա

Թիւն (Rachitisme) եւայլն։

16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—

ԴԵՐՁԱԿ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՋԱՐԷԹԵԱՆ

95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հեռաձայն Nord

Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE

Ջատկի առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայր կիցներու, բացառիկ զեղչ կ'ընէ իր գիներուն վրայ։

Հագուստ, վերարկու՝ լաւ եւ տոկուն կերպասներէ՝ 400 ֆ

ԽՆԱՄԻՒՄԸ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԿԱՐ

ԲԱՑՈՒՄԸ Է

ՀԱՃԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԱԽԿԻՆ ՃԱՃԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ

20, Rue Rodier, PARIS (9e), Մէթրօ՝ Cad

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէն

պատրաստուած ի՛անրաժանօթ խոհարարապետերէ ի՛անկի

Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։

կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻԶԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒ

42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 5ԷՆ 7 ԵՒ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԵ

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M.

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կ բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Հարի Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէն

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԳՈՒՐ Ա

Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համա

կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELL

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 9

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ե ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Ա գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6; Ք կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրեր 2—3; ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիոնէր	ամենալաւ ու ամանը	2-14 ֆրանք

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Յունաստանգտնուողձերպարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաները Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ՀԱՄՈՎ ՍՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաշագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95.21

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

Օգտուեցէք առթէ

Մէկ ոտքով բլա ճառաւ կը ծախէ Ա կը պարունակէ 4000 3 վարկեան հեռու յէն, 11 խոզնոց, 4 նպաստակնոց, այգի, տու ծառեր, ջուր եւ բ հակներ։ Այս ամէնը ֆրանք կանխիկ։ Դիմել Arménien, Bar Terminus Bourdonnière, Marseille

ՍԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաբ եւ նոր մեթոտով դաբմանու եւ կանանց մորթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանկո մարիզ.) եւ վարիսի։ Մա ութուտաւ։ Ալ ճամբու եւ տ հրաւակցութ. ամէն օր 9— կիրակի 9—12։

Կ'ուզուի ժաքար ծ օղակ շինո Դիմել՝ Դերձակ Գարա Rue Mignon, Paris (6e). Մէն Միշէլ։

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՄԵՋԻ ՎՍՏԱՀԻՔ ՁԵՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ . . . . . ԵՒ . . . ՏՈՒՐՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Դ. ԹԱՔԻՐԵԱՆ

ՓՈՐՁԱՒՈՒԻ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

19 RUE HENRI MONNIER PARIS (IXme)

Տոմարներու կազմակերպութիւն, Հաշուեկշիռ եւ ֆաշուառքննութիւն, Դիզուած ֆաշիներու արձանագրութիւն.

ԱՄԻՍԸ 75 ՖՐԱՆՔ

Ամէն տեսակ տուրքերը ժամ յայտարարենք, Թուղթերը կը քննենք տօնական պիմումները ժամանակին տակար կերպով կը կատարենք։

ՏՕՒՕՓ.— Բոլոր աւելարարականներուն կը յանձնարարենք մեր մասնաւոր սիստեմը, որ կը դիւրացնէ տուրքի բոլոր պահանջները, եւ ա կացութիւնը կը յայտնէ ուզուած վայրկեանին։ Ընդունելութեան ժամեր՝ 5—7։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագրատ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՇԱԲԱԹ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

23 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 889 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀՈՎԸ ԴՈՒՐՍԷՆ ԿԸ ՓԶԷ

Աւելի պայծառ գաղափար կազմելու համար Սուրիոյ եւ Լիբանանի զանազան անցուդարձերու մասին, հարկ է ուշադրութեամբ հետեւիլ Թուրք մամուլի արտայայտութեանց:

Մասնաւորապէս վերջերս, անգադար լեզուին կուտայ քէմալական մամուլը, չարափոխելով ամէնէն պարզ դէպքերը, եւ սպառնալիքներ տեղացնելով Ֆրանսայի հասցէին: Ահա վերջին օրինակը, «Ճիւմհուրիյէթ»ի խմբագրականը, զոր արտատպած ենք քիչ անդին:

Ինչպէս կը տեսնէք, էնկիւրիցիները սրբազան պարտականութիւն կը համարեն գրգռել Սուրիացիները եւ զանոնք ըմբոստացնել հոգատար իշխանութեան դէմ, որպէս զի ընդհանուր խուճապի մը պահուն, կարենան կորզել վիճելի պատառները: Անոնք ամէն առիթով կը յիշեն Հայերու անունը, կրակին վրայ իւղ լեցնելու համար: Մանաւանդ կ'ուզեն համոզել, թէ Ֆրանսան հայանպաստ քաղաքականութեան մը կը հետեւի, հովանաւորելով եւ տեղաւորելով զանոնք, ի վնաս բնիկներուն:

Այս բանսարկութիւնները, որքան ալ անճարակ ըլլան, կ'ազդեն մոլեռանդ եւ կարճատես տարրերուն վրայ: Մանաւանդ որ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ պակաս չեն Թրքական օրերէն ետ մնացած թերթեր եւ Թրքաբարոյ խմբագիրներ: Արդէն այս վերջիններն են որ կ'իւրացնեն եւ կը ճոխացնեն սահմանէն անդին արձակուած եղանակները, և պարբերաբար թթու խօսքեր կ'արտասանեն. այլապէս թէ Սուրիոյ եւ թէ Լիբանանի բնակիչները շատ յստակատես են եւ գիտեն թէ ի՛նչ իմաստ ունին էնկիւրիի բարեհնամ եւ ժպտուն նայուածքները:

Այս տեսակէտէն, չափազանց բնորոշ է «Ճիւմհուրիյէթ»ի ակնարկը.

— «Մինչեւ մօտիկ անցեալը, Սուրիացիները մեր եղբայրներն էին, իսկ հիմա՝ մեր հարեւաններն են: Պէտք չկայ ծածկելու, թէ շատ գոհ պիտի մնանք, երբ օր մը Սուրիացիները արժանանան իրենց անկախութեան»:

Երէկ այս «եղբայրները» կը հարստահարուէին, կը բանտարկուէին եւ կը ջարդուէին, երբ ոչ թէ անկախութեան, այլ տարրական արդարութեան խօսքն արտասանէին — ինչպէս Հայերը: Իսկ հիմա... երբ Սուրիան բաժնուած է չարդարար Թուրքիային եւ մատ մը կը մնայ կատարեալ անկախութեան հասնելու համար, Ջօնուս Նատիներն են որ կ'աւազեն.

— Մե՛ղք Սուրիացիներուն ... մենք գիտենք որ արիւն կ'երթայ անոնց սիրտէն...

Իրականին մէջ, մեր սրտէն է որ արիւն կ'երթայ, երբ կը տեսնենք թէ բախտակից եւ նորազատ ժողովուրդին կարգ մը շրջանակներն ու թերթերը տակաւին ականջ կուտան Թրքական օրօրներուն, և կը կատարեն այնպիսի գործեր որոնք ամէն բանէ առաջ իրենց երկրի շահերուն կը վնասեն:

Զափազանցութիւն թող չհամարուի, եթէ ըսենք թէ նոյնիսկ Պէյրութի ծանօթ խաուֆիւնները հետեւանք են այս հոգեբանութեան:

Մէկ ամիսը անցաւ, եւ մենք տակաւին չկրցանք հասկնալ Թէ Լիբանանի ո՛ր գերադոյն շահուն համար բանտարկուած կը մնան երեսուն Հայեր, բոլորն ալ ծանօթ իրենց գործով, կեանքով եւ քաղաքական տեսակէտներով:

Ո՛ր եւ է սպանութիւն, ինչքան ալ խորհրդաւոր երեւայ, պատուհաս չի տար իմբովին բանտ նետել մարդիկ որոնց միակ մեղքն է կուսակցական հանգամանքը, այսինքն ձգտումի՝ ազատագրելու իրենց հայրենիքն ու ժողովուրդը, ճիշդ այնպէս ինչպէս Լիբանանցիները ու Սուրիացիները, երէկ եւ այսօր:

Արդէն բացատրած էինք եւ անգամ մըն ալ կը յիշեցնենք, — ի՛նչքան պրպտեն եւ զանազան «ժուռնալ»ներ կամ կասկածելի թուղթեր թարգմանեն, չպիտի կրնան գտնել ո՛ր եւ է փաստ, որ ապացուցանէ Թէ կալանաւորները կը դաւաճանեն հիւրընկալ երկրի շահերուն, կամ կը գործակցին անոր թշնամիներուն: Եթէ այդպիսի թերթեւ կասկած մը իսկ ունենան, մէնէն առաջ մենք պիտի պահանջենք որ պատժուին յանցաւորները: Մինչդեռ ոչ թէ Դաշնակցական, այլ մէկ հատիկ տգէտ Հայ անգամ չեն կրնար գտնել, որ մտքէն անցընէ վնասել բարեկամ ժողովուրդի շահերուն:

Ահա թէ ինչո՛ւ կը պնդենք, Թէ այս գործին մէջ ալ հովը դուրսէն կը փչէ: Պէյրութի մէջ ի զուր քաղաքական դատ կը վարքեն, ահագին եռանդ վատնելով: Եւ ի զուր կը դառնացնեն ողովուրդ մը, որ ուրիշ բան չի փնտռեր հիւրընկալ երկրին մէջ, եթէ ոչ հանգիստ աշխատանք եւ արդար վաստակ:

Միւս կողմէ, թող շատ չտեսնեն, եթէ երբեմն անհաճոյ էպիզոդներ կը պատահին այդ ժողովուրդի ծոցին մէջ, զանազան դէմերու եւ կիրքերու հետեւանքով: Մենք չենք արդարացներ այդ անախորժութիւնները, եւ ամէն անգամ որ առիթը ներ այացեր է, չենք վարանած հրապարակաւ ձաղկել: Բայց, Սուրիացիներն ալ Արեւելքցիներ են, եւ պէտք է հասկնան Թէ այդ ինճահ բարքերը նոյնքան ճարակած են իրենց մէջ, իրրեւ հետեւանք դարաւոր ստրկութեան եւ Թրքական ազդեցութեան:

Իսկ ամէն բանէ վեր, կ'ուզէինք որ, Պէյրութի, Հալէպի եւ Դամասկոսի մէջ, փոխանակ անտեղի կասկածներ մնուցանելու նախատական գանգուածի մը եւ անոր այս կամ այն քաղաքական կուսակցութեան մասին, ուշադրութեամբ հետեւէին սահմանէն անդին սարքուած դաւերուն եւ արտասանուած խօսքերուն, որովհետեւ, այնտե՛ղ է Թաղուած օձին գլուխը: Եւ դեռ աւելի հեռուն:

Դուրսէն կը փչէ հովը, իմացէ՛ք, բարեկամներ: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՓՐՓՐԵԼ ՍՈՒՐԻՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Հոչակաւոր խուժանավար Եօնուս Նաոի կը գրէ Պոլսոյ ձիւմհուրիյէթ լրագրին մէջ (16 Փետր.).

— «Ասկէ առաջ, յոդուածով մը ըսած էինք Թէ Ֆրանսա, որ Սուրիոյ գլխուն փորձանք դարձած է, հարաւային սահմանին վրայ ալ կ'աշխատի Թուրքիոյ ոտքին մխուած փուշ մը դառնալ: Ֆրանսա Սուրիոյ մէջ Թէ անտանելի փորձանք մըն է այս երկրին համար, եւ Թէ անհնազանդելի աղէտ դրացիներուն: Հանրապետական Ֆրանսան, որ շատ փափաքող է աշխարհիկացութեան դերը կատարելու, անդուշտ օր մը շատ անհաճոյ ձեւով պիտի քաղէ այսօր իր ցանած սերմերուն խառնակ հունձքը: Ըսած էինք Թէ Նափոլէոնը չկրցաւ աշխարհիկացութիւնը գլուխ հանել, ո՛ւր մնաց ներկայ Ֆրանսան: Եւ մենք հաստատ ենք մեր այս տեսակէտին վրայ: Ապրողը պիտի տեսնէ:

Մեր այդ յոդուածէն ասդին, բաւական ժամանակ անցաւ: Եւ դէպքերը մեր տեսակէտին համաձայն զարգացան: Միւս կողմէ վերջը չեկաւ այն պզտիկ եւ ոդորմելի միջոցներուն, որով կ'ուզեն որպէս Թէ տկարացնել մեր տեսակէտը:

Ֆրանսացիներու յարուցած դժուարութեանց հետեւանքով, մեր հարաւային սահմանին մէկ մասը դեռ չէ գծուած: Պ. տը Շանպրէօն, երեւի նոր հրահանգ առնելու համար, իր երկիրը գնաց: *Ծրանսա կը շարունակէ անդադար Հայեր տեղաւորել հարաւային սահմանին վրայ, եւ կը քաջալերէ ու կը հովանաւորէ կարգ մը տգէտ մարդոց աւազակութիւնը:* (Խմբ. — կ'ակնարկէ Ժիւրտերուն):

Այս բաները ընելով, Ֆրանսա կը կարծէ իմաստուն քաղաքականութիւն մը վարած ըլլալ, մէկ կողմէ Սուրիան կարենալ կառավարելու եւ մըւս կողմէ՝ Թուրքիոյ հոգ պատճառելու համար: Ժամանակին հուսկական կայսրութիւնը չկըրցաւ ապրիլ այդ վայրերուն մէջ. իսկ բուն իրենք Ֆրանսացիները կը կասկածին որ ներկայ Ֆրանսան պիտի կարենայ աւելի ծարպիկ փրծիլ Հռոմայեցիներէն: Իսկապէս ծիծաղելի է Ֆրանսայի ընթացքը, որով տնքիշօթութիւն կ'ընէ, իր սահմաններէն դուրս գտնուող երկիրներու գլխուն փորձանք դառնալով:

Մեր այն յոդուածին, որով Ֆրանսայի ընթացքը կը քննադատէինք, Ֆրանսացիներու փոխարէն կարգ մը սուրիական Թերթեր պատասխանցին: Այդ գրութեան մէջ, որպէս Թէ մենք յայտնակեր ենք Սուրիոյ իրաւունքներուն վրայ: Այդ գրութիւնները Թէ նոյնիսկ Ֆրանսացի պաշտօնեաներու ազդեցութեան տակ գրուած ըլլան, նորէն օրինակները են, ցոյց տուող Թէ անկախութենէ զուրկ վիճակը մարդս ի՛նչ աստիճաններու կրընայ իջեցնել: Որովհետեւ այդ գրութիւնները ստորագրուած են Սուրիացիներու կողմէ: Մի՛ղք Սուրիացիներուն...: Բայց մենք գիտենք որ Սուրիացիները, որոնց սրտէն արիւն կ'երթայ, չեն ձայնակցիր մէկ երկու Թշուառականներու զառանցանքներուն: Այս մէկ երկու անձերը զուրկ են հայրենիքի զգացումէն եւ անոնց խիղճը պատռուած է *ֆրէյնկ* ոսկիով:

Ի՞նչ հարկ, Թող դէպքերը մեր փոխարէն պատասխանեն: Դեռ երէկ, Ֆրանսական մարզպան պ. փօնսօ գրչի մէկ հարուածով չփակե՞ց Սուրիոյ սահմանադիր ժողովը:

Մինչեւ մօտիկ անցեալը, Սուրիացիներ մեր եղբայրներն էին, իսկ հիմա՝ մեր հարեւաններն են: Պէտք չկայ ծածկելու, Թէ շատ գոհ պիտի մնանք, երբ օր մը Սուրիացիները արժանանան իրենց անկախութեան:»

ՏՈՄՍԵՐ

ԱՌԱՆՑ ՊԱՇԱՐԱՆԻ ՆԱՄԱԿ ԱՌ ...

Հայաստանի մէջ կարգ մը քահանաներ Թողած են իրենց ազգմը, յանկարծ նշմարելով որ կրօնքը կը խայթէ, կը Թունաւորէ, ափիոն ծամել կուտայ.

(Խ. Թերթերը)

Խումբ մը քահանաներ էք եղեր, (Անանիա, Դէորգ, Մկրտիչ եւլն.) որ յարմար դատեր էք մէկդի նե՛տել ձեր սքեմը ու յայտարարեր էք Թէ կրօնքը Թոյն է, ափիոնէ, եւ այլն...:

***

Ես ալ եկեղեցի չեմ յաճախեր: Այլուր քան Ֆրանսա նոյնը ըրած եմ: Քարոզները իմ ականջիս պարապ տակառի ձայն կը հնչեն: Բայց ռամիկը անոնց մէջ անկարող է գտնել Թոյն, ափիոն... Այդպիսի նիւթեր չեն վաճառեր մեր կղերականները:

Գիտեմ որ եկեղեցի կուգան շատեր... արդուզարդի «ժիւռի» կարծելով քահանաները կամ իմար Քրիստոսը: Գիտեմ որ երբ խաչ կը հանեն, մատնեմատին *կէօզ նագուտին*, ճչպէլլէքը կամ *այնի չէմը* ցոյց տալու համար է:

Գիտեմ որ երբ «Սուրբ, Սուրբ Տէ՛ր...» կ'երգէ դպիրը, աչքերը դէպի գմբէթ բարձրացուցած... նոյն պահուն իր մտքին մէջ կ'ուզէ հաշուել Թէ այս գիշեր եօթը մահացու մեղքերէն ո՞րը յարմար է գործել...:

Բայց հո՛ն, Տէր Յարգի՛ս, կամ Տէր Անանիա, գիւղը... ունի՞ք այսպիսի քաներ:

Մի՛ գուցէ: Հոն, Հայաստան, եկեղեցիներու առջեւ մտից տոմսի «կիշէ՞» կար, Թէ խունկը սուղ էր:

Ընդհակառակն քահանան չէ՞, որ յաճախ կրնայ առաքինութեան դաս առնել գիւղացիէն:

Ո՞վ էր կորսնցնողը:

Զինուոր չըլլալու համար 1917ին քահանայութեան կոչումը զգացեր էիք ձեր մէջ:

Հա՛ ա՛ ա՛ ա՛:

Ուրեմն այսօր անշահ կը գըտնէք սքեմը:

Ու կարելի է այժմէն կը պատրաստուիք գիւղին սովիէտին անդամագրուիլ:

Թելկատա՛կ, օպորտունիստ, va!:

Միայն մի՛ մոռնաք որ, տրամադրութիւնները եթէ փոխուին, կամուրջին վրայէն չէք կրնար վերադառնալ: Ձամբան փակ է opportunisteներուն համար...:

ԵԴ. ՒԼՈՎՅԱՅԻ

ՏՐՈՑԿԻ ՖՐԱՆՍԱ ԳԱԼ Կ'ՈՒԶԷ

Պոլսէն կը հեռագրեն Թէ Տրոցկի հեռագրով խնդրած է Պորիս Սուվարինէն (փարիզի *Պուլթէն Կոմունիստ* խմբագիր) որ դիմում կատարէ Ֆրանս. կառավարութեան մօտ՝ իր Ֆրանսա մուտքը արտօնելու համար: Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը մերժած ըլլալով արտօնութիւն տալ, Սուվարին հեռագրով յանձնարարած է Տրոցկիի որ դիմէ Նորվեկիոյ կառավարութեան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՂԵՏԱԼԻ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ՄԻԼԻՈՆԻ ՎՆԱՍ.— ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Անէնքէն կը հեռագրեն.— *Յունական Մակեդոնիայէն և Թրակիայէն ողողումներու մասին հասած լուրերը ցոյց կուտան Թէ աղէտը նախապէս կարծուածէն շատ աւելի ծանր է: Ցորդած են Վարտար, Մտրիմոն, Մէստոս եւ Մարիցա գետերը:*

Մտրիմոնի հովիտին մէջ Մանիտարի, Մեզալոխորի, Ագրիոլիկա, Բալոխորի, Իրակլիա, Շամոնդոս, Կալենդա. Վամվակիա, Օրմանլը, Կիուպլիա, Կատո, Կամինիկիա գիւղերը և բազմաթիւ ուրիշներ ամբողջովին ջուրերու տակ մնացած են: Այս գիւղերէն մէկ մասը հիմնուած էր Անատոլուէն եկած գաղթականներուն կողմէ, շնորհիւ կառավարութեան աջակցութեան և մասնաւոր փոխառութեանց:

Սերէզ քաղաքի բազմաթիւ թաղերը լրջօրէն վնասուած են: Ջուրերէն քշուեցան փուռեր եւ ալիւրի գինուորական մթերանոցներ: Երկաթուղիի մեծ կամուրջ մը, եւ ուրիշ քանի մը կամուրջներ քանդուեցան եւ խճուղիները աւրուեցան:

Գավալա քաղաքը որ կեդրոնն է Անատոլուի գաղթականներուն եւ ուր ապրանքներով լեցուն վաճառատուններ կան, ջուրերու տակ մնացած է: Կորուստը քանի մը միլիոն կը հասնի:

Վարտարի հովիտին մէջ կորուստները նոյնպէս մեծ համեմատութեան կը հասնին:

Մարիցայի հովիտին մէջ ողողումները իրական աղէտ մը կը կազմեն: Բազմաթիւ մեկուսացած գիւղեր ապրուստէ զրկուած են, որովհետեւ նոյնիսկ նաւակներով կամ գետանաւերով երթեւեկը անկարելի է:

Տէտէագաճի, Տիմոթեքայի, Սուֆլիի եւ Օրէթիասի շրջաններուն մէջ մեծ թիւով արջառ կոտորուեցաւ: Աւելի ծանր ողողումներէ կը վախցուի, երբ Պուլկարիոյ լեռներուն ձիւնհալը սկսի:

Նոյնպէս ողողումներ կը նշմարուին Պելոպէնէսի եւ Թեսալիոյ մէջ: Ներկայիս անկարելի է տալ ամբողջական հաշիւը վնասներուն, որոնք հարիւրաւոր միլիոն տրախմիի կը հասնին:

Կառավարութիւնը ստիպողաբար միջոցներ ձեռք առաւ աղէտեալներուն օգնութեան հասնելու համար:

∴ Հայորդակցութեանց Նախարար տոքթ. Խրիստոմանոս, որ ողողումի շրջանին մէջ կը գտնուի, նախարարական խորհուրդին ուղղուած հեռագրով մը կ'ըսէ Թէ Մտրիմէն գետը արագօրէն իջաւ, այնպէս որ հովիտին մէջ վտանգը սահմանափակուած է: Միլիոններ պէտք պիտի ըլլան՝ քանդուած կամուրջները վերաշինելու համար:

Կացութիւնը աւելի ծանր է Թրակիոյ՝ մանաւանդ Տէտէ Աղաճի մէջ (Ալեքսանդրոպոլիս): Մարիցան կը շարունակէ ուռիլ եւ ողողել բազմաթիւ վայրեր: Ազատարար նաւեր, որոնք աստելիք, դեղ եւ վառելափայտ կը տանէին ողողուած գիւղերուն՝ չկրցան հասնիլ իրենց նպատակին՝ անոր համար որ սաոոյցի խաշոր զանգուածները կային ջուրերուն վրայ:

Մարիցան դէպի ծով կը քշէ կը տանի մեծ թիւով արջառ, մանաւանդ կովեր ու ոչխարներ: Դեռ յայտնի չէ Թէ մարդկային զոհեր ալ կա՞ն: Սուֆլիի շրջանին մէջ կարգ մը մարդիկ անհետացած են, ու կը կարծուի Թէ հեղեղէն քշուած են:

Գաղթականներու միջազգային յանձնաժողովի տեղեկագիրը շատ յոռետես է: Ըստ անոր, Յունաստանի ընդարձակ մէկ տարածութեան վրայ հունձքը ամբողջովին փճացած է. Օրմանլը եւ Էրմիքէօյ ամբողջովին պարպուած են, բնակչութիւնը ապաստանած է շրջակայ բլուրներու վրայ: Մարիցայի շրջանին մէջ, բնակիչները ջուրէն փախչելու համար իրենց տուներու տանիքին վրայ ապաստանած են:

Բանակցութիւններ կը կատարուին կառավարութեան եւ Ազգ. Դրամատան միջեւ՝ աղէտեալներուն մեծաքանակ եգիպտացորէն գնելու համար:

∴ Ողողումներուն պատճառաւ հեղլէն կառավարութիւնը ապրիլ 21ին յետաձգեց ծերակուտականի ընտրութեանց Թուականը, որ մարտ 3ին որոշուած էր: Աթէնքի մետրապոլիտը Խրիսոստոմոս հանգանակութեան ձեռնարկեց ի նպաստ աղէտեալներու:

ԴԱՆՈՒԲԻ ՍԱՌՈՅՑՆԵՐԸ ԹՆԴԱՆՕԹՈՎ ՊԻՏԻ ԿՈՏՐԵՆ

Պելկրատ, 22 փետրուար.— Եուկոսլաւիոյ ամբողջ տարածութեան վրայ Դանուբը կասարելապէս սառած է: Սառոյցի խաւը 40, տեղ - տեղ 60 սանթիմեթր խորութիւն ունի: Եթէ կարելի չըլլայ մասնաւոր նաւերով կոտրել սառոյցը, թնդանօթ պիտի գործածուի: Պելկրատի Նորաշէն փանչեվօ կամուրջը փլչելու վտանգի տակ է, եթէ սառոյցը ուժգնօրէն քշուի ջուրերուն կողմէ:

Բոլոր շահակից նախարարութեանց մասնակցութեամբ կազմուեցաւ միայուն մարմին մը, որ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ ձիւնհալի աղետալի հետեւանքներուն դէմ:

Ներկայիս Եւրոպայի ամէնէն ցուրտ շրջանը Պալքաններն են:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՓԵՏՐՈՎԱՀԱՆԻ 18-Ի ՀՈՎՀԱՐՁԱԿԸ ՊԵՏՐՈՎԱՀԱՆՈՒՄ

ՊԵՏՐՈՎԱՀԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ ԴԵՊԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱՎԱՆՔԸ

Պետրովահի հայկական կոմիտեն դեպի հայրենիքի համազգային հարավանքը

(Շարունակություն)

(5)

Ս. Թումանյան

Ինչպես տեսանք, Ս. Լիսիցյանը ոչ միայն ուսումնասիրել է Թումանյանի ստեղծագործությունը, այլև ուսումնասիրել է նրա կյանքը, նրա շրջապատը, նրա ընկերները, նրա ստեղծագործության ընթերցողները, նրա հրատարակիչները, նրա թարգմանիչները, նրա քննադատները, նրա ստեղծագործության ազդեցությունը ուրիշ գրողների վրա, նրա ստեղծագործության ազդեցությունը ընթերցողների վրա, նրա ստեղծագործության ազդեցությունը քննադատների վրա, նրա ստեղծագործության ազդեցությունը թարգմանիչների վրա, նրա ստեղծագործության ազդեցությունը հրատարակիչ

ԱՒԵՏՈՆ ԴԱՒԹՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՓՈԽԱՌՆՈՒԱԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

(1913—16ի պատմվ շրջանէն)

Բ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՒՐԳԷՆ.— Եւ էրամ որ մեր ընկերները ո՛ւր է կ՚երթան, ուրկէ մէկ վերադարձ չկայ։

ՅԱՒԻ.— Ես ալ գիտեմ իր նշանակութիւնը։

Ֆ. ՖԱՐՓ.— Տե՛ս, գեղի ի՞նչ կ՚ըսեն։

ՅԱՒԻ.— Էս ալ ըսեր եր ձեզ որ ամէն ինչ պատրաստ ի՛ք։

Ֆ. ՖԱՐՓ.— Լա՛ւ, լա՛ւ։

ՅԱՒԻ.— Ան պատճառ իսկ երբ կ՚աւետիսէ մեզ փառաւոր յաղթութիւն մը, ինչո՞ւ կ՚ուզէ որ ամէն ինչ պատրաստ ըլլայ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզէ որ ամէն մարդ գիտնայ թէ ինչ պիտի ընենք

Գաղթի դեմ դժուարութիւններ

Յունաստանի ներքին նախարարութեան գաղթային բաժնի տնօրէնութիւնը, Սելանիկի ընդհանուր կուսակալութեան յղած է պաշտօնագիր մը, որով կը հաղորդուի թէ, Պո էյնոս-Այրէսի հելլէն ընդհանուր հիւպատոսը, նախարարութեան ղրկած մէկ գրութեամբ կը յանձնարարէ՝ ասկէ վերջ, Արժանթինի համար «վիզա» տալ միայն այն գաղթականներուն, որոնք կը կանչուին հոն գտնուող իրենց ազգականներուն կողմէ։

Արհեստաւորները ու խանութպանները, որոնք կ'ուզեն Արժանթին գաղթել, պէտք է բաւական լայն ղրամական միջոցներ ունենան, որպէս զի, մինչեւ գործի մը տէր ըլլալը, խեղճ վիճակի մը չմատնուին։

Լինտպէրկ՝ օդանաւային խորհրդական

Ուշադրութեան կը հետագրեն·—

Նորընտիր նախագահ Հէրպըրթ Հուվըրի ապագայ դահլիճը հաւանարար պիտի կազմուի հետեւեալ կերպով·— Հէնրի Սթիմսըն՝ արտաքին նախարար, Ինտրիու Մէլլըն՝ գանձային նախարար, Րէյ Լայմըն Ուիլպըր ներքին նախարար, Զարլս Ֆրանսիս Ատամս՝ ծովային նախարար, Ուօլթըր Պրաուն՝ թղթատարական։

Գնդապետ Զարլս Ա. Լինտպէրկ նշանակուեցաւ մասնագէտ-խորհրդական՝ առեւտրական նախարարութեան օդանաւային ճիւղին։ Երբ խորհրդարանը որոշէ ստեղծել օդանաւային նախարարութիւն մը, այն ատեն Լինտպէրկ օդանաւային նախարար պիտի անուանուի։ Միչիկընի հանրապետական երեսփոխան Մաք Լէոտ Ներկայացուցչական ժողովին տարաւ առաջարկ մը՝ օդանաւային նախարարութիւն ստեղծելու մասին։

Նախագահ Ռուզվելթ երբի տiorki

Մարտ 4ին գործէ կը քաշուի Ամերիկայի նախագահը Կալվին Քուլիճ եւ Սպիտակ Տան մէջ կը տեղաւորուի իր յաջորդը՝ Հէրպըրթ Հուվըր։

Քոլորատոյի մեծ թերթերէն «Փոսթ», որ կը հրատարակուի Տէնվըրի մէջ, Քուլիճի առաջարկած է տարեկան 75.000 տոլար թոշակ, եթէ ստանձնէ թերթին տնօրէնութիւնը։ Քուլիճ վերապահած է իր վերջնական պատասխանը։

Հայ մամլիկի՞ մը Մէրսինի մէջ

«Եէնի Ատանա» թերթին տեղեկութեանց համաձայն, հայ կուսակցութեան պետերէն(?) Ռուբէն Սելեան անուն մէկը անյայտ միջոցով մը յաջողած է Մէրսին մտնել։ Յայտնի եղած րլլալով որ յետեալը Մէրսին եկած է իր աներհայրը տեսնելու, որոշուած է որ ետ դարձուի։

Նոյն թերթը կը գրէ թէ Ռուբէն Սելեան ընդհանուր պատերազմէն առաջ, «Մեծ Հայաստան» անուն գործ մը բեմադրած է Մէրսինի մէջ։ Յիշեալը, Զինադադարի ընթացքին, կազմակերպութիւններ կատարած է Հայերու մէջ եւ շարժում առաջ բերած։

Ընկերվարական եւ ազգայնական դեմ դիմի

Վաղը՝ կիրակի Վիեննայի մէջ դէմ դէմի պիտի գան Աւստրիոյ անպաշտօն «բանակները», 12,000 ազգայնականի (Հայմվեր) դէմ 20,000 ընկերվարական (Շուցպունտ)։ Վիեննա հասաւ հազարապետ փապսթ, նախկին սպայ աւստրիական բանակին, ղեկավարելու համար «Հայմվեր»ի արշաւը Վիեննայի վրայ։

Վարչապետ Զայփել առաջին անգամ ըլլալով արտօնեց որ երկու հակառակորդ «բանակները» տողանցք կատարեն մայրաքաղաքի փողոցներուն մէջ։ Վիեննայի պահակազօրքը՝ 2000 հոգի՝ կազմու պատրաստ պիտի գտնուի՝ ոեւէ ընդհարում արգիլելու համար։

Խաղաղ Վիեննացիները կը յիշեն սակայն 1927 յուլիսի տողանցքը, որու ընթացքին 98 հոգի սպաննուեցաւ եւ 100 վիրաւորուեցաւ։ Դիմումներ եղան վարչապետին, որպէս զի արգիլէ այս թափօրը։

1000 հոգի սպաննուած Ձէլլապատի մէջ

Տէյլի Թելէկրաֆի դիւանագիտական աշխատակիցը կը գրէ.— Աֆղանիստանէն վերջին լուրերը կ'ըսեն թէ երկիրը անիշխանութեան մատնուած է, մանաւանդ Ձէլլալապատը։ Կը հաստատուի թէ մօտ 1000 հոգի սպաննուած են Ձէլլալապատի ռազմանիւթի մթերանոցի պայթումին ատեն։ Այս պայթումին հնդիկները են խումբ մը արքայականներ, որոնք ուզած էին իրենց վրէժը լուծել՝ քաղաքէն բռնի մեկնելու ստիպուելնուն համար։

⁂ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ արտաքին նախարար Սըր Օսթըն Չեմպըլէյն Աֆղանիստանի մասին զանազան հարցումներու պատասխանելով, բաւ որ ո'չ մէկ օտար դեսպանատուն քանդուած է Քապուլի մէջ։

— Կը կարծեմ գիտնալ թէ, աւելցուց նախարարը, Ամանուլլահ թագաւոր փափաք յայտնած է Քանտահարի մէջ ընդունիլ օտար դիւանագիտական ներկայացուցիչները, սակայն այս հրաւէրը Քապուլի դիւանագիտական մարմնի ո'չ մէկ անդամին կողմէ ընդունուած է։ Անգլ. կառավարութիւնը նպատակ չունի իր ներկայացուցիչը Քանտահար ղրկելու։

Սըր Օսթըն Չեմպըլէյն շեշտեց թէ անգլ. կառավարութիւնը նկատի կ'առնէ Հնդկաստանի կառավարութեան եւ Քապուլի անգլ. դեսպանին կարծիքը։ Անոր վրայ կ'իյնայ միայն Աֆղանիստանի մէջ անգլ. քաղաքացիներուն պատասխանատուութիւնը։

Միւս կողմէ նախարարը յայտնեց թէ անհիմն է Թուրքիոյ աֆղան դեսպանին այն յայտարարութիւնը թէ ամէն օր Աֆղանիստանի վրայէն կը սաւառնին անգլ. օդանաւեր, որոնք չեն ծառայեր օտարականներու պարպումին։ Աւելցուց թէ օտարականները փոխադրող օդանաւերը Աֆղանիստանի վրայէն կ'անցնին՝ Քապուլի կառավարութեան հաւանութեամբ։

Հայի սովը Ռուսիոյ Մէջ

Մոսկուայէն պաշտօնապէս կը հաղորդեն թէ մարտ 15էն սկսեալ մասնաւոր քարտեր պիտի տրուին հաց գնելու համար։ Ներկայ գինը պիտի պահուի միայն բանուորներու համար, իսկ միւս դասակարգերուն աւելի սուղ պիտի ծախուի հացը։ Քարտերը պիտի տրուին միայն անոնց, որոնք համայնավար կուռակցութեան անդամ են։

„ՓԵՏՐՈՒՍՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ռ Վ Ի Լ

Կազմակերպուած Սարդիս Մինասեան հնթակոմիտէին կողմէ, վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, 128 Rue Etienne Dolet, Պ. Յակոբի սրճարանը։

Բանախօսութիւն, երգ, եւայլն։

Մ Ա Ր Մ Ն Ի Լ

Վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 Ռիւ Շոբ, Bon Théâtreի մէջ։

Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն, եւայլն։

Մուտքը ազատ է

Լ Ի Ո Ն

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Քեոի խումբին կողմէ, Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Ճանկէօզեանի ճաշարանը, ձոխ պիւֆէ։ Տախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 ֆր.

Վ Ի Է Ն

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիէնի շրջ. կոմիտէին կողմէ։ Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Հայ Ժողովրդային Լսարանին մէջ։

Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

Լ Ի Ո Ն

2 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Փ Ի Ժ Է

Կազմակերպուած Վռամեան խումբի կողմէ

Այս կիրակի ժամը 2ին Փիւժէի մէջ

ՀԱՆԴԷՍ-ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պիյեանքուրի մասնաճիւղին կողմէ

Վաղը Կիրակի ժամը 3ին 5, Place Nationale

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ

Վաղը Կիր. ժամը 2.30ին, 134 Route Nationale, Viroflay

Կը խօսի ՏԻԿ. Պ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն, նուագ, ներկ յացում՝ փոքրիկներու կողմէ

Մ Ո Ւ Տ Ք Ը 2 Ֆ Ր Ա Ն Ք

Հ. Յ. Դ.

Պելվիլի «Ռոստով» կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այսօրշաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple: Մէթրօ՝ Belleville: Ձեկոյց եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն ընդհ ժողովի կը հրաւիրէ, քլիխտափոր, կուկունեան, ֆեռի, կայծակ, Գժոնք, վըէժ, Ջաւարեան եւ Ազամ խումբերու բոլոր ընկերները վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մատենադարանը։ Անդամատրով ներկայանալը պարտաւորիչ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Պատանեկան միութեան ընդհ.ժողովը՝ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Ընկ. Ճանկէօզեանի սրճարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

Ալբի Տիկին Ագապի Վարդանեան (Տրտիկեան) և զաւակը Խաչիկ սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի աղջկան եւ քրոջ՝

ՕՐ. ԾԱՂԻԿ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ Փետր. 20ին։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Շաբաթ առաւօտ ժամը 9ին Hôpital Gonesse, Arnouvilles les-Gonesse. Նոգեկաք՝ կատ տիւ Նուէնժամը 7.22 եւ 8.03։

ՌՈՍՏՈՄ Գրադարանի վարչութիւնը կը ծանուցանէ հայրենակիցներու թէ իր գիրքերու քանակը ճոխացուցած է։ Գիրք ստանալ փափաքողները կրնան դիմել երեքշաբթի եւ հինգշաբթի ժամը 8.30—10.30, 131 Fbg. du Temple. (Belleville).

ՆԱՄԱԿ ունին Պ. Պ. Չմայեակ Սափրիչեան, Օննիկ Թահթաճեան եւ Փարիզի Տիգրանակերտի Հայր. Միութիւնը։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

Ա. ԱԶԱՐՈՆԵԱՆ

կը փնտռէ Կովկաս հրատարակուած իր երկերը՝ փոխարժէքով կամ իրենոր հատորներու փոխանակութեամբ։ Դիմել «Յառաջ»ի։

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— Շապին Գարահիսարցի Օր. Վարդանուշ Շիրինեան, հօր անունը Ռուբէն, մօր անունը Պայծառ, կը փնտռէ իր մեծ մօրեղբօր կինը Տիկ. Բէթլէհեմ Շահրիկեան (Օզանեան) եւ իր որդին Յարութիւն։ Իմացնել՝ Mlle Vartanouche Chirinian, Chez Mme Lacheret, 26 Ave. de Chatillon Paris (14e).

— Մարզուանցի Աշոտ Մեսրոպեան, այժմ Փարիզ, կը փնտռէ իր եղբայրը Կովտունցի Մուրատի զինուորներէն Վահան Մեսրոպեան, որ կը կարծուի թէ կը գտնուի Տիթթրոյթ, Ամերիկա։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

Կը խնդրուի ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։

— Հաճընցի կարապետ Բաթըրմեան կը փնտռէ իր եղբայրները Մելիտոն եւ Մանուկ Բաթըրմեան։ Մելիտոն դէրձակ էր եւ 1914ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իր ողջ ըլլալու մասին տեղեկութիւն տուողին 500 ֆր. նուէր։ Իսկ Մանուկ կը գտնուէր Եգիպտոս (1923.1924)։ Շորս տարի է իրմէ լուր առնուած չէ։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

— Շապին Գարահիսարցի Պայծառ Սամուէլեան կը փնտռէ իր եղբայրը Արմենակ Սամուէլեան 35 տարեկան, որ 1927ին կը գտնուէր Մարթիկ (Ֆրանսա)։ Իմացնել՝ Baïsar Samouelian, 159 Rue Challemel Lacour, Lyon, France.

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Մարսիլիոյ Շ. Գարահիսարի Արիւնոտ Դաշտի «Անդրանիկ» Միութեան բացման հանդէսը վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 46 Րիւ Թաբլ Վէր, Սալօն Իսբանեօլի մէջ։

Մուտքը ազատ է

Կ'ուզուի

զորգի նորոգութիւն սորվիլ փափաքող աշկերտ ուր։ Դիմել՝ Բարթողեանի, 29 Rue Poulet, Փարիզ (18e)։

Օգտուեցիք առիթէն

Ծախու է «Արարատ» սրճարան ճաշարանը, 18 սենեակներ, մեծ սրահ եւայլն։ Հայկական կեդրոն։ Դիմել՝ Restaurant Ararad, Maisons-Neuves, Charvieu (Isère).

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵԻ ԼՈՒԻՐՋ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ

Ուր պիտի գտնէք ճամեղ եւ խնամքով պատրաստուած խորժահամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ, անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով։ Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով իարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու համար։ 36 Rue Polonceau Paris (18e). *Մէթրօ Պարպէս կամ Շաթօ* տէր եւ տնօրէն ՊԵՒՈՆԴ ՉԱՓԱՐԵԱՆ

ԼԻՈՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵՒՆ

ԾԱԽՈՒ Է *Հայկական կայանին մէջ, 75 Ave. Thelot, բնակարան մը (պարտքա) մանդամ ընտանիքի մը յարմարութեան ներով։ Նպաստաւոր գին։*

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով՝ «F. L. A. 202 Rue Boileau, LYON.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԱԽԿԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ

20, Rue Rodier, PARIS (9e), *Մէթրօ՝* Cadet

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ պատրաստուած հանրաճանաչ խոհարարապետերէ։ Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։

Կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 7...

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ, կը բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Հարիսայով։ Առաքում՝ ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը թնամէն տեսակ ներքին եւ վիրաբուժական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

☞ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Հայկ. եռագոյն ժապաւէններու Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղի

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ LIBRAIRIE N. AGOPIAN

191 Cours Lafayette 191, LYON

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ԳԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIF

ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՑՈՒՆԱ...

ԲԼԱՖՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ...

ՊԵԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆԱՀԱՐԱՎԱ...

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28 Rue Lesage, PARIS (20e)

Métro Belleville Tél. Ménil...

Ձոխ մթերք թէ նախկին եւ թէ ամենավերջին եղանակներու նր... եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, թ... եւայլն։ Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ թէ՛ մ... եւ թէ խմբերգ։ Տպուած ցուցակը ձրի է։

Ինչպէս նաեւ բօրգաձիւթի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպ... ներու լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով։

Օգտուեցիք առիթէն

Մէկ ոտքով ըլլալուս պատճառաւ կը ծախեմ ԱԳԱՐԱԿՍ որ կը պարունակէ 4000 մեթր հող, 3 վարկեան հեռու թրամուէյէն, 11 խոզնոց, 4 հաւնոց, 9 նպաստատակոց, այգի, պտղատու ծառեր, ջուր եւ երկու սենեակներ։ Այս ամէնը 32.000 ֆրանք կանխիկ։ Դիմել՝ Mutilé Arménien, Bar Terminus, La Bourdonnière, Marseille.

Կ'ուզուին

Ոսկերչութիւն սորվիլ փափաքող ուշիմ աշկերտներ։ Դիմել՝ Société Fleuron, 70 Rue du Poissonnière Paris (10e).

EMPIRE, Միզթը-Շոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենը	2-14 ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսք։ Մասն. լաբօրաթուառ։ Ազեմիա եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆ...

Յունաստան գտնուող պարագաները Ֆրանսա ըլլու համար, իարկաւ... ունենալ Ֆրանսական կան նախարարութեան տնօրէնագիրը։

Մեր գրասենեակը կ... դի այդ ձեւակերպութ... րու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագ... րուն դիմել՝ CABINET ... DIQUE FRANÇAIS

25 Rue Alexandre le G... Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆ...

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, դաքականագիտութեանց ժարանէն։

106 Ave. Kléber, Paris

Շեմ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ ջոցի մէջ Ֆրանսա մուտ (AFFIDAVIT) գործերը։

Թիւնները։

կը ստանձնէ ամուսնու... եւ այլ դատեր, գիւղ... կը կատարէ պաշտօնա... մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր ... վերջ ժամը 4—7.

ՀԱՐԱՉԱՔ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՓԵԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

24 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 890 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՏՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Անօրինակ իրարանցումի մը մատնուած են երեւանի վաճիշները, այս վերջին ամիսներու ընթացքին։

Հետեւեցէք իրենց ժողովներուն, կարդացէք իրենց բազմալեզու ճառերն ու թերթերը, եւ պիտի տեսնէք որ խեղճերը կը գալարուին ահաւոր մղձաւանջէ մը։ Ազգային հոսանքը եւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը վրդոված են իրենց հանգիստը։ Քուն չունին ո՛չ գիշերը, ոչ ալ ցերեկը։

Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան 6րդ համագումարին մէջ, ընդհ. քարտուղար Հայկազ Կոստանեան, իր ներկայապատում զեկուցման ընթացքին, երեւան կը հանէ երկու «ծայրայեղութիւններ»,— մէկը՝ «դիջում տեղական ազգայնականութեան, ազգայնական թեքում». միւսը՝ «մեծապետական գաղութներ, որոնց համաձայն ծայրագաւառները հում նիւթի յարիխներ պիտի դառնան»։

Եւ ինքն իրեն հարց կուտայ,— «ո՞ր շեղումը աւելի գէշ է»։ Պատասխանն ալ՝ ետեւէն.

— «Ի հարկէ երկուքն ալ գէշ են, սակայն՝ կասկած չկայ որ մեր պայմաններուն մէջ, առաջինը աւելի վտանգաւոր է, քանի որ անոր համար Հայաստանի մէջ աւելի շատ հող կայ։» (Խորհրդ. Հայաստան, 29 յունուար)։

Միեւնոյն զեկուցման մէջ, պարզելով «գաղափարախօսական հակատի» խնդիրները (իդէոլոգիական ֆրոնտ !), ուշադրութեան կը յանձնէ յատկապէս մշակուած բանաձեւ մը եւ կը յիշեցնէ.

— «Մեզի պէտք է շեշտել, որ Դաշնակցութեան, ազգայնականութեան դէմ մեր պայքարը կը մնայ գաղափարախօսական ճակատի կեդրոնական խնդիրը։ (Բոլոր առորագծումները մերն են)։

Զանազան գեղիններու վրայ օրօրուելով - տրորուելով, զեկուցանողը կուգայ կը յանգի նորէն յաւիտենական մղձաւանջին՝ «Պայքար Դաշնակիզմի եւ այլ թշնամի գաղափարախօսութեանց դէմ»։

Քանի մը հատուածներ.

— «Ընկերներ, գիտէք որ մեր մէջ հակախորհրդային կուսակցութիւններու ամէնէն գլխաւորը Դաշնակցութիւնն է։ Պէտք է ըսել որ վերջերս դաշնակներու գործունէութիւնը որոշ չափով աշխուժացած է... Մեր երկրին մէջ Դաշնակները ամէն միջոց կը գործադրեն, վարկաբեկելու համար խորհրդային իշխանութիւնը· անոնք կ'աշխատին վարկաբեկել նաեւ համայնավարական շարժումը արտասահմանի մէջ, գաղթահայ աշխատաւոր զանգուածներու աչքին... մեզ պէտք չէ շփոթեցնեն Դաշնակցութեան մէջ եղած վէճերն եւ պառակտումները... Այդ վէճերը մակերեսային են, յաճախ նոյնիսկ մտացածին... Դաշնակցութեան բոլոր հոսանքներու նպատակը մէկ է,— Ջինուած պայքար խորհրդային իշխանութեան դէմ ... Մեր մէջ, խորհրդային Հայաստան, Դաշնակցութիւնը կ'օգտագործէ ամէն տրամադրութիւն, իր ազդեցութեան գործօն շրջանակին մէջ առնելով կուլակը, նեպմանը, քաղքենի մտաւորականութեան մէկ մասը»։

Իրրեւ եզրակացութիւն, Կոստանեան կը թելադրէ որ կուսակցութիւնը «սրէ իր պայքարի զէնքը այս վտանգին դէմ»։ Ե կը ցուցնէ պայքարի միջոցներն ալ, — Նախ եւ առաջ՝ գաղափարական, ազատելու համար աշխատաւորութիւնը «ազգայականութեան թոյն»էն, իսկ երկրորդ՝ «Պետքադարչութիւն»ը՝ Պետական Քաղաքական Վարչութիւն, «Գրսմը Սիասի», իրան իմաստով՝ հռչակաւոր Չեկան),

Բայց կարճ կապենք այս յայտմաւուրքը, որ կրնայ մէկ արթնուան «Յառաջ» լեցնել, եւ լսենք ուրիշ ձայն մը, միեւոյն ժողովին մէջ։

Խօսողն է Ռուբէն, Անդրկովկասեան Երկրային Կոմիտէի քարտուղարը, որ պարզելով պայքարի նշանախօսքերը, կը թելադրէ.

— «Ամբողջ կուսակցութեան վճռական սպառազինումը դասակարգային թշնամիին, անոր գաղափարախօսներուն դէմ։ Հայաստանի մէջ՝ առաջին առթիւ Դաշնակիզմի դէմ։ Դաշնակները կ'պէտք է յայտարարուին Հայաստանի աշխատաւոր զանգուածներու թշնամիները եւ անոնց դէմ ամէնէն անողոք կռիւը պէտք մղուի»։ («Խորհրդ. Հայաստան», 23 յունուար)։

Տակաւին չենք յիշեր ժողովին հետ զուգընթաց, եւ անոր կումէն ի վեր եղած հրատարակութիւնները, ճառերն ու խակրութիւնները, որոնք բոլորը մէկ բան կ'ապացուցանեն,— Աելի քան կենդանի է Դաշնակցութեան սարսափը՝ օրուան շխանաւորներու գլխուն։

Արդարեւ, անօրինակ է այս իրարանցումը, երբ նկատենք աթոռները գրաւելէ անմիջապէս յետոյ, երեւանցիները մէկ րուածով մեռած հռչակեցին Դաշնակցութիւնը, հանդիսաւոր աղում մըն ալ սարքելով։ Քանի մը տարի յետոյ, զգացին թէ է «մեռել»ը. բայց կը սիրէին արհամարհել, եւ կը յայտարէին Աշոտ Յովհաննիսեաններու եւ Երզնկեաններու բերնով, ներ (պատանիներու) բահերով նրանց կ'անենք շանսատակ»։ Անցաւ քանի մը տարի եւս,— և ահա նոր ահազանգ.

— «Դաշնակցութեան դէմ պայքարը կը մնայ կեդրոնական նդիր ։»

— «Դաշնակցութեան գործունէութիւնը որոշ չափով աշուժացած է։»

— «Առաջին առթիւ պայքար՝ Դաշնակցականութեան դէմ»։ Ինչո՞ւ այս խուճապը։

Ի՞նչէն՝ այս մղձաւանջը։ Մղճահարութի՞ւն, թէ նոր սարփներու յառաջարան։

Առանձին խնդիր է այդ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԴԷՊՔԻՆ ԾՈՒՐԶ

ՆՈՐ ՋԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկ եւ առջի օր ստացանք նոր նամակներ։ կը հրատարակենք նորութեան կարգով.—

Պէյրութ, 11 փետրուար.— Ջերբակալութիւնները վերսկսան։ Ընկեր Ղազար Ջարըգ եւ ընկ. կարապետ Տ. Յովհաննէսեան (Տէօրթեոլցի), ա՛ցեալ տարի ուսուցիչ, երկու ուրիշ ընկերներով ձերբակալուեցան։ Ուսուցիչ ընկերները այս տարի պաշտօն չունէին եւ քաղքէն դուրս, Ֆրանսացիներու մօտ գծագրութեամբ կը զբաղէին։

Սահակ Կաթողիկոս, Հալէպի առաջնորդ Արտաւազդ վարդապետի եւ Քաւուգեանեան քահանայի հետ հոս հասաւ երկու օր առաջ։ Ազգային իշխանութիւն գոյութիւն չունի Պէյրութի մէջ։

Պէյրութ, 7 Փետրուար.— Ջերբակալուած ընկերները կը մնան խիստ հսկողութեան տակ։ Ընկերները կոմս եւ փաստաբան Թոսբով Թիւթիւնճեան առանձին - առանձին բանտարկուած են մէյ - մէկ խցիկի մէջ։ Իրենց քովը ոչ ոք կայ։ Մնացած ընկերները եւս առնուած են խիստ հսկողութեան տակ եւ երկուական հոգի միասին մէյ - մէկ սենեակի մէջ բանտարկուած են։

Ցամաք գրոյց կը շրջի, թէ բանտարկեալներէն շատեր պիտի աքսորուին գանազան տեղեր։

Բոլորովին անմեղ են բանտարկուած ընկերները։ *Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը տեղի ունեցած ոճիրին մէջ՝ ո՛ւ եւ է լուր եւ ո՛ւ եւ է մեղսակցութիւն չունի բացարձակապէս։ Այս կը նկատուի բոլշեւիկեան խաղ մը՝ լուրջ հարուած մը տալու համար մեր կուսակցութեան եւ զեկավար յարմնի ընկերներուս։* Ցզարմանաք, երբ վաղը դուրս մնացած քանի մը հոգիներս եւս բանտարկել տան հակառակորդները, որոնք կը դիմեն ամէն կեղտոտ միջոցներու։

Ընկերները Արշակ Յովհաննիսեան եւ Տոքթ. Գուլագեան արդէն հիւանդ էին. այսօր երկու շաբաթ է կը մնան բանտ։

Բանտարկուած ընկերները քանի մը պաշտօնեաներու ձեռքը խաղալիք դարձած են։ Դուրսը գործի լծուած են համայնավարները եւ մատնանշումներ կ'ընեն։

Պէյրութ, 5 փետրուար (Յապաղած).— Նախնական հարցաքննութիւնները լրացած են։ Ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն, հարցաքննիչ դատաւորը կը գտնուի իսկական անելի մը առջեւ։ Ոչ մէկ տուեալ ունի այդ խեղճերը աւելի երկար բանտարկեալ պահելու, բայց ձնշողներ կան։ Ջար լեզուներու փսփսուքը եթէ իրաւ է, երկու հակառակորդ կողմերէն քանի մը հոգի սահմանէն դուրս պիտի հանեն, իբրեւ խռովարար...։ Ջարմանալի է որ տեղական իշխանութիւնները կը միտին սպանութիւնը վերագրել Դաշնակցութեան, իբր թէ Ս. Ֆլորունին մեզ համար եղած ըլլար ահարկու։! հակառակորդ մը։

Մենք լուրջ կասկածներ ունինք թէ սպանութիւնը սարքած են խառնակիչները իրենք։ Ամէն տեղի պէս, այստեղ ալ շնչակեան աջ եւ ձախ թեւեր կան։ Ս. Ֆլորունին դեկավարն էր ձախ թեւին եւ սպանութենէն քանի մը օր առաջ վէճ մը վերջացած էր անոնց մարտով։

ՓՐՈՖ. ԵՈՐԿԱՅԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Ռումանացի յայտնի ակադեմական, պատմագէտ, եւ պետական մարդ փրոֆ. Նիկոլա Եորկա, որ վերջերս Սորպոնի քեմէն 3 դասախօսութիւններ տուաւ հայ հին պատմութեան վրայ, վերադարձաւ Պուքրէշ եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով։ Բարիգալուստի գացած էր նաեւ հայ պատուիրակութիւն մը։

փրոֆէսէօրը ռումէն թերթերու թղթակիցներուն յայտարարեց կայարանին մէջ.—

«Շատ գոհ եմ Սորպոնի մէջ ըրած դասախօսութիւններէս։ Միշտ լեցուն սրահ ունեցայ։ Ինչ որ նշանակելի է՝ փարիզի եւ ֆրանսայի հայ գաղութին ակներեւ համակրանքի արտայայտութիւնն էր։ Իրրեւ շնորհակալութեան տեսակ մը ցոյց իմ աշխատանքներուս՝ հայ գաղութը խուռներամ լեցուց Սորպոնի սրահները նրբանցքներով միասին եւ խանդավառութիւն ցոյց տուաւ։ Ահա թէ ինչ կը նշանակէ հոգեպէս մրացած ժողովուրդ մը։ Իսկ ռումէն ուսանողութենէն հազիւ 10_15 հոգի ներկայ էին, մնացածները ըստ սովորութեան լեցուցած էին սրճարանները...»։

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՍԱՅԿՈՆ ԹՈՒՋՔԸ

Ֆրանսացի օդանաւորդ Լը Պրի եւ ընկերները Թունուզէն պէնկազի, անկէ դաձիրէ հասնելէ վերջ, անմիջապէս ճամբայ ելած էին դէպի Պասրա։ Հակառակ գէշ օդին, կրցան 1600 քիլոմեդր ճամբան կտրել 9 ժ. 25 վայրկեանէն, ժամական 170 քիլոմեդր արագութեամբ։ Պասրայէն յետոյ գիշերային ճամբորդութիւնով մը օդանաւորդները ուրբաթ առաւօտ հասան քարաշի, 14.30 ժամուան մէջ կտրելով քարաշին Պասրայէն գատող 2000 քիլոմեդր ճամբան։

քարաշիի մէջ պզտիկ հանգիստէ մը յետոյ, օդանաւորդները ճամբայ ելան դէպի Ալլահիապատ (1500 քիլոմեդր), ուր հասան ուրբաթ իրիկուն։

Լը Պրի անթելով կը հաղորդէ որ Պանկքոք պիտի հասնի շաբաթ կէսօրէն վերջ եւ Լայկոն՝ իր վերջնակէտը՝ շաբաթ (երէկ) իրիկուն։

ՏՐՈՑԿԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԱՆԲԱՂՁԱԼԻ

Թղթակիցը էնկիւրիէն կը հեռագրէ.

Ռայխսթակի նախագահ Լէօպէի ուղղած իր վերջին հեռագրին մէջ, որով զերման կառավարութենէն կը խնդրէր արտօնել այստեղի գերման դեսպանատունը իրեն «վիզա» տալու, Տրոցկի կ'ըսէ թէ հանգիստ չէ Թուրքիոյ մէջ։

Թէեւ Թուրք մամուլին մէջ ո՛չ մէկ զեկոյց հրատարակուեցաւ Տրոցկիի Պոլիս հասնելուն մասին, սակայն ամէն մարդ գիտէ թէ ո՛ւր է անիկա։ Էնկիւրիի խորհրդային դեսպան Սուրիչ, որ Տրոցկիի հին բարեկամն է, փափաքած էր որ Տրոցկիի Թուրքիա ժամանումը գաղտնի պահուի, ու կը տեղեկանամ թէ Տրոցկիի էնկիւրի գալը խնդրոյ առարկայ չէ։ Պոլսոյ մէջ իր ներկայութիւնը բնականաբար ո՛չ մէկ բողոքի կրնայ տեղի տալ շահակից օտար պետութեանց կողմէ, սակայն կը տեղեկանամ թէ Թուրք իշխանութիւնները երբեք չպիտի ցաւին, եթէ անիկա մեկնի։ Բոլշեւիկեան յեղափոխութեան մէջ Տրոցկիի խաղացած դերը իրեն դէմ թշնամութիւն ստեղծած է մեծ թիւով սպիտակ Ռուսերու մէջ, չյիշելու համար բազմաթիւ ուրիշ տարրեր։

Այս թշնամութեան վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ այն կասկածն ու անվստահութիւնը, որով կը նայի խորհրդային կառավարութիւնը Տրոցկիի վրայ։ Նոյնպէս կարելի չէ հաշուէ հանել իր անձին դէմ մահափորձի մը կարելիութիւնը։ Նոյնիսկ ձախողած փորձ մը կրնայ շփոթ կացութիւն ստեղծել բոլորին համար։

Ամէն պարագայի, ուրեմն, զարմանալի չպիտի թուի, եթէ Տրոցկի մեկնի Թուրքիայէն, սակայն եթէ գերման կառավարութիւնը մերժէ «վիզա» տալ անոր, հաւանաբար պիտի ստիպուի Պոլիս մնալ։

∴ Գերման ազգայնական կուսակցութեան խորհրդարանային վարիչ կոմս վէյսթարփ իր երեսփոխան ընկերներուն անունով վարչապետ Միւլլերի ուղղեց նամակ մը, բողոքելով Տրոցկիի Գերմանիա ընդունելու հաւանականութեան դէմ։ Կոմսը կը շեշտէ թէ Տրոցկիի Գերմանիա ներկայութիւնը ներքին կարգն ու խաղաղութիւնը պիտի խանգարէ։

Ժողովրդային կուսակցութիւնն ալ անմիջապէս արտակարգ ժողով գումարելով, գրեթէ միաձայնութեամբ որոշեց դահլիճէն քաշել իրենց վարիչը, արտաքին նախարար Շթրէզէմանը, եթէ երբեք դահլիճը որոշէ Տրոցկիի Գերմանիա մուտքը արտօնել։

∴ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը կը հաղորդէ որ մեւէ դիմում չէ ստացած Տրոցկիի Ֆրանսա մուտքը արտօնելու մասին։ Հետեւաբար եւ անհիմն է այն լուրը թէ մերժած է այդ արտօնութիւնը։

∴ Պոլսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տրոցկիի Թուրքիոյ բնակելու արտօնութեան պայմանաժամը կը լրանայ մայիս 1ին եւ Թուրք կառավարութիւնը տրամադիր չէ երկարաձգում տալու։ Հինգշաբթի բժշկական խորհուրդի մը կողմէ քննութեան ենթարկուած է, Տրոցկիոր կը տառապի մալարիայէ եւ մէկ Թոքը շատ վնասուած է։ Եթէ չարտօնուի Գերմանիա երթալու, զինք խնամելու համար իր մօտ բերել պիտի տայ Պերլինէն փրոֆ. Քլէմփէրէրը, որ խնամած էր նաեւ Լէնինը։

ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԽՈՍՏՈՎԱՆԵՑԱՆ

Թղթակիցը կը հեռագրէ.

Տրոցկիի խորհրդային Ռուսիայէն վտարումը խորհրդային մամուլին մէջ ծանուցուեցաւ չորս տողնոց հատուածով մը, նոյնը բոլոր թերթերուն մէջ ալ, տպուած մանր տառերով եւ առանց խորագրի։

Խորհրդ. կառավարութիւնը որոշեց ջնջել «Տրոցկ» անունը, որ նախապէս տրուած էր Սամարա գաւառի Եուվաշէնքովօ քաղաքին։ Այս վերջինը այսուհետեւ պիտի կոչուի Զապայեւսկ։ Նոյնպէս պիտի փոխուի Լէնինգրադի մօտ «Տրոցկ» (նախկին Գաչինա) աւանի անունը։

Ծուխաստանի ողողումները

Աթէնքէն կը հեռագրեն.— Հաղորդակցութեանց նախարար Տոքթ. Խրիստոմանոս, որ Թրակիոյ աղետեալ շրջաններուն մէջ քննական պտոյտ կը կատարէ, կը հեռագրէ թէ կացութիւնը ողբերգական է։ Ամբողջ շրջանը բեւեռային երեւոյթ կը ներկայացնէ։ Չարիւր հազար հեկտար մշակուած հող կը գտնուի ջուրերու տակ, որոնք սառած են ընդարձակ տարածութեան մը վրայ։ Ցանքերը փճացած են։ Բազմաթիւ անասուններ կորսուած եւ մեծ թիւով գիւղեր կղզիացած են։ Կը վախցուի թէ մարդկային զոհեր ալ կան։

Նախարարը ծրագրած է պարպել տալ Տիմոթեքայի շրջանին մէջ չորս եւ Օրէստիատի շրջանին մէջ երեք գիւղերու բնակիչները։ Սահմանազլուխի հելլէն եւ Թուրք իշխանութիւնները կը գործակցին՝ աղէտեալներուն օգնութեան փութալու համար։ Աղէտեալները հրացան կը պարպեն՝ որպէսզի մարդիկ ուշադրութիւն դարձնեն իրենց վրայ եւ ազատեն զիրենք։

Նոր ողողումներ կը նշմարուին Վարտարի հովիտին մէջ, ուր բազմաթիւ գիւղեր ամբողջութեամբ ջուրերուն տակ են։ Սորիման քաղաքին մէջ բոլոր ջուրի ճամբաները փճացած են։

Նախարարական խորհուրդը որոշեց բացառիկ վարկեր յատկացնել աղէտեալներուն։ Նոյնպէս որոշուեցաւ կազմել մեծ յանձնախումբ մը՝ աղէտեալներուն ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու համար։

Սուլթան Էլ Աբդուլ Համիտի անձնասուրիւնը?

Աղեքսանդրիայէն ֆրանսական թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Տիւրգիներու պետ Սուլթան էլ Աթրաշ, որ ձեպելը Տրիւզի ապստամբական շարժումէն յետոյ Հիճազի հողը ապաստանած էր, ներկայիս բանակցութիւններ կը կատարէ ֆրանսական իշխանութեանց հետ, անձնատուր ըլլալու համար։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Ամանուլլահ Թագաւորը դեռ կը գտնուի Քանտահար, ուր հասան Պարսկաստանի շահին ներկայացուցիչները։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԽՈՀԱՆՈՑ ՎԱՐՈՒՅԹԻՆ ՄԱՍԻՆ

ԿԱՐԳ ՄԸՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄԸ

Ղ. Ա. Գ. Ա. Ի. Ի. Ի

ԿԱՐԳ ՈՒ ՕՐԵՆՔ

ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ ԲՐԻԳ ԳՈՐԾՈՒՄՆԱԿԱՆ

Բ. ՅՈՐԴՈՒԶԻ

(1915—16ի ձմռան շրջանին)

ՖՐԱՆՍԻՍԸ.— Ծօգքերուն մեզ ծեծուտալիւներ ։. Բան չունէ ընդ միտքս ատոնք։ Աղջիկ ես, ինծի պատմէ։

ՎԻՒԼԸՆԸ.— Մայ, տ՛ու, տ՛ու։ Բայց ատ շատ ցաւագին է։ Ես ալ կ՛ուզեմ մոռնալ զանոնք։

ՖՐԱՆՍԻՍԸ.— Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ ատ ալ կ՛ուզես մոռնալ։ Ինչո՞ւ կ՛ուզես ինծի հետ չխօսիլ։ Ինչո՞ւ ինծմէ կը խուսափիս։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ճամբորդել։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ապրիլ։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ամուսնանալ։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ունենալ զաւակներ։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ունենալ տուն մը, ուր ես ալ ըլլամ տան տէրը։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ունենալ ընտանիք մը, ուր ես ալ ըլլամ ընտանիքին անդամներէն մէկը։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ունենալ ընկերներ, որոնց հետ ես ալ ըլլամ ընկերներէն մէկը։ Ինչո՞ւ ինծի հետ չես ուզեր ունենալ հայրենիք մը, ուր ես ալ ըլլամ հայրենակից

Աֆղանիստանի նախկին պատերազմական նախարար Նատիր խան, որ Նուէն ճամբայ ելած էր, Պոմպէյ հասաւ եւ Րիւթէրի գործակալութեան թղթակցին յայտարարեց թէ կ'երթայ իր միջնորդութեամբ խաղաղութիւնը վերահաստատելու Աֆղանիստանի մէջ։ Ինք կամ իր գերդաստանէն ոեւէ մէկը աչք չունի գահին։

Կացութիւնը կը մնայ շփոթ, ու մինչեւ Բամազանի վերջը եւ ձիւներու հալիլը կարելի չպիտի ըլլայ կալուն վարչաձեւ մը հաստատել։ Ներկայիս կատարեալ անիշխանութիւն կը տիրէ, իւրաքանչիւր շրջանի մէջ ամէնէն զօրաւորը ինքզինքը էմիր կը հռչակէ։

1928 դեկտ. 23էն մինչեւ 1929 փետր. 11 Քապուլէն անգլ. օդանաւերով Հնդկաստան փոխադրուեցան՝ 216 Անգլիացի, 32 Աֆղան, 11 Ֆրանսացի, 42 Թուրք, 34 Գերման, 4 Իտալացի, 19 Պարսիկ, 1 Ռումանացի, 1 Զուիցերացի, 5 Սուրիացի, 1 Ամերիկացի։ Ընդամէնը 366 հոգի, որուն 280ը կին եւ երախայ։

Անգլուհուս յարաբերութիւնները

Անգլիոյ Լորտերու ժողովին քանի մը Լորտեր հարցապնդեցին կառավարութիւնը Ռուսիոյ հետ առեւտրական յարաբերութեանց մասին։ Կառավարութեան կողմէ Լորտ Ձորճ Լիւքան պատասխանեց.

— «Այս կոտին մասին մեր պատասխանը նոյնն է։ Մեր քաղաքականութիւնն է մերժել առեւտրական դիւրութիւններ տալ խորհրդային կառավարութեան, մինչեւ որ այդ կառավարութիւնը պարտքերու եւ գրաւուած գոյքերու մասին չընէ այնպիսի կարգադրութիւն մը, որ վերահաստատէ իրեն հանդէպ վստահութիւնն ու վարկը»։

Լորտ Լիւքան աւելցուց թէ ո՛չ ոքի արգիլուած է առեւտուր ընել Ռուսիոյ հետ։ Դիտել տուաւ թէ ներկայիս այդ երկրին հետ առեւտուր բնող մեծագոյն վաճառականները հպատակ են այնպիսի երկիրներու, որոնք ո՛չ մէկ համաձայնագիր կնքվարկի մասնաւոր դիւրութիւններ ունին խորհրդային միութեան հետ։

Կացութիւնը Սպանիոյ մէջ

Դիկտատոր Փրիմօ տը Րիվէրա յաջողեցաւ կայսերական հրովարտակով լուծել տալ թնդանօթաձիգներու մարմինը, որ կը բաղկանար 35 զօրագունդերէ՝ ցրուած Զիուտատ Րէալի, Սեվիլլայի, Վալէնցիայի, Պարչելոնայի, Պուրկոնի, Վալլատոլիթի եւ Սեկովիոյ մէջ։ Միայն Սեկովիոյ մէջ է որ խլրտումներ ծագեցան։ Երբ հետեւակազօրքի սպաներ եկան թնդանօթաձիգներու վարժարանը գրաւելու համար, ուսանողները ըմբոստացան։ Սպաները հետեւակ զինուորներուն հրամայեցին կրակ բանալ. զինուորները մերժեցին։ Ուսանողները պաշարեցին ու բանտարկեցին հեծելազօրքի սպաները, մինչեւ որ ոստիկան զինուորներ հասնելով ազատեցին գանոնք։

Այժմ կացութիւնը խաղաղ է եւ դիկտատորը աւելի քան երբեք կը սեղմէ օղակները, մասնաւորապէս ճնշելով մամուլը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՍՕՒԼՈՆԿԻի (Յունաստան) քաղաքապետարանը ամբողջովին այրեցաւ։ Վնասը 3 միլիոն տրախմիի կը հասնի։ Փճացան բազմաթիւ յիշատակներ անկախութեան պատերազմի պաշարումէն եւ Լորտ Պայրընէն։

ՉԻՆԱՍՏԱՆի մէջ 20 միլիոն հոգի սովէ կը տառապին։

ՓԱՐԻԶի ամերիկեան գաղութը առջի օր հանդիսաւորապէս տօնեց միացեալ Նահանգներու ազատարար եւ եւ Հանրապետութեան Ա. նախագահի ձորճ Ուաշինկթընի ծննդեան տարեդարձը։

EMPIRE, Միշլէ-Շոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւն ու ամանը | 2-14 ֆրանք

ԳԻՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Salle Gustave Doré, Rue Gustave Doré, Նախագ. մոնս, Շափթոլի, ի նպաստ փարիզի Հայկաճոլիկ ցան։ Այսօր կիր. ժամը 14.30ին։ Ներկայացում, խմբերգ, վաւերաշ ֆրանս. արուեստագէտ. ներու կողմէ։ կը խօսի Հ. Մանեար։ Մուտք 5—20 ֆրանք։

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

Վկայեալ ֆիւանդապահ, նախկին տասնապետ ֆիւանդապահ Ազեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ ֆիւանդներ։ Մասաժ, վանտուզ, փիքիւր, փանսըման եւայլն։ Վկայեալ աղքատներուն ձրի։

Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e).

ԱՄԷՆ ՕՐ
VOLPONE
ԱՔԼԻԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

WALTER STRARAM
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ
Թատրոն Շան զ'Էլիզէ

Յայտագիր Ջ. Նուագախ.ի եղ. 28 փետր.։ Orchestre de Chambre. — ՀԱՅՏ'նի սէնֆոնի բէ-մաժէօր։ ՊԱԽի Դ. քոնչէրթօ Պրանտէնպուրժուա, ՖՈՐի Պալլաս եւ մեկիզանդ, ԿԱՐՉԻԱ ԷՍՔՐԱՏՑԻ Աբժանթինեան երեք երգերը (Անգամ), Նախերգանք, Պար։ ՕՏՐԱՎԻՆՍկիի Suites Nos 1 եւ 2։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. ԲՈՒՋՈՒ, վկայուած Փարիզի Ֆաքիւլթէէն և արտօնուած Ֆրանս. կառավարութենէն, իրքլինիքը փոխադրած է 48 Rue Tapis Vert, Ա. յարկ, Մարսէյլ։ Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս մորթային եւ վեներական հիւանդութիւններ նոր մեթոտներով։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ՈՒՆԻՆՔ Ֆոնոկրաֆները եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքները՝ Հայերէն, Յունարէն, Թուրքերէն, Հրէերէն, Արաբերէն, Սպաներէն, Ալժերիական, Թունուզական եւ Մարոքեան։ Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի։ Դիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուար։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

Կ'ուզուին Ոսկերչուհիներ սորվիլ փափաքող ուշիմ աշկերտներ։ Դիմել՝ Société Fleuron, 70 Rue du Poissonnière Paris (10e).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ա Լ Ֆ Ո Ն Վ Ի Լ

Կազմակերպուած Սարգիս Մինասեան հնթակոմիտէին կողմէ։ Այսօր կիրակի ժամը 2.30ին, 128 Rue Etienne Dolet, Պ. Յակոբի սրճարանը։

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Լ. ՋՈՐՄԻՄԵԱՆ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ

ՀԱՆԴԷՍ-ՅԵՐԵԿՈՅԹ ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պիյեանքուրի մասնաճիւղին կողմէ
Այսօր կիրակի ժամը 3ին 5, Place Nationale

ՅԵՐԵԿՈՅԹ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ
Այսօր կիր. ժամը 2.30ին, 134 Route Nationale, Viroflay

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐՈՒՀԱՆԴԷՍ ՊՈՒԱ ՓՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անդէօ-Պուա Փոլոնպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին կողմէ։

2 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ
Salle de la Municipalité, Bois Colombes
Կը մասնակցի կոմիտաս երգչախումբը։
Առաջնակարգ ճաշ, ճոխ պիւֆէ։

Գինը՝ ժողովրդական։ Մուտք՝ այրեւկին՝ 10 ֆրանք, կին 5 ֆր., այլ 7 ֆրանք։

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՋ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ

Ուր պիտի գտնէք ջամեղ եւ խնամքով պատրաստուած ախորժահամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով։
Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով հարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնճոյքներու համար։
36 rue Polonceau Paris (18e). Մէթրօ Պարպէս կամ Շաթօ Ռուժ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՂԵՒՈՆԴ ՃԱՓԱՐԵԱՆ

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 49—31

ԴԵՐՁԱԿ
ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՋԱՐԷԹԵԱՆ
95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հեռաձայն Nord 66-06
Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE
Չատկի առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայրենակիցներու, բացառիկ գներ կ'ընենք մեր իր գիներուն վրայ։
Հագուստ, վերարկու՝ լաւ եւ տոկուն կերպասներէ՝ 400 ՖՐ.ԷՆ
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՄԱՔՈՒԻՐ ԿԱՐ

ԼԻՈՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ ՈՒՋՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԾԱԽՈՒ Է Հայկական կայանին մէջ, 75 Ave. Berthelot, բնակարան մը (պարաքա) բազմանդամ ընտանիքի մը յարմարութիւններով. Նպաստաւոր գին։
Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով՝ «F. L. A. T.» 202 Rue Boileau, LYON.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷՎԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռաձայն Ménilmontant 66 64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, ամենալաւ պայմաններով։
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն։ Առանց կանխավճարի։
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէն վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30։ Մէթրօ՝ Ménilmontant. Թրամվէյ 5 եւ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XX)

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՁ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գ.շ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60 46

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
36, Rue de Bellefond, 36
PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Poissonnière
Tél. Trudaine 88-77

WAGRAM AUTO
Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը 100 ֆրանքով։
73 Av. de Wagram մէթ. Ternes
63 Av. Gde. Armée » Maillot
149bisBd. Villette, Aubervilliers

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56
ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ ֆրանսա ժամնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։
կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերա ժամը 4—7.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։
Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։
Դրեցէք ձեր պարագաներուն դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ՏՕՔԹ. ՅՈՎՀ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻՋԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՁ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գ.շ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60 46

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻՋԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻԶԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՏՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՔ 3.30—
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des
Շաւիլի մէջ ամէն օր 10-12, տպարց, ներքին, աչքի հիւ
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թել. Շա

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՃԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 7
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը բաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ համեմով։ Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIF

ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՅՈՒՆԵՐԷՆ
ԲԼԱՔՆԵՐՈՒՄ ԳԻՆ 18 ՖՐ.
ՊԷԼՎԻԼի ծանօթ հայ նպաստավոր
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Ménil.
Ձոխ մեներք Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջին եղանակներու եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ եւայլն։ Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ Թէ եւ Թէ խմբերգ։ Տպուած ցուցակը ձրի է։
Ինչպէս նաեւ բօրդաֆիի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներու լաւագոյնը ամենազեղչեալ գիներով։

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1929

26 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 891 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՀԱ ԹԷ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՂՏՈՐԵՆ

Հետեւելով վերջն արձակուած մարտակոչին, երեւանի փաթիզեան թուրթակն ալ իր կարգին պայքար բացած է «Դաշնակցութեան եւ հայ ազգայնական բոլոր տարրերու դէմ»:

Պարագաներն ալ շատ նպաստաւոր են: Ծանօթ սպանութեան առթիւ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ յառաջ եկած ջղագրգռութիւնը եւ կարգ մը արաբական թերթերու հրատարակութիւնները տուն կուտան «Երեւան»ի, շարունակելի խմբագրականներ թխելու, հետեւեալ շռնդալից և պերճիմաստ խորագրով.

— «Յուժեղացնենք մեր պայքարը Դաշնակցութեան եւ հայ ազգայնական բոլոր տարրերու դէմ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ»:

Աչքի առջեւ ունինք այսօր երկու խմբագրականները, արաբական «էլ Շաա'պ» թերթին մէկ յօդուածաշարքին հետ մէկտեղ:

Որպէսզի ընթերցողները կարենան քիչ - շատ գաղափար կազմել, անհրաժեշտ կը գտնենք արտատպել քանի մը հատուածներ՝ «Երեւան»ի խմբագրականներէն.

— «Դաշնակցական ժամուլը բացայայտ կերպով կը պաշտպանէ այն միտքը թէ՝ Սուրիոյ եւ Լիբանանի ժողովուրդներէն 150 հազարնոց հայ զանգուածը պէտք է պատրաստել եւ դաստիարակել այն ոգիով, որ անիկա, քաղաքական յարմար պայմաններու մէջ, «ազատ եւ անկախ» Հայաստանի եւ, ամէնէն առաջ, կիլիկիոյ երկրամասը գրաւէ: Ասիկա կը նշանակէ որ Դաշնակցութիւնը կ'աշխատի Սուրիոյ եւ Լիբանանի հայ գաղթականութիւնը, ինչպէս անցեալին մէջ Տաճկահայաստանի աշխատաւորութիւնը, գործիք դարձնել արկածախնդրական ծրագիրներու իրագործման համար:» (22 փետրուար):

Ուրիշ գոհար մը.

— «Բնականաբար Դաշնակցութեան եւ հայ ազգայնականներու մուտ գործունէութիւնը, ուղղուած հայ եւ արաբ աշխատաւորութեան շահերուն դէմ, անոնց ձեռքով կազմակերպուած կուսակցութիւնները, դաւադրութիւնները, սպանութիւնները Սուրիոյ եւ Լիբանանի հայ գաղութի եւ տեղական ժողովուրդներու համերաշխ կեանքի վրիպիլ արաբ աշխատաւորութեան աչքէն եւ անոր հասարակական կարծիքէն»:

Երկրորդ խմբագրականով, հայ բանուորակա՛ն թերթը աւելի կը նոյնանայ արաբ ազգայնական թերթին հետ, ճիշդ կը գտնէ անոր մեղադրանքը՝ «Հայ ազգայնական քաղաքական հոսանքներու եւ կազմակերպութիւններու եւ անոնցմէ ամենավտանգաւորին՝ Դաշնակցութեան» մասին, եւ կը ճգնի ապացուցանել թէ՝ կա՛յ «առողջ եւ ողջամիտ մաս մը», որ կազմուած է «բացառապէս աշխատաւորական խաւերէն եւ անոնց կազմակերպութիւններէն»: Այդ առողջ մասը «կը խարազանէ հայ ազգայնականութեան վնասակար գործունէութիւնը հանդէպ իրեն եւ տեղական ժողովուրդներու: (24 փետր.):

Եւ այս ուղղութեամբ շարունակելով, աշխատաւորութեան կեղծ մունետիկը կը յորդորէ «աւելի ուժեղ թափով պայքարիլ հայ ազգայնականութեան, անոր ամէն տեսակի եւ գոյնի կազմակերպութիւններու դէմ, աւելի վճռականօրէն ծառանալ այդ կազմակերպութիւններու աղիտաբեր, արկածախնդրական գործունէութեան դէմ եւ մերկացնել զայն:»

Խմբագրականները կրնան շարունակուիլ, բայց ոգին պարզ է արդէն,— ապացուցանել թէ միայն ափ մը շոշորթներ, համայնավարութեան հոտիտներ են, որ կը հասկնան եւ կը յարգեն Լիբանանի և Սուրիոյ տեղական ժողովուրդներուն շահերը, իսկ 150 հազարնոց (մեր գիտցածը 88,000 է) հայ զանգուածը՝ իր ազգայնական տարրերով՝ կը դաւաճանէ այդ շահերուն:

Արաբական ամէնէն թթու և թրքաշունչ թերթն ալ՝ աւելի քան եւ գրգռիչ լեզու չպիտի կրնար գործածել, տեղացիները եկեղեցիներուն դէմ հանելու համար: Այն ալ ճիշտ հիմա, սա Ջղագրգիռ օրերուն:

Այլեւս ինչո՞ւ զարմանալ, որ արաբական կարգ մը թերթեր, փորձելով ծանօթացնել հայ քաղաքական հոսանքները, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը կը ներկայացնէին իբրեւ հակառակ՝ տեղական շահերուն: Նմոյշները տուած ենք արդէն, բայց նորէն յիշենք մէկ - երկու օրինակ.

— «Դաշնակիստ կուսակցութիւնը կը պահանջէ որ տեղացի հայութիւնը տեղական ուղղութեան հակառակ՝ քալէ» («Էլ Իսթիգլալ», Դամասկոս):

— «Պէյրութի Հայոց Ազգ. ժողովի դաշնակցական անդամները Սուրիա - Լիբանանի բնիկներուն ի «կառակ քաղաքականութեան կը հետեւին»: («Ալ Պարք», Պէյրութ):

— «Պէտք է որ Լիբանանի կառավարութիւնը այդ կոմիտէին (դաշնակցական) ձեռքերն ու ոտքերը կոտրէ»: (Սատա - էլ - Շամալ, Տրիպոլիս):

Կը շնորհաւորենք «Երեւան»ը ու բոլոր Երեւանցիները, իրենց այս արդիւնաւէտ աշխատանքին համ՛ար, որ կը յիշեցնէ Պոլսոյ հռչակաւոր «Տաճար»ը, իր Չմայեակ Արամեանցներով, Յարութիւն Մկրտիչեաններով, Արշաւիր Եասեաններով եւ Յովսեփեան վարդապետներով: Այդ աշխատանքին փառքն է որ կը վայելեն այսօր, իրարու ետեւէ բանտարկել տալով Պէյրութի բոլոր յայտնի Դաշնակցականները, որոնք պատրաստուած էին... Սորհրդային Հայաստանը տապալելու Լիբանանի ծովափէն, կամ առնուազն կիլիկիան գրաւելու: Այդ աշխատանքին մաս կը կազմէ, խեղճ ու կրակ Տխրունիի սպանութիւնն ալ, որ անկասկած «աժան պրովակատօր»ի մը գործն է, ջուրերը պղտորելու եւ քաղաքական հաշիւներ մաքրելու համար:

Բայց, երկար չեն տեւեր այս օրերը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ԶԱՓԱԶԱՆՑՈՒՄ ԵՆ»

«Աստպարէզ»ի խմբագրակը նէն (1 փետ.).

—«Հայաստանի իշխանաւորները փնտռածը քաղաքական ընդդիմադրութիւն չէ, այլ ստրկական համակերպութիւն. այդ պատճառով է, որ անոնք չեն սիրել ընդդիմախօսութիւն, այլ ծառայական համակերպութիւն. այդ պատճառով է, որ անոնք կը սոսկան Դաշնակցութեան խօսքէն եւ կը հաճոյանան ռամկավարներու անքովանդակ ովսաննաներէն:

Այդ հոգեբանութիւնն էր, որ կրկին եւ կրկին ցոյց տուին «Շօկ»ի ներկայացուցիչ պարոնները, ամէն անգամ որ չարժապատկերներու ցուցադրութեան ժամանակ բերան կը բանային, խօսք ուղղելու ներկաներուն Հայաստանի իրադարձութեանց մասին:

— «Հայաստանը բարգաւաճում է, հսկայաքայլ զարգանում է, յառաջդիմում է, ուռճանում է» եւ այլն եւ այլն, «բայց արտասահմանի որոշ թերթեր մոլորեցնում են ձեզ... չափազանցում են, մի հաւատաք...»:

Այս խօսքերն էին որ կը կրկնէին անոնք ամէն անգամ թութակներու պէս:

Մենք չենք ուրանար, որ քննադատական վերաբերում ունինք խորհրդային իշխանութեան ամբողջ ուղեգծին դէմ—ներքին թէ արտաքին ձախատներու վրայ:

Բայց կը ժխտենք այն ամբաստանութիւնը թէ՝ Դաշնակցական թերթեր կը չափազանցեն:

Ի՞նչ բան ենք չափազանցած:

Այն իրողութի՞ւնը թէ Հայաստանի պատմականօրէն, երդագրականօրէն, վիճակագրականօրէն, աշխարհագրականօրէն անբաժանելի մասերը— Ղարաբաղ, Ախալքալաք, Նախիջեւան — մկրատուած են Հայաստանի քաղաքական աշխարհագրութենէն:

Այն մի՞ւս իրողութիւնը թէ Հայաստանի մէջ գոյութիւն չունի քաղաքացիական, մարդկային ազատութիւն:

Այն երրո՞րդ իրողութիւնը թէ արտասահմանի ազգային կտակները իրենց անցընելու համալ ամէն ջանք թափող կոմունիստ Հայերը առանց բողոքի թոյլ տուած են որ Խուսաստանի մէջ գտնուող հսկայ ազգային հարստութիւնները գործածուին ի հաշիւ կոմունիսմի տարածման:

Այն չորրո՞րդ իրողութիւնը թէ խորհրդային իշխանութիւնը չի մտահոգուիր ազգահաւաքութեան գործով, ընդհակառակը, ձիչերիններու, կարինեաններու, եսայեաններու բերնով կ'առաջադրէ հայացրման ծրագրեր:

Այն հինգերո՞րդ իրողութիւնը թէ՝ բոլշեւիկները կ'աղճատեն հայ լեզուն, կ'աղաւաղեն հայ գրականութիւնը, կը սպաննեն հայ մշակոյթը, եւայլն:

Մեզ չեն կրնար մեղադրել թէ կը չափազանցենք այդ իրողութիւնները:»

ԿԵՐԻՆՍԿԻ Լիոնի մէջ ճառ մը խօսեցաւ՝ 1917ի ռուսական յեղափոխութեան մասին:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԻ փոփոխութեան մասին կը խօսուի: Չէմպրլէյն եւ ծովակին նախարար Պրիմմէն լորտութեան աստիճան պիտի ստանան եւ դահլիճէն պիտի քաշուին: Լորտ Քըշընըրն և պատերազմ. նախարար Իվընս եւս պիտի հրաժարին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պետական նպաստ Պոլսոյ հայ դպրոցներուն

«Ազդարար» կ'իմանայ թէ Թուրքիոյ կրթ. գործակատարութիւնը որոշած է կրթական տուրքէն բաժին հանել փոքրամասնութեանց այն վարժարաններուն, որոնք բաց ունին: Որոշումը տրուած է անցեալ ամառ: Կարօտ դպրոցներուն ցանկն ալ պատրաստելու համար, պաշտօն յանձնուած էր քննիչի մը, որ հետաքրքրուի դպրոցներու ելմտացոյցներով և տեղեկագրով մը յայտնէ թէ ի՞նչ բացեր կան: Կրթական գործակատարութիւնը քննած է տեղեկագիրը եւ անոր եզրակացութեան համաձայն բաշխումի ձեռնարկած:

Հայկական հետեւեալ վարժարանները արդէն ստացած են իրենց յատկացուած տարեկան գումարը.—

Եէնի Գափուի Հայկանուշեան՝ 150 ոսկի, Գալֆաեան որբանոց՝ 200, Րումէլի Հիսար՝ 150, Մխիթարեան՝ (Սպզրզ Ադած)՝ 500, Պագըրքէօյ Տատեան՝ 200, կէտիկ Փաշայի բողոքականներու դպրոցը՝ 300, Գարթալ՝ 150, Գրնալը՝ 150, Ֆէրիգիւղ՝ 200, Սամաթիա՝ 150:

Դրամ ստացած են նաեւ հրէական ու յունական վարժարաններ:

Այս գումարները 1927—28 դպրոցական տարուան համար են: Այս տարուան գումարն ալ յետոյ պիտի վճարուի:

Տրոցկի կը պտտի Պոլսոյ փողոցներուն մէջ

Փրթի Փարիզիէնի Պոլսոյ թղթակիցը Ղալաթիայէն կը հեռագրէ 24 փետրուար թուականով.—

Երէկ ժամը 20ին պատահմամբ Տրոցկիի հանդիպեցայ՝ Բեռայի Ազնկախութեան պողոտայի «Լիպրէրի Մոնտիալ» գրատան մէջ, ուր կը գնէր փիէր Լոթիի «Մտերիմ օրագիր»ը, Չան Ռիւէրի «Գերմարդը», Տրիւ - Լարոշէլի «Ժրնե՞ւ թէ Մոսկուա»ն եւ կամօի «Սիրոյ աշխատանքներ»ը: Իրեն ընկերացած էր գաւակը եւ ոստիկաններու հսկողութեան տակ կը գտնուէր: Իր ծրագիրներուն մասին ուղղած հարցումիս պատասխանեց՝ «Դեռ բան չեմ գիտեր»:

Գլուխը «քասքէթ» դրած, ինչպէս իրեն ընկերացողները, առանց մօրուքի, վախկոտ, անվստահ, Տրոցկի շարունակեց իր պտոյտը անտարբեր բազմութեան մէջէն, քաղաքավարօրէն մեժելով ամէն խօսակցութիւն եւ կանգ առնելով ուրիշ գրատուններու ապակիներուն առջեւ:

**** Պերլինի «Մոնթակ Մորկըն» թերթը կը գրէ թէ գերման դահլիճին մէջ տարակարծութիւն կը տիրէ Տրոցկին Գերմանիա ընդունելու խնդրին մասին: Վարչապետ Միւլլէր եւ ելմտական նախարար Հիլֆերտինկ, երկուքն ալ ընկերվարական, այն կարծիքէն են որ եթէ Տրոցկին ընդունելու որոշում տան, կառավարութիւնը վերակազմելու համար եղած բանակցութիւնները չուրը պիտի իյնան:*

Յունաստանի մեկնող Հայերը կրճատի դառնան

Յունաստանի ներքին նախարարութեան մէկ նոր կարգադրութեամբ Յունաստանէն մեկնող հայ գաղթականներու նանսէնեան անցագիրներուն վրայ, պատկան իշխանութիւնները, առանց մինչեւ իսկ ենթակայի խնդրանքին, երթուղարձի վիզա կուտան, իրաւունք տալով, որպէսզի գաղթականը, ուզած ատենը վերադառնայ Յունաստան:

Ցարդ շատ դժուար եւ յաճախ անկարելի էր այս շնորհը ձեռք բերել եւ գաղթականը կը հեռանար Յունաստանէն, իրաւունք չունենալով անգամ մըն ալ այդ երկիրը վերադառնալու:

Քաոտրիէ հանրի եւ հայ բժիշկները

Վերջին թղթակցութիւններով հասած թուրքերէն թերթերը կը գրեն.— Քաոտրիէ հանրմի եւ ընկերներուն քննութեան գործը բոլորովին նոր եւ կարեւոր փուլի մը մէջ մտած է: Լսուած վկաները եկան հաստատելու թէ Քաոտրիէ հանրմ բոլորովին սխալ յայտարարութիւններ ըրած է իր առաջին հարցաքննութեան առեն, եւ ծածկած ճշմարտութիւնը: Դատաւոր Հիքմէթ պէյ ձեռք բերած է կարեւոր ցուցմունքներ եւ գործը նոր ուղղութեամբ կը տարացնէ:

Մանաւորապէս կարեւոր կը նկատուի Գատրգիւղցի Տոքթ. Աբոպեանի ձերբակալութիւնը: Դատական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ հայ բժիշկը կարեւոր դեր մը կատարած է Քաոտրիէ հ՛ընմի գործին մէջ:

Իբր վկայ լսուեցան նաեւ Գատրգիւղէն առաքելաբոյժ Տոքթ. Հօշեան, Եգիպտացի Այիշէ հանըմ, հանքատէր Րիֆաթ Հեմիլ, Ատրպէյճանցի Հասան եւ Մուսթաֆա անուն անձ մը:

Անոնց յայտարարութեանց մէջ, վկաները ուշագրաւ կէտեր արձագեցին: Այսպէսով, դատաւոր Հիքմէթ պէյ հետզհետէ միջոց կ'ունենայ հաստատելու թէ Քաոտրիէ հանըմ ամբողջովին գաղթիւրելով պատմած է դէպքերը: Քննութիւնները բաւական զարգացած են արդէն: Լսուած են բազմաթիւ վկաներ, որոնց մէջ կը գտնուին հանգստեան կոչուած գնդապետ Սէլահէտտին, նախկին դատական խորհրդական Քէնան Էօմէր եւ փոխնակութեան գործերու պաշտօնեայ Լութֆի Արիֆ պէյեր, նախկին եպարքոս Իզզէթ փաշայի թիկնապահ Նաճի Ալիպէյի կինը՝ իշխանուհի Վիճտան եւ եգիպտացի իշխանուհի Նիյմէթ հանըմները: Իշխանուհի Վիճտան հանըմի հետ ինքնաշարժին մէջ տեսնուած է ամուսնին քեռայրը՝ Սալահ Ճիւզի պէյ, երբ հարցաքննութեան վայրը կուգար:

«Վագըթ» կը գրէ թէ հարցաքննուած են նաեւ Պոլսոյ

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԵՏԵԻՈՂՈՒԹԵԱՄԲ...

ԵՐԱՄԸ

(Մարսիլիոյ քարափը գտանք տետրակ մը ինքնագիր քերթուածներ, Զանոնք Պ. Թէքէեանի վերադարձնելէ առաջ, օգտակար գտանք ընդօրինակել հետեւեալ կտորը որ մէկ variante կը թուի ըլլալ իր նոյնքան համբաւաւոր քերթուածին, «Կարաւանը»: Սիւնակին անյարմարութիւնը կը ստիպէ արձակ ընդօրինակութիւն մը:)

Երամը յարութիւն կ'առնէ դաշտին ծայրը, ինո... հեռուն իորիզոնին վրայ: Սրտատրոփ կը սպասեմ խոզերու շքախումբին որ ահա կը մեծնայ, կը հսկայանայ, կը շատնայ... ծովածաւալ բանակի մը զինուորներուն պէս, խելագար ալեկոծութեամբ մը:

Իրենց մորթը՝ վարդազոյն ու ողորկ... կը փայլի լուսածագանչ արեւին տակ: Այդ վարդագոյնը իմ մէջս կը ստեղծէ հեռաւոր երազներու տեսիլը, խօլ մարմիներգութեան մը քմահաճ պարը:

Արեւը հիմա պիտի անհետանայ հսկայատիպ ծխնելոյղին ետեւ:

Անձկութեամբ կ'ունկնդրեմ խոզերու մեղեդիին որ անզուսպ հանճարի մը հրաբխային ժայթքումին նման կը պայթի, կը տարածուի դէպի երկնակամարը: կը սպասեմ ծերերու, մանուկներու, երիտասարդ հարսներու եւ փեսաներու, մանկիկներու, ծծկեր երախաներու, քառասուն տարեկաններու, յիսուն տարեկաններու... եւլն. ձիչերուն, որոնք նոյնպէս պիտի բարձրանան երկոյին վեհութեան մէջ, զայն դիւթելու, գոլորշիացնելու համար:

Հրաշալի՛ ցաւութիւն:

Բայց ահա իմ աչքերս կը մթագնին, սեւ կէտեր կը տարածուին անոնց ձերմակին վրայ, աղի ջուրէ մարգարիտներ, մեդիսիկներ ու արեւակներ թաւալգլոր կը խուժեն երկրիս կեդրոնը, ինկելով կրակ այտերուս, ցնցելով ամբողջ կազմս ու ակնոցիս ստիպելով քիթէս վար իջնել...:

Կ'արտասուեմ:

Չի երեկոյեան այս հրաշագեղ Համբարձման պահուն կը յիշեմ... կը յիշեմ որ կէս - գիշերներս արշալոյսէ գուրկ են:

Գնաց անդարձ... ողորկ ու վարդագոյն, Ադեքսանդրիոյ քարափէն...:

Հրաշազո՛ւրկ պասէք...

Վ. ԹԷՔԷԵԱՆ

Վ. Ե. Ը. ԵՒ. ԲԷՈՎՏԱՑԻ

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻԱՅՈՑ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.— *Արհեստակցական միութեանց կեդրոնական կոմիտէն գաղտնի շրջաբերական մը ուղղեց բոլոր սէնտիկաններուն, հրաւիրելով զանոնք որ նոր անդամներ գտնեն՝ զինուորական վարժարանի դասընթացքներուն հետեւելու համար: Շրջաբերականը կ'աւելցնէ թէ այսուհետեւ զինուորական վարժարանի ուսանողները պէտք է որ քաղաքական լաւ կրթութիւն ստանան: Ուսանողներէն 100ին 70ը պիտի անուին ազգատ դիւղացիներու մէջէն: Զինուորական դասեր պիտի տրուին նաեւ երկրորդական վարժարաններու ուսանողներուն, որոնք նշանաւորութեան դասընթացքներու պիտի հետեւին եւ ամէն օր մարզանք պիտի կատարեն:*

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ԳԱՆՁԱՐԿՂԻ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Փետրուար 18ին հրապարակ հանուեցան եւ նոյն օրն իսկ տարբողջովին ստորագրուեցան Անկախ Գանձարկղի հրապարակ հանած 100ին 4 1/2 նոր պարտաթուղթերը։

«Յառաջ»ի ընթերցողները իտեն արդէն թէ այս Անկախ Գանձի վարչութիւնը հաստատուեցաւ փուանքարէի պաշտօնի անցնելու ժամանակ եւ անոր յատկացուեցան զանազան տուրքեր, որոնց գլխաւորն է ծխախոտի մենաշնորհը։

Անկախ գանձարկղի վարչութեան պարտականութիւնն է վճարել Ազգային Պաշտպանութեան գանձատոմսերն ու կարճ պայմանաժամով պետական պարտաւորհակները։

Ու հետզհետէ պետական փոխառութիւններ հրապարակ կը հանուին որոշ նպատակով մը, օրինակ՝ բարձր տոկոսով կնքուած փոխառութեան մը սակը զեղչել, կամ պարտքի որոշ մաս մը վճարել եւ կամ կարճ պայմանաժամով փոխառութենէ երկար վճարօրներ սահմանել։

Փետրուար 18ին հրապարակ հանուած պարտաթուղթերը սահմանուած են այս երեք նպատակները միահաղոյն իրագործելու։

Այժմ կան մօտ 35 միլիառի Ազգային Պաշտպանութեան գանձատոմսեր, առ առաւելն երկու տարուան պայմանաժամով։ Ասոր գումար մըն է այս, համեմատելով շատ ժօտալուտ վճարօրերու հետ, բայց հանրային վստահութիւնը մեծ է պետական կազմին վրայ եւ ոչ ոք կը խորհի թէ պահանջատէրերը կրնան նորոգման համար անհաշտութիւն ցոյց տալ, եթէ քաղաքական պայմանները նոյնը մնան։ Պետական հեռատեսութիւնը կը պահանջէ սակայն, պատրաստ գտնուիլ ամէն հաւանականութեանց հանդէպ եւ գոնէ 6-7 միլիառ տրամադրելի ունենալ։ Փոխառութեան պայմանն էր անպատճառ Ազգային Պաշտպանութեան գանձատոմսեր ներկայացնել այդ փոխառութեան համար եւ ինչպէս ըսինք վերը, նոյն օրն իսկ տերկայացուեցան այդ վեց միլիառի գանձատոմսերը։

Այժմ փոխառութիւնը բաց է մինչեւ 30 մարտ միայն 1926ին եւ 1927ին հրապարակ հանուած եւ Հարիւրին 6 եւ 7 պարտաթուղթեր ունեցողներուն համար։

Այս Հարիւրին 6 եւ 7 տոկոսաբեր թուղթերուն իսկապէս հարիւրին 8ուկէս կը վճարուէր, որովհետեւ 100 ֆրանք պարգի մը կայ իւրաքանչիւր 500 ֆր. արժեթուղթի եւ այս պատճառաւ էր ոյ այդ 500 ֆրանքնոց թուղթերն այժմ կ'արժեն արդէն 620 ֆրանք։

Պէտք չէ կարծել թէ նախապէս Հարիւրին 7ով հրապարակ հանուած պարտամուրհակները բընութեամբ կը փոխուին այժմ։ Ոչ։ Արդէն 1926ի Անկախ Գանձի վարչութիւնը կանխատեսած էր տոկոսներու անկման պարագան եւ իրեն վերապահած էր ուէ ժամուն այդ պարտամուրհակները որոշ գինով մը ետ պահանջելու իրաւունքը եւ այդ իրաւունքն է որ կ'օգտագործէ այժմ։

Այժմեան տոկոսի սակն ալ շատ հրապուրիչ է, բազդատելով օրուան գինին հետ, որովհետեւ Թէեւ Հարիւրին 4ուկէս է միայն, բայց 100 ֆրանքնոցը 93ուկէս ֆրանքի հրապարակ հանուած է եւ կտրօնն ալ Հարիւրին 25 տուրքէն զերծ կացուցուելով, իրական տոկոսը կը բարձրանայ Հարիւրին 6ի։

Այս փոխառութեան երրորդ նպատակն է վճարել մաս մը Հանրային պարտքէն։ Անոնք որ չեն ուզեր Անկախ Գանձի վարչութեան 1926ի պարտամուրհակները նոր արժեթուղթով փոխարինել, պիտի ստանան իրենց պահանջի ամբողջ գումարը։ Այդ պարտքը ամբողջ արդէն 3 միլիառ մօտ գումար մըն է, որու կէսը մեծ դրամատուններու ձեռքն է, եւ անոնք սիրով պիտի ընդունին պետական վարչութեան առաջարկը, իսկ մնացեալ մէկուկէս միլիառը Հաւանաբար ամբողջովին պիտի վճարուի։

Այս փոխառութեան գլխաւոր յաջողութիւնը նոր եւ բացայայտ ապացոյց մըն է Հանրային վարկի Հաստատութեան։ Երեք չորս տարուան կարճ շրջանի մը մէջ, 8ուկէս տոկոսի սակը կարելի եղաւ 6 առ Հարիւրի զեղչել, ինչ որ Հընարաւոր գումարի խնայողութիւն կը նշանակէ խոշոր տոկոսներու Համար եւ Հեռու չէ ժամանակը երբ կարելի պիտի ըլլայ Հաւանաբար մինչեւ Հարիւրին 5ի կամ 4ուկէսի զեղչել աստիճանական Հանգրուաններով։ Ֆրանսայի պետական արժեթուղթերն այժմ արդէն գլխաւոր յառաջապահներն են սակարանին եւ անոնց քանի մը կէտ բարձրացումն ու անկումը ուղղակի կ'ազդեն ընդհանուր գինեբուն վրայ։

Ինչ որ որոշ նշանակութիւն կուտայ նաեւ այս փոխառութեան, խորհրդարանի չէզոքացումն է Անկախ գանձարկղի որոշումներէն։

Հանրային վարկին հետ սերտօրէն կապուած կարեւոր գործառնութիւններ տեղի կ'ունենան առանց Երեսփ. Խորհրդի մասնակցութեան։ Խորհրդարանը հրաժարած է իր իրաւունքներէն յօգուտ Անկախ գանձարկղի վարչութեան եւ առայժմ բողոքներ չկան։

Միայն ձայրայեղ տարրերն են որ, ինչպէս միշտ, այժմ ալ կը տրտնջան, բայց անոնց տրրտունջներու փոխարէն կայ ընդհանուր բարգաւաճումը, որուն ամէն առեւտրական տեղեակ է եւ գիտակից։ Ցաճախ ակնարկած ենք ըսելու թէ եթէ կայ շրջանակ մը որ պէտք է անկախ ըլլայ խորհրդարանական կամ կուսակցական մրցակցութիւններէն եւ ազդեցութիւններէն, այդ ալ եւմտական ասպարէզն է եւ շատ մը լուրջ խորհողներ յաճախ առաջարկած են եւմտական նախարարի անկախութիւնը, ինչպէս Անգլիոյ մէջ։

Դժբախտաբար երկրի մը քաղաքական դիրքը մեծապէս կախում ունի իր եւմտական վիճակէն եւ այս է գլխաւոր պատճառը, որ եւմտական նախարարը գրեթէ ամէն երկիրներու մէջ անգամ է գահլիճին։ Այս կախումն այնչափ իրական է, որ եւմտապէս ուրիշ պետութիւններու ստորադասուած երկիր մը խնկական անկախութիւն չիվայելերնէ ձայնը անլսելի կը մնայ միջազգային խորհրդակցութեանց մէջ։

Ինչ որ իրական է անհատական կեանքի մէջ, իրական է նաեւ պետութեան համար։ Պարտապան մը կամ ստորադաս մը չի կրնար ունենալ այն ազատութիւնը, որ ունի անկախ անհատ մը իր գործարքները պաշտպանելու համար։

Այսօր արդէն Ֆրանսայի ձայնը մեծ կշիռ ունի միջազգային կեանքին մէջ եւ այդ դիրքը գրաւած է միայն իր եւմտական բարւոք կացութեան շնորհիւ։

Մ. Տ.

ԲԱՆԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ԱՀԱԻՈՐ ԱՂԷՏԸ

Թոքախտի ախտանշանները, անոր զանազան արտայայտութիւնները եւ մեր կազմուածքի այլ եւ այլ մասերուն վրայ անոր տեղաւորումները ճանչնալէն յետոյ, ուսումնասիրենք այսօր անոր ծագումին եւ ծաւալումին նպաստաւոր հող պատրաստող շարժառիթները, վարակումի պատճառները եւ վերջապէս այդ ահաւոր չարիքէն ազատ մնալու միջոցները։

Թոքախտի փոխանցումի միակ ազդակն է գոխի մանրէն, որ անհամար թուով կը վխտայ թոքախտաւորի թուքին եւ առաւելապէս խուխին մէջ։ Ասոնք չորնալով կը վերածուին փոշիի. փոշին կը տարածուի օդին մէջ եւ զայն շնչող անձերը եթէ երբեք կորուսած են իրենց քթին, ցնդուղնեբուն եւ թոքերուն մէջ անոր դէմ կռուելու եւ զայն ջնջելու միջոցները եւ եթէ անոր աճումին նպաստաւոր հող մը պատրաստ ունին, կը տեղաւորուի, կը սկսի աճիլ եւ թոքերու վրայ իր աւերները գործել։ Ահա թոքախտը կազմուած է։ Ասոր համար է որ պէտք է գգուշանալ թոքախտաւորի խուխէն, ինչպէս կրակի կայծէն որ կրնայ հրդեհել անհագին ամրողջ տուն։

Թոքախտի փոխանգումի միակ ազդակն է գոխի մանրէն, որ անհամար թուով կը վխտայ թոքախտաւորի թուքին եւ առաւելապէս խուխին մէջ։ Ասոնք չորնալով կը վերածուին փոշիի. փոշին կը տարածուի օդին մէջ եւ զայն շնչող անձերը եթէ երբեք կորուսած են իրենց քթին, ցնդուղնեբուն եւ թոքերուն մէջ անոր դէմ կռուելու եւ զայն ջնջելու միջոցները եւ եթէ անոր աճումին նպաստաւոր հող մը պատրաստ ունին, կը տեղաւորուի, կը սկսի աճիլ եւ թոքերու վրայ իր աւերները գործել։ Ահա թոքախտը կազմուած է։ Ասոր համար է որ պէտք է գգուշանալ թոքախտաւորի խուխէն, ինչպէս կրակի կայծէն որ կրնայ հրդեհել անհագին ամրողջ տուն։

Թոքախտաւոր չեն ծնիր, եթէ նոյնիսկ թոքախտաւոր մօր մը կամ հօր մը զաւակը եղած ըլլան։ Թոքախտին ժառանգականութիւնը անվերապահ չընդունուիր այսօր, մարդկային կազմուածքի հիանալի միջոցներով վարակումէ կը պաշտպանէ սողմը թոքախտաւոր մօրը արգանդին մէջ։ Սակայն եթէ մանուկը թոքախտաւոր չիծնիր թոքախտը ընդունելու յարմարութիւններով օժտուած կը ծնի եւ ծնելէն յետոյ շուտով կը վարակուի մօրը սխտէն, եթէ չփութան զինք այդ մթնոլորտէն հեռացնել եւ կամ չգործադրեն ազդու միակ միջոցը որ նորածինը կը պաշտպանէ թոքախտի վարակումէ։ Այս փրկարար միջոցն է՝ ծնելուն պէս երակային կաթին մէջ խառնել Ցօքթոր քալմէթի պատուաստը՝ որ Ֆրանսայի մէջ փասթէօրեան Հաստատութենէն ձրիաբար կը տրուի ամէն դիմողներու եւ որու բարերար ազդեցութեան տակ նորածինը կրնայ վարակումէ ազատիլ մօր քով եւ նոյնիսկ անոր խնամքներուն տակ։

Թոքախտը աւելի յաճախ դէպ է մանկական եւ աւելի երիտասարդական տարիքի մէջ քան յառաջացած տարիքի մէջ։ Սակայն պէտք է գիտնալ որ տարեւոր եւ ալեւոր անձեր իսկ կրնան վարակուիլ։

Կատարեալ արբունքէ, այլ ճիշդ խօսելու համար 20 տարեկանէն վար կնքուած կանխատեսամուսնութիւնները եւ անոր տեւող սեռական յաճախակի յարաբերութիւնները, ծննդաբերութիւնները եւ մանաւանդ փոխները թոքախտի ճարակուելի նպաստաւոր հող կը պատրաստեն։

Թոքախտի ծագումի եւ ծաւալումի աւելի ենթակայ արհեստաւորներուն մէջ պէտք է յիշել հագագործները, ածխի աշխատաւորները, տպարանի եւ այլ սահմանափակ, ապակած եւ փոշոտ մթնոլորտներու մէջ աշխատող գործաւորները եւ նաեւանդ լուացարարուհիները։

Թոքախտի ենթակայ կղզիացանն ուսնգներու եւ եւ կամ կոկորդին մէջ աճող մսաբոյսերը (végétation) որոնք կ'արգիլեն ազատ շնչառութիւնը, կը նուազեցնեն բաւականաչափ օդի մուտքը թոքերու մէջ եւ կը սեմմանափակեն անոր ծաւալումն ու աճումը։

Միքրոպային հիւանդութիւններու շարքին մէջ մասնաւորապէս՝ կրիպը, ժանտատենդը թոքատապը շարփատապը (pleurésie), մսնաւանդ, շաբարախտը եւ այլ նիքին ամէն քրոնիկ թունաւորումները կը նպաստաւորեն թոքախտի ծագման։

Արտաքին թունաւորումներու մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ ալքոլամոլութիւնը։

Թոքախտի ծագումին եւ ծաւալումին նպաստաւոր հող կը պատրաստեն ֆիզիքական մաշող աշխատանքները, չափազանցեալ սեռային յարաբերութեան հետեւանքը, իսկզգաթափութիւնը (dépression nerveuse) կ'ազդէ, խանգարելով ախորժակը եւ բաւականաչափ անդառութիւնը եւ իբր հետեւանք՝ պակասցնելով մարդուն կենսական ուժը, որուն պէտք ունի յաջողութեամբ կռուելու համար կազմուածքին վրայ խուժող վնասակար եւ եկամուտ տարրերու դէմ։

Մարդիկ կրնան վարակուիլ թոքախտաւոր կենդանիներէ։ Թոքախտը յաճախադէպ է ընտանի կենդանիներու՝ շուներու, կատուներու, կապիկներու, թռչուններու մէջ, պէտք է առհասարակ զգուշանալ հաղացող կենդանիներէ։

Թոքախտէ վարակումի պատճառ տուող անուդներու մէջ՝ առաջին տեղը պէտք է դասել կաթը, որովհետեւ շատ բազմաթիւ երեւոյթ չէ հանդիպիլ կաթնատու կովերու, որոնց ծիծերը խոցուած են գոխի մանրէներով։ Ակռ գատ կաթը խարդախողներ պակաս չեն։ Վնասակար հետեւանքներէ խուսափելու ամէնէն պարզ եւ գործնական միջոցն է կաթը եռացնել հինգ վայրկեան՝ ձմեռը, իսկ 20 վայրկեան՝ ամառը։

Այս կարգի սնունդներու մէջ պէտք է նշանակել թոքախտաւոր կենդանիներու միսը, մասնաւորապէս կովին, հորթին եւ խոզին մսրը։ Խոհեմութիւն է միսը լաւ եփել այն երկիրներու մէջ ուր սպանդարան տարուղ կենդանիներու վրայ անասնաբոյժի խստամիտ քննութիւնը եւ մորթուելու արտօնութիւնը պարտադրուած չէ Հանրային առողջապահական Վարչութեան կողմէ։

Թոքախտի փոխանցման միջոցներ են նաեւ ճանճերը։ Պէտք է զգուշանալ անոնցմէ եւ անխնայ ջնջել զանոնք, եւ պահպանել ամէն սնունդ, մանաւանդ կաթը անոնց հպումէն, որովհետեւ կրնան բերել զետեղել կերակուրի վրայ, ինչպէս փոխանցիկ ամէն հիւանդութիւններու նոյնպէս գոխի մանրէները։

Պէտք չէ նաեւ ո՛եւ է վերք մարմնին վրայ քաղ թողուլ, այլ խնամով փաթաթել եւ ապահովել կասկածելի տարրերու հաղորդակցութենէն։

ՏՈՔԹ. Բ. ՈՍԿԻ

ՍԱՐԻՆ ՋՈՐԻՆ

Նիւ Եորքի մէջ ուսուցչուհի մը կայ, որուն մօտ խօսիլ կը սորվին թուխակները։

*** Լոնտոնի մօտ, Էպպինկ քաղաքին մէջ կան 114 քրիքէթի, 242 ոտնագնդակի եւ 139 թենիսի հրապարակներ։

*** Առաջին Օփերան փարիզի մէջ ներկայացուած է 1600ին, իշխանի մը հարսնիքին առիթով։

*** Չինաստանի մէջ քրիստոնէութիւնը 7րդ դարէն ի վեր միայն կայ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

1918, նոյեմբերի վերջին օրերը։

Արցունքներու եւ արեան հեղեղներու յաջորդող խոլ ուրախութեան այդ առաջին օրերուն, Պոլսոյ մէջ, քանի մը երիտասարդներ — թերեւս անդիտակից այն մեծ դերին որուն սահմանուած էր ան, լոյս աշխարհ կը հանէին կազմակերպութիւն մը, Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը։

Նոր չէր գաղափարը։ Մեծ սպանդէն ամիսներ առաջ, Շաւարշ Քրիսեան, հայ մարմնակրթութեան տարաբախտ ռահվիրան, իր «Մարմնամարզ»ին մէջ սերմերը ցաներ էր արդէն այս կազմակերպութեան։ Եւ ահա, հազիւ ազատամարտաւիրքի օրերէն, կարծես վրէժը լուծելու համար իրենց մեծ վարպետին, Քրիսեանի աշակերտները, ձիմնկեաններ եւ Շահինեաններ, Հ. Մ. Ը. Մ.ը կը ստեղծէին։

Ի՞նչ է նպատակը Հ. Մ. Ը. Մ.ին։— Տալ ցեղին գաւակներուն ֆիզիքական առողջ դաստիարակութիւն մը։

Այնպիսի պահու մը՝ երբ Յարդէն հազիւ ճողոպրած, տարիներով անապատներու մէջ թափառած ու իրենց դժբախտ մանկութեան օրերը թունաւորած ու հիւծած որբերու եւ որբուհիներու անվերջ շարքեր կը հասնէին Պոլիս, կարելի է երեւակայել այն մեծ գործը որուն սահմանուած էր Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը։

Ունէ՞ր նիւթական միջոցներ հասնելու հասար իր նպատակին։ — Ոչ անշուշտ։ Ո՞ր հայ ձեռնարկն է որ ունեցած ըլլայ այդպիսի միջոցներ։ Բարեբախտաբար սկզբնական օրերուն իր դլուխը գտնուեցան այնպիսի վարիչներ, որոնք առանց տեղի տալու որ եւ է դժուարութեան առջեւ, աշխատեցան, աշխատեցան անդուլ։

Քիչ ժամանակուան մէջ, ամէն թաղ ունեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի իր մասնաճիւղը։ Որբանոցներէն շատեր՝ նմանապէս։ Մարդ իրապէս արդար հպարտութեամբ կը լեցուէր, երբ կը տեսնէր կարդապահ շարքերը հայ արիներուն՝ որոնք երբեմն ոտքերը բոպիկ եւ անապատներու մէջ անտէր ու անտուն, այսօր Պոլսոյ փողոցները ու շրջակայ գիւղերը կը լեցնէին իրենց ժանկական գուարթ ձայներով։

Երկար չտեւեց սակայն Հ. Մ. Ը. Մ.ի այս բարգաւաճ շրջանը։ Ե՞րբ է եղեր արդէն որ հայ իրականութիւնը շրջապատուած չըլլայ մութ ամպերով։ Եւ մինչ այդ ամպերը կուգային ահա անդամ մըն ալ իրենց կարկուտն ու շանթը տեղացնել դժբախտ ժողովրդեան գլխուն, Հ. Մ. Ը. Մ.ն ալ կը ստիպուէր դադրեցնել իր գործունէութիւնը Պոլսոյ մէջ։

Չէր մեռած սակայն շարժումը անվերադարձ կերպով։ Իր բունէն խլուած թափառական եւրիտասարդութիւնը անգամ մը որ կրցաւ գտնել իր ոտքին տակ հաստատուն եւ ապահով հող մը, իր առաջին գործերէն մէկն եղաւ վերականգնել Հ. Մ. Ը. Մ.ը։

Յունաստանի, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Սուրիոյ, Ցորդանանի եւ մինչեւ հեռաւոր Արժանթինի ու Ուրուկուէյի ափերուն վրայ այսօր կ'ապրին Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղեր եւ կը գործեն իրենց կրցած չափով։ Ասոնցմէ ամէնէն աւելի լուրջ կազմակերպուած շրջանը կը կազմեն Պալքանեաններու մէջ գործող խումբերը։

*
**

Իսկ Ցորդանա՞ն։

Քիչ մը մռայլ է պատկերը հոս։ Մօտ 50 հազար հայութեան մը մէջ, ուր պակաս չեն կարող ուժեր, կրնար աւելի լուրջ կազմակերպութեան մը խարիսխը նետուած ըլլալ մինչեւ հիմա։

*Այո՛, եղան պահեր ուր Ցորդանայի մէջ ալ հայ մարզիկները ունեցան փայլուն շրջաններ ունեցան փայլուն շրջաններ ունեցան փայլուն շրջաններ

ՆԱԻՈՆ ԴԱՎԱՃՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԱԳԻՏ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ ԴԵՐԱՍՏԱՆԻ

(1915—16թ աքսորվ ՀՊԳԱԿԱՆ)

Բ. ՊՈՒՐՈՒՆԱՔԱՐ

3. ՖԱՐՈՒՆԸ.— Ի՛, բայց գեղի կ՚ըսէր մի՛ վհատիր. կ՚ը-
սէին ինձի.
Վհատեցայ ես։
ՊԱՐՈՒՆԸ.— Եթէ վհատիս չէի կրնար դարմանել
զանոնք։ Ես ալ վհատած եմ, բայց ոչ ոքի կ՚ը-
մխիթարեմ։
3. ՖԱՐ.— Դուն կրնա՞ս ինքզինքդ մխիթարել։
Ես ալ կ՚ուզեմ, բայց չեմ կրնար։ Ինչո՞ւ ես
կրնամ մխիթարել ուրիշները, բայց ոչ ինքզինքս։
Ինչո՞ւ ես կրնամ ուրիշներուն տալ այն, որ
ինքս չունիմ։ Ինչո՞ւ ես կրնամ ուրիշներուն
տալ այն, որ ինքս չունիմ։ Ինչո՞ւ ես կրնամ
ուրիշներուն տալ այն, որ ինքս չունիմ։ Ինչո՞ւ
ես կրնամ ուրիշներուն տալ այն, որ ինքս չու-
նիմ։ Ինչո՞ւ ես կրնամ ուրիշներուն տալ այն,
որ

Նախկին երեսփոխան Սալահ Ճիմճաղ եւ Ատանայի նախկին երեսփոխան Զօլաք Սէլահէտտին պէյերը։

Հարցաքննութեանց միջոցին երեւան ելած է որ ամբաստանեալները Լոնտոն ղեկնելու պատրաստութիւններ տեսած են, իրենց ձերբակալութենէն առաջ։ Արդէն, փաստաբան Վէֆիք պէյ անցեալ տարի անգամ մը Լոնտոն գացած է քարիւղի խնդիր մը կարգադրելու համար։ Քննութեամբ ստուգուած է թէ ամբաստանեալը անձնապէս նիւթական ոեւէ միջոց չունի ոչ միայն Լոնտոն այլ ուրիշ ոեւէ օտար քաղաք երթալու համար։

Քննութեանց ընթացքին երեւան պիտի ելլէ թէ ճամբորդութեան ղրամը ո՛ւրկէ պիտի հայթայթուէր։

Ցուրտին նոր աւերներ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ կիրակի օր Ձիւնամրրիկը վերսկսաւ։ Արեւելեան ճակատին գարձեալ չէ հասած։ «Լէյնին» խորհրդային շոգենաւը խրեցաւ Թրքական եզերքներուն առջեւ, սակայն կարելի եղաւ ազատել։

Պուլկարիոյ մէջ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Սոֆիայի մէջ ջերմաչափը զերոյէն 32 աստիճան վար կ'արձանագրէ։ Պուրկազի եւ Վառնայի նաւահանգիստները սառած են եւ նաւարկութիւնը բոլորովին դադրած է։

Պելկրատի մօտ Դանուբի վրայ վեց ականներ պայթեցուցին՝ սառոյցը բեկանելու համար։ Փորձը յաջող արդիւնք տուաւ։ Ամբողջ Դանուբի երկայնքին նոյն ձեւով ականներ պիտի պայթեցուին։

Պալթիկի մէջ ալ կացութիւնը ծանր է։

Թուրքեւպուլկար դաշնագիրը

Գրած էինք թէ Պուլկարիոյ արտաքին նախարար Պուրօֆ Թուրքիա պիտի երթայ։ Լրացուցիչ տեղեկութեանց համաձայն, նախարարը Պոլիս պիտի հասնի մարտի սկիզբները, ընկերակցութեամբ Սոֆիայի Թրքական դեսպան Խուսրէվ պէյի։

Նախարարը եւ դեսպանը յետոյ Էնկիւրի պիտի երթան, Թուրքեւպուլկար դաշնագիրը ստորագրելու համար։

Թուրքեւռուս նոր դաշնագիր

Պուքրէշի Թուրք դեսպան Հիւսէյին Բաղրպ պէյ, որ նոյն պաշտօնով Մոսկուա պիտի փոխադրուի, մօտերս Էնկիւրի պիտի երթայ։ Դեսպանը յետոյ Պոլիս պիտի դառնայ եւ մէկ շաբաթ մնալէ վերջ պիտի երթայ Մոսկուա։

Թուրքեւռուս առեւտրական եւ բնակութեան դաշնագրերուն պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, Հիւսէյին Բաղրպ պէյ նոր դրերու մասին բանակցութիւն պիտի կատարէ խորհրդային կառավարութեան հետ։ Կ'ըսուի թէ այս անգամ բոլորովին նոր հիմերու վրայ պիտի պատրաստուի առեւտրական դաշնագիրը։

Սպանիոյ ապստամբական շարժումը

Մաորիտէն կը հեռագրեն.— Մամուլը լուռութիւն կը պահէ՝ ապստամբական շարժման դատավարութեան մասին։ Սակայն զրոյց կը շրջի թէ նախկին վարչապետ Սանքէզ Կուէրրա, որ այժմ կալանաւոր է, ձեռքին տակ ունի բազմաթիւ փաստաթուղթեր, որոնք կ'ապացուցանեն թէ մեծ թիւով զօրավարներ եւ զօրաբանակի հրամանատարներ մեղսակից էին շարժումին։ Կ'ըսուի նոյնիսկ թէ խնդրոյ առարկայ գինուորականներու ցանկը անցած է դիկտատորին ձեռքը։

Վճիռները հապճեպով չպիտի տրուին եւ նախագուշական ամէն միջոց ձեռք պիտի առնուի՝ ոեւէ հակաշարժում թոյլ չտալու համար հանրային կարծիքին մէջ։

Գրաքննութիւնը աւելի քան երբեք խիստ է։

Ընդհատում Սուրիոյ սահմանին վրայ

Մարտինէն կը հաղորդեն Թուրք Թերթերուն.— Հարաւային սահմանին վրայ, երեք հոգինոց զինեալ խումբ մը Սաւուր գաւառակի Ալպան գիւղին սեփական հօտ մը յափշտակեց եւ սահմանէն անդին փախցնել փորձեց։

Աւազակներուն վրայ ղրկուած ոստիկան զօրքերու ջոկատ մը ընդհարում ունեցաւ անոնց հետ։ Կրակի փոխանակութեան երկու կողմերէն։

Ընդհարման հետեւանքով, աւազակներէն ոմն բռնուցեան անոնց գլխաւորը՝ Թէզեանը Չոճա եւ Թէզեանը Սատա։ Երրորդ աւազակը սպաննուեցաւ։

Վիեննայի ցոյցերը խաղաղ ընթացան

Կիրակի օր Վիեննայի մէջ ընկերվարականներն ու ազգայնական-ֆաշիստները խաղաղօրէն կատարեցին իրենց ծրագրած ցոյցերը։ Մօտ 7000 ֆաշիստ եւ 15.000 ընկերվարական առանձին թափօրներով շրջագայեցան քաղաքին զանազան փողոցներուն մէջ։

Ո՛չ մէկ միջադէպ պատահեցաւ։ Ոստիկանութիւնը արդէն միջոցներ ձեռք առած եւ առաւօտուն ձերբակալած էր երկոտասնեակ մը համայնավար գրգռիչներ։

Գործազուրկներու ցոյցը Լոնտոնի մէջ

Սկովտիայէն, Կալէսի երկրէն եւ ուրիշ ճարտարարուեստական շրջաններէ հազար անգլիացի գործազուրկներ հասան Լոնտոն, հետիոտն, եւ կիրակի կէսօրէ վերջ ցոյց մը կազմակերպեցին Թրաֆալկարի հրապարակին վրայ։ Շատեր շաբաթներէ ի վեր ճամբայ կը քալէին, անօթի - ծարաւ։

Համայնավար երեսփոխան Սաքլաթվալայի, Քուքի, Թոմ Մանի եւ ուրիշներու յեղափոխական ճառերէն յետոյ, ցուցարարները ծափերու մէջ քուէարկեցին բանաձեւ մը, որով 18 տարեկանէն վեր բոլոր գործազուրկներու համար կը պահանջեն շաբաթական 30 շիլին թոշակ, ամուսնացած անգործներուն համար շաբաթական 10 շիլին աւելի, զաւակ ունեցողներուն համար ուրիշ յաւելումներ։

Թռչնաց օդանաւուղիները դեռ չմասան

Հակառակ ակնկալուածին, Լը Պրի, փայեար եւ Ժուս չկրցան Սայկոն հասնիլ շաբաթ գիշեր։ Գէշ օդին եւ օդանաւային կայաններու անբաւականութեան պատճառով, ֆրանսացի օդանաւորդներ ստիպուեցան յաւելուածական հանգրուաններու մէջ կանգ առնել։ Կիրակի առաւօտ հասան կալկաթա։ Երկուշաբթի առաւօտ ժամը 7ին մեկնեցան կալկաթայէն եւ Աքեապ հասան ժամը 12.45ին (տեղական ժամ)։

Օդանաւորդները դեռ ունին երկու հանգրուան եւս, Բանկուն են Պանկքոք։ Կը յուսացուի որ այսօր հասնին Սայկոն։

*** Միւս կողմէ Քոսթ եւ ընկերները կը պատրաստուին նոր փորձ մը ընել գալ ամիս։ Ներկայիս՝ կը շինուի նոր օդանաւ մը, որ պատրաստ պիտի ըլլայ մարտ 16ին։ Եթէ փորձերը յաջող ըլլան, դէպի Հնդկաստան հանոյի թռիչքը պիտի կատարուի անմիջապէս։

ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ-ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԺՈՒԱՆՎԻԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

2 Մարտ Շբ. գիշեր ժամը 10ին Tête Noire*ի սրահներուն մէջ*
26 Quai Beaubourg, *ԺՈՒԱՆՎԻԼ*

Միութեան կարգադիր մասնախումբը չանք չէ խնայած անոնախընթաց շքեղութիւն մը տալու իր հանդէսին։ Միայն 200 Տոմսեր հրապարակ հանուած են։ Դիմակաւոր եւ թուղթի հագուստներու ինչպէս նաեւ պարերու մրցումներ։ Ժուանվիլի հայթագուհիի ընտրութիւն։ Ճոխ գօթիյեան եւ բազմաթիւ անակնկալներ։

ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ

Ծանօթ.— Դիմակաւոր այրերը պարտաւոր են մուտքի առեն իրենք գիրենք ճանչցնել։

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՊՈՒԱ ՖՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէտ-Պուա Ֆոլոնպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին կողմէ։

2 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ
Salle de la Municipalité, Bois Colombes

Կը մասնակցի Կոմիտաս երգչախումբը։

Առաջնակարգ ճաշ, ճոխ պիւֆէ։

Գինը՝ ըստ ժողովրդական։ Մուտք՝ այրեւկին՝ 10 ֆրանք, կին 5 ֆր., այր 7 ֆրանք։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԸՆ

այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայկերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նահանեան)։

ՓԱՐԻԶԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ Մարտ 3 կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Հանրապետութեան շէնքին մէջ 71 Ave. Kléber՝ կը հրաւիրուին բոլոր անդամներն ու անդամուհիները։

ՌՈՍՏՈՄ Գրադարանի վարչութիւնը կը ծանուցանէ հայրենակիցներու թէ իր գիրքերու քանակը ճոխացուցած է։ Գիրք ստանալ փափաքողները կըրնան դիմել երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի ժամը 8.30—10.30, 131 Fbg. du Temple. *(*Belleville*).*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Ագապի վարդանեան եւ զաւակը շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին

ՕՐ. ԾԱՂԻԿ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

տխուր մահուան առթիւ։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Այրի Տիկին Ագապէչեանի ժահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Արեւմտեան Եւրոպայի Հայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին եղած են հետեւեալ նուէրները.— Տէր եւ Տիկին Ս.Ադամճանեան՝ 50 ֆր., Տէր եւ Տիկ Յ. Մանուէլեան 50, Տէր և Տիկին Ա. Մուրատեան 50, Օր. Ս. Սիմոնեան 50, գումար 200 ֆրանք։

Կը խնդրուի ստանալ ցաւակիր խմբագրութենէն՝ համապատասխան ընկալագրով։

ՊԱՏՈՒԱՍՏԵՍՒ՛Ք ՁԵՐ ԵՐԱԽԱՆԵՐԸ

Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Հ. Կ. Խաչի օգն. մասնաճիւղը կը հաղորդէ.

Diphtérieի (քուշ պօղան) դէպքերը օրէ օր կը շատնան տղոց քով։

Այս ֆիւանդութիւնը շատ ծանր է պզտիկներու համար ու կրնայ մահացու ըլլալ։

Հիւանդութեան սկսելէն առաջ կիրարկուող բոլորովին անվնաս պատուաստ մը գոյութիւն ունի հիմա։

Կ. Խաչի բուժարանը 15 Rue Jean-Goujon, Paris (8e) ամէն ջորեքշաբթի առաւօտ ժամը 9.30ին այդ պատուաստները պիտի ընէ մինչեւ 15 տարեկան տղայոց։

Կը խնդրուի ուրեմն ծնողքներէ որ բերեն իրենց տղաքը անմիջապէս որ կարենան, որպէսզի ձրիաբար պատուաստուին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Հաճընցիկարապետ Բաթըքեան կը փնտռէ իր եղբայրները Մելիտոն եւ Մանուկ Բաթըքեան։ Մելիտոն դերձակ էր եւ 1914ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իր ողջ ըլլալու մասին տեղեկութիւն տուողին 500 ֆր. նուէր։ Իսկ Մանուկ կը գտնուէր Եգիպտոս (1923.1924)։ Զորս տարի է իրմէ լուր առնուած չէ։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

— Կը փնտռուի Մեսրոպ Էմէքսիզեան, որ երեք տարի առաջ Պոլիս Գարակէօզեան Ազգային Որբանոցին մէջ գըտնուած է։ Իմացնել իր եղբօր, Emeksizian, Foyer Howard Karageusian, La Gaudinière, La Ville-aux-Clercs, (Loir et Cher).

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շաքագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենէն ժամանք	2-14 ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապտերաթուառ։ Ազատիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատուական նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաները Դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand
Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ ֆրանսա ժամելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.162

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ համեմներով։ Առաքում՝ ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ։

LES USINES NATIONALES DE LITE

7, Rue Baudin et 2 Rue de Pantin, LE PRÉ-SAINT-GERV

ՎԵՑ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

2 Place du Trocadéro (16e)
74 Rue de la Roquette (11e)
26 Ave. Trudaine (9e)
125 Rue Lecourbe (15e)
19 Rue du Buisson St-L
29 Bld. de la Villette

ԲԱՑՈՒՄ

ՎԵՑ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

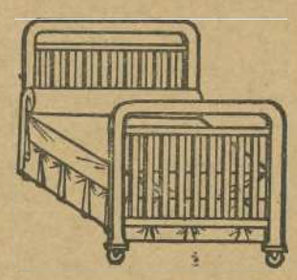
ՄԱՇՃԵՂԷՆԻ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՅՈՒՅԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

2 Pl. du Trocadéro, 50 Ave. du Président-Wilson. PARIS

ՓԵՏՐՈՒԱՐ ամսուան ընթացքին, յիշեալ վեց տուներուն վաճառքները պիտի ծախուին իրենց գինէն հարիւրին 50 արժէքով։ (Այս զեղչը միայն վաճառանոց այցելողներու համար է։)

ՅԻՇԵՆՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ ԶԵՂՉԵԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊՂԻՆՁԷ ՄԱՀՃԱԿԱԼ.

ոսկի ջնարակ, հաստ ոտքեր (40%), քառանկիւն կամարով, քառակուսի ձողերով։ Զեղչեալ՝ 675 ֆր.

ԱԿՈՒԹ (foyer), *այս դորգը պատրաստուած է աղնիւ բուրդով, պարսկական եւ արդիական գծագրութեամբ* 45 ֆր.

ԱԿՈՒԹ, ձուաձեւ ուրիշ դորգ մը, որ պատրաստուած է ամենաղնիւ բուրդով, գծագրուած եւ գունաղարդուած 59 ֆր.

Մահիճներու (matelas) անհաւատալի

ՄԱՀԻՃ, ձերմակ բուրդով, մէկ հոգինոց 389 ֆր., *երկու հոգինոց* 389 ֆր. *ԱՐԺԷՔԸ ԿԷՍ ԱՌ ԿԷՍ ՉԵՂՉԵԼ*

ՎԵՐՄԱԿ (couverture), *բիական բուրդ, բիզուած՝ մետաքսով, գոյներով (սահմանափակ քանակ)*
Մէկ հոգինոց
Երկու հոգինոց

ՎԵՐՄԱԿ, ձերմակ բուրդ, բիզուած մետաքսով, աղնիւ տեսակէն։
Մէկ հոգինոց 69 ֆր., *երկու հոգինոց* 85 ֆր.

ԿԱՐՊԵՏ, բուրդէ, պարսկական եւ արդիական գծագրութեամբ։

135×190	165×230	195×295
125 ֆր.	185 ֆր.	295 ֆր.

ԲԱԶՄԱԶԱՆ ԲԱԶՄՈՑ-ՄԱՀԻՃՆԵՐ ԵՒ ԶՍՊԱՆԱԿԱՒՈՐ ԲԱԶՄ

Ներկայ ծանուցումը ներկայացնող հայրենակիցներու համ

Պահանջեցէք մեր 20 թիւ վաճառացուցակը, զոր պիտի անմիջապէս եւ ձրի, եւ ուր պիտի գտնէք գիներու զեղչին ամէն տեղեկութիւն։

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ ձրի կը յանձնենք գնուղին կը ղրկենք գաւառները։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՍ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ յաճախորդներուս 1929 Փետրուար 1էն ի վեր խանութս փոխադրած եմ SAULNIER ճոխ յարկաբաժինի մը մէջ, ուր պատրաստ եմ վերջին նորաձեւութեան լաւագոյն կերպասներու ամբերք մը։ Métro CADET.

Յարգանօք
ՆՈՒՊԱՐ ԱՄԻՐԵԱՆ
(Դերձակ)

ԻՐԱՒԱԲԱՆ

Մ. ՉԱՅԼԱՔ

Վկայեալ Փարիզի և Պոլսոյ իրաւաբանական համալսարաններէն, փոխադրուած է 31 Rue Saint Lazare, Paris.
Այցելութիւնները կ'ընդունի ամէն առաւօտ ժամը
Nord-Sud: Notre-Dame de Lorette Tél. Trudaine

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒ

9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov.

ԲԱՑՈՒՄԸ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԱԽԿԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ

20, Rue Rodier, PARIS (9e), *մէթրօ՝* Cadet
Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէն պատրաստուած հանրածանօթ խոհարարապետներէ։
Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։
Կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ԼԻՈՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻԼ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԾԱԽՈՒԻ Է

Հայկական կայանին մէջ, 75 Avenue Thelot, բնակարան մը (պարագաներով) մանդամ ընտանիքի մը յարմար։

Տեղեկութիւն տրուի՝ Նպաստաւոր գին։

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակով՝ «F. L.»
202 Rue Boileau, LYON.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բժշկուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, *մէթրօ* St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէն։

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԿՈՒՐ

Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համար։
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
27
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929
27 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 892 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

Վերջերս քրտական կարգ մը ցեղեր գլուխ վերցուցած էին Սաուչպալաղի շրջանին մէջ, եւ այնքան զօրաւոր կ'երեւային որ, պարսիկ իշխանութիւնը հարկադրուեցաւ արտակարգ միջոցներու դիմել։ Կ'ըսուի թէ մինչեւ 20,000 զինուոր շարժման մէջ դրուած էին։

Փետր. 9 Թուակիր հեռագիր մը հաղորդեց թէ ապստամբները ջախջախուած են արդէն, ինչ որ անակնկալ մը չէ, նկատի առնելով իրանեան բանակին վերակազմութիւնը։

Կարծողներ եղան թէ այս ապստամբութիւնը հետեւանք է քաղաքական ձգտումներու, անկախ Քիւրտիստան ստեղծելու առաջադրութեամբ։

Թէհրանէն հասած նամակներ կը հերքեն այս ենթադրութիւնը եւ ընդհակառակն շարժումը կը վերագրեն յետադիմական հոսանքի մը, որ չուզեր համակերպիլ վերջերս կատարուած կարգ մը բարենորոգումներու, — զինուորագրութիւն, կղերական տիրապետութեան չէզոքացում, հագուստ, գլխարկ եւլն.։

Աւելի հիմնաւոր կ'երեւայ այս բացատրութիւնը. որովհետեւ մթնոլորտներուն խառնուած են այնպիսի տարրեր, որոնք ո՛ր և է առնչութիւն չունին քրտական դատին հետ և նոյն իսկ թշնամի են անոր։

Կացութիւնը աւելի պարզելու համար, աւելցնենք թէ արտաքին մեղսակցութիւն մըն ալ խառնուած է այս գործին։ Գաւազանապէս՝ անգլիական, եթէ ոչ թրքական։

Արդարեւ, Մեծն Բրիտանիա չի հանդուրժեր ինչպէս Աֆղանիստանի, նոյնպէս Պարսկաստանի վերանորոգման։ Անցեալ տարի, անգլիական գործակալներ էին որ մղեցին կղերը եւ ուրիշ յետադիմական տարրեր՝ ծառանալ պարտաւորիչ զինուորագրութեան դէմ։ Նոյն դիւային խաղը տարբեր ձեւով սարքեցին Ռուսերը, հիւսիսային Պարսկաստանի, մասնաւորապէս Կորպատականի մէջ։ Բայց պարսիկ իշխանութիւնը կրցաւ արժեցնել իր կամքը եւ պարտադրել կարգ մը բարենորոգչական առաջադրութիւններ, առանց յախուռն քայլերու։

Այնպէս որ, թէեւ խուլ քրթմնջիւններ պակաս չեն, բայց կացութիւնը բնականոն է Պարսկաստանի մէջ, եւ մարդիկ յետզհետէ կը վարժուին նոր բարքերուն։ Նոյնքան միամիտ չէ քան Մ. Քէմալն ու Ամանուլլահ փաթիշահը, Րիզա Շահը լսուցաւ թէ՝ մէկուն եւ թէ միւսին ծայրայեղութիւններէն, որոշ հաւասարակշռութիւն հաստատելով այս փոխանցման շրջանին մէջ։

Կասկած չկայ որ արտաքին խաղերը միշտ ալ պիտի կրկնուին, քանի կը տիրէ անգլեռուս հակամարտութիւնը, եւ քանի Պարսկաստանը իրրեւ դրացի եւ անմիջական սահմանակից ունի Թուրքիա մը, որ կը հետապնդէ համաթրքական ծրագիրներ։ Բայց երբ իշխանութիւնը արթուն է եւ ամուր՝ ներսէն, միշտ ալ կը ձախողին այդ խարդախ դաւերը։ Իրանի ամէնէն զօրեղի կողմն է Ատրպատականը, իր Թուրք-Թաթար մեծամասնութեամբ եւ համաթրքական հոգեբանութեամբ, եւ իրրեւ նմիլիապէս ենթակայ՝ ռուսեւթուրք միացեալ ազդեցութեան։ Անգլիական Թաթը կը գործէ Իրաքի սահմանին վրայ եւ հարաւային Պարսկաստանի մէջ, իր կարգին գործիք դարձնելով ուրքերն ու Քիւրտերը։ Իսկ այս վերջիններս կարելի է սահմարել գոնէ բարեացակամ չէզոքութիւն պահելով քրտական շարժման մը տարրերուն հանդէպ որոնք ամփոփուած են «Հոյբուն»ի դրօշին տակ, եւ կը կռուին միայն եւ միայն Թուրքիոյ դէմ։

Արդարեւ, Իրանի բոլոր այն քրտաբնակ շրջաններուն մէջ ուր ներկայացուցիչ կամ գոնէ բարոյական ազդեցութիւն ունի քրտական անկախութեան կոմիտէն, քիւրտ ժողովուրդը, մինչեւ անգամ կասկածելի ցեղապետներն ու շէյխերը հանգիստ են, եւ ժոքէ չեն անցներ պայքարիլ Պարսկաստանի դէմ։ Այս իրականէն բարեբար դեր կը կատարէ Արարատի միջնաբերդը, մանաւորապէս երկու տարիէ ի վեր կը գործէ, բայց երբեք պիտի չտուաւ որ պարսկական իշխանութիւնը նեղեն այնքան որ ցեղեր։ Նոյնիսկ «Հոյբուն»ի Քիւրտերը շատ լաւ գիտեն, որ եթէ ո՛ր եւ է թշնամական շարժում փորձեն Իրանի դէմ իրաքի դէմ, ոչ միայն պիտի վտանգեն իրենց դատը, այլեւ դարձ պիտի կորսնցնեն իրենց բարեկամներն ու բնական դաշնակիցները։ Ուրիշ խնդիր, եթէ Քիւրտերը չեն ուզեր դասնել ո՛ր եւ է փորձառութենէ, եւ ուխտած են գերեզման իջնել ակնատես աշխատակից մը, այսօրուան «Յառաջ»ով։

Երկու խօսք ալ Աֆղանիստանի մասին։

Այդ յետադիմաց եւ իսկ եւ իսկ ասիական երկիրը, որ շրջապատ կը վազեր դէպի բարենորոգում, փաթիշահի մը խարանով, այսօր դարձած է կատարեալ քաոս, բաժնուած՝ երեք-չորսի։ Այն աստիճան որ, օտար պետութիւնները իրենց ատաշները հեռացնելէ յետոյ, դեսպանութիւններն ալ քաշեցին, որովհետեւ չկայ ո՛ր եւ է պատասխանատու իշխանութիւն։ Ջրկիրէն մինչեւ Խանը եւ Նախկին դեսպանը թեկնածու Աֆղանիստանի գահուն։ Այս կացութիւնը եթէ հետեւանք է գլեռուս մրցակցութեան, որ ժողեզնութեան հասած է ներս, միւս կողմէ կը քանդէ Թրքական շարք մը ծրագիրներ։ Տարիներ պէտք են, որպէս զի Աֆղանիստանը գտնէ ինքզինքը եւ նորէն դառնայ խարիսխ մը՝ Էնվէր-Պէտրիներու, կամ Ջեմալ-Քեազիմ փաշաներու ծանօթ մարգանքներուն։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՁԻՐՆԵՐՆ ԱՒ ԳՐԳՈՒՈՂՆԵՐԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Հայրենիք» գիտել կուտայ (13 փետր.)։

— «Ցակաւին բացարձակապէս անյայտ են պէյրութի մէջ կատարուած սպանութեան իեղինակները ու դրդապատճառները։ Ով ալ ըլլան այդ իեղինակները եւ ինչ ալ ըլլան անոնց դրդապատճառները, մենք վրճռականօրէն կը դատապարտենք նման սպանութիւն մը։

Բայց միեւնոյն ատեն չենք կրնար չդատապարտել ախտաւոր մտայնութիւնն ու գրգռիչ ընթացքը բոլոր անոնց, որոնք ոչ-դաշնակցականի մը կամ հակադաշնակցականի մը դէմ կատարուած ամէն ոճիր անպատճառ կ'ուզեն վաթսել դաշնակցութեան վզին՝ իարկաւ միմիայն դաշնակցութիւնը վարկաբեկելու նպատակով։

Անոնք են որ կը հրաւիրեն միջկուսակցական կիրքերը, թէեւ կը հաւատացնեն փարիսեցիօրէն, թէ «կը զգուշանան կիրքերը գրգռելէ»։ Անոնք են որ հայ կեանքի մէջ կատարուած ամէն ոճիրէ կ'աշխատին քաղաքական դրամագլուխ շինել իրենց համար։ Անոնք են վերջապէս որ իրենց անհիշաչտ, անտեղի ու անսանձ ընթացքով իանդէպ դաշնակցութեան՝ օր աւուր աւելի կը խորացնեն պառակտումը մեր գաղութներուն մէջ՝ ստեղծելով հոգեբանական խեղդիչ մթնոլորտ մը, ուր կիրքերը կը բորբոքին երբեմն դէպի ոճիր մղելու աստիճան։

Կոկորդիլոսի արցունքներ թափելով չէ որ կարող են բուժուիլ մեր գաղութները քայքայող խորունկ վէրքերը։ Պէտք է անկեղծ, շիտակ, սրտցաւ եւ հաշտարար վերաբերում՝ ամէն բանէ առաջ։ Պէտք է անաչառ, լայնախոհ, արդարակորով եւ համերաշխ ոգի՝ ամէն բանէ աւելի։

Երբ այս վերաբերումն ու ոգին կը պակսին, նոյնիսկ պատասխանատու եւ դեկավար անձերու քով, խաղադուխիւն չի կրնար ըլլալ մեր գաղութներուն մէջ եւ կիրքերը միշտ աւելի պիտի ջլատեն հայ հասարակութեան առանց այն ալ խիստ տկար ոյժերը...»

ԱՐԵՒ. ՃԵՊՂՆԹԱՅԸ ՊՈԼԻՍ ՀԱՍԱՒ

Երէկ գրած էինք թէ Փարիզէն Պոլիս մեկնող արեւելեան ճեպընթացը, որ հինգշաբթի Պոլիս պիտի հասնէր, դարձեալ Թրակիոյ մէջ ձիւներու տակ մնացած է։ Քանի մը օրուան աշխատանքէ յետոյ, կարելի եղած է մաքրել ձիւները, եւ ճեպընթացը յաջողած է առջի իրիկուն Պոլիս հասնիլ։

*** *Արեւելեան ճեպընթացի ուրիշ մէկ կառախումբը Սերպիոյ մօտ ընդհարում ունեցաւ ուրիշ կառախումբի մը հետ եւ քանի մը հոգի վիրաւորուեցան։*

ԼԻՆՏՊԷՐԿ Կ'ԱՄՈՒՍՆԱՆԱՅ

Գնդապետ Ջարլս Լինտպէրկ առջի օր Մեքսիկօ գնաց՝ նշանադը Օր. Աննա Մարրօն տեսնելու համար։ Կը կարծուի թէ Ատլանտեանի հերոսը այսօր վաղը պիտի ամուսնանայ եւ մեղրալուսինը Միացեալ Նահանգներուն մէջ ընելու համար օդանաւով Ուոշինկթըն պիտի երթայ։

ՄԱՐԱԶԱԿՈՑ ՓՈՂ ԹԻւԱՆԴ Է ատենէ մը ի վեր։ Աւտոյական վիճակը ծանրացած է այս օրերս։

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու մէջ երկկ առաւօտ սիրող մշուշին պատճառով, կառախումբերը յապաղումի ենթարկուեցան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ֆրանկոֆոնիայի գաղտնի զինակցութիւնը

Հոլանտական թերթ մը՝ «Ուէթրէխթշէ Տակպլատ» կիրակի օր հրատարակած էր պատճէնը զինուորական գաղտնի դաշնագրի մը, որ իրրեւ թէ կնքուած է Ֆրանսայի եւ Պելճիքայի միջեւ, ուղղուած Հոլանտայի եւ Իտալիոյ դէմ։

Նոյն թերթը կը խօսէր նաեւ անգլեւպելժ ուրիշ դաշնագրի մը մասին, կնքուած 1927ին, որ կը նախատեսէ Ֆրանքեւպելժ ուժերու գործակցութիւնը անգլիական բանակին հետ։ Անգլիոյ հետ կնքուած դաշնագիրը Լոքառնոյի ծանօթ դաշինքներէն 18 ամիս ետքի թուականը կը կրէ, հետեւաբար, ըստ յիշեալ թերթին, հակառակ է Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին, Լոքառնոյի դաշինքին եւ այլ դաշնագիրներու։

Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ նման դաշնագրի մը գոյութիւնը։ Պելճ կառավարութիւնն ալ պաշտօնական դեկոյցով մը կ'ըսէ թէ եղածը կոպիտ կեղծիք մըն է։ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը նոյնպէս բացարձակապէս կը հերքէ հոլանտական թերթին գրածները զեկոյցով մը, որուն մէջ կ'ըսուի.

— Կարգ մը օտար թերթեր հրատարակած են պատճէնը կարծեցեալ զինուորական գաղտնի դաշնագրի մը, կնքուած 1920ին Ֆրանսայի եւ Պելճիքայի միջեւ, եւ յաւելուածական տրամադրութեանց՝ խմբագրուած 1927ին։ Այս փաստաթուղթերը բացարձակապէս շինծու են։

«Ֆրանս. եւ պելճիք. կառավարութիւնները 1920 նոյեմբեր 2ին Ազգերու Դաշնակցութեան հաղորդած են իրարու միջեւ փոխանակուած նամակները, ի մասին նոյն ս.արուան սեպտեմբեր 7ին կնքուած զինուորական համաձայնութեան, համաձայնութիւն, որ զուտ պաշտպանողական հանգամանք ունի եւ բացարձակապէս կը վերաբերի առանց գրգռութեան կատարուած յարձակումի մը։

«Այդ թուականէն ի վեր, ոչ մէկ զինուորական նոր համաձայնագիր կնքուած է երկու կառավարութեանց, ոչ ալ երկու երկիրներու սպայակոյտերուն միջեւ։»

Միւս կողմէ ֆրանսական թերթերը բուռն լեզուով կ'արտայայտուին հոլանտական թերթին դէմ եւ բացէ ի բաց կը հերքեն տրուած լուրերը, զորս Ֆրանսայի դէմ թշնամական կը նկատեն։

«Փուռնալ» կը գրէ թէ անկասկած Գերմանիոյ մէջ դարբնուած է այս լուրը։ Որովհետեւ «Ուէթրէխթշէ Տակպլատ» պատճէնները հրատարակեց կիրակի իրիկուն, իսկ երկուշաբթի առաւօտ գերմանական երկու հակառակորդ թերթեր՝ ոամկավար «Մորկըն Փոստ»ը եւ յետադիմական «Լոքալ-Անցայկըր»ը կը հրատարակէին նոյնիմաստ խորհրդածութիւններ։ Երկու թերթերն ալ նոյն բառերով կ'ըսեն թէ դաշնագիրը ուղղուած է Հոլանտայի եւ Իտալիոյ դէմ եւ յարձակողական հանգամանք ունի. ապացոյց՝ ռազմագիտական երկաթուղիներու շինութիւնը եւ Ֆրանքեւպելժ սպայակոյտերու պարբերական խորհրդաժողովները։

Ահա՛ թէ ինչ կը պարունակէ կարծեցեալ Ֆրանքեւպելժ գաղտնի դաշնագիրը.—

Պատերազմի պարագային՝ պելժ զինուորներ պիտի անցնին հոլանտական սահմանը եւ Հոլանտան ուզէ կամ ոչ, պիտի յարձակին Գերմանիոյ վրայ, անգլ. զինուորներու աջակցութեամբ։ Նոյնպէս Ֆրանսա եւ Պելճիքա պիտի գործակցին՝ Իտալիոյ հետ պատերազմի մը պարագային։

Անգլիա առաջարկած է ի հարկին Հոլանտայի Զելանտա գաւառը զինուոր ցամաք հանել։ Պելճիքա շարժման մէջ պիտի դնէ 600,000, Ֆրանսա՝ մէկ միլիոն զինուոր։

Գերման ազգայնական մամուլը այս առիթէն օգտուելով բուռն յարձակումներ կ'ընէ Ֆրանսայի վրայ եւ կը պնդէ թէ հրատարակուած պատճէնները բացարձակապէս ճիշդ են։

Լոնտոնեան թերթ մը կը գրէ թէ հոլանտական թերթին հրատարակածը կրնայ ըլլալ ծրագիր մը որ խմբագրուած է զինուրական կցորդի մը կողմէ, սակայն մինչեւ որ կառավարութիւնները չվաւերացնեն, ծրագիրները արժէք չեն ներկայացներ։

Ինչպէս ճամբորդեց Տրոցկի

Գերման ընկերվարականներու պաշտօնաթերթը «Ֆոռվէրց», հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ Տրոցկիի ճամբորդութեան մասին։

Յունուարի կէսին, Տրոցկի, որ դեռ Ալմա-Աթա կը մնար, յանկարծ հրաման ստացաւ՝ երկար ճամբորդութեան մը պատրաստուելու համար։ Իրեն ձգեցին երթալիք տեղը ընտրել։ Այդ օրէն սկսեալ ամբողջ Տրոցկիի ընտանիքը հսկողութեան տակ առնուեցաւ։ Երեք օր վերջ մեկնումը կատարուեցաւ, բոլորովին գաղտնի։ Տրոցկի եւ ընտանիքը դրուեցան մասնաւոր վակոնի մը մէջ, միւսները գրաւուած էին կէպիւի գործակալներով։ Ճամբան ըսին իրեն թէ ազատ չէ իր երթալիք տեղը ընտրելու եւ պէտք է երթայ Թուրքիա, քանի որ Եւրոպայի միւս բոլոր երկիրները կը մերժեն ընդունիլ զինքը։

Եւ որովհետեւ կը մերժէր Թուրքիա երթալ, կառախումբը կանգ առաւ անտառի մը մէջտեղը, Մոսկուայէն 400 քիլոմեթր հեռու եւ հոն անշարժ մնաց ամբողջ 13 օր, մինչ իր պահա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4 էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ..., ՏԻՐՈՋ

Երբ համալսարան հասայ, արդէն որոշած էի այդ օրը իմ աշակերտներուս տալիքս վերջին դասախօսութիւնը մը ու յետոյ գրաւոր պահանջել ամէն մէկուս «Թէզ»ը։

— «Ի՞նչ կը մտածէք Թագաւոր - պապի մասին։ Կ'այսպանէ՞ք Թէ կը ջատագովէք պապին հոդեր ու ինքնիշխանութիւն շնորհելու գաղափարին իրականացումը։ Ինչո՞ւ։»

Ահա հարցումս։

Մարք Թուէյնի Թուռը՝ որ մինչեւ Բէովփեա եկած էր իմ դասախօսութիւններուս հետեւելու համար, ինծի բերաւ իր «Թէզ»ը, զոր կարելի է ամփոփել այսպէս։

— «... Պապը ժամանակին իր հողերը նուէր ստացած էր. 40 հազար քառակուսի քիլոմեթր։ Այսօր ալ պապը նուէր կը ստանայ Մուսոլինիէն։ Այս վերջինին պայմանն է չլլալ այլեւս պապ մը իտալացի, այլ իտալացի մը պապ։ Իրար անցնելու տեղը չկայ... քաղաքական խնդիրներ յուզելով։

Ինչո՞ւ զայն մեղադրել։ Իր պարտէզները նեղ կուգային...։ Պուա տը Պուլոնեի չափ պարտէզ մը մէկ հոգիի կը բաւէ։ Պապը կ'ուզէր քիչ մը օդ առնել, պտըտիլ...։ Իրեն երկաթուղի մը կուտան կայարանով...։ Ջայն պիտի օգտագործէ, ամարանոցի հաճոյքները պիտի վայելէ Santa-Maria պալատին մէջ, լեռները պիտի բարձրանայ, ման պիտի գայ, օդ պիտի ծծէ, դրամ պիտի կոխէ («Ցուք զկայսերն կայսերը»... չըսա՞ւ տէրը)։ 40 H. P (ձիու ուժ)ով պիտի ճամբորդէ (տէրը հոս մէկ ձիով... մէկ էշով գոհացաւ, երբ երուսաղէմ մտաւ...)։ Պտոյտի պիտի ելլէ (տէրն ալ տաքերուն ցորդանանի եզերքը ժան կուգար, լոգանք ալ կ'ընէր, կամ ջիթենեաց լեռը ու Գեթսեմանիի պարտէզը, եւ կամ ֆիքերիոյ լիճը կ'երթար. նոյնիսկ օր մը մինչեւ Գողգոթայի գագաթը բարձրացաւ)։ Պալատներու մէջ պիտի ապրի (տէրն ալ քանի մը անգամ Աննայի, կայիափայի եւ պիղատոսի պալատները տեսնուած է)։ Ջինանշանը ամէն տեղ քանդակել պիտի տայ (տէրն ալ զինանշան մը ունէր, բայց զայն այլուր քանդակել տալու տեղ զինքը վրան քանդակեցին...)։

Պալատները պիտի ըլլան շքեղօրէն կահաւորուած, խունկով, զմուռսով օծուն։ (Տէրն ալ իր ոտքերը «մեծապնիւ» իւղով լուալ կուտար եւ անձեռոցի տեղ կնոջ մը մազերը կը գործածէր)։

Պապը պիտի ճամբորդէ իր շքախումբով wagon-restauranի մէջ... (ձիուս ալ ունէր իր շքախումբը, 12 հոգի, որոնք... բոկոտն էին ու ոտքով կը ճամբորդէին)։ Առաքեալներ ձուկ կ'որսային (պապին առաքեալները դրախտին համար հոգիներ կ'որսան)։ Պապը պիտի ունենայ նոր դեսպաններ (ձիուս ալ ունէր իր դեսպանը՝ ցուդան, միավճար երեսուն արծաթով)...եւլն. եւլն.։

Պապը իր տիրոջ օրինակին չէ՞ հետեւիր միթէ»։

Ես գերագանցապէս աննախընթաց կը նկատեմ այս «Թէզ»ը։

ԵԴ. ԲԷՈՎՏԱՅԻ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ դուրս կ'ապրին 400,000 Ամերիկացիներ, 230,000ը Ֆանատայի, 170,0000ը Եւրոպայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ։

ԵՐԷԿ „ՏԻՆ ԳԱՐՏԱՇԸ", ԱՅՍՕՐ "ԽԱՑԻՆ„

Կ'ըսեն թէ քիւրտերը գղջացեր, խելքի են եկեր, ու թէեւ ուշ բայց վերջապէս կ'ուզեն օգտուիլ անգեալի փորձառութիւններէն։

Հաւատա՞նք արդեօք... Եթէ իրապէս քիւրտ ժողովուրդը անդրադարձած է իր երէկի սխալներուն, այդ իսկ մեծ նուաճումն է վաղուան հետեւելիք քաղաքականութեան համար։

Անցեալները այս սիւնակներուն մէջ անդրադառնալով թուրք ընդդիմադիրներուն ձախողութեան գլխաւոր ազդակներուն, ըսած էինք թէ թուրք ընդդիմադիր իշխանքը առանց գինուորական ուժի կամ արտաքին միջամտութեան, ինքն իր գլխուն չի կրնար դրական գործ տեսնել։ Եւ իբրեւ օրինակ վերջին էինք շարք մը ապստամբութիւններու եւ մահափորձերու ձախողումը։

Այս անգամ կ'ուզենք պզտիկ վերլուծումի մը ենթարկել քրտական «գղջումը»։

Ցեղափոխականները կարելի մինչդեռներով պայքարած են բախտակից ժողովուրդներու ազատագրութեան համար, եւ այդ մարտնչումը սուղի նստած է հայ ժողովուրդին, որովհետեւ ան մինակ ձեռնած է զօրաւոր թշնամիին դէմ եւ լքուած վիճակակիցներու կողմէ։

Իսկ այսօր քիւրտն ալ կը ջարդուի նոյն ձեւով։

Այսօրուան ջարդերու ողբերգութիւնը նորութիւն մը չէ ո՛չ հայուն եւ ոչ ալ քիւրտին համար։ Ան գրուած, ազդարարուած է 1890էն առաջ։ Վկայ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործունէութիւնը։

Դաշնակցութիւնը տարիներու ընթացքին պայքարեցաւ, արիւն թափեց, թուրքիոյ կարգուսարքը բարեփոխելով հայ եւ թուրք ժողովուրդները գերութենէ ազատելու համար։

Դաշնակցութիւնը կուսեցաւ հասկցնելու համար թէ՝ անկախութիւն չունեցող ազգերը գատապարտուած են ոչնչանալու. թէ թուրքը ուշ կամ կանուխ պիտի ջարդէ, ձուլէ, թրքացնէ իր իշխանութեան տակ գտնուած ոչ-թուրքերը, եթէ անոնք չմիանան գաղտնի թշնամիին դէմ, հաւաքաբար կռուելու եւ ազատուելու համար։

Հայը մասամբ ըմբռնեց վաղուան պատուհասը, ու կազմակերպուեցաւ, հրաւիրելով քիւրտ դրացին հետեւիլ իր օրինակին եւ կամ պահել բացարձակ չէզոքութիւն։ քիւրտը խոստացաւ, բայց դրժեց իր խոստումը եւ անցաւ թշնամիին կողմը, կողէն հարուածելու համար հայ ժողովուրդը։ Հայը մինակ մնաց գօրաւոր թշնամիին դէմ, բայց չյուսահատեցաւ, քաջութեամբ շարունակեց մահու եւ կենաց գօտեմարտը, մինչեւ որ ուժասպառ ինկաւ թուրք, քիւրտ, չէրքէզ ու լազ միացեալ ուժերու տապարին տակ։

Թուրքը առանձին չէր կրնար չափուիլ Հայուն հետ. տասնեակ մը հայ հերոսներու ճակատամարտները թուրք բանակներուն դէմ, խօսուն ապացոյցներ են թուրք ուժերու սնանկութեան։ Հայը չէր պարտուեր եւ պիտի տանէր վերջին յաղթանակը, եթէ քիւրտը թիկունքէն չհարուածէր։

Ցինուած քիւրտը տեւական թշնամի էր հայ ժողովուրդին։ քիւրտն էր որ կը կռուէր հայ քաջերուն դէմ։ Ան էր որ կ'առեւանգէր հայ աղջիկը ու կը թալանէր հայ գիւղացին։ քիւրտն էր որ եւրէկ չարդեց հայ ժողովուրդը։

Թուրքին Թէլագրութեամբ հայ ժողովուրդը կոտորող քիւրտն է որ այսօր կը չարգուի իր «տինի իսլամ» կրօնակիցին կողմէ, եւ մենք չարգուած հայերս՝ կը գտնինք չարդարար քիւրտին չարչարանքներուն վրայ, եւ ձեռք կ'երկարենք իրեն...։ Որովհետեւ այն ալ այսօր ըմբռնած է իր սխալը եւ կը կռուի սեփական հայրենիքի անկախութեան համար։

Այն ինչ որ քաւասուն տարի առաջ մատնանշեց Դաշնակցութիւնը, նոր կը հասկնայ քիւրտ ժողովուրդը, եւ այն ալ հազարհազարներու արեան գնով...։ Թուրքը խորամանկ է, ան իր նմանը չուզեր մարդ խաբելու եւ կոտորածներ կազմակերպելու մէջ։

Թուրքը լայնիրաւասութիւններ տուաւ քիւրտին, զինեց ու գրգռեց քիւրտ աշիրէթները եւ օգտուեցաւ անոնց տգիտութենէն եւ քիւրտին կոտորել տուաւ Հայը։ Լաչին չարդել տուաւ Չէրքէզը։ Ալէվիին բնաջնջել տուաւ Շահվէին։ Իսկ վաղը Ալէվիէն վերջ կարգը պիտի գայ Լազին։

Մէկ - մէկ, կարգով, — ու սիստեմատիկ կերպով — կը չարգուին Թուրքիոյ մէջ ապրող փոքրամասնութիւնները, առանց հասկնալու քրիստոնեայ ընդդիմութեան եւ առանց դրական արդիւնքի։

Գէրի ազգերու ազատագրութեան համար մղուած պատերազմները դեռ վերջացած չեն։ կոտրակուած հայ ժողովուրդը ուժերը ամփոփելու համար առժամապէս քաշուած է ռազմաճակատէն, իր տեղը տալով քիւրտ, Չէրքէզ, Լազ, ճնշուած ազգերուն։ Թուրք քաղաքական դաշնավարութիւնը ներկայիս ուղղուած է անոնց դէմ, որովհետեւ հայը քշուած է հրապարակէն։

Մենք պէտք եղածէն աւելի տուինք։ Չմոռանանք ինչ որ ունէինք։ Ամբողջ ազգը տուաւ իր արեան տուրքը — թող տան եւ անոնք որ մեզի հետ չէին վճռական ժամուն։

Թուրքերը կ'ըսեն թէ «Թարիխ թէքրարտան իպարէթ տր» (պատմութիւնը կը կրկնուի)։ Բայց պատմութիւնը դեռ խելքի բերած չէ ընդդիմադիրներն ու քիւրտերը։ Դժուար է հաւատալ քիւրտերու «գղջումին» կամ ընդդիմադիրներու փորձառութեան։ կաթէն բերանը այրած հայ ժողովուրդը, մածունը փչելով ուտելու ժամանակ իսկ, պէտք է շօշափելի փաստերով հաստատէ մածունին պատրաստութիւնը։ Այդ անվստահութիւնը ապացուցանելու համար չիշենք քանի մը փաստեր։

Չամիտեան չարդերու նախօրեակին էր։ Գաւառը աշ ու սարսափի մատնուած՝ կը խորհէր վաղուան պատահելիքներու վրայ։ Դաշնակցութիւնը լուրջ գործունէութեան լծուած կը ստուարացնէր իր ռազմական շարքերը։ Վան, Մուշ, Սասկոն, կարին ու Ցէրսիմ ռազմաբեմ դարձած էին հայ ֆէտայիներու քաջագործութեանց։ Սակայն այդ բոլորը բաւական չէին վաղուան չարդերը արգիլելու համար։ Անհրաժեշտ էր հասկացողութեան գալ քիւրտերու հետ, առանց որուն կարելի չէր ապահովութիւնը վերահաստատել վտանգուած շրջաններու մէջ։

Ճիշդ այդ օրերուն էր որ Լուսաւորչի ապառաժներուն մէջ պաշարուած Երգնկացի քեռին (Ռուբէն Ցէր Շիշմանեան) իր ընկերներով գրոհ տուաւ Թուրք բանակին վրայ եւ հերոսական մարտնչումէ մը վերջ, յաջողեցաւ ճեղքիլ պաշարման շղթան (զոհ տալով սեպուհը) եւ անցնիլ Ցէրսիմ, այն յոյսով թէ պիտի կրնայ համաձայնիլ Ցէրսիմցիները։ Ռուն հետ — գրաւելու համար Պարին - Երգնկա - Խարբերդ շրջանները։

Քրտական «Ճէմաաթ» ընտրեալներու ժողովը տեղի ունեցաւ Ցէրսիմի Ս. Նշան վանքին մէջ, նախագահութեամբ հերոս քեռիին եւ մասնակցութեամբ քիւրտ կրօնապետ սէիտ Ալիի, սէյիտ Ալի, Հայտարանցի, Շէյխ Հիւսէյինցի, Մէնըքանցի (Մամիկոնեան), Գուրէշանցի եւ այլ աշիրէթապետներու։

Համաժողովը երկար վիճաբանութիւններէ վերջ, ընդունեց Համագործակցութեան առաջարկը եւ սէյիտներու ներկայութեան ուխտեց Հաւատարիմ մնալ իր խոստումին։ — Ձայն մըն ալ ըսէ մեզ եարարմաիէ շղմա պօ պըքքօ— «Իմ տէրս Քուրէշ թող օգնէ ձեզի զաւակներս», կ'ըսէր նշանաւոր Սէյիտ Ալին, որուն իպատասխան «Ջէսէ Հէրմինիան, գէսէ Ճամէրտանս փիրօ» «Հայուն խօսքը քարի խօսք է սրբազան» կը պատայ, քեռին ձեռքը պրած ատրճանակին վրայ։

Ըանրամասնութեանց մէջ ժխնելու Հարկ չկայ՝ ապագուգանելու համար թէ քիւրտերը գրժեցին իրենց խոստումը։

ԹԱՓՈՒՌԱՑԱՆ

(Մնացեալը վաղը)

ՑՈՒՐՏԸ ԵՒ ԻՐ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Ներկայիս ամբողջ Եւրոպայի մէջ տիրող սաստկաշունչ ձմրան եւ սաստիկ գուրտին հետեւանքով, թերթերու մէջ յաճախ կը հանդիպինք մահուան դէպքերու, որոնք արդիւնք են գուրտին։

Ցուրտին վնասակար ազդեցութիւնը ըմբռնելու համար, կարեւոր է անդրադառնալ բնախօսական կարգ մը տարրական ծանօթութիւններու վրայ։

Մարգուն մարմինը 37 աստիճան ջերմութիւն ունի։ կեդրոնական շարժիչ գործարանը՝ սիրտը՝ շնչերակներու եւ հերափոխիկներու միջոցաւ արիւնը կը մղէ ներսէն դէպի մարմնի արտաքին երեսը։ Երակները պաշտօն ունին մարմնոյ հեռաւոր մասերէն դէպի սիրտ բերել արիւնը։ Արտէն մղուած արիւնը կը տաքցնէ մեր անդամները եւ մարթը։ Շնչերակները եւ հերափոխիկները ծածուած են փոքր մկաններով, որոնք երբ կծկուին, արեան անօթներու լոյսը կը նուազեցնեն, երբ թուլնան, զայն կ'ածելցնեն։ Երբ օրեւէ մէկը կը կարմրի, դէմքի հերափոխիկներուն մկանները կը թուլնան եւ արեան անօթները կ'ընդարձակուին. մարդ երբ բարկութենէն դեղնի, այդ փոքր մկանները կը կծկուին։ Ինչ որ առջի կուգայ բարոյական յուզումի մը ազդեցութեան տակ, կրնայ առջի գալ նաեւ մթնոլորտի բարեխառնութեան փոփոխութեան տակ։

Ձմրան եղանակին, ջերմութեան ազդեցութեան տակ մարթը կը տաքնայ, կը կարմրի եւ իր մէջ արիւն հաւաքելով՝ մարդ կը քրտնի։ Ձմեռ ատեն, մարթին շնչերա-երակային ցանցը կծկուելով, արիւնը չի կրնար խուժել մարմնոյն հեռաւոր անդամներուն մէջ, որով հո՛ն արեանը քանակը կը նուազի։

Այսպէս ուրեմն, գուրտի ազդեցութեան տակ արիւնը մեկուսանալով փորոտիներուն, ուղեղին, թոքերուն, սրտին եւ լեարդի մէջ ու հո՛ն արգելափակուելով, արեան համախառնում առջի կը բերէ այդ ներքին գործարաններուն մէջ։

Քաջառողջ մարդուն քովի հաստատուն հաւասարակշռութիւն մը գոյութիւն ունի արեան ներքին ու արտաքին շրջաբերութեան միջեւ։ Այն մարդիկ, որոնց քով այդ արտաքին շրջաբերութիւնը տկար է, անտրամադիր վիճակ մը կ'ունենան, շուտով կը մսին եւ չեն կրնար տոկալ ձմրան գուրտին։

Մթնոլորտի ջերմութեան աւէն յանկարծական փոփոխութիւն կ'ազդէ արեան արտաքին անօթներու շարժիչ մկաններուն վրայ։ Բոլորովին քրտնած մէկը երբ պաղ օդի հոսանքին ենթարկուի, սարսուռ կը զգայ, այսինքն իր շրջանչերակներուն պզտիկ մկանները կը կծկուին։ Շարժիչ անօթներու պարասեղմուժի հետեւանքով, արիւնը մորթէն դէպի ներս կը մղուի եւ կ'երթայ ներքին գործարաններուն մէջ եւ յառաջ կը բերէ արեան համախռնում։

Ամէն մարդ փորձառութեամբ գիտէ թէ երբ ջուրին մէջ խոթաստուի, շնչառութիւնը կը դժուարանայ։ Շնչառութեան այդ նեղութիւնը առջի կուգայ մարթի պատճառին վրայ ջուրին ներգործած ազդեցութենէն, որուն հետեւանքով մորթին մէջ գտնուած արիւնը դէպի ներս կը մղուի։ Ասիկա զուտ մեքենական գործողութիւն մըն է։ Ցուրտը, մորթային շնչերակներուն պզտիկ մկանները կծկելով, նմանօրինակ երեւոյթ մը առջի կը բերէ, երբ սաստիկ գուրտ ընէ, մարդ կուրծքի գաւ կը զգայ, շնչառութիւնը կը դժուարանայ եւ լանջոսկրի վրայ սեղմումի զգացողութիւն մը կ'ունենայ, որովհետեւ արիւնը դէպի թոքերը կամ ուրիշ ներքին գործարաններուն մէջ կը մղուի։

Մթնոլորտի բարեխառնութեան ամէն փոփոխութիւն որ մորթի կողմէ կը զգացուի, շարժիչ անօթներու միջոցաւ, ձնշում յառաջ կը բերէ արեան շրջանի հիւսուածքներուն մէջ։ Քրտնած մէկը երբ օդի պաղ հոսանքի մը մէջէն անցնի, կրնայ արեան համախռնում ունենալ։ Ցուրտէն տառապող մէկը երբ յանկարծակի շատ տաքցած սենեակի մը մէջ փոխադրուի, նմանօրինակ վտանգի մը կ'ենթարկէ իր անձը։

Որիգենէս կը պատմէ 40 մարտիրոսներու եղերական մահը, որոնք Ցէբէնտիոս Հարստահարիչ կուսակալին կողմէ գուրտէն մեռնելու դատապարտուած էին։ Չարչարանքի աներեւակայելի մեթոտ մը, զոր այդ ճիւաղ կուսակալը կը կիրարկէր դատապարտեալներուն հանդէպ։ Բոլորովին մերկ վիճակի մը մէջ, սառած լճակի մը վրայ, կը կեցնէր այդ թշուառները, որոնք արիաբար կը խրախուսէին մահուան արհաւիրքին։ Անոնց քով պատրաստել տուած էր տաք բաղնիք մը, որպէս զի երբ անոնց մէջ գտնուին տկարացողները, փորձուին լոգանք ընել այդ տաք ջուրին մէջ։ 40 մարտիրոսները մէկը միայն ցուրտէն մեռնելու երկիւղէն սարսափահար, նետուեցաւ տաք ջուրին մէջ ու հո՛ն վայրկեանապէս մեռաւ, արեան համախռնում ունենալով։

Ցուրտին ազդեցութեան տակ, գործարանային փոխանակութիւնները գէշ կերպով կը կատարուին. գեղձային գործարաններու մէջ կայունութիւն մը առջի կուգայ։ Ցօդագաւը, ջղագաւութիւնը եւ մկանային թուլութիւնը նենգաժէտ նուէրներն են գուրտին։

Ցուրտին դէմ պայքարելու համար անհրաժեշտ է մկանային շարժումներ ընելով՝ վառ պահել սրտին գործունէութիւնը։ Հետեւան քալելը կը կանոնաւորէ արեան շրջանը, կը հրահրէ արեան շրջաբերութիւնը կեդրոնէն դէպի հեռաւոր մասերը եւ կը դիւրացնէ շնչառութիւնը։ Շատեր սխալ նախապաշարումով մը մարմինի ջերմութիւնը կ'ուզեն աւելցնել գերգոհիչ ըմպելիներու գործածութեամբ։ Իրաւ է որ ցուրտ օդին պզտիկ գաւաթ մը գինիակ քանի մը վայրկեանի համար կը տաքցնէ մեր մարմինը, սակայն ան չի պարգեւեր այն տեւական բարօրութիւնը, զոր մարմնակրթանքը կոչուած է մեզ տալու։

Նաւապետ Փէրրի՝ դէպի Հիւսիսային բեւեռը կատարած արշաւանքին ատեն, արգիլած էր իր նաւաստիներուն օգելից ըմպելիներու գործածութիւնը, որովհետեւ տեսած էր թէ ալքոլէն առաջ եկած ջերմութիւնը ժամանակաւոր է, եւ թէ այդ ջերմութեան քիչ ատենէն կը յաջորդէ սաստիկ մսկոտութիւն մը։

Նաւապետը իր ստորադասներուն կը յանձնարարէր մասնաւորապէս ուտել բորակածնային եւ ճարպային սնունդներ։

Ցուրտ երկիրներու բնակիչները անասլով բնութեան ձայնին, կը սպառեն մեծ քանակ ճարպային սնունդներ։

Ցուրտ կլիմայի տակ ամէն բանէ առջի պէտք է դիմել հիւթեղ ու ճարպային սննդառութեան մը, զգուշանալ ցրտառութենէ եւ մարմնամարզով վառ պահել մարմնին ջերմութիւնը։

ՀՐԱՉԵԱՑ ՑԵՐՈՍԿԻ

Ի ՊԷՏՍ ԶԱՐԳԱՑԵԼՈՑ

Գաւառ կը գտնուէի եւ դեռ նոր առիթը ունեցայ կարգալու փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթին մէկ գրութիւնը՝ Ա. Նաւարեանի Anthologieին մասին եւ ուղղուած իմ հասցէիս։

Յօդուած մրոտող մը (զոր պիտի կրճատեմ Յ. Մ. սկզբնատառերով) անհանգստութիւն զգացեր է զրածս կարդալով, ձայն տուեր է իր ուղեղին ու գուշակելով թէ բան մը կայ ա. նոր մէջ՝ գրիչը ձեռք առեր է։

* * *

Կէս սիւնակ նիդակ ճօճելէ ու բոպիկ ոտքեր ու հողաթափներ իբար խառնելէ վերջ այս Յ.Մ.ը — առանց իր ցեխոտ կօշիկները նշմարելու, — ֆրանսերէնէ կը ճառէ։ Տեսնենք թէ ի՛նչ է։

Նախ չմոռնանք որ պարոնը եւ ուրիշներ «պէտք են Պ. Նաւարեանի որ իր գործը հրապարակէ առջի լրացնէ կարգ մը պակասներ ու սրբագրէ թերութիւններ», Նահեկան տողեր...։ Քանի մը հոգի ճգներ են ուրեմն այդ գործին փորձերուն վրայ։

Չարկ է նաեւ ճշդել սա կէտը։

Պ. Ի...ի հետ տեսակցութեան մը ընթացքին շատ մը թերութիւններու շուրջ անդրադարձած էի ու Պ. Զօպանեանի գրածը դեռ չէր երեւցած։ Ծիծաղելի է կարծելթէ անոր դիտողութիւններէն օգտուած եմ։

Փաւ լիցի...։ Պ. Զօպանեանի հեղինակութիւնը իր լայն մարգն ունի ու եա,խեղճ մեղաւորս չպիտի յանդգնէի անոր ածուներուն վրայ քալել։ Ourals բառին վերջին տառին պակասը ու de belles qualitésի մէջ deին desի փոխուիլը մատի փաթթոց ըրած է Յ. Մ ը սյց անոնք «սոսկ տպագրական սխալներ են, ոչ այլ ինչ»։ Սխալներ որոնք նուազ ներելի պիտի ըլլային եռօրեայի մը մէջ, իսկ երբեք հատորի մը մէջ, որուն փորձերը մեղքիս վրայ ձեռքէ ձեռք ալ անցեր են։ Դիւրաւ կ'ըմբռնուի Տի մը պակասը քան D տառը բառին սկիզբը։

«Զարափոխութիւն» կ'ըսէ Յ. Մ. եւ կը սահի անշշուկ, մատնանշած թերութեանս վրայ։

Enseigner les enfantsի մասին ըստ իր սովորութեան չի լիշեր թէ որոնք են այն պարագաները որ կը ներեն այս ձեւին գործածութիւնը։

Կոմսուհի Նոայլի ժկ դիրքը օդնութեան կը կանչէ Յ. Մ.։ Ոչ ժկ կապ .. փարսախներով ուսուցութիւն։ Բառացի՛ կոմսուհի Նոայլ licence ստացած է... եւ կրնայ գործել որ իր հեղինակութիւնը Յ. Մ. եւ իր նմանները այդ բանը։

Anthologie բառին մասին շատոնց ի վեր նկատած ենք ուսուցաբանութեան հանդիպ ու, երբ առիթը կ'ըլլայ .. ըսի ինչ որ կը ձգէ։

Anthos եւ logein արմատներէն ելլէ խորհուրդ կուտայ տուած ձեւիս գոյութեան։ Բայց Յ. Մ. հոն գտնէ յաւակնութիւն անգամ մը իր շուրջիններէն իր կարծելով, եւ — անգամ խուսափելով բացատրութենէ։

Inversionի մասին ալ «տեղին եւ պարագայի համեմատ» քարոզելով ան ալ սահելով բացատրութենէ Յ. Մ. պարզապէս իր ընթերուն քթին կը խնդայ որ իմ տուած ձեւերս եւ versionները կը ներկայացնէ։ Terroirը բառին գալով, բովին կը խեղաթիւրէ խարդախէ Յ. Մ.։

Երբեք չեմ տեսած որ բառը իր փոխաբերական տին մէջ ստիպողաբար ունենայ որ երկրին ըսողող անունին։

Terroir նոյն ձեւով գործածուէր, ինչպէս patrie, natal, pays d'enfance։ իմ երկրին ըլլալը։

Առաջին առթիւ որ անցնեմ DU Terroir ձեւին դինակատար գրչի մը տակ պիտի դրկեմ ապացոյց։

Յ. Մ. պաշտպան բանի դերը կ'ուզէ խաղայ ձախորդ է այդ դերի եւ նախընտրելի է նաեւ մէկ պատասխանը առանց նարկութեան մը առնելու տասխան մը որ գոնէ միտ ու անմեղ է։

Գալով մեր մատնանշումներուն մէջ խստապահանջ եղած, հակառակ պարզ կարելի պիտի ըլլար գրել շարքը՝ Billy՝ հեղինակութենաղատը՝ ակադեմական օձիքէն կը բռնէ մը համար։ Առանց միերթալու, հոս կրնանք քիչով գոհացանք լանի «Գարունը» կարդալ ենք մենք»ին (տասուած 80ՁՈվը...) «Երգ»ին վերջին տունը կէօթիւրեանին «Սրինգը» = violon, ծակծկիլ ger, լուծ ընել = torger) անհաւատարիմ բէններուն վրայ կանգ լով. Նալբանդեանի (երկու անգամ étude, թէրզեանի (lyre et désenchantée ?!), պաշեանի (se plait se complaitի, phases de sophie ?! փոխանակ l'ens. philisophique), (առանց կարմրելու վերջին տողը. nous comme des lions), Ան (... les regrets (?!)des Իսահակեանի (au couronne trop chargée (?!) ձեւերն կատորներուն անոնց շուրջ գրուած պարունակած առեղծ լայն տեղ չտալով։ կան դարձնելէ հեռու ալոպիսի քննադատը...։ Բայց ինքնքիս թարեմ, աչքիս առնել լով Յ. Մ.ի գրութիւնը։

Երանի՛ ընթերցողներ անոնց ստամոքսը պինդ տակունութիւնը ունենան մարսելու համար։

Ե. ՉԱՐԵԱՆ

Յ. Գ.— Յ. Մ. Terroir մասին տուած բացատրութեան մէջ քերականութիւն

(*) Անգամ մըն ալ իրեն թէ հայերէնի նշանակութիւնը կընայ նալ des roses rouges et de rouges roses

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՎԵԼԱՆ

ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԲՐԻՔ ՊԱՐՈՆԱՅԻՆ ՀԱՅՈՑ

(1915—16թ աշխոյի շրջանին)

9. ՊԱՐՏՈՂԱՅԻՆ

ՀԱՄՊԱՐՏԱՒՈՐ.— Ա յսօր մեր եւ ան, տասն, կուգան, խոպան՝ պատերազմական, ինչպէս եւ իրենք. գիտէք. գիտէք որ մենք ալ ամէն տարի տասնեակներով կը զրկենք մեր լաւագոյն երիտասարդները, ամէն տարի, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան կը տեսնենք թէ ինչպիսի արիւնահեղ ճիրաններ կը հոշոտեն մեր ազգի ծաղիկը, ամէն տարի մեր դիակներուն վրայ կը ծլին նոր գերեզմանները, ամէն տարի մեր սրտերուն մէջ կը բացուին նոր վէրքեր, ամէն տարի մեր աչքերուն առջեւ կը մեռնին մեր սիրելիները, մեր հարազատները, մեր ընկերները, մեր եղբայրները, մեր զաւակները, մեր հայրերը, մեր մայրերը, մեր քոյրերը, մեր հարսները, մեր աղջիկները, մեր հարսնացուները, մեր ամուսինները, մեր որբերը, մեր այրիները, մեր ամբողջ ազգը կը մեռնի, կը մեռնի, կը մեռնի... Ա՛հ, ես չեմ կրնար, չեմ կրնար, չեմ կրնար... Ներեցէք, ներեցէք, ներեցէք...

ՀԱՅՐ.— Ա՛յդ ինչո՞ւ կուլաս, տղա՛ս, ինչո՞ւ կուլաս, ինչո՞ւ կուլաս, ինչո՞ւ կուլաս...

ՊՈՂ.— Ինչո՞ւ պիտի չլամ, հայրիկ, ինչո՞ւ պիտի չլամ, ինչո՞ւ պիտի չլամ, ինչո՞ւ պիտի չլամ... Ես ալ կ՚ուզեմ որ ուրիշները լան, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ աշխարհը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ տիեզերքը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ արարածները լան, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ստեղծագործութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ անդունդը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ անհունը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ անսահմանը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ յաւիտենականութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնակարողը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնագիտութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնուրեքութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնակատարելութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնասրբութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաբարութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնասիրութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաքաղցրութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնամեծութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնազօրութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաճշմարտութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաստեղծագործութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաստուածութիւնը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաստուածը լայ, ես ալ կ՚ուզեմ որ ամբողջ ամէնաստուածները լան

պանները հեռագրով կը հաղորդակցէին Կրէմլինի հետ։ Ի վերջոյ պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ իրեն թէ միայն Թուրքիա ապաստան կուտայ իրեն։ Կառախումբը կրկին ճամբայ ելաւ եւ ի վերջոյ Տրոցկի փետրուար 12ին Պոլիս հասաւ։

Ստալին Մ. Քէմալի հետ իր բարեկամութեան վրայ վստահելով, պաշտօնապէս արտօնութիւն չէր խնդրած Էնկիւրիէն, այլապէս որ Թուրքերը մերժեցին բնակութեան մասնաւոր արտօնութիւն տալ Տրոցկիի։

Սերպիա կը ապառազինուի

«Տէյլի Մէյլի» Պելկրատի թղթակիցը կը հաղորդէ որ քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ յուզում յառաջ բերաւ այն լուրը թէ եուկոսլաւ կառավարութիւնը մեծ քանակութեամբ գնդացիր, թնդանօթ, հրացան, ձեռնառումբ, փամփուշտ եւ այլ ռազմանիւթեր ապսպրած է Չեխոսլավաքիոյ Սքոտա եւ Րոթ գործարաններուն։

Կը կարծուի թէ ապսպրանքներուն մեծ մասը արդէն Պելկրատ յանձնուած է եւ մնացեալը պիտի հասնի այս շաբթու։

Կ'ըսուի նաեւ թէ վարչապետ զօրավար Ժիվքովիչ ծրագրած է մեծ գարկ աալ օդանաւային ուժին։ Այս նպատակով կը փորձէ ձեռք բերել աջակցութիւնը Ֆրանսացի եւ Չեխոսլովաք օդանաւորդներու։

Գրաքննութիւնը կ'արգիլէ այս լուրերուն Եուկոսլաւիոյ մէջ հրատարակութիւնը։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Շփոթ եւ խառնակ կացութիւնը կը ստիպէ օտարականները որ շարունակեն հեռանալ Աֆղանիստանի մայրաքաղաքէն։ Ֆրանսական եւ իտալական դեսպանատունները ամբողջութեամբ պարպուեցան։

Պէչէի Սաքա (Ղազի Հապիպուլլահ) հեռագրած է փէշավարի (Հնդկաստան) աֆղան առեւտրական ներկայացուցչին, որ պաշտօնը եւ հաշիւները յանձնէ իր նշանակած անձին։ Ներկայացուցիչը մերժած է հնազանդիլ եւ մինչեւ Աֆղանիստանի քաղաքական կացութեան պարզուիլը, չուզեր մարդու յանձնել իր մօտ պահ դրուած 225,000 անգլիական ոսկին։

*** Վերջին հեռագիրներու համաձայն, Քապուլի անգլիական դեսպանատունը եւս ամբողջովին պարպուած է։ Դեսպան Սըր Ֆրանսիս Չըմֆըի եւ դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաները օդանաւերով փոխադրուեցան Փէշավար։

Ներկայիս օտարական ըլլալով, Քապուլի մէջ կը մնան միայն գերմանական դեսպանը, իր պաշտօնէութիւնը եւ քանի մը ուրիշ Գերմաններ։ Ասոնք մերժեցին մեկնիլ, չի գիտցուիր ինչ պատճառով, հաւանաբար հսկելու համար Գերմանիոյ տնտեսական շահերուն վրայ։

Քապուլի անգլիական դեսպանը կը հաղորդէ որ դեսպանատունը պարպուեցաւ հետեւեալ չորս պատճառներով։ 1.— Մայրաքաղաքին մէջ կանոնաւոր կառավարութեան մը չգոյութիւնը։ 2.— Քաղաքացիական պատերազմին մօտիկութիւնը։ 3.— Դեսպանատան ենթարկուելիք վտանգները՝ իր աշխարհագրական դիրքին պատճառով։ 4.— Յաւելի ամէն միջադէպէ խուսափելու համար։

Միւս կողմէ Բելուճիստանէն կը հաղորդեն որ ինպաստ Ամանուլլահի շարժումը հետզհետէ կը զարգանայ, եւ այդ պատճառով նախկին թագաւորը որոշած է առ այժմ մնալ Քանտահար, ամբողջացնելու համար իր մօտալուտ յարձակողականի պատրաստութիւնները։ Արդէն այս օրերս Քապուլի վրայ օդանաւեր սաւառնած եւ թռուցիկներ ձգած են, յայտնելով թէ Ամանուլլահ կուիւը պիտի վերսկսի Րամազանէն յետոյ եւ պիտի գրաւէ մայրաքաղաքը։

*** Անգլիոյ Ձորճ Ե. թագաւորը անձամբ շնորհաւորական հեռագիր ուղղեց օդանաւային նախարար Սըր Սամուէլ Հօրի, Քապուլի պարպումին մէջ անգլիական օդանաւերու կատարած մեծ ծառայութեան համար։

Անգլիական օդանաւերը փոխադրեցին ընդամէնը 500 հոգի, 300ը Անգլիացի։

Քէմալի աջակցութիւնը կը խնդրեն

Պոլիսէն կը հեռագրեն.— *Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի խնամ բազմաթիւ ընկերակցութիւններ դիմած են Թուրք Հանրապետութեան նախագահ Մուսթաֆա Քէմալի, խնդրելով որ աջակցի Աֆղանիստանի նախկին Թագաւոր Ամանուլլահի։*

Թուրք զինուորական մարմինը, որուն գլուխը կը գտնուի Քեազիմ Փաշա, դեռ չէ մեկնած Աֆղանիստանէն։

Ժան տ'Արքի արձան մը Լոնտոնի մէջ

Տէյլի Նիուզ ժան տ'Արքի 500ամեակին նուիրուած խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.

— «Անգլիացիները այժմ Սրբուհի ժան տ'Արքի անունը կը պատուեն նոյնքան անկեղծօրէն, որքան Ֆրանսացիները իրենք, եւ Օռլէանի Կոյսը ֆրանքեւանգլիական եղբայրութեան տեսակ մը հովանաւորողը դարձած է։ Շնորհալի շարժում մը պիտի չըլլա՞ր անոր դիւցազներգութեան 500ամեակին առթիւ կոթող մը կանգնել Լոնտոնի մէջ անոր գեղեցիկ յիշատակին։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՃԷՔ ՏԷՄՍԻԻ ՎՐԱՅ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն։— երկուշաբթի առաւօտ միամիի մէջ անճանօթ մը մտաւ ձէք Տէմսիի տունը՝ զայն սպաննելու մտադրութեամբ։ Կռիւ ամբարտիկը կը քնանար։ Ադմուկէն արթննալով, լոյսը վառեց։ Անծանօթը ցրամայեց լոյսը մարել եւ ձեռքերը վեր առնել։ Տէմսի լոյսերը մարելով մէկտեղ մահճակալին տակէ պահուեցաւ։ Մարդը գնդակ մը պարպեց անոր ուղղութեամբ ու փախաւ, առանց գլուխ ելլելու։

Տէմսի կը կարծէ թէ անճանօթին նպատակն էր զինքը առեւանգել եւ կալանաւոր պահել՝ մինչեւ Սթրիպլինկ-Շարքիի կռիւը մարտին վերջանալը։

Մարսէյլ-Սայկոն րուխը

Օդանաւորդներ Լը Պրի, Փայեար եւ Ժուս իրենց վերջին հանգրուանները շատ դանդաղութեամբ կը կարեն։ Կ'ըսուի թէ պատճառը օդին տաքութիւնն է Հնդկաստանի մէջ։ 6—700 քիլոմեդր թռչելէ յետոյ կանգ կ'առնեն։

Երէկ գրեցինք թէ կալկաթայէն Աքեապ հասած են։ Անկէ անցան Ռանկուն, ուր գիշերը անցընելէ յետոյ երէկ առաւօտ ճամբայ ելան դէպի Պանկքոք (600 քիլ.)։ Անկէ յետոյ, Լը Ցիայ վերջին հանգրուանը՝ Ռանկուն - Սայկոն (750 քիլ.)։

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. թաղապետարանի սրահին մէջ։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Հ. Ց. Դ.

Մարսէյլի *Պատ. Միութեան դասախօսական - վիճաբանական ժողովը՝ վաղը Հինդշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, ձանօթ հաւաքատեղին։ Կը նախագահէ՝ ընկ. Ա. Աբօեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները եւ ընկերները։ Մուտքը ազատ է։*

Մարսէյլի *Ռոստոմ Ենթակոմիտէն* ընդհ. *ժողովի կը հրաւիրէ Զարդարեան, Քրիս, Արմէնգարօ, Թեւի եւ Գէորգ Ջաւուշ խումբի ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ձանօթ հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆի ԴԱՍԸՆԹԱՑԸՐ վաղը Հինդշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան)։

ՅԱՐԴԻՆԻ ընդհ. ժողովը՝ վաղը Հինդշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ։ Ներկանիրուն Թիւը մեծամասնութիւն պիտի հաստարուի, օրակարգին ստիպողականութեանը պատճառաւ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Եղկատի Բարեգործական Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիր. ժամը 1ին 3 Փլաս տ'Էքս սրճարանին ներքնասրահը (Միութեան նախկին լսարանը)։ Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները կարեւոր հարցի մը շուրջ խորհրդակցութեան։ Ներկանիրու Թիւը օրինականի պիտի համարուի։

ՌՈՍՏՈՄ Գրադարանի վարչութիւնը կը ծանուցանէ հայրենակիցներու Թէ իր գիրքերու քանակը ճոխացուցած է։ Գիրք ստանալ փափաքողները կրնան դիմել Երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի ժամը 8.30—10.30, 131 Bld. du Temple. (Belleville).

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնէն՝ Տոդրամաճեան, վարժապետեան, Գարակէօզեան ընտանիքները եւ իրենց պարագաները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱՄ ՏՈՂՐԱՄԱՃԵԱՆ
(Ծնեալ վարժապետեան)

տխուր ժամուան առթիւ։

*
**

Պ. Ս. Ջամպազճեան, Այրի տիկին Ս. Մաքսուտեան եւ զաւակները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն, տարաբաղդ

ՏԻԿ. ՖԼՈՒՆԱՆՑ ՋԱՄՊԱԶՃԵԱՆ
(Ծնեալ Մաքսուտեան)

տխուր մահուան առթիւ վշտակցող իրենց ազգականներուն եւ բարեկամներուն։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մարսէյլ, *Յ. Ո.— 70 ֆր.։*
Պագարձրք, *Գորձ.— 1000 լէյ։*
Սէն փիէր տէ ֆոռ, *Ս. Ք.— 35։*
Լիոն, *Յ. Թ.— 50։*
Հայլէնտ փարք, *Ագ. Ակ.—10տոլ.։*
Պոն, *Ա. Ի.— 70։*
Շանփինեի, *Բ. Ո.— 35։*
Ռայիաք, *Նիըր Իսթ Լիկ.— 70։*
Մարսէյլ, *Ա. Թ.— 35։*

ԿԱՄՆԵՑԻ Սիսակ Լուսպարոնեանէ կը խնդրուի իր հասցէն տալ Sissa Mardirossian, 4 Place d'Aix, Marseille.

ՊԱՏՈՒԱՍՏԵՅԼ ՁԵՐ ԵՐԱԽՆԵՐԸ

Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Հ. Կ. Խաչի օգն. մասնաճիւղը կը հաղորդէ.

Diphtérieի (քուշ պօղան) դէպքերը օրէ օր կը շատնան տղոց քով։ Այս ինեանդութիւնը շատ ծանր է պզտիկներու համար ու կրնայ մահացու ըլլալ։

Հիւանդութեան սկսելէն առաջ կիրարկուող բոլորովին անվնաս պատուաստ մը գոյութիւն ունի հիմա։

Կ. Խաչի բուժարանը 15 Rue Jean-Goujon, Paris (8e) ամէն Ցորեքշաբթի առաւօտ ժամը 9.30ին այդ պատուաստները պիտի ընէ մինչեւ 15 տարեկան տղայոց։

Կը խնդրուի ուրեմն ծնողքներէ որ քերեն իրենց տղաքը անմիջապէս որ կարենան, որպէսզի ձրիաբար պատուաստուին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Հաճընցիկարապետ Բաթըբութեան կը փնտռէ իր եղբայրները Մելիտոն եւ Մանուկ Բաթըբութեան։ Մելիտոն դերձակ էր եւ 1914ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իր ողջ ըլլալու մասին տեղեկութիւն տուողին 500 ֆր. նուէր։ Իսկ Մանուկ կը գտնուէր Եգիպտոս (1923.1924)։ Շորս տարի է իրմէ լուր առնուած չէ։ Իմացնել՝ «Յառաջ»ի։

— Կը փնտռուի Մեսրոպ Էմէքսիզեան, որ երեք տարի առաջ Պոլիս Գարակէօզեան Ազգային Որբանոցին մէջ գտնուած է։ Իմացնել իր եղբօր, Emeksizian, Foyer Howard Karageusian, La Gaudinière, La Ville-aux-Clercs, (Loir et Cher).

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris

Ֆրանսերէն լեզուի գործնական վարժարան։ 1. Ֆրանսերէնի ուսուցման գարնանային դասընթացքը կը բացուի Մարտ 1ին։ Յայտագիր՝ ամէն շաբաթ, ամենաքիչը 16 ժամ գործնական դաս ֆրանսերէնի եւ հայերէնէ ֆրանսերէն թարգմանութեան, 17 դասախօսութիւն, մէկ գեղարուեստական պտոյտ։ Ամիսը՝ 165 ֆր., չորս ամսուան համար՝ 425 ֆրանք։ Մասնաւոր քարդեր կը տրուին անոնց որոնք կը փափաքին ներկայ գտնուիլ միայն գասախօսութիւններու։ Ամիսը՝ 65 ֆրանք։ 2. Գիշերային դասընթացք՝ շաբաթը հինգ անգամ, Բշ. Գշ. Դշ. Եշ. եւ Ուր. օրերը ժամը 20—22։ Ցորեքշաբթի դասը յատկացուած է առեւտրական ֆրանսերէնի։ Ամիսը՝ 100 ֆրանք, չորս ամիսը՝ 325 ֆրանք։ Մանրամասնութ. համար դիմել՝ տնօրէն Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

Օգտուեցէք առիթէն

Ծախու է «Արարատ» սրճարան-ճաշարանը, 18 սենեակներ, մեծ սրահ եւայլն։ Հայկական կեդրոն։ Դիմել՝ Restaurant Ararad, Maisons-Neuves, Charvieu (Isère).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ցունաստան գտնուող ձեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ Ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը։

Մեր գրասենեակը կը զբաղի այդ ձեւակերպութիւններու ճետապնդումով։

Գրեցէք ձեր պարագաներուն դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

E. STEFIKI

Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքականգիտութեանց վարժարանէն։
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարճ միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները։

Կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիւմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ։

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՔԹՈՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վեներական ախտերու
Դարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով
ցօդացաւ, ջղացաւ (Sciatique), Նեվրալժի, Անարիւնութիւն, Ոսկրաթեքութիւն (Rachitisme) եւայլն։
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

ԻՐԱՒԱԲԱՆ
Մ. ՉԱՅԼԱՔ
Վկայեալ Փարիզի և Պոլսոյ իրաւաբանական հաժալսարան.
Ներէն, փոխադրուած է 31 Rue Saint Lazare, Paris.
Այցելութիւնները կ'ընդունի ամէն առաւօտ ժամը 10—12.
Nord-Sud: Notre Dame de Lorette Tél. Trudaine 68-29

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ՀԱՅԱՐԱՆ COSMOPOL
ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՃԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ
20, Rue Rodier, PARIS (9e). Մէթրօ՝ Cadet
Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած ֆանրածանօթ խոհարարապետերէ անիկի կողմէ։
Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ։
Կը ստանձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ։

ԴԵՐՁԱԿ
ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՋԱՐԷԹԵԱՆ
95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հեռաձայն Nord 66-06
Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE
Չատկի առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայրենակիցներու, բացառիկ դեղչ կ'ընենք մեր գինիերուն վրայ։
Հագուստ, վերարկու՝ լաւ եւ տոկուն կերպասներէ՝ 400 ՖՐ.էն
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԿԱՐ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE

ՀԱՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՑՈՒՆԱՐԷՆ
ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՖՐ.
Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Ménil. 61-8
Ձոխ մԹերք Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջին եղանակներու՝ երգած եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարգը, խմբերգ, Թափր եւայլն։ Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ ԹէՀ մինչեւ ԹէՀ խմբերգ։ Տպուած ցուցակը ձրի է։
Ինչպէս նաեւ. բօրդաԹիի լաւ կրամոֆոններ եւ արեւելեան նպարներէն լաւագոյնը ամենազեղ չեալ գիներով։

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՃԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77,163
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ։ Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Համերմունքով։
Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՁԵՂՁ
ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՆ ՄԻՋՔԷՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ %30 Զ
ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՌՆՈՂԻՆ % 15 ՁԵՂՁ
Իմ ընկերս 7.50, վարժապետին աղջիկը 18, Մանօն Լէսքօ 15, Ռէնի պանդոկը (2 Հատ.) 15, Լիլիդն ու Արտակ 10, Միքէէի սիրարկածը 5, Գայլին բարերար 4, Յեղափոխութեան մակաբոյծները 5, Անչեսացող մը 8, Աւազակապետը 25, Կրացիէլլա 8, Փոթորիկը 2, Թագաւորաց ժողով 2, Առաքելոց վանքին կուիւը (պատմեց զօր. Անդրանիկ) 12.50, Հայերու բնաջնջումը 6, Սիրելու եւ սիրուելու արուեստը 5, Նահապետականի Հերոսամարտը 10, Լանգոսի Հովուավէպը 8, Մէլիէս Նազանիմ 5, Ատամնայ 2, Վերադարձը 3, Պըլ-Պուդի (Օքէրէթ) 9, Թուածներ (Դուբլեան) 5, Աբու Լալա Մահարի 5, Լոյս Զուարթ 3, Յաղթէթ 10, Արարատ Ալբենարան ընթերցարան 3, Հայ. քերական 2, գարաններ 3, 25, 30, Երազահան 5, 6, 10, Ֆրանս. խոսակցութիւններ 5, 6, Լուսաբեր այբենարան 5։
Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անբաղդատելի գիներով, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գիրքեր, նամիշներ Կոմիտաս վրդ.ի, Սրուանձտեանցի, Զուհրաբեանի, Չիլինկիրեանի, եւայլն։
Դիմել՝ Madame SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՕՐԱՑՈՅՑ
1929
Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ, Կ. ՊՈԼԻՍ
ԳԻՆ՝ 5 ՖՐԱՆՔ
Ստանալու համար դիմել՝ Agopian Nubar, Librairie, 191 Cours Lafayette, LYON.
Թեմաքանակի համար զեղչ
Բացարձակապէս կանխիկ

EMPIRE, Միւզիք-Հոլ. 37 Av. Wagram
Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւ ու ժամանակակից
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթր. Շաբաթ Ա եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վ հիւանդութեանց (ֆրանկոփոն, մամիզ.) եւ վարիս։ Ամեն. ուաթուաս։ Աղճամիա եւ արագ հրդկացութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
28
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1929
28 FÉVRIER 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 893 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՂՈՊՈՒՏԻՆ ԱԻԵԼՑԱԾ ՈՍԿՈՐՆԵՐ

Պոլսոյ թերթերէն արտատպելով, առիթ օր հաղորդեցինք թէ Թուրքիոյ կրթական գործավարութիւնը որոշած է կրթական տուրքէն բաժին հանել փոքրամասնութեանց այն դպրոցներուն որոնք բաց ունին։

Միեւնոյն աղբիւրին համաձայն, արդէն իսկ վճարուած եղած են կարգ մը հայկական, յունական եւ հրէական դպրոցներու, 1927 - 1928 տարեշրջանին համար։

Առաջին ակնարկով, այս կարգադրութիւնը պիտի համարուի բարեհա՛ճ շնորհ մը՝ քէմալական կառավարութեան կողմէ։ Իսկ իրականին մէջ, եղածը կոպիտ հեգնութիւն մըն է։ Խարդախութիւն մը՝ աչքի փոշի փչելու համար։

Համիտեան օրերէն սկսելով, փոքրամասնութիւնները կրթական տուրք վճարած են, առանց իրենք բաժին ստանալու անոր եկամուտէն։ Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանին, Իթթիհատն ալ շարունակեց գանձել բոլորէն, բայց արդիւնքը յատկացնել միայն թուրք դպրոցներուն։ Երկար պայքարներէ յետոյ միայն, բարեհաճեցաւ բաժին հանել ոչ-թուրք դպրոցներու, բայց կարճ տեւեց այս «շնորհ»ը։

Այդ երկու շրջաններուն ալ, ոչ-թուրք դպրոցները կը տապկուէին իրենց իւղով, առանց պետական աջակցութեան, բայց նաեւ առանց պետութեան կողմէ պարտադրուած բեռեր կրելու։

Արդ, իրողութիւն է որ քէմալական կառավարութիւնը ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ նշանակած է բոլոր ոչ-թուրք դպրոցներուն, մէկ, երկու, երեք թէ չորս,— համաձայն իւրաքանչիւր հաստատութեան աստիճանին, Այդ ուսուցիչներուն թոշակները վճարել կուտայ կառավարութիւնը ինք՝ դպրոցը պահող հնամայնքին։ Դարձեալ, կառավարութիւնն է որ կ'որոշէ անոնց դասաժամերը եւ իւրաքանչիւր դասի սակագինը։ Նախկրթարաններու համար 50 ղրշ. էր մէկ դասաժամը. իսկ բարձր դպրոցներու համար՝ 100. յետոյ եղաւ 75 եւ 150. եթէ ոչ աւելի։

Այնպէս որ, բոլոր ոչ-թուրք դպրոցները մատնուեցան ծանր տագնապի։ Շատեր ալ փակուեցան, որովհետեւ, եթէ օրը օրին չվճարուի թուրք ուսուցիչին թոշակը, կրթական ս.եսչութիւնը իրաւունք ունի անմիջապէս փակելու զայն, ինչպէս եղաւ կարգ մը հայկական եւ յունական դպրոցներու համար։ Իսկ հայ կամ յոյն ուսուցիչը կրնայ ամիսներով սպասել, 30-45 ոսկիի ոլորմելի թոշակ մը գանձելու համար։

Հայկական դպրոցներուն ամէնէն բախտաւորը, Բերայի Լսաեան վարժարանը, որ արդէն դժուար կը մատակարարուէր, քանի մը հազար ոսկիի նոր բաց կը ներկայացնէ այսօր, կառավարութեան կողմէ պարտադրուած ուսուցիչներու երեսէն։

Միւս կողմէ, իրողութիւն է որ կառավարութիւնը գրաւած է բազմաթիւ ազգային կալուածներ, որոնց եկամուտով կը մատակարարուէին դպրոցներն ու եկեղեցիները։ Միայն Լսաեան վարժարանը այսպէս կսրմնցուցած է 100,000 ոսկինոց շէնք մը։

Ու վերջապէս, իրողութիւն է որ, Պոլսոյ մնացորդ հայութիւնը նօսրացած, ծիւրած եւ անկարողութեան դատապարտուած է թէ՛ անհատապէս եւ թէ՛ հաւաքաբար, իբրեւ հետեւանք հարստահարիչ քաղաքականութեան մը։ Միայն «լքեալ» գոյքերու աննախընթաց աւազակութիւնը միլիոններ յափշտակած է հայ ժողովուրդէն։ Եւ դեռ «սկիզբն է երկանց», որովհետեւ այդ աւազակութիւնը ոչ միայն օրէնքի կարգ անցած է, այլ եւ դարձեր է ընթացիկ, հիմնական քաղաքականութիւն՝ ոչ-թուրք տարրերը նիւթապէս եւ բարոյապէս խորտակելու և հալեցնելու առաջադրութեամբ։

Միայն այս քանի մը թեթեւ պարագաները յիշելէ յետոյ, պէտք եղրակացուցէք թէ ի՛նչ թանկագին շնորհ է որ կ'ընէ Էնկիւրին...։

Պոլսոյ լուրին համաձայն, 150 ոսկի (տարեկան) վճարուած է ԵՂՆի Գափուի դպրոցին, 200 ոսկի՝ Պաքըրքէօյի (Մաքրիգիւղ) եւայլն։ Արդ, այս խղճուր գումարները կը կազմեն դպրոցներու գլխուն փաթթուած թուրք ուսուցիչներուն մէկ, շատ շատ մէկուկէս ամսականը...

Ուրեմն, օրը ցորեկով կատարուած անհաշիւ կողոպուտներէն քանի մը ոսկոր նետելով ոչ-թուրք համայնքներու երեսին, Էնկիւրին կ'ուզէ ապացուցանել թէ իսկ եւ իսկ գուիցերիական օրինագիրքն է որ կը գործադրէ, առանց ազգի եւ կրօնի խտրութեան։ Մինչդեռ, եթէ միայն կրթական տուրքի հասոյթէն իւրաքանչիւր հասարակութեան ինկած բաժինը վճարէր, նորէն կարելի էր ընդունիլ թէ գէթ սկզբունք մը կը յարգուի։ Տակաւին ուրիշ խնդիր թէ՝ ո՛ր եւ է կառավարութիւն եթէ իրաւունք ունի ուսուցիչներ նշանակելու՝ պետական լեզուին ուսուցման համար, անոնց թոշակն ալ ի՛նք է որ պիտի վճարէ, ինչպէս կ'ըլլայ նոյնիսկ Պալքանեան երկիրներուն մէջ։

...Ի՛նչ միամիտ խորհրդածութիւններ կ'ընենք, մոռնալով թէ հարցը Թուրքիոյ մասին է, մանաւանդ քէմալական Թուրքիոյ, որ գիտէ թէ ի՛նչ կ'ընէ եւ ի՛նչու կ'ընէ։

Ա.յս քանի մը բացատրութիւններն ալ գրի առինք, ի պէտս այն պարզամիտներուն որ քաղաքականութեան բարեփոխում կը տեսնեն, եղած «շնորհ»ին առթիւ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳԱՒԱՌԻ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, ցուսաբեր հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ (16 փետր.).

— « Թրքահայաստան չմնաց ու չմնաց նաեւ Թրքապատկան հայրենիքի արդար ու կորովի ժողովուրդը։ երբեմնի հոծ հայութենէ հոս ու հոն Թշուառ բեկորներ կան միայն, — կա՛մ լեզուն մոռցած, կամ կրօնը ուրացած եւ կամ ազգութենէն հրաժարած։ Իսկ անոնք, որոնք պատուհասի այդ երեք աղբիւրներն ալ — ազգութիւն, կրօն եւ լեզու — անխաթար վիճակի մէջ պահած են, բազէ տեսած վառեակի նման կծկուած ու քաշուած են անկիւն մը, սրտադող ու սարսափահար։ վիճակագրական մօտաւոր Թիւերով, փոքր Ասիոյ զանազան անկիւններուն մէջ շուրջ 30,000 հայութիւն ունինք։ եթէ ձիշդ է այդ Թիւը, ուրեմն 30,000 վիրաւոր սիրտեր կը մնան այսօր քէմալական անգութ իշխանութեան տակ, են. Թակայ ամէն հալածանքի ու զուրկ ո՛րեւէ պաշտպանութենէ։ Շին ու տակաւին աւկայծող հաւատքի մը ուժով, այդ 30,000 Թշուառներու հայեացքը ուղղուած է դէպի արտասահման, հոն, ուր ազատ հորիզոններու տակ աղէտքէն փրկուած հայութիւնը կ'ապրի։ քաղաքէ քաղաք ու գաւառէ գաւառ ամէն օր այդ հալածական բազմութեանց շրթունքները կը մրմնջեն անունները պատրիարքարաններու, բարեգործականի, հայրենակցական միութիւններու ու կուսակցութեանց, որոնք դուրսն են, որոնք ենթակայ չեն իրենց ճակատագրին եւ որոնք կոչում ու պարտականութիւն ունին ազգին վերքերը դարմանելու։ Ու տարիները կ'անցնին անշող ու անյոյս, փըրկութեան եւ ոչ մէկ ձայն ո՛չ գաղութներէն եւ ո՛չ հայրենիքէն։ Խորհրդային Հայաստանը չուզեր մինչեւ իսկ այդ Թշուառներուն ձայնը լսել. ան կ'ուրանայ անոնց գոյութիւնը եւ օրն ի բուն մեյան կը սպառէ ֆէմալը փառաբանելու եւ ռազմատենչ ու «նացիոնալիստ դաշնակը» խարազանելու։ իր խորքին մէջ տարբեր չէ նաեւ գաղութներուվերաբերմունքը։ ներքնապէս պառակտուած, գաղութահայ բոլոր հոսանքները այսօր զբաղած են իակադաշնակցական խմորը հունցելով։

Ու չի գիտեր գաւառի Հայը, որ իրեն հաւար դուրսէն փրկութիւն չկայ։ Ան չի գիտեր, որ իր ճով կարիքներուն հանդէպ տարուան մը մէջ քանի մը ոսկի պիտի շպրտուի միայն, եւ այն ալ ոչ Թէ իր վէրքերը դարմանելու, այլ, ըսել տալու, Թէ գաղութներու մէջ «ազգին մասին տակաւին խորհողներ կան եղեր»։ կ'ուզեն, որ մոռնանք մեր փուճ վէճերը, տոգորուինք ձշմարիտ հայրենասիրութեամբ եւ անթոյն սիրտերով քով-քովի գանք վերք մը դարմանելու ու Հայ մը աւելի փրկելու, մոռնալով, որ «ազգագէն» տարրերը ասկէ շատ աւելին կ'ընեն հաւաքաբար... պայքար մղելով դաշնակցութեան դէմ։»

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ Քրէտի ֆոնսիէի փետրուար 15ի վիճակահանութեան մէջ 50,000 ական ֆրանք շահեցան հետեւեալ Թիւերը.— 276,156 (1886ի պարտաճուղեթէն), 638,617 (1903ի) եւ 255,817 (1911ի)։ 5000 ֆրանք շահեցաւ 1911ի 376,732 Թիւը։ Աստղանշան գատ 75 Թիւեր (25 իւրաքանչիւր տասնեակին) շահեցան 1000 ական ֆրանք։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՍԱՀԱԿ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ԿԸ ԴԻՄԷ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐԶՊԱՆԻՆ

ՊԷյրութի *Լա Սիրի* Թերթը կը գրէ *(16 Փետրուար)*.

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Առաքելական Հայոց կրօնական պետ Սահակ Բ. կաթողիկոս, Քէտէրեանի սպանութեան առթիւ կատարուած ձերբակալութիւններէն վերջ Հալէպէն հոս եկած էր։ Առջի օր՝ փետրուար 12ին այցելեց մարզպան Պ. Փոնսօի եւ Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Տէպպասի։ կաթողիկոսը բացատրեց այն կացութիւնը որ ստեղծուած է հայ երեւելիներու՝—գրագէտ, բժիշկ, փաստաբան, վաճառական եւլլն.— ձերբակալութեան հետեւանքով։ Մարզպանն ու Հանրապետութեան նախագահը խոստացան կարելի եղածին չափ շուտ տեսնել այս խնդիրը։

Ձերբակալուածներուն մէջ յիշենք մէկ քանին, որոնք Լիբանանի հայ յարանուանութեան գործօն անդամներն են.— Պ. Պ. Տէր Մելքոնեան՝ Լիբանանի Հայոց Գաւառ. ժողովին նախագահ, Տոքթ. Գուլաքեան, Գալուստեան, Յովհաննիսեան՝ անդամեր Բաղաք. ժողովի, փաստաբան Թիւթիւնճեան՝ անդամ Գաւառ. ժողովի, Վահան Փափազեան՝ նախկին երեսփոխան Օսմ. Խորհրդարանի, Հայկ Պալեան՝ խմբագիր «Ազդակ»ի, Թուրիկեան՝ նախկին նախագահ ելմտական Յանձնախումբի, Զարըք՝ նախկին մնօրէն հայ դպրոցներու եւլլն.։

Լիբանանի Հայոց Գաւառ. ժողովը կազմուած էր կաթողիկոսին կողմէ 1926ին։ Ընտրութեանց թուական նշանակուած էր 1926 յուլիս ամիսը։ Պէյրութ պիտի տար 14 երեսփոխան, Տրիպոլիս՝ 1, Զահլէ՝ 1, Ձիւնիէ՝ 1, Սայտա՝ 1. ասոնցմէ զատ 3 կրօնականներ՝ նշանակուած կաթողիկոսին կողմէ։

Այս ընտրութեանց մէջ Դաշնակ կուսակցութիւնը շահեցաւ գրեթէ ամէն տեղ,— 14 աթոռ Պէյրութի մէջ, Տրիպոլիս 1, Ձիւնիէ՝ 1։ Հնչակ կուսակցութիւնը շահած էր միայն 1 աթոռ՝ Զահլէ, 1 Սայտա։

Լիբանանի Գաւառ. ժողովին կողմէ ընտրուած Քաղաքական ժողովը հինգ Թաղային կազմակերպութիւններ ըրաւ Պէյրութի մէջ,— Հայկական վրանաքաղաքը, Էշրէֆիէ, Ամանոս գաղթակայանը, Մէզրա՛ա, Անթի Նակր։ Լիբանանի մէջ կազմակերպեց Տրիպոլիսը, Ձիւնիէն, Ձիպէյլը, Ալէյը, Սայտան, Զահլէն ու Բայաքը։ Ասոնք բոլորն ալ ունին իրենց եկեղեցիներն ու դպրոցները, ընդհանրապէս փայտաշէն։

Առաջին Քաղաքական ժողովը, որ ընտրուած էր երկու տարուան համար, հրաժարական տուած էր 1928 դեկտեմբեր ամսուն։ Նախորդէն աւելի զօրաւոր վարչութիւն մը ունենալու համար, Լիբանանի Գաւառ. ժողովը մեծամասնութիւնը տուաւ չէզոքներուն եւ յաջողեցաւ այս շատ գործնական որոշման մէջ։ Նոր Քաղաքական ժողովը ընտրուեցաւ 1929 յունուարին՝ Պ. Վարժապետեանի նախագահութեան տակ եւ Լիբանանի կառավարութեան ներկայանալով պաշտօնապէս վաւերացուեցաւ իբրեւ միակ ներկայացուցիչը Լիբանանի եւ Պէյրութի Հայերուն։

Քէտէրեանի սպանութենէն վերջ, նոր վարչութիւնը հրաժարական տուաւ, չի գիտցուիր ինչո՛ւ։ Ուրեմն Լիբանանի Գաւառական ժողովի անդամներէն մէկ մեծ մասը ձերբակալուած էր եւ այլ եւս վարչութիւն չկար։ կաթողիկոսը Պէյրութ եկաւ՝ Լիբանանի Հայերուն մասին անհրաժեշտ եւ օգտակար միջոցները ձեռք առնելու համար։

Գաղտնի վիճակցութեան շուրջ

Ֆրանսայի եւ Պելճիքայի միջեւ կնքուած կարծեցեալ գաղտնի դաշնագրին մասին հոլանտական կառավարութիւնը պաշտօնապէս բացատրութիւն պահանջեց Ֆրանսական և պելժ կառավարութիւններէն, Փարիզի եւ Պրիւքսէլի իր դեսպաններուն միջոցաւ։ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը շատ կարեւորութիւն չտուաւ խնդրին եւ դեսպանին յանձնարարեց կարդալ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը, որուն պատճէնը տուինք երէկ։

Տեղական Թերթերը զայրացած են այս դիմումին առթիւ։ Կ'ըսեն Թէ հոլանտական կառավարութիւնը պէտք է գոհանար նախարարութեան պաշտօնական զեկոյցով եւ պէտք չէր կատարեր այդ դիմումը՝ որ անվստահութեան ցոյց մը կը նկատուի։

∴ Պելճիքայի երեսփ. ժողովին մէջ այս խնդրին առթիւ հարցապնդում ուղղուած ըլլալով, արտաքին նախարար Հիմանս անմիջապէս պատասխանեց։ Իր առաջին խօսքը եղաւ «փաստաթուղթը կեղծ է»։

Նախարարը յետոյ պարզեց Թէ Ֆրանսայի եւ Պելճիքայի կնքած զինուորական դաշնագիրը կը համապատասխանէ Լոքառնօի դաշինքին եւ կը նախատեսէ Գերմանիոյ կողմէ յարձակում մը, առանց դաշնագիրներու գրգռութեան։ Ուրեմն հաւաքաւթիւնը պարզապէս պաշտպանողական է եւ երբեք չի հակասեր Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին։ Ու աւելցուց.

— Ֆրանքբեւպելժ դաշնագիրը ամբողջացուած է սպայակոյտերուն միջեւ կայացած համաձայնագրերով, որոնք երկրի պաշտպանութեան միայն կը ձգտին։ Հոլանտայի մէջ հրատարակուած վաւերաթուղթը կեղծ է։ Նպատակն է արգիլել լաւա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԿՈՅՍԻՆ ՄԱԶԵՐԸ...

Բիւզանդի՛կ տղա՛ս, երթալով կը մխրճուիս աւազի մէջ։ Գրականութիւն ու «րուհֆի»ութիւն իրար կը խառնես... կոյսին մազերուն հանդէպ քու արգահատանքդ կը յայտնես... Քեզի ի՛նչ, այ տղայ, կոյսին մազերը։ Քանի՞ տարեկան ես որ մարմնին քնազդական ուժերը կ'ուզես սանձել... ի՞նչ ուժի վրայ է որ կը կռթնիս այդ գերազանցապէս անսանձելի ուժին խօսք հասկցնելու համար։ (Բարեյուսոյ գլուխէն անցեր ես, ու կարելի է ատոր համար կը ճառես այնքան պերճօրէն)։

Ժամանակ կը կորսնցնես ու սխալ աչքով կը դիտես։ Ընբռնոյականութեան ազդակներըմէկ մը նշմարելէ վերջ, զանոնք կը մեծցնես, կ'ընդհանրացնես, ամէն կողմ ցիսուսեան կրօնաւորներ կը տեսնես ու վերջ ի վերջոյ կ'արշաւես կոյսին մազերուն վրայ, չմոռնալով Ալփասլանը...

* * *

Աղողջ մարմներգութիւն մը, կազմը ուժեղացնող ֆիզիքական դաստիարակութիւն մը, ու կամքի տէր բարոյական մը կրնա՞ս ստեղծել։ Ընի՞ս մտքոցներ... Ան ատեն քեզի հետ ենք։ Բայց եթէ շփոթելով՝ մարմնին կեանքը ուզես չորցնել ու նմանիլ սա քրիստոնեաներուն որոնք մեզք կը համարեն իրենց մարմնին բոլոր կողմերը լուալ... այն ատեն... չըլլաք։

Կիրքը ստեղծուեցաւ այն օրը ուր առաջին կինը պէյրութի մը եղաւ... հագուելով...։ Չ'փոթենք ու վերարկուն պախարակել ուզելով չվիրաւորենք անոր բովանդակութիւնը։

* * *

Աստուածաշունչը քու նախասիրած գիրքդ ըլլալու է։ Աիա Թէ ինչ կայ անոր մէջ.

— «Թող գիս համբուրէ իր շրթներով, զի քու ծիծերդ աւելի լաւ են քան գինին» : *(Երգ Երգոց)*

Ուրիշ մըն ալ.

— «Քու պորտդ կը նմանի բաժակի մը, ուր միշտ բան մը կայ ըմպիլիք...»

Բիւզանդի՛կ, խոստովանէ որ վարուժան աւելի յաջող խօսած է այդ մասին, «ձանապարհ խաչի»ին վարուժանը։ Ձաշակի խնդիր է, տղա՛ս։ Շիւկօի մասին խօսեր ես։ կարդացի ու հանդիպեցայ Booz Endormiի, ինչպէս նաեւ՝

On n'en ôtera pas l'amour . . .
. . . . . .
Pas plus qu'on n'ôtera de la forêt profonde la chanson des oiseaux.

եւ կամ

Chloé . . . . . .
. . rit, l'innocence étant un vêtement.

Շէյքսփիրն ալ կը յիշես. Henry IVի մէջ կ'ըսէ.

She's beautiful, and therefore to be wooed
She is a woman, therefore to be won . . .

Հապա իր ինչ եակներուն 39րդը"։

Այ տղա՛յ, ինչ հեղինակներ ալ կը յորդորես... Անոնք ամէնքն ալ քեզ կը մատնեն։

եւ լաւ ալ կ'ընեն կարծեմ։

* * *

Այս «մօթիֆ»ները չեն տեւեր... խենդ ես, տղաս ցափֆոի, կորինայի, երաննայի գրածները դեռ կը կարդացուին, իսկ «*Հրեղէն Սիւնը*» . . .

Գրաշարներն իսկ այլ գոցելով... կը շարեն...

ԵԿ. ԲԻՒԶԱՆԴԻ

ԵՐԷԿ „ՏԻՆ ԳԱՐՏԱՇԸ", ԱՅՍՕՐ "ԽԱՅԻՆ,,

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿՐԿԻՆ ԵՒ ԿՐԿԻՆ ԴՐԺԵՑԻՆ ՔԻՒՐՏԵՐԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Անցան երկար տարիներ։ Քիւրտերը շարունակեցին Հայերը կոտորել եւ թալանել։ Հայը չփոխարինեց, խորհելով թէ օր մը կը զգաստանայ ան, բայց ի զուր։

Օսմ. Սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ։ Հայ - Քիւրտ եղբայրակցութեան փորձերը ապարդիւն չմնացին։ Շատ մը քիւրտ երիտասարդներ արձանագրուեցան կազմակերպական շարքերու մէջ։ Երզնկայի կոմիտէն մասնաւոր ուշադրութիւն դարձուց քիւրտ մտաւորականներու դաստիարակութեան։ Քիւրտ լեզուին ծանօթ ուսուցիչներ ղրկուեցան հայ գիւղերը։ Քիւրտերը ոգեւորութեամբ մօտեցան Հայերուն եւ պահ մը կարծուեցաւ թէ այլեւս կարելի է վըստահիլ անոնց։ Բայց յուսախաբութիւնը չուշացաւ։

1909 Մարտ 31ի յետադիմական շարժումի նախօրեակին, «Էրքէչնա Քըշտրմի» մէջ գումարուած քրտական համաժողովը միաձայնութեամբ կ'որոշէ ըմբոստանալ Սահմանադրութեան դէմ եւ անխնայ ջարդել «կեռավուրները»։ Եթէ չեմ սխալիր, ժամանակին այդ համաժողովի որոշումները լոյս տեսան Պոլսոյ Ազատամարտին մէջ, յայտնի ուսուցիչ եւ քրտագէտ Պ. Արամ Տէր - Վարդանեանի ստորագրութեամբ։

Քրտական շարժումը ուղղուած էր Հայերու դէմ, եւ այն ինչ որ կատարուեցաւ 1915ին թուրք կառավարութեան կողմէ, պիտի պատահէր 1909ին Քիւրտերու ձեռքով, եթէ Քեոիի զէնքի ընկերներէն — 101 տարբի բանտարկութեան դատապարտուած եւ 12 տարի երզնկայի բանտը ւնալէ վերջ Սահմանադրութեան ժամանակ ազատուած ընկերը Փիլիպպոս Կարապետեանը իրրեւ Քիւրտ ծպտուելով մասնակցած չըլլար հաժաժողովին։

Յետադիմական շարժումը ձախողեցաւ։ Պարագլուխներէն Հայտար պէկ (Հիւսէյին պէկին տղան) կարին կանչուեցաւ եւ վախէն ժեռաւ Դերջանի մէջ, դեռ Կարին չհասած։

Ընդհանուր Պատերազմը վրայ հասաւ։ Քիւրտերը թուրք կառավարութեան թելադրանքով ջարդեցին Հայերը։ Ռուսական բանակը Կարինը զրաւեց եւ էրզնկա մտաւ. ջարդարար Քիւրտը չէ ջարդուեցաւ հայ բանակին կողմէ, որովհետեւ կ'ուզէին անդամ մը եւս փորձել քիւրտ ժողովուրդը։

Ճիպիճէ լերան ստորոտը, — Զայքոմիի մէջ կատարուած բանակցութիւնները — եւ կարգ մը երեւելիներու տուած խոստումները, բաւարար նկատուեցան փոխադարձ վստահութեան հիմերը դնելու եւ Մուրատ փաշան ապահովցնելու համար։ Հայ զինուորը քար զրաւ իր արտին եւ ապագայ գործակցութեան սիրոյն ձեռք չվերցուց Քիւրտին վրայ։ Արդիւնքը յայտնի է։ Դեռ թուրք բանակը Երզնկա չմտած, Քիւրտերը կտրեցին նահանջի գիծը եւ ջարդեցին հայ գաղթականները, իսկ Հայը դարձեալ բարեացակամ գտնուեցաւ Քիւրտին հանդէպ։

Պատերազմը վերջացաւ, կոտորածէն ազատուած գաղթականութիւնը Պոլիս կամ Անատոլու վերադարձաւ։ Ուխլսըն թուղթի վրայ Հայաստանի սահմանները կը գծէր։ Հայերը կը պատրաստուէին երկիրը վերաբնակելու, պալկարական կարմիր խաչը Տրապիզոնի մէջ հիւանդանոց, Ամերիկացիները Խարբերդի մէջ որբանոց կը բանային, թուրքը իբրեւ ջարդարար կ'ամբաստանուէր հաշտութեան ժողովներու սոլեւ։ Քիւրտին խօսքը չկար։ Թուրքը ջարդերու մեղքը Քիւրտերուն վրայ բերաւ, բայց Քիւրտերը Հայը ձգեցին ու զիրենք ջարդարար ամբաստանող Թուրքին փարեցան։

Պոլսոյ մէջ կազմուեցաւ քրտական շահերու պաշտպանութեան կոմիտէ մը — Քիւրտ Թէալի Ճէմիէթի» բողոքելու համար... Հայկական ոտնձգութիւններու դէմ։

Քիւրտերէն «Էյ-Պուն» եւ «Ժին» թերթերը՝ ուսուցիչ Համզա պէյի խմբագրութեամբ — շանթեր կ'արձակէին Հայերու դէմ։ «Քիւրտեր մրացէք», «Հայրենիքը վտանգի տակ», «Քիւրտը գիտէ զոհաբերուիլ» եւ նման կրակուռոց յօդուածներ եւ խըմբագրականներ հրատարակութեան քիւրտ մտաւորականներու կողմէ։

Նուսուֆ Ձիան, Սէիտ Ապտուլ Գատիրը, Տէրսիմի երեսփոխան Շէրիտուն Շիքրին, Համզան, Բալուցի Նէճիպը, Արղընցի Գատիր էֆ.ն եւ ուրիշ շատ ու շատեր իրար անցած հրապարակը կ'աղմըկէին «Թիւրք օղլու Թիւրք ենք» կը պոռար Տէրսիմի երեսփոխան Հասան Խայրին։ Եւ այդպէս թուրք կառավարութեան կողմէ Լօզանի մէջ Հայերու Ջարդարար ներկայացուած Քիւրտերը ոտքի կը կանգնէին, մեռնող Թուրքիան վերակենդանացնելու համար։

Հոս տեղն է հարցնել քիւրտ պարագլուխներուն Թէ, ի՞նչ շահեցան Հայերուն դէմ Թրքութիւնը պաշտպանելով, ինչո՞ւ չխորհեցան Թէ սառած օձն էր որ իրենց ծոցին մէջ կը տաքցնէին։ Ու եթէ իրենք չեն ուզեր պատասխանել, մենք Թուենք այն բարիքները ?, զորս վայելեցին ու կը վայելեն քիւրտ պարագլուխները ու ամբողջ քիւրտ ժողովուրդը։

Կարնոյ առաջին համաժողովէն զարձին, Մ. Քէմալ երբ Խարբերդէն կ'անցնէր, քիւրտ աշիրէթապետներն էին որ ապահովեցին անոր վախուստը, արգելք հանդիսանալով Ալի Կալիպի հետապնդումներուն։ (Ալի վերջինը Բարձրագոյն Դատնէն հրաման ստացած էր ողջ կամ մեռեալ վիճակի մէջ ձեռք անցնել էլեթեցի բէմալը)։

Մ. Քէմալ Սեբաստիոյ մէջ հիւրասիրուեցաւ Շէյքէր օղլու Իպրահիմ պէյի, եւ հովանաւորուեցաւ երեւելիներու կողմէ։ Հոն էր որ բանաձեւուեցան Ազգային Ուխտի գլխաւոր յօդուածները եւ հիմը դրուեցաւ ներկայ Հանրապետութեան։

Ի՞նչ գիրք բռնեց Մ. Քէմալ երբ դեռ «չէթէ պաշի» էր և ի՞նչ ըրաւ երբ Հանրապետութեան նախագահի աթոռը բարձրացաւ։

Նախ սիրաշահեցաւ եւ պաշտօնի կոչեց «տէրէպէյի»ները։ Տասնեակ մը քիւրտ երեսփոխաններ հրաւիրեց Էնկիւրի եւ խիստ պատիժներ սահմանեց ծովը աւրողներուն եւ «նամազ» չընողներուն։

Իսկ երբ զինուորական ուժը կեդրոնացուց իր ձեռքերուն մէջ, սկսաւ վարձատրել երէկուան ազատարարները։

Մ. Քէմալ չէր կրնար հանդուրժել Տրապիզոնի երեսփոխան Շիւքրի պէյի՝ որ հաւանական թեկնածուն էր Հանրապետական նախագահութեան. կանչեց Թօփալ Օսմանը եւ օր ցերեկով Ազգ. Մեծ ժողովի չէնքին մէջ սպաննել տուաւ զայն։

Թօփալ Օսման մեծ ծառայութիւններ մատուցած էր Թուրք հայրենիքին։ Ան էր որ տարագրութեան ընթացքին հազարաւոր Հայեր Ջարդեր, Սամսոնի, Ամասիոյ, Թոքատի Յոյները բնաջնջեր, եւ Թուրք հայրենիքը Շիւքրի պէյէն ազատեր էր։ Բայց Մ. Քէմալ ապագայէն վախնալով, զնդացիրներու կրակներով չարդ ու փշուր ըրաւ Օսման աղան։ Յետոյ, ընդդիմադրութիւնը պատրուակելով, երեսփոխանական ժողովէն դուրս քշեց քիւրտ երեսփոխանները։

Վրայ հասաւ Շէյխ Սաիտի ապստամբութիւնը։ Առիթը պատեհ էր մնացեալ բարերարները վարձատրելու եւ Մ. Քէմալ մեծ փառքերու արժանացուց զանոնք . . .

Սէյիտ Ապտիւլ Գատիրը եւ տղան կախուեցան Տիարպէքիրի մէջ, ի վարձատրութիւն «Թէալի Ճէմիէթ»ի կազմութեան եւ հայրենիքի շահերու պաշտպանութեան։ Նուսուֆ Ձիան, Տէրսիմի երեսփոխան Հասան Խայրին կախուելու պատիւին արժանացան։ «Էյ պուն»ի և «Ժին»ի խմբագրապետը որ կրակ ու բոց խմբագրականներով Թուրք հայրենիքը պաշտպաններ էր ընդդէմ դաւաճան Հայերուն, Անկախութեան Առեանին կողմէ 15 տարի շղթայակիր բանտարկութեան դատապարտուեցան։

Երէկ Քիւրտը «տին գարտաշը էր» երբ Հայ կը Ջարդէր, այսօր ան «խայինը վաթան է», երբ անկախութիւն կը պահանջէ։

Հարկ կա՞յ Թուելու շարքը այն սարսափներուն որ գործուեցան քրտական ըմբոստութեան ժամանակ եւ որ կը շարունակուին դեռ։

Թուրքը անխնայ ջարդեց քիւրտ ժողովուրդը, բայց Քիւրտը ինքն էր որ իր ձեռքերով փորեց իր գերեզմանը։ Քիւրտը կոտորեց հայութիւնը որ այսօր Ջարդուի ինք։ Ո՞վ է մեղաւորը, երբ «տին դարտաշը» իսկատ Թուրքը, կ'այրէ ու կը քանդէ քիւրտ գիւղերը։

Բանի մը ամսուան ընթացքին կրակի տրուեցան հարիւրաւոր գիւղեր, դաշունահարուեցան հազարաւոր կիներու երախաներ, կախուողներու թիւը 1000ը անցաւ, 10 հազարէ աւելի քաղաքական բանտարկեալներարեւելքէն արեւմուտքի բանտերը փոխադրուեցան, վերջապէս Շէյխ Սաիտի փետուարեան ըմբոստութիւնը վերջացաւ 50,000 գնդակահարուածներու, 1000 կախուածներու արեան գնով եւ 10,000 բանտարկեալներու, 140,000 փախստականներու եւ 30,000 աքսորականներու ֆիզիքական Թէ բարոյական փճացումով։

Արդեօք այս դաժան փորձառութիւնները կրցա՞ն փոխել քիւրտ մտայնութիւնը։ Եթէ այո՛, այն ատեն մենք պիտի ըսենք —ինչ որ Դաշնակցութիւնը տարիներ առաջ ըսաւ ու մտնանչեց— եւ այն ինչ որ քիւրտ ժողովուրդը տարիներու ընթացքին լսեց, տեսաւ բայց չհասկցաւ, ահա կարճ ժամանակի մէջ սորվեցուց Թուրքի նշանաւոր «սիւնկիւն»ն։

Առանց զոհաբերութեան կարելի չէ անկախութիւն ձեռք բերել — հայրենիքի փրկութեան սեղանը մարդկային զոհեր կը պահանջէ եւ քիւրտ ժողովուրդը տուաւ իր առաջին զոհը —Թափուած քիւրտ արիւնը Թէեւ ուշ բայց վերջապէս Քիւրտին առջեւ կը բանայ անկախութեան հասնելու պատքարի ճամբան։

Թուրքը Քիւրտին ձեռքով չանաց բնաջնջել հայութիւնը, բայց չյաղողեցաւ։ Կարգը եկած է Քիւրտերուն։ վա՜յ իրենց, եթէ դեռ Թուրքը չեն ճանչնար։

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ

"ԻՆՉՈ՞Ւ ԱՐՏԱՔՍՈՒԵՑԱՅ,,

ՏՐՈՑԿԻ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ԻՐ ԳԼԽՈՒՆ ԵԿԱԾՆԵՐԸ

Ամերիկեան Գործակալութիւն մը յաջողած է Տրոցկիի հետ հանդիպում մը կազմակերպել, որպէսզի Տրոցկի իր արտաքսումին պատճառները հրապարակէ։

Ահա տողերը կը գրեմ Պոլիսէն, ուր խորհրդային «Խլիչ» նաւը բերաւ գիս փետր. 12ին։ Թէեւ կարգ մը թերթեր հակառակը կը պնդեն, ես հոս չեկայ իմ կամքովս։ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի բարեկամներս իրաւունք ունին ըսելու Թէ հոս եկայ բռնի եւ պարտադրուած։ Ըոգեներին մէջ մարդ չկար, բացի ընտանիքէս եւ խորհրդային ոստիկանութեան՝ կէփէուի գործակալներէն։ Ցամաք ելլելուս պէս, Մուսթաֆա քէմալ փաշայի ուղղեցի հեռեւեալ գրութիւնը։

«Պարո՛ն, բացատակապէս կը յայտարարեմ Թէ ազատ կամքով չէ այլ բռնութեան տակ կը մտնեմ ձեր երկիրը։ Տրոցկի»։

Որպէս զի ընթերցողը սխալ գաղափար չկազմէ, ամէնէն առաջ կ'ուզեմ յայտարարել Թէ յեղափոխութեան, սովետներու, մարքսիսմի եւ բոլշեւիսմի հանդէպ իմ դիրքս կը մնայ բացարձակապէս նոյնը։ Քաղաքականութիւնը ոեւէ կապ չունի անհատներու վէճերուն հետ։

Աքսորուած Ռուսիայէն, բնականաբար պիտի նախընտրէի երթալ երկիր մը, որուն գոնէ լեզուն եւ բարքերը գիտեմ։ Սակայն աքսորեալներու շահերը շատ քիչ անգամ նկատի կ'առնուին աքսորողներուն կողմէ։ 1916ին Ֆրանսական կառավարութիւնը աքսորեց զիս Սպանիա, որուն լեզուն չէի գիտեր։ Ռոմանովներու ազատական կառավարութիւնը ժամանակ չտուաւ ինծի զայն սորվելու, որովհետեւ շատ չանցած կրկին աքսորուեցայ։

Եթէ քաղաքական նկատումներուն մէջ վրէժխնդրութիւնը իր արժանի տեղն ունենար, կրնայի ուրախանալ որ Մալվի, որ զիս աքսորեց, շատ չանցած իր կարգին աքսորուեցաւ Քլէմանսոյի կողմէ։ Ուելին, Ֆրանս քաղաքական ոստիկանութեան պետը՝ պիէ-Ֆօփա օրուն պահանջումով աքսորուած էի, ինքն ալ ձերբակալուեցաւ Ռուսիոյ մէջ 1918ին, երբ կը կատարէր գաղտնի պաշտօն մը, որ աւելի անբարեկամական հանգամանք կը կրէր։

Երբ զայն իմաւջեւս բերին— այն ատեն պատերազմական գործավար էի — գոչեցի. «Ա՛յս ի՞նչ բան է»։ Պատասխանեց. «Դէպքերու ընթացքն է»։ Այս պատասխանը լաւ էր։ Աշխարհ այնպիսի վիճակի մը մէջ է, որ դեռ երկար ատեն այս խօսքը ճշդիւ պիտի պատշաճի բազմաթիւ առիթներու։

Ռուսիայէն իմ վտարումս երբեք վերջին խօսքը չէ։ Դէպքերը կրնան զարգանալ առաւել կամ նուազ արագ եւ առաւել կամ նուազ ուղիղ։ Մարքսի դպրոցին մէջ սորվեցայ պատմութեան նայիլ։

* * *

Այժմ քննենք այն դէպքերը որոնք պիտի օգնեն հասկնալու ներկայ կացութիւնը։

1928 յունուարին, Համայնավար կուսակցութեան 15րդ Համաժողովը, որ իրականին մէջ Ստալինի կուսակիցներուն համաժողովն էր, վտարեց բոլոր ընդդիմադիր անդամները եւ արտօնեց կառավարութիւնը ինծի դէմ պատժական միջոցներ ձեռք առնելէ։ Շատ չանցած, 700 ընդդիմադիրներ, որոնց վրայ վերջերս աւելցան քանի մը հազար ուրիշներ, սիպերիա եւ կեդրոնական Ասիոյ զանազան տեղերը աքսորուեցան։ Անոնց մէջ էին Բոլշեւիկեան Գործակալութեան մը յաջողած է Տրոցկիի հետ համաձայնութեան գալ, որպէս զի դիկտատորը գրէ իր արտաքսումին պատճառները։ կուտանք առաջին յօդուածը։

Ա՛յս տողերը կը գրեմ Պոլիսէն, ուր խորհրդային «Խլիչ» նաւը բերաւ գիս փետր. 12ին։ Թէեւ կարգ մը թերթեր հակառակը կը պնդեն, ես հոս չեկայ իմ կամքովս։ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի բարեկամներս իրաւունք ունին ըսելու Թէ հոս եկայ բռնի եւ պարտադրուած։ Ըոգեներին մէջ մարդ չկար, բացի ընտանիքէս եւ խորհրդային ոստիկանութեան՝ կէփէուի գործակալներէն։ Ցամաք ելլելուս պէս, Մուսթաֆա քէմալ փաշայի ուղղեցի հեռեւեալ գրութիւնը։

«Պարո՛ն, բացատակապէս կը յայտարարեմ Թէ ազատ կամքով չէ այլ բռնութեան տակ կը մտնեմ ձեր երկիրը։ Տրոցկի»։

Որպէս զի ընթերցողը սխալ գաղափար չկազմէ, ամէնէն առաջ կ'ուզեմ յայտարարել Թէ յեղափոխութեան, սովետներու, մարքսիսմի եւ բոլշեւիսմի հանդէպ իմ դիրքս կը մնայ բացարձակապէս նոյնը։ Քաղաքականութիւնը ոեւէ կապ չունի անհատներու վէճերուն հետ։

Աքսորուած Ռուսիայէն, բնականաբար պիտի նախընտրէի երթալ երկիր մը, որուն գոնէ լեզուն եւ բարքերը գիտեմ։ Սակայն աքսորեալներու շահերը շատ քիչ անգամ նկատի կ'առնուին աքսորողներուն կողմէ։ 1916ին Ֆրանսական կառավարութիւնը աքսորեց զիս Սպանիա, որուն լեզուն չէի գիտեր։ Ռոմանովներու ազատական կառավարութիւնը ժամանակ չտուաւ ինծի զայն սորվելու, որովհետեւ շատ չանցած կրկին աքսորուեցայ։

* * *

Մեր աքսորի առաջին տասը ամիսներուն գրեթէ մեր երկու նամակներէն մէկը իր հասցէին կը հասնէր, Թէեւ գրաքննութիւնը վերջ չէր կրնար երեւակայել Թէ ինչպէս աքսորեալներու նամակները մինչեւ հեռուները կը պտտին։ Երբեմն մեր նամակները կը փոխուէին գրքոյկներու, որոնք Ռուսիոյ եւ արտասահմանի մէջ չորսհովերուն կը գրուէին։ Սակայն անցեալ հոկտեմբերին յանկարծական փոփոխութիւն մը կատարուեցաւ։ Քաղաքական բարեկամներու, նոյնիսկ անձնական ծանօթներու հետ թղթակցութիւնը ամբողջովին դադրեցաւ։ Այլեւս ո՛չ մէկ հեռագիր հասաւ մեզի։ Հոկտեմբերի յեղափոխութեան տարեդարձն էր եւ ետքէն իմացայ որ ինծի ուղղուած շնորհաւորական հեռագիրները հարիւրներով դիզուած էին Մոսկուայի հեռագրատան մէջ։

1928ի ընթացքին ընդդիմադիրներու թիւին՝ մանաւանդ ճարտարարուեստական կեդրոններու մէջ՝ մեծապէս աւելնալուն պատճառաւ էր, որ որոշեցին ջնջել աքսորուած վարիչներու բոլոր թղթակցութիւնները։ Այդ վայրկեանէն սկսեալ պատժական նոր կարգադրութեանց կը սպասէինք Հետաքրքրութեամբ։

Արդարեւ, 1928 դեկտեմբեր 16ին, կէփէուի մասնաւոր կոմիսար մը հասաւ եւ ինծի յանձնեց վերջնագիր մը՝ ազդարարելով դադրեցնել ընդդիմադրութեան ամէն գործունէութիւն, ապա Թէ ոչ միջոցներ ձեռք պիտի առնուէին քաղաքական կեանքէ ամբողջովին մեկուսացնելու համար զիս։ Ըրտաքսումի մասին չէին խօսած, ու ես կ'ենթադրէի թէ ներքին սեղմումներ պիտի բլլան։ Երբեւ պատասխան՝ նամակ մը ղրկեցի կոմինտէրնի նախագահութեան՝ պարզելով իմ սկզբունքները ներս։ Ահա՛ գլխաւոր կէտերը։

—Քաղաքական գործունէութենէ դադրելու մասին ինծի եղած առաջարկը կը նշանակէ ալ պրոլետարիատի ի նպաստ պայքարը, որուն նուիրուած եմ անդադար 32 տարիէ իվեր։ Ինչ կ'ըլլայ իմ գործունէութիւնս հակայեղափոխական ներկայացնելու, սակայն այդ ծիգը թափեն այն մարդերը, զորս կ'ամբաստանեմ Թէ կը քանդեն Մարքսի եւ Լէնինի վարդապետութեանց հիմը եւ կը բռնաբռնեն համաշխարհային յեղափոխութեան պատմական սկզբունքները, հոկտեմբերեան յեղափոխութեան աւանդութիւնները դասերը...։ վեց տարիէ իվեր խորհրդային Ռուսիա դանդաղ բայց վստահօրէն սահեցաւ դէպի յետադրութիւն ընդդէմ հոկտեմբերեան յեղափոխութեան եւ այսպէս պատրաստեց Թէրմիտորը։

Այս յետադրութեան ամենէն պայծառ նշանն է կուսակցութեան ձախ Թեւին կազմակերպուած եւ վայրագ քանդումը յետադրականներու դէմ։ Ուած կեղծ պայքարը շատ փանցիկ է։ ատիկա պարզ դիմակ մըն է՝ զանգուածներու աչքերէն։ Ըուրջս բնութիւնը աքանչելի էր։ Ծաղկներն ու Թերթերը կուգային շատ անկանոն, 15 օրը, ամիսը, երկու ամիսը անգամ մը, Հաճաձայն եղանակին կամ կառավարութեան քմահաճոյքին։

Հոն շատ բարեկամներ ունէի։ Բայց մեկուսի կ'ապրէի, որովհետեւ ով որ փորձէր ինծի հետ հաղորդակցիլ, խստիւ կը պատժուէր։

Դուրսի հետ միակ իրական շփումս որսորդութիւնն էր։ Որսի երթալի տղուս հետ մէկտեղ կանուներէն կրնան պահանջել դադրեցնել իրենց քաղաքական գործունէութիւնը։ Միայն ուրացողներէն ամէնէն սոսկալի կրնան պատկերները կրնան այդպիսի խոսում մը ընել»։

Այս խօսքերէն բառ մը անգամ չեմ փոխեր։ Ծող ամէն մարդ իր պատասխանատուութիւնը ներս ստանձնել։ կ'ուզէ՞ք շարունակել կառավարել ապստամբ ժողովուրդին ուժով։ Գալով մեզի գիտենք Թէ ինչ է մեր պարտականութիւնը եւ պիտի կատարենք զայն մինչեւ վերջ։

ՏՐՈՑԿԻ

Ասոնք են դէպքերը, որոնք հետեւանքով աքսորուեցայ։ Ցորդով պիտի խօսիմ այդ մասին։

(1) ԼԵՒ ՏՐՈՑԿԻ

ԱՄԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄԸ

1923ի օրէնքով, տարեսկիզբին ժամը պէտք է սկսի մարտի վերջին շաբաթ օրը, գիշերուան ժամը 11ին և վերջանայ հոկտեմբերի առաջին շաբաթ օրը, գիշերուան ժամը 11ին։ Բայց 1925ին Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Պելճիքայի եւ Հոլանտայի միջեւ կնքուած համաձայնութեան մը հետեւանքով, այս երկիրներուն մէջ ժամացոյցները մէկ ժամ առաջ պիտի տարուին սեպտեմբերի երրորդ շաբաթ օրը։ Բայց անցեալ տարի, Ֆրանսայի մէջ, ընտրութիւններու բերումով, պայմանագրութիւնը խախտուեցաւ եւ որոշուեցաւ Թուականէն օր առաջ փոփոխութեան անցնիլ։ Թարկուեցաւ ժամացոյցը։

Բայց այս տարի, հաւանաբար, միջազգային հաւաժողովներու համամատ է որ ամառնային ժամը պիտի կիրարկուի սկսեալ ապրիլի երրորդ շաբաթ օրէն, այսինքն, ապրիլ 21ի շաբաթէն կիրակի լուսնալու պէս։

ԿԱՐՄԻՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈՏԱՐԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀԱՅ ԳՈՂԱՄՏԱՑՈՒ ՄԱՍԻՆ

(1915—16թ. պատերազմի շրջանին)

9. ԳՈՂԱՄՏԱՑՈՒՀԻ

ՖԱՐՄԱՆՈՒՀԻ.— Գեղեցիկ աղջիկ էր, երիտասարդ, կենսասեր և իմաստուն. ամուսնացել էր ճարտար ատաղձագործի հետ, որ նրան շատ սիրում էր. բայց ամուսինը մեռավ, երբ նրանց միակ որդին ընդամենը մի տարեկան էր. և Ֆարմանուհին մնաց այրի. ոտքի վրա էր միայն իր սիրելի որդին, որ նրա ամբողջ կյանքն էր կազմում. նա ապրում էր միայն նրա համար, նրա ապագայի մասին էր միայն մտածում և ոչ մի ուրիշ բանի մասին չէր ուզում լսել. ամբողջ գյուղը նրան սիրում էր և հարգում իր բարի սրտի և ազնիվ բնավորության համար. ամենքն էլ ուզում էին նրան ամուսնացնել, բայց նա ոչ ոքի չէր ուզում լսել. ասում էր, որ ինքը ոչ մի ուրիշ ամուսին չի ուզում, քան իր մեռած ամուսինը, և որ ինքը ոչ մի ուրիշ տղամարդու հետ չի ուզում ապրել, որովհետև նրանք միմյանց շատ էին սիրում, և նա չի ուզում, որ իր որդին մի խորթ հայր ունենա. նա ուզում էր միայն իր որդուն մեծացնել և նրան լավ դաստիարակել, որպեսզի նա էլ իր հոր նման լավ մարդ դառնա. և ինքն էլ ուզում էր ապրել միայն նրա համար, նրա ապագայի մասին մտածելով և նրա ապագայի համար աշխատելով:

Ֆարմանուհին ուներ մի փոքրիկ տնակ և մի քանի արտ, որոնք նրան թողել էր ամուսինը, և որոնց վրա նա ապրում էր իր որդու հետ. նա ինքն էր մշակում իր արտերը, ինքն էր ցանում և հնձում, ինքն էր կթում իր կովերը, ինքն էր կարում և կերակուր պատրաստում. նա ոչ ոքի կարիքը չէր զգում, ոչ ոքի օգնությունը չէր ուզում, ոչ ոքի հետ չէր ուզում ապրել. նա ուզում էր միայն իր որդու հետ ապրել, որովհետև նա միայն նրան էր սիրում:

Կարմիր աղջիկը տասներեք տարեկան էր, երբ նրա հայրը մեռավ. նա ամենամեծն էր իր ընտանիքում. նրանից հետո գալիս էին նրա երկու քույրերը և մի եղբայր, որ նրանից երկու տարի փոքր էր. նրանց մայրը այրի էր մնացել, և նրանք բոլորը շատ աղքատ էին. նրանք ոչ մի հող չունեին, ոչ մի կով չունեին, ոչ մի ոչխար չունեին, և ոչ մի ուրիշ բան չունեին, որ ունենային գյուղացիները. նրանք ոչինչ չունեին, բացի մի փոքրիկ տնակից, որ նրանց հայրը թողել էր նրանց համար, և որի մեջ նրանք ապրում էին:

Կարմիր աղջիկը շատ էր սիրում իր մորը և իր քույրերին և եղբորը, և նա ամեն բան անում էր, որ նրանց կյանքը քաղցր լինի. նա ամեն առավոտ շուտ էր վեր կենում, ամենից առաջ վեր էր կենում, և ամենից ուշ էր պառկում. նա ամեն բան անում էր, որ իր մորը հանգստացնի, և ամեն բան անում էր, որ իր քույրերին և եղբորը ուրախացնի. նա ամեն առավոտ ջուր էր բերում աղբյուրից, և ամեն երեկո ջուր էր բերում աղբյուրից. նա ամեն առավոտ հաց էր թխում, և ամեն առավոտ հաց էր թխում. նա ամեն առավոտ կով էր կթում, և ամեն առավոտ կով էր կթում. նա ամեն առավոտ ոչխարները արածեցնելու էր տանում, և ամեն առավոտ ոչխարները արածեցնելու էր տանում. նա ամեն առավոտ ճաշ էր եփում, և ամեն առավոտ ճաշ էր եփում. նա ամեն առավոտ սենյակները մաքրում էր, և ամեն առավոտ սենյակները մաքրում էր. նա ամեն առավոտ հագուստները լվանում էր, և ամեն առավոտ հագուստները լվանում էր. նա ամեն առավոտ ամեն բան անում էր, որ իր մորը հանգստացնի, և ամեն բան անում էր, որ իր քույրերին և եղբորը ուրախացնի:

Կարմիր աղջիկը շատ էր սիրում իր մորը և իր քույրերին և եղբորը, և նա ամեն բան անում էր, որ նրանց կյանքը քաղցր լինի. նա ամեն առավոտ շուտ էր վեր կենում, ամենից առաջ վեր էր կենում, և ամենից ուշ էր պառկում. նա ամեն բան անում էր, որ իր մորը հանգստացնի, և ամեն բան անում էր, որ իր քույրերին և եղբորը ուրախացնի. նա ամեն առավոտ ջուր էր բերում աղբյուրից, և ամեն երեկո ջուր էր բերում աղբյուրից. նա ամեն առավոտ հաց էր թխում, և ամեն առավոտ հաց էր թխում. նա ամեն առավոտ կով էր կթում, և ամեն առավոտ կով էր կթում. նա ամեն առավոտ ոչխարները արածեցնելու էր տանում, և ամեն առավոտ ոչխարները արածեցնելու էր տանում. նա ամեն առավոտ ճաշ էր եփում, և ամեն առավոտ ճաշ էր եփում. նա ամեն առավոտ սենյակները մաքրում էր, և ամեն առավոտ սենյակները մաքրում էր. նա ամեն առավոտ հագուստները լվանում էր, և ամեն առավոտ հագուստները լվանում էր. նա ամեն առավոտ ամեն բան անում էր, որ իր մորը հանգստացնի, և ամեն բան անում էր, որ իր քույրերին և եղբորը ուրախացնի:

Կարմիր աղջիկը տասներեք տարեկան էր, երբ նրա հայրը մեռավ. նա ամենամեծն էր իր ընտանիքում. նրանից հետո գալիս էին նրա երկու քույրերը և մի եղբայր, որ նրանից երկու տարի փոքր էր. նրանց մայրը այրի էր մնացել, և նրանք բոլորը շատ աղքատ էին. նրանք ոչինչ չունեին, բացի մի փոքրիկ տնակից, որ նրանց հայրը թողել էր նրանց համար, և որի մեջ նրանք ապրում էին

գոյն յարաբերութիւններու մշակումը հիւսիսի մեր դրացիներուն հետ:

Յետոյ խօսք առաւ յայտնի ընկերվարական գործիչ եւ նախկին արտաքին նախարար Էմիլ Վանտէրվէլտէ, որ արտայայտուեցաւ նոյն իմաստով եւ բացարձակապէս հերքեց թէ ինք պատերազմ պատրաստած ըլլայ Իտալիոյ, Սպանիոյ, եւ Հոլանտայի դէմ: Ստախօս եւ գրպարտիչ որակեց այդ կեղծ վաւերաթուղթերը դարբնողները:

Խօսեցան նաեւ միւս հոսանքներու ներկայացուցիչները եւ գրեթէ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ բանաձեւ մը, որով վստահութիւն կը յայտնուի կառավարութեան:

∴ Ռայխսթակի ազգայնական երեսփոխանները հարցապնդում պիտի ուղղեն գերման կառավարութեան եւ պիտի պահանջեն որ Ֆրանսական, պելժ և անգլիական կառավարութիւնները կարուկ պատասխան տան «Ուէսթէնթ Տակպլատ»ի հրատարակութեանց մասին եւ գերման կառավարութեան հաղորդագրութեան մասին եւ գերման կառավարութեան դէմ «1920 սեպտեմբերի զինուորական դաշնագիրը եւ 1927ի լրացուցիչ համաձայնագրերը»:

Լը Պրի-Փայեարի օդանաւը չախչախուած

Մարսէյլ - Սայկոն թռիչքը ձախողութիւնով մը վերջացաւ: Լը - Պրի, Փայեար եւ Ժուս, իսթրէն (Մարսէյլի մօտ) ճամբայ ելած էին փետր. 19ին եւ «հսկայի քալլերով» քանի մը օրուան մէջ հասած էին Չնդկաստան: Կալկութայէն անդին իրենց բախտին անիւը դարձաւ եւ ֆրանսացի օդանաւորդները մեծ դժուարութեամբ սկսան յառաջանալ դէպի իրենց նպատակակէտը: Վերջին օրերս ստիպուած էին կարճ հանգրուաններով ճամբորդել: Ցոյս կար որ առջի օր վերջապէս պիտի հասնին Սայկոն:

Սակայն երէկ առաւօտ փարիզ հասաւ հետեւեալ հեռագիրը.

Բանկոն, 27 փետր.— Ֆրանսական հիւպատոսարանը Լը Պրիէն եւ փայեարէն ստացաւ հեռագիր մը երէկ իրիկուան թուականով ղրկուած թէնգէյքէն, փէկու-մօլվէն երկաթուղագծին վրայ, բանկունէն 122 մղոն հեռու, ըսելով թէ իրենց օդանաւը ջախջախուած է: Օդանաւորդներէն ոչ մէկը վիրաւորուած է: Սուրհանդակը փըրկուած է:

Արկածին մասին մանրամասնութիւնները կը պակսին: Օդանաւը ջախջախուած է Բանկունէն մեկնելէ եւ 190 քիլոմեդր ճամբայ կտրելէ վերջ, Պանկքոկ չհասած:

Տրոցկի տեղափոխուած

Պոլիսէն կը հեռագրեն.—*Խորհրդային* ներկայացուցիչները Տրոցկին փոխադրեցին խորհրդային առեւտրական ներկայացուցչութեան պատկանող շէնքի մը մէջ, Պոլսոյ հիւպատոսարանին մօտերը:

∴ Պոլսէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տրոցկի վերջերս դրամ ստացած է Ֆրանսայի իր նախկին ընկերներէն, հաւանաբար անոնցմէ, որոնք իր փառքի օրերուն նիւթապէս ուրախալէս օգտուած էին իրմէ:

Տրոցկի հիւանդ պառկած է:

Գերմանիա դեռ վճռական պատասխան չտուաւ Տրոցկին ներս ընդունելու մասին: Ֆրանսայի մօտ ոեւէ դիմում չէ եղած: Կ'ըսուի թէ Տրոցկիի կինը Փրակայի կառավարութեան պիտի դիմէ, խնդրելու համար որ իր ամուսինը արտօնուի բնակելու Չեխոսլավաքիոյ մէջ:

Տրոցկի Պոլիս պիտի մնայ, մինչեւ որ եւրոպական ոեւէ պետութենէ մը արտօնութիւն ստացուի:

Ռուսիա, Աֆղանիստան եւ Պարսկաստան

Թեհրանէն կը հեռագրեն *Շիքակօ Թրիպիւնի*.— *Կ'ըսուի թէ Ռուսիա մօտ օրէն զինուորական ուժ մը պիտի ղրկէ հիւսիսային Աֆղանիստան՝ ձերբակալելու համար խորհրդային Թուրքեստանի ազդեցիկ ցեղապետներէն մէկը:*

Այս վերջինը քանի մը ամիս առաջ հիւսիս-արեւելեան Պարսկաստան փախած էր քանի մը հարիւր լաւ զինուած թիւրքմէններու հետ, երբ խորհրդային կառավարութիւնը մերժեց ընդունիլ որ ցեղապետ մը գերիշխան է իր գաւառին մէջ: Բոլշեւիկները պահանջեցին Պարսկաստանէն որ ձերբակալէ եւ իրենց յանձնէ զայն: Ասոր վրայ ցեղապետը Հիւսիս. Աֆղանիստան փախաւ: Հոն իրեն միացան բազմաթիւ ուրիշ Թիւրքմէններ, որոնք կեղեքուած էին բոլշեւիկներէն:

Հոս այնպէս կը կարծուի թէ խորհրդային կառավարութիւնը պատրուակ ընելով այս դէպքը, կրնայ Աֆղանիստան մտնել. եւ որովհետեւ այդ երկրին մէջ չկայ ճանչցուած վեհապետ մը, կրնայ քանի մը տարի պրոպագանդ մղել Աֆղաններուն մէջ:

Պարսկաստանի արեւելեան բանակը կը զօրացնէ իր ուժերը՝ ամէն հաւանականութեան հանդէպ: Ամէն որ բազմաթիւ գաղտնի հեռագիրներ կը հասնին պատերազմական նախարարութեան: Պարսկաստանի արեւելեան ուժերու հրամանատար կարգուեցաւ Քաճարի գերդաստանէն իշխան մը, որ մեծ համբաւ կը վայելէ պարսիկ զինուորական շրջանակներու մէջ:

Յանուն երկու միլիոն գործազուրկներու

Գրած էինք թէ Անգլիոյ զանազան կողմերէն մօտ հազար գործազուրկներ, որոնք կը ներկայացնեն հանքագործները, նաւային, մետաղագործական եւ հիւսուածեղէնի բանուորները, օրերով անօթի - ծարաւ քալելէ յետոյ Լոնտոն հասած և կիրակի օր ցոյց մը կազմակերպած էին:

Ասոնք ունկնդրութիւն խնդրեցին վարչապետ Պալտուինէն, Աշխատանքի, Թոշակներու եւ Առողջապահական նախարարներէն, եւ այլ պաշտօնատուններէ: Յանուն երկու միլիոն գործազուրկներու, ասոնք կը պահանջեն որ կառավարութիւնը գործազրկութիւնը նկատի առնէ իբրեւ ազգային տագնապ մը եւ անյապաղ լուրջ միջոցներ ձեռք առնէ:

Վայեան-Քութիւրիէ ձերբակալուած

Համայնավար նախկին երեսփոխան եւ «Իւմանիթէ»ի խմբագրապետ Վայեան - Քութիւրիէ ձերբակալուելով Սանթէի բանտը տարուեցաւ:

1927ի հոկտ. 25ին Վայեան - Քութիւրիէ 8 ամիս բանտարկութեան եւ 1000 ֆրանք տուգանքի դատապարտուած էր՝ զինուորականները անհնազանդութեան մղելու ամբաստանութեամբ: Այս վճիռն է որ վերաքննիչ եւ վճռաբեկ ատեաններուն երթալէ վերջ կը գործադրուի հիմա: Ութ ամիս բանտարկութիւնը զեղչուած է 6ի:

„ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ի ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Լ Ի Ո Ն

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Պ Ո Ի Տ Ո Ւ Ի Ե Ն

Այս կիրակի ժամը 2.30ին, 3 Rue Papeterie, Ընկ. Նշանեանի ընակարանին յ սրակից սրահը: Բանախօսութիւն, խմբերգ, մեներգ նուագ եւ արտասանութիւն:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ *(71 AVE. KLÉBER)*

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

Կը խօսի Պ. Մ. ՏԷՐՊԻՏՐԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ժամանակը եւ իր ստորաբաժանումները»

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՊՈՒԱ ՓՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէր-Պուա Փոլոնպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին կողմէ:

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Salle de la Municipalité, Bois Colombes

Կը մասնակցի Կոմիտաս երգչախումբը:

Առաջնակարգ ճաշ, ճոխ պուֆէ:

Գինը՝ երը ժողովրդական: Մուտք՝ այրեւկին՝ 10 ֆրանք, կին 5 ֆր., այր 7 ֆրանք:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒԻՈՐ ԵԻ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԺՈՒԱՆՎԻԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 10ին Tête Noire*ի սրահներուն մէջ*

26 Quai Beaubourg, *ԺՈՒԱՆՎԻԼ*

Միութեան կարգադիր մասնախումբը չանք չէ խնայած անհնախընթաց շքեղութիւն մը տալու իր հանդէսին: Միայն 200 Տոմսեր հրապարակ հանուած են: Դիմակաւոր եւ թուղթի հագուստներու ինչպէս նաեւ պարերու մրցումներ: Ժուանվիլի հայթազուհիի ընտրութիւն: Ճոխ գօթիյեոն եւ բազմաթիւ անակնկալներ:

ՃՈԽ ՊՈՒՖԷ ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ

Յանօթ.— Դիմակաւոր այրերը պարտաւոր են մուտքի առեն իրենք գիրենք ճանչցնել:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 rue Chape, Պոն Թէադրի մէջ

Մարսիլիացի Տրամաթիք Ստուդիան, ղեկավարութեամբ *Մ.Մարութեանի* եւ մասնակցութեամբ *Տիկ. Տիկ. Սիրուշի, Ակայեանի* եւ *Ս. Ազարեանի* կը ներկայացնէ՝

ՌաՖֆիի «ԽԱՉԱԳՈՂՆԵՐԸ»

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

Յանօթ.— Ապրիլ 1ին Տէսինի սէջ «Թաւարի սէջէն»: Ապրիլ 6ին Լիոնի սէջ «Յամսոն եւ Դալիլա»:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ տիկին Սահակ Գրաճեան (Մարսէյլ) խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն իրենց բարեկամներուն եւ ազգականներուն որոնք անձամբ, հեռագրով եւ նամակով փութացած էին իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնել իրենց զաւակներուն՝

ԱՐՇԱՄ ԳՐԱՃԵԱՆԻ

ԸՆԴ

ՕՐ. ՈՎՍԱՆՆԱ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

Ե Ի

ՕՐ. ԱԼԻՍ ԳՐԱՃԵԱՆԻ

ԸՆԴ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ

ամուսնութեանց առթիւ, որ տեղի ունեցաւ փետր. 9ին, Մարսէյլ, Սայոն փոլպէրի մէջ:

Հ. Յ. Դ.

Մարսէյլի Պատ. Միութեան դաստիարակական - վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը նախագահէ՝ ընկ. Ա. Աբօեան: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները եւ ընկերները: Մուտքը ազատ է:

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Զարդարեան, Քրիս, Արմէնգարօ, Քեռի եւ Գէորգ Ջաւուշ խումբի ընկերները վաղըստեղ Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Լիոնի «Կուկունեան» խումբի ժողովը՝ այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ սը լա Քօմէթի ներքնասենեակը, 122 Cours Lafayette: *Կարեւոր Օրակարգ:*

Մարսէյլի Պատ Մխիթեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 1.30ին Գրադարան Ընթերցասրահը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

Շ. Յ. Դ. Լիոնի ժողովրդ. Գրադարանը բաց է Բ. Դշ. եղ. եւ Ուրբաթ օրերը, երեկոյեան ժամը 7—9: Քարդ չունեցող բաժանորդներէն կը խնդրուի ներկայանալ մինչեւ ամսոյս վերջը, 202 Rue Boileau, ստանալու համար իրենց քարդերը:

ՅՕՒՇԱՏԵՏՈՒ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՔԸ այսօր Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան):

ՅԱՐԴՈՂԻ ընդհ. ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ: Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի հաստատուի, օրակարգին ստիպողականութեանը պատճառաւ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Եղկատի Բաբենպատակ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիր. ժամը 1ին 3 Փլաս տ'Էքս սրճարանին ներքնասրահը (Միութեան նախկին լսարանը): Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները կարեւոր հարցի մը շուրջ խորհրդակցութեան: Ներկաներու թիւը սրինանական պիտի հաստատուի:

ՓԱՐԻԶԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Հանրապետութեան շէնքին մէջ 71 Ave. Kléber: Կը հրաւիրուին բոլոր անդամներն ու անդամուհիները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին Rue Eclipse ազգային կեդր. մանկապարտէզի սրահին մէջ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Մարսէյլ, *Մ. Թաշճեան.*— *կրնաք ղրկել:*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Հանրնգիկարապետ Բաթբութեան կը փնտռէ իր եղբայրները Մելիտոն եւ Մանուկ Բաթբութեան: Մելիտոն դէրձակ էր եւ 1914ին կը գտնուէր Պոլիս: Իր ողջ ըլլալու մասին տեղեկութիւն տուողին 500 ֆր. նուէր: Իսկ Մանուկ կը գտնուէր Եգիպտոս (1923.1924): Չորս տարի է իրմէ լուր առնուած չէ: Իմացնել՝ «Յառաջ»ի:

— Կը փնտռուի Մեսրոպ Լիւլքաֆիկեան, որ երեք տարի առաջ Պոլիս Դարակէօզեան Ազգային Որբանոցին մէջ գըտնուած է: Իմացնել իր եղբօր,

ԻՐԱՒԱԲԱՆ

Մ. ՉԱՅԼԱՔ

Վկայեալ Փարիզի և Պոլսոյ իրաւաբանական հաժալսարանները, փոխադրուած է 31 Rue Saint Lazare, Paris.

Այցելութիւնները կ'ընդունի ամէն առաւօտ ժամը 10—12.

Nord-Sud: Notre Dame de Lorette Tél. Trudaine 68-29

ԲԱՑՈՒՄԸ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԱԽԿԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ

20, Rue Rodier, PARIS (9e), Մէթրօ՝ Cadet

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած հանրածանօթ խոհարարապետներէ յանիկի կողմէ:

Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ:

Կը սուրնձնէ մասնաւոր ապսպրանքներ:

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.162

Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ: Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երշիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ Համբուրկեան: Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ:

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՒԻԻԼԹԷՆ, (Licencié ès Sciences)

Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց

24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel

Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շբ. օրերը, ժամը 1էն 4 Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littré 60-46

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցեր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19:

☞ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Հայկ. եւռագոյն ժապաւէններու Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղին

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ LIBRAIRIE N. AGOPIAN

191 Cours Lafayette 191, LYON

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ԴՒՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱԿ ՀՐ

Emeksizian, Foyer Howard Karageusian, La Gaudinière, La Ville-aux-Clercs, (Loir et Cher).

— Մարզուհիի Աշոտ Մեսաքսեան, այժմ Փարիզ, կը փնտռէ իր եղբայրը Կովտունցի Մուրատի զինուորներէն վահան Մեսաքսեան, որ կը կարծուի թէ կը գտնուի Տիթրոյթ, Ամերիկա: Իմացնել՝ «Յառաջ»ի:

Կը խնդրուի ամերիկահայ թերթերէն արտատպել:

ALLIANCE FRANÇAISE

101 Bld. Raspail, Paris

Ֆրանսերէն լեզուի գործնական վարժարան: 1. Ֆրանսերէնի ուսուցման գարնանային դասընթացքը կը բացուի Մարտ 1ին: Յայտագիր՝ ամէն շաբաթ, ամենաքիչը 16 ժամ գործնական դաս ֆրանսերէնի եւ հայերէնէ ֆրանսերէն թարգմանութեան, 17 դասախօսութիւն, մէկ գեղարուեստական պտոյտ: Ամիսը՝ 165 ֆր., չորս ամսուան համար՝ 425 ֆրանք: Մասնաւոր քարդեր կը տրուին անոնց որոնք կը փափաքին ներկայ գտնուիլ միայն դասախօսութիւններու: Ամիսը՝ 65 ֆրանք: 2. Դիպերային դասընթացք՝ շաբաթը հինգ անգամ, Բշ. Գշ. Դշ. Եշ. եւ Ուր. օրերը ժամը 20—22: Չորեքշաբթի դասը յատկացուած է աւելեւտրական ֆրանսերէնի: Ամիսը՝ 100 ֆրանք, չորս ամիսը՝ 325 ֆրանք: Մանրամասնութ. համար դիմել՝ տնօրէն Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

EMPIRE, Միզիք-Շօլ. 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	էջոլ Միւիթէր	ամենալաւն ու ամենը	2-14 ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթէլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկիստ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռատուար: Ազճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant: E. SOUVIGNY

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿ

E. STEFIKI

վկայեալ իրաւագէտ, դաքականագիտութեանցվկ.

ժարանէն:

106 Ave. Kléber, Paris (16e)

Շեն. Passy 72.56

ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ամենակարգ գործ մէջ ֆրանսա մասնագէտ (AFFIDAVIT) գործերը:

կը ստանձնէ ամուսնակ. եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատեղ մօտ:

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

վկայեալ հիւանդապետ նախկին տասնապետ հիւանդապահ Ազեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներ փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդներ, *մասաժ, վանուտ, փիքսէ փանսըման* եւայլն: Վկայականներուն ձրի:

Հասցէ՝ 6 Rue Gregoire du Tours. Paris (6e).